Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

VED

ANDERS BJERRUM, KRISTIAN HALD
OG PETER JØRGENSEN

BIND 7

NORDANGEL

VED

KRISTIAN HALD

II. HALVBIND 2. HÆFTE

AKADEMISK FORLAG
KØBENHAVN 1979

De vigtigste Kilde- og Litteraturfortegnelser

Jævnfør Kildefortegnelserne under de enkelte Sogne.

Aarb. = Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.
Aasen = Ivar Aasen, Norsk Ordbog. 2. Udg.
ActaPont = Acta pontificum Danica.
ANF = Arkiv för nordisk filologi.
AnglJahrb = Jahrbuch des Angler Heimatvereins.
AnnDan = Annales danici medii ævi, ed. Ellen Jørgensen.
APhS = Acta Philologica Scandinavica.
ARSchwabst = Svavsted Amtsregnskaber, SA.
Blöndal = Sigfúss Blöndal, Islandsk-Dansk Ordbog.
BrN GG = Johs. Brøndum-Nielsen, Gammeldansk Grammatik.
BullDan = Bullarium Danicum.
Danckw = Caspar Danckwerth, Newe Landesbeschreibung der zwey Hertzogthümer Schleswich vnd Holstein. 1652.
DanmKortl = N. E. Nørlund, Danmarks Kortlægning.
DAtl = Erich Pontoppidan, Den danske Atlas. 1763—81
DF = Danske Folkemaal.
DgP = Gunnar Knudsen, Marius Kristensen og Rikard Hornby, Danmarks gamle Personnavne.
DiplDan = Diplomatarium Danicum.
DiplFl = H. Sejdelin, Diplomatarium Flensborgense.
DomkapJb 1638 = Thumkapittels Erd Buch. 1638. SA Abt 400[1] Nr. 54.
DomkapReg = Domkapitlets Regnskaber. SA A XXIV.
DS = Danmarks Stednavne.
DSt = Danske Studier.
Dörfer[1-3] = Joh. Friedr. Aug. Dörfer, Topographie von Schleswig. 1.—3. Udg. 1805—29.
Ejerslev = Lærer M. P. Ejerslevs Optegnelser (c. 1927—31).
Ekwall DEPN = Eilert Ekwall, The concise Oxford dictionary of English place-names.
EPNS = English place-name society.
Feilb. = H. F. Feilberg, Bidrag til en Ordbog over jyske Almuesmål.
Fritzner = J. Fritzner, Ordbog over det gamle norske Sprog.
FrowkennSchatt 1548 = Frowkenn Schatt so Breida Rantzow.. hefft laten entfangen. SA A XVII Nr. 147.
GeldReg 1621 = Geltthebungs Register des.. Ambtts Flenßburgk. SA XII 3 Nr. 7.
GldaKr = M. Lorenzen, Gammeldanske Krøniker.
Gst = danske Generalstabskort.
Gude = J. C. Gude, Bericht von der Halbinsul Sundewitt und dem Glücksburgschen Erblande. 1778.
Hagerup[2] = E. Hagerup, Om det danske Sprog i Angel. 2. Udg. 1867.
Hellq. SEO[2] = E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok. 2. Udg.
Hellq. Sjön. = E. Hellquist, Studier öfver de svenska sjönamnen.
JahrbLandesk = Jahrbücher für die Landeskunde der Herzogthümer.
JensenAng = H. N. A. Jensen, Angeln. Zunächst für die Angler historisch beschrieben. 1844.
Kalkar = O. Kalkar, Ordbog til det ældre danske Sprog.
Kappel SH 24H = Blandingshaandskrift af Kappel. Univ. Bibl. Kiel, SH 24H.
Kat = preussisk Kataster (Stückvermessungshandriss).
Kok = J. Kok, Det danske Folkesprog i Sønderjylland.
Kontraktb = »Kauff- und Theylungs Contracten« 1680 ff. Amtsgericht Flensborg.
KornReg 1621 = Korn: vndt Hür Register deß Ambts Flensburg. SA C XII 3 Nr. 8.
LA = Königl. Preuß. Landesaufname. 1879 ff.
Landreg = Landregister i RA.
LDipl = Langebeks Diplomatarium, RA.
LibQuotlib = »Liber Quotlibeticus«, Slesvigbispens Ark., RA (nu afleveret til SA).
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn från medeltiden.
Lind Dopn. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn från medeltiden.
Lundgren-Brate = M. F. Lundgren og E. Brate, Personnamn från medeltiden.
Mejer = Mejers Kort i Danckw.
Mensing = O. Mensing, Schleswig-Holsteinisches Wörterbuch.
MM = Maal og Minne.
NE = O. Rygh, Norske Elvenavne.
NG = Norske Gaardnavne, udg. af O. Rygh m. fl.
NI = G. Indrebø, Norske Innsjønamn.
NoB = Namn och Bygd.
Nord. Kult. = Nordisk Kultur.
ODS = Ordbog over det danske Sprog.
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län.
Oldekop = H. Oldekop, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1906.
OUÅ = Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift.
Quellens VI = Quellensammlung der Gesellschaft für schleswig-holsteinische Landeskunde. VI.
RA = Rigsarkivet.

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

VED

ANDERS BJERRUM, KRISTIAN HALD
OG PETER JØRGENSEN

BIND 7

NORDANGEL

VED

KRISTIAN HALD

AKADEMISK FORLAG
KØBENHAVN 1948-1979

Universitets-Jubilæets danske Samfunds
Skrifter Nr. 478

Udgivet paa
Carlsbergfondets Bekostning

Fr. Bagges kgl. Hofbogtrykkeri, Kbhvn.

ISBN 87-500-1907-4

INDHOLD

Husby Herred 1
Hyrup Sogn 2
Rylskov Sogn 23
Adelby Sogn 33
Munkbrarup Sogn 59
Lyksborg 104
Grumtoft Sogn 111
Husby Sogn 169
Nyherred 217
Sørup Sogn 219
Kværn Sogn 269
Nykirke Sogn 302
Stenbjerg Sogn 309
Sterup Sogn 338
Esgrus Sogn 371
Gelting Sogn 421
Ugle Herred 469
Store-Solt Sogn 471
Lille-Solt Sogn 507

bl.a. i Sognenavnet *Borbjerg* i Hjerm H. (RO c. 1330 *Borthbiergh*; se O. Nielsen i UBl II 23, Johs. Steenstrup i DSt 1923 p. 40 f. og DS XVII 165). Paa samme Maade bruges vn. *borð*; se f. Eks. OGB XVIII p. XIII f. med Litt. henv.

Damkrog [*damkrùx*]. K 1777 *Damm-Krog*; U 1777 *Dam Kroeg*; Kat *Vorderste Dammkrog, Hinterste Dammkrog.* — *Dam*, se Bd. X.

Damsted [ˈ*nœ·rə* ˈ*dam*ˌ*sdèl* el. ˈ*nœ·rə* ˈ*dam*ˌ*sdỳg*]. K 1777 *Damm Stedt*; Kat *Dammstaedt.* — Støder op til *Damstykke*. Se Bd. X under *Dam*.

Damstykke [ˈ*be·vəɹ* ˈ*dam*ˌ*sdèl* el. ˈ*be·vəɹ* ˈ*dam*ˌ*sdỳg*]. K 1777 *Damm-Stück*; U 1777 *Dam Stuck Koppell*; Kat *Dammstück.*

Damvad. K 1777 *Damm-Way*; U 1777 *Damway, Damm way, Damway lück*: Estimation 1777 *Damwat.* — Ikke langt fra *Damvad* i Sørupskov, men ikke direkte topografisk Sammenhæng.

Doofkær [ˈ*do·fəˌkœ·ɹ*]. — Samme Lokalitet som *Majkær*. Adj. nty. *doof* i Betydningen "ufrugtbar"; jfr. *Dowemoor* p. 55. Der er ingen topografisk Forbindelse med *Døvlyk* ndfr.

Døbbel [*dỳfəl*]. Kat *Düffel.* — Agerjord, der støder op til Eng. *Døbbel*, se Bd. X.

Døvlyk [ˈ*do·fəˌlỳg*]. Jb 1723 *die Deu Lücke*; K 1777 *Deu-Lücker*; U 1777 *Deuw Lück*; Kat *Taube-Lück.* — Adj. *døv*; se under *Døvholm* p. 48. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Døvlyk* i Sterup.

Egebjerg [ˈ*e·gəˌba·x*]. K 1777 *Iich-Bierre*; Jb 1777 *Iichbierre*; Kat *Eckeberg.* — Støder op til *Egebjerg* i Sterup.

Egebjerg Maj. K 1777 *Iich-Bierre-May*; U 1777 *Iech Bierre May.*

Elkær [ˈ*èlˌkœ·ɹ*]. K 1777 *Ellckier*; U 1777 Ellkier; Kat *Elkjaer.*

(Her?) **Erdkær.** K 1777 *Erd-Kier.*

Fartoft. Udregn 1776 *Farr Toft*; K 1777 *Faar-Toft*; U 1777 *Fare Tofft oder Gardetofft*; Jb 1777 *Farr Toft.* — Jfr. *Gaardtoft* ndfr.

Forresttoft. K 1777 *Varest Toft*; Jb 1777 *Fahrest Toft.* — Ved *Øvretoft* ndfr.

Friebargtoft [*fri·ba·xˈtòfd*]. Kat *Frinbargtoft.* — Muligvis af et Slægtsnavn.

Fælled [*fœ·ɹlə*]. K 1777 *Fehle, Ost Fehle*; Jb 1777 *Fehler, Ostfehler*; Kat *Vorderste Värle, Hinterste Värle.* — *Ost Fehle* paa K 1777 er samme lokalitet som *Hinterste Värle* i Kat. *Fœlled*, se Bd. X.

Gaardtoft. Udregn 1776 *Gaar Toft*; K 1777 *Gaar-Toft.* — Ved Sterupgaarde.

Geerwisch [ˈ*xœ·ɹˌvìš*]. Kat *Gerwisch.* — Lille Engstykke paa Grænsen til Maarkær Østerskov. Ifl. Opt. 1935 sagde gamle Folk, at Maarkær Kloster havde haft Aalekister her, men Meddeleren troede ikke paa Rigtigheden af denne Tradition. Snarest af nty. *Geer* „keilformiges Ackerstück" (Mensing).

Godmose [*kuimùs*]. K 1776 *Goh Moos*; K 1777 *Gooh Moos*; U 1777 *Goch Moos*; Jb 1777 *Gohsmohs*; Kat *Goimoor.* — Adj. *god.*

Grommeseng [*krùməsˈèŋ*]. Udregn 1776 *Gromners Eng*; K 1777, U 1777 *Grommes Eng*; Jb 1777 *Grommers Eng*; 1806 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 288 *Grummers-Eng*; Kat *Krummersenge.* — *Grommes-* er antagelig en Sammensætning paa *-mose*, og første Led kan da være Adj. *graa*; af samme Oprindelse er muligvis *Grummes-* i *Grummesdam* DS VII 36 f. Ligesom i det foregaaende Navn er da. [*g*] blevet optaget i nty. Udtale som [*k*].

Grommeskær. Design c. 1778 *Gromes* (overstr.) *Kier*; Estimation 1778 *Gromeskiyer.* — Er sikkert samme Lokalitet som *Kær* ndfr., idet dette støder op til *Grommeseng.*

Grootewisch [*xro·dəˈvìš*]. Kat Grote-Wisch. — Tidligere en Del af *Basmaj. Nty. groot „stor"*.

Ham. SkyldprotMaarkær 1754 *die beyde kleine sogenannte Hammen*; K 1777, Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hansemanns [*hansəmans*]. — En tidligere Ejer hed *Hansemann* (Opt 1935).

Havrekær [ˈ*hauˌkœ·ɹ*]. Udregn 1776 *Habber Kier*; K 1777 *Hawer Kier*; K. u. A. *Haver Kier*; Design c. 1778 *Haukier*; Kat *Haukjaer.*

Hintertoft. Kat *Hinter-Toft, Hinter Toft.*

Holmlyk. — Se under Brunsbøl.

Holtlyk [ˈhòld‿ˌlỳg]. Kat *Holzlück.* — Nty. *Holt* „Skov".

Holzkoppel. Jb 1723 *in der Holtz koppel.*

Huusste. Kat *Huusstä.* — Se under *Huusste* p. 130.

Hülbusch [*də* ˈhy·l‿ˌbùš]. — Nty. *Hülbusch,* et Laan fra da. *Hyldebusk*; jfr. Mensing under *Hül.*

Hælde. K 1777 *Heel*; U 1777 *Heelle Lück*; Kat *Hell.* — *Hælde,* se Bd. X.

Højsten. Udregn 1776 *Hoy Stein*; K 1777 *Höy-Steen*; Kat *Höstien.*

Inderstlyk. U 1777 *innerst Lück.*

Jellenskrog [ˈèls‿ˌkro·x]. K 1777 *Iellens-Krog*; Jb 1777 *Iellens Krog*; Kat *Ilnskrog.* — *Jellens-* er snarest et sammensat Stednavn paa *-eng*; Stedet støder op til *Maj* ndfr. Første Led kunde muligvis være Sb. *Ild,* i Angel udt. *Iel* (Hagerup² p. 42).

Kleinerlyk. Kat *Klainer-Lük.*

Knop. SkyldprotMaarkær *eine kleine Wiese zwischen dem Holtz Knop genannt*; K 1777, Jb 1777 *Knop.* — *Knop,* se Bd. X.

Krummpeter [ˈkrùm‿ˌpe·dəɹ]. Kat *Krumpeters Koppel.* — Købt af en Mand ved Navn *Krummpeter* (Opt 1935). Dette Familienavn kendes ogsaa ellers fra Angel i Nutiden: se ovfr. p. 3 under Kildefortegnelsen i Hyrup S.

Kær [*kæ·ɹ*]. K 1777, Jb 1777 *Kier*; Kat *Kjaer.* — Skov ifl. Jb 1777; jfr. *Grommeskær* ovfr. *Kær,* se Bd. X.

Kökentoft [ˈkə·gən‿ˌtòfd]. Kat *Küchentoft.* — Umiddelbart ved en Gaard. Nty. *Kök* "Køkken".

Lajbøl. Jb 1723 *Laybohl, Lay Bohl*; Kat *Leibel.* — Se under *Lajbøl* i Brunsbøl.

Langdel. 1762 SA C XIII 2 Nr. 409 *Langdeel.*

Langertoft. Kat *Langer-Toft.*

Langlyk [ˈlaŋə‿ˌlỳg, ˈlaŋ‿ˌlỳg el. ˈlaŋə‿ˌlỳg]. K 1777 *Lang-Lück, Lange-Lück, Varest-Lange-Lück, Innest-Lange-Lück, Sünner-Lange-Lück*; Kat *Lange-Lück, Lange Lück, Langelück.* — To Lokaliteter i Kat.

Las Petersens Lyk [*lo·ɹns* ˈpe·dəɹsəns ˈlỳg]. K 1777 *Lass-Persens Lück*; Jb 1777 *Laspersen Lück*; Kat *Lorenz-Petersens-Lück.*

Lillekær. K 1777 *Liel-Kier*; Jb 1777 *Lilkier.* — „Holzgrund" ifl. Jb.

Lillelyk. K 1777 *Liel-Lück*; Jb 1777 *Lille Lück, Lille Luck.*

Lilletoft. K 1777 *Liel-Toft*; Jb 1777 *Lille Toft.*

Lundlyk [ˈlùnd‿ˌlỳg]. 1757 SkyldprotMaarkær *das sogenandte Lundschifft*; 1759 ib. *Land bey der Lund*; K 1777 *Varest Lund Lück*; Jb 1777 *Fahrestlund Lück*; Kat *Lundlück.* — Ved *Lundlyk* i Brunsbøl og Sterup.

Lundskov. K 1777 *Lohn-Schau*; U 1777 *Löhn Schau*; Jb 1777 *Lohns Schau.* — Ved *Lundlyk.*

Lyk. U 1777 *Lücker*; Kat *Lük.* — *Lyk,* se Bd. X.

Maj. K 1777, Kat *May.* — Flere Lokaliteter paa K 1777. *Maj,* se Bd. X.

Majkær. — Se ndfr. under *Møllekær.*

Majtoft [ˈmai‿ˌtòfd]. — Kaldes paa K 1777 og i Kat *May.*

Marsch [*maš*]. Kat *Marsch.* — Ironisk Navn paa en Eng, der tidligere var helt værdiløs (Opt 1935). *Marsch,* se Bd. X.

Mathiesen [*maˈti·sən*]. Kat *Mathiesens Koppel.* — Ligesom Matzen ndfr. en Del af det Areal, der paa K 1777 hedder *Schan-Deel* (se *Skarndel* ndfr.).

Matzen [*madsən*]. Kat *Matzens Koppel.*

Midtlyk [ˈmìd‿ˌlỳg]. K 1777 *Mitt-Lück*; Jb 1777 *Mittel Lück, Mittel Luck*; Kat *Mittlück.* To Lokaliteter.

Mose. K 1777, Jb 1777 *Moos.*

Mushøj. K 1777 *Mus-Höy*; Jb 1777 *Mushey.*

Møgholt Kær [*mỳxəlˈkiæ·ɹ, mɨxəlˈkiæ·ɹ*]. Jb 1723 *Müholtkier*; Udregn 1777 *Moyholt Kier*; K 1777 *Möy-Holt Kier*; K u. A. *Mög Holt Kier*; U 1777 *Hoyholt Keyr*; Kat *Meygerkjaer.* — Formen i Jb 1723 kunde tyde paa, at Forleddet var Adj. glda. *miō(r)* „smal", men Udtalen med [*x*] vilde i saa Fald være uforklarlig. Næppe heller af Sb. *Møg,* der i de sønderjy. Dial. har Former, der forudsætter glda. *muk* (Feilb. under *mog*), men snarest af Sb. *Myg,* der udtales med *ø*-Lyd i Fjolde og Braderup (Feilb.).

Møllebjerg [ˈmø·lən‿ˌba·x]. K 1777 *Möll*

Bierre; U 1777 *Müllbierre, Mollbierre, Möll Bierre, Möllbierre Lück*; Kat *Mühlenberg.* — Umiddelbart Vest for Byen. Der er fundet to Stenkredse her, som maaske er Fundamenterne af en Mølle (Opt 1935).

Møllekær. Jb 1723 *Mohkier*; Kontraktb 1729 *Moeskier*; K 1777 *Möll-Kier*; Jb 1777 *Mölkier*; Kat *Maikjaer.* — Ved *Møllebjerg.* I Kat er Forleddet omdannet til *Maj*, se Bd. X.

Mørsholt [ˈmœ̀sˌhòld]. 12—18/11 1478 Rep² Nr. 4315 *Mǿersholt*; RegMaarkær 1581 *Mösch holtz*; RegMaarkær 1591 *Morsholtz*; RegMaarkær 1592 *Morß Holtt*; RegMaarkær 1596 *Morscholtt*; RegMaarkær 1610 *Mörßholdt*; RegMaarkær 1611 *Mörsholtt*; SkyldprotMaarkær 1757 *Muß-Holtz*; Udregn 1776 *Mois Holt, Mojes Holt*; K 1777 *Mois Holt*; U 1777 *Moisholtz, Moesholtz, Möesholt Koppell*; Jb 1777 *Mojes Holt*; Kat *Moisholtz, Gross-Moisholz.* — Skov paa K 1777. Forleddet er af uvis Oprindelse; som en Mulighed kan nævnes gen. af Tilnavnet *Mørk*, glda. *Myrk*, der ogsaa er kendt fra Nyherred (DgP).

Nederdam. 12—18/11 1478 Rep² Nr. 4315 *Nedderdich.*

Nietoft [*ni·tòfd*]. Kat *Neu Toft.* — Nty. *nie* „ny".

Norderfeld [ˈnùɹdəɹˌfɹld]. — Hele den nordvestlige Del af Bymarken, i gammel Tid Fællesjord (Opt 1935).

Nylyk [ˈny·əˌlỳg el. ˈni·əˌlỳg, ˈny·ˌlỳg]. K 1777 *Ney-Lück, Nie Lück*; Jb 1777 *Nei Lück, Ney Lück, Neu Lück, Nie-Lück, Neyn Lück*; Kat *Neu-Lück, Neue-Lück, Neue-Lük.* — Flere Lokaliteter.

Nyskov [ˈny·ˌšau]. K 1777 *Ney-Schau*; U 1777 *Neyschau, Neuy Schau, Ney Schau lück*; Design c. 1778 *Ney Schau, Damneuschau* (rettet fra *Neuschau*); Kat *Nyschau.*

Nørretoft. U 1777 *Norder Tofft.*

Ondeblommetoft. K 1777 *Uhn Blum Ager*; U 1777 *un Blum Agger.* — Af Plantenavnet *Ondeblomme* (*und' blommer*), ifl. Jenssen-Tusch p. 125 i Angel Navn paa Taraxacum, Jenssen-Tuschs Meddeler, M. T. Lange, var Præst i Rylskov.

Ormkær. K 1776 *Wormkier*; Udregn 1776 *Worn Kier*; K 1777 *Wurm Kier*; U 1777 *Worm Kierr Koppell*; Jb 1777 *Worn Kier.* — Sb. *Orm*, maaske i Betydningen „Hugorm".

Osterwiese. Kat *Osterwiese.* — To Lokaliteter.

Ovselbjerg [ˈɑusəlˌbɑ·ɤ]. K 1777 *Ausel Bierre*; U 1777 *Wester Aussell Bierre, Oster Ausselbierre*; Jb 1777 *Ausselbirre*; Kat *Aussel-Barg.* — Af samme Oprindelse som *Akselbjerg* i Aabenraa Amt og paa Als, hvis første Led i DS VI 541 og VII 387 er opfattet som Sb. *Aksel* „Skulder", brugt om en Tarrænformation. Det tilsvarende vn. *ǫxl* forekommer som Appellativ i Betydningen „Fjeldknude" (Fritzner), jfr. no. Dial. *aksl* „Bjergknold, rundagtig Udkant paa et Fjeld" (Aasen). Ordet indgaar i denne Betydning i Stednavne paa Island (Finnur Jónsson i NoB 1932 p. 32), Shetland (Shetl. Stedn. p. 115) og Færøerne (Matras, Stednavne paa de færøske Norðuroyar p. 312),

Padborg Bjerg [*padbùɹxˈbɑ·ɤ*]. 1762 SA C XIII 2 Nr. 409 *Patburgfeld*; K 1777 *Parburre-Bierre*; U 1777 *Patburg Bierre, Patburg Bierre lück*; Jb 1777 *Parburrebierre*: Kat *Pattburgfeld.* — *Parburre-Bierre* paa K 1777 er samme Lokalitet som *Pattburgfeld* i Kat. Se *Padborg* under Bebyggelsesnavne.

Pattburgfeld. Se under *Padborg Bjerg.*

Peder Christesen [*pe·dəɹ ˈxrìsdəsən*]. — Samme Lokalitet som Katastrets *Sodesgaff*; dette Navn er i Opt 1935 lokaliseret til et tilstødende Areal.

?Rakkerbøl [*ragəbỳl*]. — Udtaleformen, der er optegnet i Sterupbæk, synes at være forvansket.

Risbjergdam [*rìsbəˈdam*]. 12—18/11 1478 Rep² Nr. 4315 *Rysberghdich*; K 1777 *Risper-Dam*; Jb 1777 *Risper Damm*; Kat *Risperdamm.* — Ved *Risbjerglyk.* Af Sb. *Ris*, hvorom se Bd. X.

Risbjerglyk [*rìsbəˈlỳg*]. K 1777 *Risper-Lück*; Jb 1777 *Risper Lück*; Kat *Risperlück, Risper-Lück.* — Skov og Eng paa K 1777.

Rødbjerg [ˈro·dˌbɑ·ɤ, *ro·dˈbɑ·ɤ*]. K 1777 *Röh-Bierre*; U 1777 *Röh Bierre*; Jb 1777 *Rohbirre*; Kat *Hinterste Rothberg, Vorderste Rothberg.* — Adj. *rød.*

Rønkær. K 1777 *Rünn Kier*; K u. A., U 1777, Jb 1777 *Rühn Kier*; Estimation 1778 *Röekier*: — Sb. *Rønne*, hvorom se Bd. X, eller muligvis Trænavnet *Røn*. Rønkær støder op til Lundskov.

Sammelland. Kat *Sammelland*, — Af jy. *sammel* „tilfælles" (Feilb. under *sammen*).

Schiften. Kat *Schifften*. — *Schift*, se Bd. X.

Schulland. Kat *Schulland*.

Siestoft [ˈsi·sˌtòfd]. — Efter en Ejer, der hed *Sies* (Opt 1935).

Sivlyk. Udregn 1776 *Sille Lück*; K 1777 *Siue-Lück*; Jb 1777 *Siue Lück*; Design c. 1778 *Sieuweluck*.

Skarndel [ˈʃa·nˌde·l]. K 1777 *Schan-Deel*; Jb 1777 *Schan Dehl*; Kat *Scharnd(i?)l*. — Højtliggende Agerjord. Af Sb. *Skarn*, der oftere indgaar i Stednavne, hvor det ifl. DS VI 408 synes at betyde enten „Dynd" eller „Ukrudt". Efter Naturforholdene at dømme kan den første Mulighed ikke komme i Betragtning her, men Ordet betyder muligvis blot „noget daarligt, værdiløst"; jfr. ODS I *Skarn* 1.5).

Skovlyk [ˈʃauˌlỳg]. Kat *Schaulük*.

Skovshøj. K 1777 *Schaus-Höy*; Jb 1777 *Schaushau, Schaushoy*; Kat *Schaushöe*.

Skovstreng. K 1777 *Schaus-Streng*; U 1777 *Schaus Streng Koppell*; Jb 1777 *Schau Streng*. — Samme Lokalitet som *Sodelsgab* ndfr.

Skryndel [ʃrỳnəl]. K 1777 *Schrün-Deel*; U 1777 *Schrön deel*; Jb 1777 *Schrün Dehl*; Kat *Schroenel*. — Agerjord, der støder op til *Skarndel*. Forleddet er muligvis identisk eller beslægtet med det bornh. Dialektord *Skryna* „den tilbagestaaende Rodklynge af et større fældet Træ, Rodstub" (Espersen); jfr. 1809 Thaarups Papirer Nr. 18, Rigsark.: *Skryner eller Stubbe*.

Sodelsgab [sòdəsˈxaf]. Kat *Sodesgaff*. — Støder op til *Sodelsgab* i Sørup, Sørup S.; se dette.

Stangled [sdèŋəlsˈhèg]. K 1777 *Stangeleier-Lücker*; U 1777 *Klein Stangeley lück, Grot Stangeley lück*; Kat *Stangelhek*. — Paa Grænsen mellem Aneby, Brunsbøl, Maarkær Vesterskov og Rygge; en Gangsti til Rygge gaar forbi her. *Stangel-* i Kat og Udtalens [sdèŋəls-] er sammentrukket af **Stangled(s)*-; Formen med [è] kan muligvis skyldes Paavirkning fra nty. (og hty.) *Stengel* „Stilk". I øvrigt af samme Oprindelse som Bebyggelsesnavnet *Stangled* i Esgrus S.; se dette.

Stejle [sdail]. K 1777 *Steil*; U 1777 *Steill Koppell, Steill Lück*; K u. A. *Steiel*; Kat *Steil, Steile*. — Agerjord paa Grænsen til Bøl S. Sb. *Stejle*, der formodentlig maa sigte til et gammelt Rettersted.

Stokbro [ˈsdògˌbrỳx]. K 1777 *Stock-Broo, Liel-Stock Bro*; Jb 1777 *Stockbrock, Lil Stockbro*; Kat *Stobbrük, Kleine Stobbrück, Grosse Stopbrug*. — Areal ved Vejen til Mølmark. Sb. *Stokbro* „Bro af Tømmerstokke".

Storkær [xro·dˈkæ·ɹ]. K 1777 *Stor-Kier*; Jb 1777 *Storkier*; Kat *Grot-Kjair*.

Strassentoft. Kat *Strassentoft*.

Stursbjerg [ˈsdy·ɹsˌba·x]. K 1777 *Sturs-Bierre*; U 1777 *Stoer Bierre, Stuer Bierre*; Jb 1777 *Stursbierre*; Kat *Hinterste Stuersberg, Vorderste Stuersberg*. — *Sturs-* er snarest Gen. af Sb. glda.**storth*, vn. *storð* „Ungskov", samme Ord som oe. *strōd* „marshy land overgrown with brushwood" (EPNS XXVI 164), ohty. *struot* „Krat". Ordet forekommer oftere i Stednavne saavel i Norden som i Danelagen; se om Udbredelse og Betydning Ekwall i NoB 1914 p. 153 f., E. Lind i APhS II 56 f. og Sahlgren i Studia Germanica tillägnade E. A. Kock p. 305 ff. Usammensat forekommer det bl.a. i nordslesv. *Storde* (DS V 410) og i *Stord*, der flere Steder i Hardsyssel er Betegnelse for øde Udjorder, der bruges som Overdrev (se Aakjær i DSt 1931 p. 177). Om Sammensætningen glda. *withstorth* se DS VIII 71 f. under *Vester Sogn* og ovfr. p. 15 under *Vedstol*. Udtalen med [y·] skyldes formentlig Paavirkning fra Kat, hvis *ue* med Urette er opfattet som Tegn for *y*.

Stæreng. — Se under Sterup.

Sønderhoff [ˈsynəˌhòf]. Kat *Sünnerhof*. — Agerjord. Det nty. *-hoff* gengiver antagelig et da. *-have*.

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlỳg]. K 1777 *Sünner-Lück*; Jb 1777 *Sunner Lück*; Kat *Süderlück*.

Søndertoft. Jb 1723 *die süder Tofft*; K

1777 *Sünner-Toft, Sünner Toft*; Kat *Süder-Toft, Südertoft.* — Fire Lokaliteter paa K 1777.

Tang [*tòŋ, tòŋˈviš*]. Jb 1723 *Tang, Tong*; Kat *Tang, Tangwiese.* — *Tang*, se Bd. X.

Toftkær. K 1777, Jb 1777 *Toft Kier.* — Eng.

Torfmoor. Jb 1777 *Torff Mohr.* — Eng.

Tornbro [ˈ*tòŋˌbrỳx*]. K 1776 *Tornbro*; K 1777 *Thornbro*; U 1777 *Thorn Broe, Tornbroe lück, Liel Tornbroe*; Kat *Tonbrüg.* — Agerjord ved en Bæk ved Vejen til Brunsbøl. Udtaleformen er paavirket af *Tang* ovfr.

Tramsenslyk [*tramsənsˈlỳg*]. Kat *Tramsens-Lük* — Efter en tidligere Ejer (Opt 1935). Familienavnet *Tramsen* kendes fra Sognet (Oldekop V 110).

?Trindbjerg Toft. Jb 1723 *Trenberg Tofft, Trennbergtofft*; Kat *Frinbargtoft.*

Tuskær. K 1776 *Tus Kier*; K 1777 *Ties-Kier*; Jb 1777, K u. A. *Thus Kier*; Kat *Tuskjaer.* — Af Dyrenavnet *Tudse.*

Vasbro [*va·sbrù,* ˈ*va·sˌbro·* el. ˈ*va·sˌbỳl*]. Jb 1723 *Waßbro*; K 1777 *Wasbro*; U 1777 *Wasbroe*; Kat Watsbrock, *Wattsbrock.* — Agerjord, der støder op til *Tornbro.* Forleddet er antagelig Sb. *Vase*, hvorom se Bd. X.

Vestermaj. Kontraktb 1729 *Wester May, westen May*; K 1777 *Wester-May*; U 1777 *Wester May*; Kat *Westerwiese.*

Vestertoft [*vèsdəɹˈtòfd*]. K 1777 *Wester-Toft, Węster Toft*; Kat *Westertoft.* — To Lokaliteter.

Østerlyk [ˈ*oˑsdəɹˌlỳg*]. K 1777 *Oster Lück, Oster-Lück*; U 1777 *Oster Lück, Oster Lück oder Marck*; Kat *Osterlück.*

Østermark. K 1777 *Oster-Marck*; Jb 1777 *Ostermarck.* — Ved *Østerlyk.*

Østertoft [ˈ*oˑsdəɹˌtòfd*]. K 1777, Kat *Oster-Toft.* — Tre Lokaliteter paa K 1777.

Øvretoft. K 1777 *Euwer-Toft*; U 1777 *Auer Tofft*; Jb 1777 *Euwer Toft.*

Boltoft med Skadelund og Østerholm.

Agtoft. Kontraktb 1691 *funfftzehn Schipp Agthoff Landes so außer denen Marcken in der Neu Lück belegen.* — Se *Agtoft* under Bebyggelsesnavne.

Bag Dammen. K¹ 1776 *Bag e Damm, Sünder Bag e Damm*; Jb 1776 *Bage Damm, Nörre Bagedamm, Sünder Bage Damm*; U 1776 *Bag e Damm, Sünder Bager Damm, Nörre Bager Damm*; Kat *Bachdamm.*

Bag Skadelund. K¹ 1776 *Bag Skadelund*; Udregn 1776 *Bag Sckadeland*; U 1777 *Barg Sckade Lund.* — Se *Skadelund* under Bebyggelsesnavne.

Barredam. Kontraktb 1717 *Barredam*; Jb 1723 *Barredams Lücke*; Kontraktb 1727 *Barmen*; Kontraktb 1737 *Bahre-Damm*; Spec c. 1740 *Barredam, Barredams Coppel*; KI 1764 *Baredam*; Design 1774 *Barredam Koppel, Barredammer Torf Mohr*; K² 1776 *Burre Damm*; Jb 1776 *Barre Damm*; K 1777 *Barredamm*; U 1777 *Baaredamm Mohr*; Kat *Barr(o ?)dam.* — Udtalen er [*barəˈdam*]; se under Bebyggelsesnavne. *Barre-* er muligvis glda. **Barwith-* der i den da. Dial. i Angel vilde faa Formen [*barə-*]. I saa Fald af Sb. glda. **bar*, vn. *barr* „de yderste Skud af Naaletræets Grene" (Fritzner), og Sb. glda. *with*, hvorom se Bd. X. under *Ved*, eller et Appellativ glda. **barwith*, vn. *barrviðr* „Naaleskov". Glda. *Barwith* optræder som Sysselnavn i Nordslesvig (DS III 1) og som Sognenavn i *Barrit* i Bjerge H. (DS VIII 20), og forudsættes muligvis ogsaa i det sønderjy. Marknavn *Barret* (DS VI 248). Barredam støder op til *Barredam* i Grønholt i Nærheden af *Barreholt.*

Bergkoppel. Se under *Bjerg.*

Birring. Kat *Birring.* — Agerjord ved Kalvehave og delvis samme Lokalitet som *Sünder Kalle Hau* paa K¹ 1776. Maaske et oprindeligt **Bjergeng*; Stedet støder op til Damsbjerg.

Bjerg [*ba·x*]. Jb 1723 *die Barg-Lücke*: K¹ 1776, Jb 1776 *Bierre, Lille Bierre*; U

1776 *Berg*; Kat *Bergkoppel*. — Bergkoppel i Kat er Navn paa to Lokaliteter, den ene identisk med *Bierre* paa K¹ 1776.

Blaakærslyk. Jb 1723 *Blacker Lück, Blackeslück*; Kat *Blockjierslück*. — Adj. *blaa* „mørk"; *Blaakær* er et hyppigt forekommende Navn.

Bloksbjerg. K¹ 1776, Jb 1776 *Blocksbierg*; Udregn 1776 *Blocks-Berg*; Kat *Blocksberg*. — Se under *Bloksbjerg* p. 35.

?Bok. U¹ 1776 *lill bo(r?)ck, lill boock, Stor Brock* (synes rettet til *Boock* el. *Bock*).

Bolleled [*bulə'hèg*] K¹ 1776 *Bollelei, Bulleleis Lück*; Jb 1776 *Bolle Ley, Bolleleys Luck*; U 1776 *Bulle ley, Bulle leis Lück, Buller leis lück*; U 1802 *Bollerhek*; Kat *Bulleheck*. —Ved Vejen fra Østerholm til Boltoft og Sterup paa Grænsen til denne By. Navnet er Ellipse for **Boltoft Led*; jfr. Bebyggelsesnavnet *Bolleled*, hvortil Udtaleformen muligvis hører, og se iøvrigt *Boltoft* under Bebyggelsesnavne.

Bollemaj [*'bulə,mai*]. Jb. 1723 *Bullermay*. — Ved *Bulleled*.

Boltoft Kær. Jb 1723 *Boltofft kier*; Kat *Boltoftkjier*. — Se *Boltoft* under Bebyggelsesnavne.

Boltoft Skov. Relation 1730 *die Boltofter Fest-Höltzung*.

Bregnemaj. Jb 1723 *Bregen may*. — I Skadelund.

(Her?) **Brodbjerg.** KI 1764 *Brodberg Land*. — Dyrkes af Peter Cordtzen i Skadelund og er ifl. KI „nach dem Bericht des alten Kirchenbuchs" skænket til Kirken af Hans Wehr.

Brolyk. K¹ 1776 *Brolück*: U 1776 *broolück*. — Ved en Vej over Lipping Aa. Kaldes i Kat *Südertoft*.

Bromaj [*brù'mai*]. Jb 1723 *Brad May*; Spec c. 1740 *Bra Maj schifft*; Kontraktb 1741 *Bremay*; K¹ 1776 *Bromaj, Bromajs Eng, Bromajskau*; Jb 1776 *Bromaj, Bromajs Eng, Bromaj Sckou*; c. 1780 ArkFranzIversen *Bramay*; Kat *Bromai, Bromaiholz*. — Muligvis et oprindeligt **Bredmaj*, jfr. Formen i Kontraktb 1741, med Overgang fra **Bre(d)*- til *Bro*- i tryksvag Stilling ligesom i *Bredmaj* s. 7. En anden Mulighed er, at Forleddet er Sb. *Braade*, hvorom se Bd. X; Stedet støder op til *Stangroj* og *Vejroj*.

Bøksballe [*'bỳgs,balix*]. K¹ 1776 *Böcksballe, Böcksballemoos*; Udregn 1776 *Böcksballe, Bocksballe, Böcksballesmoos*; Kat *Büxballig*. — Støder op til *Bøksballe* (i Vesterholm, Kværn S. Navnet skal antagelig sammenstilles med det nordslesvigske *Bøksbjerg* DS VI 104, men Forleddet er iøvrigt uklart.

Dam. K¹ 1776, Jb 1776 *Damm*. — Eng. *Dam*, se Bd. X.

Damsbjerg. Spec c. 1740 *Damsbarg, Damsbarg Coppel*; 1763 ArkFranzIversen *Damsbarg*; Kat *Dannsberg*. — *Dam*, se Bd. X.

Damsted [*'dam,sdœ·d*]. 1754 ArkFranzIversen *Damstedt*; K¹ 1776, Kat *Dammstedt*. — Se Bd. X under *Dam*.

Davremaj. Jb 1723 *dauer May*; Kat *Damai*. — Eng paa Grænsen til Esgrus S. Stedet har sikkert Navn af, at man har spist *Davre* her under Arbejdet i Marken. Ordet Davre indgaar i mange da. Stednavne af hvilke det ældst overleverede er *Dachwortheholt* 1177—1201 (Esrumb.); se DS II 6 under *Dagerød* og Hald, Stednavne og Kulturhistorie p. 34. Et sv. Marknavn *Dagvardmålsgärdet* antages at betyde „gärdet som var slaget... före dagvard" (OGB I 191).

Denneholt [*'dènə,hòld*]. 1682 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *danne Holtz*; Kat *Dennerholz*. — Hvis Navnet er gammelt, kan Forleddet være et glda. **dœnn(æ)*, identisk med Trænavnet oldsa. *dennia* „Fyr", germ. **danniō*- (se Kluge-Götze under *Tanne*). Formen i 1682 kan, hvis den ikke beror paa en Afskriverfejl, skyldes Paavirkning fra nty. *danne* „Gran". Denneholt støder op til Barredam (se ovfr.), hvis Navn ligeledes kan sigte til Naaletræsbevoksning.

Dys [*dỳs*]. U 1776, U 1777 *Döss*. — Skov i 1777, og da Medd. kom til Østerholm i 1856, stod her endnu Stubbe (Opt 1935). *Dys*, se Bd. X.

El. K¹ 1776, Jb 1776, Ell; Design c. 1778 *Eller* (rettet fra *Ellerntofft*); Kat *Ell*. — Kollektivet *Elle* „Ellebevoksning", se Bd. X.

Elbjerg. U 1777 *Ell Berg.*

Elkær. Estimation 1778 *Ellkyer.*

Elletoft. Estimation 1778 *Ellerntoft.* — Jfr. *El* ovfr.

Engtoft. K¹ 1776 *Eng Toft*; Jb 1776 *Eng Tofft.* — Kaldes i Kat *Neuewiese.*

Fiskedam. K¹ 1776 *Fisch Damm*; Jb 1776 *Fischdamm Mohr*; Udregn 1776 *Fisk Damms Mohr.*

Gaardvang [ˈxå·ɹˌvaŋ]. K¹ 1776 *Gaardwangs Lück*; U 1776 *Gaard wang*; U 1777 *die beiden Gaardwangs Lücken, die beiden Garrd Wangs Lücken*; Kat *Gaarwang.* — Areal ved Østerholm By. *Gaardvang*, se Bd. X.

Gade. K¹ 1776, Jb 1776 *Gahd.* — Areal ved Sterup By. *Gade*, se Bd. X.

Grauholz. U 1777 *Grau Holz.*

Grosseholz. Kat *Grosse-Holz.*

Grue [*de xru·*]. Spec. c. 1740 *der Grube, Nordertofft mit die Grube*; 1783 (Afskr.) ArkFranzIversen *der Grube bey der Kleinen Tofft, der Osterfeld Grube.* — Kløft. *Grue*, se Bd. X.

Grønslyk. SkyldprotMaarkær 1752 *Grevenslück*; K² 1776, Jb 1776 *Gröns Lück*; Udregn 1776 *Gräns Lück*; Estimation 1778 *Grünlück.* — Lille Agerstykke i Østerholm. Formen 1752 tyder paa, at Forleddet er Gen. af Sb. *Greve* i best. Form med efterhængt Artikel, men Anledningen til Navngivningen er ukendt; Østerholm hørte i ældre Tid ikke til et adeligt Gods, men til Maarkær Amt. Overgangen *Grevens-* til *Grøns-* med Reduktion af en *øu*-Diftong kunde bero paa tryksvag Stilling. Det er dog muligt, ar der er Sammenhæng med det forsv. Bebyggelsesnavn *Grønsgaarde* (se ovfr.), der nævnes i Forbindelse med Nabobyen Stenbjerg, og i saa Fald er Forleddet snarest Gen. af Tilnavnet *Grøn.*

Guldtoft. U 1776 *Guldtofft.*

Gulleschku. Kat *Gulleschku.* — Lille Stykke Agerjord og Eng ved Grue. Navnet maa være forskrevet.

Ham. K¹ 1776, Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

(Her?) **Hejsmaj.** 1584 (Afskr.) SH 361 4to *Heißmade.* — Muligvis i Esgrus eller Stenbjerg S.

Hinderoj [ˈhìnəˌrad, *hìnərad*]. Jb 1723 *Hinderoth, Hinderotth*; 1754 ArkFranzIversen *Hinderoy, Hinderath*; Kat *Hinnerad.* — Af Dyrenavnet *Hind.* Jfr. *Hinderaj Dam* og *Hinderøj Lyk i Grønholt.*

Hiskov. Kat *Hischau.* — Samme Lokalitet som *Bromajs Eng* paa K¹ 1776.

Holmaj. Jb 1723 *Holl may.* — I Skadelund. Sb. jy. *Hol* „Hul".

Holmlyk. Kat *Holmlücke.* — *Holm*, se Bd. X.

Holzkoppel. Jb 1723 *die Holtz-kuppel*; Kat *Holzkoppel.*

Holzlyk. Kat *Unterste-Holzlück, Oberste-Holzlück.*

Hosswe. Kat *Hosswe.* — Snarest et glda. **Horswith*, af glda. *hors* „Hest" og *with*, hvorom se Bd. X under *Ved.* Stedet støder op til *Barre* i Grønholt.

Hundhøj [*hùnhyˈsdrå·d*]. K¹ 1776 *Oster Hunnhoy, Wester Hunnhoy*; Jb 1776 *Oster Hunhoy, Wester Hunhöj*; Kat *Hunhy.*

Hælde [*hèl*]. Kat *Hell.* — Skraanende Agerjord. *Hælde*, se Bd. X.

Hældeager. K¹ 1776, Jb 1776 *Hellager*; U 1777 *Hell Ager.* — *Hælde*, se Bd. X. Der er ikke topografisk Sammenhæng med *Hælde* ovfr.

Kalvehave [ˈkaləˌhau]. Spec c. 1740 *Kallehau Coppel*; K¹ 1776 *Nörre Kalle Hau, Sünder Kalle Hau*; Udregn 1776 *Nörre Kallehaue, Sünder Kallehau*; Kat *Kallehau.*

Kalvevad [*kaləˈvad*]. SkyldprotMaarkær 1752 *Wiese-Land ohnweit Collewat*: KI¹ 1764 *Kalleatt-Lücke*: K¹ 1776 *Kallewad, Kallewads Lück*; Estimation 1778 *Kallewat*; Kat *Kallewatt.* — Eng ved Lipping Aa ved Vejen til Vesterholm.

Kiel. Kat *Kiel.* — Trekantet Agerstykke. Nty. *Kiel* „Kile".

Kirkebjerg [*ka·gˌba·x*]. Jb 1723 *süder und norder Kirchberg*; NyherredTingb 1732 *Kirch-Berg*; Kat *Unterste-Kirchberg, Oberste-Kirchberg.* — Ligger paa Grænsen til Esgrus S. og har sandsynligvis hørt til Præstegaarden der, idet Pastor Baumann i Esgrus ifl. Tingbogen er med til at forbyde en Gangsti

over Kirkebjerg. Ifl. Opt 1935 er her Begravelsesplads og Sagnet fortælles, at der skulde bygges en Kirke her. Jfr. det flg. Navn.

Kirkegaardslyk [*ka·gəns'lỳg*]. K[1] 1776 *Kierregaards Lück, Achterste Kierregaards Lück, Förderste Kierregaards Lück*; Jb 1776 *Kierregaard, Kierregaards Lück, Forderste Kierregaards Lück, Achterste Kierregaardsluck*; U 1776 *Kieregaard, Kirchhoff, Kirchgaars Lück, Kieregaars Lück*; Jensen Ang p. 36 f., 126 *der sogenannte alte Kirchhof, der alte Kirchhof (Gammel-Kirkegaard)*; Kat *Kergerslück*. — I Østerholm. Omtales i Jb Jb 1776 som *Ackerl. mit Steinen belegt.* Ifl. Jensen Ang l. c. har her oprindelig været en „Riesenbett", og Syd for var der Gravhøje; til Stedet er knyttet et Sagn om, at man først begyndte at bygge Kirken her. Ifl. Trap p. 497 var Stedet „en mærkelig ældgammel Begravelsesplads for hele Omegnen".

Kirkesti. U[1] 1776 *Kirchsteig.*

Kirsebærtoft. K[1] 1776 *Kisseber Tofft*; U 1776 *Kisper Tofft*; U 1777 *Kiesseber Toft*; Kat *Kybertoft.*

Kleinelyk. Kat *Kleinelücke.*

Klokholm. Jb 1723 *Klockholm.* — I Skadelund.

Knøs. K[1] 1776 *Knüüs*; U 1777 *Knüs.* — *Knøs*, se Bd. X.

Kohave. K[1] 1776 *Lil Kohaue, Stor Kohaue*; Jb 1776 *Lille Kohaue, Store Kohaue*; Estimation 1778 *Kleinkuhau*; Kat *Kuhhave, Kuhhauwiese.*

Kragbjerg [*'krai¦ba·x*]. Jb 1723 *Kragberg*; 1754 ArkFranzIversen *Kragbarg, Kraackberg*; 1788 ArkFranzIversen *Kragbarg-Wiese*; Kat *Krähenberg, Kragberg.* — Nær *Kragbjerg* i Sterup. Af Fuglenavnet *Krage.*

Kreihenholt [*'krain¦hòld*]. — Skov i Nærheden af Kragbjerg. Nty. *Kreih* „Krage".

Kromandslyk [*'krùmans¦lỳg*]. Vistnok samme Lokalitet som *Sparrerønne* ndfr.

Krumm. Kat *Krumm.* — Lille Agerstykke af uregelmæssig Form. Substantivering af Adj. ty. *krumm* „krum".

Krummlyk. Kat *Krummlücke.* — Kaldes paa K[1] 1776 *Lille Bierre* (se ovfr. under *Bjerg*).

Kær. Kontraktb 1735 *Höltzung im Kier*; K[1] 1776 *Kier*; U 1777 *Kier Holz*; Kat *Kjier.* — Ikke ved Boltoft Kær ovfr. *Kær*, se Bd. X.

Kærlyk. K[1] 1776 *Keer Lück*; Jb 1776 *Kier Lück*; Kat *Kjierlücke, Hinterstekjierlücke, Vorderstekjierlücke.*

Langekoppel. Kat *Langekoppel.* — Kaldes paa K[1] 1776 *Bulleleis Lück*; se ovfr. under *Bolleled.*

Langelyk. Spec c. 1740 *Langelück, Lange Lücke*; Design 1774 *lange Lücke.*

Langstreng. K[1] 1776, Kat *Langstreng.*

Lillelyk. Spec c. 1740 *Kleinelück, die kleine Lücke*; K[1] 1776 *Lille Lück*; U 1777 *Lill Lück.* — Identisk med (en Del af) *Kleine-Süderlück* i Kat.

Lillemaj. (Her?) Kontraktb 1740 *die sogenandte kleine Wiese*; K[1] 1776 *Lillmaj*; Udregn 1776 *Lille May.* — I Østerholm.

Lillemark. K[1] 1776 *Lill Marck*; Jb 1776 *Lille Marck*; Estimation 1778 *Lillmarck Mitlück.* — Ved Skadelund.

Linnemaj. Kat *Linnemai.* — Maaske af Adj. *liden.* Linnemaj støder op til Lillemark og er ikke samme Lokalitet som Lillemaj ovfr.

Maj. U 1776 *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Majbjerg [*'mai¦ba·x*]. K[1] 1776 *Majbierres Eng, Majbierres Lück*; Kat *Maiberg.* — *Maj*, se Bd. X.

Meltoft Sig. K[1] 1776 *Melltoft Sieg*; Jb 1776 *Meltoft Sieg*; Udregn 1776 *Meltoft Sick*; c. 1780 ArkFranzIversen *Wisch Meltafft.* — Adj. jy. *meld-* „mellem", glda. (*i*) *mællæ.* Der er ikke topografisk Forbindelse med *Midttoft* ndfr.

Michelskoppel. Kat *Michelskoppel.*

Midtlyk. Spec c. 1740 *Mittlück, Mitlücke*; Design 1774 *Mittlücke.*

Midttoft. K[1] 1776, U 1777 *Mitt Toft.*

Moselyk [*'mo·s¦lỳg, 'mu·ɹs¦lỳg*]. Jb 1723 *die Mooß Lücke*; K[1] 1776 *Moos Lück*; U 1776 *Moosluk, Mooslück, Morlück*; Kat *Mooslück.* — *Mooslück* er i Kat Navn paa to Lokaliteter, hvoraf den ene er identisk med *Moos Lück* paa K[1]. En tredje Lokali-

tet er [ˈmu·ɹˌlỳg], der støder op til *Ulvemose* ndfr.

Myrroj [[*my·ɹˌråi*]. (Her?) 1774 ArkFranzIversen *Mölrath*; Kat *Mirrei*.

Møolledam. K² 1776 *Molldamm*; U 1777 *Möll Damm*.

Møllemaj. K¹ 1776 *Mölle maj*; Jb 1776 *Möllmay*; Kat *Möllmai*.

Mølroj. Se ovfr. under *Myrroj*.

Nalling [*nalən*]. SkyldprotMaarkær 1752 *Holtz-Koppel Nalling*; K¹ 1776, Jb 1776, Kat *Nalling*. — Paa K¹ 1776 Skov og Eng. Antagelig en Sammensætning paa *-eng*, hvis første Led er Plantenavnet *Nælde*, i Jy. udtalt med *a*-Lyd. Mindre sandsynlig er Sb. jy. *Nalding* „en ubetydelig, ringe del af noget" (Feilb.).

Nedertoft. K¹ 1776 *Nedder Toft*; Udregn 1776 *Neder Toft*; U 1777 *Nerder Toft*; Estimation 1778 *Neiertoft*. — Kaldes i Kat *Toft*.

Neuekoppel. Kat *Neuekoppel*.

Nyeng [*ni·əˈvìš*, (her?) *de ˈni·ˌèŋ*]. K¹ 1776 *Nu Eng*; Jb 1776 *Nüe Eng*; Kat *Neuewiese*. — To Lokaliteter i Kat. Jfr. *Engtoft* ovfr.

Nylyk [*ni·əˈlỳg*]. Kontraktb 1691 *in der Neu Lück*; SkyldprotMaarkær 1752 *Nielück*; K¹ 1776 *Nye Lück, Nü Lück*; Kat *Nielück, Neulücke, Neuelück*. — Tre Lokaliteter i Kat; den ene kaldes paa K¹ 1776 *Sünder Oster Lück*.

Nørrehave. C. 1780 ArkFranzIversen *Norder haue*.

Nørrelyk [ˈnùɹdəɹˌlỳg]. SkyldprotFlensborg Nr. 363 1703 *Norder Lücke*; Jb 1723 *die norder Lücke*; K 1776 *Norre Lück, Norder Lück*; U 1776 *Nörre Lück*; Kat *Norderlücke, Norderlück*. — Flere Lokaliteter.

Nørremark [ˈnùɹdəɹˌfèld]. Spec c. 1740 *Norderfeldt*; Kat *Norderfeld*.

Nørremose. K¹ 1776 *Norre Moos*; U 1777 *Nörre Moos*; Kat *Nordermoor*.

Nørretoft. Spec c. 1740 *Nordertofft, die kleine Nordertofft*; K¹ 1776 *Nörre Toft*; U 1776 *Nortofft, Norder Tofft, Nörr Tofft*; Kat *Nordertoft*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Osterholz. Kat *Osterholz*.

Osterkoppel. Spec c. 1740 *Barredam Coppel oder Oster Coppel*; Kat *Osterkoppel*. — *Oster Coppel* er en anden Lokalitet end *Osterkoppel* i Kat, der paa K¹ 1776 hedder *Oster Toft*. Jfr. *Barredam* ovfr.

Ostermaj. Kat *Ostermai*.

Præstmaj. Jb 1723 *Prest May, in der Priester May*; KI 1764 *Præstmay*; — Hører ifl. KI 1764 til Præstebolet.

Ravnholt [ˈrå:mˌhòld]. K¹ 1776 *Raunholt*; K² 1776 *Raunholt Moos*; Jb 1776 *Rauenholt, Rauenholt Holz*; Estimation 1778 *Rabenholtz*; Kat *Rabenholz*.

Schaaplyk [ˈšå·bˌlỳg]. Kat *Schaaflück*. — Nty. *Schaap* „Faar".

Schiftwiesen. Kat *Schiftw...en*. — Navnet delvis udraderet. Paa K¹ 1776 *Bromajs Eng*.

Sig. K¹ 1776, Kat *Sieg*. — Sig, se Bd. X.

Skraasten [ˈšrå·ˌsde·n]. K¹ 1776 *Schraasteen*; K² 1776 *Skraasteen*; Designation c. 1778 *Schrasteen*; Estimation 1778 *Scher Steen*; Kat *Scheerstein*. — Udtalen er noteret som [ˈsgrå·ˌsde·n], sikkert en Skrivefejl for [ˈšrå·-] Den maa iøvrigt antages at være upaavirket af ældre Skrivemaader, da Kat har den afvigende Form Scheerstein, og kan vistnok daarligt forenes med Adj. *skraa*, der snarest vilde give en Udtale med kort Vokal. Muligvis af Vb. ænyda. *skrade* „give raslende lyd, skratte" (Kalkar), glda. **skrata*, og Navnet kan da med Hensyn til Betydningen sammenlignes med nordslesvigske Navne som *Klingsten, Klingersten* (DS VI 569, VII 378, IV 149, 152).

Smaalykker. U 1776 *Smaalücker*.

Snejlyk. 1748 ArkFranzIversen *Schney-Lücke*. — *Snej*, se Bd. X.

Sorroj [*sùråi*]. Jb 1723 *Sorrey, Sorray*; Kontraktb 1741 *Sorey*; KI 1764 *Surröe*; 1781 SA C XII 1 Nr. 150 *Surroi*; Kok *Sorø* (*Sårrø*); Kat *Sorei, Gross-Sorei*. — Snarest af Dyrenavnet *So* med Forkortelse af Vokalen i første Sammensætningsled. Jfr. *Soroj* paa Als (DS VII 88).

Sparrekær. K¹ 1776 *Sparre Kier*; U 1776 *Sparkier, Sparre Kier*; U 1777 *Spaarre Kier Holz*. — Ved *Sparrerønne*. Forleddet er Sb. *Spurv*, jy. *Sparre*.

Sparrerønne [*sbarəˈrỳn*]. K¹ 1776 *Sparre-*

rönn; U 1777 *Spaarre Rönn*; Kat *Barrerinn* (sic). — Jfr. *Kromandslyk* ovfr.

Stakketoft [*sda·gəˈtòfd*]. Spec c. 1740, Designation 1774 *Stacketofft*; Kat *Stakertoft, Staargardtoft*. — Den gamle Form *Stacke-* tyder paa, at Forleddet er Adj. *stakket* „kort", men Udtalen med [*a·*], der ogsaa synes at forudsættes af Skrivemaaderne i Kat, bliver da paafaldende.

Stangroj [ˈ*sdaŋəˌråi*]. K¹ 1776 *Stangrad*; Udregn 1776 *Stangraad*; U 1776 *Stongrad*; Kat *Stangery*. — Af Sb. *Stang*, antagelig i Betydningen „Grænsemærke". Stangroj ligger paa Grænsen til Esgrus S.

Stenbrovads Lyk. K¹ 1776 *Steenbrowads Lück*; U 1777 *Steenbro Wads Lück*. — Ved Vejen fra Boltoft til Esgrus. Svarer til (en Del af) *Kleine-Süderlück* i Kat. Der er ikke noget Vandløb her paa LA.

Stenlyk. K¹ 1776 *Steen Lück*; Jb 1776 *Steen Luck*; Kat *Steinlück*.

Stenslyk [*sde·nsˈlỳg*]. K¹ 1776 *Steens Luck*; Jb 1776 *Lille & Store Stcens Luck*; 1776 *Stoor Steen Luck, wester Steenslück*; Kat *Steinslück*.

Storeng. K¹ 1776 *Stor Eng*; U 1777 *Stoor Eng*; Kat *Grossewiese*.

Storlyk. Design c. 1778 *Sto(r?)eluck* (rettet fra *Steenluck*).

Suurlyk. Kat *Surlück*. — Støder op til *Suurlyk* i Sterup. Af nty. *suur* „sur".

Süderwiese. Kat *Süderwiese*.

Sønderlyk [ˈ*sy·dəɹˌlỳg*]. Jb 1723 *die sülder Lücke*; K¹ 1776 *Sünder Luck, Sünder Lück, Stor Sünder Lück*; Jb 1776 *Stor Sünder Luck, Lill Sunder Luck*; Kat *Süderlück, Kleine-Süderlück, Grosse-Süderlück*. — Flere Lokaliteter.

Søndermark. K¹ 1776, Jb 1776 *Sünder Marck*.

Søndermose. K¹ 1776 *Sünder Moos*; Design c. 1778 *Sünnermoos*. — Kaldes i Kat *Bulleheck* (se ovfr. under *Bolleled*), medens *Bolleley* og *Bulleleis Lück* paa K¹ 1776 er brugt om smaa tilstødende Arealer.

Søndertoft [ˈ*sy·dəɹˌtòfd*]. K¹ 1776 *Sünder Toft*; Kat *Südertoft*. — Flere Lokaliteter i Kat.

Trebuk [ˈ*triˌbùg, de ˈtri·ˌbùg*]. K¹ 1776, Jb 1776 *Lill Trebock, Stor Trebock*; Kat *Thebock, Thribock*. — To Stykker Agerjord, der støder sammen i en omtrent ret Vinkel. Forudsætter et Sb. da. **Trebuk*, samme Ord som og muligvis Oversættelseslaan fra nty. *Dreebock* „dreibeiniger Stuhl ohne Lehne" (Mensing). Ordet er her brugt som Sammenligningsnavn.

Triangel [*dre·aŋəl*]. 1774 ArkFranzIversen *ein Triangel schifft*; U 1776, Kat *Triangel*.

Tuntelyk. 1754 ArkFranzIversen *Tuntelück*. — Her eller i Sterup?

Udgang. Jb 1776 *Udgang*; Udregn 1776 *Udgang, Ud Gang*; U 1777 *Udgang, Utgang*. — Betegnes i U 1776 som *Weyde*. Sb. *Udgang*, antagelig i den fra Moth kendte Betydning „fælles Græsgang" (Kalkar). Navnet forekommer ogsaa paa Als (DS VII 179).

Ulvemose. Kat *Ullemus*.

Wachthöh. Kat *Wachthöh*. — Bakke Sydøst for Østerholm. Paa K¹ 1776 *Sünder Luck*, der tillige omfatter en Del af Katastrets *Südertoft*.

Wadel [*vå·dəl*]. Kat *Wadel*. — Agerjord ved Bolleled ved Vejen til Sterup; støder op til *Wadel* ved Sterup Maj i denne By. Til Grund ligger maaske et da. Navn, der kan sammenstilles med det i en enkelt Kilde overleverede *Vojl* i Husby, Husby S. Muligvis kunde der foreligge et glda. **wathul*, sa. Ord som vn *vǫðull* m. „Sted, Strækning hvor der kan eller maa vades" (Fritzner) og en Sideform til glda. *wæthil* (i Stednavne) „Vadested".

Vanrad [ˈ*vanˌråi*]. K¹ 1776 *Wannrad*; Udregn 1776 *Wannraad*; Kat *Wannrei*. — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Ved Broen. K² 1776 *Bie de Brüg*; U 1776 *Bie de Bruck*; U 1777 *Bi de Brüg*.

?Ved Skelpælen. K¹ 1776 *Bi de Sched pahl*; U 1776 *Bi de Scheed Pahl, bey der Scheide Pfahl*. — Ved Grænsen til Vesterholm i Kværn S.

Vederoj. Spec c. 1740 *Wederoy, Land und Gruft, Wederoy Moes*; Design 1774 *Wederoy Land und Grube*; K¹ 1776, Jb 1776 *Weyrad, Weyrads Moos*; U 1776 *Weyraad, Weyraads Moos*; 1783 ArkGrønholt *Wedderoy Moes*. —

Weyrad paa K¹ 1776 er (omtrent) samme Lokalitet som *Norderfeld* og *Neuekoppel* i Kat. Stedet støder op til Skov, og Forleddet er snarest (Gen. af) Sb. glda. *with* „Skov"; se Bd. X under *Ved*.

Vejager. K¹ 1776 *Wegager* (*Wey-*?); U 1776 *Wey ager, wey acker*. — Ved en Vej i Østerholm.

Vesterager. U 1776 *Wester Ager*; Kat *Westeracker*.

Westerkoppel. Jb 1776 *die Wester Coppel*. — I Gaardvang.

Vesterlyk [ˈvèsdəɹˌlỳg]. Jb 1723 *die Wester Lücke*; Kontraktb 1725 *die kleine Wester-Lüke*; K¹ 1776 *Wester Lück*; Kat *Westerlück, Westerlücke*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Vestermaj [ˈvèsdəɹˌmai]. 1754 ArkFranz-Iversen *Wester May*; K² 1776 *Wester Maj*; Kat *Westermai*.

Vestertoft. Jb 1723 *Westertofft, die Wester Tofft*; Design 1774 *Wester- oder Haußtofft*; K¹ 1776 *Wester Toft*; Kat *Westertoft*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Vie [*de vi·*]. K¹ 1776 *Wie*; U 1776 *Wih*; Kat *Diewie*. — Plantenavnet *Vie* „Vidje, Pil".

Østerdam. Spec c. 1740 *Osterdams Coppel*; 1783 ArkGrønholt *Osterdams Koppel*.

Østerholm Skov. Relation 1730 *die Osterholmer Fest-Höltzung*. — Se *Østerholm* under Bebyggelsesnavne.

Østerlyk [ˈo·sdəɹˌlỳg]. TingbNyherred 1732 *Oster-Lücke*; K¹ 1776 *Oberste Öster Lück, Nedderst Öster Lück, Nörre Oster Lück, Sunder Oster Lück*; U 1777 *Oberste Oster Lück, Nerderste Oster Lück, Norr Oster Lück, Sünder Oster Lück*; Kat *Osterlück, Norderosterlück, Süder-Osterlück, Kleine-Osterlück, Grosse-Osterlück*. — Flere Lokaliteter; jfr. *Nylyk* ovfr.

Østermark. 1783 ArkGrønholt *Osterfeld*.

Østertoft. Jb 1723 *die Oster Tofft*; K¹ 1776 *Oster Toft*; Jb 1776 *Öster Tofft*; Kat *Oster-Toft, Ostertoft*. — *Oster Toft* paa K¹ 1776 er Navn paa to Lokaliteter, den ene identisk med *Osterkoppel* i Kat, den anden en Del af *Birring* sts. *Oster-Toft, Ostertoft* i Kat er fire andre Lokaliteter; den ene kaldes *Nörre Toft* paa K¹ 1776.

Brunsbøl.

Achterlyk. Kat *Achterlük*.

Ackertoft. Kat *Ackertoft*.

Agtoftland. Kontraktb 1706 *Agetofft-Land*; Kontraktb 1728 *Agitofft-Land*. — Se *Agtoft* under Bebyggelsesnavne.

?Allerkoppel. U 1858 *Alle(r?)koppel*.

Armhauskoppel. Kat. *Armhauskoppel*.

Aulyk [ˈauˌlỳg].

Blustoft. 1652 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *Tofft genandt Blostock* (!); 1719 (Afskr.) ib. *Blast Ost, Blost ost* (!); Jb 1723 *Bloß Tofft*; 1758 ArkWilhHansen *Blaßtoft*; KI 1764 *Blostoft*. — En lille Toft paa „14 Schip Haberland", som hører til Kirken (KI). Navnet sigter til, at Toften har været henlagt til Kirkens Forsyning med Lys; se *Blusager* p. 256.

Bremkær. 1643 SA C XII 1 Nr. 291 *Bremkier, Brehmkiehr*; 1707 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *Bremkier, Brimkier*; KI 1764 *Brœmkier*; 1785 ArkWilhHansen *Brem Kier*. — Skov ifl. Dok 1707 og KI. Om *Brem-* se under Bebyggelsesnavnet *Bremholm*.

Brunsbøl. Kat *Bruersby*. — Støder op til Katastrets *Bruersby* i Sterup; se under Naturnavnet *Brunsbøl* der.

Bygge. Jb 1723 *die Böge*. — *Bygge*, se Bd. X.

Böwerkoppel. Jb 1723 *Bäver kuppel*. — Nty. *böwer* „over-"; gengiver vel et da. **Overkoppel* eller **Overlyk*.

Dashøj. — Se ndfr. under *Lashøj*.

?Drunhessel. 1764 SA C XII, Nr. 170 (*(P?)ronhissel*; Kat *Drunhessel*.

Døvlyk. Jb 1723 *Deulücke*. — Adj. *døv*; se under *Døvholm* p. 48.

Grisgaard. Kat *Griesgaard*. — Lille Stykke Agerjord ved Brunsbøllund. Af Sb. *Gris*; jfr. Bebyggelsesnavnet *Grisgaard* i Esgrus S.

Groottoft [ˈxro·dˌtòfd]. (Her?) Jb 1723 *die große Tofft*; Kat *Grottoft*. — Nty. *groot* „stor". Hvis Formen fra Jb 1723 hører herhen, maa der oprindelig foreligge et da. **Stortoft*.

Grossewiese. Kat *Grosse Wiese*.

Ham. U 1858 *Ham*. — *Ham*, se Bd. X.

Have [*hòf*]. 1707 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *der Have, der Haffe*; Jb 1723 *in der Hau*; 1743 SA C XII 2 Nr. 273 *Höltzung die Have Lück genandt*; KI 1764 *Haave*; 1784 SA C XII 2 Nr. 273 *Hau Holtz Koppel*; 1786 ArkWilhHansen *in der Hauwe*; Kat *Haff*. — I KI 1764 opført under „*Kirchenhölzung*", og det oplyses, at „diese Koppel ist größentheils mit einem Graben und Wall umzogen". *Have*, se Bd. X.

Hintertoft. Kat *Hintertoft*.

Holmlyk [ˈhòlmˌlỳg]. Jb 1723 *die Holm, in der Holm Lücke*; Kat *Holmlük*.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel*.

Hummelballe. 1707 (Afskr.) ArkWilhHansen *Hummelballie*. — Plantenavnet *Humle*.

Kleinetoft. Jb 1723 *die kleine Tofft*.

Kær. Kat *Kjaer*. — *Kær*, se Bd. X.

Lajbøl [*laibøl*]. Jb 1723 *Lay-Bohl, Lay Bohl*; SH 318 E p. 19 *Laybull*; Kat *Leibel*. — Støder op til *Lajbøl* i Aneby. Ifl. SH 318E er Marken „von Peter Iessens Stelle in Ahnebye als Braut Mitgift zu Möllgaards Stelle gekommen". Af Sb. *Lade*, i den da. Dial. i Angel udtalt *Lahj* el. *La-i* (Hagerup[2] p. 126).

Langekoppel. U 1858 *Langekoppel*.

Lashøj [*lasˈhy·*]. Jb 1723 *Dashue*; 1802 ArkWilhHansen *Daßhüy*; Kat *Lashüe*. — Den ældre Form er antagelig Das-, idet Udtalen kan være paavirket af Skrivemaaden i Kat, der er ikke topografisk Forbindelse med *Lasholt* i Nabobyen Grønholt. Hvis Udtalen fra gammel Tid har haft Efterledstryk, kan Navnet være et oprindeligt **Dagshøj*, sammensat med Mandsnavnet glda. *Dagh*; jfr. fra Nørrejy. (Lild) *daw'*, men *æn das tij'* „en Dags Tid" (Feilb. under *dag, dags*).

Lundlyk. 1707 (Afskr.) ArkWilhHansen *in die Lundt*; K 1777 *Lund Lücker*; Kat *Lundlüken, Grot-Lundlük*. — Ved *Lundlyk* i Aneby og Sterup. *Lund*, se Bd. X.

Lyken [*lygən*]. Kat *Lüken*. — Nty. Pl. af *Lyk*, se Bd. X.

Megelslyk. Kat *Megelslük*.

Mitteltoft. Kat *Mitteltoft*.

Mittlyk [ˈmìdˌlỳg]. (Her?) Jb 1723 *Midde kuppel*; (her?) U 1858 *Mittelkoppel*; Kat *Mittellük*.

Mosekær. 1697 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *Kirch Holtzung Moß Kier*; 1738 (Afskr.) ib. *Maaskier*; KI 1764 *Mooskier oder Ulvemoos*.

Moselyk. Jb 1723 *in der Moß Lücke*; 1858 ArkWilhHansen *Mooslyk*.

Nietoft [ˈni·ˌtòfd]. Kat *Nietoft*. — Nty. *nie* „ny".

Nordertoft. Kat *Nordertoft, Nordertoften*. — To Lokaliteter i Kat.

Nylyk [*ni·ˈlỳg*]. Jb 1723 *die neue Lücke*; Kat *Nülück*.

Oolholt [ˈo·lˌhòld]. Kat *Ohl-Holz*. — Nty. *ool* „gammel".

Osterlyk [*o·sdəɹˈlỳg*]. U 1858 *Große Osterlücke, in der kleinen Osterlücke*; Kat *Klein-Osterlük*.

Roj. 1643 SA C XII 1 Nr. 291 *Koppel Roye genandt*. — *Roj*, se Bd. X.

Ryggesbjerg [*rỳxsˈba·x*]. Jb 1723 *Rücks barg*; Kat *Rügsbarg*. — Støder op til *Ryggesbjerg* i Grønholt; se dette.

Schmidtslyk. 1858 ArkWilhHansen *Schmidtslyk*; Kat *Schmidslük*.

Skovbro. NyherredTingb 1748 *Schau Brüke*.

Spegerkær [*sbèxəɹˈkiæ·ɹ*]. Jb 1723 *Speger kier*; Kat *Specherkjaer*. — Forleddet er muligvis Sb. *Spiger*, i Jy. udtalt med æ-Lyd (Feilb.). Adj. *speger* „mager, tør, spinkel" (VSO) forekommer mindre sandsynligt i Forbindelse med *-kær*.

Stakertoft. Kat *Stakertoft*. — *Staker-* er muligvis en Sammensætning paa *-kær*; Stakertoft støder op til *Eskær* i Sterup.

Svævelt [*swæ·vəl*]. Jb 1723 *Schwaebelt*; Kat *Schwefel*. — Skrivemaaden i Jb 1723 kunde tyde paa en Sammensætning paa *-holt*, og i saa Fald kunde Forleddet være et glda. **swip* „Krumning" el. lgn.; jfr. no.

Dial. *svip* „Sving" (Ross). Den moderne Form kan skyldes Omtydning til ty. *Schwefel*, nty. *Swevel* „Svovl".

Südertoft. Kat *Südertoft, Südertoften.* — To Lokaliteter.

?Toland [*trùlən?*]. Kat *Toland.* — Udtaleformen er ikke lokaliseret nøjere, men er henført til Brunsbøllund, og da *Toland* ligger umiddelbart ved denne Bebyggelse, er der formentlig Tale om samme Lokalitet.

Trindlund [*tri·nˈlùnd*]. 1643 SA C XII 1 Nr. 299 *Trindtlund*; 1652 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *Trillunt*; 1719 (Afskr.) ib. *Trilling, Treylling*; Jb 1723 *Trilling, Trinlund*; 1758 ArkWilhHansen, KI 1764, 1847 ArkWilhHansen *Trylling*; Kat *Trienlund.* — Adj. *trind* „rund".

Ulvemose. 1707 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *Ulvemoes*, Uloemoes; Jb 1723 Uhlemoos, Uhlemoess; KI 1764 *Mooskier oder Ulvemoos.*

Vandkær. HolzTax 1787 *Wasserkier.*

Weizenkoppel. U 1858 *Waizenkoppel.* — Ty. *Weizen* „Hvede".

Vestertoft [*ˈvèsdəɹˌtòfd*]. Jb 1723 *Wester Tofft*; Kat *Westertoft.*

Østerkær. HolzTax 1787 *Osterkier.* — Agerjord med Skov.

Østertoft [*o·sdəɹˈtòfd*]. Jb 1723 *die Oster und Wester Tofft*; Kat *Ostertoft, Ostertoften.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Grønholt

(Grønholt ligger delvis i Esgrus S.; se derunder).

Aakrog [*ˈauˌkro·x*]. Jb 1723 *Akrog, klein Akrog*; Kat *Aukrug.*

Agtoft Bjerg [*axtòfdˈba·x, aftòfdˈba·x*]. Jb 1723 *Agetofft Berg*; 1743 ArkGrønholt *Agtofft Barg, Agetofft Barg*; U 1802 *Aggetoftberg*; 1803 ArkGrønholt *Aggertoftberg*; Kat *Agtoftberg.* — Se *Agtoft* under Bebyggelsesnavne.

Asmus Lorensens Kær. 1740 (Afskr.) ArkGrønholt *Asmus Lorenzens Kier.*

Bargkoppel [*ˈba·xˌkùbəl*]. Kat *Bergkoppel.* — To Lokaliteter. Nty. *Barg* „Bjerg".

Barre. Kat *Barre.* — Agerjord ved Barredam. Muligvis nydannet til dette Navn.

Barredam. Kontraktb 1732 *Barrig damm, Barrig-dam*; U 1802 *Barredamms Schiften*; Kat *Barredamm.* — Ved *Barredam* i Boltoft, se dette.

Barreholt [*barəˈhòld*]. Spec c. 1740 *Barreholt Coppel*; 1740 (Afskr.) ArkGrønholt, Kat *Barreholz.* — Agerjord lidt Syd for Barredam.

Berg. Kat *Grosse Berg, Kleineberg.*

Blokslyk. Kontraktb 1694 *wegen der Blacks Lücken*; NyherredTingb 1732 *Blocks-Lücke.* — Antagelig af Slægtsnavnet *Blok* (*Block*), i Middelalderen kendt bl. a. fra Flensborg (DgP).

Bredmaj [*brùˈmai*]. 1739 (Afskr.) ArkGrønholt *Bremay*; 1740 (moderne Afskr.) ArkGrønholt *Bromai*; Spec c. 1740 *Bren Maj Wisch*; 1743 ArkGrønholt *Bremay*; 1780 ArkGrønholt, U 1803 *Brenmay*; Kat *Bromai.* — Om Overgangen til *Bro-* se under *Bredmaj* p. 7.

Brunsbølled. Jb 1723 *Brunsbüllheck.* — Se *Brunsbøl* under Bebyggelsesnavne.

Dam. Spec c. 1740 *die Damm*; U 1803 *Dammwiese.* — *Dam*, se Bd. X.

Damsted. U 1802 *Dammstedt Wiese, Dammstedt Koppel.* — Om *Damsted* se Bd. X under *Dam.*

?Dejerkær. Jb 1723 *deier kier, deyer-kier*; U 1802 *Decherkier*; Kat *Dechekjier.* — Formerne i Jb 1723 tyder paa Adj. glda. *dighær* „stor". Repræsenterer U 1802 en oprindeligere Form, maa Forleddet være det samme som i *Deggerhøj* p. 257; se dette.

Dreekant [*ˈdre·ˌkand*]. U 1803 *Dreieck*; Kat *Triangel.* — To Lokaliteter i Kat. Nty. *Dreekant* „Trekant".

Dreskær [*ˈsˌkæ·ɹ*]. U 1800 *Dreskierholz*; U 1802 *Dreskier, Dreskierschau & Holzland*; Kat *Dreskjier, Dreskjierholz.* — Maaske af Mandsnavnet *Drewes*, en opr. nty. Form af

Andreas (DgP). Udtalen er forvansket eller fejlhusket.

Fartoft. Jb 1723 *Fahrtofft, Fahretofft.* — Jfr. *Fartoft* i Aneby.

Freggelsmaj. Jb 1723 *Fregels May*; U 1800 *Freggelsmay*; Kat *Frackelswiese.* — Forleddet er antagelig, ligesom i det uforklarede *Freggelsberg* p. 147, det fra Sønderjylland kendte Mandsnavn glda. *Frithgēr* (DgP) med Overgang *r*>*l* eller med Indskud af *l* foran *s* i ubetonet Stavelse; se herom under *Gundelsby* i Gelting S. p. 427.

Freiland. Kat *Freiland.* — To Lokaliteter. Jorden har antagelig haft adelig Skattefrihed.

Fælled [*fæ·ɹlix*]. U 1802 *Fehlert*; Kat *Verlich.* — To Lokaliteter. *Fælled*, se Bd. X.

Gaardvang [ˈ*xå·ɹˌvaŋ*]. Vide 1722 SA C XII 1 Nr. 357 *im Gardewang*; Kat *Obergaarvang, Untergaarwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gaasmaj. Kontraktb 1706 *Goeß Maye*; Jb 1723 *Goß May*; U 1802 *Goosmay.*

Grootewisch [*xro·dəˈviš*]. 1803 ArkGrønholt *Große-Wießе*; Kat *Grossewiese.* — Nty. *groot* „stor".

Grønholt Koppel [ˈ*xrø·nhòldˌkùbəl*]. 1739 (Afskr.) ArkGrønholt *Hof-Koppel die Grünholtzer Koppel genandt*; Spec c. 1740 *Grünholz Coppel.* — Se *Grønholt* under Bebyggelsesnavne.

Grønholt Maj. Spec c. 1740 *Grünholtz Maj*; 1740 (Afskr.) ArkGrønholt *Grünholzwiese.*

Grønholt Skov. Relation 1730 *die Grünholdter Fest-Höltzung.*

Ham. Kontraktb 1756 *in der kleinen Hamme*; U 1800 *die Hamme*; Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hausstätte. Kat *Hausstette.* — Areal Nord for Byen.

Haustoft. Kat *Haustoft.* — To Lokaliteter.

Hestkoppel [ˈ*hìŋsˌkùbəl*]. Spec c. 1740 *Heest und Lund Coppel*; 1740 (Afskr.) ArkGrønholt *Pferde und Lund-Koppel*; 1743 ArkGrønholt *bey der Hestekoppel*; Kat *Grosse Hengstkoppel, Kleine-Hengstkoppel.* — Af *Hest* i den bl. a. fra Fjolde kendte Betydning „Hingst"; i den nuværende Udtaleform gengivet ved nty. *Hingst.*

Hinderoj Dam. Kontraktb 1735 *Hinroddamm*; NyherredTingb 1735 *Hilleroy damm*; Kontraktb 1743 *Hönroydam.* — Efter *Hinderoj* i Boltoft, nær Grænsen til Grønholt.

Hinderoj Lyk. 1803 ArkGrønholt *Hinnerot-Lück.*

Hofwiese. Kat *Hofwiese.* — Ved Grønholtgaard.

Holtkoppel [ˈ*hòldˌkùbəl*]. Jb 1723 *in der Holtz kuppel*; Kat *Holzkoppel.* — *Holt*, se Bd. X.

?Holtkær. Vide 1723 (Kontraktb 1723) *Holtz Kier.* — Her eller i Brunsbøl.

Horshave. Jb 1723 *Horshaff.* — Sb. *Hors* „Hest".

Hundacker. Kat *Hundacker.*

Husum [ˈ*hu·sùməɹˌkùbəl*]. Slewert 1538 *hußem*; Jb 1723 *Husum Lücke*; U 1802 *Husumlük*; Kat *Husum, Husumerkoppel.* — Se *Husum* under Bebyggelsesnavne.

Hælde [*de hèl*]. U 1802 *Vorder Heller, Hinterste Heller*; Kat *Hell*; Oldekop V 46 *Helle.* — Skraaning. *Hælde*, se Bd. X.

Iversdam. Kontraktb 1694 *Ivers dam*; Jb 1723 *Iversdam.*

Iverslyk [ˈ*i·vəɹsˌlỳg*]. 1774 SA C XII 1 Nr. 300 *Jvers lück*; Kat *Grosse-Iwerslücke, Kleine-Iwerslücke.*

Jordansbjerg [ˈ*jùɹdansˌba·x*, ˈ*jỳɹnsˌba·x*]. Spec c. 1740 *Jordanns und Küchenbarg*; 1755 (Afskr.) ArkGrønholt *Jordensbarg Koppel*; Tabel c. 1782 *hinterst Jordansbarg, Vorderst Jordansbarg*; U 1802 *Jordans-Akker*; U 1803 *Norder Jordansberg, Süder Jordansberg, Lange Jordansberg*; Kat *Jordansberg, Süder-Jordanberg.* — Se *Jordan* under Bebyggelsesnavne.

Keldam [ˈ*ke·lˌdam*]. Kat *Kieldamm.* — Sb. *Kilde.*

Kleenkoppel [ˈ*kle·nˌkùbəl*]. Tabel c. 1782 *Klein Koppel*; Kat *Kleinekoppel.* — Nty. *kleen* „lille".

Klewerhof. Kontraktb 1759 *dem so genandten Kleberhof.* — Nty. *Klewer* „Kløver".

Kolyk. Vide 1722 SA C XII 1 Nr. 357 *in der Kuh-Lücke.* — I Grønholt eller Brunsbøl.

Koppel. Kat *Koppel.* — *Koppel*, se Bd. X.

Kressumgaard [ˈkrìsəlˌxå·(ɹ)d]. Jb 1723 *Groß Chreßumgard, Kl. Chreßumgard, Groß Threßumgard, klein ditto*; U 1802 *Hinterste Crisimgaard*; Kat *Norder-Cresemgaard, Süder-Cresemgaard.* — Agerjord, ifl. U 1802 med „Holzland", lidt Vest for Husum. *Kressum*- er antagelig sammensat med dette Stednavn og betegner vel oprindelig en Del af et større Omraade med Navnet *Husum*; om Sammensætninger paa *-husum*, sammentrukket til *-sum*, se Kristian Hald, Stednavne paa -um p. 115. Forleddet er uvist, men det er næppe udelukket, at det kan være Ordet *Kær*, idet Metatese af *æ* og *r* kan tænkes i et ældre **Kærsum*-, hvis Navnet har haft Efterledstryk i den da. Dialekt. Kressumgaard støder op til *Dejerkær*.

Kätnerlyk. Kat *Kähtnerlücke, Kleine-Käthnerlücke.* — Ty. *Kätner* „Husmand".

Køkkenbjerg [ˈkø·gənˌba·x]. Spec c. 1740 *Küchenbarg*; Tabel c. 1782 *Küchenbarg Koppel*; Kat *Küchenbarg.* — Umiddelbart ved Grønholtgaard. Af Sb. *Køkken*, nty. *Kök*.

Laage. 1735 (Afskr.) ArkGrønholt *Laage*; Spec c. 1740 *Wege Lage ostert den Weg, Mitt lage*: HolzTax 1787 *Wiese Lacke, die Koppel Lacke*; Kat *Osterloog, Westerloog, Süderloog, Grosseloog, Loogholz.* — Areal ved Vejen mellem Grønholt og Rygge. Sb. *Laage*.

Langbjerg. Kontraktb 1696 *Langberg*; Jb 1723 *Langbarg*.

Langelyk [ˈlaŋəˌlỳg]. Kat *Langelücke, Langelück.* — To Lokaliteter.

Langmaj. 1571 (Sl 16. Aarh.) ÆDA V 513 *Gronholt langmay*; Kat *Langewiese*.

Lasholt [ˈlasˌhòld]. SkyldprotFlensb 1733 *der Grönholtzer Hof-Koppel Lasholt genannt*; Spec c. 1740 *Laßholtz*; U 1800 *Groß-Laßholz, klein Laßholz*; Kat *Lassholz.* — Muligvis af Mandsnavnet *Las*(*se*). Hvis Navnet er gammelt, kan Forleddet dog være et glda. **las* i Aflydsforhold til oldeng. *læs* „Græsgang". Samme Aflydstrin som i **las* foreligger i det no. Bygdenavn *Lesjar*, af urn. **lasia*- (Magnus Olsen, Stedsnavnestudier p. 111 ff.) og da. *Læsø*, urn. **Lasiō* (Vore Stednavne² p. 217).

Lillekær. 1774 SA C XII 1 Nr. 306 *Klein Käer*.

Lund. 1740 (Afskr.) ArkGrønholt, U 1803 *Lundholz*; Kat *Lundholz, Hinterstelund, Vorderstelund, — Lund*, se Bd. X.

Lundkoppel [ˈlùndˌkùbəl]. Jb 1723 *Lundter kuppel, die Lund Coppel*; 1743 ArkGrønholt *hinter dem Lundholtze aus der so genannten Lund Koppel*; Tabel c. 1782 *Norder Lund-Koppel, Süder-Lund-Koppel*; Kat *Lundkoppel, Norderlundkoppel, Süderlundkoppel, Westerlundkoppel.* — I Kat tre Lokaliteter, hvoraf den ene støder op til *Lund*.

Lundlyk. U 1800 *Lundlück*; U 1803 *Norder Lundlücke, Süder Lundlücke, Wester Lundlücke*.

Lundstoft. U 1800 *Lunds toft*.

Lüttkoppel. 1775 (Afskr.) ArkGrønholt *Lüth koppel Wiese*; 1796 ib. *Lüttkoppel-Wiese.* — Nty. *lütt* „lille".

Maarkær dam. (Her?) Jb 1723 *Mohr kier*; 1803 ArkGrønholt *Mohrkirch-Wiese*; 1822 SA C XII 1 Nr. 154 *Mohrkirchteich*; Kat *Moorkirchwiese.* — Ifl. Dok 1822 en Parcel af Godset *Maarkær* i Bøl S., Bd. VIII.

Maj. U 1800 *die Mai.* — *Maj*, se Bd. X.

Markvardstoft. Jb 1723 *Marquardts-Tofft*; 1798 (Afskr.) SA C XII Nr. 292 *die kleine Marcustoft*.

Midtlyk [ˈmìdˌlỳg]. 1739 (Afskr.) ArkGrønholt *die Kleine oder Mittellücke*; 1765 ArkGrønholt, Kat *Mittlücke*.

Mooswiese. Kat *Mooswiese.* — Ty. *Moos* „Mos" eller da. *Mose*.

Mosekær. Jb 1723 *Moßkier, Mooß kier*; U 1800 *Mooskier*; Kat *Mooskjier*.

Mosekær Skov. U 1800 *Mooskierschau*; Kat *Mooskjerholz*.

Mühlenlyk. U 1800 *Mühlenlück*.

Mølledamhale. Jb 1723 *Mölldam Hal*; U 1800 *Mühldammhahl*, 1800 *Mühldamhohl*.

Norderlyk. Kat *Norderlück*.

Nørretoft. Jb 1723 *Norder Tofft, nordertofft*; Kat *Nordertoft.* — To Lokaliteter i Kat.

Odland [ˈòɹˌland]. Jb 1723 *Odland*; U 1802 *Orland*; Kat *Oereland.* — Højtliggende Agerjord ved Grænsen til Brunsbøl. Første Led er antagelig Sb. *Od* eller *Odde*, hvorom se Bd. X. Jfr. *Odland* DS VII 39.

Oldemorslyk [*ùlemùsˈlỳg, òɹmùsˈlỳg*]. Ta-

bel c. 1782 *Olmoes-Lücke*. — Samme Lokalitet som *Westerlundkoppel* i Kat. Se under *Oldemorsager* p. 12.

Olsdam. U 1800 *Lundlük mit Olsdamm, Ohlsdamm.*

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Peter Schmidts Lyk [*pe·dəɹ ˈʃmɪdsˌlɣg*]. — Muligvis samme Lokalitet som *Schmidtkoppel* ndfr.

Povlstoft. Jb 1723 *Pulstofft*; U 1802, Kat *Paulstoft.*

Ryggesbjerg [*rɣxsˈba·x*]. Jb 1723 *Osterrücks barg, Westerrücks barg*; 1739 (Afskr.) ArkGrønholt *Rücksberg*; Spec c. 1740 *Rügsbarg, Rügsbarger Coppeln*; U 1800 *Rügsberg*; Kat *Rüggsberg.* — Efter Nabobyen *Rygge* i N. Brarup S., Bd. VIII.

Ryggesmaj. U 1800 *Rügsmay.*

Ryggesskov. U 1800 *Rügsschau.*

Sandknop. U 1802 *Sandknop.*

Schmidtkoppel. Kat *Schmidtkoppel.* — Jfr. *Peter Schmidts Lyk.*

Smedetoft [ˈ*smæ·ˌtòfd*]. Kontraktb 1691, Jb 1723 *Schmedetofft*; Kat *Schmiedetoft.*

Smøl [*smo·l*]. Jb 1723 *Schmoel*; Kontraktb 1732 *Schmöel*; 1741 ArkGrønholt *Schmöhl*; U 1800 *groß und klein Schmöel*; Kat *Smöl, Lange-Smöl.* — Agerjord. Se under *Smøl* p. 300.

Stridhøj. Slewert 1538 *strithoey*; Jb 1723 *Stridhüe*; U 1800 *Strirrhöy*; Kat *Strirkye.* — Agerjord paa Grænsen til Esgrus S. Af Sb. *Strid*, her vel sigtende til Trætte om Markskel.

Svinekoppel [ˈ*swi·nˌkùbəl*]. Spec c. 1740 *Schwinn Coppel*; 1740 (Afskr.) ArkGrønholt *Schwein-Koppel*; U 1802 *Schwienkoppel*; Kat *Schweinkoppel.*

Svævelt. Jb 1723 *Schwerbelt*; U 1802 *Schwebelt.* — Ifl. U 1802 paa Grænsen til Brunsbøl og maa være samme Lokalitet som *Svævelt* i denne By; se dette.

Sønderlyk. Jb 1723 *süder Lücken*; Kat *Süderlück.* — To Lokaliteter.

Søndertoft [ˈ*sy·dəɹˌtòfd*]. Jb 1723 *süder Tofft, die süder Tofft*; U 1802; Kat *Südertoft.* — To Lokaliteter i Kat.

Troldkær [ˈ*trʊ̀lˌkæ·ɹ*].

Ulvegrav. HolzTax 1787 *Ulvegrav*; Tax 1787 (Afskr.) *Ulvegrav, Ulvegrav Kier*; Tax 1787 *Ullegraftkier.* — Sb. *Ulvegrav* „Grav til Ulvefangst".

Vadlyk. Jb 1723 *Wadelück*; (her?) Kat *Weilück.* — Weilück ligger ved Vejen til Esgrus nær Aakrog; der er ikke topografisk Forbindelse med *Vejlyk.*

Weizenhof. U 1803 *Weitzenhof.* — Ty. *Weizen* „Hvede".

Vejlyk. 1739 (Afskr.) *die sogenandte Große oder Wege-Lücke, die sogenandte Große und Wege Lücke*; Kat *Weglück.*

Vestertoft. Jb 1723 *Westertofft, in der Wester Tofft*; Kat *Westertoft.*

Vibmaj [ˈ*vixˌma·*]. Kontraktb 1694 *Wittmay*; Kontraktb 1759 *aus der Norder Wisch-May*; 1803 ArkGrønholt *Vipmaj*; Kat Wischmai. — Støder op til *Vibmaj* i Esgrus Skovby, Esgrus S.; se dette.

Wiesenkoppel. Kat *Wiesenkoppel.*

Sterup med Berristoft, Bremholm og Snabe.

Abildholt (**Abildskov**?). 1778 SA C XII 1 Nr. 154 *Apfelholtz-* und *Erichs-Lücke.* — I Snabe.

?Abildhøj. SkyldprotAngel 1720 *Groß Abelhey, Klein Abelhey.* — „Zwey Ackern auf der Heyde".

Abildkær. Jb 1723 *Busch kuppel Appelkier.*

Afnehmswisch [*de ˈafnæ·msˌvɪ̀ʃ*]. — Del af Bremholm Dam. Nty. *Afnehm* „Aftægt" (Mensing I 76).

Agtoft. Jb 1723 Lücken *Agetoffth(a?)ld*; KI[1] 1764 *auf Agetoft.* — Efter den forsv. Bebyggelse *Agtoft*; se under Bebyggelsesnavne.

Aneby Lyk. KI 1764 *die Ahebüu-Lücke*; Kat *Ahnebyfeld.* — Støder op til *Aneby*; se under Bebyggelsesnavne.

Balhorn [ˈ*balˌhùɯn*]. K[2] 1776, Jb 1776,

K 1777 *Ballhorn*; U 1777 *Ballhörn*; 1806 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *Ballwon*; Kat *Ballhorn*. — Agerjord langt fra Byen mellem Nørreskov og Kirkeskov. Af uvis Oprindelse, men måske et nedsættende Navn paa daarlig eller afsides liggende Jord, og i saa Fald snarest Opkaldelse efter den bekendte lübeckske Bogtrykker Joh. *Balhorn*, hvis uheldige Rettelser har givet Anledning til Vb. *bal(l)hornisieren* (se Kluge-Götze). Jfr. *Jan Ballhorn* i et nty. Spotterim fra Angel (Mensing I 223).

Barg. Kat *Barg*. — To Lokaliteter. Den ene støder op til *Bjerglyk* ndfr., og dens Navn forudsætter vel et da. **Bjerg*. Nty. *Barg* „Bjerg".

Berntoft [ˈbœ·ɹnˌtòfd]. Kontraktb 1691, Jb 1723 *Berntofft*; Kat *Beerentoft*. — Forleddet kan være Gen af glda. *Bærni*, en ubrudt Sideform til Mandsnavnet glda. *Biarni*. Ubrudte Former af Navnet forekommer i Vn.

Binslyk [[ˈbènsˌlỳg]. Jb 1723 *Bils Lücke*; K 1777 *Bins-Lück*; Jb 1777 *Bins Lück, Bins Luck*; Kat *Berenslück, grosser Berenslück, kleiner Berenslück*. — Se det flg. Navn.

Binsvraa. K 1777 *Bins Wra*; Jb 1777 *Bins Wrag*; 1779 SA C XII 1 Nr. 150 *Benswraa Lücke*; 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *Binswra*; Kat *Norder Benswraa, Süder Benswraa*. — Udgør sammen med Binslyk en lang smal Agerstrækning, der delvis er begrænset af Eng. Skrivemaaden i Jb 1723 repræsenterer sandsynligvis en oprindelig Form af Navnene, og til Grund ligger da antagelig et usammensat Stednavn **Bild*, identisk med Sb. *Bild* „Plovskær", brugt som Sammenligningsnavn. Paa denne Maade anvendes Ordet oftere i nordiske Stednavne; se bl. a. DS IX 59 under *Bilgrav*, Franzén, Vikbolandet p. 152 f. med Litt.-Henv., OUÅ III 25 (gotlandsk *Bilstädar*), Ståhle, Ortnamnen på -inge p. 15 m. Litt.-Henv. (om det flere Steder forekommende *Billingen*) og Palmér i ANF LII 49 (skånsk *Billinge*). Jfr. ogsaa sv. Dial. *änges-bill* „en äng som inneslutes i en vinkel af en å eller sjö" (Rietz p. 32).

Bistoft [ˈbìsˌtòfd]. Kat *Bisstoft, kleiner-Bisstoft, grosser-Bisstoft*. — Agerjord, der støder op til Karklyk ved Sterup Kirke. Forleddet er, ligesom i Landsbynavnet *Bistoft*, St.-Solt S., Gen. af Ordet *Biskop*. Ifl. SJb 1462 (Quellens. VI 230) ejede Biskoppen en Gaard i Byen.

Bjerglyk. 1773 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 289 *Barg-Lücke*; 1773 (Afskr.) ib. *Barg-Koppel*; Kat *Barglück*. — I Berristoft.

Boltoft Lyk. K² 1776 *Boltoft Lück*; K 1777 *Bolltoft Lück*. — Se *Boltoft* under Bebyggelsesnavne.

Borgvej [*de* ˈbùrəˌvèx]. Jb 1723 *am Flensburgschen Wege*; Kat *Borrweg*. — Ved Landevejen til Sørup.

Brautacker. Kat *Brautacker*. — Agerjord ved en Korsvej. Navnet gengiver vel et da. **Brudeager*.

Bredlund [ˈbre·ˌlùnd, *brɛ*·ˈlùnd]. Jb 1723 *Brelund*; Kontraktb 1759 *Bredelund*; KI 1764 *Brelund*; Kat *Breelund*.

Bremholm. 1707 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273, Jb 1723, Kat *Bremholm*. — Se *Bremholm* under Bebyggelsesnavne.

Bremholm Dam [*brœ*·*mhòlm*ˈ*dam*]. Jb 1723 *Bremholmdam*; Kat *Bremholmdamm*.

Bremholm Kær [*brœ*·*mhòlm*ˈ*hòld*]. Jb 1723 *Bremholm kjer*; Kat *Bremholmkjer*. — Skov.

Bremholm Lyk. Kat *Bremholmlück*.

Broderstved. Kontraktb 1714 *zwey ackern auf Broders Tweth*. — Af Mandsnavnet *Broder*.

Brunsbøl. Kontraktb 1714 *ein Acker Brunsbüll*; Kat *Bruersbye*. — Katastrets *Bruersbye* er Navn paa Agerjord paa Grænsen til Brunsbøl og er antagelig identisk med *Brunsbüll* i Kontraktb. Se iøvrigt under Bebyggelsesnavne.

Bus [*bu*·*s*]. Kontraktb 1698 *B(u?)ßkier*; Jb 1723 *Butz, Butz Lücke*; Kontraktb 1732 *Butz proder* [sic] *Lücke*; 1768 SA C XII 1 Nr. 154 *eine kleine Coppel Butz genandt*; U 1797 *Oster buuß, Westerbuuß*; Kat *Buus, grosser Buus, kleiner Buus*. — *B(u?)ßkier* hører ifl. Kontraktb til Snabe ligesom *Butz* ifl. Jb 1723. Navnet kan være (en Bøjningsform af) Sb. glda. **būs*, samme Ord som jy. *Bus* „fjorgammelt, vissent græs" (Feilb. fra

Vendsyssel), „det man bruger at buse med" dvs. „stoppe Halm, Lyng eller andet til Fyldning under Mønningstørven paa Huse" (Molb. Dial.-Lex. fra Mors); jfr. ænyda. *buse* „gammel halm, der lægges under møntørvene (Kalkar efter Moth). Om beslægtede Ord med kort Vokal se Torp NEO p. 35 under *bos*.

Bæklyk [*de ˈbœ·gˌlỳg*]. Kontraktb 1735 *das kleine Schifft die Beeck*; U 1802 *Beklükke*; Kat *Becklùck*. — To Lokaliteter i Kat.

Daareslyk [*ˈdå·rəsˌlỳg*].

Dalager [*ˈdalˌagəɹ, dalaxəɹ*], Jb 1723 *Dall Acker*; Kontraktb 1733 *Dahl-Acker*; Kat *Dallacker, wester-Dallacker, oster Dallacker*.

Damsted [*ˈdamˌsdœ·d*]. Jb 1723 *Damstedt, in der Damstedte*; Kontraktb 1759 *Damstad, Damstedt-Koppel*; K 1777 *Dammsted*; Kok II 109 *Damsted*; Kat *Dammstedt*. — Skov. Se Bd. X under *Dam*.

Dansmose. SkyldprotMaarkær 1752 *Dansmoes*. — I Sterupbæk.

Degerkær. Jb 1723 *Deegerkier*.

Degnebro [*ˈdi·nˌbrù*]. Kat *Dienbroo*. — Der er Degnejord derved, og Degnen skulde vedligeholde en Gangsti, der førte over Broen (Opt 1935).

Degnekær. (Her?) 1641 AngJahrb 1932 *34 Kösterholz*; Jb 1723 *Deen-kier*. — Hører ifl. Jb 1723 til Degneembedet.

Distelbarg. Kat *Distelbarg*. — Ty. *Distel* „Tidsel".

Dolager [*dùlaxəɹ*]. Kontraktb 1685 *Dollacker*. — Ikke stedfæstet ved Opt 1935, men er ifl. Meddeleren en anden Lokalitet end Dalager ovfr. Ifl. Kontraktb hører Dollacker til Bremholm, hvor ogsaa Dalager ligger.

Dreekant. Kat *Drekant*. — Nty. *Dreekant* „Trekant".

Dronsager [*ˈdrùnsˌagəɹ*]. Jb 1723 *Dronnings Acker kuppel, Drunnis Acker*; Kat *Dronsacker*. — Forleddet er antagelig Sb. *Dronning* med Overgang af [*ŋ*] til [*n*] og Assimilation af *ns* til *ss* (BrN GG § 317, 336). Ordet har maaske her Betydningen „Husfrue", Kvinde af fornem Stand"; jfr. DRI Text Sp. 642 med Litt.-Henv.

Dronsmose. Kat *Dronsmoos, grosser-Dronsmoos, kleiner Dronsmoos*. — Antagelig samme Forled som i *Dronsager*, men der er ikke topografisk Forbindelse mellem de to Lokaliteter.

Døvlyk [*de ˈdo·fˌlỳg*]. K² 1776 *Döu Lück*; U¹ 1776 *Dau Luck*: U² 1776 *Döw Lück*; Kat *Dovelück*. — Adj. *døv* i Betydningen „ufrugtbar"; se under *Døvholm* p. 48.

Egebjerg [*ˈe·gəˌba·x*]. Kontraktb 1709 *Eckbarg-koppell*; Kontraktb 1737 *Egeberg*; Kat *Ekeberg, oberste Ekeberg, unterste Ekeberg*. — I Sterupgaarde. Støder op til *Egebjerg* i Aneby.

Elkær. 1718 (Kontraktb 1736) *Lücke Ellkier*; Kontraktb 1730 *das Ellern-Kier in Hagens-Beck Oster-Ende*. — I Berristoft ifl. Kontraktb 1730.

Elkærstraat [*ˈèlkiœ·ɹˌsdrå·d*]. — Nu alm. [*ˈhòldˌsdrå·d*], af nty. *holt* „Skov".

Englyk. K 1777 U 1777 *Eng Lück*. — I Sterupbæk.

Erikslyk. 1778 SA C XII 1 Nr. 154 *Erichs-Lücke*. — I Snabe.

Erikstoft. 1779 SA C XII 1 Nr. 150 *Erichs-Toft*. — I Berristoft.

Eskær [*ˈèsˌkiœ·ɹ, èskiœ·ɹˈagəɹ*]. 1641 AngJahrb 1932 29 *Eskier*; Kontraktb 1702 *Äscher Acker*; Jb 1723 *Eskier, Eskier kuppel, Eskier kuppeln*; KI 1764 *Vorder Jskier, Hinter dito, Jskier Acker*; Kok II 205 *Iskær, Store- og Lille-*; Kat *Eskjer, Eskjeracker, Lang Eskjer, Grosser-Eskjer, Kleiner-Eskjer, vorderste Eskjer, hinterste Eskjer, Hans Hinrichs Eskjer, Schmidts Eskjer*. — Trænavnet *Esk*.

Flaavad [*flòɹˈvad*]. Kontraktb 1698 *Floiwaht (Fla-?)*; Kontraktb 1723 *kleine Wische Flawath genennet*; U 1797 *Flawatt*; Kat *Flaawadt*. — Ved Vejen til Brunsbøl. Forleddet kan være et Sb. glda. **flā* „flad Strækning", sa. Ord som vn. *flá* f. „Afsats, liden Flade i en Fjeldside" (Fritzner), no. Dial. *flaa* „Flade", bl. a. om Fjeldvidde og Bredning i en Elv (Ross p. 180). Sa. Forled forudsættes antagelig i Landsbynavnet *Flarup*, N.-Brarup S., Bd. VIII.

Folders [*fòldə(ɹ)s*].

Freltoft [*ˈfrèlˌtòfd*]. Kontraktb 1727, 1768

SA C XII 1 Nr. 154 *Freltofft*; Jb 1777 *Frel Toft*; Kat *Frelltoft.* — I Snabe. Mandsnavnet sønderjy. *Frelle* (DgP under *Frithlef*).

Fruerlund [*ˈfru·ˌlùnd*]. Jb 1723 *Frauer Lund*; Kat *Fraulund.* — Engstrækning paa Grænsen til Boltoft. Se Fruerlund under Bebyggelsesnavne i Adelby S.

Fælled [*fœ·ɹlə*]. Kat *Vehrle.* — *Fœlled*, se Bd. X.

Gaardlyk. Jb 1723 *Gaarde Lücken, Garde Lücke*; Ausr 1776 *Garr Lück*; K 1777 *Gaar Lück*; Kat *Gaarlück.* — To Lokaliteter, begge ved Sterupgaarde.

Gaardvang [*ˈxå·ɹˌvaŋ*]. Kontraktb 1680 *in der Garde wand*; Kontraktb 1702 *in der Gaardewang*; Kontraktb 1730 *Garwang*; KI 1764 *Gaarde-Wann*; K 1777 *Gaardwangs-Lück*; Kat *Gaarwang.* — Agerjord Øst for Byen. *Gaardvang*, se Bd. X.

Gammeltoft [*ˈxaməlˌtòfd*]. Jb 1723 *Gammeltofft*; K 1777 *Gammel-Toft*; Kat *Gammeltoft.* — Umiddelbart Vest for Berristoft.

Gejl [*xail*]. Kontraktb 1717 *das Geil land*; K 1777 *Geiel-Land*; Kat *Geil.* — Se under *Gejl* p. 64.

Graasten. SkyldprotAngel 1720 *Graustein.* — Agerjord.

Grasholt [*ˈxrasˌhòld*]. Kat *Grassholz, Grasshalz* (sic). — To Lokaliteter. Nty. *Gras* „Græs".

Grosses Holz. Kat *Grosses-Holz.*

Grosswisch. 1727 NerongWillkürsbriefe p. 120 *Groß-Wisch*; KI 1764 *in der großen Wiese.* — Gengiver vel et da. **Storeng.*

Grue [*de xru·*]. Jb 1723 *in der Grube.* — *Grue*, se Bd. X.

Grueholz. Kat *Gruuholz.*

Gruelyk. Kat *Gruulück.*

Gørreslyk [*xỳrəsˈlỳg*]. 1762 ArkGrønholt *Güdkeslück*; Kat *Görrislück.* — Maaske af Mandsnavnet *Gødike* (DgP).

Hagensbæk [*hanˈsbèg, hanəsˈbègən*]. Jb 1723 *Hagensbeck*; Kontraktb 1730 *Hagens-Beck*; Kat *Hannesbeck, Norder-Hannesbeck, Süder-Hannesbeck.* — Af Mandsnavnet *Hagen*, glda. *Hākun.*

?Hagensvraa. Kontraktb 1680 *Wisch in Sterupp May H(a?)cken(e?)es wraa genant.*

Ham. (Her?) 1727 NerongWillkürsbriefe p. 120 *Hemme, auf der Hemme*; K 1777 *Hamm*; 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *Hamme*; Kat *Hamm.* — To Lokaliteter. *Ham*, se Bd. X.

Hartmannsstraat [*de ˈha·dmanˌsdrå·d*]. — En Kaadner ved Navn *Hartmann* benyttede Græsset her (Opt 1935).

Hausstelle. Kat *Hausstelle.*

Hedetoft. Jb 1723 *die Heyde Tofft*; Kat *Heetoft.* — I Sterupgaarde.

Hindroj [*ˈhìnəˌrad*]. Jb 1723 *Hinrodt, Hinrodt-Lücke*; Kat *Hinnerott.* — Dyrenavnet *Hind.*

Hinterm Backhaus. Kat *Hinterm Backhaus.* — Ty. *Backhaus* „Huset, hvor Bageovnen findes".

Hinterste Toft. Kat *hinterste Toft.* — To Lokaliteter.

Hoheluft [*ho·əˈlùfd*]. Kat *Hoheluft.* — Højtliggende Agerjord ved Solbjerg. Moderne Opkaldelsesnavn.

Holmark. 1812 SA C XII. 1 Nr. 154 *Holm*arck, *Nord Holm*arck, *Süd Holm*arck. — Om Forleddet i dette og det følgende Navn er Sb. jy. *Hol* „Hul" eller Sb. *Holm*, hvorom se Bd. X, kan ikke afgøres

Holmmaj. Kontraktb 1720 *Hollm May*; Kontraktb 1757 *die Schift in der Maye Holmay genannt*; Jb 1777, U 1802 *Hollemay.*

Holtstraat. Se ovfr. under *Elkærstraat.*

Hovstraat [*ˈhauˌsdrå·d*]. — Til Grund ligger sikkert et da. **Hovvej.* Østerholmerne benyttede denne Vej, naar de skulde til Hoveri paa Maarkær (Opt 1935).

Hummelballe [*ˈhùməlˌbalix*]. 1707 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *Hummelballie*; Jb 1723 *Hummelbarg*; KI[1] 1764 *Hummelballe*; Kat *Hummelballig.* — Støder op til Sterup Maj; i 1764 Skov, nu Agerjord. Snarest af Plantenavnet *Humle.*

Huustoft [*ˈhusˌtòfd*]. Kat *Huustoft.* — To Lokaliteter. Nty. *Huus* „Hus".

Hælde [*hèl, de hèl*]. 1720 SkyldprotAngel *Hell Acker*; Kat *Hellück.* — *Hœlde*, se Bd. X.

Høgebjerg. Kontraktb 1692 *Hoeckberg*; Kontraktb 1705 *Gackberg*; Jb 1723 *Höckbarg, Hocken barg.* — Jfr. *Høgebjerg* under Bebyggelsesnavne.

Høj [*hy·*]. 1821 SA C XII 1 Nr. 154 *Hoylücke*; Kat *Hye*.

Jessens Koppel. Kat *Jessens Koppel*.

Jägerstoft. Kat *Iägerstoft*.

Jørgensredder. Jb 1723 *Iurgens-Redder, Iurgens Rädder*.

Kaalgaardlyk [*ko·lhòfˈlỳg*]. Kontraktb 1717 *Kallgard lück*; KI 1763 [Sørup] *Kallgaards Lücke*; (her?) KI 1764 *Kallewatt Lüke*; Kat *Kohlhoflücke*. — Ved Mølmarkled, paa Grænsen til Sørup S. Sb. *Kaalgaard* „Have".

Kallesabild. SkyldprotMaarkær 1752 *einen Apffel-Baum Cals-Apffel genannt*. — I Sterupbæk. Af Mandsnavnet *Kalle*. Træet har ifl. det cit. Dok tilhørt *Peter Callsen*.

?Kamphave. Jb 1723 *Kamph(o?)ff*. — I Snabe.

Kampmose [ˈ*kambˌmùs*, ˈ*kandˌmùs*]. Jb 1723 *Camp-Mooss, Kampmoß*; Kontraktb 1740 *Kamp-Moeß*; Kat *Kampmoos, Oster-Kampmoos, Wester-Kampmoos*. — Ved *Kampmose* i Løstrup, Sørup S. *Kamp*, se Bd. X.

Karklyk [ˈ*ka·gˌlỳg, de* ˈ*ka·gˌlỳg*]. Kat *Kirchenlück*. — Umiddelbart Nord for Sterup Kirke. Nty. *Kark* „Kirke".

Kirkemaj [ˈ*ka·gˌmai, de* ˈ*ka·gˌvìšən*]. Jb 1723 *Kirch May*; Kat *Kirchmai*. — Mellem Karklyk og Sterup Maj.

Kirkenskov [ˈ*ka·gənˌhòld*]. Jb 1723 *Kirchen Holtz, Kirchenholtz Lücke, Kirchenholtz Lücken*; KI 1764 *Kirchen-Holtz*; KI[1] 1764 *Norschau oder Kirckenschow, Kirchenholtz*; Kat *Kirchenholz*. — Se under *Kirkenskov* i Langballe, Grumtoft S.

Kleinblock. SkyldprotAngel 1720 *am Klein Block*.

Kleinelyk. Jb 1723 *in der kl. kuppel*; Kat *Kleine-Lück, kleiner-Lück*. — To Lokaliteter.

Kleines Holz. Kontraktb 1737 *die kleine Holtz Koppel*; Kat *Kleines Holz*. — I Bremholm.

Kleinschift. U 1797 *Klein Schift*.

Klemensholm. Jb 1723 *Clements Holm*. — I Berristoft.

Kloj Schooster [*klåi* ˈ*šo·sdəɹ*]. — *Kloj* er en sønderjy. Form af *Nikolaj*; jfr. *Klojstoft* paa Rømø DS V 356. Nty. *Schooster* „Skomager".

Knop [*de knùb*]. Kontraktb 1735 *in der May bey Knop*; Kat *Knopp*. — Lille Stykke Agerjord, der støder op til Sterup Maj. *Knop*, se Bd. X.

Kohlstoffel [ˈ*ko·lˌsdùfəl*]. Kat *Kohlstoffel*. — Lille, trekantet Agerstykke. Kunde muligvis være Sb. nty. *Kohlstummel* „Kaalstok" (Mensing), omdannet under Indflydelse af da. *Stub*, i den da. Dial. udtalt med *f*-Lyd, og anvendt som Sammenligningsnavn.

Kolyk. 1641 AnglJahrb 1932 29 *in der Kuhlücke*.

Kongenshøj [ˈ*kùŋənsˌhy·*]. Kontraktb 1727 *Königs-Höhe*; SkyldprotMaarkær 1761 *Königs Hoy*; K 1777 *Kongens-Höy*; Jb 1777 *Kongenshoy, Kongshöy*; Kat *Kongenshye*. — Ved *Kongenshøj* i Mølmark, Sørup S. Forleddet er Gen. Sg. i best. Form af Sb. *Konge*, og Anledningen til Navnet er snarest en Forestilling om, at en Konge er begravet i Højen; jfr. Magnus Olsen, Ættegård og Helligdom p. 271.

Kraakkoppel [ˈ*krå·gˌkùbəl*]. — Har ifl. Opt 1935 Navn efter en tidligere Ejer.

Kragbjerg [ˈ*kraiˌba·x*]. Jb 1723 *Kragberg, Krackberg, Krackberg-Wisch*; 1764 SA C XII 1 Nr. 170 *auf dem Berge Kragholtz*; Kat *Kraiberg*. — Fuglenavnet *Krage*, nty. *Kreih*.

Krogager [ˈ*kro·xˌagəɹ, kro·xˈaxəɹ*]. Jb 1723 *Krog Acker*; 1821 SA C XII 1 Nr. 154 *Krogagger, Krogacker*; 1822 ib. *Krögagger*; Kat *Krogacker*. — *Krog*, se Bd. X.

Krumled. Kontraktb 1730 *1 Acker für Krum-Heck*.

Krusvraa [*kru·sˈrå·, kusˈvrå·*]. Kontraktb 1680 *Koußwraa*; Jb 1723 *Krußwra, Krußwrae Lücken*; Kontraktb 1730 *Krus-Weg-Heck*; Kat *Kruuswraa*. — Agerjord paa Grænsen til Boltoft. Antagelig af Tilnavnet *Kruse*, der forekommer i Flensborg og Angel i Middelalderen (DgP).

Kræmmersholm. K 1777 *Kremmes-Holm*; U 1777 *Kremers Holm*; Kat *Kremersholm*. — Sb. *Krœmmer*, maaske anvendt som Tilnavn.

Krögerkoppel [ˈkrø·xəɹˌkùbəl]. — Nty. *Kröger* „Kromand".

Kummen [kùm:]. Kontraktb 1681 *Land in der Lücke die Neue* (rett. fra *Alte*) *Kummen*; Kontraktb 1686 *alte Kummen*; Jb 1723 *Kummen, Kummen Lücke, die Kummen Lücke, Nie Kummen, Alt Kummen, Neu und Alte-Kummen*; U 1787 *Kommen Schift*; Kat *Kommen, vordere Kommen, hinterste Kommen, mittlerer Kommen.* — Agerstrækning mellem Gaardvang og Sterup Maj.

Kvækmaj [kwègˈmai]. 1641 AnglJahrb 1932 34 *Quegmay*; Jb 1723 *Qreck* (sic) *May*; K² 1776 *Quegmaj*; Jb 1776 *Quegmaj, Wester Queg Maj*; Kat *Quegmai.* — Udtalen med [g] stemmer med Skrivemaaden med *ck* i Jb 1723 og med Skrivemaader af Bebyggelsesnavnet; se dette. Naar Bebyggelsesnavnet udtales [ˈkwe·x·], maa det skyldes Indflydelse fra Skriftformen *Queg-*. Snarest af Plantenavnet *Kvik* „Agropyrum repens", der i Jy. kan have Formen *Kvœkker*; se ODP I 38.

Kær. Kontraktb 1685 *westen des Kiers*; Jb 1723 *das kier*; Kat *Kjer, kleiner Kjer, groser Kjer, hinterster Kjer.* — To Lokaliteter i Kat. *Kœr*, se Bd. X.

Langacker. Kat *Langacker.*

Langeholzschift. Kontraktb 1707 *das Lange Holzschifft.*

Langeland [ˈlaŋəˌland]. Kat *Langeland.*

Langelyk [ˈlaŋəˌlỳg]. Kat *Langelück.*

Langerbæk. Jb 1723 *Langeröbeck, Langeröe-Beck, Langerbeck*; Kat *Langebek.* — *Langer-* er antagelig et sammensat Stednavn, snarest med *Roj* eller *Ryde*, hvorom se Bd. X, som sidste Led.

Langmose. Kontraktb 1707 *Langmooß*; Kontraktb 1732 *Lang-Muß.*

Langstreng. Kontraktb 1680 *lang streng*; Kontraktb 1698 *Langstreng.* — I Snabe.

Langvad [laŋvadˈbrỳx, ældre laŋvèxsˈbrỳx]. Kontraktb 1685 *Langewadt Brück*; Jb 1723 *Langwadt Brück*; SkyldprotMaarkær 1756 *Mühlen-Teich Langwatt genannt*; Kat *Langwadtbrück.* — Paa Vejen til Sørup. Den ældre nty. Udtale [laŋvèxs-] forudsætter en da. Udtale [-*vaj*], der er blevet opfattet som Ordet *Vej* og gengivet ved nty. *Weg.*

Leghøj [le·xhy]. Kontraktb 1698 *Leckhoy*; Jb 1723 *Leeghüe*; Kat *Leghye, hinterste Leghye, vorderste Leghye.* — Agerjord c. 1 km fra Byen ved Vejen til Grønholt. Af Sb. *Leg* eller Vb. *lege*, sigtende til, at Højen har været anvendt til Leg og Dans; jfr. K. Uldall i Fortid og Nutid VIII 175 ff. Samme Navn forekommer i Rinkenæs (DS VI 524).

Lilletoft. Jb 1723 *in der kleinen Tofft bey dem Haußе*; Kontraktb 1737 *Liltofft*; Kat *Kleiner-Toft.*

Lund [de lo·ən]. 1707 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 273 *in die Lundt*; Kontraktb 1714 *das Landt bey der Lundt mit der Buschasis*; Jb 1723 *die Lund, die Lund kuppel, Lund kuppeln*; K 1777, Kat *Lund.* — Den da. Udtaleform [*lo·ŋ] er ved Overføringen til Nty. blevet opfattet som Pl. af et [lo·]. *Lund*, se Bd. X.

Lundlyk [de ˈlùndˌlỳg]. Jb 1723 *Lund Lücke, die Lund-Lücke, Lund Lücken*; Kontraktb 1743 *kleine Lund-Lücke*; KI 1764 *Lund-Lücke*; K 1777 *Oster Lund Lück, Mitt-Lund-Lück*; U 1777 *oster Lund Lück, Mitt Lund Lück, oster lund Lück*; Kat *Lundlück, hinterste Lundlück, mittelste Lundlück, vorderste Lundlück.* — To Lokaliteter, Agerjord, men ifl. KI 1764 er der i L. „ein kleines Stück-Holtz von mehrentheils Polzoren Eichen". Ved Lundlyk i Brunsbøl og Aneby. Paa K 1777 ligger Oster Lund Lück delvis i Aneby.

Lyk. SkyldprotAngel 1720 *in der Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Lyksted. Kontraktb 1707 *die Lückstädte Norden Hans Jensen in Bremhollm.* — Se under *Lyksted* p. 133.

Lysbed [lysbə]. Kontraktb 1705 *Lüßbett*; Kontraktb 1730 *Luisbett, Luesbett.* — Eng. Forleddet er Adj. *lys*, Efterleddet antagelig *Bed* „Græsgang", hvorom se Bd. X.

Lysbed Barg [lysbəˈba·x, lysbyˈba·x]. Kat *Lüsberg.* — Del af Landevejen ved Lysbed.

Lystved. Jb 1723 *Lustwit, Lüßtwedt, Lüeßtwedt*; K² 1776 *Lustwed*; K 1777 *Lüstwed*; U 1777 *Lustwed.* — Der er antagelig topografisk Forbindelse med *Lysbed.*

Maasager [ˈmå·sˌagəɹ]. Jb 1723 *Maas Acker, Maaß Acker*; 1754 ArkFranzIversen

Maasacker, Ma(h?)s-Acker; Kat *Maasacker*. — Forleddet er muligvis Sb. *Mose*, gengivet ved nty. *Maas*; jfr. under *Maasbøl* p. 24. Maasager støder op til Sterup Maj.

Maj. Jb 1723 *in der May westen dem Hauße*; K 1777 *May*; Kat *Mai*. — Flere Lokaliteter. *Maj*, se Bd. X.

Majbarg [ˈmai¦ba·x]. — Ved Sterup Maj. Kaldes i Kat *Wester-Toft* og *Oster- Toft*.

Majkær [ˈmai¦kiæ·ɹ]. Jb 1723 *May-kier*; Kat *Maikjer*. — Skov ved Sterup Maj.

Majled. Kontraktb 1734 *Maj Heck*.

Majwiese. Kat *Maiwiese*.

Mandvraa [ˈman¦bro·, ˈmam¦bro, ˈman¦brỳx]. K 1777 *Mann-Wra*; Jb 1777 *Mann Wra*; U 1777 *Mann Wrae*; 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *Mannwra, groß Mannwra*; Kat *Mannbroo*. — Agerjord ved Vejen fra Snabe til Sterupgaarde. Forleddet er Sb. *Mand* eller Mandsnavnet glda. *Manni*. Sidste Led er opfattet som Sb. *Bro* og er derfor i den ene Udtaleform gengivet ved nty. *Brüch*.

Michelkoppel [ˈmɨxəl¦kùbəl]. — Har ifl. Opt 1935 Navn efter tidligere Ejer.

Mickelslyk [*mɨgəlsˈlỳg, mɨxəlsˈlỳg*]. Kat *Mickelslück*.

Mittelste Toft. Kat *mittelste Toft*.

Mittlyk [ˈmɨd¦lỳg]. Kat *Mittlück*.

Mose. K 1777 *Moos*; Jb 1777 *Mohs*.

Mølledam. Jb 1776, K 1777 *Mölldam*. — Eng. Jfr. *Langvad* ovfr.

Møllekær [ˈmỳl¦kiæ·ɹ, ˈmø·l¦kiæ·ɹ]. Jb 1723 *Möllkier*; Kat *Möhlkjer*. — Ved Mølledam.

Mølmark Led [*mỳlma·gˈhèg*]. Jb 1723 *Möllmark Heck*; Kat *Möllmarkheck*. — Paa Grænsen til *Mølmark* i Sørup S.

Nabbe [*na·f*]. Jb 1723 *Nap, Nap-Lücke*; Kat *Narv*. — Trekantet Agerstykke ved Sterup By. *Nabbe*, se Bd. X.

Niefeld [ˈni·¦fèld]. Kat *Niefeld*. — Nty. *nie* „ny".

Norderkoppel. Jb 1723 *die norder kuppel*.

Nordskov [ˈnùɹ¦ʃau]. Kontraktb 1692 *Norschaw*; Jb 1723 *Nordschau*; Kontraktb 1759 *Norschau-Koppel*; 1764 SA C XII 1 Nr. 170 *Nordschau Lücke*; KI[1] 1764 *Norschau oder Kirckenschow*. — Kat *Narschau*. Nordskov og Kirkenskov (se ovfr.) er nu Betegnelse for to Stykker Agerjord i Nærheden af hinanden.

Nyhus. K[2] 1776 *Nühus Lück*; K 1777 *Nühaus Lück*; 1821 SA C XII 1 Nr. 154 *Niehuskoppel, Neuhauskoppel*; 1822 ib. *Niehus, Niehuus*; Kat *Niehuus*. — Agerjord umiddelbart Vest for Sterup By.

Nylyk [ˈkle·n ˈni·ə¦lỳg]. Jb 1723 *die neue Lücke, die 2 neue Lücken*; Kat *Nielück, kleiner-Nielück, grosser-Nielück*. — Flere Lokaliteter.

Nørrelyk [ˈno·rə¦lỳg]. Kontraktb 1705 *in der Norderlücken*; Kat *Norderlück*.

Nørretoft [ˈnùɹdəɹ¦tòfd]. Jb 1723 *Norder Tofft, norder Tofften*; Kat *Norder-Toft*. — Flere Lokaliteter.

Osten dem Hause. Kat *Osten dem Hause*.

Osterkoppel. Jb 1777 *die Oster koppel*.

Overdel [ˈauə¦de·l]. Jb 1723 *Auerdeel*; SH 318E p. 16 *Auerdill*; Kat *Auedill*. — Højtliggende Agerjord nær Grænsen til Mølmark. Her har tidligere ligget en Gaard (Opt 1935).

Park [*pa·g*]. Kontraktb 1709 *auf der Parck*; Jb 1723 *Parck Lücke*; Kat *Park*. — Lille Stykke Agerjord; Aaen gik tidligere her igennem (Opt 1935). *Park*, se Bd. X.

Pastorentoft. Kat *Pastoren-Toft*.

Pinkmaj [*pìŋgˈmai, ˈpìŋs¦mai*]. Kontraktb 1691 *Pinkmay*; Jb 1723 *Pinck May*; K 1777 *Pinck-May*; U 1777 *Pineck May*; Kat *Pinkmai*. — Se under *Pinkvraa* i Hyrup, Hyrup S.

Pold [*pùl*]. Kat *Pfahl*. — Lille Stykke Agerjord paa Grænsen til Mølmark. Hvis Udtaleformen er korrekt, foreligger der Sb. *Pold*, hvorom se Bd. X.

Portlyk [ˈpo·ɹd¦lỳg]. Kat *Portlück*;. — Agerstykke ved Vejen fra Berristoft til Aneby.

Præstdam. Kontraktb 1728 *Præstdam*; Kontraktb 1730 *Presdam*; Kontraktb 1730 (1755) *Præsdamm*.

Pugholm. K[2] 1776 *Pugholm*; U[2] 1776 *Puholm*; K 1777 *Pug-Holm*; U 1802 *Puchholm*. — Af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup[2] under *Pug*).

Quersack. 1778 SA C XII 1 Nr. 154 *in*

der sogenannten Quersack. — I Snabe. Se under *Quersack* i Grimmerup, Husby S.

Resebro [*de ˈre·sə¦brù, ˈre·si¦brå·*]. Jb 1723 *Reesbrück*; KI 1764 *Resebro*; Kat *Rehebroo.* — Agerjord ved en Vej. Da der i Nutiden ikke findes noget Vandløb paa Stedet, er Efterleddet muligvis Sb. *Vraa*, hvorom se Bd. X; Resebro støder op til Krusvraa ovfr. Jfr. m. H. t. Overgangen *-vraa* > *-bro Foldbro* under Bebyggelsesnavne i Husby S. Er Navnet et oprindeligt Bronavn, er det af samme Oprindelse som *Resbro* p. 182; se dette.

Roj [*råi*]. Kontraktb 1685 *des Ruye*; Kontraktb 1698 *das Ruye*; Jb 1723 *Roy Lücke*; Kat *Roi.* — I Bremholm. Muligvis et oprindeligt *Ryde. Roj* og *Ryde* se Bd. X.

Rytterkær [*ˈrỳðəɹ¦kiœ·ɹ* (*ˈryðəɹ-*?)]. Jb 1723 *Reuter-kier*; Kat *Rudekjer.* — I Bremholm.

Rævegrav [*ˈræ·f¦œraf*]. (Her?) Kontraktb 1732 *Rustaff Lücke*; Jb 1723 *Reffgraff, Refegraff, Refegraff kuppeln*; KI 1764 *Revgra, Vorder Revegra, Hinter dito*; 1807 SA C XII 1 Nr, 294 *Revegrav, die vordere Rewegrab Koppel, die hintere Rewegrab*; Kok *Rævgrav, Store og Lille*; Kat *Revegrav, hinterste Revegrav, vorderste-Revegrav.*

Rønne. Kat *hinterste Rönn, vorderste Rönn.* — Eng og Skov. *Rønne*, se Bd. X.

Sachsenwald [*ˈsagsən¦vald*]. — Skov, samme Lokalitet som *Damsted* ovfr. I Nærheden boede en indvandret *Sachser*; deraf Navnet (Opt 1935).

Savstoft [*ˈsaus¦tòfd*]. Jb 1723 *Sauß Tofft*; KI 1764 *Saustofft*; Kat *Saustoft.* — Af Mandsnavnet glda. *Saxi*, der bl. a. indgaar i *Savstrup*, N.-Brarup S., Bd. VIII.

Schustertoft. Kat *Schuster-Toft.* — Ty. *Schuster* „Skomager".

Schütthof [*ˈšỳd¦hòf, ˈšỳd¦tòfd*]. 1768 SA C XII 1 Nr. 154 *Schütthoff Coppel*; Kat *Schütthof.* — Agerjord ved Snabe. Snarest et nty. **Schütthof* med samme Betydning som og muligvis omdannet af nty. *Schüttkaaf* „der eingefriedigte Raum, in dem verlaufenes Vieh eingeschüttet und verwahrt wurde" (Mensing).

Siedelyk [*ˈsi·də¦lỳg*]. Kat *Sidelück.* — Af nty. *sied* „niedrig, seicht" (Mensing).

Sivmaj. Kontraktb 1730 *Sieve Mey*; SkyldprotMaarkær 1759 *Sterup Siwer-May*; K 1777 *Sive May, Siwe May*; U 1777 *Siue May, Siue May Schiften, Klein Siue May, Grott Siue May*; U 1802 *Sivemay, Sievemay, Sivermay.*

Skovlyk. Jb 1723 *Schau Lücke, die Schau-Lücke*; SkyldprotMaarkær 1761 *die vorderste Schau-Lücke*; K² 1776 *Sckau Luck*; U¹ 1776 *Skowlück.*

Skump. SkyldprotAngel 1720 *die beyden kleine schumpen*; K 1777 *Schump*; Kat *Schumplück.* — *Skump*, se Bd. X.

?Sletmaj. Jb 1723 *Tudergraß auff die schlechte Mayen.* — Stednavn?

Sloge. 1803 SA C XII 1 Nr. 294 *Schloog.* — *Sloge*, se Bd. X.

Snabeseng [*sna·və(ɹ)sˈèŋ*]. Kat *Schnabe-Wiese.* — Ved Bremholm, langt fra Snabe, saa det er tvivlsomt, om Forleddet er Navnet paa denne Bebyggelse. *Snabe*, se Bd. X.

Snulsnap [*ˈšnùɹ¦šnab*]. Kontraktb 1692 *Schnalschnib*; Kontraktb 1698 *Land und Wisch bey Schnahlschnib*; Kontraktb 1705 *schnahlschnieb*; Jb 1723 *Schnoll-Schnap*; Kat *Schnullschnap.* — Navnets oprindelige Form er usikker, idet Skrivemaaderne i Kontraktb næppe er uafhængige af hinanden. Snarest foreligger der vel et spottende Navn paa daarlig Jord; Stedet ligger mellem Rævegrav, Tidselroj og Distelbarg.

?Solager. Jb 1723 *Süll Acker*; Kat *Sollacker.* — Støder op til Sterup Maj. Maaske af *Sol* „Sump", se Bd. X.

Solbjerg [*ˈso·l¦ba·x*]. K 1776 *Soll Bierre*; K 1777 *Sohl-Bierre*; Kat *Soolbarg.* — Sydvest for Sterup, nær Kongenshøj og Grænsen til Sørup S. Navnet betyder antagelig „det solbeskinnede Bjerg".

Spendingslyk. Udregn 1776 *Spendenches Lück*; Jb 1777 *Spendencheslück*; K 1777 *Spendings Lück*; U 1777 *Spentings Lück*; K u. A. *Spendenchs Lück.* — Beliggenhed usikker, muligvis i Aneby. Forleddet er maaske det samme som i hallandsk *Spenshult*, 1602 *Speninngsholt*, der ifl. SOH I 145 kan indeholde et Tilnavn **Spœnning*; jfr. sv. Dial. *spänning* „Høg, Spurvehøg". Jfr. ogsaa de norske Stednavne *Spenningen, Spennings-*

by, der sammenstilles med no. Dial. *spenning* „Vidjering" (NG II 293, 301). Skulde Formen med *nt* være den oprindelige, maa Navnet sammenstilles med Bebyggelsesnavnet *Spenting* i Bøl S., Bd. VIII.

Stavskær. SkyldprotAngel *Staffs-Keer.*

Steenlyk [*de ˈkle·nə ˈsde·nˌlỳk* el. *de ˈkle·nə ˈlỳg*]. Kat *Steenlück, Kleiner Steinlück.* — Nty. *Steen* „Sten".

Stenbjerg Holt [*ˈsdèmbəlˌhòld*]. Jb 1723 *Steinberg-Holtz*; Kat *Stempelholz, Stempelholzmai.*

Stenetbæk [*sdènəˈbœ·g, sdènəˈbèg*]. Jb 1723 *Stcinbeck, Stennebeck*; K 1776 *Steen Beck*; K 1777 *Stenne-Beck*; U 1797 *groß Stennebeck, klein Stennebeck, Stennebeck Wiese*; Kat *Stendebeck, Groser Stendebeck, kleiner Stendebeck.* — Areal ved Bækken som Bebyggelsen Sterupbæk har Navn efter. Af Adj. *stenet.*

Stentoft [*ˈsde·nˌtofd*]. K 1777 *Steen-Toft*; Jb 1777 *Steen Toft.* — I Sterupbæk.

Sterup Maj [*de maiən*]. Kontraktb 1680 *Sterupp May*; Kontraktb 1685 *auß der Maye*; Kontraktb 1697 *in der May*; Jb 1723 *Steerup-May*; Vide 1727 (Kontraktb 1728) *May od. Groß-Wisch*; KI 1764 *in der May, Sterup-May, Sterupper-May*; Kat *Sterup-Mai.* — Stor Engstrækning. Se *Sterup* under Bebyggelsesnavne.

Stokbro [*ˈsdògˌbrỳx*]. SkyldprotAngel 1720 *Stackbro*; Jb 1723 *Stackbroh, Stackbroh-Wisch*; K 1777 *Stockbro*; Jb 1777 *Stockbrock*; U 1802 *Stockbrüchkoppel*; Kat *Stockbrück, Stockbrücke.* — Eng. Vejen til Sørup Skovby fører over en Bæk her. De ældste Skrivemaader tyder paa, at Forleddet er Adj. *stak-* (i Sammensætninger) „stakket, kort", men Navnet er senere blevet omtydet til Sb. *Stokbro* „Bro af Tømmerstokke", der er et almindeligt Stednavn.

Styversmaj. Jb 1723 *Stüwers May.* — I Berristoft.

Stæreng. Kontraktb 1698 *Steer Enge*; Kontraktb 1734 *Sterring*; K² 1776 *Ster Eng*; U 1777 *Steer Eng, Steerr Eng, Sterr Eng, Stier Eng*, Kl: *Steerr Eng*; U 1797 *Sterreng Schift*; U 1802 *Stereng, Sterreng.* — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Suurlyk [*ˈsu·ɹˌlỳg*]. Kat *Suurlück.* — Støder op til *Suurlyk* i Boltoft. Adj nty. *suur* „sur".

Svengdøbbel. Kontraktb 1730 *Wische bey der Schweng-Dübel*; Kontraktb 1748 *Schweng dubel, Schwennig dubel.* — I Berristoft. Af Vb. jy. *svænge* „bringe til at svømme" (f. Eks. om Heste; se Ekss. hos Feilb.).

Svir [*de swìɹ*]. Kat *Zwirr, grosser Zwirr, kleiner Zwirr.* — Agerjord ved Vejkrumning og Korsvej. Snarest et Sb. **Svir(re)* med Betydningen „Krumning"; jfr. ænyda. *svire* „slyngning", *svirre* „ujævnhed i sne" (Kalkar IV 238 efter Moth). En Mulighed er ogsaa *Svirre* i den specielle Betydning „Drejekors" (ODS).

Südwesttoft. 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *Südwesttoft.* — I Sterupgaarde.

?Syshøj. Kontraktb 1680 *S(ü?)ßhuy.* — I Snabe Vestermark.

Sønderlyk. Kontraktb 1707 *in der süder Lücken*; Kat *Süderlück, Süder-Lück.* — Flere Lokaliteter.

Søndermark. SkyldprotAngel 1720 *auf dem Süder Felde.*

Søndertoft [*ˈsy·dəɹˌtòfd*]. Kontraktb 1709 *in der süder Tofft*; K 1777 *Sünner-Toft, Sünder-Toft*; Jb 1777 *Sünner-Toft, Sönnertoft*; Kat *Süder-Toft.* — Flere Lokaliteter.

Tagmaj [*ˈtå·xˌmai, de ˈtå·xˌmai*]. Jb 1723 *Tag May, Tamay*; K² 1776 *Tagmay*: U 1777 *Taag May, Klein Taag May*; U 1802 *Tagmay, Taagmay, Oster Tagmay, Oster Taagmay, wester Taagmay*; 1821 SA C XII 1 Nr. 154 *Tagmayschift*; Kat *Tagmai.* — Del af Sterup Maj. Plantenavnet *Tag* „Phragmites".

Tavtoft [*ˈtauˌtòfd*]. Jb 1723 *Tautofft*; Kontraktb 1732 Totofft; Kontraktb 1748 *Tantoft*; U 1797 *Tautoft*; Kat *Tov Toft, Tov-Toft.* — Delvis Eng. Se under *Tavkær* p. 183.

Terkelsmaj [*tèɹgəlsˈmai*]. Jb 1776 *Terkels Maj*; U¹ 1776 *Terckels Kier*; K 1777 *Terckers May*; U 1777 *Terkels May*; K u. A. *Terkels May*; Kat *Terkelsmai.* — Af Mandsnavnet *Terkel.*

Tidselryde [*tisəˈry·, tisəry·ˈba·x*]. Kat *Tiselroi.*

Tingskov Led. Kontraktb 1729 *Dingholtz -Heck.* — Se *Tingskov* under Bebyggelsesnavne.

Tingskov Lyk. K² 1776 *Tingskou Lück*; K 1777 *Tingskau-Lück, Ting-Schau-Lücker*; U 1777 *Ting Schau Lück, Dings Schau Lück, Nord Ting Schau Lück, Norder Tingskow Lück, Süder Tingskow Lück, Mitt Ting Schau Lück, Achter Ting Schau Lück*; Kat *Dingholtz.*

Topel. Kontraktb 1680 *Topell*; Kontraktb 1698 *Toppll* (sic). — I Snabe Vestermark. Sidste Led er antagelig Sb. *Elle* „Ellebevoksning".

Torsballe [ˈtå·ɹs|ba·x, ˈtùɹs|ba·x]. Kontraktb 1707 *Toßballig, Laßballieg*; Kontraktb 1717 *Torßballig*; Jb 1723 *Tarßbalg, Tarsbalg*; Kontraktb 1727 *Thorsberg*; Tilf. efter 1727 i Jb 1723 *Tarsballig*; Kat *Torsbarg.* — Antagelig af samme Oprindelse som Bebyggelsesnavnet *Torsballe* i Havetoft S., Bd. VIII; se dette.

Trübsal. 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *die Koppel Trübsal.* — Se under *Trübsal* p. 153.

Tyvmose [*tymùs, ty·mùs,* ˈty·|mo·s] KI 1764 *Tyvemoos*; Kat *Tyvmoos.* — Sb. *Tyv.*

Tørvekuler. K² 1776 *Torre Kuhlen, Torfkuhlen*; U² 1776 *Torrekuhler, Torf kuhlen*; U 1777 *Torff Kuhlen, Törre Kuhlen.* — Forudsætter et da. **Tørvekule* med samme Betydning som nty. *Torfkuul* „Moorloch, aus dem Torf gewonnen wird oder gewonnen ist" (Mensing).

Ulvebjerg [ˈul|ba·x, ˈu·l|ba·x]. 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 154 *Euleberg*; Kat *Uhlbarg.* — Forleddet kan ikke være Ordet *Ugle*, der i den da. Dial. i Angel udtales [*ùxəl*] (Feilb.).

Wadel [*vå·dəl*]. Kat *Wadel.* — Støder op til *Wadel* i Boltoft; se dette.

Varre. Kontraktb 1717 *Holtzschift genannt Unterwarre*; Jb 1723 *die Warde.* — Maaske af et Sb. glda. **hwarf* „Krumning", samme Ord som vn. *hvarf* n., i topografisk Anvendelse bl. a. om „Forbjerg, Odde" (se Fritzner). Ordet forekommer i Formen Hvarre i Jy. i Betegnelser paa Klitstrækninger; se Klitgaard i Jy. Saml. 3. Rk. III 85, V 135. Om dets Forekomst i no. og sv. Stednavne se NG Indl. p. 58, I. Lundahl, Falbygden p. 143 og Valter Jansson i NoB 1938 p. 172.

Varre Maj. Jb 1777 *Var May*; U 1777 *Vare May.*

Ved Broen. (Her?) Kontraktb 1707 *Land westen der Brücken*; Jb 1776 *Bie de Brüg*; K 1777 *Bi de Brüg.*

Weidelyk. Kat *Weidelück.*

Westen dem Hause. Kat *Westen dem Hause.*

Vestendige. Kontraktb 1758 *Wiese Land westen Dick*; Jb 1777 *Westen de Dieck.* U 1777 *Westen de dick*; Kat *Wessenteich.* — Adv. *vesten* „vest for".

Westerkoppel. Jb 1777 *die Wester Koppel.*

Westerlyk [*vèsdəɹˈlÿg*]. Kat *Westerlück, Wester-Lück.* — To Lokaliteter.

Vestermaj. Kontraktb 1727 *Wester-May*; Kontraktb 1730 *Kl. Wester-Way* (sic); K 1777 *Wester May*; U 1802 *Kleine Westemay* (sic), *kl. Westermay, Gr. Westermay.* — Del af Sterup Maj.

Vestermark. Kontraktb 1680 *im Wester felde*; Kontraktb 1707 *uf dem Schnaaber wester felde*; *auf das nord-wester feld.*

Westerstraat [*de* ˈvèsdəɹ|sdrå·d].

Vestertoft [*vèsdəɹˈtòfd,* ˈvèsdəɹ|tòfd]. Kontraktb 1709 *die wester Toft*; Kontraktb 1737 *kleine Wester Tofft*; K 1777 *Wester-Toft, Wester Toft*; Kat *Westertoft, Wester-Toft, Wester Toft.* — Flere Lokaliteter.

Wisch. Kat *Wisch.* — *Wisch*, se Bd. X.

Wischtoft. Kat *Wischtoft.*

Unnertoft [ˈÿnəɹtòfd]. Kat *Untere-Toft.* — Nty. *ünner-* „under-".

Æbelt [ˈæ·ɹ|fèld]. Jb 1723 *Ebelt, Eebelt, klein Eebelt*; Verz 1731 *Ebbild.* 1764 SA C XII 1 Nr. 170 *die Holtzkoppel Ebelt genant*; Kat *Erfeld, kleiner-Erfeld.* — Skov og Agerjord. Forleddet er Sb. *Æble* og Efterleddet *Holt*, hvorom se Bd. X. Navnet har i den da. Dial. været udtalt med diftongisk æ, der er optaget i Nty. som [*æ·ɹ*] og med f, hvorved sidste Led er blevet opfattet som ty. *Feld.*

Ærtekær [ˈæ·ɹd|kiæ·ɹ]. Jb 1777 *Erd Kier*; 1779 SA C XII 1 Nr. 150, U 1802 *Erdkier*;

Kat *Erdkjer, vorderste Erdkjer, mittelste Erdkjer, hinterste Erdkjer.* — Støder op til *Ærtekær* i Mølmark, Sørup S. p. 266.

Østerlyk. Jb 1723 *Oster Lücke*; Kat *Oster Lücken.*

Østermaj. Kontraktb 1733 *oster May.*

Østermark. Kontraktb 1680 *Osterfeld*; SkyldprotAngel *das Osterfeld.*

Østerskov [ˈo·sdəɹˌhòld]. Kontraktb 1680 *Osterholt*; Jb 1723 *Osterholt, Osterholtz Lücke*; Kat *Osterholz, Osterholz-Wiese, mittler-Osterholz, hinterst-Osterholz*; *vorderst-Osterholz.*

Østertoft [ˈo·sdəɹˌtòfd]. Jb 1723 *die Oster Tofft, die Ostertofft*; Kat *Oster-Toft.* — Flere Lokaliteter.

ESGRUS SOGN.

Kilder.

ArkBrunsholm	Brunsholm Godsarkiv. Dels paa Brunsholm Gods, dels hos Diedrich Brix, Brunsholm.
ArkEsgrus	Esgrus Sognearkiv. I Bojum Skole.
ArkFlensb	Se under Flensborg.
ArkGrønholt	Se under Sterup S.
ArkJohs. Hansen	Arkivalier tilhørende Johs. Hansen, Esgrus Skovby.
ArkRuntoft	Runtoft Godsarkiv, Runtoft.
ArkStenb	Se under Stenbjerg S.
ArkSørup	Se under Sørup S.
ArkThomas Erichsen	Arkivalier tilhørende Thomas Erichsen, Ulvegrav.
ArkØstergaard	Se under Stenbjerg S.
Beschr 1819	Beschreibung des .. Stammguths Brunsholm (efter et Ekspl. ArkTøstrup).
Design 1754	Designatio betreffend einige Stücke Landereyen..zu dem Adel. Guthe Brunsholm ausgeme en. 1754. ArkGrønholt.
DienstReg 1768	Dienst-Register 1768. ArkRuntoft I 2.
ErnteReg 1768	Erndte-Register de Rundhoff. ArkRuntoft I 2.
Extr 1817	Extract aus dem Veräußerung und Auseinandersetzungs Instrument über die von Iacob Tiedemann in Stobdrup veräußerte Bonden Bohl. 1817. ArkEsgrus.
Fol 1820	Folium des...adlichen Guts Brunsholm 1820. ArkBrunsholm.
Fol 1826 [Jb 1817]	Folium des ...Meyerhofs Frauenhoff. 1826. (Efter en Jordebog 1817). Amtsgericht, Kiel.
Fol 1848 [K 1776]	Folium des... Guts Niesgrangaarde 1848 (efter Kort 1776). Amtsgericht, Kiel.
ForstRechn 1788 ff.	Forst Rechnung. 1788 ff. ArkRuntoft IV 42 b.
HolzReg 1775 ff.	Holz-Ausweisungs-Register. 1775 ff. ArkRuntoft IV 42 b.
HolzReg 1747	Se under Gelting S.
Jb 1798	Erd-Buch über die Ländereyen des adelichen Guts Rundhof 1798. SA Abt 25^1 p. 1006. 3.
Jb 1798—99	Erd-Buch über die sämtlichen Ländereyen des adlichen Guts Rundhof des dazu gehörigen Meyerhofes Drüllt und allen Dorfschaften des Guts. 1798 & 1799. SA Abt 25^1 p. 1006. 3.
Jb u. A.	Protokol med udat. Jordebog uden Titel over Rundhof m. m. ArkRuntoft II 3 c.
Jb 1818	Erdbuch über die Ländereien des adelichen Stammguts Brunsholm. 1818. ArkBrunsholm (paa B. Gods).
K 1764	Carte von... Wippendorf wie auch von Griesgaard & Kolkarck. 1764. Runtoft.
K 176[4?]	Carte von...Rundhof. 1. Theill. 176. — Et Tal mangler, men Kortet er antagelig fra 1764. Jfr. det tilsvarende Kort over Wippendorf. Runtoft.
K 1798	Carte von dem adlichen Gute Rundhoff. 1798. SA Abt 402 A 4 Nr. 446.
K^1 1798	Forskellige Rids fra Rundhof (Var. til K 1798). SA Abt 402 A 4 Nr. 447.

KI 1763	Kirceheninventar uden Titel. 1763. Patorat, Esgrus. Desuden an Afskrift SA AVI Nr. 87 B 5 d.
KornbRuntoft 1735	Rundhoffer Korn Buch 1735. ArkRuntoft I 2.
KR[1] 1592 ff.	Rekensboek der Kerkschwaren tho Esgrus Anno 92 (& ff.). Pastorat, Esgrus.
KR[2] 1661 ff.	Kirkeregnskab fra Esgrus, paabegyndt 1661. Pastorat, Esgrus.
KR[3]	Eßgrus Kirchen Rechnungen de Ao 1671 bis Ao 1697. SA C XII 2 Nr. 67.
Macke 1754	Nachricht von der Kirche zu Esgrus in dem Königl. Angeln Flensburgischen Amts Belegen, und denen dazu eingepfarreten Dörfern und Adel. Höffen. Af Gotthilf Daniel Macke Pastor zu Esgrus. 1754. SA C XII 2 Nr. 73.
MastReg 1664	Rundtoffter und Ohrfelder Mast Register. 1664. ArkRuntoft I 7.
MastReg 1690	Mast Register 1690. ArkRuntoft I 7.
Opt 1593 ff.	Optegnelsesbog i 4to, indb. i Pergament, paabegyndt af Henke Rumohr. Paa første Blad staar Anno 1593 hebbe ich Henke Rumohr dit Gudt Runttöff gekregen. ArkRuntoft (Biblioteket).
ProtRuntoft	Protokoll des Guthes Rundhoff. 1723 ff. Skyld- og Panteprotokol. ArkRuntoft (staar i Biblioteket).
Reg 1690	(Register) 1690. ArkRuntoft I 7.
SkyldprotBrunsholm	Contracten-Buch Brunsholm. Amtsgericht, Kappel.
SkyldprotUdmark	Schuld- und Pfandprotokoll fra Ohrfeld. Amtsgericht, Kappel.
Spec 1721	Specification der länderey des Bohls zu Grönholtz 1721. ArkEsgrus Esgrus Skovby.
Tax 1787	Se under Sørup S.
Tax 1788	Se under Sørup S.
U 1752	Designatio auf die..in Esgrus Schauby Grünholdtz und Ellgaard getriebene Land Maaße in denen dortigen Feldern wie solche nach Coppelnweise aus gemeßen worden. 1752. SA C XII 2 Nr. 75.
U 1765	Landmaaling uden Titel fra Nisvraa 1765. Afskr. ArkRuntoft.
U 1776	Se under Sterup S.
U 1800	Vermessungs-Instrument über die Hufen Ländereyen des Hufners Claus Clausen zu Tolschlag. 1800 (2 Ekspl.). ArkEsgrus.
U 1830	Vermessungs-Instrument über die Ländereien des Meierhofs Helenenhof. 1830. Afskr. ArkEsgrus.
U 1831	Aufmessungs-Register über zwey Hufen und zwey Kathen in Atzbüll. 1831. ArkEsgrus.
U 1834	Aufmessungs-Rigister [sic] über einige Parcelen ... in EsgrusGrünholtz. 1834. ArkEsgrus.
U 1838	Bonitir- und Auseinandersetzungs Instrument über sämmtliche Ländereyen des Hufners Jes Kleinschmidt in Esgrusschaubye. 1838. ArkThomas Erichsen.
U 1853	Vermessungsinstrument über die Ländereien..I. D. Schlott auf Lipping 1853. ArkEsgrus.
U. u. A.	Vermessungs-Instrument über sämmtliche Ländereyen des adelich Südenseer Käthners und Parcelisten Hans Erichsen in Uhlegraff, ArkThomas Erichsen.
Verz 1737	Verzeichniß über die sämtliche beneficia des Pastoratdienstes zu Esgrus 1737. Pastorat, Esgrus.

Meddelere

Adsbøl	Johannes Festesen, Elgaard, f. sts. 1882. Opt. 1938.
Berrishave	Hans Jordt, Berrishave, f. sts. 1863. Opt. 1934.
Brunsholm	Friedrich Sibbers, Helenental, f. sts. 1871. Opt. 1938. (Nogle Navne efter Diedrich Brix, Brunsholm, f. sts. 1869). Opt. 1938.
Esgrus Skovby	Ernst Clausen, Esgrus Skovby, f. i Tolslev 1877. Opt. 1938. Thomas Petersen, Esgrus Skovby, f. sts. 1884. Opt. 1938. Johannes Hansen, Esgrus Skovby, f. sts. 1876. Opt. 1938.

	Thomas Erichsen, Ulvegrav, f. sts. 1861. Opt. 1938.
Grønholt	Emil Mass, Grønholt, f. sts. 1894. Opt. 1938.
Koppelled	Asmus H. Petersen, Vinderyde, f. sts. 1867. Opt. 1938.
Nisvraa	Matthias Jensen, Nisvraa, f. sts. 1860. Opt. 1938.
Runtoft	Nicolai Jacobsen, Stangled, f. i Stavsmark 1865. Opt. 1938.
Stangled	Johannes Jürgensen, Skørdrup, f. i Stangled 1892. Opt. 1938.
Stubdrup	Johannes Henningsen, Stubdrup, f. sts. 1883. Opt. 1934.
Udmark	Fru Traulsen, Bonsberg & Heinrich Thomsen, Lebæk, f. sts. 1875. Opt. 1938
Vippetorp	Heinrich Bonsen, Vippetorp, f. sts. 1877. Opt. 1938.

BEBYGGELSESNAVNE.

Adsbøl, Lb [*ˈads|bʏ̀l, adsbʏ̀l*]. (Her?) 6/7 1267 (Paul Cypræus) DiplDan 2 Rk. I Nr. 319 *Aitsboly*; (her?) sa. Dok. (Hier. Cypræus) sts. *Alesbol*; 1482 Dag? (Udt. 18. Aarh.) Rep[2] Nr. 5142 *Atzbüll*; RegFlensb 1483 *Attesbull*; RegFlensb 1499 *Atteßbul*; 15/8 1508 Arch. f. Staats- u. Kirchengesch. I H. 1 p. 43 *Asbülle*; SvineReg 1572 *Atsbull*; RegMaarkær 1579 *Atzbuell*; DomkapReg 1586—87 *Atesbull*; RegFlensb 1587 *Atzbull*; RegFlensb 1593 *Atzbul, Atzbull*; Domkap-Reg 1602—03 *Ateßbull*; GeldReg 1621, KornReg 1621, Mejer 1648 *Atzbull*; Mejer 1649 *Atzbüll*; DAtl VII 388 *Atzboll*; VSK 1783 *Adsbül*; Schröder I 71 *Atzbüll*; Gst 1858 *Adsbøl*; Kok *Adsbøl* (*Asbel*); LA *Atzbüll*. — Af Mandsnavnet glda. *Atti* med yngre Gen. paa *-s*; af samme Oprindelse er, som antaget DS VI 483, Sognenavnet *Adsbøl* i Lundtoft H. Der er ingen Grund til med Sv. Aakjær (Grænsevagten VI 39) at antage, at Forleddet snarere er Gen. af et Personnavn **Attær*.

Agtoft, Hse. Jb 1723 *Frey-Köttner auff Agetoffts Land bey Esgrusser Kirche*. — Efter den forsvundne Gaard *Agtoft* i Sterup S. p. 339.

Altona, Gd [*ˈaldə|nå·*]. HolzReg 1780, K 1798, Schröder II 438, Kat, LA *Altona*. — Oprindelig Hus. Opkaldelse efter *Altona* ved Hamburg paa Grund af Beliggenheden lige udenfor Vippetorp.

Bagerhus. VSK Orig 1782 Bagerh:. — Ved Runtoft, vel Appellativ. Sb. *Bagerhus* „huset, hvori bagerovnen findes" (Feilb.), her om en særskilt Bygning.

Berrishave, Lb [*ˈbʏ̀ds|hafd, ˈbʏ̀d|safd, ˈbʏ̀d|šafd*]. 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Bergeshagen, Bergeshauen*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Birritshaffter felt*; 1593 ArkRuntoft Urk. III Nr. 3 *Birrittshofft, Biritztofft*; KR[1] 1607 *Birrezaw*; Opt 1610 *Birritzhagen*; Mejer 1648 *Pirritzhaue*; Mejer 1649 *Birritzhaue*; Danckw 107 *Birritzhave*; ProtRuntoft 1727 *Biertzow*; Kontraktb 1737 *Berris Haff*; DAtl VII 388 *Birchoft*; VSK 1783 *Birrishav*; Dörfer[3] *Birzhoft*: Schröder I 104 *Birzhaf*; JensenAng 374 *Birzhav*; Gst 1858 *Berritshave*; Kok *Berritshave* (*Berreshavv*); LA *Birzhaft*. — Udtaleformerne er paavirkede af den moderne Skriftform, der formentlig er at opfatte som en hyperkorrekt Form for *-haf*. Forleddet er antagelig det samme som i *Berristoft* i Sterup S. p. 340. Sv. Aakjær antager, at Forleddet er Gen. af Mandsnavnet *Birger* eller eventuelt af et Mandsnavn *Berg*, der antages at indgaa i norske Stednavne (Grænsevagten VI 40) og ogsaa Laur regner med Muligheden af Birger som Forled (Die Ortsnamen in Schlesvig-Holstein p. 279). Som en anden Mulighed kan nævnes et glda. **birghi*, Kollektivdannelse til *Bjerg*; Ordet synes at indgaa i enkelte no. og sv. Stednavne; se OGB I 16 Note 2, 305, III 285. Flere Naturnavne i Berrishave er sammensat med *-bjerg*. Sb. **birghi* kunde eventuelt ogsaa indgaa i det nordsjællandske *Borsholm*, der i Dokumenter fra 12. Aarh. (Afskr. Esromb.) skrives *Birgirs-, Birgis-, Byrgisholm*; i DS II 13 tolket af *Birgir*.

Blik, Hse [*blìg*]. SkyldprotBrunsholm

1796 *Blick* (*Bleek*): Dörfer[3] 42 *Bleek*; Schröder I 109, 152 *Blick* (*Bleek*), *Blick*; Jensen-Ang 271 *Blik*; SH 344 *Bleek* (*Blick*); Trap 502, Kok *Bleg* (*Blegh*); Kat, LA *Blick*. — Delvis i N. Brarup S., Bd VIII. Se under Naturnavnet *Birck* i Brunsholm.

Bojum, Hs og Skole [*bùiùm, båiəm*]; Dörfer[3] 28 *Bojum*; Schröder II; 438 *Boyum*; Kok *Bodum*; LA *Bojum*. — Udparcelleret fra Runtoft efter Livegenskabets Ophævelse 1800 (KirchlStat 1034). Naturnavnet *Bojum* i Runtoft.

Bonsbjerg, Hse [*bùns|ba·x*]. 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Bonnsberg*; Dörfer[3] 29 *Bonsborg*; Schröder I 123, II 131 *Bonsberg*; Kok *Bunsbjer* (*-bjerre*): LA *Bonsberg*. — Efter Naturnavnet *Bonsbarg* i Udmark.

Bremgaard, Gd [*|brèm|xå·ɯd*]. KR[1] 1592 *tho Bremgarde*; 1643 ArRuntoft I 3a *Bremgardt, Brehmgardt*; Macke 1754 *Bremgard*; DAtl VII 388, K 1798 *Bremgaard*; Jb 1798 *Bremmgaard*; Jb u. A. *Bremmgahrd*; Schröder I 104 *Bremgaard*; Kok *Bremgård* (= *Fksp.*); Kat, LA *Bremgaard*. — Se under *Bremholm* p. 340 f.

Brening, Hs [*bre·niŋ*]. (Her?) 1811 SA C XII 2 Nr. 77 *Bredeng*; Dörfer[3] *Brüning* (*Breding*); Schröder II 245, KirchlStat 1033 *Brening*; Kok *Bredning* (*Brenning*); Kat *Brening*; LA *Breening*. — Sb. *Bredning* „et bredt sted i en eng el. et vandløb" (Feilb.). Jfr. *Bredning* DS V 43.

Broodlos [*|bro·d|lo·s*]. Hus og Mark i Stangled. Af et adj. nty. **broodloos* „brødløs", som muligvis er Oversættelseslaan fra da. *brødløs* og som mangler hos Mensing. Det da. Ord forekommer oftere som Stednavn, sigtende til Jordens Ringhed eller Beboernes Fattigdom.

Brunsholm, Hgd. 16/7 1446 (RegChr-Imi) DiplFl I 515, 1451—1513 (18. Aarh.) Rep[2] Nr. 12888 *Brunsholm*; Landreg 1543, Landreg c. 1544, c. 1550 SA A XVII Nr. 159 *Brunßholm*; VerzAdel c. 1560 *Brunsholm*; Ritterschaft 1564 *Brunholm* [sic]; 25/4 1578 Urk. Bistum Schlesw. Nr. 95 *Brunscholm*; 1579 SA C XIV Nr. 121 *zum Brunsholm*; DomkapReg 1588—89 *brunßholm*; VerzAdel 16. Aarh., Anschlag 1598—1614, Landreg 1626 *Brunßholm*; Mejer 1648 *Bronsholm*; Mejer 1649 *Brunsholm, Bronsholm*; Danckw 107b *Bronsholmhoff*; DAtl VII 388 *Brunsholm Herregaard*; VSK 1783 *Bruunsholm*; Schröder I 151, Gat 1858, LA *Brunsholm*. — Nævnes ifl. KirchlStat 1004 ogsaa 1478 og 1488. Forleddet er Gen. af Tilnavnet glda. *Brün*, der forekommer i Sydslesvig i 15. Aarh. (DgP).

Brunsholm Skov. KR[2] c. 1719 *Brunsholmer Holtz*; Kontraktb 1746 *Brunsholmer-Holtz*; DAtl VII 388 *Brunsholmerholtz*.

Bøndergaard, Gd [*|bỳnəɹ|xå·ɯd*]. RegFlensb 1597 *Bondergarde*; RegFlensb 1615—16 *bundergardt*; Opt 1612 *tho Bundergarde*; Kontraktb 1691 *Bundergaard*; DAtl VII 388 *Bundesgaard Herregaard*; VSK 1783 *Bonder gd.*; Jb u. A. *Bünnergahrd, Bündergahrd*; Schröder I 104 *Bündergaard*; KirchlStat 1034, LA *Böndergaard*. — Omtales 1663 som „das... *Königliche Bondengut*" (KirchlStat p. 1034).

Böwerdörp [*|bø·vəɹ|døɹb*]. — Del af Vippetorp. — Nty. *böwer* „over-".

Christianslyk, Hs. C. 1800 SA Abt 25[1] Nr. 1006.3 *Christians Lück*; SH 365 *Christianslücke*; Kok *Kristjanslykke*. — Efter Naturnavnet *Christianslyk* i Runtoft.

Damsted, Hs [*|dam|sdæ·d*]. Dörfer[3] 238 *Dammstedt*; Kok *Damsted* (*-stej*); Kat *Dammstedt*; LA *Domstedt*. — Efter Naturnavnet *Damsted* i Berrishave.

Elgaard, Gde [*|èl|xå·d*]. 1559 SA A XVII Nr. 548 *Elgarth, zu Elgarten*; KR[1] 1592 *tho Elgarde*; KornReg 1621 *Elgardt*; Danckw 107a *Elgard*; Jb Sl. 17. Aarh. *Ellgaard*; Skyldprot 1726 *zu Elgarde*; VSK 1783 *Elle Gde*; Schröder I 72 *Ellgaard*; Kat *Ellgaard, Ellgaardt*; Oldekop *Ellgaard, Ellkoor*; LA *Ellgaard*. — Trænavnet *El*.

Esgrus, Lb [*èśrùs*]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 583) *Esgrus*; RegCap (16. Aarh. Lib Quotlib f. 10b, 11a) *Eßgrus*; RegCap c. 1437 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Ißgrus, Esgrus, Esgruß, Eßgruß*, 9/11 1396 Acta-Pont *Esgrus*; LibCens 1462 *Esgrus*; 26/8 1463 Rep[2] Nr. 1632 *Esgrus*; 25/6 1472 Jahrb. f. d. Landeskunde IX 510 *Esegrusz*; 16 el. 23/7 1472 (Afskr.) sts. 508 *Esgrus*;

RegFlensb 1483 *Ezegruß*; Gottorp Toldregnsk 1491—92 *Esegruß*; 10/1 1497 (16. Aarh.) NoodtBeitr. II 83 *Esegrus*; 26/8 1499 Archiv f. Staats- u. Kirchengesch. I 1 H. p. 41 *Eszgrus, Eszgrusz*; 15/8 1508 stds. p. 43 *Eszgrus, Essgrus, Eszgrusz*; Zinsb 1509—15 *Eßgrus*; 4/2 1523 (1526) DiplFl II 161, 164 *Esgrus*: 6—13/1 1536 Urk. BistumSchlesw. Nr. 70, RegFlensb 1587 *Eßgruß*; PfandReg 1602, PfandReg 1612 *Eßgroß*: DomkapJb 1638 *Eschgröß Cirspell, Eschers Cirsspell*; Mejer 1648 *Esgruß*; Mejer 1649 *Esgruß, Eßgrus*; Mejer 1650 *Esgruß, Eßgrus, Esgrus*; Danckw 107b *Eßgruß*; DomkapJb 1661 *Eschris, Escheriß, Eschres*; DomkapJb 1681 *Eschers Kirchspiell*; U 1776 *Eskores*; DAtl VII 389 *Esgrus*; Kok *Esgerus* (*Esgris*); LA *Esgrus*. — Ifl. Jensen (KirchlStat 1032, jfr. ogsaa JensenAng p. 312) er Navnet et da. „Eskriis d. i. Eschenanwuchs, vielleicht ursprünglich Bezeichnung der ganzen nächsten Umgegend", og Ris som Efterled antages ogsaa som en Mulighed af Sv. Aakjær (Grænsevagten VI 79). Det afvises af Sach (I 78 Fodn.), der ligesom Kok tolker Efterleddet som *Hus* og Forleddet som Mandsnavnet *Esger* („kann nur Esgerhus bedeuten"). Da de middelalderlige Former har *u* i sidste Led og Formen med i først dukker op i det 17. Aarh., maa det anses for udelukket, at i kan være oprindeligt; det maa skyldes Svækkelse af Vokalen med paafølgende Palatalisering foran s. Den genuine da. Dialektudtale genspejles maaske i Formen Eskores i U 1776. Den samme Kilde har andre dialektprægede Skriftformer: *Schnahf* (= *Snabe* i Sterup S.) og *Stoftrop* (= *Stubdrup* ndfr.). Efterleddet er snarest et Ord beslægtet med da. *Røse* „Stendynge", vn. *hreysi*, urn. **hrausia-*, „Stenrøs, Stendynge (Fritzner)", uden at dets nøjagtige Form kan bestemmes med Sikkerhed. Enten kan der foreligge en Form med urn. *au*, hvoraf *o*, senere *u*, er opstaaet som Følge af (relativt) tryksvag Stilling i Efterleddet (BrN GG § 108, 150), eller ogsaa kan der foreligge en Form med et andet Aflydstrin. Et Aflydstrin med langt ū foreligger i no. *rusa* f., bl. a. ligesom no. *røys* i Betydningen „Stenhob" (Torp NEO p. 551), og oe. *hrūse* „Jord" (jfr. ogsaa Hellq. EO under *rysa*). Former med kort Vokal forekommer vistnok i sv. Dail *röss, russ*, bl. a. i Betydn. „Stenrøse", der antages at være første Led i Navnet *Rössvik*, Bohuslän (se Drougge i OGB XVIII 163) og i det mindste delvis at gå tilbage til et **rys* eller **rus*. Betydningen af Efterleddet kan muligvis være „Gravhøj". Oldekop V 31 oplyser, at „unweit der Kirche lagen 2 Grabhügel, die abgetragen sind, in der nahe liegende Hölzung ist noch eine vorhanden". Første Led kan næppe være et Personnavn, men er muligvis Kollektivet glda. **æski* „Bevoksning af Ask".

Esgrus Skovby, Lb [*èsxrùs!ʃauby*]. 3/2 1397 Stemann III 28 *Schouby*; Opt c. 1450 i Stadbok DiplFl I 547 *Esgruschoubu*; 25/6 1472 Rep^2 Nr. 3113 *Schowebu*; 3 / 7 1477 Rep^2 Nr. 4056, 5/3 1478 (c. 1700) Rep^2 Nr. 4177 *Schoubu*; RegFlensb 1499 *Schobuw*; 15/8 1508 Arch. f. Staats- u. Kirchengesch. I 1. H. p. 43 *Schowby*; SvineReg 1572 *Essegrusschubuj*; RegFlensb 1587 *Etzgruß-Scowbuj*; KR^1 1592 *Schowbui*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 3 *Schobuy*; RegFlensb 1600—01 *Eßgruschobuy, Eßgruß schowbuy, Eßgrußchoubuy*; RegFlensb 1604—05 *Eschre Schubuj*; GeldReg 1621 *Eßgrußchowbue, Eßgruschowbue*; KornReg 1621 *Esgrußschobuy, Eßgrußschobuj*; DomkapJb 1638 *Escher Schubüy*; Mejer 1648 *Schouby*; Mejer 1649, Danckw 107 *Schowby*; SkyldprotFlensb 1736 *Essgerusschaubul*; DAtl VII 389 *Scheuby*; VSK 1783 *Skovbye*; Schröder II 222 *Schaubye* (*Esgrus-Schaubye, Skovbye*); Gst 1858 *Eskris Skovby*; LA *Esgrusschauby*. — Udtaleformen er antagelig (Skrive-?)fejl for [*èšrùs!ʃauby*]. Formen 1736 viser Omtydning af Efterleddet til -bøl, og det samme er Tilfældet med *Schoubüll* i en Notits paa Dansk i en Kirkebog fra 16. Aarh. (Jensen-Ang 202).

Esgrushav. Kontraktb 1725 *bey Esgerus-Haff*; Kontraktb 1753 *beym Haff*.

Esgrus Kirke. Danckw 107b *Eßgruß-Kirche*; SkyldprotBrunsholm 1797 *bey Es-*

grus Kirche: VSK 1783 *Esgrus K*; Schröder I 152 *bei Esgrus Kirche*; Gst 1858 *Eskris Ke.*

Esgrus Mølle. 1631 (18. Aarh.) ArkFlensb Nr. 133 *Eßegroßmulen*; 1633 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Esgrusmuhle*; VSK 1783 *Esgrus K og M*; DAtl VII 389 *Esgrus Vandmølle.*

Faskors, fsv. Hs [*fasˈkòs*]. Dörfer[3] 238 *Voskoß*; Schröder II 400 *Vaßkos* (*Faderskos*); JensenAng 373 *Varskors*; SH 365 *Vaskoss*; Kok *Vadskors* (*Vaskåss*); Kat, LA *Vaskoss.* — Naturnavnet *Faskors* i Berrishave. Koks Oplysning om Udtalen maa være fejlagtig.

Fischersieg, Parcel. Schröder I 109 *Fischersieg.* — Hører til Blik ovfr. Forudsætter et Naturnavn **Fiskersig.*

Fruenhof, Gd. 1729 ArkBrunsholm *Frauenhoff*; HolzReg 1777 *Frauenhof*; DAtl VII 389 *Frauenhof Meyergaard*:, VSK 1783 *Fruenhof*; SkyldprotBrunsholm 1796 *Frauenhoff*; Schröder I 272 *Frauenhof*; Gst 1858 *Fruenhof*; Kat, LA *Frauenhof.* — Oprindelig Mejergaard til Brunsholm, oprettet i Begyndelsen af 18. Aarh. JensenAng 270 citerer Esgrus Kirkebog, ifl. hvilken „die Frau Obristleutenantin v. Reventlau habe einen Meierhof erbaut". Navnet sigter til Grundlæggeren, og Forleddet er hty. *Frau.*

Grisgaard, Gde [ˈ*xris¦xå·ɹd*]. 3/2 1397 Stemann III 28 *to Grysegharde*; (her?) 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Brisegarde*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 3 *Grißgardt*; Mejer 1648 *Griesgarde*; Mejer 1649 *Grießgarde*; Danckw 107b *Grießgarde Meyerhof*; MastReg 1664 *Gryßgardt*; VSK 1783 *Griis gd*; Jb u. A. *Griesgahrd*; Schröder I 104 *Griesgaard*; Gst 1858 *Grisgaard*; Kat, LA *Griesgaard.* — Forleddet kan være Gen. Pl. af Sb. *Gris* eller maaske Mandsnavnet eller Tilnavnet glda. *Grīs*; som Tilnavn kendes det bl. a. fra Flensborg i 15. Aarh. (DgP). Begge Muligheder nævnes af Sv. Aakjær, der regner med, at Efterleddet har Betydningen „Indhegning", hvis Forleddet er Appellativet (Grænsevagten VI 137).

Grue, fsv. Gd. 1765 (Afskr.) ArkStenb Stenbjerg p. 33 Nr. 1 *von der nieder gelegten Hufe in der so genannten Grube*; 1775 ArkEsgrus Nisvraa *in der Grube.* — I Nisvraa. *Grue*, se Bd. X. Efter Gaarden har *Gruetoftt* formentlig Navn; se under Naturnavne i Nisvraa.

Gräwerdiek [ˈ*xræ·vəɹ¦dig*]. — Efter Naturnavnet *Gräwerdiek* i Kobbelled.

Grønholt, Lb. RegFlensb 1499 *Gronholte*; 6—13/1 1536 SA Urk. BistumSchlesw. Nr. 70 *Groenholtt*; DAtl VII 389 *Grünholtz*; VSK 1783 *Grønholtgd og Bye*; 1789 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Süder-Grünholtz*; U 1834 *Esgrus-Grünholz*; Schröder I 152 *Grünholz*; Gst 1858 *Grønholt.* — Delvis i Sterup S.; se derunder.

Haveholt, Hse [ˈ*hå·f¦hòld*, ˈ*hå·vəɹ¦hòld*]. KontraktbBrunsholm 1776 *Haveholz*; 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Hoffholtz*; 1780 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Hafholtz, Hofholtz*; KontraktbBrunsholm 1782 *Hofholz*; VSK 1783 *Havholt*; 1798 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 494, Schröder I 366 *Haveholz*; Kok *Haveholt* (*Havvholt*); Kat, LA *Haveholz.* — *Have*, se Bd. X.

Helenental [*hèˈle:n¦tå·l*]. SkyldprotBrunsholm 1800, 1806 ArkBrunsholm *Helenenthal*; 1820 ArkEsgrus Brunsholm *Meierhof Helenenthal*; Schröder I 372 *Helenenthal*; Trap 502 *Helenedal*; Kat, LA *Helenenthal.* — Det citerede Dok fra 1806 oplyser, at „der Meyerhof Helenenthal ist in dem Jahre 1800 von dem Haupthofe Brunsholm ... getrennet". Af Kvindenavnet *Helene.*

Helledhus. VSK Orig 1782 *Helled H.* — Jfr. Naturnavnet *Helled* i Vippetorp. Her maaske Appellativ.

Holländerhof. K 176[4?] Holländer Hoff; VSK Orig 1782 *Hollænderh.* — I Runtoft; jfr. Naturnavnet *Holländermaj* sts.

Holmølle. VSK Orig 1782 *Hoelmölle*; Dörfer[3] *Hohlmühlen.*

Holt [*hùld*]. Schröder I 404 *Holt.* — Ifl. Schröder et „Krugstelle". Navnet bruges ikke mere; Udtalen med [*ù*] for ventet [*ò*] er paavirket af Hty.; se i øvrigt *Holt* under Naturnavne i Nisvraa.

Holtkoppel, Hse [ˈ*hòld¦kùbəl*]. Opt 1593 *jn der Holdtkoppell*; Opt 1625 *in der Holdt Koppell*; Schröder I 406, Kat *Holzkoppel.* — I Berrishave.

Holzhoft. DAtl VII 389 *Holtzhoft.*

Hoppegaard. Se *Hoppegaard* under Naturnavne i Vippetorp.

Hundhøj, Hse. [ˈhùnənˌkòb] SkyldprotUdmark 1786 *Hunhöj*; sts. 1817 *Hunhoi*; Schröder II 131 *Hunhoy*; Kok *Hunhoved*; Kat *Hunhoi*; LA *Hundenkopf* (*Hunshoy*). — Efter Naturnavnet *Hundhøj* i Koppelled. Sidste Led er forstaaet som *-hoved* (jfr. Kok og LA) og gengivet ved nty. *kopp* i Udtaleformen.

Højskov. Schuldprot 1805 *bejm Höjschau*; Schröder I 383 *Hochholz.* — Efter Naturnavnet *Højskov* i Koppelled.

Jürgensfeld, Parcel, Hse. Skyldprot-Brunsholm 1801, 1804 ArkEsgrus Brunsholm *Jürgensfeld*; SkyldprotBrunsholm 1806 *Iürgensthal*; Schröder I 152, JensenAng 271 *Jürgensfeld*; SH 344 *den Jürgensgaarder... Parcele*; Kat, LA *Jürgensfeld.* — Antagelig opkaldt efter en Ejer, *Hans Jürgensen*, der omtales som død 1801; der synes at have været en vis Usikkerhed med Hensyn til Navnets rette Form.

Kappeshøj. Se under Naturnavne i Brunsholm.

Kisperheck, Hs. 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Kisperheck*; Schröder II 222, JensenAng 371 *Kirchspielsheck*; LA *Kispelheck.* — Se *Kisperled* under Naturnavne i Esgrus Skovby.

Knochenmühle. Kat *Knochenmühle.* — I Vippetorp. Ty. *Knochenmühle* „Benmølle".

Koldkær, Hs. [ˈkùɳˌka·g]. Macke 1754 *Kaltzkirchen*; K 1764 *Kolkarck, Kohlkarck*; DAtl VII 389 *Kallekirchen*; 1797 SA C XII. I Nr. 580 *Kaltenkirch*; K 1798 *Kaltenkirchen*; K[1] 1798 *Kaltenkirch*; Jb u. A. *Kohlkarck*; Schröder I 104, JensenAng 374 Kaltenkirchen; Kok *Koldkær, Folkespr.: Kålkær*; Kat *Kaltenkirchen.* — Ifl. JensenAng 188 er *Kaltenkirchen* et da. *Koldkjær*, jfr. Kok. Samme omdannelse af da. *-kær* har fundet Sted i Bebyggelsesnavnet *Maarkær*, ty. *Mohrkirchen* i Satrup, se Bd. VIII.

Koppelled, Hse [ˈkùbəlˌhèg]. U 1765 *beym Coppelheck*; DAtl VII 389 *Kobbelhek*; VSK 1783 *Kaabeleds Hse*; SkyldprotUdmark 1791, Schröder II 131, I 494 *Koppelheck*; JensenAng 372 Koppelheck (dänisch: Koffellej); Gst 1858 *Kobbelled*; Kok *Kobbelled* (*Kåffellej*); Kat *Koppelhek*; LA *Koppelheck.* — I den da. Dialekt ikke udtalt med Efterledstryk (Hagerup[2] 133). Antagelig efter Beliggenheden nær *Møllekoppel* ndfr.

Kummen, Hs. 1794 ArkEsgrus Nisvraa *Haus Kommen genant.* — Se *Kummen* under Naturnavne i Nisvraa.

Lebæk Led. KR[1] 1598 *bi Lehbeke Heck.* — Ved *Lebæk* i Gelting S.

Lipping, Gd [*libiŋ, libìŋ*]. 1611 (KR[2] c. 1661) 3 ℔ *goldes vp Lippinge*; RegFlensb 1632—33 *Pauwell Jordt auff Lipping*; 1665 (1750) ArkStenb Bredegade p. 45 Nr. 12b *auf Lippingfeldt*; Jb 1669 *auff Lipping-feld*; Kontraktb 1685, KR[2] 1719, Jb 1723, DAtl VII 389 *Lipping*; VSK 1783 *Lippen*; Schröder II 25, 131 *Lipping*; Gst 1858 *Lepping*; Kat, LA *Lipping.* — Utvivlsomt efter en fsv. Landsby; jfr. bl. a. det ældste Belæg 3 ℔ *goldes vp Lippinge.* K. Hald har tænkt sig, at Navnet kunde være identisk med det fsv. engelske Flodnavn *Lipping* i Leicestershire (Classica et Mediaevalia IV 66; jfr. Sydslesvig II udg. af G. Knudsen og K. Kretzschmer p. 72). Det eng. Navn tolkes af Ekwall (English River-Names p. 256) af et Mandsnavn oe. **Lippa*, kendt bl. a. fra Stednavnet oe. *Lippan dic*, men en Afledning af et Personnavn synes lidet sandsynlig. Som Bebyggelsesnavn forekommer *Lippinge* i Holland og Sverige. Det sv. Navn kan ifl. Ståhle (Ortnamnen på -inge p. 359 ff.) indeholde den Ordstamme, der foreligger i vn. *leppr* „Lap, Flig", men hvilken Terrænformation, Grundordet sigter til, kan ikke afgøres med Sikkerhed; muligvis kan det være en gammel Betegnelse for en nærliggende Sø. Ved Lipping, der efter al Sandsynlighed indeholder samme Ordstamme, kunde der eventuelt foreligge en ing-Afledning af et Aanavn **Lippa* eller **Leppa*; jfr. i saa Fald ogsaa no. *Leppa*, hvorom se Lidén i NoB 1935 p. 131 med Litt.henv. Dette synes mere sandsynligt, end at Lipping direkte skulde være et oprindeligt Aanavn.

Lippingaa. Bilag 1622 til RegFlensb

1623—24 *bej Lippingouwe*; Opt 1623 *by der Ouwen*; 1746 SA C XIII 1 Nr. 580 *bey der Aue*. — Se *Lipping Aa* p. 218.

Lumbæk. KR[1] 1598 *tho Lumbeke*. — Se *Lumbæk* under Naturnavne i Tolslev.

Lysminde, fsv. Gd. SkyldprotBrunsholm 1756 *Lüsemünder Achtelhufe*. — Efter Naturnavnet *Lysminde* i Brunsholm.

Lystved. 1800 ArkEsgrus Nisvraa *Lüs twit*. — Efter Naturnavnet *Lystved* i Nisvraa.

Løgtoft, fsv. Lb [ˈlỳxˌtòfd]. 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Lotofft, Loytofft*; 1614 ArkRuntoft Urk. IV 1 *dem verlegten Dorffe Loytofft*; 1616 ArkGelting *Löytofft*; Mejer 1648 & 1649 *Leutofft*; Mejer 1650 *Lewtofft*; Danckw 107 *Leutofft*; Dörfer[3] 238 *Lüchtoft*; Schröder I 247 *Luchttoft*; JensenAng 104 *Lüchttoft*; Kat, LA *Lüchtoft*. — Landsbyen blev nedlagt og Jorden lagt ind under Runtoft, hvor Lüchtoft allerede nævnes som „Hoffeld" i 1593 (JensenAng 241); jfr. *Løgtofterfeld* under Naturnavne i Runtoft. Det nuværende Bebyggelsesnavn er givet paa Grundlag af Marknavnet. Navnet er af samme Oprindelse som det lollandske Sognenavn *Løjtofte* (1391 *Kerkeløkætoftæ*), der er sammensat med Plantenavnet *Løg*, glda. *lōk*; se DS XI 73. Den glda. Lydforbindelse *-ōkt-* opstaaet af Forleddets *-ōk* + *t* i *-toft* maa i den da. Dial. være gaaet over til [*øjt*]; jfr. Skrivemaader som *Loy-, Løytofft*. Overgangen er meget gammel i Sønderjy.; se under Sognenavnet *Løjt* Bd. VIII.

Løgtoft Mølle. RegFlensb 1452 *loftoft molen*; RegFlensb 1457 *Lotoft mole*; 1616 ArkGelting *Löjtofft Mühlen*; Jb 1723 *Loch tofft-Mühle*; Macke 1754 *die Lichthoffter Mühle*; 1771 ArkRuntoft I 2 *die So genante Lüchtoffter Waßer Mühle*; DAtl VII 389 *Lichthof Mølle*; VSK 1783 *Løgtoft M*; 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Loitofft Mühle*; K 1798 *Lüchttofl-Mühle*; Jb 1798 *Lüchtoft Mühle*; Schröder II 26 *Löchtoft* (*Lüchtoft*); JensenAng 27 *die Wassermühle zu Lüchttoft*; Kok *Löjttoft*; Trap 502 *Løgttoft Veir-, Vand- og Hestemølle*.

Mariannenhof, Gd. LA *Mariannenhof*. — I Runtoft.

Mosgaard, Hse [ˈmo·sˌxå·ɯd]. Mejer 1648 *Moesgarde*; Mejer 1649 *Moeß garde*; Danckw 107 *Moeßgarde Meyerhoff*; DAtl VII 389 *Moosgaard, Moesgaard Meyergaard*; VSK 1783 *Moesegds Hs*; Schröder I 152, II 77, Kat, LA *Moosgaard*. — Sb. *Mose*.

Mosgaardtoft, Gd. JensenAng 271 *Die Moosgaardtofter Hufe*; Kat *Moosgaardtoft*. — Ogsaa som Naturnavn; se under Brunsholm.

Mosvad. SkyldprotMaarkær 1766 *Mooswadt*. — Ifl. Dok i Esgrus S.

Møllekoppel, Gd [ˈmø·lənˌkùbəl]. Mejer 1648 *Möhlecoppell*; Mejer 1649 *Mohlecoppell*; Danckw 107 *Möhlenkoppel*; SkyldprotUdmark 1779 *Mühlenkoppel*; sts. 1794 *im Ohrfelder Mühlen Koppel*; Schröder II 131 *Mühlenkoppel*; Gst 1858 *Møllekobbel*; Kok *Mølkobbel* (*-kåffel*); Kat, LA *Mühlenkoppel*.

Mørkmose, Hse. Kort af Geertz cit. Kok II 287 *Mürkmoos*. — Jfr. Naturnavnet *Mørkmose* i Nisvraa.

Nachtmütz, Hs [*də* ˈnaxˌmỳds]. — Efter Naturnavnet *Nathylle* i Esgrus Skovby.

Nedderdörp [ˈnæ·rəˌdò.ɹb]. — Del af Vippetorp. Komparativen nty. *nedder* „nedre".

Niekoppel, Hs. SkyldprotUdmark 1780 *Nikoppel*; 1782 ArkRuntoft I 5 *die...im Niekoppel bewohnte Frey-Kathe*; 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Niekoppel*.

Nisvraa, Lb og Gd [ˈni(·)ˌšrau, ˈniˌšrau]. 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Nisegro*; 23/3 1466 DiplFl I 571 *Nygyswra*; RegFlensb 1483 *Nisewra*; Dag? 1490 (Registratur 1535) Rep[2] Nr. 6835 *Niswra*; RegGottorp 1542 *Nyßwra*; RegGottorp 1565 *Niswra*; RegGottorp 1570 *Nyßwra*; RegGottorp 1571 *Nisgrow*; RegGottorp 1572 *Nyswra*; RegGottorp 1574 *Nissbra*; 1574 ArkØstergaard *Nißewra*; 27/7 1574 (Afskr.) ArkRuntoft I 18 *Nißwra*; RegGottorp 1575 *Nissbra*; RegGottorp 1576 *Nisbra*; KR[1] 1592 *Nißwra*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Nißgrauw, Nißgrauwer felt*; 1593 sts. III 3 *Nißgrauw*; RegFlensb 1593 *Nysewra, Nißwra*; RegFlensb 1600—01 *Nießwra*; RegFlensb 1604—05 *Niswra*; Opt 1621 *Nießgraw*; GeldReg 1621 *Nieswrahe*; KornReg 1621

Nißwra; KR[1] 1633 *Nißwro*; Mejer 1648 Nieswra; Mejer 1649 *Nießwra*; Mejer 1650 *Nieswra*; Danckw 107 *Nießwra*; KR[2] 1662 *Nisgra*; Kontraktb 1681 *Nießwraa*; Kontraktb 1714 *Nysfra*; Jb 1723 *Nieswrae*; DAtl VII 389 *Niesgrus*; VSK 1783 *Nisgrau B og Gd*; Schröder II 94 *Niesgrau*; JensenAng 371 *Niesgrau* (*Nieswraa*); Gst 1858 *Nisvraa*; Kok II *Nisvrå* (*Nesvrå*), LA *Niesgrau*. — Skrivemaaden *Niges-* i det ældste, nty. Orig.dok er ikke et Bevis for, at en Konsonant er svundet i første Led, idet den kan være overført fra den mnty. Vekslen mellem Adj. Formerne *nie* og *nige* „ny". Det er dog ikke udelukket, at Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet *Niels* der optræder som *Nis(se)*, *Nigels* i Sønderjylland i 15. Aarh.; som Patronymikon kendes Formen *Nighess*: fra Ribe 1442 (DgP). Det maa dog nævnes, at Personnavnet ellers ikke forekommer i middelalderlige Bebyggelsesnavne i Sønderjylland, hvor kristne og andre fremmede Personnavne i det hele er meget sjældne som Forled. Mindre såndsynligt er det, at Forleddet er et glda. **Nīs-*, der i saa Fald kunde være Gen. af det uforklarede **nī*, der indgaar i *Niløse* og eventuelt ogsaa i Herredsnavnene *Nim* og *Ning* (Hald, Stednavne paa -um p. 86). Den af Kok foreslaaede alternative Tolkning af Forleddet som Ordet *Næs*, der ogsaa med Tvivl accepteres af Sv Aakjær (Grænsevagten VI 254) strider mod de overleverede Former.

Nisvraabro, Kro. 1772 ArkEsgrus Nisvraa *Niesgrau Wirths-Hauße*; ForstRechn 1793 *Niskrau Krug*; 1794 ArkEsgrus Nisvraa *Gastgeber bey der Niesgrauerbrücke*.

Nisvraagaard, Gd [*nišrauˌhòf*]. 27/7 1574 (Afskr.) ArkRuntoft I 18 *tho Nißwragardten*; KR[2] 1661 *Niswrogarde*; 1690 ArkRuntoft I 7 *Nießgra garde*; Kontraktb 1714 *Nysfragarde*; Kontraktb 1723 *Nißfra Gaarde*; Macke 1754 *Niesgraugaard*; DAtl VII 389, 398, *Niesgraugaard*, *Niesgrusgaarde*; Schröder II 95 *Niesgraugaard* (*Niesgrauhof*); Gst 1858 *Nisvraa Gd*; Kat *Niesgraugaarde*; LA *Niesgraugaard*. — Tidligere en Mejergaard til Udmark, men blev udskilt derfra 1767 (KirchlStat 1005).

Nisvraahav. Kontraktb 1695 *Nießwraahaff*; Kontraktb 1726 *bey Nisfrahaff*.

Norhug, fsv. Bebygg. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI 583), RegCap (16. Aarh. LibQuotlib f. 11a) *Norhug*.

Nygaard, fsv. Gd. 10/1 1497 (16. Aarh.) NoodtBeitr II 83 *Nwgarde*, *Nwgarden*; Landreg 1543 *tho Nugarde*; Landreg c. 1544 *Nygardt*; Ritterschaft 1564 *Nuegarde*; 1602 SH 366 *Nyegarde*; Mejer 1648 *Nygarde*; Danckw 107 *Newgarde Meyerhof*; KR[3] 1697 *Niegaarde*, *Niegarder Bohl*. — 1697 omtales „*das von Jahren nieder- und in die Brunsholmische Hoff-Felder verlegte Bohl aus Niegaarde*". JensenAng 178 mener, at Nygaard „ist wohl das jetzige *Frauenhof*"; jfr. *Fruenhof* ovfr.

Nordborg. VSK Orig 1782 *Nordborg*. — Opkaldelsesnavn.

Ochsenkoppel. Dörfer[3] 238, Schröder II 118 *Ochsenkoppel*. — To Parceller. Se *Oksenkoppel* under Naturnavne i Runtoft.

Padborg, Hs. Opt 1623 *by Padborgh*; Mejer 1648 & 1649 *Padborg*; 1670 ArkRuntoft 1670 I 7 *bey Paddborg*; Kontraktb 1720 *Padborg*:, 1797 SA C XII 1 Nr. 580, Schröder II 308, JensenAng 373 *Pattburg*; Kok *Padborg*, *Patborg* (*Patborre*); LA *Pattburg*. — Samme Navn som *Padborg* i Bov S. (DS VI 563), oprindelig Navn paa en Kro, og *Paddeborg*, det ældre Navn paa Hovedgaarden *Sparresholm* i Toksværd S., Hammer H. (1334 *Paddœburg*, DS XVI 154 f.). Forleddet er Dyrenavnet *Padde*, glda. *padda* „Frø" eller „Tudse". I nogle Tilfælde kan der eventuelt være Tale om Opkaldelse. Her forekommer *Padborg* ogsaa som Naturnavn i Runtoft.

Pattburgredder, Kro. Dörfer[3] 238 *Pattburg-Redder*; Schröder II 380 *Pattburgredder*; SH 365 *Pattburger Redder*.

Pieselholt, fsv. Gd [ˈpisəlˌhòld]. 1757 ArkThomas Erichsen *eine so genannte Pieselholter halben Hufe*; 1767 (Afskr.) sts. *Pieselholtz*; JensenAng 271 *Pieselholz*. — Naturnavnet *Pieselholt* i Brunsholm.

Pulvertorn [ˈpùlvəɹˌtùɹn]. — Hus og Mark i Stangled. Nty. *Pulvertorn* „Krudttaarn" (Sammensætningen findes ikke hos Mensing). *Krudttaarn* forekommer ogsaa som Husnavn i Burkal S., Slogs H. (DS V 616); i begge Tilfælde er der vel Tale om et spottende Navn.

Regelsrott, Gd [*rɛ·xəlsˈròd*]. Schröder II 179 *Regelsrott*; Trap 502 *Regelsrot*. Kok *Regelsrød*; Kat *Regelsrott*; LA *Regelrott*. — Naturnavnet *Regelssrott* i Runtoft; se dette. Udparcelleret fra Runtoft efter Livegenskabets Ophævelse Aar 1800 (KirchlStat 1034). Kok oplyser, at *Regel* ifl. Opgivelse fra Stedet skal betyde „indhegnet Plads, hvor Køerne malkes". Hvis Oplysningen om Betydningen af *Regel* er rigtig, er der snarest Tale om et nty. Ord beslægtet med nty. *Riggels* „Lattenzaun" (Mensing). I *Regelsrott* er Forleddet dog antagelig, som nævnt under Naturnavnet, Gen. af et Personnavn.

Rotbjerg, Gde [*ròdˈba·x*]. Dörfer[3] 238 *Rattberg*; Schröder II 204, JensenAng 373 *Rottberg*; Gst 1858 *Rotbjerg*; Kok *Rotbjerg* (*Rotbjerre*); Kat, LA *Rottberg*. — Naturnavnet *Rotbjerg* i Berrishave.

Rundehøj, fsv. Gd? 1574 ArkØstergaard *dat bohl vp Rundehuy*. — Det citerede Dok findes ogsaa i Afskrift i SH 361, hvor der i Randen er tilføjet: „*nemlick zu Rundtoft*". Muligvis Fejl for **Hundhøj* ovfr. Det vilde passe med Beliggenheden af denne Lokalitet, idet Dok. drejer sig om Fiskeriet i Lipping Aa.

Runtoft, Hgd. [ˈrùnˌtòf, ˈrùndˌhòf]. VJb 1231 p. 9 *Runcætoft*; 28/9 1391 Arch. f. Staats- u. Kirchengesch. I H. 1 p. 36 *Runttofte*; RegFlensb 1457 *Rundhoff*; 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Rundtofft, Rumtoffte, Rumtofft, Rontofte, Rontoffte*; Paaskrift i Randen i RegChrImi ved foreg. Dok. *Runtoft, Runttoft*; u. D. 1465 Stemann III 92 *Rwntoffte gard*; 6/5 1465 Stemann III 93 *Runtoffte*; 11/2 1468 DiplFl I 572 *den hoff Runtoffte*; Oktober 1470 DiplFl I 575 *Runttoffte, Runthoues* (Gen.); 9/12 1476 (RegChrImi 233) *Runtoft, Runtofft*; 25/8 1480 DiplChrImi 363 *Runtthofft*; 29/8 1480 DiplFl I 617 *Runthofft*; Regnskab 1481 *Rumptoft*; RegGottorp 1490 *Runthofft Lehnn*; Opt 1490—1555 DiplFl I 677 *Runtofft*; 10/8 1490 (omtr. samtidig Afskr.) DiplFl I 685 *Runthofft*; 7/9 1490 Stemann III 118 *Runtofft*; 9/1 1494 Rep[2] Nr. 7562 *den hoff to Rumtofft*; 16/8 1499 Rep[2] Nr. 8872 *Runtofft*; 26/8 1499 Arch. f. Staats- u. Kirchengesch. I H. 1 p. 41 *Runtofft*. Regnsk 1507 DiplFl II 31 *Runtofft*; 15/8 1508 Arch. f. Staats- u. Kirchengesch. I H. 1 p. 43, 12/8 1511 Jahrb. Landesk. IX 517 *Runthofft*, udat. 1498? Rep[2] Nr. 12688 *Runtofft*; udat. 1451—1513 (Ulr. Petersen) Rep[2] Nr. 13016 *Runthoff*; 1451—1513 (RegChrImi 257) Rep[2] Nr. 12650 *Runtoft*; udat. (1524 ÆDA IV 388) *Rwntofft*; Rostjeneste 1530 *Runtthofft, Runtofft*; 1539 ArkRuntoft Urk. I 3, 1540 ArkGelting *Rontofft*; Landreg 1543, Landreg c. 1544 *Runtofft*; 1547 ArkRuntoft Urk. I 4 *Runthofft*; FrowkennSchatt 1548 *Run tofft, Runtofft*; 31/3 1550 DiplFl II 467 *Runthoff*; 22/4 1551 Stemann III 229, 1556 ArkRuntoft Urk. I 7 *Runtofft*; 1557 ArkRuntoft Urk. I 8 *Runtoft*; 1557 ArkRuntoft Urk. II 1 *Rundhofft*; 1560 ArkRuntoft Urk. II 2 *Runthofft, Rundthofft*; VerzAdel c. 1560 *Runhofft, Rundhofft*; Ritterschaft 1564 *Runtofft, Rund hofft*; udat. (Adelige Brevk. 110) *Rundtofft*; 8/12 1575 SA Urk. Schlesw. C Nr. 120b *Rundtofft, Runtofft*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 2, 3 *Rundtoff, Runtoff*; VerzAdel 16. Aarh., Opt 1609 *Rundhoff*; 1616 ArkGelting *Rundorff*; Landreg 1626 *Rundthofft*; Mejer 1648 *Rundt hoff*; Mejer 1649 *Rundthofft, Rundthoff*; Mejer 1650, Danckw 107 *Rundthoff*; DAtl VII 389, 651 *Rundhof, Rundhoff*; VSK 1783 *Rundhof*; SkyldprotPrisholt 1797 *Rundthofft*; Schröder II 208 *Rundhof* (*Runtoft*); JensenAng 237 f. *Rundtoft oder Rundhof...im Angler Dänisch immer Runtaut gesprochen*; Gst 1858 *Runtoft*; Kok *Runtoft* (*Runtåvt*); Hagerup[2] 72 *Runetoft* (*Ruhntawt*); LA *Rundhof*. — Forleddet er antagelig det fra dansk Omraade usikkert overleverede Mandsnavn *Runi* (DgP I 1185), fsv. *Rune*, vn. *Runi*; flere andre Bebyggelsesnavne paa *-toft* i Angel er sammensat med Personnavne. Samme Navn indgaar i *Runmark* p. 24. Kok II 325 tolker primært Forleddet af vn. *runnr*

„Busk, Krat", og ogsaa Hagerup[2] 72 sammenstiller med no. *Runne* „Busk", men denne Tolkning kan ikke forenes med den af Hagerup anførte da. Udtale *Ruhntawt*, der forudsætter glda. langt *u*. Det samme gælder Tolkningen af første Led af vn. *runi* „Orne, Galt", der nævnes som en Mulighed af Kok l. c.; begge Forklaringer nævnes som mulige med Henvisning til Kok af Holmberg, Tomt och Toft p. 200.

Rørmose, Gd [*rø·ɹmùs*, ˈ*rø·ɹˌmùs*]. 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *sechs Kottener* bey *Rormase*; KR[1] 1598 *bi Rörmöß*; Opt 1611 *by Rörmase*; 1691 ArkRuntoft I 7 bey *Rohrmoß*; 1695 ArkRuntoft I 20 *Röhrmoeß*; Kontraktb 1723 *Röhrmooß*; Kontraktb 1727 *Rohrmos*; Macke 1754 *Rörmuß*; KI 1764 *Rörmoos*; DAtl VII 389, 399 *Normus*, *Roesmaas*; 1797 SA C VII 1 Nr. 580 *Röhrmeis*; K 1798, Jb 1798 *Röhrmus*; Schröder I 104, II 131 *Rörnis*, *Rörmus*; Kok *Rørmose*; Kat *Rörmus*; LA *Rörmoos*. — Naturnavnet *Rørmose* i Berrishave.

Rørmose Dam. ForstRechn 1789 *bei Röhrmus Teich*. — Se under Naturnavnet *Rørmose*.

Sagerfeld, Parcelsteder. Skyldprot-Brunsholm 1820, Schröder I 152, II 214 *Sagerfeld*. — Naturnavnet *Sagerfeld* i Brunsholm.

Schinnerkaat. Mensing V 837 *Schinnerkaat*. — I Runtoft. Nty. *Schinner* „Schinder", „Abdecker" (Mensing).

Sick [*sɨg*]. KornbRuntoft 1735 *Hans beim Sick*, *Aßmus beim Sick*; JensenAng 372 *im Sick*. — I Koppelled. Nty. *Sick* „Bodensenkung, sumpfige Niederung (Mensing IV 488), der vel her gengiver et da. **Sig*, hvorom se Bd. X. Navnet er ifl. JensenAng givet „wegen der tiefen Lage".

Siveland [*də* ˈ*maiəɹˌhòf*]. Opt 1610 *im Siuelande*; Opt 1623 *im Syuelande*; KR 1632 [Tøstrup] *Syvelandt*; KR 1648 [Tøstrup] *Siuelandt*; Mejer 1648 *Siue landt*; Mejer 1649 *Siuelandt*; Schröder II 274, JensenAng 373, 389 *Sieverland*; Kat *Meierhof Sieverland*. — Samme Lokalitet som *Mariannenenhof*. Hørte tidligere til Tøstrup S. og saaledes endnu hos Mejer; jfr. JensenAng 389. Naturnavnet *Siveland* i Runtoft.

Skadelund. Se under Sterup S.

Skelhus. I Udmark. VSK Orig 1782 *Skielh*.

Skorrehøj. Kro [*ʃùrəˈhy·*]. Dörfer[3] 238 *Schurrehye*; JensenAng 42 *Schörrehye*; SH 365 *Schurrehü*; Kat *Schorrehye*; LA *Schorrehy*. — Naturnavnet *Skorrehøj* i Vippetorp.

Skovlyk, Hse [ˈ*ʃauˌlyg*]. LA *Schaulück*. — Naturnavnet *Skovlyk* i Runtoft.

Skræpperi. KB 1687 [Tøstrup] *Schröpperü*; KB 1730 [Tøstrup] *Schrepperey*; KB 1737 [Tøstrup] *Schäperey*; Skyldprot-Brunsholm 1796 *bey der sogenannten Schreperey belegene... Katenstelle*; Skyldprot-Brunsholm 1798 *Schrepery*; Dörfer[3] 42, 239 *Schrepere*, *Schrepperei*; Schröder I 152 *Schrepperie*; Kok *Skræpperyde* (*Skræppery*). — Formen hos Schröder og de ældre Skrivemaader paa -rey tyder paa, at sidste Led ikke er *-ryde*, hvorom se Bd. X, men Afledningsendelse -eri, der ofte bruges i Ord med nedsættende Betydning; første Led er Plantenavnet *Skræppe*. Jfr. Naturnavnet *Schrepperie* i Brunsholm.

Smedbarg, Gd [ˈ*ʃmæ·ˌba·x*]. — Nty. *Smed* „Smedje"; der har ligget en Smedje her (Opt 1938). I Stangled.

Smedenshus. VSK Orig 1782 *Smedensh*. — Vel Appellativ.

(Her?) **Snelholm.** Kontraktb 1725 *in Schnelholm...stehende Kahte*. — Fejl for *Snogholm*?

Snittkerholz, Hs. 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Schnitgerholz*; Schröder I 152, JensenAng 374, Kat *Tischlerholz*. — Naturnavnet *Snittkerholz* i Brunsholm.

Snogholm, Gde [ˈ*snoˌkòlm*, ˈ*snoˌgˌhòlm*]. KR[1] 1592 *Schnack holm*; 1690 ArkRuntoft I 7, Jb 1723 *Schnogholm*; Macke 1754 *Schnoeckholm*; U 1765 *Schnockholm*; 1769 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 77 *Schnogholm*; 1778 sts. Nr. 301 *Schnockholm*; 1779 sts. *Schnogholm*; DAtl VII 389 *Snakholm*; 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Schnogholm*; Dörfer[3] 159 *Schnookholm*; Schröder II 127, 245 *Snoogholm*, *Schnoogholm*; JensenAng 250

Snoogholm; Kat *Snogholm, Schnogholm*; LA *Snogholm.* — Af Dyrenavnet *Snog.* Udtaleformerne gaar formentlig tilbage til ældre, ty. Skrivemaader med (c)*k*.

Snurom, Hs. 1837 ArkEsgrus Esgrus Skovby *die zu Schnurrum bey Moosgaard belegene... Katenstelle.* — Se under *Snurom* p. 177.

Stangled, Lb [ˈ*sdaŋˌhèg*]. KR[1] 1607 *bi dem Stangeheck*; Opt 1621 *by dem Stangenhecke*; KB 1663 [Tøstrup] *Stangheck*; MastReg 1664 *Stangelheck*; KR[2] 1719 *Stangen Heck*; Kontraktb 1737 *Staupheck* [sic]; DAtl VII 389 *Stenghek*; VSK Orig 1782 *Stanghek*; VSK 1783 *Stangbek* [sic]; 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Spanghek*; Schröder II 308 *Stangheck*; Gst 1858 *Stangled*; Kok II 375 *Stengled* (*Stængleǰ*); LA *Stangheck.* — Delvis i Tøstrup S., Bd. VIII. Af Sb. *Stang*, i Formen *Stengled* omtydet til Imperativ af Vb. *stænge*. Jfr. Navnet *Stangled, Stængled* DS VI 456,479.

Stavsmark, Lb [ˈ*sdausˌma·g*]. 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Staffsmarck*; Mejer 1648 *Staffmarck*; Mejer 1649 *Staffmark*; Danckw 107 *Stoffmarck*; KR[2] 1719 *Stafsmarck*; Macke 1754 *Stoffsmarck*; DAtl VII 389 *Stovsmark*; VSK 1783 *Stafmark*; Schröder II 309 *Stausmark*; Gst 1858 *Stavsmark*; Kok *Stovsmark* (= Fksp.); Kat, LA *Stausmark.* — Af Sb. *Stav*, maaske om Stav anvendt som Grænsemærke; Stavsmark ligger paa Grænsen til Runtoft. Sv. Aakjær mener, at det maaske er mest nærliggende, at Stavsmark er et Enernærke, afmærket med „Stave" (Grænsevagten VI 361).

Stenager, Hse [ˈ*sde·nˌagəɹ*]. 1790 ArkEsgrus Nisvraa *Steinacker*; 1822 sts. *Steenacker*; Schröder II 312, Kat, LA *Steinacker.* — Naturnavnet *Stenager* i Nisvraa.

Stubdrup, Lb [*sdòfdrùb, sdòfdərùb*]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI) *Stuprup*, (her?) *Stuvestorp*; 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Stupdorpe*; 25/6 1472 Rep[2] Nr. 3113, 3/7 1477 Rep[2] Nr. 4056 *to Stubdorpe*; 5/3 1478 (c. 1700) Rep[2] Nr. 4177; 20 el. 27/7 1486 DiplFl I 660 *to Stubdorppe*; 8/10 1499 (Westphalen IV 3399) *Stubbendorff*; RegFlensb 1499 *Stubdorppe*; RegFlensb 1587 *Stubdorp*; RegFlensb 1593 *Stubdorp, Stobdorp, Stobterup*; RegFlensb 1600—01 *Stubdorp, Stubdorff, Stubderup*; KR[1] 1601 *Stubdrup*; GeldReg 1621 *Stubbdrup, Stubbedrup, Stubberup*; KornReg 1621 *Stubderup, die Waßermuehle zu Stubdorff*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 107 *Stupdrup*; U 1776 *Stoftrop*; DAtl VII 389 *Stubdrup*; VSK 1783 *Stobdrup*; Schröder II 333 *Stubdrup* (*Stopdrup*); JensenAng 371 *Stobdrup*; Gst 1858 *Stubdrup*; Kok II 383 *Stubdrup* (*Ståfdrop*); LA *Stobdrup.* — *Stubdrup* (*Stubberup, Stobdrup* etc.) er et af de almindeligste danske Torpnavne med c. 30 Eksempler i Danmark og Skaane, og det er derfor udelukket, at Forleddet kan være det sjældne Personnavn (Tilnavn) *Stubbi* (saal. bl. a. S. Nygaard i Hist. Tidsskr. 7 Rk. I 95). Første Led maa være Gen. Pl. af Ordet *Stub* „Træstub" eller et beslægtet glda. **stubbi* m. med samme Betydning, Navnet sigter til en Rydning, hvor Stubbene staar tilbage; i Fsv. forekommer *stubbathorp* ligefrem som Appellativ, der vel oprindelig betyder „nybygge, som anlagts vid en avröjd plats med kvarstående stubbar"; jfr. æ. nysv. *stubberöd* „röjning på skogsmarken" (Franzén, Vikbolandets by- och gårdnamn p. 237). Jfr. ogsaa *Stobdrup* DS XVIII 135 med Litt. henv. samt under *Stubbe* i Riseby S., Bd. IX.

Storkoppel, Hse [ˈ*xro·dˌkùbəl*]. Dörfer[3] 238, Schröder I 329 *Großkoppel*; SH 365 *Groskoppel*; Kok *Storkobbel* (*Sturkåffel*). — Efter Naturnavnet *Grootkoppel* i Runtoft.

Strandkoppel, Hse. SkyldprotUdmark 1783 *Strand Coppel*; JensenAng 372 *in der Strandkoppel.* — Naturnavnet *Strandkoppel* i Koppelled.

Svanborg, Gd [ˈ*swo·nˌbùɯx*]. 5/6 1472 Jahrb. f. d. Landesk. IX 510 *Swoneborch*; udat. (16. Aarh. LibQuotl f.) *Schuanenborg*; SvineReg 1572 *Swoneborch*; Opt 1610 *Schwonborch*; RegMaarkær 1611 *Schwanburgh* (som Tilnavn); Opt 1619 *Schwonborch*; KR 1631 [Tøstrup] *Schwonborch* (som Personnavn); DomkapJb 1638 *Schwanborch*; 1692 SA C XIII 1 Nr. 1 1 *Hube zu Schwanburg*; 1693 ArkGelting *Schwonenburg*; 1752 ArkEsgrus Esgrus Skovby, Macke 1754

Schwanburg; K 1764 *Schwanenburg*; VSK 1783 *Svaneborg*; DAtl VII 389 *Skuvenborg*; 1828 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Schwanenburg*; Schröder II 371 *Schwanburg* (*Schwonburg*); Kat, LA *Schwonburg*. — Af Fuglenavnet glda. *swan* „Svane".

Tolgaard, Gd [ˈtùl‿xå·ɹd]. VJb 1231 p. 9 *Tolægarhd*; 3/2 1397 Stemann III 28 *Tolegharde*; KR[I] 1592 *tho Toelgarde*; KR[1] 1598 *tho Tolgarde*; Macke 1754 *Tollgard*; 1766 ArkEsgrus Nisvraa *Kahten-Stelle Toelgaard*; DAtl VII 399 *Tolgaard*; Schröder II 131, 370 *Tollgaard, Tolgaard*; Kok *Tolgård* (= *Fksp.*); Kat, LA *Tollgaard*. — Af Mandsnavnet glda. *Toli* som antaget af Laur (Die Ortsnamnen in Schleswig-Holstein p. 299) og med ? af Sv. Aakjær (Grænsevagten VI 362).

Tolslev, Lb [ˈtòl‿slax, ˈtòl‿šlax]. 3/2 1397 Stemann III 28 *Tolfuesleue*; 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Tosleve*; 25/6 1472 Rep[2] Nr. 3113 *Tholsleue*; 3/7 1477 Rep[2] Nr. 4056 *Tolsleue*; 5/4 1478 (c. 1700) Rep[2] Nr. 4177 *Tolleve*; RegFlensb 1483 *Tasleue*; RegFlensb 1499 *Tolszlo*; KR[1] 1592 *Tolsleue*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 3 *Tolschleue*; RegFlensb 1593 *Tolschleff, Tolsleue*; RegFlensb 1600—01 *Tolschleue, Talschleff*; RegFlensb 1601 *Talschleff*; GeldReg 1621 *Tollschleue*; KornReg 1621 *Tolschleff, Tollschleff*; KR 1629 [Tøstrup] *Tolsla*; Mejer 1648 *Tollsleue*; Mejer 1649 *Tollsleve*; Danckw 107 *Tollschleve*; KR[2] 1661 *Tolschlev*; Jb 1669 *Tolschlee*; Jb Sl. 17. Aarh. *Tollschlee*; Verz 1737 *Tollschlaa*; DAtl VII 389 *Jolskle* [sic]; VSK 1783 *Tolslef gde*; Jb u. A. *Tolslohe*; JensenAng 371 *Tollschlag*; Schröder II 371 *Tolschlef*; Gst 1858 *Tolslev*; LA *Tollschlag*. — Forleddet er Gen. af Mandsnavnet glda. *Thōlf*, sammentrukket af *Thōrulf*. *Tolslev* er det eneste *lev*-Navn i Angel og maa antages at være forholdsvis ungt (K. Hald, Personnavne i Danmark Oldtiden p. 45). Den tyske Skriftform *-schlag* kan maaske hænge sammen med, at sidste Led i den da. Dial. har været udtalt med en [öu]-Diftong, der er optaget i Nty. som [*au*]. Muligvis er der ogsaa Tale om Paavirkning fra det midtslesvigske *Owschlag*.

Tranbøl, fsv. Lb, Hse [ˈtrå·n‿bỳl]. RegCap (Lib Quotlib f. 11a) *Tranebul*; RegCap c. 1437 (c. 1700 Ulr. Petersen) *eranebul, tronebul, Tranebull*; 1539 ArkRuntoft Urk. I 3, 1540 ArkGelting *Tranebull*; 1598 ArkGelting *auf Thranbuller velde*; KR[1] 1598 *Tranebul*; Opt 1616 *Jacob by Tranebüll*; Dörfer[3] 238 *Trambüll*; Schröder I 247, II 380 *Tranbull. Tranbüll* (*Unter Tranbüll*); Kok *Tranbøl* (*Trahnbøl*); Kat, LA *Tranbüll*. — Landsbyen nævnes ifl. JensenAng 238 1377 og blev nedlagt mellem 1539 og 1588. Den laa nær Gaarden Runtoft, og dens Navn lever videre i Marknavnet *Tranbøl* (se Naturnavne i Runtoft); efter Marken har den moderne Bebyggelse faaet Navn. Forleddet er Fuglenavnet *Trane*, glda. *trana*, eventuelt i dets Anvendelse som Tilnavn (DgP).

Trankær. Dörfer[3] 238 *Trankier*. — Jfr. Naturnavnet *Trankær* i Brunsholm.

Udmark, Gd og Hse [ˈo·ɹ‿fèld]. 1539 ArkRuntoft Urk. I 3 *Orenfelt*; c. 1550 SA A XVII Nr. 159 *Orefeldt*; Landreg 1626 *Orfeldt*; Mejer 1648 & 1649 *Ohrfeldt*; Mejer 1650 *Ohrfeldt, Ohrfelde*; Danckw 107 *Ohrfeldt Edelhoff u. Mühl*; DAtl VII 389 *Ohrfeldt Herregaard*; VSK 1783 *Uhrmark, Uhrmarks Hse*; Schröder II 130 *Ohrfeld*; Gst 1858 *Udmark*; Kok *Urmark* (= *Fksp*); LA *Ohrfeld*. — Jensen skriver, at „der Name erklärt sich aus dem Dänischen, wo der Hof *Urmark* heißt, d. i. nach der harten Angler Aussprache Udmark, das Aussenfeld, nämlich von Rundtoft" (JensenAng 247). De ældste Skrivemaader samt Formen Uorfelt 1593 af Marknavnet U. (se under Naturnavne) tyder dog paa, at første Led har en anden Oprindelse. Mod Antagelsen af *Ore* som Forled taler, at dette Ord ellers ikke synes at indgaa i Stednavne i Angel.

Udmarkhav, Hse [o·ɹfèldˈhaf]. HolzReg 1747 [Gelting] *Kahte bey Ohrfeld-Haf*; SkyldprotDyttebøl 1817 *Ohrfeldhav*; SkyldprotUdmark 1818 *Ohrfeldhaf, eine bei Ohrfeldstrande belegene Parcelenstelle*; Schröder II 131 *Ohrfeldhaf*; Gst 1858 *Udmarkhav*; Kat, LA *Ohrfeldhaff*.

Udmarkled. VSK Orig 1782 *Uhrmarks-*

leed; 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Ohrfeldhek*; Dörfer[3] 163 *Ohrfeldheck*.

Ugleskov. Kok 425 *Ugleskov* (*Uggelskov*). — Samme Lokalitet som *Jürgensfeld* ovfr. Jfr. *Uulenstraat* ndfr.

Ulvegrav, Hse [ˈulə¦xraf]. 1746 SA C XII 1 Nr. 580 *Uhlegraf* (som Tilnavn); Macke 1754 *Uhlgraff*; DAtl VII 389 *Ulgrav*; Schröder I 152, II 393 *Ulegraf*; JensenAng 371 *Ullegrav*; Kok *Ulgrav* (= *Fksp.*); Kat *Ullegraff*; LA *Ulegraf*. — Sb. *Ulvegrav* „Grav til Ulvefangst". Jfr. samme Navn p. 139.

Uulenstraat [ˈu·lən¦sdrå·d]. Schröder I 152 *Uhlenstrasse*; Mensing [*Uhlen*]*-straat*. — Det almindelige Navn paa *Jürgensfeld*, jfr. *Ugleskov*. Af nty. *Uul* „Ugle",

Walachei, Hs [*valaˈxai*]. — I Vippetorp. Opkaldelsesnavn.

Vinderyde, Parcel [ˈvinə¦ry·]. KR[1] 1592 *Winderai*; SkyldprotUdmark 1780 *Winnerüy*; 1797 SA C XII 1 Nr. 580 *Winneroy*; Schröder II 437, LA Winnerye. — Naturnavnet *Vinderyde* i Koppelled.

Vippetorp, Lb [ˈvidən¦dɔ̊ɹb]. VJb 1231 p. 9 *Wyppethorp*; RegCap 1352 (1661—70 SRD VI) *Wippendorp*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib.); 3/2 1397 Stemann III 28 *Wyppendorpe*; RegCap c. 1437 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Wyppendorp*; 19/4 1460 (RegChrImi 143) *Wippedorpp*; 15/8 1508 Archiv f. Staats u. Kirchengesch. I H. 1 p. 43 *Wyppendorp*; Schötebock 1591 p. 285, 1593 ArkRuntoft Urk. III 3 *Wippendorff*; Mejer 1648 *Wippedorp*; Mejer 1649, Danckw 107 *Wippendorp*; KB 1694 [Tøstrup] *Wittendörp*; DAtl VII 388 *Vippendorff*; VSK 1783 *Vippendorf*; SkyldprotPrisholt 1797 *Wittendorf*; Schröder II 438, JensenAng 238 *Wippendorf*; Gst 1858 *Vippetorp*; LA *Wippendorf*. — Til Vippetorp henføres oftere, bl. a. af Jensen l. c., en Form *Wiipætorp*, der nævnes i Forbindelsen *Nicholaus Laurænssun de Wiipæthorp* i et Tingsvidne, udstedt paa Djurs Nørreherredsting 24/6 1345 (DiplDan 3. R. II Nr. 165). I Registret til DiplDan er Formen henført til *Virup* i Ø. Lisbjerg H., men det drejer sig snarere om en fsv. Lokalitet paa Djursland. Som Formerne viser, har Vippetorp opr. *-pp-* og maa være sammensat med et Mandsnavn glda. **Wippi*, der antagelig er identisk med oe. *Wippa* (Redin, Uncompounded Personal Names in Old English p. 108), ohty. *Wippo* (Förstem. NP[2] p. 1561); jfr. Laur, Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein p. 233 og Sv. Aakjær i Grænsevagten VI 365. Den ty. Gen. endelse paa -en er tidligt trængt ind i Navnet, ligesom i flere fynske Navne paa -torp (DS XIV p. XXI). Relativt gammel er ogsaa Overgangen *p*(*p*) til *t*(*t*) i Forleddet, idet den allerede optræder i en lokal Kilde fra 1694. Den maa her være Udtryk for en Assimilation med det af *th* udviklede *t* i Efterleddet.

Ziegelei. (Her?) Opt 1622 *by dem Tegelhaue*; Jb 1798 *Auf der Ziegeley*. — Ifl. Jb 1798 bor her to Kaadnere.

NATURNAVNE

Adsbøl.

Alming. 1611 (KR[2] c. 1661) *Almending*; (her?) 1787 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 297 *die sogenannte Allmanns-Lücke*; U 1831 *Alming*. — Formen *Alming* forekommer ogsaa i Stenbjerg S. (p. 324, 335). Se i øvrigt under *Almind* Bd. X.

Almingstraat [ˈalmin¦sdrå·d, də ˈalmin¦sdrå·d]. — Markvej fra Nisvraa-Adsbøl Vejen til Stavsmark.

Armhuuswisch [ˈa·mhus¦viʃ]. Kat *Armenhauswiese*. — Nty. *Armhuus* „Fattighus".

Aulyk. Kat *Aulücke.*

Baaktoft. 1848 SA C XII 2 Nr. 75 *Baacktofft*; Kat *Baactoft.*

Backwisch [*də ˈbagˌvìš*].

Baggesdam [*baxəsˈdam*]. Kat *Baggersdamm.* — Muligvis af Mandsnavnet glda. *Baggi* (DgP).

Bakhuswisch [ˈ*baghusˌvìš*]. Jb 1723 *in der kleinen Wieße bey dem Backhauße*; U 1831 *Backhauswiese.* — Sb. *Bagehus* „huset, hvori bageovnen findes" (Feilb. under *bagerhus*). Jfr. *Bakhuslyk* p. 46.

Barglyk [ˈ*ba·xlỳg*]. Kat *Bargkoppel.* — *Barg*, se Bd. X.

Barre [*barə*]. 1803 ArkEsgrus Esgrus *Koppel Barre*; 1804 sts. *Barre-Koppel.* — Se under *Barredam* i Boltoft p. xx[.

Billeskær [ˈ*bìrəsˌkœ·ɹ*]. Jb 1723 *Billis kier*; Kontraktb 1727 *Billis Kier*; Kat *Billes kiär.* — Udtalen med [*r*] maa være uoprindelig. Forleddet kan være Gen. af Tilnavnet *Bille* (DgP).

Birzhaftfeld. U 1831, Kat *Birzhaftfeld.* — Bebyggelsesnavnet *Berrishave*, ty. *Birzhaft.*

Bjergkoppel [ˈ*ba·xˌkùbəl, də ˈba·xkùbəl*]. KI 1763 *Berge-Koppel, Berg-Koppel*; 1856 SA C XII 2 Nr. 75 *Bargkoppel*; (her?) Kok *Bjergkobbel* (*Bjerrekåffel*); Kat *Barg, Bargkoppel.* — To Lokaliteter. Til Katastrets *Barg* svarer Udtalens [*də ˈba·xˌkùbəl*]. *Bjerg* og *Barg*, se Bd. X.

Bosholm [*bùsˈholm*]. Jb 1723 *Bohsholm*; Kat *Bussholm.* — Maaske af Mandsnavnet glda. *Bōsi.*

(Her?) **Bredeng.** 1799 SA C XII 2 Nr. 75 *Bredeng-Schift.*

(Her?) ? **Brenløskær.** Kontraktb 1701 *die Kleine Lücke Bren(l?)ös-Kiehr.*

Brixdam. 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Brixdamm.* — Mandsnavnet el. Slægtsnavnet *Brix.*

Brolyk. 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Bralücke*; Tax 1788, Kat *Brolück.*

?Bromaj. Jb 1723 *Brodemay, Brad-May*; U 1831 *Brohmai, Brohmay.* — Maaske snarest af Sb. *Braade*, hvorom se Bd. X.

Damlyk. 1772 SA C XII 1 Nr. 297, U 1831 *Damlücke.* — *Dam*, se Bd. X.

Damtoft [ˈ*damˌtòfd*]. Kat *Dammtoft.*

Deltoft [ˈ*dèlˌtòfd*]. U 1752 *Deltofft*; Kat *Dell, Delltoft.* — Udtalen forudsætter ældre kort *œ*, eventuelt opstaaet ved Forkortelse. Som en Mulighed kan nævnes Sb. glda. *dēld* „mindre Jordenhed indenfor Vangen (omfattende flere Agre)" (Skautrup, Den jyske Lov p. 234); jfr. DS III p. XXIII under *Del.*

Dreiertoft. Kat *Dreiertoft.* — Nty. *Dreier* (Mensing under *Dreiher*) eller da. *Drejer.*

Dysbjerg [ˈ*dydsˌba·x*]. Jb 1723 *Düsberg*; U 1831 *Düsbarg*; Kat *Duisberg.* — Af Sb. *Dys*, hvorom se Bd. X. Udtalen med [*d*] kan maaske skyldes Indflydelse fra nty. *dütsch* „tysk".

Eberyde. Jb 1723 *Eberüe.* — Antagelig af Mandsnavnet glda. *Æbbi.*

Ellgaarder Mühlenweg. U 1831 *des Ellgaarder Mühlenweges.* — Bebyggelsesnavnet *Elgaard.*

Enehøj. 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Iennehoy.* — Trænavnet *Ene.*

Faullacker. 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *die so genandt faule Acker.* — *Faul* gengiver maaske et da. *skiden*; jfr., at nty. *fuul* indgaar i Stednavne i denne Betydning.

Friedefetslyk. Jb 1723 *Friedefetslyk*; U 1831 *Friedenslücke.* — Forleddets oprindelige Form er usikker.

Gaardvang. Vide 1722 SA A IV Nr. 691 *jm Gardwang*; SkyldprotFlensb 1729 *Atzbüll Gaard Wang*; 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Gardewang, Gaarwangs Felde, Gaarwang Feldes.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gaarnwisch [*də ˈxå·ɹnˌvìš*]. U 1831 *Gartenwiese*; Kat *Gaarnwisch.* — Nty. *Gaarn* „Have".

Gaaskrog. 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Goeskroeg.*

Gooswisch [ˈ*xo·sˌvìš*]. 1779 ArkEsgrus Esgrus *Gooswiese*; Kat *Gooswisch.* — Nty. *Goos* „Gaas".

Groottoft [*də ˈxro·dˌtòfd*]. U 1831 *Grose Toft*; Kat *Grottoft.* — Nty. *groot* „stor".

(Her?) **Grossewiese.** Kat *Grosse Wiese.*

Hattensdyr. U 1831 *Hartensdühr*; Kat *Hartensduhr.* — Første Led kan være Gen. af Sb. jy. *Havtorn* „Hvidtjørn", nty. *Hag-*

dorn; jfr. *Hattenbjerg* p. 18, i 1823 skrevet *Hartenberg*.

(Her?) **Havshave.** 1804 ArkEsgrus Esgrus *Haushau*.

Hegede. (Her?) KR² c. 1661 *in die Heyde*; 1678 Nerong Willkürsbriefe 33 *..Felder, als Hegede und Kuhlücke und wie dieselbe Namen haben mögen.* — Snarest et Appellativ, samme Ord som mnty. *hegede* „Gehege, Hegewiese"; jfr. under *Hegde* p. 327.

Hestlyk [ˈ*hiŋsˌkùbəl*]. 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Heestlücke*; Tax 1787 *Hestelücke, Heste Lück*; Kat *Hestlücke, Hengstkoppel.* — To Lokaliteter i Kat. Af *Hest* i den bl. a. fra Sønderjy. kendte Betydning Hingst, i Udtaleformen gengivet ved nty. *Hingst* og i den ene Katasterform ved hty. *Hengst*.

Holaa [*hòlˈau*]. KR² 1671 *Hinter Holl-au*; 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Hoolan* [sic]; Tax 1787 *Koppel Holau genant, Hollan*; U 1831 *Hohlau*; Kat *Holau.* — Sb. sønderjy. [*hål*] „Hul" (Feilb. under *hul*).

Hyttefad. Jb 1723 *Hütfach.* — Jfr. under *Hüttfack* i Lebæk, Gelting S.

Janslyk. Jb 1723 *Iohans Lücke*; U 1831 *Ianslücke*; Kat *Janslücke.* — Gen. af Mandsnavnet *Jan*.

Kirchwiese. (Her?) KI 1763 *Kirch May*; U 1831, Kat *Kirchwiese*.

Kirkebjerg. 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Kirch-Barg*.

Kirkelyk. U 1831 *Vorderste Kirchlücke, Hinterste Kirchlücke*; Kat *Karcklück*.

Kirkekær [ˈ*kaˑˌkœˑɹ*]. U 1831 *Kirchkier*; Kat *Kirchkyr*.

Kleentoft [*də* ˈ*kleˑnˌtofd*]. Jb 1723 *die kleine Tofft*; Kat *Kleentoft.* — Nty. *kleen* „lille".

Kohave [*kùhau*]. 1678 Nerong Willkürsbriefe 33 f. *Kuhlücke, die Kuhlücke*; Vide 1722 SA A IV Nr. 691 *in der Kuh-Lücke*; Jb 1723 *Al(l?)er Kohhoff*; Verz 1737 *Kohhoff*; (her?) 1850 SA C XII 2 Nr. 75 *K(u?)kan*; Kat *Kuhhau*.

(Her?) **Krog.** 1841 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Krog.* — *Krog*, se Bd. X.

Krogeg. 1783 SA C XII 1 Nr. 297 *Krogereg-Lücke, Krogereche-Lücke*; 1787 C XII 1 Nr. 297 *Koppel Krog-Eche genannt.* — Adj. *kroget* eller Sb. *Krog*.

Kyllingager. 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *ein kleine Acker Küling Acker genant*; U 1831 *Kühling acker*; Kat *Kühlingacker.* — Sb. *Kylling*; se under *Kyllingager* p. 231.

Kær. (Her?) 1783 SA C XII 1 Nr. 297 *die so genandte Kier-Lücke*; Kat *Kiär.* — *Kær*, se Bd. X.

Kösterwisch [ˈ*kòsdəɹˌvìš*]. Jb 1723 *in des küsters Wisch*; Kat *Küsterwiese.* — Ved *Kirchwiese*. Vel Oversættelse af et da. **Degneng*.

Langtved [ˈ*laŋˌtweˑd*]. Jb 1723 *Langtweedt*; Kontraktb 1730 *den Kleinen Holtze-Schifft in Lange Tweedte*; U 1831 *Langtwedt*; Kat *Langwedt*.

(Her?) **Lersig.** U 1752 *Lersick*.

Lillemaj. Jb 1723 *in der kl. May*.

Lyeager. Jb 1723 *Lüe Acker*.

(Her?) **Majbjerg.** 1800 SA C XII 2 Nr. 75 *Mayberg.* — *Maj*, se Bd. X.

Majkoppel. KI 1763 *die sogenannte Maykoppel*; 1850 SA C XII 2 Nr. 75 *Maikkoppel*; Kok *Madekobbel* (*Majkoffel*); Kat *Maikoppel*.

Majwiese. Kat *Maiwiese*.

Mittlyk [ˈ*mìdˌlỳg, də* ˈ*mìdˌlỳg*]. (Her?) Jb 1723 *mittelste kuppel*; U 1831 *Mittlücke*; Kat *Mittlück*.

Müllerwisch. Kontraktb 1730 *die freye Müller Wische in Steltery*.

Niekoppel. Jb 1723 *in der Nie-Kuppel*; U 1831 *Niekoppel.* — Nty. *nie* „ny", men forudsætter vel et da. **Nykoppel*.

Nielyk. U 1831 *Vorderste Nielücke, Hinterste Nielücke*; Kat *Nielück, Nielücke, Nielucke.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Nifferhøj. U 1831 *Nüfferhoy*; Kat *Nifferhy.* — Forleddet er sikkert en Form af Trænavnet sønderjy. *Niffer* „Elm"; jfr. ODP II 763 og ovfr. p. 109 under *Nefferkoppel*.

Norderkoppel. KI 1763 *die Norder-Koppel*; 1850 SA C XII 2 Nr. 75 *Norderkoppel*.

Norderwisch [ˈ*nùˑdəɹˌvìš*]. Kat *Norderwisch*.

Nørrelyk. Tax 1788 *Norder-Lücke*; Kat *Norderlück.* — Skov 1788.

Nørretoft [ˈnɶɹdəɹˌtɔ̀fd]. Jb 1723 *die norder Tofft*; U 1831, Kat *Nordertoft*. — Flere Lokaliteter i Kat.

Osterschift. Tilf. 1797 i KI 1763 *in der Osterschift*; 1800 SA C XII 2 Nr. 75 *in der Oster Schift der Kirchen Höltzung*; U 1831 *Osterschift*.

Ostertoft. U 1831, Kat *Ostertoft*.

Osterwisch [ˈo·sdəɹˌvɨš].

Peter Hans Kær. U 1831 *Peter Hans Kier*.

Preesterholt [ˈpre·sdəɹˌhòld]. — Nty. *Preester* „Præst".

Rebel [*ræ·vəl*]. KR² c. 1661 *Rebel*; KR² 1671 *Auff Repelß*; Jb 1723 *Repel*; Verz 1737 *Grossrebel, Kleinrebel*; NyherredTingb 1747 *Groß Revel*; 1772 SA C XII 1 Nr. 297 *Revel-Koppel*; 1773 ArkEsgrus Esgrus *Revel-Lücke*; 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Rebel*; Kok *Revel*; Kat *Rewel, Grossrewel, Kleinrewel*. — Sb. *Rebel* „Strimmel", glda. **ripil*, hvorom se DS III p. XLIX. I Udtalen gengivet ved nty. *Rewel*; se under *Rewelstraat* p. 157.

Rebelsvad. (Her?) 1748 SA C XII 2 Nr. 75 (*L*?)*evelwat*; 1770 SA C XII 1 Nr. 373, 1779 ArkEsgrus Esgrus *Rebelwatt*; U 1831, Kat *Rewelswatt*.

(Her?) **Rebjerg.** NyherredTingb *Reh-Berg*.

Robjerg [ˈro·dˌba·x]. KR² 1667 *Rohberg*; U 1752 *Rohbarg, Röhbarg, Rohberg, Röhberg*; Kat *Robarg*. — Ved *Rosig*. Forleddet er maaske Dyrenavnet *Raa*, men er nu omtydet til nty. *rood* „rød".

Rojhøj. 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Royhoy*. — *Roj*, se Bd. X.

Rosig. Kat *Rosieg*. — Se under *Robjerg*.

Rönnstraat [ˈrə̀nˌsdrå·d]. — Ved *Rönnwisch*. *Rønne*, se Bd. X.

Rönnwisch [ˈrə̀nˌvɨš]. U 1831 *die Rünne*; Kat *Rönnwisch*.

Sandholm [ˈsandˌhòlm]. Tilf. 1797 i KI 1763 *Sandholm*; 1850 SA C XII 2 Nr. 75 *Oster- und Westersandholm*.

Schaubymoor. 1803 ArkEsgrus Esgrus *Schaubymohr*; U 1831 *Schaubyemoor*. — Se *Esgrus Skovby* under Bebyggelsesnavne.

Schoosterbarg [ˈʃo·sdəɹˌba·x]. — Nty. *Schooster* „Skomager".

Schustertoft. 1848 SA C XII 2 Nr. 75 *Schustertofft*. — Kan maaske være samme Lokalitet som *Schoosterbarg*.

Skelbjerglund [*ʃæ·ɹba·xˈlùnd*]. Jb 1723 *Schälberg-Lund, S*(*c*?)*hebarg Lund*; 1793 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Schilbrüchlund*; Kat *Schillbarglund*. — Af Sb. *Skel*.

Skovkær. 1678 Nerong Willkürsbriefe 35 *Holzkier*; Jb 1723 *Holtzkier, Schaukier*.

Smaakær [*smùlˈkæ·ɹ*]. KR² 1671 *Schmukjohr*; Jb 1723 *Schmakier*; Verz 1737 *Schmucköhr*; 1748 SA C XII 2 Nr. 75 *Schmokier*; 1850 sts. *Schmaakier*; Kok *Smogkær*; Kat *Schmuckkiär*.

Sniedermaj [*də* ˈ*sni·dəɹˌmai*]. — Nty. *Snieder* „Skrædder".

Spelkær. Jb 1723 *Spellkier*. — Forleddet kunde være samme Ord som no. Dial. *spel* „flad Splint"; se Torp NEO p. 686. En anden Mulighed er Sb. *Spil*, ældre da. *spil, spel* „Leg, Spil". Dette Ord antages at indgaa i sv. *Spelhester*, der brugt om Fuglenes Leg (Ekenvall, Ortnamnen på -hester p. 44).

Springvad. 1748 SA C XII 2 Nr. *Springwat*; U 1831, Kat *Springwatt*. — Af ænyda. *spring* „Kildevæld".

Stelteryde. Kontraktb 1730 *Müller Wische in Steltery*.

Stemling [*sdèmlɨŋ*]. — Oprindelig Navn paa en Lavning. Muligvis en Afledning af nty. *Stämmel* „Stub" (se Mensing) eller en Sammensætning af dette Ord med da. *Eng*.

Stensroj [ˈ*sdɨ̀nsˌrâi*]. Jb 1723 *Steens Roy*.

Svinkrog [*swinˈkro·x*, ˈ*swi·nˌkro·x*]. 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Schwienkrog, Schwienskrog*; Kat *Schwinkrog*.

Svintoft [ˈ*swi·nˌtòfd, də* ˈ*swi·nˌtòfd*]. Jb 1723 *Schweintofft, Schwein Tofft*.

Süderwisch [*sy·dəɹˈvɨš*]. Kat *Süderwisch*.

Søndermark. SkyldprotFlensb 1729 *das Süder-Feld*.

Søndertoft. Jb 1723 *die süder Tofft*; Kat *Südertoft*.

Tvisbjerg [ˈ*twisˌba·x*]. Jb 1723 *Twitsbarg*, (her?) *Tarits barg*; Kat *Twistbarg*. — Forleddet kan være Sb. *Tvist* „Strid" med

Svind af *t* i Trekonsonantgruppe. I saa Fald samme Navn som det alsiske *Tvistbjerg* DS VII 308.

Ulvager [ˈ*u·lˌagəɹ*]. 1770 SA C XII 1 Nr. 373 *Ulfs Acker*; 1779 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 75 *Uhlacker*; U 1831 *Ulvacker*; Kat *Uhlacker*. — Dyrenavnet *Ulv*. Da. [*u*] er i den nty. Udtaleform gengivet ved [*u·*].

(Her?) **Ulvsgrav.** KR^2 1661 *Wolffsgraff*.

?Ulvsmaj. Jb 1723 *Olesmay*; Verz 1737 *Ulfs may*; KI 1763 *Uhlsmay*; U 1831 *Ulvsmay*; 1851 [to Dok.] SA C XII 2 Nr. 75 *Ullesmay, Uhlsmay*.

Vegholt [ˈ*ve·xˌhòld*]. 1748 SA C XII 1 Nr. 75, Kat *Weegholt*. — Snarest af Adj. *veg* „svag", vn. *veikr*. I Betydningen „svag" synes Adj. ogsaa at indgaa i no. *Veikaker* (NG V 212).

Westerschift. U 1831 *daselbst* [dvs. *auf Schaubyemoor*] *Westerschift*.

Westertoft. Kat *Westertoft*.

Vibemaj. Jb 1723 *Wiebmay*. — Fuglenavnet *Vibe*.

Viekoppel. Jb 1723 *Vie-kuppel*. — Plantenavnet *Vie* „Pil".

Østerlyk [*o·sdəɹˈlyg*]. KR^2 c. 1661 *In der Oster Lücke*; Jb 1723 *die Oester Lücke*.

Berrishave med Bøndergaard.

Barg. K 1798, Jb 1798 *Barg*; Kat *Bargkoppel*. — Nty. *Barg* „Bjerg".

Bislyk. K 1798 *Biss-Lück*; Jb 1798, Kat *Bisslück*. — Forleddet er maaske Sb. *Biskop*.

Bojum [*xro·dˈbåiəm, -båiùm*]. K 176(4?) *Bojem*; Kat *Boyum*. — Støder op til *Bojum* i Runtoft; se dette.

Bredestykke [*bre·rəˈsdÿg*]. K 1798, Jb 1798 *Breestück*; Kat *Breitestück*.

Bremgaardsbjerg. ProtRuntoft 1727 *Brembgartz Berg*; K 1798 *Bremgaards-Barg*; Jb 1798—99 *Bremmgaardsbarg*. — Ligesom *Bremgaardsmaj og Bremgaardstoft* umiddelbart ved *Bremgaard*; se under Bebyggelsesnavne.

Bremgaardsmaj. K 1798 *Bremgaard May*; Jb 1798 *Bremmgaardsmay*; Jb u. A. *Bremmgahrds-Wiese*.

Bremgaardstoft. ProtRuntoft 1727 *Brembgartz Tofft*; K 1798 *Bremgaard Toft*; Jb 1798 *Bremmgaards Toft*.

Brockwiese. Jb u. A. *auf dem Schagelundter Felde in der Brockwiese*. — Muligvis i Skadelund, Sterup S.

Bøndergaardslyk. 1776 ArkRuntoft I 18 *die so genandte Bündergaards Lücke*. — Se *Bøndergaard* under Bebyggelsesnavne.

Böndergaardswiese. Kat *Böndergaards-Wiese*.

Böwersttoft. K 1798 *Bäberst-Toft*; Jb 1798 *Bäberst Toft*; Kat *Böverste Toft*. — Nty. *böwerst* „øverst".

Dam. Jb u. A. *der Damm*. — Agerjord. *Dam*, se Bd. X. Dam og Damlyk hører til Bøndergaard.

Damlyk [*damˈlyg*]. 1640 ArkRuntoft I 3a *die Dammlucke*; K 1798 *Damm-Lück*; Kat *Dammlück*.

Damsted. ProtRuntoft 1727 *Norderdamstäde, Süderdamstäde*; K 1798 *Dammstedt*; Jb u. A. *Norder Dammstädt, Süder Dammstädt, Mittelste Dammstädt, Dammstädts-Wiese*; Kat *Dammstedt*. — Se Bd. X under *Dam*.

Dornfeld. Jb u. A. *das Dornen-Feld, hinter dem Dornfeld*.

Fasager [ˈ*faˑsˌagəɹ*]. K 1798 *Fars Ager*; Jb 1798 *Fars Agger*; Kat *Farsacker*. — Nær *Faskors* og muligvis sekundært i Forhold til dette Navn.

Faskors [*fasˈkòs*]. Opt 1593 *jn ferßkoß*; K 176(4?) *Fasskost*; ErnteReg 1768 *Faskos*; K 1798 *Vass Koss*; K^1 1798 *Vass-Kors*. Jb 1798—99 *Fasskoss*; Jb u. A. *Fasskost, Faßkoßt*; Kat *Vaskoss*. — Større Areal ved Vejen til Runtoft og hørte oprindelig til denne Gaard, Efterleddet er Sb. *Kors*, her vel snarest om et Andagtskors ved Vejen; jfr. Artiklen *Kors i Stednavne* i Kulturhist.

Leks. IX. Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet glda. *Fathir*, men der er ogsaa Mulighed for Gen. af Sb. glda. *far* n. i Betydningen „Vej"; om *far* i denne Betydning se Ståhle, Ortnamnen på -inge p. 459 f. Den ældste Form med *e* er antagelig omvendt Skrivemaade, fremkaldt af den nty. Overgang af *e* til *a* foran *r* (Lasch § 76).

Fuhrlandsmaj. Kat *Fuhrlandsmai.* — Ty. *Fuhre* „Kørsel"; der var en Overkørsel her (Opt 1934).

Fælledsmaj. K 1798 *Fehlets May*; Jb 1798 *Fehledsmay*; Jb u. A. *Feldsmey.* — Hører til Bøndergaard; samme Lokalitet som *Böndergaardswiese* og *Fuhrlandsmaj.* *Fælled*, se Bd. X.

Gamle Hussted. Jb 1798 *Gammelhuussted.* — Hørte til Bremgaard.

Grootwisch [ˈxro·dˌvis]. Kat *Grot-Wisch.* — Nty. *groot* „stor".

Henning Lassens Wiese. K 176(4?) *Henning Lassen Wiese.* — Tidligere Runtoft.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel.*

Kalstoft. 1776 ArkRuntoft I 18 *Kalstofft*; K 1798 *Kalls Toft*; Kat *Carlstoft.* — Ved Bremgaard. Forleddet er Gen. af Mandsnavnet *Karl* eller Mandsnavnet glda. *Kalf.*

Katsig. K 1798 *Kattsig*; Jb 1798 *Kattsiig*; Kat *Kassig.*

Kirkeholm [ˈka·gˌhòlm]. 1640 ArkRuntoft I 3a *Kirch hollm*; ProtRuntoft 1727 *bey Kirchholms Heck*; K 1798 *Kirkholm*; Jb u. A. *Karckholm, der kleine Karckholm*; Kat *Kirchholm.*

Kleenwisch [ˈkle·nˌvìš]. Kat *Kleen-Wisch.* — Nty. *kleen* „lille". Samme Lokalitet som *Süderhof* ndfr.

Kristensmaj. K 1798, Jb 1798 *Chrestens May*; Kat *Christians-Wiese.*

Lillelyk. K 1798 *Lild-Lück*; Jb 1798 *Lild Lück*; Jb 1798—99 *die kleine Lück.* — En del af Katastrets *Norderlück.*

Lindstoft. ProtRuntoft 1727 *von Rottbarger Zaun in Lintz Tofft.*

Lund. K 1798, Jb 1798 *Lond*; Kat *Lund.* — To Lokaliteter paa K 1798.

Lyk. K 1798, Kat *Lück.* — To Lokaliteter paa K 1798. *Lyk*, se Bd. X.

Maj. K 1798, Jb 1798 *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Moorwisch. Kat *Moorwisch.* — To Lokaliteter. Den ene er identisk med *Mose* ndfr., den anden hører paa K 1798 med til Faskors.

Mose. K 1798, Jb 1798 *Moos.*

Müllershof. K 176(4?) *Müllers Hoff.* — Tidligere Runtoft.

Möhlendiek [ˈmø·lənˌdig]. K 176(4?) *Mühlen-Teich*; K 1798 *Der Mühlen-Teich*; Kat *Mühlenteich.* — Her har der tidligere ligget en Vandmølle (Opt 1934).

Möhlenfeld. Kat *Mühlen-Feld.* — Ved *Möhlendiek* og nær *Möhlenfeld* i Runtoft.

Møllebjerg [ˈmø·lˌba·x]. K 1798 *Möllbierg*; Jb u. A. *Möllbarg*; Kat *Möhlbarg.*

Nedertoft. K 1798 *Nedder-Toft*; Jb 1798 *Nedder Toft*; Kat *Nederste Toft.*

Nobbestoft. K 1798 *Nobbes Toft*; Jb 1798 *Nobbestoft, Nobes toft*; Jb u. A. *der Nobes-Toft.* — Areal, der skyder sig ind mellem Nisvraa og Adsbøl. Forleddet er snarest Gen. af et Sb. **nubbe*, **nobbe*, identisk eller nært beslægtet med sv. Dial. *nubbe m.* „smal Odde" (SOÄ I 12, SIOD II 83); samme Ordstamme indgaar bl. a. i ænysv. *nubbor* (Pl.) „Vorter", sv. Dial. *nubba* „lille Kvinde, kort Tobakspibe", sv. og no. Dial. *nubb* „kort Søm" og lgn. Se i øvrigt om herhen hørende Ord v. Friesen, Mediageminatorna p. 73 f., Torp NEO p. 463, ODS under I. *Noppe* og Ekwall i MASO III 56 f.

Nylyk. K 1798 *Nie Lück*; Kat *Nie-Lück.*

Nørrelyk [nùɹdəɹˈlygən]. K 1798 *Norder Lück*; Kat *Norderlück.*

Nørreroj. K 1798 *Norder Roi.*

Pilmose. K 1798 *Pielmoes*; Jb 1789—99 *Piilmoos*; Jb u. A. *Pielmuus*; Kat *Pielsmors.* — Trænavnet *Pil.*

Rottbjerg. MastReg 1664 *Rottberg*; ProtRuntoft 1727 *Rottbarger Zaun*; K 176(4?) ErnteReg 1768 *Rottberg*; HolzReg 1775 *Rothberg*; ForstRechn 1790 *Rot Berg*; K 1798 *Rott-Berg, Rottberg May*; Jb 1798 *Rottbarg*; Jb u. A. *Vorderste Koppel an Rottberg, Hinterste daselbst*; Kat *Rottberg.* — Tidligere Runtoft. Snarest af Sb. nty. *Rott,*

der her antagelig gengiver et da. **Roj*. Om *Rott* og *Roj* se Bd. X.

Rørmose [*rø·ɹmùsˈdig*]. Opt 1610 *Rörmase*; MastReg 1664 *Rohr moß*; MastReg 1690 *Rohr moß*; K 176(4?) *Röhrmaass-Teich*; DienstReg 1768 *Röhrmoos*; HolzReg 1781 *Röhrmas Wiese*; HolzReg 1781 *Röhrmastoft, Rohrmas Toft*; K 1798 *Röhrmus-Dick*; K[1] 1798 *Rörmoos Dick*; JensenAng 27 *Rörmoos*; Kat *Rörmus, Rörmusdiek*. — Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Schneiderkoppel. Kat *Schneiderkoppel*. — Der er ikke topografisk Forbindelse med *Sniederholt*.

?Skagelund. Jb u. A. *auf dem Schagelundter Felde*. — Muligvis en Form af Bebyggelsesnavnet *Skadelund* i Sterup S.; jfr. ovfr. under *Brockwiese*.

Skibelund. Se under *Skolbjerg Lund*.

Skolbjerg [*ˈʃo·lˌba·x*]. ProtRuntoft 1727 *Schollberg*; K 1798, Jb 1798 *Scholbarg*; K[1] 1798 *Scholbarg, Scholbierg*; Jb u. A. *Schölbarg, Schoolberg*; Kat *Scholbarg*. — Støder op til *Skolbjerg Lund* ndfr., der igen støder op til *Skelbjerg-Lund* (se dette) i Adsbøl; da Skolbjerg tillige ligger paa Grænsen til Nisvraa, maa der ogsaa antages at være topografisk Forbindelse med det ulokaliserede *Skolbjerg Lyk* i denne By. Det er lidet sandsynligt, at der skulde eksistere to indbyrdes uafhængige Navne **Skelbjerg* og *Skolbjerg* paa Lokaliteter, der ligger ganske nær hinanden, og da Skrivemaaden med *o(o)* paa K 1798 og dermed sammenhørende Kilder næppe er afhængig af Formen i ProtRuntoft, maa man formode, at der er Tale om to Former af samme Navn, men saaledes, at *o*-Formen ikke kan antages at gaa tilbage til en Skrivefejl i en ældre Kilde. Der er da den Mulighed, at Formen med *o* kunde være den oprindelige, og at Formen med *e* kunde være opstaaet ved Omtydning til Ordet *Skel* under Indflydelse af Beliggenheden paa Grænsen mellem tre Byer. Herimod taler dog, at Formen *Skel-* er den ældst overleverede, idet Jb 1723 skriver *Schälberg-Lund* (og *Schebarg Lund*, se under Adsbøl). Snarere foreligger der da en Sammensætning med Sb. *Skjold*, saaledes at *o*-Formen repræsenterer et glda. **Skiold-* og *e*-Formen et glda. **Skiald-*; jfr. m. H. t. den sidste Form Sammensætningen glda. *skialdmø* „Skjoldmø" (BrN GG I § 97). Om *Skjold* som Terrænbetegnelse se under Bebyggelsesnavnet *Skjold* i Kværn S. p. 274; Sammensætningen *Skjoldbjerg* forekommer to Gange i Nordslesvig (DS IV 18, VI 118).

Skolbjerg Lund [*ʃo·lba·xˈlùnd*]. KR[2] 1670 *Schoelberlund*; K 1798, Jb 1798 *Schibelund*; Jb 1798—99 *Schibbelund*; Jb u. A. *Schellbarglund*; Kat *Scholbarglund*. — Se ovfr. samt under *Skelbjerg Lund* i Adsbøl.

Sniederholt. K 1798 *Schneider-Holz*; K[1] 1798 *Schnieder-Holt*; HolzReg 1785 *im Schneiderholtze*; Kat *Schneiderholz*. — Nty. *Snieder* „Skrædder".

Straat. K 1798, Jb 1798 *De Strat*; Kat *Strassenstück*. — Ved Vejen til Runtoft. Nty. *Straat* „Vej".

Streng [*sdrèŋ*]. K 1798 *Streng*; Jb u. A. *Oberste Streng-Koppel, die unter Streng-Koppel, Koppel bey dem untersten Strenge*; Kat *Streng*. — Stort, bredt Agerstykke, der paa K 1798 støder op til den smalle Engstrimmel Fælledsmaj. Maaske er Streng oprindelig Navn paa Engen; se i øvrigt Bd. X.

Sundryde. Se under Berrishave.

Süderhof. K 1798 *Süder Hoff*; Jb 1798 *Süderhoff*. — Samme Lokalitet som *Kleenwisch* ovfr.

Süderlyk. Kat *Süder-Lück*.

Søndertoft [*sy·dəɹˈtòfd*]. K 1798 *Süder-Toft*; Jb u. A. *der Süder-Toft*; Kat *Südertoft, Süder-Toft*. — To Lokaliteter i Kat.

Toftmaj. K 1798 *Toft May*; Jb 1798 *Toftmay*.

Tolslev Ris [*tòlslaxˈri·s*]. K 1798 *Tollschla Ries*; Jb u. A. *die Holtzkoppel Tollsrieh*; Kat *Tollschlagries*. — Se *Tolslev* under Bebyggelsesnavne.

Trankær [*tranˈkæ·ɹ*]. Reg 1690 *Tran Kar*; K 176(4?) *Tronnkier*; HolzReg 1775 *Trankier*; ForstRegnsk 1790 *Drankier*; Jb u. A. *Tromkär*; K 1798, Kat *Tran-Kier*. — Fuglenavnet *Trane*.

Vesterlyk. K 1798 *Wester-Lück*; Jb u. A. *die Westerlück*.

Vestertoft [*vèsdəɹˈtòfd*]. Kat *Wester-Toft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Wischhof. Jb u. A. *der Wischhoff, der kleine Wischhof, der grosse Wischhoff.* — Se under *Wischhof* p. 99

Østerlyk. K 1798 *Oster-Lück*; Jb 1798 *Öster Lück*; Kat *Oster-Lück.*

Østertoft [ˈo·sdəɹˌtòfd]. K 1798 *Öster-Toft*; Jb 1798 *Öster Toft*; Kat *Oster-Toft.* — To Lokaliteter paa K 1798.

Brunsholm.

Achterkoppel. Kat *Achterkoppel.*

Achterstekoppel. Kat *Achterste Koppel.*

Ackertoft. SchuldprotBrunsholm 1800 *die Ackertoft.*

Alte Hausstelle. KontraktbBrunsholm 1792 *die sogenannte Alt-Hausstelle.* — I Haveholt.

Bargkoppel. Kat *Bargkoppel.* — To Lokaliteter. Nty. *Barg* „Bjerg".

Blick. Kat *Blick.* — Nty. *Blick* „ein (meist eingefriedigtes, abgeschlossenes) Stück Land, ein Fleck Erde, ein kleiner Raum" (Mensing; jfr. under *Blikskov* p. 54 f.

Boi. Kat *Boi.*

Bredeng [*də* ˈ*bre·dˌviš*]. 1769 (Afskr.) C XII 2 Nr. 77 *Bredeng, Breed Eng, Breet Eng*; SkylldprotBrunsholm 1800 *aus der breiten Wiese*; U 1830, Kat *Breitwiese.*

Breitkoppel. U 1830, Kat *Breitkoppel.*

Brunsholmer Holz. SkyldprotBrunsholm 1807 *Brunsholmer Holz.* — Se *Brunsholm* under Bebyggelsesnavne.

Bygdam. Fol 1826 [Jb 1817] *Bückdam.* — I Frauenhof. Plantenavnet *Byg* eller Sb. *Bygge*, hvorom se Bd. X.

Damsted. Fol 1826 [Jb 1817] *Dammstedtwiese*; Kat *Damstedt-Wiese.* — Om *Damsted* se Bd. X under *Dam.*

Discherholt [ˈ*dìšəɹˌhòld*]. Kat *Tischlerholz.* — Nty. *Discher* „Snedker".

Dyndeng. Fol 1826 [Jb 1817] *Döhneng*; Kat *Döning-Wiese.*

Elsdam [ˈ*èlsˌdam*]. Design 1754 *Alsdam Wiese*; SkyldprotBrunsholm 1756 *Alsdamm Wiese, von der Alsdammer Wiese, aus der kleinen Alsdamm*; SkyldprotBrunsholm c. 1796 *Alsdam wiese*; U 1830 *Elsdamm*; Kat *Ellsdamm.* — Formen med *e* er formentlig den oprindelige, idet de ældste Kilder ikke er indbyrdes uafhængige. Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet glda. *Ēlēf.*

Englyk. 1805 ArkEsgrus Brunsholm *Englücke.*

Fettensegen. Fol 1827 [Jb 1817] *Fettensegen.* — I Fruenhof. Adj. ty. *fett* og Sb. *Segen* „Velsignelse". Formentlig et spøgefuldt Navn, der sigter til Jordens Godhed.

Finkland. SkyldprotBrunsholm 1800 *Finklandskoppel*; Jb 1818, Kat *Finkland.* — Fuglenavnet *Finke.*

Frankholt [ˈ*fraŋgˌhòld*, ˈ*fraŋgˌmo·ɹ*]. Design 1754 *Franckholz*; 1756 ArkThomas-Erichsen *Franckholtzer Wiese*; 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Franckenholtz Wiese, Franckholtz Lücke*; 1792 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Franckholtzmohr*; SkyldprotBrunsholm 1808 *Klein Frankholz*; 1800 ArkEsgrus Brunsholm *Norderfrankholz*; Jb 1818 *Groß-Frankholt, Klein Frankholt, Groß-Frankholtwiese, Klein-Frankholtwiese*; Fol 1820 *Großfranckholt, Großfranckholtmoor, Großfranckholt Wiese, Kleinfranckholt Wiese*; 1820 ArkEsgrus Brunsholm *Süderfrankholtwiese*; 1854 ArkEsgrus Brunsholm *die kleine Frankholz-Wiese*; Kat *Frankholt, Grotfrankholt, Kleen-Frankholt, Vörste Frankholt, Oberste-Frankholt, Frankholtwisch.* — Antagelig samme Navn som skaansk *Frankhult* (Falkman, Ortnamnen i Skåne p. 195). Forleddet er usikkert, men muligvis af samme Oprindelse som i *Frankris*, der DS IV 113, sandsynligvis med Urette, tolkes af et Mandsnavn eller Familienavn *Frank.*

Gaardvang [ˈ*xå·ɹˌvaŋ*]. Fol 1826 [Jb 1817] *Gaarweg*; Kat *Gaarwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gamle Slot. DAtl VII 394 *det gamle Slot.* — Maa være et andet Navn paa *Kappeshøj* ndfr.

Gooskuulen. Design 1754 *Goes-Kuhlen.* — Nty. *Goos* „Gaas".

Gravkær. SkyldprotBrunsholm 1806 *Graukarr.*

Grootwisch. KontraktbBrunsholm 1782 *aus der sogenannten grosen Wiese*; Kat *Grotwisch.* — Nty. *groot* „stor".

Gruftkoppel. 1756 (Afskr.) ArkThomas Erichsen *in der Gräft-Koppel*; KontraktbBrunsholm 1776 *Gruftkoppel*; 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Groft koppel*; KontraktbBrunsholm 1780 *Grœftcoppel*; 1776 ArkEsgrus Esgrus Skovby *sogenannten Grufft-Koppel.*

Grünholzwiese. Fol 1826 [Jb 1817]. *Grünholzwiese*; Kat *Grünholzwiese, Grünholz-Wiese.* — To Lokaliteter i Kat. Se *Grønholt* under Bebyggelsesnavne.

Gräskoppel. Kat *Gräskoppel.* — Da. *Græs.*

Haberberg. Fol 1826 [Jb 1817] *Haberberg*; Kat *Haferberg.* — Nty. *Haber* „Havre" (Mensing under *Hawer*). Maaske Gengivelse af et da. **Havrebjerg.*

Ham. Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Hasselkær. KontraktbBrunsholm 1781 *Hasselkier Lüke.* — I Haveholt.

Haveholt. Design 1754 *Hafeholtz.* — Se *Haveholt* under Bebyggelsesnavne.

Helenental. Beschr 1819 *Helenenthal.* — Maaske Bebyggelse; se under Bebyggelsesnavne.

Helle. 1756 ArkBrunsholm *Hof-Wiees Franckholt und der so genannten Helle.* — Maaske Fejl for nty. **Heller* „kleiner Fischteich" (Mensing).

Hochlyk. Kat *Hochlück.*

Holtkoppel [ˈhòldˌkùbəl]. U 1830 *Holzkoppel*; Kat *Holtkoppel, Holzkoppel.* — Flere Lokaliteter i Kat.

Holtland. Kat *Holtland.*

Holzlyk. SkyldprotBrunsholm 1793 *aus der . . . sogenannten Holzlüke.* — I Haveholt.

Hungerbarg [ˈhùŋəɹˌba·x]. Kat *Hungerbarg.* — Navnet maa sigte til daarlig Jord.

(Her?) **Høvej.** 1769 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 77 *der Heu Weg.*

Jakob Nissens Koppel. U 1830 *Jakob Nissens Koppel.*

Jensenskoppel. U 1830 *Peter Jensenskoppel*; Kat *Iensenskoppel.*

Jürgensfeld. 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Iürgen Kunsten lück*; KontraktbBrunsholm 1780 *Jurgenkarstenlüke*; Beschr 1819, 1820 ArkEsgrus Brunsholm *Jürgensfeld*; U 1830 *Thomsens Jürgensfeld, Kaisens Jürgensfeld*; Kat *Iürgensfeld.*

Kappeshøj. Schrøder I 272 *Korpeshöi*; JensenAng 125, 206, 268 *Kappeshøj, Kappeshoy, Kappeshoy oder Korpushøj.* — Mellem Fruenhof og Brunsholm. Her er „der Platz einer Burg noch erkenntlich", og ligeledes Sporene af en Dæmning gennem en „Moorwiese", som blev anlagt af tre adelige Damer paa Borgen for at de kunde faa en Kirkevej til N. Brarup (Jensen 125).

Katelyk. 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Kathlücke*; KontraktbBrunsholm 1780 *Kathlüke*; SkyldprotBrunsholm 1798 *Kathenkoppel.* — Ty. *Kate*, se Bd. X under *Kaad.*

Kellerbarg [ˈkèləɹˌba·x]. — Nty. *Keller* „Kælder".

Kleenwisch. KontraktbBrunsholm 1792 *die sogenannte Kleine Wiese*; Kat *Kleenwisch.* — Nty. *kleen* „lille".

Klewerkoppel. Jb 1818 *Kleberkoppel*; Fol 1820 *Kleber-Koppel*; Kat *Kleverkoppel.* — Nty. *Klewer* „Kløver".

Kogang [ˈko·ˌχaŋ]. Kat *Kohgang.* — Da. *Ko* eller nty. *Koh.*

Krummacker. Kat *Krummacker.*

Kühl. Kat *Kühl.* — Snarest Fejl for **Kuhl.* Om nty. *Kuul* se Bd. X.

Kälberwiese. Kat *Kälberwiese.*

Lakke. Design 1754 *Brunsholmer Hofe-Coppel Lacke genandt, Lacke-Coppel, Lage-Coppeln*; 1756 ArkBrunsholm *Lak- Rügs und Westerfeld*; 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Laaglücke*; Jb 1818 *Lage, Lagekoppel*; sen. Tilf. i Jb 1818 *Lagge.* — Hvis Navnet har oprindeligt *kk*, kan det maaske være et Sb. med Betydningen „Fugtighed" el. lgn. beslægtet med sv. *lacka* „dryppe". Et herhen hørende Forled antages som en Mulighed i sv. *Lackhagsberget* (SOV VIII 89).

Langekoppel. 1813 ArkBrunsholm Lange-Koppel; 1820 ArkEsgrus Brunsholm *die Langkoppel*; Kat *Lange Koppel, Lange-Koppel.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Langetoft. SchuldprotBrunsholm c. 1796 *Langetoft.*

Langfeld. Fol 1826 [Jb 1817] *Langenfeld*; senere Tilf. i Jb 1818 *Langfeld*; Kat *Lang-Feld.*

Langholz. Fol 1826 [Jb 1817], Kat *Lang-holz.*

Lilskov. Kat *Lillschau.*

Ludwigslust [*lu·dvixs|lùsd*]. SkyldprotBrunsholm 1808, Jb 1818, 1854 ArkEsgrus Brunsholm, Kat *Ludwigslust.* — Hørte til Gaarden Helenental, der ifl. Dok. i ArkEsgrus blev købt af Friedrich *Ludwig* Sibbers i 1839. Som det ses, er Navnet dog ældre end dette Køb.

Lyk. Kat *Lück.* — Enclave til Esgrus Skovby. *Lyk*, se Bd. X.

Lysminde [*lys|mi·n*]. Design 1754 *beede Lüsminde Coppeln, kl. Lismunde*; SkyldprotBrunsholm 1756 *Kleinen Lüsemünde*; SkyldprotBrunsholm c. 1786 *Gros und Klein Lusemin*; SkyldprotBrunsholm 1800 *groß Lüßemins Koppel, groß Lüßeminkoppel, die kleine Lüßeminns Koppel*; U 1830, Kat *Lüsmin.* — Af Adj. *lys* eller Sb. *Lys.* Sidste Led synes at være *Minde* „Munding", hvorom se Bd. X.

Lüttkoppel. Kat *Lüttkoppel.* — Nty. *lütt* „lille".

Mittelfeld. Design 1754 *vom Mittelfelde*; SkyldprotBrunsholm 1800 *die Mittelfelds Koppel.*

Mittelstetoft. SkyldprotBrunsholm 1800 *Mittelste Toft.*

Mittkoppel. SkyldprotBrunsholm 1800 *Mitkoppel*; Kat *Mittkoppel.*

Mittlyk. (Her?) U u. A. *Mittlücke*; Kat *Ostermittlück, Westermittlück.*

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel.*

Mosgaardtoft. Design 1754 *Moesgaardtofft*; 1756 ArkGrønholt *Moesgarde Tofft*; Beschr 1819 *Moosgaard*; Kat *Moosgaardtoft.* — Se *Mosgaardtoft* under Bebyggelsesnavne.

Negending. Fol 1826 [Jb 1817] *Negendinger*; Kat *Negending.* — Sandsynligvis et spøgende Navn, af nty. *neen* „ingen" (Mensing under *ne*), senere omtydet til nty. *negen* „ni", og *ding.*

Neuelyk. KontraktbBrunsholm 1792 *die neue Lücke.*

Neuetoft. SkyldprotBrunsholm 1796 *Neue Toft.*

Neuwerk. Senere Tilf. i Jb 1818 *Neuwerk.* — Af ty. *Werk* „Anlæg", uvist af hvilken Art. *Nyværk* forekommer et Par Gange i Nordslesvig; se Registret i DS III.

Niekoppel [*|ni·|kùbəl*]. SkyldprotBrunsholm c. 1796, U 1830, Kat *Niekoppel.* — Nty. *nie* „ny".

Niewisch. Kat *Niewisch.*

Nissenskoppel. Kat *Nissens-Koppel.*

Norderfeld. Kat *Norder-Feld.*

Norderkoppel. Fol 1826 [Jb 1817], Kat *Norderkoppel.* — To Lokaliteter i Kat.

Nordertoft. SkyldprotBrunsholm c. 1796 *Nordertoft.*

Norderwisch. Kat *Norderwisch.*

Oberstetoft. SkyldprotBrunsholm 1796 *Oberste Toft.*

Osterkoppel. Fol 1826 [Jb 1817], Kat *Osterkoppel.* — To Lokaliteter i Kat.

Osterlyk. 1769 (Afskr.) SA C XII 2 Nr. 77 *Oster Lücken*; 1805 ArkEsgrus Brunsholm *Osterlücke*; Kat *Osterlück.* — To Lokaliteter i Kat.

Ostermaj. 1787 ArkThomas Erichsen *Oster Maj*; SkyldprotBrunsholm c. 1796 *Osterwiese.*

Ostertoft. SkyldprotBrunsholm 1796, Kat *Ostertoft.* — To Lokaliteter i Kat.

Pieselholt [*|pi·səl|hòld*]. Design 1754 *Piesselholtz-Coppel*; 1757 ArkThomas Erichsen *Piselholt*; SkyldprotBrunsholm 1786 *Pieselholzer-Lück*; 1805 ArkEsgrus Brunsholm *Pieselholtzlück*; Jb 1818 *Pieselholt*; senere Tilf. i Jb 1818 *Achterste Pieselholz*; Beschr 1819 *Piefelholz*; Kat *Pieselholz.* — Af Sb. nty. *Pisel* (Mensing under *Pesel*) eller samme Ord som Laaneord i dansk *Pissel* „Storstue" (se Feilb. under *Pisel*). Ordet indgaar oftere i Stednavne i Nordslesvig (Registret i DS III). Her vel snarest om en Rest af en nedlagt Gaard; jfr. under Bebyggelsesnavne.

Radeland. Kat *Radeland.* — Nty. *Rade-*

land. Sammensætningen forekommer ikke som Appellativ hos Mensing, men som Stednavn i Holsten (IV 31), og har utvivlsomt samme Betydning som det usammensatte *Rade* „Rydning", hvorom se Bd. X.

Regelstelle. Design 1754 *die Regelstelle*. — Maaske Apellativ. Nty. *Regelstell* d. s. s. *Regel* „eingefriedigte Stelle, wo die Kühe zum Melken zusammengetrieben werden" (Mensing).

Rygslyk [ˈrỳxsˌlyg]. Design 1754 *Rügsfelde, Rügsfeldt*; 1756 ArkBrunsholm *Rügs und Westerfeld, Rügges felder*; 1779 ArkGrønholt *Gross Rügelücke, klein Rügelücke*; KontraktbBrunsholm 1790 *Gros- und kleine Rügslüke, kleinen Rügglüke*; SkyldprotBrunsholm 1800 *Rügefeld, die Rüder koppel*; 1800 ArkBrunsholm *Rüggesfeld*; 1813 ArkBrunsholm *Rüggs-Koppel*; Jb 1818 *Rügskoppel*; Beschr 1819 *Röggekoppel*; 1820 ArkEsgrus Brunsholm *Großrügskoppel*; 1854 sts. *Theil der Rüggeskoppel*; Kat *Rüggslück*. — Efter Landsbyen *Rygge*; se under N. Brarup S., Bd. VIII.

Sagerfeld. Design 1754 *vom Saagerfelde*; 1756 ArkGrønholt *Sagerfeld*; 1757 sts. *Saager Felde*; 1800 ArkBrunsholm *Sage-Koppel*; Jb 1818 *Sagerfeld, Norder-Sagerfeld, Süder-Sagerfeld*; Beschr 1819 *Saagerfeld*; 1854 ArkEsgrus Brunsholm *die Saage-Koppel*. — Nty. *Sager* „Savskærer".

Sandkuulkoppel. 1800 ArkEsgrus Brunsholm *Sandkuhlen-Koppel*; SkyldprotBrunsholm 1780 *Sandkuhlkoppel*; U 1830 *Sandkuhlfeld*; Kat *Sandkuhlkoppel*. — Nty. *Sandkuul* „Sandgrav".

Schepsstelle. Jb 1818, Fol 1820 *Schepsstelle*. — Snarest Fejl for **Scheper-*, af nty. *Scheper* „Hyrde" (Mensing).

Schmiedekoppel. Kat *Schmiedekoppel*.

Schnakenberg. Fol 1826 [Jb 1817] *Schna(e?)kenberg*; Kat *Schnakenberg*. — Maaske af Vb. nty. *snacken* „snakke". Sted hvor man mødtes og snakkede?

Schreiberwiese. Design 1754 *die Schreiber wiese*; 1756 ArkGrønholt, SkyldprotBrunsholm 1756 *Schreiberwiese*. — Sælges fra Brunsholm til Grønholt. Ty. *Schreiber* „Skriver".

Schrepperie. Kat *Schrepperie*. — Efter Bebyggelsen *Skræpperi*, s. d.

Schumpen. Kat *Schumpen*. — Se under *Skump* Bd. X. Appellativet [*ʃùmb*] bruges i Brunsholm om Forhøjninger i Engene, ikke paa Markerne (Opt 1939).

Schüttsig. Design 1754 *Schütsick*; 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Schützig Koppel*; KontraktBrunsholm 1780 *Schuttzig*. — Af nty. *Schütt* „Tor von der Weide oder Koppel" (Mensing).

Sig. Kat *Sieg*. — *Sig*, se Bd. X.

Sigmose. Fol 1826 [Jb 1817] *Siegmoos*.

Snittkerfeld. Design 1754 *im Schnittgerfelde*; SkyldprotBrunsholm 1796, Fol 1826 [Jb 1817] *Schnittgerfeld*; Kat *Tischlerfeld*. — Nty. *Snittker* „Snedker". Hører til et Hus, der ligger ved Flensborg-Kappel Vejen.

Snittkerholz. Pol 1826 [Jb 1817] *Schnittgerholz*.

Steinkoppel. U 1830 *Stenkoppel* (*Stein-*?); Kat *Steinkoppel*.

Stensroj. U 1752 *Steensroj, Strensroj*; Kat *Stensroi*. — Enclave til Esgrus Skovby.

Strassenkoppel. Kat *Strassenkoppel*.

Süderfeld. Design 1754 *Süder- und Wester Felde*; Jb 1818, Kat *Süderfeld*.

Süderkoppel. SkyldprotBrunsholm 1798 *Süder Coppel*; Kat *Süderkoppel*. — To Lokaliteter i Kat.

Süderlyk. 1779 (Afskr.) ArkGrønholt *Süderlücke*; KontraktbBrunsholm 1782 *Süderlüke*.

Süderwiese. Senere Tilf. i Jb 1818, Kat *Süderwiese*.

Tamstoft. Design 1754, 1756 ArkGrønholt *Thomstofft*; SkyldprotBrunsholm 1757 *von dem..Thomastoffer Lande*; Jb 1818, Fol 1820 *Tams-Toft*. — Af Mandsnavnet *Tams*, en Form af *Thomas*, der forekommer i Sønderjylland fra Sl. af Middelalderen (DgP I 1372 f.).

Tegelkoppel [ˈte·xəlˌkùbəl]. Kat *Ziegelkoppel*. — Nty. *Tegel* „Tegl". Her har tidligere været et Teglværk (Opt 1939).

Trankær [ˈtrå·nˌkæ·ɹ]. Kat *Trankiär*. — Af Fuglenavnet *Trane*.

Ulvegrav. Design 1754 *Ullegrafer Wiese*; KontraktbBrunsholm 1781 *Ullegraffs Lüke*;

SkyldprotBrunsholm 1786 *Ullegraffer Wiese*; Kat *Ullegraff, Ullegrafslück.* — Se *Ulvegrav* under Bebyggelsesnavne.

Unterstewiese. SkyldprotBrunsholm 1796 *Unterste Wiese.*

Westerfeld. Design 1754 *Wester Felde*; 1756 ArkBrunsholm, Kat *Westerfeld.*

Westerkoppel. Jb 1818, Fol 1820 *Westerkoppel.*

Westerlyk. Kat *Westerlück.*

Westertoft. SkyldprotBrunsholm 1796 *Westertoft*; Kat *Wester-Toft.*

Westerwisch. 1820 ArkThomas Erichsen, Kat *Westerwisch.*

Vibmaj. Design 1754 *Wibmaj, Wibmay.*

Viertonnenland. Fol 1826 [Jb 1817] *Viertonnenland.*

Wilhelmskoppel. Kat *Wilhelmskoppel.*

Wischkoppel. Design 1754 *Wisch-Coppel*; Kat *Wischkoppel.* — *Wisch*, se Bd. X.

Vosskoppel [ˈfùs‿kùbəl]. Kat *Fuchskoppel.* — Nty. *Voss* „Ræv".

Esgrus Skovby.

Aalyk [ˈau‿lỳg, ˈxro·də ˈau‿lỳg, ˈkle·nə ˈau‿lỳg]. Jb 1723 *Ohlück, Oh Lücke*; Kat *Aulück, Kleen-Aulück.*

(Her?) **Abildkær.** U 1752 *Apfelkier.*

Baggelund [baxəˈlùnd]. (Her?) Jb 1723 *eine Lücke hinter die Lund, in der Lund Lücke*; Kat *Baggelund* — Formen gengiver antagelig et da. **Bag œ Lund* dvs. Bag Lunden; jfr. Citatet fra Jb 1723, der formentlig refererer til Stedet her, *Baggelund* støder op til den ene af Lokaliteterne *Lund.*

Bagkleve [ˈbag‿lai]. Kat *Backlerwisch.* — Lille Jordstykke umiddelbart ved Byen. Se under *Bagkleve* p. 193.

Bargkoppel [ˈba·x‿kùbəl]. U. u. A. *Bergkoppel*; U 1838 *Barglücke*; Kat *Bargkoppel.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Biersig. Kontraktb 1735 *Biersick Koppell.*

Bokær. Kat *Bokiär.* — Af Sb. *Bo* „Gaard" eller snarere af Sb. *Bod*; jfr. *Bodkær* p. 7.

Bosryde. U 1752 *Bosroj Coppel*; 1820 ArkEsgrus Esgrus *Boosray*; Kat *Boosry.* — Maaske af Sb. *Bod* med yngre Gen. paa -s; jfr. *Boshave* p. 243. Forleddet kunde dog ogsaa være et af Mandsnavnene glda. *Bō* eller glda. *Bōsi.*

Bredmajkær. U 1752 *Bremaikier, Bōmaikier*; 1797 (Afskr.) ArkBrunsholm *Bredmarckiers lücke.*

Bredmark [ˈbre‿ma·g, ˈbre·d‿ma·g(d), ˈbre·d‿fèld]. Kontraktb 1687 *Brehmarck*; Spec 1721 *Bre Mark*; (her?) U 1752 *in dem Bregerfeldter Felde*; 1798 (Afskr.) SA C XIII Nr. 494 *Bredfeldt, Bredfeldkoppeln*; U u. A. *Bredemark, Bredfeld*; 1837 ArkThomas-Erichsen *Breemarck*; U 1838 *Bredfeld*; 1841 ArkThomasErichsen *Bredemarck*; 1869 sts. *Süderste Bredefeld*; Kat *Bredefeld.* — [ˈbre‿ma·g] og [ˈbre·d‿fèld] er optegnet som Navne paa to Lokaliteter, der støder op til hinanden.

Bronsbæk. Mejer 1648 & 1649 *Bronsbeck.* — Jfr. *Mühlenstrom* ndfr.

Bøning [də bø·nəŋ, bø·dəŋ]. 1769 ArkRuntoft I *das sogenannte Brening Schift*; Kat *Böning.* — *Brening Schift* er Skov i 1769 og Formen sandsynligvis Fejl for **Boening.* Navnet er vel af samme Oprindelse som *Bøning* i Ballum S., Tønder A., der DS V 333 antages at indeholde Plantenavnet *Bønne.* Der er ikke topografisk Forbindelse med *Bønnehave* ndfr.

Bønnehave [ˈbo:n‿hòf, də ˈbo·n‿hòf]. Jb 1723 *Bönhoff*; Kat *Bohnenhof.* — Af Sb. *Bønne.*

Dam [ˈdam‿kùbəl, ˈdig‿vlš]. Jb 1723 *der Damm, in der Dam*; Kat *Damm.* — Optegnelsens [ˈdam‿kùbəl] og [ˈdig‿vlš] er begge samme Lokalitet som Katastrets *Damm. Dam*, se Bd. X.

Damsted. Kat *Dammstedt.* — Se Bd. X under *Dam.*

Degntoft [ˈdi·ɹnˌtòfd]. Jb 1723 *der küster Tofft*; Kat *Dientoft*. — Af Sb. *Degn*, der i den da. Dial. har været udtalt med en *ie*-Diftong, som paa Nty. er gengivet ved (*i·ɹ*].

(Her?) **?Dofdel.** U 1752 *Dofdehl, Dafdehl.*

Dreeangel [ˈdre·ˌaŋəl]. Kat *Triangel*. — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

(Her?) **Dreieck.** Kat *Dreieck.*

Døbbel. Kontraktb 1741 *Waßer Stelle oder sogenandten Döppel, Doppell.* — *Døbbel*, se Bd. X.

Elgaard Bjerg. U 1752 *Ellgardbarg*; Kat *Ellgaardbarg*. — Bebyggelsesnavnet *Elgaard.*

Elgaardsdam. 1738 SA C XII 1 Nr. 357 *Ellgaards Dam.*

Elmholt [ˈèlmˌhòld]. Jb 1723 *Elmholt, Elmholt Wisch*; Kat *Elmholt*. — Trænavnet *Elm.*

Esgrus Skovby Skov. Relation 1730 *die Escherisschaubuyer Fest Höltzung.*

Eskær [ˈèsˌkæ·ɹ]. Jb 1723 *Eskier, Erskier*; Kontraktb 1735 *Holz..in Eskier fänget an bey der Ellgaarder Scheide*; U 1838 *Jsckkier*; Kat *Iskiär*. — Ikke langt fra *Eskær* i Tolslev. Af Trænavnet *Esk.*

Fenslyk. Jb 1723 *Fenns Lücke, Fenns-Lücken.* 1822 ArkEsgrus Esgrus *Frienslücke.* — Forleddet er antagelig Gen. af Sb. glda. *fǣnath*, vn. *fénaðr* „Kvæg", der ogsaa indgaar i sjællandsk *Fensmark* (DS XVI 133 f.).

Forlyk [ˈfɔ·ɹˌlỳg]. Jb 1723 *Vorlück, Vor-Lück*; Kat *Vorlück.*

Freggelsmaj [*frèxəlsˈmai*]. Jb 1723 *Fregels May, Friggels May*; Kontraktb 1727 *Fregels Maywester*; Kontraktb 1747 *Fregelmay-Wester*; Kat *Frechelsmai.* — Se under *Freggelsmaj* p. 358.

Frys-ihjel [*fri·sˈvìl*]. U. u. A. *Frysihjel*; U 1838 *Frysijel-Koppel*; 1862 ArkThomas-Erichsen *Frysijel*; Kat *Frysejil.* — Imperativ af Vb. *fryse.* Navnet sigter formentlig til kold Jordbund.

Gaardvang. Kontraktb 1701 *Gardewang*; Jb 1723 *Garwang, Gardewang, Schauby-Garwang*; KI 1763 *die Gaarwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gaaskær [ˈkå·sˌkæ·ɹ, ˈkùɹsˌkæ·ɹ]. 1776 ArkRuntoft I 18 *Gooskier koppel*; Kat *Gaaskiär.*

Gaasmaj. Kontraktb 1687 *eine Löcke Goßmay genandt*; Jb 1723 *GoßMay, Klein GoßMay*; KI 1763 *Goßmay.*

Grisager. U 1752 *Griesacker.*

Groottoft. Kat *Grot-Toft.* — Nty. *groot* „stor".

Grossewiese. U. u. A. *große Wiese.*

Grovholt [ˈxrauˌhòld]. U 1752 *Grubholtz Coppel*; 1842 ArkJohs.Hansen *Grovholz*; Kat *Grovholt.* — Af Sb. sønderjy. *Grov* „Grøft", glda **grōf*; jfr. *Mellem Grovene* DS V 257.

(Her?) **Guldbæk.** Mejer 1648 *Guld beck*; Mejer 1649 *Guldbeck, Güldebeck.*

Gørre. Jb 1723 *Görres-Lück, Görris-Lücke*; U 1838 *Südergörrig, Nordergörrig*; Kat *Görrig, Nordergorrig, Südergorrig, Kleengörrig.* — Muligvis af et Sb. glda. **gyria* „Sump, Morads", afledt af Stammen i Sb. *gor* med lignende Betydning. Samme Ord kan maaske indgaa i det alsiske Gørbæk; se Kousgård Sørensen, Sø- og ånavne II 312.

Gørrebæk [*xỳrəˈbœ·g, ˈxø·rixˌbœ·g*]. Jb 1723 *Görrebeck*; 1837 SA C XII i Nr. 339 *Wiese Görrebeck*; Kat *Görrebeck, Görrigbeck.* — Ved *Gørre.*

Ham [*də ham*]. U. u. A., Kat *Hamm.* — *Ham*, se Bd. X.

Harrekrog [ˈharəˌkro·x]. Jb 1723 *Harrekrog, Harrekrug*; U 1852, Kat *Harrekrog.* — Antagelig Sb. glda. **hargh*, her i den fra Vn. kendte Betydning „Stendynge"; jfr. under *Harreshøj* p. 208.

Holt [*də hòld*]. Jb 1723 *Holt*; Tax 1787 *in der Acker Koppel Holdt*; Kat *Holt, Holzkoppel.* — To Lokaliteter i Kat. *Holt*, se Bd. X.

Hullacker. Kat *Hullacker.* — Der er ikke topografisk Forbindelse med *Hulmaj.*

Hulmaj [*hùlˈmai, ˈhùlˌmai*]. Kat *Hullmai, Hullmaisbarg.* — Maaske af Sb. *Hole*, hvorom se Bd. X, med Diftongering af det forlængede *o* i den da. Dial. og Reduktion af Diftongen til [*ù*].

Kalvekær. 1781 SA C XII 1 Nr. 298 *Kalle-Kiehr.*

Karklyk [*ka·gˈlỳg, də ˈka·gˌlyg*]. Kat *Karklück.* — Nty. *Kark* „Kirke".

Katkærhug [*kadjəˈhùx*]. Jb 1724 *Katkier Hau*; U 1752 *Katkierhoch*; Kat *Katten-*

hug. — Agerjord, der støder op til Stagholt. Om *Hug* „Sted hvor der hugges Gærdsel", se Bd. X.

Kile [*ki·l*]. — *Kile*, se Bd. X.

Kirkeholm. Jb 1723 *Kirchholm.*

Kirkemaj. Jb 1723, U 1752 *Kirch May*; 1779 SA C XII 1 Nr. 298 *Kirch-Maywisch*, (her?) *Kirismay.*

Kirkeskov [*ka·ghòldsˈmai*]. U 1752 *Kirch holtz*; U u. A. *Kirchholtmay*; 1820 ArkThomasErichsen *Kirchholtmey*; 1842 ArkJohs.Hansen *Kargholz*; Kat *Karckholt, Karkholtwisch.*

Kisperled [*kìsbəlˈhèg*]. Kontraktb 1687 *Keßperley.* — [ˈ*kìsbəlˈhèg*] er optegnet som Navn paa samme Lokalitet som *Kispertoft*, men maa oprindelig være Navn paa et Led ved Toften. Jfr. *Kisperheck* under Bebyggelsesnavne.

Kispertoft [*kìsbəlˈtòfd*]. Jb 1723 *Kaspertofft*; Kat *Kispeltoft.* — Antagelig af Sb. *Kirsebær.* Overgangen *-er* > *-el* optræder almindeligt i ubetonet Stilling.

Kleenham. Kat *Kleen Hamm.* — Nty. *kleen* „lille".

Kleentoft. Kat *Kleen-Toft.*

Kleinewiese. 1798 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 494 *kleine Wiese.*

Klewertoft [ˈ*kle·ˌtòfd*]. Kat *Klevertoft.* — Af nty. *Klewer* „Kløver". Den hty. Form *Klee* bruges ifl. Medd. alm. ogsaa i Nty.

Kolyk. DomkapJb 1638 *in die Kuhe Coppell*; Kontraktb 1687 *Kohlöck.*

Koppel. Jb 1723 *in der kuppel*; 1837 ArkThomasErichsen *Holzland in Kovvell.* — *Koppel*, se Bd. X.

Krim [*də krìm*]. — Afsides liggende Eng. Navnet bruges oftere om afsides liggende Lokaliteter. Jfr. *Krim* p. 23.

Krogeg [*krùˈe·x*]. U 1752 *auf Kroger Eck*; Kat *Kroeg.* — Muligvis samme Lokalitet som *Krogeg* i Adsbøl; se dette.

Krögerkoppel. Kat *Krögerkoppel.* — Nty. *Kröger* „Kromand".

Kær [*də kæ·ɹ*, (her?) ˈ*kiæ·ɹˌkùbəl*]. Tax 1787 *die Holzkoppel Kier*; Kat *Kiär.* — *Kær*, se Bd. X.

Kærhjørne. Jb 1723 *Kier hörn*; 1842 ArkJohs.Hansen *Kierhörn*; Kat *Kirrhör.*

Kösterholt [ˈ*kèsdəɹˌhòld*]. Kat *Kösterholt.* — Nty. *Köster* „Degn".

Lajlund. Jb 1723 *Lay Lund.* — Antagelig af Sb. *Lade.*

Langacker [ˈ*laŋˌagəɹ*]. Kat *Langacker.*

?Langhjørne. Jb 1723 *Langhörn, die Wester Lücke Langöre genandt.*

Langkær [ˈ*laŋˌkæɹ*]. (Her?) HolzReg 1785 *Langekier, Lange Kier.* Tax 1787 *Langkier*; Kat *Langkiär.*

Langlyk [*də laŋə ˈlyg*]. U u. A. *Langelücke*; Kat *Langlück.*

Langsig [*laŋˈsi·x*]. Kat *Langsieg.*

Langtved. Kontraktb 1686 *ein Wisch Langtwidt*; Jb 1723 *Langtwedt.*

Lerbjerg [ˈ*læ·dəɹˌba·x*]. Jb 1723 *Lärberg*; Kat *Lederbarg.*

Lilgaard. U 1838 *Baustelle Garten und Lillgaard.* — Kan muligvis være samme Lokalitet som *Kleenham* ovfr.

Lipping. Jb 1723 *auff gemeinen Dorffs Felde und auf Lipping*; KI[1] 1764 [Sterup] *Lipping.* — Efter den forsvundne Bebyggelse *Lipping.* Se under Bebyggelsesnavne.

Lumbæk. KR[2] 1661 *Lambeck.* KR[2] c. 1661 *Lombeck*; Jb 1723 *Lumbeck, Lumbeck May*; U 1752, Kat *Lumbeck.* — Nær *Lumbæk* i Tolslev; se dette.

Lund [*lùnd, də lùnd*]. Jb 1723 *die Lund, in der Lund Lücke*; Kat *Lund.* — To Lokaliteter i Kat. Jfr. *Baggelund* ovfr. *Lund*, se Bd. X.

Lundstoft [ˈ*lùnsˌtòfd*]. KI 1763 *Lundstoft*; 1783 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Londs-Tofft*; Kat *Lundstoft.*

(Her?) **Lygtoft.** 1753 SA C XII 1 Nr. 298 *Lügtofft.*

(Her?) **Lyk.** KR[2] 1667 *in der Lücke.* — *Lyk*, se Bd. X.

Maj. Jb 1723 *die May bey dem Haußе.* — *Maj*, se Bd. X.

Midtlyk. Jb 1723 *Mit Lück, Mit-Lück.*

Moorlyk [*də ˈmo·ɹˌlyg*]. U u. A. *Moorlücke*; Kat *Moorlück.*

Moorschift. U 1838 *Moorschift.*

Mose [*də mu·ɹs, də ˈmu·ɹsˌkùbəl*]. Jb 1783 *in der Mohr*; U 1752 *in die Moes*, (her?) *Moes Acker.*

Mosgaardtoft [*mo·sxå·ɹˈtòfd, mo·sxå·d*

ˈlyg]. 1803 (Afskr.) ArkEsgrus Esgrus *Moosgaardtoftlücke*; U 1852 *Moeskiertofft*; 1756 ArkThomasErichsen *Moesgaard tofft*; Kat *Moosgaardlück.* — Se *Mosgaard* under Bebyggelsesnavne.

Mühlenstrom. JensenAng 26 *der Esgruser Mühlenström.* — Samme Lokalitet som *Bronsbek* hos Danckw (JensenAng).

Mølledam. (Her?) 1665 SH 361 *die Müller Wiese auf Lippinghfelt*; 1804 (Afskr.) ArkEsgrus Esgrus *Mühldamhol*; Kat *Möhlendiek.*

Møllekrog [ˈmø·lˌkro·x]. KI 1763 *Groß und Klein Mühlkrog*; Tax 1787 *Möhlenkrog*; Kat *Möllkroeg.*

Nathylle. U 1838 *Natthüll oder Nachmütze*; Kat *Naehtmütz.* — Trekantet Agerstykke, der maa have Navn efter Formen. Sønderjy. *Nathylle* „Nathue" (Feilb.).

Norderwisch. Jb 1723 *in der Norder Wisch, in dem kleinen Norder Wisch*; Kat *Norderwisch.*

Nylyk [ˈni·əˌlyg]. Jb 1723 *Nie Lücke, die nie Lücke, in der neuen Lücke*; U 1752 *die neue Lück, die neue Lücke*; SkyldprotBrunsholm 1807 *Neulükke, die kl. neue Lükke*; Kat *Nielück.*

Nørrelyk. Jb 1723 *in den beyden norder Lücken, norder kuppeln.*

Nørretoft [ˈnʌudɔɹˌtòfd]. Jb 1723 *in der norder Tofft, Nordertofft, Norder Tofft, in der kleinen norder Tofft,* Kat *Nordertoft.* — Flere Lokaliteter i Kat.

Ooldelyk. Kat *Olle Lück.* — Nty. *oold* „gammel".

Osterfeld. 1841 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Osterfeld.*

(Her?) **Pennesten.** U 1752 *Pennessteen, Pannessteen, Peenessteen.* — Se under *Pennehøj* p. 330.

Pilsbro [*pìlsbrùˈvɹʃ*]. Kat *Pielsbro, Pielsbrowisch.* — Af Trænavnet *Pil.*

Rævkær [ˈråiˌkæ·ɹ]. U 1752 *Rafkier, Rafkierlück*; SkyldprotBrunsholm 1807 *Rewkierkoppel.* — Af Sb. *Rævˌ* i den da. Dial. udtalt *Röw* (Hagerup²). Formen *Rafkier* forudsætter en nty. Gengivelse af den da. *öw*-Diftong ved [*au*], og Udtalen [*råi*]- er en Skriftudtale af en Skriftform *Reu-*; jfr. under *Rævemose* p. 118.

?Røstang [*riˈsdaŋ*]. Jb 1723 *Rostang, Röstang Lücke.* — Muligvis af Adj. *rød* og Sb. *Stang.*

Skadelund. Schröder I 248 *Schadelund.*

Skidenled. 1751 ArkThomasErichsen, U 1752 *bey Schiedenheck*; 1853 ArkBrunsholm *Schiedenheck.*

Skirrerflaak [*ʃirəˈflå·g*]. Kat *Skirrerflaack.* — Agerjord ved Vejen fra Berrishave til Tolslev. Sidste Led er nty. *Flaak* „Fletværk", der anvendes i forskellige Betydninger, hvoraf den mest sandsynlige her er „Hürde", „Einzäunung, in die Schafe für die Nacht getrieben werden" (Mensing *Flaak* Bet. 3). 1. Led kan maaske være en Omdannelse af Adj. *skiden,* sønderjy. [*skirən*] (Feilb.).

Skovbyled. Jb 1723 *bey Schaubüeheck.* — Se *Esgrus Skovby* under Bebyggelsesnavne.

Skovbylyk [*ʃaubyˈlyg*]. Kat *Schaubylück.*

Skovbymose. 1839 SA C XII 1 Nr. 339 *Schaubyer Moor.*

Skovbytoft [*ʃaubyˈtòfd*]. Jb 1723 *Schobüe Tofft*; Kat *Schaubytoft.*

?Skovkær. Jb 1723 *Holtz-kier.*

Skæresten [ˈʃœ·rəˌsde·n]. Jb 1723 *Scharre-Steen*; U 1752 *Schorresteen*; Kat *Scherrestein, Ole Scherrestein, Nie Scherrestein.* — Forleddets oprindelige Form er usikker, men muligvis kunde der foreligge samme Ord som sv. Dial. *skärv* „Stenrøs", no. *skjerv* „nøgen Klippe" (Torp NEO 603).

Skønebæk [*ʃø·nəˈbœ·g, ˈʃø·nˌbèg*]. 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 297 *Koppel Schenebeck*; Kat *Schönebeck.* — Vel af Adj. *skøn.*

Smedtoft [*də ˈsmœ·ˌtòfd*]. — Nty. *Smed* „Smedje". Her har tidligere ligget en Smedje (Opt 1938).

Smostoft. SkyldprotBrunsholm 1805 *kleine Koppel Schmostoft*; Kat *Schmuustoft.* — Umiddelbart ved Byen. Forleddet kan maaske være Sb. nty. *Smoos, Smuus* „Gilde" (Mensing under *Smaus*).

Smøl [*smø·l, də ʃmø·l, ʃmø·l*]. 1750 (Afskr.) ArkEsgrus Esgrus *Schmöhl*; SkyldprotBrunsholm 1785 *die Lücke Schmoel izo in Groß und Klein Schmoel abgetheilet*; 1804 ArkEs-

grus Esgrus *Schmölkoppel, Schmölwiese*; Kat *Schmoehl.* — Se under *Smøl* p. 300.

Sniedertoft [ˈ*sni·dəɹˌtòfd*]. U 1752 *Schneydertofft, die Schneidertofft*; U 1838 *Schneidertoft*; Kat *Schnidertoft, Schnider-Toft* rett. fra *Schider-Toft* eller *Schieler-Toft.* — Forleddet nty. *Snieder* er sikkert Gengivelse af da. *Skrædder.*

Sundryde [ˈ*sùnˌry·*, ˈ*xro·d* ˈ*sùnˌry·*]. ProtRuntoft 1727 *Sünrüe*; KI 1763 *Sunroy, Sunrey*; Jb u. A. *Sundrüh, Sundrühe*; Jb 1798 *Sünderrüe*; Kat *Sonnry, Grotsonnry.* — Ved Grænsen til Berrishave. Se under *Sundryde* i Stubdrup; der er ingen topografisk Sammenhæng med denne Lokalitet.

Stagholt. U 1752 *Stagholtz*; 1842 ArkJohs.Hansen *Stagholz*; Kat *Stargholt.* — Sb. *Stage* „Pæl".

Stengels [*sdèŋəls*]. Jb 1723 *Stengels Lücke*; U 1752 *Stengels*; Kat *Stengel.* — Om *Stengels* se under *Stengelskær* p. 255.

Stensroj. KR² 1661 *Steens Roje*; Verz 1737 *Steensroi*; 1751 ArkThomasErichsen *Steensroy.*

(Her?) **Strejhøj.** 1804 (Afskr.) ArkEsgrus Esgrus *Streihey.*

Streng [*sdrèŋ*]. U 1752 *Streng*; 1798 SA C XII 1 Nr. 494 *Strengkoppel*; Kat *Streng.* — *Streng*, se Bd. X.

Stub. Jb 1723 *in der kleinen Stub oder Buschwerk.*

Svanborgkær. Tax 1787 *Schwanborger Kier, Schwonenburgkier.* — Skov. Efter Bebyggelsesnavnet *Svanborg.*

Süderholt. Kat *Süderholt.*

(Her?) **Süderkoppel.** Jb 1723 *Süderkuppel*; KI 1763 *die süder..Koppel.*

Süderwisch. Jb 1723 *in der Süder Wische.*

Synskær. Jb 1723 *Süns kier, Sonskier*; (her?) KI 1763 *die Laube Wiese Süder Ower, Süderckier*; 1837 [to Dok.] SA C XII 1 Nr. 339 *Wiesen Söndskier genannt, Sändskier*; Kat *Senskier, Sanskiär.* — Uklart. Muligvis kan første Led være Superlativen glda. *synnarst* „sydligst".

Sønderlyk. Jb 1723 *Süder-Lücke, in der Süder Lücke*; Kat *Süderlück.* — To Lokaliteter i Kat.

Søndertoft. Jb 1723 *die süder Tofft, die beyden süder Tofften*; Kat *Südertoft.* — To Lokaliteter.

Taglyk [ˈ*dax|lỳg*]. Jb 1723 *Tage-Lücke*; Kat *Taaglück.* — Plantenavnet *Tag* „Phragmites".

Toftmaj. Jb 1723 *Tofft May.*

(Her?) **Tornmose.** KR² 1661 *Tornmooß*, KR² 1671 *Tormoeß*; Verz 1737 *Tornwas.*

Tybjerg [ˈ*tydˌba·x, tỳgˈba·x*]. Jb 1723 *Tübarg*; U 1752 *Tubarg*; Kat *Tückbarg.* — Hvis Navnet er gammelt, kan det være af samme Oprindelse som det sjællandske Herredsnavn *Tybjerg* (1135 (Vid, 1245) *Thiuhcæbyærshcæreth*), der er sammensat med glda. **thiūth*, vn. *þjóð* „Flok, Skare, Folk"; se DS XVI 127 f. med Litt.henv. Stedet støder op til *Karklyk.* Udtaleformerne med [*d*] og [*g*] er tydeligt nok uoprindelige, den sidste paavirket af Skrivemaaden i Kat.

Undersholt [ˈ*ùnəɹsˌhòld*, ˈ*unəɹsˌhòld*]. Jb 1723 *Underholt, Undersholt Lücke*; Kat *Unnersolt.* — Agerjord umiddelbart Syd for Byen. Forleddet er sikkert Sb. jy. *Unden* „Middagsmaaltid", vn. *undorn* „Tidspunktet eller Maaltidet Kl. c. 9". Ordet indgaar i adskillige nordiske Stednavne, bl. a. i *Undcærn as* i den hallandske Grænsebeskrivelse i VJb. Navnene sigter til, at Solen befinder sig over Lokaliteterne ved *undorn*, set fra det Sted, hvor Navngiverne befinder sig; se E. Lidén i ANF XXIII 259 ff. og jfr. Bertil Ejder, Dagens tider och måltider p. 80 med Litt.henv.

Vandkær. Spec 1721 *Wan Kier*; Jb 1723 *Waßerkier, in der norder Waßerkier, Waßkier*; Jb u. A. *Süderwannkier*; 1794 SA C XII 1 Nr. 299 *Norder- und Süderwasserckier*; 1831 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Wasserkier.*

Waterholt [ˈ*vå·dəɹˌhòld*]. Kat *Waaterholt, Norderwaaterholt, Süder-Waterholt.* — Nty. *Water* „Vand".

(Her?) **Ved Skoven.** 1774 ArkEsgrus Brunsholm *bey der Schau.*

Vedstol [ˈ*vɪdˌsdo·l*]. Kat *Wittstohl.* — Se *Vedstol* p. 17.

Weglyk. (Her?) U 1752 *zwischen die Weege*; U u. A. *Koppel am Wege*; U 1838 *Weglücke.*

Vesterbjerg. Jb 1723 *Westerberg.*

(Her?) **Westerkoppel.** Verz 1737 *Westerkoppel*; KI 1763 *Wester Koppel.*

Vesterlyk [ˈvèsdəɹˌlyg]. Jb 1723 *die Wester Lücke*; Kat *Westerlück.*

Vestermaj. 1779 SA C XII 1 Nr. 298 *Westermay*; Kat *Westerwisch.* — To Lokaliteter.

Westerschift. 1769 ArkRuntoft I *Wester Schift.*

Westerstraat [ˈvèsdəɹˌsdrå·d]. Kat *Westerstrasse.*

Vestertoft. Jb 1723 *die Wester Tofft*; Kat *Westertoft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Vibmaj [ˈvixˌmai, də ˈkle·n ˈvixˌmai, də ˈxro·d ˈvixˌmai]. Jb 1723 *Wiemay, Wittmay, Witmay, Wied-May, Wich May, Wiebmay*; SkyldprotFlensb 1739 *Wieb-May*; Kontraktb 1741 *Wip-May*; SkyldprotBrunsholm 1797 *Wippmay*; 1837 SA C XII 1 Nr. 339 *Wipmay*; Kat *Wischmay, Wichmai, Kleenwichmai.* — Støder op til *Vibmaj* i Sterup S. p. 360. Forleddet synes, trods nogle af Skrivemaaderne i Jb 1723, at maatte være Fuglenavnet *Vibe.* Udtaleformen (*vix-*] er paavirket af Skrivemaaden i Kat.

Wiesenkuul. SkyldprotBrunsholm 1807 *die kl. Wiesenkuhl.*

Østerlyk. Jb 1723 *Oster Lücke, in der Oster-Lücke*; Kat *Osterlück.*

Østertoft [ˈo·sdəɹˌtòfd]. Jb 1723 *die Oster Tofft*; Kat *Ostertoft.*

Grønholt.

Delvis i Sterup Sogn.

(Her?) **Altetoft.** U 1834 *Alte-Toft.*

Bagklevewisch. Kat *Backlerwisch.* — Se under *Bagkleve* p. 199.

Bargkoppel. Kat *Bargkoppel.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Barglyk. U 1834 *Barglücke*; Kat *Barglück.* — To Lokaliteter i Kat.

Buschkoppel. Spec. 1721 *Buschkopel bey Ulegraff.*

Dreiangel. U 1834, Kat *Dreiangel.*

Gaasekule. 1756 ArkGrønholt *Gose-Kühl*; SkyldprotBrunsholm 1792 *Gooskahlen. Groskahlen* [sic]; U 1834, Kat *Gooskuhl.*

Grüft [ˈxro·d ˈxrỳfd, ˈkle·n ˈxrỳfd]. Kat *Kleen-Grüft, Grotgrüft.* — Smaa Stykker Agerjord. Navnet gengiver vel et da. **Grøft*, hvorom se Bd. X.

Hasselkær. Spec 1721 *Haßel Kier.*

Hjorthorn [ˈjòdˌhùɹn, ˈjòɹdˌhùɹn]. Kat *Iatthorn.* — Sb. *Hjortehorn* „Hjortetak" (ODS). Antagelig Sammenligningsnavn.

Holtkoppel. (Her?) Verz 1737 *Holtzkoppel*; Kat *Holt-Koppel.*

Ivesdamlyk. 1750 ArkEsgrus Esgrus *Norde* [sic] *Jwesdamlück*; 1759 ArkEsgrus Esgrus *Jwesdamlück.* — Antagelig af Mandsnavnet *Iver.*

Kaadlykke. 1780 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Kahtlücke.* — Sb. *Kaad* „Husmandssted".

Kil. Kat *Kiel* —Sb. *Kil* eller *Kile*; se Bd. X.

Kleenlyk. Kat *Kleenlück.* — Nty. *kleen* „lille".

Kule. 1750 ArkEsgrus Esgrus *die Kuhle oder Aquär genandt*; (her?) 1759 ArkEsgrus Esgrus *die Kuhle.* — *Kule*, se Bd. X.

Langlyk. SkyldprotBrunsholm 1800 *Langlükke.*

Lund. Spec 1721 *die Lund.*

Mitteltoft. U 1834, Kat *Mitteltoft.*

Moorschump. Kat *Moorschump.* — Sidste Led er nty. *Schump* „schmales Stück Pflugland an einer Wiese entlang", „hohe Stelle in einer Wiese (auch im Moor)" (Mensing fra Angel). Jfr. under *Skump* Bd. X.

Mosgaard [ˈmo·sˌxå·ɹd]. SkyldprotBrunsholm 1757 *von dem sogenannten Moosgaardt...Lande*; sts. 1792 *die kleine Moosgarder Lüke*; *große Moosgaardter Koppel*; U 1834 *Moosgaardlück, Moosgaardterwisch*;

Kat *Moosgaard*. — Efter Bebyggelsen *Mosgaard*.

Mosvad [ˈ*mo·sˌvad*]. Kat *Mooswatt, Muuswatt*. — Sb. *Mose*.

Nielyk [*ni·əˈlɣg*]. Kat *Nielück*. — To Lokaliteter i Kat. Nty. *nie* „ny".

Norderlyk. U 1834 *Noderlücke*; Kat *Norderlück*. — To Lokaliteter i Kat.

Nørretoft. Spec 1721 *die Nordertofft*; 1756 ArkGrønholt *von der Nordertofft*; Kat *Nordertoft*.

Osterfeld. Spec 1721 *Oster Feldt*.

Osterkoppel. Spec 1721 *die Oster Kopel*.

Osterlyk. Kat *Osterlück*.

Ostertoft. U 1834, Kat *Ostertoft*.

Schriewerwisch. U 1834 *Schreiberwiese*; Kat *Schriwerwisch*. — Nty. *Schriewer* „Skriver".

Smalltoft. U 1834 *Schmaltoft*.

Smallyk. Kat *Schmallück*. — Nty. *small* „smal".

Stachelland. Kat *Stachelland*. — Sb. Nty. *Stackel* „Stakkel"; Ordet forekommer ogsaa i Formen *Stachel* „mit hochd. Lautgebung" (Mensing IV 795), og det er aabenbart denne Form, der foreligger her. Jfr. m. H. t. Betydningen *Stakkelland* p. 286 og m. H. t. Formen *Stachel-* under *Stakkelland* p. 296.

Stengelsmose. Design 1754 *Stengels Mohr Coppel*; U 1834 *Stengelsmoor-Acker, Stengelsmoor-Moor*; Kat *Stengelsmoor, Stengelsmooracker*. — Om *Stengels-* se under *Stengelskær* p. 255.

Süderlyk. Kat *Süderlück*.

Südertoft. 1756 ArkGrønholt *Süder- und ... Nordertofft*; U 1834, Kat *Südertoft*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Wallstruuk [ˈ*valˌsdrug*]. Kat *Wallslück*. — Første Led er nty. *Wall*, antagelig i Betydningen „Knick", „lebendige Befriedigung" (Mensing). Efterleddet er nty. *Struuk* i Betydningen „Gesträuch", „Buschwerk" (Mensing). Den optegnede Udtaleform kunde dog eventuelt være Omdannelse af et ældre Navn paa *-lyk*; jfr. Kat.

Westerlyk. Kat *Westerlück*.

Westertoft. SkyldprotBrunsholm 1792 *Wester Toft*.

Vibmaj. 1718 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Widemey*; Spec 1721 *Wib Maj, Wib May*; 1844 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Wipmay*; Kat *Wischmai*. — Støder op til *Vibmaj* i Esgrus Skovby; se dette.

Wischacker. Kat *Wischacker*. — *Wisch*, se Bd. X.

Koppelled.

Bonsbarg. Kat *Bonsberg*. — Støder op til *Bonsbarg* i Udmark; se dette.

Fiklyk. SkyldprotUdmark 1805 *die Vick Lücke*. — Sønderjy. *Fikke* „Lomme", efter Markens Form. Jfr. *Fikke* i Nabobyen Nisvraa.

Graverkoppel. MastReg 1690 *Groffer Koppell*; SkyldprotUdmark 1776 *Gräber Koppel*. — Sb. *Graver*.

Gräwerdiek. Kat *Gräverdiek*. — Nty. *Gräwer* „Graver" (Mensing II 461). Der er formodentlig topografisk Forbindelse med *Graverkoppel*.

Hansenbarg [ˈ*hansənˌba·x*]. — Af Slægtsnavnet *Hansen*.

Hundhøj. MastReg 1690 *Hund Hue*; Kat *Hunhoy*; Sach II 26 *Hundhyg*.

Højskov [ˈ*hyˌšau*]. 1744 ArkEsgrus Nisvraa *Hüschou*; U 1765 *Höyschaus Lücke*; U 1853 *Hüyschau auch Jacob Jensens Lücke genannt*; Kat *Hüschau*.

Jakob Jensens Lyk. Se under *Højskov*.

Kirchenholz. MastReg 1690 *daß Kirchen Holz*; Kontraktb 1701 *im Kirchen-Holz*. — Appellativ?

Kirchenland. (Her?) KR² c. 1661 *in der Kirchen Lücke*; Kat *Kirchenland*.

Kötnertoft. MastReg *die Kottener Toffte*. — Nty. *Kötner* „Kaadner, Husmand". Appellativ?

Lipping Lyk [*lɪbəŋ ˈlʏg*]. — Se *Lipping* under Bebyggelsesnavne.

(Her?) **Maj.** 1767 ArkØstergaard *die Maye, May Wiese.* — *Maj*, se Bd. X.

Marquartsholz. MastReg 1690 *Marquarʇz Holtz.*

Möhlenkoppel. Opt. 1593 *jnn der Mhoelen koppell*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *die Mülen Koppell*; Opt 1610 *in der mölenkoppell*; MastReg 1664 *Mühlen Koppel*; Kat *Mühlenkoppel.* — Nty. *Möhl* „Mølle".

Möllerlyk. Kat *Möllerlück.* — Ved *Möhlenkoppel.* Nty. *Möller* „Møller" eller da. *Møller.*

Møllermaj [*mʊ̀lə|mai, |mʊ̀lə|mai*]. (Her?) C. 1665 ArkStenb Bredegade p. 45 Nr. 9 *Müllerwisch*; MastReg 1690 *Möller May*; 1774 ArkRuntoft I 11 *Möllermay*; Kat *Möllemay.*

Niekoppel. MastReg 1690 *Neu Koppell*; Reg 1690 *Nie Koppell*; Kat *Niekoppel, Niekoppeln.* — Nty. *nie* „ny".

Norderwisch [*ˈnʊ̀ɒdəɹ|vɪ̀ʃ*].

Pilborg. 1767 ArkØstergaard *Pillburg Lücke, das Pillburger Land*; 1779 ArkØstergaard *Pielburg Lücke*; Kat *Pielborre.* — Eng. Af Trænavnet *Pil.*

Radekuul [*də ˈrå·|ku·l*]. — Mark ved Gaarden Vinderyde. Første Led er nty. *Rade*, se Bd. X.

Schulland. Kat *Schulland.*

Schump [*də ʃʊ̀mb*]. — Bakke. Se Bd. X under *Skump.*

Soltewisch. Se under Udmark.

Stiegkoppel [*də ˈsdix|kʊ̀bəl*]. — Samme Lokalitet som [*vɪ̀nəry·əɹˈlʏg*]; se ndfr. under *Vinderyde.* Af nty. *Stieg* „Gangsti".

Strandkoppel. 1593 ArkRuntoft Urk III 1 *die strandt koppel*; MastReg 1690 *Strandt Koppell*; Kok *Strandkobbel* (*-kåffel*).

Südertoft [*ˈsy·dəɹ|tòfd*]. Kat *Südertoften.*

Süderwisch [*ˈsy·dəɹ|vɪ̀ʃ*].

Westertoften [*ˈvèsdəɹ|tòfdən*]. Kat *Westertoften.*

Vinderyde [*vɪ̀nəry·əɹˈlʏg*]. 1593 ArkRuntoft Urk III 1 *winderew*; MastReg 1664 *Winderüy*; MastReg 1690 *winderue, Winderüe*; 1771 ArkRuntoft I 2 *Winderuy*; Fol 1848 [K 1776] *Winneray-Holz-Koppel.* — Se under *Vinderød* p. 230. Jfr. *Stiegkoppel* ovfr.

Nisvraa.

Aalyk. U 1765 *der Au Lucke.*

Aar [*å·ɹ*]. SkyldprotUdmark 1808 *aus der Aar-Wiese*; Kat *Arr.* — Eng. Antagelig Sb. *Aare*, glda. *athra*, her i Betydningen „Vandaare"; jfr. *Aare* DS VI 179. Formen er dog paafaldende, idet Hagerup[2] p. 117 kun angiver Udtalen *öjjr.*

Almind [*ˈal|mi·n*]. Kat *Almie.* — Støder op til *Almind* i Stubdrup. *Almind*, se Bd. X.

Alskrog. Kontraktb 1690 *Alßkrog.* — Agerjord. Muligvis af Sb. *Alsæd*; jfr. *Alskrog* DS IV 559.

Bernerland [*ˈbèɹnə|land*]. Kat *Bernerkoppel.* — Hørte til et Hus, der ejedes af en Mand ved Navn *Berner* (Opt 1938).

Birmkær. Reg 1690 *Birm Ker, Birm quer.* — Snarest af et Stednavn **Bjerrum*, Dat. Pl. af Sb. Bjerg; jfr. Bd. X under *-um.* Navnet forekommer flere Steder i Nørre- og Sønderjylland (Hald, Stedn. paa -um p. 125).

Bjerglyk. U 1765 *Berg Lücke*; Kat *Berg-Koppel.*

?Bredmaj. Kat *Bremai, Bresmai.* — *Bremai* og *Bresmai* støder ikke direkte op til hinanden, men er Dele af samme Engstrækning.

Breedestück [*ˈbre·də|sdʏg*]. Kat *Breite-Stück.* — Nty. *breed* „bred".

Bregenholz. Kat *Bregenholz.* — Agerjord, der støder op til Skoven *Holt.* Af Plantenavnet *Bregne.*

Bygstykke [*ˈby|sdʏg*]. U 1765 *Böchstück, Böchstück Lücke*; 1766 ArkEsgrus Nisvraa

Bögstück, Bügstück; Kat *Bügstück, Büchstück*. — Areal Vest for Stavsmark. Af Sb. *Bygge*, se Bd. X.

Bøntved [ˈbø·nˌtwe·d]. U 1765 *Böntwedts Lücke*; 1766 ArkEsgrus Nisvraa *Böntwedt, Böntwedkier*; 1782 ArkEsgrus Nisvraa *Bontwedtkier*; Kat *Böntwe*. — Plantenavnet *Bønne*.

Dam. U 1765 *der Damm bey der Au*; 1817 ArkEsgrus Nisvraa *im Dam oder Kafjel*; Fol 1848 [K 1776] *Dammlücke*. — Jfr. *Kagfjæl* ndfr. *Dam*, se Bd. X.

Damstedland. Kontraktb 1760 *das sogenante Damstedt-Land*. — Om *Damsted* se Bd. X under *Dam*.

Dreieck. Kat *Dreieck*.

Dyndlyk [ˈdø·nˌlỳg, (her?) ˈdỳnˌkiæ·ɹ]. U 1765 *Dönne Lücke, Dörn Lücke*; 1778 ArkEsgrus Nisvraa *Rönlück*; 1803 ArkEsgrus Nisvraa *die Dünlücke*; Kat *Dönlück*. — *Rönlück* ligger ifl. Dok 1778 paa Lipping Mark, og da *Dyndlyk* ligger umiddelbart ved Gaarden Lipping, er der utvivlsomt Tale om samme Lokalitet.

Erikstoft. Kat *Eriches Toft*.

Fikke [*fig*]. 1846 ArkEsgrus Nisvraa, Kat *Fick*. — Lille Agerstykke. Sønderjy. *Fikke* „Lomme"; efter Markens Form.

Fry [*fry·*]. Kat *Früh*. — Fladt Stykke Agerjord, mod Vest begrænset af en Bæk. Navnet bør muligvis sammenstilles med det no. Elvenavn *Frya* (NE p. 59); en usikker Forklaring af dette Navn er givet af Indrebø i MM 1941 p. 110 f.

?Fryenkær [*franˈkæ·ɹ*]. U 1765 *Freuen* (*Frunen*?) *Kier*; Kat *Frikjær*. — Skov, der støder op til *Fry* ovfr., men Forholdet mellem de to Navne er uklart. Muligvis kan Sammensætningen paa *-kær* være et oprindeligt **Fryengkær* med Navnet *Fry* som første Led og med Forkortelse og Overgang af Vokalen til [*a*] paa Grund af den ubetonede Stilling. Om Overgang af $\eta > n$ i Infortisstilling se BrN GG II § 317.

Fælde. U 1765 *die Felle*; Kat *Felde*. — Agerjord, der støder op til Skoven *Holt*. *Fælde*, se Bd. X.

Gammeldam. U 1765 *Gammel damm*. — Eng.

Gammellyk [ˈxaməlˌlỳg]. Jb 1723 *Gammellücke*; U 1853 *die Gammelücke* (sic); Kat *Gammellück*.

Grootelyk [ˈxro·dəˌlỳg]. — Nty. *groot* „stor".

Grootewisch [ˈxro·dəˌbìs]. Kat *Grosse Wiese*. — Katastrets *Grosse Wiese* betegner en anden Lokalitet end Udtaleformen, der svarer til (en Del af) *Holmai* i Kat.

Grossekoppel. Kat *Gr. Koppel*.

Gruetoft [ˈxruˑˌtòfd]. 1794 ArkEsgrus Nisvraa *in der Grubetoft*; Kat *Grubetoft*. — Antagelig efter den fsv. Gd *Grue*, se under Bebyggelsesnavne.

Ham. (Her?) U 1765 *der kleine Hamm Osten dem Hause*; Kat *Hamm*. — *Ham*, se Bd. X.

Henningslyk. Kontraktb 1718 *Hennings Lücke genannt*.

Hestlyk [ˈhæ·sˌlỳg]. U 1765 *Hest Lücke*; Kat *Hestlück*.

Hinterste Koppel. Kat *Hinterste-Koppel*.

Holm. (Her?) U 1765 *der Halm Lücke*; U 1853, Kat *Holm*. — *Holm*, se Bd. X.

Holmbjerg [ˈhòlmˌba·x]. Kat *Holmberg*.

Holmmaj. Jb 1723 *Hullmay, Hollenmay*; U 1765 *die Lücke bey Holl-May*; U 1853 *Holmei*; Kat *Holmai, Holmaislück*. — Støder op til *Holmbjerg* ovfr. og til *Holmmaj* i Stenbjerg, Stenbjerg S.

Holt. U 1765 *das Holt*; Kat *Holt, Hult*. — I Kat Navn paa Skov og nærliggende Agerjord. Formen *Hult* gengiver en da. Udtale med lukket *o*. *Holt*, se Bd. X.

Holtland [ˈhòldˌland]. 1806 ArkEsgrus Nisvraa *die Holzkoppel*; Kat *Holzkoppel*.

Holtlyk. U 1765 *in der Holt Lücke*; Kat *Holzlück*.

Hoot [*ho·d*]. Kat *Hut*. — To trekantede Agerstykker. Se *Hoot* p. 148.

Huusste [ˈhu·sˌsdœ·]. Kat *Husstell*. — Se *Huusste* p. 130.

Hælde [*hìl*]. — *Hælde*, se Bd. X.

Høj [*hy·*]. U 1765 *der Höy*; 1782 ArkEsgrus Nisvraa *Höu-Koppel, die sogenandte Höu-Koppel oder Lücke*; Kat *Hohe-Koppel*.

Højsten [*hy*ˈ*sdi·ɯn*]. Kat *Hoistjen*.

Kagfjæl [ˈkalˌfèl]. U 1765 *Kogfels Lücke*;

1776 ArkEsgrus Nisvraa *Kagfiel*; 1788 ib. *Kagfill*; 1795 ib. *die Karrfiellucken*; Kat *Kagfield*. — Lille Engstykke. Antagelig et Sammenligningsnavn, Sb. *Kagefjæl*. Ordet kendes fra Samsø, hvor det bruges om en tynd Træplade paa en lang Stang, hvormed Kagen sættes ind i Ovnen (H. P. Hansen, Bondens Brød p. 162).

Kaspelhøj [*kasbəˈhy·*]. SH 318 E *Casselhye*; Fol 1848 [K 1776] *Caspelhoi-Koppel*; Kat *Caspelhye*. — Agerjord paa Grænsen til Koppelled. Ifl. SH 318 E er der en „Steinhügel" her.

Kloft. U 1765 *daß Kloft beym Au.* — Eng. Formodentlig et **Klöft*, der gengiver da. *Kløv(e)*; se Bd. X.

Kohave [ˈkùˌhau].

Koppel. Kat *Koppel, De Koppel.* — *Koppel*, se Bd. X.

Kovad [*kùˈvai*]. Jb 1723 *Kuh Way.* — Eng.

Krogagre. U 1765 *Kroge ackere.* — I Søndermark Sb. *Krog*, hvorom se Bd. X, eller Adj. *kroget*.

Krooglyk [ˈ*kro·xˌlỳg*]. Kat *Kruglück.* — Der har ligget en Kro her (Opt 1938). Nty. *Kroog* „Kro".

Kryk. Kat *Krück.* — Lille Agerstykke ved en Vejkrumning. Antagelig et Sammenligningsnavn, af jy. *Krykke* i Betydningen „krogen på dørstolpen, der bærer dørens hænge" (Feilb. fra Angel).

Kummen [*kùmən*]. U 1765 *Commen Lück, Commen Lücke, klein Commen Lück*; 1799 ArkEsgrus Nisvraa *Koppel Kumben*; 1803 ib. *klein Komme*; 1809 ArkØstergaard *Kummen*; Kat *Kommen.* — Samme Navn som *Kummen* i Sterup p. 365.

Langelyk [ˈ*laŋəˌlỳg*]. Kat *Lang-Lück, Lange-Lück.* — To Lokaliteter i Kat.

Langspetlyk [*lansbìˈlỳg*]. U 1765 *Langspeet Lücke*; Kat *Langspetlücke.* — Det midterste Led er antagelig identisk med Forleddet i *Spjelkær* ndfr., se dette. De to Lokaliteter er kun adskilt ved Marken *Breedestück*

Lillebjerg. U 1765 *der Norder Toft Liell Berg genannt.*

Lillelyk. Kat *Lielück.*

Lipping. Kontraktb 1681 *Bondengrund auf Lipping*; Kontraktb 1726 *Lippelsfeld*; 1761 SA C XII 1 Nr. 298 *Lippinger Norder, Süder und Westerfeldt.* U 1765 *Lipping Lücke, der Wisch bey Lipping.* — Se *Lipping* under Bebyggelsesnavne.

Lundkær. Fol 1848 [K 1776] *Lundkier.*

Lyk. Kat *Lück.* — *Lyk*, se Bd. X.

Lystved [*laŋˈlysdəɹ*]. U 1765 *Luestweds Lücke, Lüeßtwedt Lücke, Lange Lüestweds ditto, Lüeßtwedt Kier*; 1790 ArkEsgrus Nisvraa *Lüstwed, Lüstwedkier*; SkyldprotUdmark 1797 *Lüstweedten*; 1800 ArkEsgrus Nisvraa *Lus twit Kier*; Kat *Gross Lüstwedt, Lang Lüstwedt.* — Se under *Lystved* p. 365.

Maj [*mai*]. U 1765 *der May beym Hause*; Kat *Mai.* — *Maj*, se Bd. X.

Mittellyk [ˈ*mìdəlˌlỳg*].

Mose. U 1765 *die Moos*; 1831 (Afskr.) ArkEsgrus Nisvraa *Maaß*; Kat *Muues, Moos.* — I Kat to Lokaliteter, af hvilke *Muues* støder op til *Mørkmose* ndfr. Baade *die Moos* og *Mörck Moos* er ifl. U 1765 *„alles Holtz Land"*.

(Her?) **Møllermaj.** 1791 ArkEsgrus Nisvraa *Möllermay*; SkyldprotUdmark 1799 *Möllemaj*; c. 1800 ArkEsgrus Nisvraa *Möllermay*; 1808 ArkStenb Stenbjerg p. 13 Nr. 3 *Möllermaier-Wiese*; U 1853 *Möllmei oder Neue-Wiese.* — Formerne skal muligvis henføres til *Møllermaj* i Koppelled.

Mørkmose [ˈ*mỳɹgˌmå·ɹs*]. U 1765 *Mörck Moos*; SkyldprotUdmark 1815 *Mörkmoos, Mörckmoos*; Kat *Möckmoos.* — Adj. *mørk*. Jfr. *Mose* ovfr.

Neuewiese. U 1853 *Möllmei oder Neue-Wiese.* — Jfr. *Møllermaj* ovfr.

Niefeld [ˈ*ni·ˌfèld*]. 1794 ArkEsgrus Nisvraa *Neu-felde.* — Nty. *nie* „ny".

Niekoppel. 1808 ArkStenb Stenbjerg p. 13 Nr. 3 *Niekoppel.*

Nisvraa Aa. 1783 SA C XII 1 Nr. 400 *Die Niesgrauer Aue*; Verz 1819 *Niesgrau-Aue.* — Et andet Navn paa *Lipping Aa*; se under Naturnavne i Nyherred. Om *Nisvraa* se under Bebyggelsesnavne.

Nisvraa Bro. 1792 SA C XII 1 Nr. 400 *bey der Niesgrauer Brücke.*

Nylyk [ˈ*ni·ˌlỳg*]. Jb 1723 *die neue Lücke*;

U 1765 *die neue Lücke, der kleine neue Lücke*; Kat *Nielück*.

Nørretoft [ˈnùɹdəɹˌtòfd]. Kontraktb 1690 *in der Norder Tofft*; U 1853 *Nordertoft*.

Osterham. U 1853 *Osterhamm*.

Osterholz. Fol 1848 [K 1776] *Osterholzkoppel*; *Kat Osterholz*.

Ostertoft. Kat *Ostertoft, Oster-Toft*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Perres [*pèrəs*]. — Ved Nisvraagaard. Navnet er muligvis Gen. af et Personnavn.

Pinkeryde [ˈpìŋgəˌry·]. U 1765 *Pinkerroys Lücke*; Kat *Pinkerie*. — Støder op til *Pinkeryde* i Stubdrup; se dette.

Pold. Kat *Poll*. — *Pold*, se Bd. X.

Povlsbjerg [ˈpaulsˌba·x]. Fol 1848 [K 1776] *Pauls Barg-Koppel*; Kat *Paulsberg*.

Pugmaj. Fol 1848 [K 1776] *Pug-May-Wiese*. — Hører til Nisvraagaard. Af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup² under *Pug*).

Rohrkoppel [ˈro·ɹˌkùbəl]. Kat *Rohrkoppel*. — Forleddet opfattes nu som Plantenavnet nty. *Rohr* „Rør", men kan bero paa en Omdannelse; jfr. *Rurlyk* ndfr.

Roj. U 1765 *daß Roy beym Coppelheck*. — *Roj*, se Bd. X.

?Rugland. U 1765 *Raur Land, Raur Lands Lücke*; 1766 ArkEsgrus Nisvraa *Rauland*.

?Rurlyk. SH 318E *Ruhrlücke*; Fol 1848 [K 1776] (*N?*)*uhrlücke*. — Muligvis samme Lokalitet som *Rohrkoppel* ovfr. *Rurlyk* hører til Nisvraagaard, og *Rohrkoppel* ligger lige Nord for denne Gaard.

Rævegrav. U 1765 *rewegrafs Lücke*; 1774 ArkEsgrus Nisvraa *das sogenannte Rewgraf*; Kat *Reugruft*.

Rønlyk. 1778 ArkEsgrus Nisvraa *auf dem Lippinger Felde in der Koppel Rönlück*.

Rørmose. U 1765 *der Röhr Teich*; 1806 ArkEsgrus Nisvraa *Roermoes-Teich*. Kat *Rörmoos*. — Plantenavnet *Rør* „Phragmites". Formen i U 1765 er Ellipse for **Röhrmoos Teich*.

Saagkær. U 1765 *Saagkier*.

Salteng. Jb 1723 *Solte Wisch*; U 1765 *bey Schnockholm in der Saltzen Wische*.

Schindertoft. Kat *Schindertoft*. — Forleddet kan være ty. *Schinder*, nty. *Schinner* „Rakker", men Navnet er maaske snarere et da. **Skindertoft*, af *Skinder* i Betydningen „Garver".

Schmiedekoppel. Kat *Schmiedekoppel*.

Schneidertoft. Kat *Schneidertoft*.

Skarryde [ˈšaˌry·]. Kat *Scharrye*. — Nær Grænsen til Stubdrup og muligvis identisk med *Skaderoj* i denne By; *-roj* og *-ryde* veksler oftere i Former af samme Navn.

Skolbjerg Lyk. U 1765 *Sch(ie?)olberg Lücke*. — Se under *Skolbjerg* i Berrishave p. 390.

Skovlyk. U 1765 in der *Schaulücke*. 1774 ArkEsgrus Nisvraa, Kat *Schaulück*.

Smedsbro. 1781 ArkEsgrus Nisvraa *die Lücke Schmidsbrücke*.

Snogholm. Kat *Schnogholm*. — Hører til Gaarden *Snogholm*; se under Bebyggelsesnavne.

Spjelkær [ˈsbœ·lˌkœ·ɹ]. U 1765 *daß Spielkier*; Kat *Spielkjær*. — Forleddet er uklart. Sb. *Spjæld*, glda. *spiald*, vilde antagelig forudsætte en Udtale med rundet Vokal, og Sb. glda. *spial(l)* „Ødelæggelse" synes fra Betydningens Side mindre sandsynligt. I alt Fald formelt muligt er Mandsnavnet glda. **Spialli*, identisk med fsv. *Spiælle* og vn. *Spjalli*. Navnet indgaar i det to Steder forekommende sjællandske Stednavn *Spjellerup*.

Stakkelland [ˈsdaxəlˌland]. Kat *Stachelland*. — Se under *Stakkelland* p. 296. Udbredelsen af Udtaleformen [*sdaxəl-*] gør det dog sandsynligt, at Sb. *Stakkel*, der i alle andre jyske Dialekter har Former, der svarer til Rigsmaalets *-kk-*, i den da. Dial. i Angel har været udtalet med [*x*].

Stavsmark. 1593 (JensenAng 246) *Staffsmark*; U 1765 *Stausmarcks Lücke*; Kat *Stausmarker*. — Se *Stavsmark* under Bebyggelsesnavne.

Stebestoft. U 1765 *Stebeß Toft*. — Forleddet er antagelig Genitiv af et Personnavn.

Stenager. U 1765 *Steen Acker*; 1781 ArkEsgrus Nisvraa *Steenacker*; Kat *Steinacker*.

Stiltang [*sdìlˈtòŋ*]. Kontraktb 1690 *zwey Ackern bey Stilltang*; Jb 1723 *Stebtong*; U 1765 *ein Wisch...in Stelltang*; 1817 Ark-

Esgrus Nisvraa *Steltang*; U 1831 *Stelltang*; Kat *Steltang*. — Muligvis af et Sb. glda. **stilli* n., identisk med vn. *stilli* n. „Indhegning, Indelukke" (Fritzner), der bruges om en Fælde eller Faldgrube for vilde Dyr. Samme Ord er antagelig no. Dial. *stille* „Aflukke, omgjærdet Rum" (Aasen; jfr. NEO p. 716). Samme eller beslægtede Ord antages at kunne indgaa i en Række nordiske Stednavne med Forleddet *Still-*; se OGB VIII 218 f. med Litt.henv.

Stubbesager. U 1765 *Stoffes Acker*. — I Søndermark. Af Sb. *Stub*, eventuelt anvendt som Tilnavn; som saadant kendes det fra 15. Aarh. til Nutiden (DgP). *Stubbes-* er antagelig Ellipse for **Stubdrups-*, efter Nabobyen *Stubdrup*; se ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Sønderlyk [ˈsy·dəɹˌlỳg]. Jb 1723 *süder Lücke, in der Süder Lücke*; Kat *Süder-Lück*.

Søndermark [ˈsy·dəɹˌfèld]. Kontraktb 1681 *auff dem Süderfelde*; U 1765 *auf das Süderfeld*.

Søndertoft. U 1765 *der Süder Toft*; Kat *Süder Toft, Süder-Toft, Südertoft*. — Fire Lokaliteter i Kat.

Süderwisch. Kat *Süder-Wisch, Süder Wisch, Süder Wiese*. — Tre Lokaliteter.

Tavdel [ˈtauˌde·l]. U 1765 *Taudeels Lücke*; 1778 SA C XII 1 Nr. 301 *Tüderdeel*; 1779 ib. *Tüderdaal*; Kat *Tüderdel*. — Se under *Tavkær* p. 183. I Dok 1778 og 1779 samt Kat er Forleddet omtydet efter ty. *tüdern* „tøjre".

Tegelkoppel [ˈte·xəlˌkùbəl]. Fol 1848 [K 1776] *Tengel Koppel*; Kat *Hinterste Ziegelkoppel, Vorderste Ziegelkoppel*. — Nty. *Tegel* „Tegl".

Toftwiese. Kat *Toftwiese*.

Tolkesdøbbel. 1767 ArkEsgrus Nisvraa *Tolckesdöbel*. — *Tolkes-* er antagelig et oprindeligt **Tolgaards-*, se *Tolgaard* under Bebyggelsesnavne. Muligvis samme Lokalitet som *Tollgaarderwiese* ndfr.

Tollgaarderwiese. U 1853 *Tollgaarder-Wiese*; Kat *Wiese bei Tollgaard*; se *Tolgaard* under Bebyggelsesnavne.

Trømmelsbjerg. Se under Stubdrup.

Tøtteryde [ˈtỳdəˌry·]. Kat *Töterie*. — Forleddet er antagelig Sb. *Tytte* „lille hob, dynge, bunke af noget (især: hø, græs ell. jord, sand olgn.)" (ODS). Det er formentlig dette Ord, der foreligger i de jy. Navne *Tøt, Tøtterne* og *Startøtterne*; se Steenstrup, Indl. Stud. p. 47 f. og jfr. *Tyttemose* DS I 92. Mindre sandsynligt er Fuglenavnet jy. *Tytte* „Hjejle", kendt fra Valsbøl i Formen [*tyt*] (Feilb.), der DS VII 258 antages at indgaa i det alsiske *Tøtmose*.

(Her?) **Ulager** [ˈulˌaxəɹ].

Vestermark. U 1765, Kat *Westerfeld*.

Westertoft. Fol 1848 [K 1776], Kat *Westertoft*.

Vraale [*vrå·lə*]. U 1765 *Wralle*; 1772 ArkEsgrus Nisvraa *Wrahle*; Fol 1848 [K 1776] *Wrahle koppel, Wrahlmoes*; Kat *Wrahle*. — Ifl. U 1765 „alles Holtzland". Antagelig et sammensat Navn, hvis første Led er Sb. *Vraa*, der er Efterled i Bynavnet; se Bd. X. Andet Led er uklart; som en Mulighed kan nævnes Sb. *Li* „Skraaning", hvorom se Bd. X.

Runtoft.

(Her?) **Ackerwerk.** 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *das Acker werck*. — Antagelig Appellativ, Mnty. *Ackerwerk* „Alle Ländereien, die bearbeitet werden" (Schiller-Lübben.

Bojum [*bùium*]. K 1798, Jb 1798 *Boyem*; c. 1800 ArkRuntoft I 18 *Bojem*; Kat *Boyum*; Oldekop V 100 *Bojum*. — Ved *Bojum* i Berrishave. Dat Pl. af Sb. *Bod*, hvorom se Bd. X; Navnet forekommer ogsaa et Par Gange i Nordslesvig (K. Hald, Stednavne paa -um p. 125). Jfr. under Bebyggelsesnavne.

Boomhoff. Opt 1620 *vp dem Bohnhaue*. — Nty. *Boomhoff* „Obstgarten" (Mensing).

Christianslyk [*krìšå·nsˈlyg*]. K 176[4?]

Christians-Lück; K 1798 *Christians Lück*; Kat *Christians-Lück*; Oldekop V 100 *Christianslücke*. — Skovareal. To Ejere af Runtoft, døde henholdsvis 1715 og 1743, hed *Christian* August v. Rumohr (Trap p. 504); muligvis er *Christianslyk* opkaldt efter en af dem.

Dammstelle. Mensing I 674 *Dammstelle*. — Se *Dam* Bd. X.

Docherum. MastReg 1690 *docherümb*.

Dowemaas [*do·və'mo·ɹ*]. Reg 1690 *do(d?)e Moß*; K 176(4?) *in der Doowen-Maass*; K 1798, Jb 1798 *Dove-Maas*; Jb u. A. *Dowe-Maas*; Kat *Taube Maass*. — Hvis Formen 1690 skal læses **dode*, er Forleddet antagelig oprindelig Adj. *død*, der senere er afløst af *doof* i Betydningen „ufrugtbar"; jfr. *Dowemoor* p. 55. Skrivemaaden 1690 tyder endvidere paa, at sidste Led oprindelig er da. *Mose*, senere afløst af nty. *Maas* (se Bd. X) og endelig i den optegnede Udtale af ty. *Moor*.

Eselwisch ['œ·səl|vìš]. Kat *Eselwiese*. — Nty. *Esel* „Æsel".

Fenne [*fìn*]. K 1798, Jb 1798 *Fenn*; Kat *Fenne*. — Agerjord, delvis omgivet af Skov. Udtalen [*fìn*] svarer til Formen *Finne*, der forekommer som Marknavn flere Steder paa Als; se DS VII 195 f. Se i øvrigt *Fenne* Bd. X.

Flassland. Opt 1620? in de *Flaßkoppell*; K 176[4?] *Auf Dem Flasland*; Jb. u. A. *Flachs-Land*. — Nty. *Flass* „Hør" (Mensing).

?Frisbjerg. 6/8 1626 ArkRuntoft Urk. IV 2 *Fr(i?)ßbergh*. — I Grænsebeskrivelse.

Geheg ['xro·d xì'hœ:x, 'kle·n 'xì|hœ:x]. Kat *Geheege*. — *Geheg*, se Bd. X.

Gravkær. Opt 1610 *Grawkarr*; Opt 1611 *Grawkar*; Opt 1631 *Grow kar*; ErnteReg 1768 *Grabe teich*; Jb 1798 *Grau Karr*; c. 1800 ArkRuntoft I 18 *Graukarr*; Jb u. A. *Graukärs-Teich*; Oldekop V 100 *Grankjär*. — Sb. *Grav*.

Gravlyk. HolzReg 1775 *die Graflück*.

Grootkoppel ['xro·d|kùbəl]. Opt 1619 *in der groten Koppell*; MastReg 1664 *große Koppell*; MastReg 1690 *Groß Kopell*; Reg 1690 *groß Koppell, Groß Kopell Steg*; K 176[4?] *in der Grosen Koppel*; ErnteReg 1768 *Groskoppel Acker*; K 1798 *Gros Koppel Holtz, Gros Koppel Ackker*; Kat *Grosskoppelholz*. — Skov. Nty. *groot* „stor". Støder op til *Grootkoppel* i Stangled.

Grønholt. Se under Vippetorp.

Gødsholt. MastReg 1690 *Götzholtz*. — Forleddet er snarest Gen. af Mandsnavnet glda. *Gōt* (DgP). Jfr. *Gøsholt* DS VII 64.

Hegerholz. MastReg 1690 *Hegerholtz*; HolzReg 1775 *Hegerholz*; HolzReg 1776 *Hegerholz, Heegelholz*. — Fuglenavnet ty. *Heger* „Skovskade". Gengiver vel et nty. **Hegerholt* eller muligvis et da. **Hejreholt*.

Hogsdam [*ho·'sdam*]. Opt 1613 *Hockes dam*; ProtRuntoft 1738 *Gros Hocksdam*; K 176[4?]. *Der kleine Hoocksdamm, im grossen Hoocks-Damm*; ErnteReg 1768 *Klein Hocksdamm, Gros Hocksdamm*; HolzReg 1776 *Hoxdamm*; K 1798 *Hox-Damm*; Jb 1798 *Hoxdamm*; K[1] 1798 *Hocks-Damm*; Jb 1798—99 *Hockdamm*; c. 1800 ArkRuntoft I 18 *Gros-Hochs-Damm, Klein-Hochs-Damm*; Kat *Hoxdamm*. — Paa K 1798 Eng; støder op til *Hogsgaard* i Vippetorp, udt. [*ho·šå·d·'vìš*]. *Hogsdam* og *Hogsgaard* synes at forudsætte et usammensat Stednavn glda. **Hok*, rimeligvis et oprindeligt Appellativ glda. **hōk*, samme Ord som mnty. *hok*, oldeng. *hōc* „Krog, Vinkel, Hjørne". En Afledning **hōki* til det nord. **hōk* antages af Sahlgren at foreligge i sv. *Höke* og *Höks hd.*, Halland (SOH I 3, NoB 1955 p. 3) og er ogsaa nævnt som en Mulighed i da. *Højet*, Falster (VJb *Høky*; se DS XI 203 med Litt.henv.).

Holländermaj. K 1798 *Holländer-May*; Jb 1798 *Holländer May*. — Eng. Sb. *Holländer* „auf den Gütern die Pächter der Milchkühe" (Mensing II 864).

Holtkoppel. Opt 1620 *in der Holdt koppell*; Mast Reg 1669 *Holtz K*; K 176[4?] *Holtz Koppel*; K1798, K[1] 1798 *Holt-Koppel*; c. 1800 ArkRuntoft I 18 *Holtz-Koppel*. — Se ogsaa *Holtkoppel* under Bebyggelsesnavne.

Holzbrücke. Jb u. A. *über der Holzbrück bey Taurieh*. — I Westerfeld.

?Höekesmaas. Opt 1620 *Höekes Mase*. — Hænger sandsynligvis sammen med

Hogsdam ovfr. Sidste Led er nty. *Maas* „Mose", hvorom se Bd. X.

Hørdam. JensenAng 17 *Hördamm.* — „Hinter Rundtoft". Eng, tidligere Sø.

Insel. Jb 1798 *die Jnsel.* — I Lustgarten.

Jessensparzelle [*ˈjɪsənspadˌseˑl*]. Kat *Iessensparcele.* — Jfr. m. H. t. Udtalen af sidste Led *Parzelle* p. 167.

Lorenztoft. ForstRechn 1793 *Lohrenz Toft*; K 1798 *Iohann Lorentzens Toft*; Jb 1798 *Iohann Lorenzens Toft.* — Skov.

Kalberkoppel. 1690 ArkRuntoft I 7 *Kalber Kop.* — Forudsætter formentlig den nty. Sammensætningsform *Kalwer-*.

Kleinkoppel. ErnteReg 1768 *Klein Koppel*; K 1798 *Kleine Koppel.*

Knechtstoft. Jb u. A. *im sogenannten Knechts-Tofft.* — Nty. *Knecht*, sandsynligvis i Betydningen „Tjenestekarl". I Holtkoppel.

?Kohave. MastReg 1690 *Kohoff.*

Kohkoppel [*ˈkoˑˌkùbəl*]. — Mellem Mørderkopel og Tranbøl; maaske samme Lokalitet som det foregaaende Navn.

Krügershoff. K 176[4?] *Krügers Hoff.* — Af Slægtsnavnet *Krüger.*

Krüz [*kryds, ˈfəˑɹˌkryds, ˈaxdəɹˌkryds*]. MastReg 1690 *Creutz*; K 176[4?] *Auf dem Creutz*; HolzReg 1775 *Kreutz*; ForstRechn 1790 *Creutzer Holz*; K 1798 *Kreutz*; K[1] 1798 *Krütz*; Kat *Kreutz, Hinterste Kreutz, Vorderste Kreutz.* — Skov og Agerjord; Agerjorden støder op til Berrishave og Vippetorp. Nty. *Krüz* „Kors". Her maaske om et Kors brugt som Grænsemærke. Der er mange Eksempler fra Middelalderen og senere paa Kors anvendt paa denne Maade; se KLNM IX 188.

Kviekoppel [*ˈfəˑɹ ˈkwiˑˌkùbəl, ˈaxdəɹ ˈkwiˑˌkùbəl*]. MastReg 1664 *Quie Koppel*; K 1798 *Qui Koppel*; Kok *Kviekobbel* (*Kvihkâffel*); Kat *Vorderste Quiekoppel, Hinterste Quiekoppel.*

Kätnerland. Kat *Käthnerland.* — Ty. *Kätner* „Kaadner, Husmand".

Königsgrab. K 176[4?] *Im Königs-Grab*; HolzReg 1775 *auf Königsgraf.* — Skov. Kan maaske oprindelig være Navn paa en Kæmpehøj.

Langholz. Reg 1690 *Lang Holtz.* — Jfr. *Langholt* i Stangled.

Lersig. Opt 1622 *by Lehrsike*

Lustgarten. K 1798 *Lust-Garten*; Jb 1798 *der Lustgarten.* — Ty. *Lustgarten* „Lystanlæg".

Løgtofterfeld [*lỳxdəɹˈfèld*]. Opt 1611 *Löytoffter Veldt*; Opt 1612 *Lüchloffter Veldt*; MastReg 1664 *Lüchterfeldt*; MastReg 1690 *Leuchter feldt*; K 176[4?] *Lüchter-Feld*; 1772 ArkRuntoft I 18 *Löck tofft*; K 1798, Jb 1798 *Lüchter Feld*; c. 1800 ArkRuntoft I 18 *Lüchter-Feld*; Kat *Lüchterfeld*; Oldekop V 100 *Lüchtoft.* — Areal Nord for Gaarden. Se *Løgtoft* under Bebyggelsesnavne.

Mühlenbeck. 1771 ArkRuntoft I 2 *an den Mühlen Beeck.* — Ved Løgtoft Mølle.

Müllerholz. HolzReg 1775 *im Müllerholze.*

Myrpold [*ˈmyˑɹˌpùlən*]. Kat *Mirpüllen*; Oldekop I 100 *Mürpöhlen.* — Agerjord. Jy. *Myrpold* „Myretue" (Feilb.).

Möhlenfeld [*ˈməˑlənˌfèld*]. (Her?) KR[2] 1671 *Hinter der Mühlen*; MastReg 1690 *Muhlen feldt*; K 176[4?] *Das Mühlen-Feld*; K 1798 *Mühlen Feld*; K[1] 1798 *Möhlen-Feld*; Kat *Mühlenfeld.* — Nty *Möhl* „Mølle".

Möhlenparzelle [*ˈməˑlənpadˌseˑl*]. Kat *Mühlenparcele.*

Möhlenwisch [*ˈməˑlənˌviʃ*]. (Her?) Jb 1798 *Mühlen Damm*; (her?) Jb u. A. *Mühlen-Teich*; Kat *Mühlenwiese.*

Mörderkoppel [*ˈmỳɹdəɹˌkùbəl*]. Opt 1619 *de Möder Koppell*; Opt 1622 *in der Möder Koppell*; MastReg 1664 *Morder Koppel*; MastReg 1690 *Morder Coppell*; K 176[4?] *Die Mörder-Koppel*; ForstRechn 1789 *in der Mörterkoppel, in der Mörtkop.*; K 1798 *Mörder-Koppel*; Jb 1798 *Mörder Koppel*; Kat *Mörderkoppel*; LA *Mörder-Koppel.* — Skov. Af Sb. nty. *Möder* „Øg", tidligt omtydet til nty. *Mörder* „Morder".

Niediek. K 1798 *Nien Dick*; Jb 1798 *Nie Dick.* — Eng. Nty. *nie* „ny".

Nielyk. MastReg 1664 *Newlück*; MastReg 1690 *Neu Lucke*; K 176[4?] *Die Holtzung in der Neuen-Lück*; K 1798 *Nie Lück*; Jb 1798 *Nielück*; Kat *Vorderste Neulück,*

Mittelste Neulück, Hinterste Neulück. — Skov paa K 1798.

Niemaj. K 1798 *Nie May.* — Skov.

Oksenkoppel [*ˈòsənˌkùbəl, ösənkùbəlˌhòld*]. MastReg 1690 *Ochsen Koppell*; HolzReg 1775 *Ochsen-Koppel*; K 1798, Jb 1798 *Ochsen Koppel, Ochsen Koppel Holz*; K¹ 1798 *Ossen-Koppel*; Kok *Oksenkobbel* (*Åvsenkåffel*)*l* Kat *Ochsenkoppel, Ochsenkoppelholz.* — Da. *Okse*, nty. *Oss.*

Padborg [*ˈpadˌbùɹx*]. Opt 1610 *vp Padborgh*; Kat *Pattburg.* — Ogsaa Bebyggelsesnavn; se dette.

?Podam. Reg 1690 *podammer Zaun Stelle.*

Reetwisch [*ˈre·dˌviš*]. Kat *Rethwisch.* — Nty. *Reet* „Schilfrohr, Phragmites communis" (Mensing).

Regelsrott. MastReg 1664 *Reckels Rott*; K 1764 *Reckelsrott, Reckels-Rott*; HolzReg 1775 *Regelsroth*; ProtRuntoft *Reckels-roth*; 1777 ArkRuntoft I 18 *Reggelsrott*; K 1798 *Regels Rott*; Jb 1798 *Regelsrott*; Jb u. A. *Rickels-Rott*; c. 1800 ArkRuntoft I 18 *Rickels-Rott*; Kat *Regelsrott.* — Første Led er antagelig Gen. af Mandsnavnet *Riggel, Regel*, der er almindeligt i Sydslesvig fra Slutn. af Middelalderen og som dels kan gaa tilbage til glda. *Rikulf*, dels til glda. *Rikwald* (DgP I 1164 ff.); Jfr. dog ogsaa *Regelsrott* under Bebyggelsesnavne. Sidste Led *-rott* er formentlig en Gengivelse af da. *-roj*; jfr. Bd. X.

Roj. HolzReg 1775 *Roye, Rüe.* — Eng. *Roye* og *Rüe* er sandsynligvis samme Lokalitet. *Roj* og *Ryde*, se Bd. X.

Rørholm. Jb 1798—99 *der Rohrholm.* — Nævnt mellem „Hof und Hofplatz" og „der Küchen Garten", og er efter al Sandsynlighed ældre, dansk Navn paa samme Lokalitet som *Reetwisch.* Af Plantenavnet *Rør* „Phragmites".

Schackenkoppel. 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Schacken Koppel.* — Efter Ejeren af Runtoft *Schack* v. Rumohr, død 1585 (Trap p. 504).

Schledtbrücke. Opt 1622 *by de Schledt brügge.*

Schmidsdam. HolzReg 1781 *Schmids damm.* — Stednavn? Af da. *Smed* eller ty. *Schmied.*

Siveland [*ˈsi·vəɹˌland*]. 1539 (Afskr.) ArkRuntoft I 18 *im Savelande*; 6/6 1599 ArkRuntoft Urk. III 6 *jm Syland, jn dem Sylande*; MastReg 1664 *Siefelandt*; MastReg 1690 *Sieffer Landt*; ProtRuntoft 1734 *Sieberland*; KornbRuntoft 1735 *Sieberland, ins äußerste Sieberland*; K 176[4?] *Das vorderste Sieverland, Das hinterste Sieverland*; MastReg 1768 *auf dem Sifferlande, Sifferlands Redder*; 1781 ArkRuntoft I 18 *Sieverlands Coppel*; K 1798 *Sieverland*; Jb 1798 *Siverland*; Jb u. A. *vorderste Sieberland, hinterste Sieberland*; Kat *Sieverland.* — Plantenavnet *Siv*, der optræder som da. Laaneord i Nty. i Angel i Formen *Siewe* (Mensing).

?Skodtved. Reg 1690 *Schodt Twet.*

Skovlyk. Reg 1690 *Schau Luck*; HolzReg 1775 *Schaulück.*

Solbærkær [*ˈsʏ̀lvəɹˌkœ·ɹ*]. Reg 1690, MastReg 1690 *Solberker*; HolzReg 1775 *Solberkier*; *Solber Ker.* ForstRechn 1790 *Solbikier*; K 1798 *Solber Kier*; Jb 1798 *Solberkier*; K¹ 1798 *Sollber-Kier*; Kat *Sülberkjer*; Oldekop V 100 *Sylverkjär.* — Plantenavnet *Solbær.* Udtalen er paavirket af Skrivemaaden i Kat, hvor Forleddet synes omtydet til nty. *Sülwer* „Sølv".

Starkenkoppel. Opt 1619, Opt 1620 (?) *in der Starcken Koppell.* — Nty. *Stark* „junges Rind, das noch nicht (oder zum ersten Mal) gekalbt hat" (Mensing). Navnets Betydning svarer altsaa til *Kviekoppel* ovfr., og der er vel Tale om samme Lokalitet.

Stensholt. Opt 1620 *Stehensholdt*; Opt 1621 *Sten holdt*; MastReg 1664 *Steis* H. [sic]; MastReg 1690 *Stein Holtz*; K 176[4?] *Steins-Holz*; Jb u. A. *Steins-Holtz.* — Skov.

Swienstiegdam. K 1798 *Schwienstig Damm*; Jb 1798 *Schwinstiegdamm* rett. fra *Schwinstiedamm.* — Eng. Nty. *Swienstieg* eller da. *Svinesti.*

Tauryde. HolzReg 1777 *Tayerühe*; Jb u. A. *Taurieh.* — Maaske af Sb. *Tave*; jfr. *Tavkær* p. 183.

Tegelieholt [*te·xəˈli·ˌhòld*]. Kat *Ziegeleiholz.* — Nty. *Tegelie* „Teglværk".

Tegeliekoppel [*teˈxəˈli·ˌkùbəl*]. (Her?)

Opt 1622 *by dem Tegelhaue*; Kat *Ziegelei-Westerfeld*.

Tiergaarn [ˈti·ɹˌxå·ɹn]. ForstRechn 1789 *im Thier Garten*; K 1798 *Thier Garten*; Kat *Thiergarten*. — Efterleddet er nty. *Gaarn* „Have", første Led det fra Hty. laante *Tier* (Mensing V 59).

Tranbøl [ˈxro·d ˈtrå·nˌbɔ̀l], [ˈkle·n ˈtrå·nˌbɔ̀l]. 1540 ArkGelting *Tranbull*; Opt 1593 *tranbull*; 1599 ArkGelting *Tranebull Veldtmarcke*; Opt 1610, Opt 1620 *Tranebull*; MastReg 1664 *Beide Tran Böll*; MastReg 1690 *Tran büll*; KornRuntoft 1735 *Tranböl*; K 176[4?] *Das hinterste Trahnbüll, Das vorderste Trahnbüll*; ErnteReg 1768 *Thranbüll*; HolzReg 1775 *Öberst-Tranbüll*; K 1798 *Ober-Tranbüll, Unter-Tranbüll*; K[1] 1798 *Bäberst Tranbüll, Nedderst Tranbüll*; Kat *Tranbüll, Hinterste Tranbüll, Vorderste Tranbüll*. — Stort Areal mellem Gaarden og Grænsen til Gelting S. Efter fsv. Bebyggelse; se *Tranbøl* under Bebyggelsesnavne.

Westerfeld [*brùnˈvèsdəɹˌfèld*]. Opt 1593 *jm* [sic] *deme Wester Hoffelde*; MastReg 1664 *Westerfeldt*; K 176[4?] *Das Wester-Feld*; Jb 1798 *Wester Feld*; Kat *Brunnenwesterfeld*. — Jfr. ogsaa *Ziegelei-Westerfeld* ovfr. under *Tegeliekoppel*.

Stangled.

Bifick [ˈbi·ˌfèg]. Mark. Nty. *Bifick* „Nebentasche", ogsaa i overført Betydning „Abnahmestube, Abnahmekate" (Mensing). Paafaldende er Udtale med [*e*] for ventet [*i*].

Broodlos. Se under Bebyggelsesnavne.

Fickestoft. Jb 1798 *Fickestoft*. — Af Familienavnet *Fick* (Mensing II 71).

Grootkoppel. K 176[4?] *Der Acker in der grossen Koppel*; Kat *Grotkoppel, Grotkoppelacker*. — Nty. *groot* „stor".

Hogsdam. Kat *Hoexdamm*. — Støder op til *Hogsdam* i Runtoft; se dette.

Hohelyk. Kat *Hohelück*.

Langholt. K 1764 *Langholtz-Koppel*; K 1798 *Langholt, Lang-Holt*; Jb 1798 *Langholt*; Kat *Langholz*.

Lassholz. Kat *Lassholz*. — Maaske af Mandsnavnet *Las*.

Mittelstekoppel. Kat *Mittelste Koppel*.

Moorkoppel. Kat *Moorkoppel*.

Postlyk. Jb 1798 *Postlück*. — Se *Postlyk* p. 162.

Oberstekoppel. Kat *Oberste Koppel*.

Ossenkoppel [ˈòsənˌkùbəl]. — Jfr. *Oksenkoppel* i Runtoft paa Grænsen til Stangled.

Ostertoft. Kat *Ostertoft*.

Pulvertorn. Se under Bebyggelsesnavne.

Russland [ˈrùsˌland]. Kat *Russland*. — Areal umiddelbart ved Byen. Opkaldelsesnavn, vistnok efter russisk Ejer (Opt 1938).

Skørdrupskov. Jb 1798 *Schöderupschau*; Kat *Schörderupholz*. — Agerjord. Efter Nabobyen *Skørdrup* i Tøstrup S., Bd. VIII.

Smedebarg. Jb 1798 *Schmedebarg*. — Antagelig et da. **Smedebjerg*.

Smedelyk. 1796 ArkRuntoft I 2 *die Schmiede-Lücke*. — Ved „*die Stanghecker Schmiede*".

Steensacker. Kat *Steensacker*. — Nty. *Steen* „Sten".

Südertoft. Kat *Südertoft*.

Westertoft. Kat *Wester Toft*.

Østerlyk. Jb 1798 *Oster Lück*.

Østermark. K 1764 *das hinterste Oster-Feld*. — Ved *Østermark* i Vippetorp.

Stubdrup.

Almind [ˈalˌmi·n, *almin, almɪŋ*]. Kat *Alming*. — Ved *Almind* i Nisvraa. *Almind*, se Bd. X.

Bagklevewisch [*baglauˈvɪš*]. Kat *Backlawiese*. — Engstykke umiddelbart ved Byen. Se *Bagkleve* p. 193.

Barg. Kat *Gross-Barg, Grot Barg, Klein-Barg.* — Nty. *Barg* „Bjerg".

Bargkoppel [ˈba·xˌkùbəl]. Jb 1723 *die Bargkuppel*; Kat *Bargkoppel.* — To Lokaliteter i Kat. Den ene støder op til *Barg.*

Bei der alten Mühle. JensenAng 26 „*bei der alten Mühle*". — Her har ifl. Jensen ligget en Vandmølle, der skal være afbrændt af Polakkerne. Laa mellem Stubdrup og Skadelund i Esgrus S.

?Breddam. Jb 1723 *Bri(e?) Damm.*

Bredestück. Kat *Bredestück.* — Nty. *breed* „bred".

Dam [*dam*]. Jb 1723 *in der Damm*; Kat *Damm.* — Eng. *Dam*, se Bd. X.

Damlyk. Kat *Damm-Lücke.*

Damsted [ˈdamˌsdæ·d]. Kat *Damstedt.* — Se Bd. X under *Dam.*

Davremaj. Jb 1723 *dauer May.* — Der er antagelig topografisk Forbindelse med *Davremaj* i Boltoft, Sterup S.; se p. 350.

Dyndkær. Jb 1723 *dün kier.*

Faarlyk [ˈšå·bˌlỳg]. Extr 1817 *Foorlück*; Kat *Schaflücke.*

Flintkær. 1753 SA C XII 1 Nr. 298 *Flintkier*; Kat *Flintkyr.*

Fluckbarg. Kat *Fluckbarg.*

Fruenholt [ˈfru·ənˌhòld]. 1753 SA C XII 1 Nr. 298 *Frauens Huhl*; 1772 ArkEsgrus Stubdrup, 1841 ib. Esgrus *Frauenholzlücke*; Kat *Frauenholz.* — Sb. *Frue* i den fra Nty. laante Gen.form *Fruen-.*

Gaasefod [ˈxo·sˌfo·d]. Jb 1723 *Ganße Fuß, Goßfuß*; 1741 ArkEsgrus Stubdrup *Goes-Fott*; Extr 1817 *Gooß fuß*; Kat *Goosfoot.* — Eng. Sammenligningsnavn; jfr. *Gaasefod* DS IV 122, 140

Grootewisch [*xro·dəˈvìš*]. Kat *Grosse Wiese.* — Nty. *groot* „stor".

Hans Iords Toft. Jb 1723 *Hans Iords Tofft.*

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel.*

Havevad [ˈhauˌvad]. Kat *Hauwatt.* — Agerjord ved Lipping Aa. *Have*, se Bd. X.

Holt. Jb 1723 *die Holt*; Kat *Holt.* — *Holt*, se Bd. X.

Holtlyk. Jb 1723 *Holt-Lücke, die Holt Lücke*, (her?) *in der Holz-Lücke.*

Holzland. Kat *Holzland.* — Støder op til *Holt.*

Karkstieg [ˈka·gˌsdix]. Kat *Karkstieg.* — Agerjord; en Sti til Adsbøl gaar herover. Nty. *Kark* „Kirke".

Kirkebjerg [ˈka·gˌba·x]. Jb 1723, Kat *Kirchberg.* — Ved Vejen til Esgrus Kirke.

Kleenewisch [*kle·nəˈvìš*]. Kat *Kleine-Wiese.* — Nty. *kleen* „lille".

Kohlhof, Groote- [*xro·dəˈko·lˌhòf*]. Kat *Grote Kohlhof.* — I Stubdrup By. Nty. *Kohlhof* „Have".

Krooglyk [ˈkro·xˌlỳg]. Kat *Kroglück.* — Eng. Nty. *Kroog* „Kro". Der har været en Kro i Nærheden (Opt 1934).

Kær. Kat *Koir.* — Eng. *Kær*, se Bd. X.

Langeng. 1773 ArkEsgrus Stubdrup *Langwisch.*

Lundmaj. Jb 1723 *in der Lund May.*

Maj. Jb 1723 *in der May bey dem Hauße, in der kleinen May bey dem Hauße, in der andern Kl. May bey Schadelund.* — *Maj*, se Bd. X.

Mittelstetoft. Kat *Mittelste Toft.*

Mühlenbach. Kat *Mühlenbach.*

Mølledam. 1626 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 145 *an den mühlen Teich bey Stubdrup Muhle*; Jb 1723 *Mühlen damm.*

Neuewiese. Kat *Neue Wiese.*

Niekoppel. Jb 1723 *die neue Kuppel*; Kat *Niekuppel.* — Nty. *nie* „ny"

Nielyk. Kat *Nielücke.*

Niflyk [ˈnìfˌlỳg]. Jb 1723 *Nibb-Lücke*; Kat *Nifflück, Klein-Nifflück.* — Smalt Areal ved Lipping Aa. Forleddet er Sb. *Næb*; se under *Nifland* i Nykirke, Nykirke S.

Norderkoppel. Kat *Norderkoppel.*

Nordertoft. Kat *Nordertoft, Norder Toft.*

Norderwiese. Kat *Norder Wiese.*

Nylyk. Jb 1723 *die neue Lücke*; Kat *Neuelücke.*

Nørrelyk. Jb 1723 *die norder Lücke, in der Norder-Lücker*; Kat *Norderlück.*

Nørremark. Jb 1723 *Stubderupper-norder Fald.*

Oberstetoft. Kat *Oberste Toft.*

Ooldemöhl [*o·ləˈmø·l*]. Kat *Alte-Mühle.* — Nty. *oold* „gammel". Ved Lipping Aa; her har ligget en Vandmølle (Opt 1934).

Orojwiese. Kat *Oroiwiese.* — Forleddet er muligvis Ordet *Aa.* Engen fortsættes mod Nord i Norderwiese, der støder op til Lipping Aa.

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel.*

Ostertoft. Kat *Ostertoft, Oster Toft, Oster-Toft.* — Flere Lokaliteter.

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

Pinkeryde [ˈpìŋgəˌry·]. Jb 1723 *Pinckerüe*; 1772 ArkEsgrus Stubdrup *Pinkeroy*; Extr 1817 *Pinkroy*; 1841 ArkEsgrus Esgrus *Hinter-Pinkerye*; Kat *Pinkeroi, Hinterste-Pinkeroi, Vorderste Pinkeroi.* — Støder op til *Pinkeryde* i Nisvraa. Jfr. under *Pinkvraa* p. 13.

Schadelunderwiese. Kat *Schadelunderwiese.* — Ved Gaarden *Skadelund* i Sterup S.

Skaderoj. Jb 1723 *Schadereu.* — Se under *Skadelund* i Sterup S. p. 343.

Smedtoft [ˈʃmæ·ˌtòfd]. Kat *Schmetoft.* — Nty. *Smed* „Smedje".

Snogholm. Jb 1723 *Schnogholm.*

Stausmarklyk. Kat *Stausmarklück.* — Se *Stavsmark* under Bebyggelsesnavne.

Stenbjerg Lyk. Jb 1723 *Steinberg-Lücke, Steinberger Lücke, Steenberger Lücke*; Kat *Steinberglück, Klein-Steinberglücke, Gross-Steinberglücke.* — Paa Grænsen til *Stenbjerg,* Stenbjerg S.

Stenlyk [ˈsde·nˌlỳg]. Extr 1817 *Steinlück*; SkyldprotUdmark 1818 *in der Steinlücke*; Kat *Steinlück.*

Storlyk. 1773 ArkEsgrus Stubdrup *die große Lücke*; Extr 1817 *Stuurlück*; Kat *Grosse-Lück.*

Sundryde [ˈsùnˌry·]. Jb 1723 *Sun Rey*; 1861 SA XII 2 Nr. 75 *Sonry*; Kat *Sunnroi.* — Agerjord nær Lipping Aa. Forleddet er muligvis Sb. *Sund.* Jfr. *Sund* i Nabobyen Stenbjerg, Stenbjerg S.; der er ikke topografisk Forbindelse med denne Lokalitet.

Svinkrog. 1775 SA C XII 1 Nr. 303 *Lücke Schwinkrog genannt.*

Sønderlyk [*sy·dəɹˈlỳg*]. Jb 1723 *Süder-Lücke, die süder Lücke*; Kat *Süderlück.*

Søndermark. Jb 1723 *auf dem süder Felde.*

Søndertoft. Jb 1723 *die süder Tofft.*

?Teckelstoft [*tauxəlsˈtòfd* el. *tauxùsˈtòfd*]. Kat *Teckelstoft.*

Thomastoft [*to·masˈtòfd*]. Kat *Thomastoft.*

Tolland [*tòlam*]. Kat *Tolland.* — Lille Agerstykke ved Vejen gennem Stubdrup By. Forleddet er antagelig Sb. glda. **tā* „Vej" (i Sammensætningen *fortā*, se *Forte* Bd. X), samme Ord som fsv. *ta, tæ* „Vej, Gade" (se Schlyter), sv. Dial. *tå* „bygata, smal väg mellan gärdesgårdar; en på båda sidor omhägnad väg" (Rietz p. 770), vn. *tá* „Vei, aaben Plads" (Fritzner). Ordet synes ogsaa at forekomme i nogle Stednavne, hvor det snarest betegner „Udmark, Overdrev"; se Henrik Larsen i Aarb 1918 p. 248 og Sv. Aakjær i DSt 1922 p. 25.

Tolslev Vad. Jb 1723 *Tollschleeway.* — Se *Tolslev* under Bebyggelsesnavne.

Trømmelsbjerg [*trùməɹsˈba·x*]. Kontraktb 1690 *Trömmelsberg*; Jb 1723 *Trümmels-berg, südert Trümmelsberg, Nordert Trümmelsberg*; Kat *Trommersberg.* — Antagelig af samme Oprindelse som *Trommelsbjerg* i Løjt S., der kun er overleveret i Jb 1704 (DS VI 195). Forleddet er Gen. af et Sb. glda. **thrymil* (**thrumul*), en Afledning til det under *Trum* p. 183 omtalte Sb. Betydningen kunde her være „Rand, Kant", idet Stedet ligger paa Grænsen til Nisvraa. Usammensat forekommer **thrymil* formodentlig i *Trymmel* i Sørup, Sørup S.

Ulvsmaj. Kat *Ulfsmai.* — Dyrenavnet *Ulv.*

Vanrad. 1786 ArkEsgrus Nisvraa *Wanroth-Lücke*; Kat *Wannroi.* — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Vesterlyk [*vèsdəɹˈlỳg*]. Jb 1723 *Wester Lücke*; Kat *Westerlück, Westerlückwiese.*

Vestermaj. Jb 1723 *in der Wester May.*

Vestermark. 1774 ArkEsgrus Stubdrup *aus der Lücke Wcsterfeld bey Niesgrau-Krug.*

Vestertoft. Jb 1723 *Wester-Tofft, die Wester Tofft*; Kat *Wester Toft.*

Østerlyk. Jb 1723 *die Oster-Lücke.*

Østermaj. Jb 1723 *in der Oster May.*

Tolslev.

Bjerglyk. Jb 1723 *die Barg Lücke*; (her?) Kat *Barg*.

Bygge. Jb 1723 *die Bögg*; Kat *Bög*. — Areal umiddelbart Vest for Byen. Om *Bygge* se Bd. X.

Byggewisch. Kat *Bögwisch*. — Ved *Bygge*.

Bøndergaardseng. Jb 1723 *Böndergaards Wisch*. — Se *Bøndergaard* under Bebyggelsesnavne.

Damtoft. Jb 1723 *Damm Tofft, die Damm Tofft*; Kat *Dammtoft*. — *Dam*, se Bd. X.

Eskær [ˈɛs¦kæ·ɹ]. 1776 ArkRuntoft I 18 *Eskier*; Kat *Iskiär*. — Af Trænavnet *Esk*.

Fældager. Jb 1798 *Fell Agger*; Jb u. A. *Felds-Acker*. — Ligesom *Fældlyk* delvis Skov. *Fælde*, se Bd. X.

Fældlyk. Jb 1798 *Fell Lück*.

Gaardvangskoppel. Jb u. A. *Gaarwongs-Koppel*. — *Gaardvang*, se Bd. X.

Grimsodde. Jb 1723 *Grims Odde, Grimms Ode*; U 1800 *Grimmessorr*; Kat *Grimmesorg*. — Af Mandsnavnet glda. *Grīm* (DgP).

Grootwisch [*də vis*]. Kat *Grotwisch*. — Nty. *groot* „stor".

Grossetoft. Jb u. A. *der grosse Tofft bey Hause*.

Ham. U 1800 *Hamme*. — *Ham*, se Bd. X.

Helled. Jb 1798 *Helled*. — Skov. Se under *Helled* i Store Solt p. 493.

Helledsmaj. Jb 1798 *Helledsmay*. — Eng og Skov

Hestkær [ˈhæ·s¦kæ·ɹ]. Jb 1723 *Hestkier*; U 1800 *Hestkierlük, Hestkierholtz*; Kat *Häskiär*.

Horst. Jb u. A. *jenseit der Horst am Wege*. — Vel Appellativ? *Horst*, se Bd. X.

Huussted [ˈhus¦sdæ·d]. Kat *Huusstedt*. — Da. *Hussted* eller nty. *Huussted*; jfr. under *Huussted* p. 130.

Hyholt [ˈhy·¦hold]. Jb 1723 *Hüeholt, Hüeholt Lund*; Jb 1798 *Hoyholt*; U 1800 *Hühöltz*; Jb u. A. *die Hüh-Holtz-Koppel*; Kat *Hyholz*. — Adj. *høj* eller Sb. *Høj*.

(Her?) **?Kallevad.** Nyherred Tingb 1729 *einen Steg bey der Au C(?)allewath*. — Beboerne i Tolslev og Esgrus Skovby beklager sig over, at den nævnte Steg er væk.

Kalstoft [*kalsˈtòfd*]. Jb 1723 *Kall Tofft, Calls Tofft, Calls-Tofft*; Kontraktb 1732 *Kall-Tofft*; 1776 ArkRuntoft I 18 *Kaltoft*; K 1798 *Kall-Toft*; Jb 1798 *Kalltoft*; U 1800 *Calltoft, Colltoft*; Jb u. A. *der Kohltoft*; Kat *Kallstoft*. — Første Led er Gen. af Sb. *Karl* eller Sb. *Kalv* eller eventuelt et af disse Ord anvendt som Personnavn.

Kleinehof. Jb u. A. *der kleine Hof hinter der Looge*. — Appellativ?

?Kregelsmose. 1776 ArkRuntoft I 18 *Kregels Mohr*; U 1800 *Greggels moos*. — Forleddets Form er usikker.

Kristenskær. Jb 1723 *Christens kier*; U 1800 *Christianskier*.

Kultoft [*kuˑlˈtòfd*]. Kat *Kulltoft*. — Af nty. *Kuul* eller da. *Kule*; se Bd. X.

Kær [*də kæ·ɹ*]. Kat *Kiär*. — *Kær*, se Bd. X.

Langsig. 1776 ArkRuntoft I 18 *Langsieg*.

Langstrasse. Kat *Langstrasse*.

Laslyksted [*lasˈlyg¦sdæ·(d)*]. Jb 1723 *Laß Lückstedt*; U 1800 *Laß lückstädt*; Kat *Lass-Lückstedt*. — Agerjord ved Vej ved Grænsen til Berrishave. Snarest af Mandsnavnet *Las* (*Lars*) og et **Lyksted*, hvorom se under *Lyksted* p. 133. Udelukket er det dog ikke, at der kan foreligge (Imperativ af) Vb. *laase* (med tidlig Forkortelse af *ā* i tryksvag Stilling) i Forbindelse med et **Lykstætte*, af *Stætte* „Stente", hvorved Navnet vilde blive en Parallel til *Laasled* p. 66.

Læbjerg [ˈlæ·¦ba·x]. 1776 ArkRuntoft I 18 *Lehrbargkoppel*; U 1800 *Lägbarg*; Kat *Läbarg*. — Af Sb. *Læ* „Beskyttelse" eller muligvis af et glda. **lǣ*, urn. *hlaiwa* „Gravhøj", der dog i Stednavne ogsaa kan bruges om en naturlig Forhøjning; jfr. K. Hald, Stednavne paa -um med Litt.henv.

Lillelyk. Jb 1723 *die kleine Lücke*.

Lillemaj. Jb 1723 *in der kleinen May bey dem Haußе*.

Lilletoft. K 1798 *Lild Toft*; Jb 1798 *Lildtoft*.

Lumbæk [ˈlùmˌbœ·g]. 1794 (1830) Ark-Esgrus Esgrus Skovby *Lumbeck*; U I 831 *Lombeck*; Kat *Lumbeck*. — Støder op til Esgrus Skovby og er ifl. U 1831 „Holzschifft". Af Sb. *Lund* med Overgang *n* > *m* under Indflydelse af den følgende labiale Konsonant.

Lund [*də lùnd*]. Jb 1723 *Lund*; U 1800 *Lundkoppel*; Kat *Lund*. — *Lund*, se Bd. X.

Lyk. K 1798, Jb 1798 *Lück*. — *Lyk*, se Bd. X.

Martenslyk. Jb 1723 *Martens Lück, Martens-Lück*. — Mandsnavnet *Marten*.

Mose. Jb 1798 Moos; (her?) Jb u. A. *die Mohrwiese*; Kat *Moos*. — Eng i 1798.

Moseager. Jb 1723 *Mooß-Acker, Moß-Acker*.

Moselyk. Jb 1723 *die Mohr Lücke*; U 1800 *Mooslück*.

Nylyk [ˈni·ˌlyg]. Jb 1723 *Nie-Lück*; 1776 ArkRuntoft I 18 *neue Lücke*; U 1800 *Nielük*; Kat *Nielück*.

Nørreroj. Jb 1798 *Norder Roy*. — Ager og Skov.

Nørretoft. Jb 1723 *Norder Tofft, die norder Tofft, die kleine Norder Tofft*; K 1764 *Norder Tofft*; U 1800, Kat *Nordertoft*.

Peter Thomsens Lyk. Kat *Peter Thomsens-Lück*.

Schneiderflag. U 1800 *Schneiderflach*. — Ty. *Schneider*, formodentlig Oversættelse af da. *Skrædder*. Om Efterleddet *Flag*, se Bd. X.

Schwonburg. Kat *Schwonburg*. — Efter Bebyggelsen *Svanborg*.

Smedetoft. Kontraktb 1757 *die Schmiede-Toft*.

Spiekertoft [ˈspigəlˌtòfd]. U 1800, Kat *Spikertoft*. — Nty. *Spieker* „Pakhus", muligvis optaget som Laaneord i den da. Dialekt.

Stensroj. Jb 1723 *Steens Roy*; U 1800 *Stensroy*.

Straabjerg. Jb u. A. *Strohbargs-Koppel, die kleine Strohbargs-Wiese*. — Er sikkert samme Lokalitet som *Straabjerg* i Vippetorp, der ligger paa Grænsen til Tolslev; s. d.

Strasse. Jb 1723 *die Straße*. — Marknavn i Jb. Muligvis Gengivelse af et da. *Gade*.

(Her?) **Svanborgkoppel.** Jb u. A. *in der Schwanenburger Koppel an der Wippendorffer Scheide*. — Bebyggelsesnavnet *Svanborg*.

Svanmaj. Jb 1723 *Schwon May*; Kat *Schwenmai*. — Ligesom *Svantoft* ved Bebyggelsen *Svanborg*. Af Fuglenavnet *Svane*.

Svantoft. Jb 1723 *Schwon Tofft*; Kat *Schwentoft*.

Svintoft. Kat *Schwintoft*. — Umiddelbart ved Byen.

Synroj. 1776 ArkRuntoft I 18 *Sünroy, Sünroy Lücke*; K 1798 *Süder-Rüe*; Jb 1798 *Sünderye*; Jb u. A. *Sundrüh*. — Forleddet er usikkert. Som Efterled synes *Roj* at veksle med *Ryde*; se Bd. X.

Sønderlyk. Jb 1723 *die Süder Lücke*; Kontraktb 1732 *bey der Suder Lücke*; Kat *Süderlück*.

Trod [*də tråi*]. SkyldprotFlensb 1720 *Treu*; Jb 1723 *Klein Treu, Groß Treu*; SkyldprotFlensb 1724 *die Kuppel-Treue gemandt*; Kontraktb 1732 *Groß Tram* [sic] 1776 ArkRuntoft I 18 *Threu-Lücke*; Jb 1798 *Troi*; Jb u. A. Koppel *auf dem Treu*; Kat *Treu, Schwonburgtreu*. — Støder op til *Trod* i Vippetorp; se dette. *Schwonburgtreu* efter Bebyggelsen *Svanborg*.

Truntoft [*tru·nˈtòfd*]. K 1798 *Trun-Toft*; Jb 1798 *Truntoft*; Jb u. A. *Trunt-Tofts Koppel*; Kat *Truntoft*. — Af da. Dial. *Trune* „Rodstød"; jfr. under *Trunager* p. 205.

Truntoft Maj [ˈtru·nˌvìš]. Jb 1798 *Truntoftmay*; Jb u. A. *Truntofts-Wiese*; Kat *Trunwisch*.

Ulvegravslyk. Jb 1723 *Uhlegraffs-Lücke*: U 1800 *Ullegrafslück*. — Efter Bebyggelsen *Ulvegrav*.

Vesterled. Kontraktb 1757 *vor dem Westerheck*.

Vesterlyk. Jb 1723 *Wester Lücke*; Kontraktb 1732 *wester Lücke, in der Wester-Lücke*; Kat *Westerlück*.

Vestermaj. Jb 1723 *Wester May*; Kat *Westerwisch*.

Vestertoft [ˈvèsdəˌtòfd]. Jb 1723 *Wester Tofft*; U 1800, Kat *Westertoft*.

Wisch. Kat *Wisch*. — *Wisch*, se Bd. X.

Østerlyk. Jb 1723 *Oster Lücke*; Jb 1798 *Öster Lück*; U 1800, Kat *Osterlück.*

Østermaj. K 1798, Jb 1798 *Öster May*; Jb u. A. *die Oster-Wiese.*

Østermark. K 1764 *Oster-Feld.*

Udmark.

Bonsbarg [ˈxro·də ˈbùnsˌba·x, ˈkle·nə ˈbùnsˌba·x]. Kat *Grosser-Bonsberg, Klein-Bonsberg.* — Ved *Bonsbarg* i Koppelled. Samme Navn som *Bondesbjerg* p. 196; se dette.

Brannwienlock [*də ˈbranvi·nˌlòg*]. — Mark ved Padborg, der ligger ved Vejen fra Runtoft til Gelting. Anledningen til Navnet, af nty. *Brannwien* „Brændevin", er formodentlig, at man holdt Hvil her.

Düwelsbrügg. Mensing I 965 *Düwelsbrügg.* — Nty. *Düwel* „Djævel".

Holzland. Kat *Holzland.*

Hunaa. Kok II 194 *Hunå.*

Hunbrücke. JensenAng 27 *Hunbrücke.* — Her skal tidligere have ligget en Vandmølle.

Hundam [*ho·əˈdam*]. „Kirchspielswinde in Rundtofter Archive" 1508 SH 365 *Hunedamm*; 1539 ArkRuntoft Urk. 118 *Huntdame*; 1540 ArkGelting *Hundam*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Hundahm*; Kat *Hohendamm.* — Sø, derefter Eng, men ifl. JensenAng p. 247 i de senere Aar taget under Plov. Forleddet er maaske, trods Skrivemaaden 1508, Sb. *Hund.* Den moderne Form, hvor Forleddet er omtydet til Adj. nty. *hoch* „høj", tyder paa, at *Hund* i den da. Dial. har kunnet udtales med [*o·*]; Hagerup[2] angiver kun Formen *Hujnd*, men andre Ord med *u* foran *nd* har langt *o*: *Lohjnd* „Lund", *Pohjnd* „Pund" m. fl. (Hagerup[2] p. 118). En anden Mulighed er, at første Led er at glda. **hūn* „Højderyg"; se Kousgård Sørensen, Danske sø- og ånavne III 178.

Kalleskær. 1539 (Afskr.) ArkRuntoft I 18 *K(a?)llesker*; 1540 ArkGelting *K(a?)llesker.*

Karkenkoppel. 1593 JensenAng p. 246 *Kharken-Koppel.* — Nty. *Kark* „Kirke".

Kuhlmannsmose. MastReg 1690 K(*o?*)*hl Manß Mooß*; 1796 ArkRuntoft I 2 *Kuhlmanns-Maase.* — Af et Slægtsnavn eller Tilnavn *Kuhlmann*, her maaske om en Mand, der bor ved *Kuulen*; se ndfr.

Kuulen. MastReg 1690 *die Kühlen*; HolzReg 1775 *in den Kuhlen*; 1796 ArkRuntoft I 2 *Kühlen*; Kat *Kuhle.* — Agerjord, der støder op til Hunddam. *Kuul*, se Bd. X.

Kälwerkoppel [ˈkèlvəɹˌkùbəl]. MastReg 1690 *Kalber Koppell*; 1796 ArkRuntoft I 2 *die Kälber-Koppel*; Kat *Kälberkoppel.* — Nty. *Kälwer-* „Kalve-".

Meierhofskoppel [ˈmaiəɹhòfsˌkùbəl]. Kat *Meierhofsland.* — Umiddelbart ved Gaarden. Ty. *Meierhof* „Mejergaard".

Moorbruch. Kat *Moor-Bruch.* — Støder op til *Moorwisch.* Sidste Led er hty. *Bruch* „Sump".

Moorwisch [ˈmo·ɹˌvìʃ]. Kat *Moorwiese.*

Norderfeld [ˈnùɹdəɹˌfèld]. Kat *Norderfeld.*

Norderholz [ˈnùɹdəɹˌhòld]. MastReg 1690 *Norder Holtz*; Kat *Norderholz.*

Nordertoft. 1796 ArkRuntoft I 2 *Nodertofft.*

Querwisch [ˈkwœ·ɹˌvìʃ].

Soltewisch [*sòldəˈvìʃ, də ˈsòldəˌvìʃ*]. MastReg 1690 *Soltz wisch*; 1796 ArkRuntoft I 2 *die Salzwiese*; Kat *Salze-Wiesenkoppel.* — Nty. *solt* „salt".

Udmark. 1593 JensenAng p. 246 *Uorfelt.* — Se *Udmark* under Bebyggelsesnavne.

Udmarkhav. Trap 502 Udmarkhav. — Den inderste Del af Gelting Bugt. Jfr. *Udmarkhav* som Bebyggelsesnavn.

Udmark Skov. MastReg 1664 *Ohr Fellder Höltzung.*

Vippetorp.

Agerskov. K 1798, Jb 1798 *Aggerschau.*

Backhauskoppel. Kat *Backhauskoppel.* — Lille Areal paa Grænsen til Tolslev. Af ty. *Backhaus* „Huset, hvor Bageovnen findes"; jfr. *Bakhuslyk* p. 46

Belgrad [ˈbèlˌɤrad]. — Efter Gaarden *Belgrad* i Tøstrup S. ved Grænsen til Vippetorp; se Bd. VIII.

Berg. Kat *Berg.*

Bonslyk. Kat *Bonnslück.* — Antagelig af Mandsnavnet (Tilnavnet) glda. *Bōndi* med sekundær Gen. paa *-s.*

Brændkær. K 1798 *Brenn-Kier*; Jb 1798 *Brennkier.* — Forleddet er (Ptcp. af) Vb. *brænde.*

Buschkoppel. Jb u. A. *Buschkoppel in Möllroähö* [sic], *die Busch-Koppel in Mellroe, die kleine Busch-Koppel.*

Bygge. K 1764 *Büg*; HolzReg 1778 *Böeg*; K 1798 *Bög*; Jb 1798—99 *Byg*; Jb u. A. *die Büg-Koppel.* — Agerstykke ved Gaarden Altona. *Bygge*, se Bd. X.

Böwersttoft. K 1798 *Bäberst-Toft*; Jb 1798 *Bäberst Toft.* — Nty. *böwerst* „øverst".

Dam. K 1764 *im Damm*; K 1798 *Dick*; Jb 1798 *Diek*; Kat *Damm.* — Ifl. Jb 1798 „gemeinschaftliche Wasserstelle". *Dam*, se Bd. X.

Damsted. Jb 1798—99 *Dammsted*; Kat *Dammstedt.* — Se Bd. X under *Dam.*

Elkær [ˈèlˌkœ·ɹ]. K 1798 *Ell-Kier*; Jb 1798 *Elkier*; Kat *Elkjer.*

Elmholt. K 1764 *Elmholt*; K 1798 *Elm-Holt*; Jb u. A. *die Elmholts Koppel*; Kat *Elmholz.*

Fulsig [ˈfu·lˌsig]. K 1798 *Fuhlsick*; Jb 1798 *Fuhlsiig*; Kat *Fuhlsiek.* — Skov ifl. Jb 1798. Adj. *ful* „raadden".

Fældeager. K 1764 *Felds-Acker*; K 1798 *Fell-Ager*; Kat *Fellɑcker.* — Ved *Fældedam* og *Fældelyk. Fælde*, se Bd. X.

Fældedam. K 1764 *Feldsdamm*; K 1798 *Fell Damm*; Jb u. A. *Felds-Damm, Feld-Damms-Wiese*; Kat *grosser Felldiek, kleiner Felldiek, Felldamm.*

Fældelyk. K 1798 *Fell-Lück*; Jb 1798—99 *Fell Lück*; Kat *Fellück.*

Fælled [*fœ·ɹlə*]. K 1798 *Fehlet, Fehled*; Jb 1798 *Fehled*; Kat *Vehrle.* — To Lokaliteter paa K 1798. *Fælled*, se Bd. X.

Gaardvang. Opt 1616 *in de Garde wange*; Opt 1620 *in de Gardewange*; MastReg 1690 *Wipendorff Gardwanck*; K 1764 *Gaarwang*; HolzReg 1775 *Wippendorfer Gardwang*; K 1798, Jb 1798 *Gaarwang*; Jb u. A. *Gaarwangs-Wiese, Garwangs-Wiese*; Kat *Gaarwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Geheg. Kat *Geheege.* — *Geheg*, se Bd. X.

?Grisgaardsvie. HolzReg 1777 *Griesgards Wie* (?). — Se *Grisgaard* under Bebyggelsesnavne.

Grootkoppel [ˈɤro·dˌkùbəl]. Kat *Grosse-Koppel.* — To Lokaliteter. Nty. *groot* „stor".

Groottoft. K 1798 *Grot-Toft*; Jb u. A. *der grosse Tofft.*

Grootwisch. K 1798 *Grot-Wisch*; Kat *Grote-Wisch.*

Gruuskuulkoppel [ˈɤru·sku·lˌkùbəl]. — Nty. *Gruuskuul* „Grusgrav".

Grønholt. KornbRundhof 1735 *Grünholtz deich*; K 1764 *Grünholtskoppel*; EnteReg 1768 *Grünholzteich*; K 1798 *Grönholt*; Jb 1798 *Grönholt, Grönholt Damm*; Kat *Grönholt.*

Ham [*də ham*]. K 1798, Kat *Hamm.* — To Lokaliteter i Kat. *Ham*, se Bd. X.

Have [*də hå·f*]. K 1798, Kat *Have.* — *Have*, se Bd. X.

Havemaj. K 1798 *Have-May*; Jb 1798 *Havmay.* — Ved *Have.*

Helled. K 1798, Jb 1798—99 *Helled.* — Se under *Helled* i Store Solt p. 493.

Helledsmaj. K 1798 *Helles-May*; Jb 1798—99 *Helledsmay*; 1808 SA Abt 21 Nr. 1006. 3 *die schmale Wiese Helles-May genannt.*

Hestehave. K 1798, Jb 1798 *Heesthave.*

Hestoft [ˈhœ·sˌtòfd]. MastReg 1690 *Hestofft*; K 1764 *Hess-Tofft*; Jb u. A. *der hinterste Heßtoft, der vorderste do*; Kat *Hesstoft.* —

Antagelig et oprindeligt **Hest(e)toft*; jfr. under *Hessig* p. 82.

Hinterstekoppel. Kat *Hinterste-Koppel.*

Hinterstelyk. Kat *Hinterste-Lück.*

Hogsgaard [*ho·šå·dˈvɨš*]. K 1764 *Hoocks-Gahrd*; K 1798 *Hoxgaard*; Jb u. A. *Hocks Gard-Koppel, Hocks-Gart-Wiese*; Kat *Holschat.* — Areal, der støder op til *Hogsdam* i Runtoft; se dette.

Holzkoppel. K 1764 *Holzkoppel, Holz Koppel, Holz-Koppeln*; Kat *Holzkoppel.* — To Lokaliteter.

Holzland. Kat *Holzland.*

Holzlyk. MastReg 1690 *wipendorffer Holtz Lücke.* — Gengiver et da. **Holtlyk* eller **Skovlyk* og er muligvis samme Lokalitet som *Holzland* eller *Holzkoppel.*

Hoppegaard. Schröder II 438 *Hoppegaard (Hopphof)*; JensenAng 207, Kat *Hoppegaard.* — Syd for Byen. Her „befinden sich Spuren eines Befestigungswerkes in einer niedrigen Gegend, bei denen man noch deutlich einen doppelten Graben erkennt. Auf einem, innerhalb der Gräben liegenden, Hügel finden sich Spuren von Mauerwerk aus gebrannten Steinen" (Schröder l. c.). Jensen l. c. oplyser, at paa K 1764 „ist noch die ursprüngliche Gestalt dieser Befestigung deutlich dargestellt". Naar Schröder yderligere oplyser, at Stedet „war im Jahre 1345 ohne Zweifel die Burg des Nicolaus Laurenssen", beror det paa en Misforstaaelse. Det *Wiipœthorp*, hvortil Nicholaus Laurænssun nævnes i 1345 (DiplDan 3. R. II Nr. 165) er en forsvunden Bebyggelse paa Djursland; se *Vippetorp* under Bebyggelsesnavne. Snarest af Tilnavnet *Hoppe*, der bl. a. kendes fra Vis H. i RegFlensb 1483 (DgP).

Højholt. K 1764 *Huhholts Koppel*; K 1798 *Hoiholt*; Kat *Hüholt.*

Jenneholt. K 1764 *Iinnerholtz*; K 1798 *Klein Ienneholt, Grot Ienneholt*; Jb 1798—99 *Önneholt* (rett. fra *Enneholt*); Jb u. A. *das grosse Jinnerholz, das kleine Jinnerholtz, auf der grossen Innerholtz-Koppel*; 1808 SA Abt 25 Nr. 1006.3 *Groß-Jenneholt.* — I Grisgaard. Forleddet er antagelig Plantenavnet *Ene* „Juniperus", og Skrivemaaden *Inner-, Jinner* paa K 1764 og i Jb u. A. gengiver da en Udtale [*jænə*].

Kaabkær [ˈ*kòɔfˌkœ·ɹ*]. K 1764 *Kapkiers-Wiese*; K 1798 *Kaab-Kier*; Jb 1798 *Kaabkier*; Jb u. A. *Kapkiers-Wiese.* — Den da. Udtale har antagelig haft [*å·*], der i den nty. Form er blevet opfattet som [*òɹ*]. Udtaleformen kan dog være behæftet med en vis Usikkerhed, idet det oplystes, at Stedet nu kaldes *Grootkoppel.* Forleddet er usikkert, men kan eventuelt være Sb. *Kaabe*, glda. *kāpa.* Et sv. *Kåpan* eller *Kåporna* er ifl. OGB IX 170 et Sammenligningsnavn, og et *Kåpestycket* kan ligeledes have Navn efter sin Form, selv om det efter Traditionen var skænket til Præsten for at han skulde holde sig selv med Kaabe (OGB XVIII 294). Jfr. ogsaa hallandsk *Kåbilt*, hvis l. Led antages at være *kåpa* som Tilnavn eller Plantenavn (SOH I 28). Som Tilnavn forekommer *Kapa* ogsaa i Glda. (DGP II 539) og Vn.

Kleinehof. Jb u. A. *der kleine Hoff.*

Kleinekoppel. Jb u. A. *die kleine Koppel hinter dem Hof*; Kat *Kleine-Koppel.* — To Lokaliteter i Kat.

Kleinelyk. Jb u. A. *die kleine Lük am Creuts.*

Kleinwisch. K 1798 *Klein-Wisch*; Jb 1798 *Klein Wisch.*

Kohave [ˈ*koˌhau*]. K 1798, Jb 1798 *Kohhave*; Kat *Kohau.* — Skov i 1798.

Koppel. K 1798, Jb 1798 *Koppel*; Jb u. A. *Koppelholt.* — Eng paa K 1798, Skov i Jb 1798 og „Mohr und Weide-Land" ifl. Jb u. A. *Koppel*, se Bd. X.

Krüz. Jb 1798—99, Kat *Kreutz.* — Ved *Krüz* i Runtoft; se dette.

Langdig. K 1764 *im Langendieck*; K 1798, Jb 1798 *Lang Diig*; Jb u. A. *Langen Dieck*; Kat *Langdiek.* — Eng.

Langender. K 1764 *Lang Enden*; Jb u. A. *auf den langen Enden.*

Langeng. K 1798 *Lang-Eng*; Jb 1798 *Lang Eng.*

Lyk [*lygən*]. K 1798, Jb 1798 *Lück.* — Tre Lokaliteter paa K 1798. *Lyk*, se Bd. X.

Manneseng. K 1798, Jb 1798 *Mannes Eng*; 1808 SA Abt 25[1] Nr. 100 *Mannes-Eng.*

— Af Mandsnavnet *Manne*, glda. *Manni* (DgP I 896), kendt bl.a. fra Flensborg.

Martenslyk. K 1764 *Martenslück*; K 1798, Jb 1798 *Martens Lück*; Jb u. A. *die Martens-Lück*; Kat *Martenslück.*

Møllerlyk. K 1764 *Möllerlück*; K 1798 *Miller-Lück*; Jb 1798 *Miller Lück*; Jb u. A. *Möller-Lük*; Kat *Miller-Lücken.* — Ifl. K 1798 delvis i Gulde, Tøstrup S., Bd. VIII.

Mølrode [*ma'rùiən*]. Opt 1616, Opt 1620 *Möelrode*; Reg 1690 *Melrod*; K 1764 *Möllrohde, Mühlenrahde*; HolzReg 1775 *Melroye, Melröye*; K 1798 *Mell-Roi*; Jb 1798 *Mellroy*; Jb u. A. *Mellroe, Buschkoppel in Möllroä* [sic], *die hinterste Möllroä-Koppel, die vorderste do., Mühlen-Rahde, hinter dem Mühlenrahde, Mühlenradekoppel*; Kat *Mellroien, Mellroienholz.*

Nederstetoft. K 1798 *Nedderst-Toft*; Jb 1798 *Nedderst Toft.*

Norderlyk. Kat *Norder-Lück.*

Nordertoft. K 1798 *Norder Toft*; Jb u. A. *der Norder-Toft*; Kat *Norder-Toft.*

Nylyk. K 1764 *Nielück*; K 1798 *Nie-Lück, Nie Lück*; Jb u. A. *Neue Lück*; Kat *Nie-Lück.* — To Lokaliteter.

Nørremark. K 1764 *Das vorderste Norderfeld, Das hinterste Norder-Feld*; K 1798 *Stor Nörmark, Lild Nörmark*; Jb 1798 *Stor Nörrmark, Lild Nörrkark*; Kat *Norderfeld.* — To Lokaliteter.

Oberstetoft. Kat *Oberste-Toft.*

Ostertoft. Kat *Oster-Toft.* — To Lokaliteter.

Osterwiese. Kat *Oster-Wiese.*

Ovnfjæl [*'auən|fèld*]. K 1764 *Ofenbrett*; K 1798, Jb 1798 *Ovenfield*; Jb u. A. *Ofenbretts-Koppel, Ofen-Bretts-Koppel*; Kat *Auenfeld.* — Agerjord paa Grænsen til Tolslev. Sammenligningsnavn; Sb. *Ovnfjæl* „bræt, der brugtes i st. f. ovn-dør, -laage" (ODS).

Perdmaj. Kat *Permai.* — Nty. *Perd* „Hest".

Pideholm. K 1798 *Pideholm*; Jb 1798 *Piideholm*; Jb 1798—99 *Picdeholm*; Kat *Pielhahn.* — Af uvis Oprindelse. Formelt kunde Forleddet være en Parallel til sv. Dial. *pita* „dalkjusa", der indgaar i adskilige sv. Stednavne (Sahlgren i Festschr. Neckel p. 170 ff.). I Kat er Navnet omdannet til nty. *Pielehahn* „männliches Glied" (Mensing).

Pilager. K 1798 *Piel-Ager, Pielager-Kier*; Jb 1798 *Piilagger*; Kat *kleiner Pillacker, Grosser-Pilacker.* — Trænavnet *Pil.*

Pumpstykke. K 1798 *Pomp Stück*; Jb 1798 *Pompstück*; Jb u. A. *Pumpstücken*; 1841 ArkEsgrus Esgrus Skovby *Pumpstück.* — Af Sb. *Pumpe*; jfr. *Pumplyk* p. 162.

Roj [*'ròd|kùbəl*]. K 1764 *Rott, Auf dem Rahde*; K 1798 *Rott*; Jb 1798 *Roy, Rott*; Jb u. A. *auf dem Rahde, die Rott-Koppel*; Kat *Rott, Norder-Rott.* — *Roj*, se Bd. X.

Rojum. Kat *Royum.* — Dat. Pl. af *Roj*, hvorom se Bd. X.

Rolfstoft. K 1798 *Rolfes-Toft*; Jb u. A. *Rohlfstofft.* — Mandsnavnet (Slægtsnavnet) *Rolf* (*Rohlf*).

Rottwisch [*də 'ròd|vìš*]. Kat *Rottwisch.* — Jfr. *Roj* ovfr.

Rønnemaj [*'rỳn|vìš*]. K 1764 *Die Rünn-Wiese*; K 1798 *Rönd-May, Mitt Rönd-May*; Jb 1798 *Röndmay, Mitt Röndmay, Mitt Rondmay;* Jb 1798—99 *Mitt Ründmay*; Jb u. A. *die Rünn-Wiese*; 1808 SA Abt 25^1 Nr. 1006 3 *Rönnmay*; Kat *Rönnwiese.* — *Rønne*, se Bd. X.

Rönnsberg. K 1798 *Röns-Barg*; Jb u. A. *Renns-Berg*; Kat *Rönnsberg.* — Maaske af Trænavnet *Røn*, der forekommer i Angel som da. Laaneord i nty. *Rönn* (Mensing).

Schaapslyk [*'šå·bs|lyg*]. K 1764, Jb u. A. *Schaaf-Weide*; Kat *Schaaflück.* — Nty. *Schaap* „Faar". Gengiver vel et da. **Faarlyk.*

Schlossbarg [*'šlùs|ba·x*]. — Her har der „in uralten Zeiten" staaet et Slot (Opt 1938)

Schmidtbrücksacker. Kat *Schmidtbrücksacker.* — Ved *Smededam* ndfr.

Schwanz. Kat *Schwanz.* — Sammenligningsnavn.

Sibbestoft. K 1764 *Siewershoff*; K 1798 *Sievers toft, Sibbes-Toft*; Jb 1798 *Sibbestoft, Siverstoft*; Jb u. A. *Siewers-Hoff, Siewers-Hoff Wiese*; Kat *Sivertoft.* — *Sievers toft* og *Sibbes-Toft* er to Lokaliteter, der støder op til hinanden paa K 1798, men utvivlsomt

samme Navn. Af Mandsnavnet *Sibbe*, glda. *Sibbi*, eller *Sivert*, glda. *Sighwarth*.

Siek [*də ˈsigˌvi̯šˀ*]. Kat *Siek*. — Nty. *Siek* „Bodensenkung, sumpfige Niederung" (Mensing).

Skidensig. K 1764 *Schiedensieck*; K 1798 *Schidensiig*, Jb 1798; JB u. A. *Schiedensiecks-Koppel, Schiedensiecks-Wiese*; Kat *Schierensiek*.

Skorrehøj. K 1798 *Schorrehoi*; K[1] 1798 *Skorrehoi*; Jb 1798 *Schorrehoy*; Sach II 26 *Skerrehyg, Schörrehyg*. — Ifl. Sach skrevet *Skärrehy* 1567. Af Sb. *Skurv* el. Adj. *skurvet*; se under *Skorrebjerg* p. 20.

Smededam. K 1764 *Schmidtsdamm*; K 1798 *Schmei-Damm*; Jb 1798 *Schmeidamm*; Jb u. A. *Schmidts-Damm, Schmidts-Damms-Wiese*; Kat *Schmiededamm, Schmediek*. — *Schmediek*, den nty. Form af Navnet, støder i Kat op til *Schmiededamm*.

Smedwatt [*ˈśmœˑˌwat*]. Af nty. *Smed* „Smedje". Formen er formodentlig Oversættelse af et da. **Smede-* eller **Smedjevad*.

Stakkettoft. K 1798 *Stakked Toft*; Jb 1798 *Stackedtoft*. — Adj. *stakket* „kort".

Stanglyk [*ˈsdaŋˌlyg*]. — Har ifl. Opt 1938 tidligere haft et andet Navn.

Stensroj. K 1764 *Steensroi*; K 1798 *Stensroy Lück*; Jb 1798 *Steensroy Lück* (rett. fra *Steenshoy Lück*); Jb 1798—99 *Stenneshoylück, Ste(œ?)nsroy*; Kat *Steensroi, Steensroiwiese*.

Stevenlyk. Jb u. A. *Steuen-Lück*. — Eng.

Stokbro. K 1764 *Stockbrüg*; K 1798 *Stockbro*; Jb 1798 *Stockbroe*; Jb u. A. *Auf der Stockbrück;* Kat *Stockbrück* — Sb. *Stokbro* „Bro af Tømmerstokke".

Storlyk. K 1798 *Stor-Lück*; Jb 1798 *Stor Lück*. — Skov.

Straabjerg [*ˈsdroˑˌbaˑx*]. Reg 1690 *Strod borg*; K 1764 *Strohberg, Strohbarg*; HolzReg 1775 *Strohberg*; K 1798 *Stroh-Barg*; Jb 1798 *Strohbarg*; Jb u. A. *unter Strohberg, Stroh-Bergs-Feld*; Kat *Steohbarg*. — Første Led er antagelig, trods Skrivemaaden 1690, Sb. *Straa*, i de senere Kilder gengivet ved ty. *Stroh*. Jfr. *Straabjerg* paa Als, der i øvrigt ogsaa skrives *Strod-, Strad-, Ströy-, Stroy-* i den ældste Kilde, en Jb c. 1685 (DS VII 247). Et uforklaret sv. *Stråberget* nævnes SOÄ VI 214.

Stubdam [*ˈsdòfˌdig*]. HolzReg 1778 *Stubdamm*; Kat *Stofdiek*. — Udtaleformen gengiver en da. Udtale med [f], jfr. *Stubdrup* under Bebyggelsesnavne.

Studland [*ˈsduˑdˌland*]. K 1764 *Studt-Lande*; K 1798 *Studland, Lild-Studland*; Jb 1798 *Studland, Lill Studland*; Jb u. A. *vorderste Studtlands-Koppel*; Kat *Studtland*. — Dyrenavnet *Stud*.

Südertoft. K 1798 *Süder-Toft*; Jb 1798 *Südertoft*; Kat *Süder-Toft*. — To Lokaliteter i Kat.

Süderwisch. Kat *Süderwisch*.

Tidselbjerg [*ˈdidsəlˌbaˑx*]. K 1764 *Dietselbarg*; K 1798 *Ditsel Barg*; Jb 1798 *Ditselbarg*; Jb u. A. *Dietzelbergs-Koppel*; Kat *Diestelberg*.

Toftgaard. Jb 1798 *Toftgaard*.

Toftmaj. K 1798 *Toft May, Toft-May*; Jb 1798 *Toftmay*. — To Lokaliteter paa K 1798.

Tolslev. Kat *Tollslag*. — Se *Tolslev* under Bebyggelsesnavne.

Trankholt. Kat *Trankholt*.

Trod [*trɑ̀ɑ*]. MastReg 1690 *Treu*; K 1764 *Auf dem Treu*; K 1798 *Troi, Klein-Troi*; Jb 1798—99 *Troy, Klein Troy*; Jb u. A. *die Koppel auf dem Treu*; Kat *Troye*. — Delvis Skov paa K 1764. Sb. glda. *troth* „Fædrift, Græsgang" (jfr. EL II 57 *tho at han hauir ut lagh sin toft til troths*, DgL V 186). Samme Ord er jy. Dial. *traad* „Spor" og fsv. *trodh* d. s.; se om dette og beslægtede Ord OGB XVIII 86.

Unterstetoft. Kat *Unterste-Toft*.

Veerkant. Kat *Veerkant*. — Nty. *Veerkant* „Firkant".

Wischhof. K 1764 *im Wischhoff*; Jb u. A. *der Wischhoff*; (her?) Kat *Wisch*. — *Wisch*, se Bd. X.

Øggaard [*ˈøˑˌxåˑɹd*]. K 1798 *Oeggaard*; Jb 1798 *Oeggärd*; Jb u. A. *Oeggards-Koppel, Oeg-Gards-Koppel*; Kat *Oegaard*. — Sb. *Øg*.

Østerlyk. K 1798 *Oster-Lück, Oster-Lück*; Jb 1798 *Oster Lück*; Kat *Oster-Lück*. — To Lokaliteter paa K 1798.

Østermark. K 1764 *Das vorderste Oster-*

Feld; K 1798 *Oster-Mark, Nedderst-Ostermark* (nu i Stangled); Jb 1798 *Bäberst Osterfeld, Nedderst Osterfeld*; Jb u. A. *das Oster-Feld, vorderste Oster-Feld, hinterste Oster-Feld*; Kat *Oster-Feld, Ostermark*. — To Lokaliteter i Kat.

GELTING SOGN.

Kilder.

ArkBukhavn	Se under Kappel S.
ArkGelting	Godsarkivet paa Gelting.
ArkGeltingS	Gelting Sognearkiv. I Pastoratet, Gelting.
ArkOlpenæs	Se under Svans S. Bd. IX.
ArkRuntoft	Se under Esgrus S.
Beschr 1656	Anschlag und Beschreibung Des Adel. Guts Öhe und des dazu gehörigen Meyer-Hofes Hasselberg genannt. Uden Aar og Trykkested. Efter et Ekspl. i Ø Godsark. med gammel Paaskrift: „Diese Anschlag ist, laut Designation, von den an dem Käufer Hrn. Henning Rumohr, abgelieferte Documenten, von dem Jahre 1656.
Beschr 1757	Ongefehrliche Beschreibung und Anschlag des Adelichen Guths Geltingen. 1757. Trykt. Efter Ekspl. i ArkGelting.
Beschr 1785	Beschreibung der aus den Hoffeldern des adelichen Guths Düttebüll, und des dazu gehörigen Meyerhofes Cronsgaarde errichteten Parcelen. Schleswig 1785.
Beschr 1822	Beschreibung des ...adel. Stammguts Düttebüll mit den dazu gehörigen Kathen etc. Schleswig 1822.
Beschr Kieholm 1817	Beschreibung der zur Concursmasse des Parcelisten Cai Diedrich Lorenzen zu Kieholm, adel. Guths Oehe, gehörigen, daselbst belegenen Landstelle etc. 1817. (Trykkested?). Efter et Ekspl. i Landesbibl. Kiel. SHo 71 Nr. 13.
Extr 1730	Extract Aus dem Inventario über Das Adeliche Guth Gelting de Anno 1730. SA Abt. 66. 2. Verz. XXIII, 9. A II 1/27.
Extr 1746	Summarischer Extract, Aus dem Jnventario des Königlichen Guthes Gelting. 1746. Ib.
Extr 1795	"Extract aus dem Priesholzer Erdbuch" i en trykt "Abfindungs-Geschäft" uden Titel. 1795. (Trykkested?). Landesbibl. Kiel. SHo 71 Nr. 15.
Fol 1826 (1821)	Folium... des adlichen Stamm-Guts Düttebüll. 1826. (Nach Erdbuch 1821). Amtsgericht, Kiel.
Holzreg 1730 ff.	Holtz-Register 1730 ff. ArkGelting.
Inv 1757	Inventarium über das Guth Gelting. 1757. ArkGelting.
Jb 1752	Meß-Buch von denen gesammten Ländereyen, welche die zum Königl. Gute Gelting gehörige Unterthanen... in Gebrauch haben, deren Aufmeßung Anno 1752 beschaffet, und daruber gegenwärtige Acte errichtet worden. 2 Ekspl., begge Afskrifter. ArkGelting.
Jb[1] 1752	Meß-Buch vom Hofe Gelting und Meyerhofe hieselbst. 1752. ArkGelting.
Jb 179?	Se under Kappel S.
K 1786-88	Grund-Riß ....Geltingen. 1766—88. ArkGelting.
Kirkeb 1694 ff.	Kirkebog 1694 ff. Pastorat, Gelting.
KR 1588 ff.	Kirkeregnskab 1588 ff. Pastorat, Gelting.
Opt c. 1935	Optegnelse af Marknavne fra Prisholt og Ravnholt. C. 1935. ArkGelting S.
SkyldprotDyttebøl	Neben-Buch zum Schuld und Pfand-Protocoll des adelichen Guths Düttebüll. Amtsgericht, Kappel.
SkyldprotGelting	Neben-Buch zum Schuld- und Pfand-Protocoll des dismembrirten Adelichen-Guts Geltingen. Amtsgericht, Kappel.
SkyldprotPrisholt	Neben-Buch des Schuld- und Pfand Protocolls des Adelichen Guthes Priesholtz. Amtsgericht, Kappel.
SognearkGelting	Se ArkGeltingS ovfr.
Spec 1745	Specificatio Der Geltingschen Hof-Ländereyen, so wie selbige hiebevor in Anno 1745 von den Unterthanen angegeben worden.

Tax 1790	Taxations-Instrument derer auf denen Hasselberger, Gundelsbyer und Wormishöfter Parcelen befindlichen Eichen- und Büchen-Bäume welche denen Parcelen-Käufern ..pro pretio taxato angeboten werden sollen. 1790 (Uden Trykkested). Efter et Ekspl. i ArkGelting S.
U 1794—95	Udtog "nach dem Vermeßungs-Protocoll des adl. Gutes Priesholz 1794 und 1795" I SH 363 4to, UniverBibl. Kiel.
U 1828	Vermessungs-Jnstrument über die Ländereien der Halbinsel Beveröe und Birck so wie von dem eingedeichten Noor des adelichen Guts Geltingen in Angeln. 1828.
Verz u. A.	Verzeichnisz von Jensen über die Einwohner des Gutes Gelting. Uden Aar. ArkGelting S.

Meddelere.

Bæverø	Nicolaus Kunst, Goldhöft, f. sts. 1875. Opt. 1938.
Dyttebøl	Johs. Braack, Kronsgaard, f. sts. 1863. Opt. 1938.
Gelting	Se under Bæverø.
Gundelsby	Heinrich Andersen, Gundelsby, f. sts. 1873. Opt. 1938.
Hesselbjerg	Johs. Nissen, Hesselbjerg, f. i Kisperhøj ved Hesselbjerg 1875. Opt. 1938.
Katrød	Se under Bæverø.
Kronsgaard	Se under Dyttebøl.
Lebæk	Hinrich David, Bosig. f. sts. 1870. Peter Dethlefsen, Lebæk, f. sts. 1858. Opt. 1938.
Nyby	G. Alsen, Nyby, f. sts. 1878. Opt. 1933.
Pommerby	Chr. Schwennsen, Langfeld, f. sts. 1871. Opt. 1933. Johs. Braack, se under Kronsgaard. Opt. 1938. Jacob Lorenzen, Wattsfeld, f. sts. 1888. Opt. 1938.
Prisholt	Se under Ravnholt.
Ravnholt	Nikolaus Steffen, Ravnholt, f. sts. 1866. Opt. 1938.
Stenderup	Wilh. Hansen, Stenderup, f. sts. 1861. Opt. 1938.
Svakketorp	Heinrich Tüxsen, Svakketorp, f. sts. 1863. Opt. 1938.
Vakkerballe	Se under Bæverø. Nogle Navne efter Heinrich Thomsen, Lebækwisch, f. sts. 1875. Opt. 1938.
Ø	Se under Hesselbjerg.

BEBYGGELSESNAVNE.

Albrechtsruh, Hs. Kat *Albrechtsruh.* — Aftægtsbolig. Tilhører ifl. Kat J. J. Albrecht i Kronsgaard.

Arnbom. VSK Orig 1780 *Ahrnbom.* — I Nyby. Nty. *Ahrnboom* „Ahorn" Jfr. *Ahrnbaum* under Naturnavne i Katrød.

Basrott, Hse [ˈbas‿ròd]. SkyldprotDyttebøl 1807, Schröder I 86, Verz u. A., Jensen Ang 380 *Basrott*; Kok *Basrød*; Kat, LA *Basrott.* — Ogsaa som Naturnavn i Katrød.

Birk, Hse. Kirkeb 1696, Extr 1730, Extr 1746 *Birck*; Inv 1757, DAtl VII 752, Kok *Birk.* — Se under Naturnavnet *Birk* i Bæverø.

Blekerfeld, Hse [ˈble·gəɹ‿fèld]. Scröder I 109 *Blekerfeld* (*Bleicherfeld*); Verz u. A Beckerfeld [sic]; JensenAng 380, Kat, LA *Bleicherfeld.* — Naturnavnet *Blekerfeld* i Katrød.

Blæsborg, Hs? VSK Orig 1780 *Blæsborg.*

Bobæk, Hse [ˈbo·‿bæ·g]. Kirkeb 1696 *Bobeck*; VSK Orig 1780, 1834 SogneArkGelting *Bobek*; Schröder I 11 *Bobeck*; JensenAng 385 *Bobek*; Kok *Bobæk*; Kat *Bobeck*; LA *Bobek.* — Se *Bobæk* under Naturnavne i Gundelsby samt Kousgård Sørensen, Sø- og ånavne I 125 f.

Boisenfeld, Gd [ˈbùisən‿fèld, ˈbâisən‿fèld]. SkyldprotDyttebøl 1812, Schröder I 119 *Boi-*

sensfeld; Kat *Boysensfeld*; Oldekop V 29, 68 *Boisensfeld, Boysensfeld*; LA *Boysenfeld*. — Oprindelig *Boisensfeld*, af Familienavnet *Boisen*. Jfr. Naturnavnet *Boisensfeld* i Pommerby.

?Bonsberg. SkyldprotPrisholt 1821 *B(on?)sberg*. — Ved Ravnholt.

Bosig, Gd [*bùˈsig*]. 1791 ArkGelting *Bosick*; Schröder II 13 *Bosiek*; Verz u. A. *Bosiek, Busiek*; JensenAng 381 *Busiek*; Kok *Bosig*; Kat *Bosick*; LA *Bosiek*. — Naturnavnet *Bosig* i Lebæk. I udtalen er *-sig* erstattet af det tilsvarende nty. *Siek*, hvorom se Bd. X.

Brede, Gd [*bre·*]. Schröder I 139 *Brede (auf der Brede)*; SH 347 *Brede, Breede*; Kok *Brede (Breh)*; Kat *Brede*; LA *Breede*. — Naturnavnet *Brede* i Kronsgaard.

Briskær. VSK Orig 1780 *Brisqiær*; 1791 SognearkGelting *Briskier*. — Naturnavnet *Briskær* i Gundelsby.

Brændstub. fsv. Hs [*brènˈsdùf*]. Jensen Ang 381 *Brennstuff*; Kat *Brennstoft*. — Naturnavnet *Brændstub* i Lebæk.

Bukhavn. Se under Kappel S. Bd. VIII.

Bukhavn Led. Kirkeb 1731 *beym Buckhagener Heck*.

Bus, Hs [*bu·s*]. SkyldprotPrisholt 1800 *Parcelen-Stelle bei Buhs*; Schröder II 164 *Buhskathe*; JensenAng 381 *Kathe die Buhs genannt*; Sach III 46 *in der Buhs*; LA *Buhs*. — Se under *Bus* i Sterup p. 361. JensenAng 313 oplyser uden Kildeangivelse, at „Buhs soll gleichfalls Sumpf bedeuten".

Busch, fsv. Hs [*bùʃ*]. — Herefter har *Buschkoppel* i Kronsgaard Navn. *Busch*, se Bd. X.

Buskoppel, Hse [ˈ*bu·s*ˌ*kùbəl*]. — SkyldprotPrisholt 1802, Schröder II 164, Kat, LA *Buhskoppel*. — Naturnavnet *Buskoppel* i Prisholt.

Bøgeroj [ˈ*byɤəˌròd*] Verz u. A. *Bügerott, Bugerott*; Schröder II 342, JensenAng 380, Kat *Bügerott*; LA *Bücherott*.

Bækhus, Parcel. Kirkeb 1731 *beym Bäck*; Schröder II 164 *Bekhaus*; Oldekop V 92 *Bekhuus*.

Bæverø [ˈ*bœ·vəˌry·*]. Kirkeb 1694 *Boveroe*; Kirkeb 1696 *Böveroe*; Kirkeb 1704 *Beveroe*; Extr 1730 *Beverör*; Extr 1746 *Beverröe*; Inv 1757 Böveröe, Schröder I 98 *Beveröe*; SH 351 *Beveröh*; Gst 1858 *Bœverø*; LA *Beveroe*. — Se *Bœverø* under Naturnavne i Bæverø.

Børsby, Lb [*bɣʉsby*]. LibCens 1462, LibCens (SRD VII 499) *Bornsbu*; 1535 ArkBukhavn *Börsby, to Börsebw*; 1565 ArkGelting *Boersbouw, Boerβbeuw*: 1583 ArkBukhavn *Bürβbuj* KR 1590 *Borsebw*; KR 1591 *Borsbue*; Mejer 1649 *Borsbuy*; Kirkeb Beg. 18. Aarh. *Börsby*; VSK Orig 1780, Schröder I 116, 218 *Börsbye*; Gst 1858 *Børsby*; Kok *Börsby* (=Fsp.); LA *Börsby*. — Ifl. Birte Hjorth Pedersen (Ti Afhandlinger p. 19) af Mandsnavnet glda. **Biūr*, vn. *Biórr*. Navnet er ikke direkte overleveret i Dansk, men indgaar muligvis i Torpnavnene *Bystrup, Bødstrup*. Mere nærliggende er det dog, da LibCens har *Borns-* og Dok 1535 *Börs(e)=*, at der foreligger den yngre Gen. *Biorns-* af det særdeles almindelige Mandsnavn *Biorn*; et ældre *Biorns-* forudsættes i over en halv Snes af de Torpnavne, der er sammensat med dette Personnavn, og i de fleste af Eksemplerne er n-et svundet i Trekonsonantgruppe som antaget her; se fx *Bjøstrup* i Ning H. DS XII 57 f. I de nty. Kilder vil den danske Diftong *iø* (af *io*) kunne optages som *ø*; jfr. Navnet *Bjørning* p. 142, en *ung*-Afledning af Dyrenavnet.

Christiansfeld, Gd. Oldekop V 108 *Christiansfeld*. — Antagelig Opkaldelse efter Byen *Christiansfeld*, eventuelt med Tilknytning til en Ejers Fornavn.

Damhale, Gd [ˈ*damˌhå·l*]. VSK Orig 1780 Verz u. A., Schröder II 13, JensenAng 381 *Damhael*; Kat *Dammhahl*; LA *Domhael*. — Naturnavnet *Damhale* i Lebæk.

Danskegade, Hse. Schröder I 501 *die dänische Straße*; Kok *Danske Gade (Dansk Gahr)*; Mensing I 693 *Dänische Straße*. — Navnet skyldes, at flere Alsinger slog sig ned her ved Parcelleringen (Schröder).

Doktorhus. VSK Orig 1780 *Doctorhuus*. — Vel Appellativ.

Domstag, Gd [ˈ*do·msˌtax*]. Schröder I 210 *Domstag (Dohmstag)*; SH 347, La *Domstag*. — Naturnavnet *Dommedag* i Kronsgaard.

Drecht, Hse [*drèxd*]. 1834 SognearkGelting *Oeher Drecht*; Schröder I 212, 601, II

225 *Drecht, auf dem Drecht*; SH 360 *Drecht, Oeher Drecht*; JensenAng 385 *am Drecht*; Oldekop V 54 *Öher Drecht*. — Naturnavnet *Drecht* i Hesselbjerg.

Dystholt, Hs [ˈ*dys*ˌ*hòld*, ˈ*dysd*ˌ*hòld*]. Extr. 1730 *Düstholt*; Kirkeb 1731 *in Dystholtz*; ? Holzreg 1747 *Düstholtz*; Jb 1752 *Dustholt*; VSK Orig 1780 *Dystholt*; Verz u. A., Schröder II 13 *Düstholz*; Kok *Dystholt*; Kat, LA *Düstholz*. — Af Sb. glda. *dyst* „Støv", der ogsaa antages at indgaa i *Dystager* DS IV 411. Samme ord eller et nærbeslægtet *dust* indgaar i norske Stednavne; se NG II 59.

Dyttebøl, Hgd [ˈ*dỳdəˌbỳl*]. Fragment Sl. 15. Aarh. SA C XIX 3 Nr. 220 *Duddebul*; 1540 ArkGelting *Duttebull*; c. 1550 SA A XVII Nr. 159 *Dittbull*; Schötebock 1582, 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Duttebull*; Anschlag 1598—1614 *Dettenbull*; 1616 ArkGelting *Tuttebull*; Landreg 1626 *Düttebüll*; DAtl VII 752 Duttebüll Gaard; VSK Orig 1780 *Dyttebøl*; VSK 1783 *Dyttebøl Gd*; Schröder I 216, 219 *Düttebüll*; Gst 1858 *Dyttebøl*; Kok *Dyttebøl* (=*Fspr.*); Kat, LA *Düttebüll*. — Oprindelig en Landsby, der blev nedlagt i 16. Aarh. af Henneke Rumohr, der boede her mellem 1556 og 1569 (JensenAng 243). Af et Mandsnavn (Tilnavn) glda. **Dytti*, en svagtbøjet Sideform til vn. Tilnavn *Dyttr*. NG II 388 og Lind Binamn Sp. 69 regner med Muligheden af, at et tilsvarende Kvindenavn kan indgaa i no. *Dytterud*, og et Kvindenavn er ogsaa en formel Mulighed i Dyttebøl. Af samme Oprindelse som Dyttebøl er det nordslesvigske *Dybbøl* (RegCapSlesv 1352 *Duttebul*; se DS VII 19).

Dyttebøl Havhuse. Kirkeb 1696 *beym Düttebüller Haff*; VSK Orig 1780 *Dyttebøl Havhuuse*.

Dyttebøl Mølle. 1696 ArkGelting *Düttebüller Mühl*; VSK 1783 *Dyttebøl M.*; Beschr 1785 *Düttebüller Windmühle*; Oldekop V 92 *Düttebüllmühle*.

Eckshöft, Hse. Schröder II 122 *Eckshöved*; JensenAng 384 *Eckshövd*. — Se *Eckshöft* under Naturnavne i Ø.

Eekstang. 1791 SogneArkGelting *Eeckstang*. — Se *Eekstang* under Naturnavne i Gundelsby.

Ekeberg, Gde [ˈ*e·gəˌba·x*]. JensenAng 385, Kat *Ekeberg*; LA *Eckeberg*. — Naturnavnet *Egebjerg* i Gundelsby. Der staar endnu store Egetræer her (Opt 1938).

Ekeberg, Gross-, Gd. 1834 SogneArkGelting *gros Ekeberg*; Oldekop V 50 *Gross-Eckeberg*.

Ekeberg, Klein-, Gd. 1834 SogneArkGelting *klein Ekeberg*; Schröder I 362 *Klein Ekeberg*; SH 360 *Kl. Ekeberg*.

Ekenhöh [ˈ*e·gənˌhø·*]. — Nyere Navn. Se *Ekenhöh* under Naturnavne i Gundelsby.

Ellbogen, fsv. Hs. Kirkeb 1703 *in Ellebogen beym Haff*; Kirkeb 1704 *in Ellebogen*; Extr 1730 *Ellbogen*; Extr 1746 *Ellenbogen*; Ivn 1757, Schröder I 102 *Ellbogen*; JensenAng 379 *beim Ellenbogen wie man früher sagte*. — Paa Birk. Nty. *Ellbagen*, mnty. *elleboge*, muligvis Gengivelse af et da. **Albue*.

Elstol. Schröder II 91, JensenAng 382 *Ellstohl*; SH 347 *Ellstuhl*; Kok *Elstol*; Kat *Ellstohl*; LA *Ellstuhl*. — Se *Elstol* under Naturnavne i Nyby.

Engbjerg, Gde [ˈ*èŋˌba·x*]. Schröder I 362, JensenAng 385 *Engberg*; Kok *Engbjerg*; Kat, LA *Engberg*.

Ewersholt, Hse [ˈ*æ·vəɹsˌhòld*]. Schröder I 362 *Ewersholz* (*Ebersholz*); JensenAng 385 *Eversholz*; Kok *Eversholt* (= *Fksp.*); Kat, LA *Ewersholz*. — Se *Ebbesholt* under Naturnavne i Hesselbjerg.

Falshøft, Hse [*falˈsø·fd*]. VSK Orig 1780, VSK 1783 *Falshoved*; SkyldprotDyttebøl 1805 *Falshöft*; Schröder I 253, II 91, *Falshövd*; JensenAng 64, 382 *Falshöved, Falshövd*; Gst 1858 *Fovlshoved*; Kok *Falshøft* (= *Fksp.*); LA *Falshöft*. — Ogsaa som Naturnavn i Nyby, 1543 *Vogels-Hoye*. Formen viser, at Forleddet indeholder Ordet *Fugl*, glda. *foghl*, og sandsynligvis er sammentrukket af Navnet *Fughælsnæs*, der nævnes i VJb; saaledes bl.a. Jensen (JensenAng 64) og Sv. Aakjær (VJb Komm. p. 88). Formen *Fovls-* paa Gst 1858 kan have bevaret en ældre da. Udtaleform.

Fiskerhus. VSK Orig 1780 *Fiskerhuus*;

VSK 1783 *Fisker huus*; Kat *Fischerkathe*. — Jfr. det følgende Navn.

Fiskerkoppel. Beschr 1785 *das voriges Jahr neu erbauete große Fischerhaus so in der Fischer-Koppel stehet, vor dem Fischerkoppel-Heck belegene Kathenstelle.*

Fiskerstrædt. VSK Orig 1780, VSK 1783 *Fiskerstrædt*. — Efterleddet er antagelig en Form af Sb. *Stætte* „Stente".

Fittenburg, Hs. SH 347 *Fittenburg*. — Ved Pommerby. Snarest et obskønt Navn, af Sb. *Fitte* i Betydningen „hundyrs (ell. kvinders) kønsaabning", med den fra ty. laante Gen.-endelse *-en*; mindre sandsynligt samme Ord i Betydningen "gerrig person; gnier" (ODS). Formelt mulig er ogsaa Adj. jy. *fitten* „knap, karrig", men dette Ord er kun kendt fra Vendsyssel (Feilb.).

Freienwill, Gd [*fri:nˈvɨl*]. JensenAng 380 Kat, LA *Freienwill*. — Antagelig Opkaldelse efter *Freienwillen* p. 114 f.

Fællesskov, Gd. SkyldprotPrisholt 1822 *Felleschau*; Schröder II 164 *Felleskov* (*Fedderschau*); JensenAng 382, Oldekop V 92 *Felleskov*. — Se *Fællesskov* under Naturnavne i Ravnholt.

Færensholt, Hse [ˈ*fæ·ɹnsˌhòld*]. 1834 SognearkGelting *Fähresholz*; Schröder I 254 *Fahresholz*; JensenAng 385 *Fähresholz*; SH 360 *Fehresholz, Fahresholz*; Kok *Færensholt* (= *Fksp.*); Kat, Oldekop V 54 *Fehrensholz*; LA *Fehrenholz*. — *Færens-* er snarest et sammensat Stednavn paa *-næs*, hvis første Led er Sb. glda. *færia* i Betydningen „Færgested"; ifl. Kok II 141 har der været et saadant ved Færensholt.

Færgested. VSK 1783 *Fœrgested*. — Paa Kvisnæs.

Gaardvang, Gde [ˈ*xå·ɹˌvaŋ*]. Extr 1730 *an der Garwang*; Inv 1757 *Am Gaarwang*; VSK Orig 1780 *Gaarwang*; SkyldprotDyttebøl 1815 *die zu Garwang bei Cronsgaarde belegene . . . Parcelenstelle*; Schröder I 294, II 342 *Gaarwang*; Kok *Store- og Lille Gårdvang*; Kat, LA *Gaarwang*. — Navn paa Gaarde i Ravnholt, Sønderballe og Vakkerballe. Efter Naturnavnene *Gaardvang* sts.

Gaardvang, Lille-, Gd [ˈ*kle·n ˈxå·ɹˌvaŋ*]. Kok *Lille Gårdvang*.

Gaardvangstrasse. Kat *Gaarwangstraße*.

Gaastende. Schröder II 318 *Gaast-Ende*; Oldekop V 108 *Gaastende*. — Del af Stenderup By. Se *Gaastenn* under Naturnavne sts.

Gammeldam, Gd [*xaməlˈdam* el. ˈ*xaməlˌdam*]. SkyldprotDyttebøl 1814, Schröder I 218, 297 *Gammeldamm*; Kok *Gammeldam*; Kat, LA *Gammeldamm*. — Maa være et oprindeligt Naturnavn.

Gammellyk, Hse [*xaməlˈlyg*]. 1804 SH 351, Schröder I 298 *Gammellück*; Gst 1858 *Gammelløk*; Kat *Gammellük*; LA *Gammellück*. — Se *Gammellyk* under Naturnavne i Vakkerballe.

Gath. VJb 1231 p. 30 *Gath*; 27/12 1339 DiplDan 2. R. XII Nr. 191 *insula gaath*; LibCens 1462 *Sode*; LibCens 1462 (SRD VII 500) *Gode*. — Det oprindelige Navn paa Ø, bevaret i Navnet paa Odden *Gahöved* (se under Naturnavne i Ø). De to ældste Skrivemaader viser, at Navnet har endt paa Spirant. Der er enkelte Eksempler i VJb paa, at udlydende t skrives th: *Fith, thyngbruth*, men normalt er *th* Betegnelse for Spiranten [*ð*] (Bjerrum i Ti Afhandlinger p. 194). Derimod kan det ikke afgøres, om Navnet oprindelig har kort eller lang Vokal, idet skrivemaaden *Gaath* kunde være Udtryk for Vokalforlængelse i lukket Stavelse; jfr. Adj. *glaath* „glad" i Harpestreng (BrN GG § 191). Under Forudsætning af, at Vokalen oprindelig er lang, kunde der foreligge en gammel Sammensætning **Gā-ēth*, af et usammensat Ønavn **Gā* og Sb. *ēth*, samme ord som vn. *eið* „Landtange, Overgang". Navnet vilde da med Hensyn til sin Dannelse være en Parallel til *Masnedø*, VJb *Masnœth*, der sandsynligvis er en Sammensætning af et oprindeligt Ønavn **Masn* med *ēth*. (K, Hald, Vore Stednavne[2] p. 209; DS XVI 231 f.). Ønavnet **Gā* kan sammenstilles med det uforklarede sv. *Gåa*, Navn paa en Ø i Sundet *Gåhålet* (SOÄ XV 121). Mindre sandsynligt forekommer det, at første Led i det formodede **Gā-ēth* skulde være Vb. *gaa*.

Gejlbjerg, Gde [ˈ*xailˌba·x*]. 1791 Sogneark Gelting, Schröder I 304, JensenAng 385 *Geilberg*; Kok *Gejlbjerg*; Kat, LA *Geilberg*. — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel"; se *Gejl* p. 64.

Gelting, S., Hgd. VJb 1231 p. 9, 26 *Gyœlting, Gyœltyng, Geltyng*; 28/5 1285 DiplDan 2. R. III Nr. 139 *Gœlting ultra Brotœ*; 31/3 1286 (Svaning) DiplDan 2. R. III Nr. 170 *Gelthinge ultra Brocar*; s. Dok. (Hvitfeld) ib. *Gieltinge Wberød* [sic] *Brote*; 13/7 1299 (Suhm efter Jens Grands Proces) DiplDan 2. R. V Nr. 50 *Golting*; 27/12 1339 DiplDan 2. R. XII Nr. 191 *silua Geltingh*; Gildebog 1377—1518 DiplFl I 85 *Gelting*; 26/6 1386 Urkundenb. Lübeck IV 520 *Gelcyngh*; 28/9 1391 Arch. f. Staats- u. Kirchengesch. *Gheltynghe*; 24/11 1409 (Udt. 1598) Westphalen IV 3185 Nr. 33 *Geltingen*; 5/5 1423 ActaPont II 344, 31/5 1423 ActaPont II 348 *Gelting*; 26/6 1427 ActaPont *Gheltingen*; 23/4 1428 (RegChrImi 309) *Geltinge;* 23/8 1455 ActaPont III 221 *Geltingen;* LibCens 1462 *Gheltingh*; LibCens 1462 (SRD VII 483, 499, 504) *Ghelting, Geltingh, Geltungh*; RegCap 1466 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Geltinghe, Geltinghen*; 12-18/11 1470 Rep^2 Nr. 2842 *Geltinge*; 30/10 1494 Rep^2 Nr. 7752 *hoff Geltinghe*; 26/11 1507 ActaPont V 490 *Solungen* [sic]; Regnsk 1507 DiplFl II 30 *Geltinge*; Zinsb 1500—15 *Geltinge*; 1519 ArkGelting *Geltinge, Geltynge*; 1523 (1526) Dipl Fl II 161, 164 [to Dok.] *Gelting*; 1526 SA C XIV Nr. 103 *geltingk*; Rostjeneste 1530 *gelting*; 1530 DiplFl II 228 *Geltingh*; 1539 ArkRuntoft Urk. I 3 *Geltyng*; 1540 ArkGelting *Geltingk, Geltyngk, Geltinge*; Landreg 1543, Landreg c. 1544 *Geltingen*; Frowkenn Schatt 1548 *Geltinge, Geltingenn*; 1550 DiplFl II 466 *Gelting*; c. 1550 SA A XVII Nr. 159 *Gelltting*; 1551 DiplFl II 513 *Geltingk*; 1553 DiplFl II 561 *Geltingen*; Ritterschaft 1546 *Geltingen*; Verz Adel c. 1560 *Gelting'*; 1565 ArkGelting *Geltinck, Geltinge*; KR 1588 *Gelting*; Landreg 1588 (Afskr.) *Geltingen*; RegFlensb 1596, Landreg 1626 *Geltingen*; Mejer 1648 *Geltingen, Gelting-Byrck*; Mejer 1649 *Gelting, Geltingen, Gelting hoff*; Mejer 1650 *Geltingn*; Danckw 1652 *das Birck Geltinge*; Kirkeb 1699 *bej Geltinger Hoff*; Kirkeb 1703 *den Neuangelegten Meyer Hoff zu Geltingen*; DAtl VII 752 *Geltingbye, Geltingen Gaard*; VSK 1783 *Gelting B M og Gd*; Schröder I 304. 307 *Gelting*; Gst 1858 *Gjelting*; JensenAng 375 *noch im Dänischen Gjelting;* LA *Gelting.* — Gelting var oprindelig en Landsby, af hvilken det nuværende *Sønderballe* (se ndfr). maa antages at have været den sydligste Del. Den nuværende Bebyggelse G. ved Kirken „ist kein eigentliches Dorf, sondern liegt theils auf Kirchengrunde, theils auf Hofgrunde, theils auf Parcelengründen" (KirchlStat p. 1024). Desuden var G. fra gammel Tid Navn paa et Landskab i det østlige Angel, omfattende i alt Fald (Dele af) Gelting, Esgrus og Tøstrup Sogne, idet VJb p. 9 efter Opregningen af en Del Lokaliteter i disse Sogne tilføjer „*omnia ista uocamus Geltyng*". Ogsaa i 1285 og 1286, hvor *Gœlting ultra Brotœ* nævnes efter Landskabet *Iarnœwith* (Dänischwohld), maa G. være Landskabsnavn og Gælting ultra Brotæ er den østligste Del af Landskabet. JensenAng p. 375 oplyser, at man endnu paa hans Tid i de vestligste angelske Sogne hørte Betegnelsen „ind i Gjelting" „drinnen in Gelting, oder hinein in Gelting, weil es früher ein großer Wald war". Skoven omtales som *silua Geltingh* i 1339, og *Brotœ*, som deler Landskabet i to Dele, er snarest Betegnelse for en Rydning i Skoven. *Brotœ* er identisk med Sb. glda. *broti* „dynge fældede træer, forhug" (Kalkar), vn. *broti* „Dynge af Træer, som ere fældte i Skoven" (Fritzner). Ordet forekommer nogle Gange usammensat som Stednavn i Nordslesvig, hvor Betydningen dels antages at være „Forhugning, Forskansning", dels „Rydning"; se DS VII 52, III p. XX. *Gelting* er afledt af Dyrenavnet *Galt*, glda. *galt*, vn *gǫltr*, *galti*, dog næppe direkte som Dyrenavn, men enten i overført Betydning som Terrænbetegnelse eller som Stednavneelement. Laur (AnglJahrb 1950 p. 135) antager, at Navnet sigter til den med Danckwerts Ord „rüsselformig vorspringende Halbinsel", der udgør den nordlige Del af Gelting Sogn. En anden Mulighed er, at Galt har været Betegnelse for eller indgaar i et Navn paa det smalle *Gelting Nor*, hvis Forlængelse i Form af et Eng- eller Moseareal strækker sig helt ind til Gaarden Gelting. Man kan til Sammenligning anføre, at *Galten* er Navn paa en Vig af Mälaren

(Franzén i NoB 1977 p. 103 med Litt.henv.). Navnet paa Noret kunde eventuelt indgaa i Goldhöft i Vakkerballe, der betegner et Fremspring i Terrænet umiddelbart Øst for Noret og forudsætter et da. **Galt(e)hoved*, med da. Labialisering af Vokalen foran *lt*-Forbindelsen, hvorved Forleddet er blevet opfattet som ty. *Gold*; om Labialiseringen se KortFm Nr. 5. Der eksisterer dog den Mulighed, at Goldhöft kan være et Sammenligningsnavn uden Forbindelse med Gelting; et Sammenligningsnavn er ældre sv. *Galthuvud*, nu *Galthögen*, Navn paa en Højde i Dal (NoB 1942 55).

Gelting Mølle. VSK Orig 1780 *Gelting M*; Schröder II 342 *bei Geltinger Mühle*; Gst 1858 *Gjelting Ml*; Kat *Gelting-Mühle*; LA *Gelting M*.

Goldhöft, Gde [ˈ*xòld*ˌ*hø·fd*]. Verz u. A., Schröder I 87, 316, II 110 *Goldhövd*; Kat, LA *Goldhöft*. — Naturnavnet *Goldhöft* i Vakkerballe. Se i øvrigt ovfr. under *Gelting*.

Goldhöftberg, Hse. Kat *Goldhöftberg*; LA *Goldhövedberg*.

Golsmaas, Gd [*xùls*ˈ*må·s* el. ˈ*xùls*ˌ*må·s*]. Beschr 1785, SkyldprotDyttebøl 1814, Schröder I 218, 316, Kat *Golsmaas*; Oldekop V 92 *Goldmaas*; LA *Golsmaas*. — Forleddet kan være Gen. af Tilnavnet glda. *Galt*, der bl.a. forekommer et Par Gange i Flensborg i Formen *Golt* (om denne Form jfr. ovfr. under Gelting) i Slutningen af Middelalderen (DgP II 320).

Goosnest, Kro [*dɜ* ˈ*xo·s*ˌ*nèsd*]. — Nty. *Goosnest* „Gaaserede". Spøgende Opkaldelse efter Kromanden, der hed *Goos* (Opt 1938).

Grahlenstein, Gd [*xrå·lən*ˈ*sde·n*]. Kat, LA *Grahlenstein*. — Tidligere *Nordskov*, se ndfr. Gaarden købtes 1852 eller 1853 af en indvandret Tysker *de Grahl*, der ansøgte om og fik Tilladelse til at kalde den G. (Kok II 291).

Graukoppel. Verz. u. A. *Graukoppel*. — Hører til Gelting Gods.

Grootbarg, fsv. Hs [ˈ*xro·d*ˌ*ba·x*]. 1791 SogneArkGelting *Gros berg*; Schröder I 362, Kat *Großberg*; LA *Grossberg*. — Nty. *groot* „stor". Ifl. Schröder tre Huse.

Grüftlingsfeld, Gd el. Hs [*xrỳfliŋs*ˈ*fèld*]. Oldekop V 115 *Grüftlingsfeld*. — Efter Naturnavnet *Grøftledsmark* i Sønderballe.

Grünkoppel, Gd [ˈ*xrø·n*ˌ*kùbəl*]. JensenAng 380 *auf der Grünkoppel*; Kat, IA *Grünkoppel*. — Nty. *grön* „grøn". Efter Naturnavnet *Grünkoppel* i Katrød.

Grøftled, Gd [ˈ*xrỳfd*ˌ*hèg*]. Extr 1730 *Griffelheck*; Extr 1746 *Griffel Heck*; Holzreg 1749 *Kähtner bey Grüfftleyheck*; Inv 1757 *Grüft-Heck*; VSK Orig 1780 *Gröftsstedsh*: [sic]; Verz u. A. *Gruftheck*; SkyldprotUdmark 1807 *Griftheck*; Schröder II 318 *Gruftheck*; JensenAng 381 *Grüftheck*; SH 351 *Gruftheck*; Kat, LA *Grüftheck*. — Den nuværende Form er Ellipse for **Grøftledheck*; jfr. Formen i Holzreg 1749. Til det oprindelige, danske *Grøftled* var føjet det ty. *Heck*.

Gundelsby. Lb [*xùnəlsby*]. LibCens 1462 *Gundesbu*; 1535 ArkBukhavn *Gwndesbw, gundelsbuy*; 1565 ArkGelting *Gundesboiw*; KR 1588 *Gundelßbw*; Mejer 1649, Danckw 1652 *Gungelsby*; Beschr 1656 *Gundelsbuy*; Kirkeb 1694 *Gongelsby*; VSK 1783, Schröder I 343 *Gundelsbye*; Gst 1858 *Gundelsby*; Kok *Gunnelsby*; LA *Gundelsby*. — Formen uden l maa antages at være den oprindelige, og Forleddet er da snarest, som antaget af Birte Hjorth Pedersen i Ti Afhandlinger p. 22 f., Gen. af Mandsnavnet glda. *Gunnar*; Assimilation af rs kan med Sikkerhed konstateres i Glda. fra Slutningen af Middelalderen (BrN GG § 335). Normalt vil r i Sammensætninger med Gunnar dog være bevaret i Skriften, og man kan derfor ikke helt se bort fra den Mulighed, at Forleddet i Stedet for kunde være Mandsnavnet glda. *Gunni* med yngre Gen. paa *-s*. Indskud af l forekommer ogsaa ı det falsterste *Eskilstrup* (VJb *Eskis-, Esgisthorp*, 1511 *Eskilstrop*; DS XI 185), hvor der dog kan foreligge Omtydning efter Mandsnavnet *Eskil*. Her hænger Indskuddet formentlig sammen med det hyppige Svind af l foran s, specielt i tryksvag Stavelse, hvorved der opstaar Usikkerhed i Opfattelsen af, hvorvidt der foreligger -ls- eller -s-. En Parallel er sønderjy. [*har·bəls*] ved Siden af [*har·pøs*] „Harpiks" (Feilb.). Et andet Eksempel paa l-Indskud foran s er vistnok det hallandske Sted-

navn *Märkelsbäck*, der synes at være sammensat med Sb. *märke* „Grænse" (Kalén, Halländska gränsmärken p. 87).

Gyholt, Gd [ˈɤyˌhòld]. JensenAng 381 *Güholz*; Kok *Gyholt* (= *Fksp.*); Kat, Oldekop V 108 *Güholz*. — Se *Gydeholt* under Naturnavne i Stenderup.

Hafferholt, Gd [ˈhafəɹˌhòld]. 1834 SognearkGelting *Habberholz*, Schröder I 344 *Haberholz* (*Hafferholz*); SH 360 *Haberholz*; JensenAng 385, Kat, LA *Hafferholz*. — I Gundelsby, oprindelig Naturnavn. Forleddet er uklart; Skrivemaaderne *Habber-*, *Haffer-* tyder ikke paa, at det kan være Plantenavnet *Havre*, nty. *Hawer*. En Mulighed er vistnok Mandsnavnet glda. *Haghbarth*.

Haffskoppel, Gd [ˈhafsˌkùbəl, ˈhafˌkùbəl]. SkyldprotDyttebøl 1807 *Hafkoppel*; sts. 1817 *Harskoppel*; sts. 1835 *Hafskoppel*; Schröder I 352 *Haffskoppel*; SH 347, Kat *Haffkoppel*; Oldekop V 68 *Haffskoppel*; LA *Haffkoppel*. — Naturnavnet *Haffskoppel* i Dyttebøl og Kronsgaard.

Hebrohøj, Gde og Hse [*hèbrùˈhy·*]. Schröder I 378, SH 351, JensenAng 380 *Hibbrohye*; Kat *Hebrohye*; Oldekop V 63 *Hebrohy, Hibbrohy*; LA *Hebrohy*. — Efter Naturnavnet *Hebrohøj* i Katrød.

Hellert, Gd [*də hèl*]. SkyldprotGelting 1803, Verz u. A., Schröder II 13, JensenAng 381 *Hellert*; Kok *Hellert* (= *Fksp.*); Kat *Hellert*; Oldekop V 71 *Hellert, alter Name Hellertbusch*; LA *Hellert*. — Efter Naturnavnet *Hellert* i Lebæk. I den moderne, nty. Udtale omtydet til nty. *Hell* „Abhang", „Schrägung" (Mensing).

Hellertbusk, Hs. Schröder II 13 *Hellertbusch*; JensenAng 381 *Hellertsbusch*; Kok *Hellertbusk*; Kat, LA *Hellertbusch*. — Ved *Hellert*. Ifl. Opt 1938 bruges Navnet ikke mere.

Hellertfeld, Gd. SkyldprotGelting 1804 *Hellerfeld, Hellersfeld*; Schröder II 13 *Hellertfeld*.

Hermannshöh, Gd [*hèrmansˈhø·*]. JensenAng 382 *Herrmannshöh sonst Buttermaas*; Kat *Hermanshöhe* (*Buttermaas*); LA *Herrmannshöh*. — I Prisholt. Navnet Buttermaas er sammensat med ty. *Butter* „Smør", der formentlig sigter til Tørvejordens Konsistens. Muligvis ligefrem Gengivelse af da. **Smørmose*, et Navn der forekommer flere Steder, bl.a. i Gladsakse S., Sokkelunds H.

?Holacker. SH 351 *Holacker*. — I Lebæk. Læsningen er usikker.

Holm, Hse [*hòlm*] VSK Orig 1780 *Holmehaus*; Schröder II 255 *Holm*; SH 345 *cuf dem Holm*; K 1843 *Im Hdlm*; Kok, LA *Holm*. — Efter Naturnavnet *Holm* i Svakketorp.

Holmkær, Gd [ˈhòlm ˈkæ·ɹ 1804 SH 351 *Holmkicær*; Schröder II 13 *Holmkiär*; JensenAng 381 *Holmkjär*; Kat *Holmkjaer*:, Oldekop V 38 *Holmkier* (*Mühle*); LA *Holmkjaer*. — Se *Holmkær* under Naturnavne i Lebæk.

Holmslade, Hs. Schröder II 161, SH 347, Kok *Holmslade*. — I Pommerby. Sidste Led er vel Sb. *Lade*.

Hufe. JensenAng 381 *von den Vollhufen ist eine, die so lange sie im Dorfe lag vorzugsweise „die Hufe" hieß*. — Ty. *Hufe* „Bol".

(Her?) **Hundemølle.** 1693 SA A XX Nr. 3518 *bey der Hund-Mühlen, die Brücke bey der Hunde-Mühlen*. — I Gelting eller i Udmark, Esgrus S.

Hyholt, Gde [ˈhy ˌhòlˈd·]. VSK Orig 1780 *Høyholt*; SkyldprotDyttebøl 1815 *Hüholz*; Schröder I 430, JensenAng 385 *Hyholz*; Kok *Hyholt*; Kat, LA *Hyholz*. — Se *Hyholt* under Naturnavne i Gundelsby.

Hysfeld, Gd [ˈhysˌfèld]. SkyldprotDyttebøl 1785, sts. 1818, Schröder I 217 Kat, LA *Hüsfeld*. — Ogsaa som Naturnavn i Pommerby. Forleddet kan være Gen. af Sb. *Høj*.

Hütt, fsv. Hs [*də hyd*]. Opt c. 1935 *de Hütt*. — Nty. *Hütt* „Hytte". Ordet er ifl. Mensing ikke folkeligt, men hyppigere i nyere Stednavne, hvor det sigter til Glashytter. Her er det dog snarere da. *Hytte* i den sædvanlige Betydning „lille, dårligt hus" (Feilb.), der ligger til Grund.

Immenhof Gd [*də* ˈ*imenˌhòf*]. — Naturnavnet *Immenhof* i Gundelsby. *Immenhoff* „Bistade" (Mensing). Navnet bruges ikke mere. Jfr. ogsaa *Immenhof* i Tønder DS V 10.

Jakobstoft, Hs. Schröder II 13 *Jacobstoft*; Kok *Jakobstoft*. — Se *Jakobstoft* under Naturnavne i Vakkerballe.

Jægerhus. VSK Orig 1780 *Jægerhuus*. — I Dyttebøl. Vel Appellativ.

Kabbernak, Hs. Verz u. A. *Kabbernak*; Schröder I 298 *Kabbernack*. — Se *Kabbernak* under Naturnavne i Vakkerballe.

Katrød Lb [ˈkad‿rˀòd]. SkyldprotGelting 1804, SkyldprotDyttebæl 1820 *Kattrott*; Schröder I 458 *Kattrott* (*Kattroy*): JensenAng 380 *Kattrott*; Kok *Katrød*, *Fkspr.*: *Katröj*; LA *Kattrott*. — Se *Katrød* under Naturnavne i Katrød.

Kiechebusch, Hs? Kat *Kiechebusch*. — Ifl. Opt 1938 et Personnavn.

Kiholm, Gde [ˈkiˌhòlm]. Beschr 1656 *Kahten mit dem Krug-Hauß zu Kieholm*; Kirkeb 1710 *Kiholm*; Kirkeb 1732 *Kieholm*; VSK Orig 1780, VSK 1783 *Kyholm*; SkyldprotBukhavn 1799, Schröder I 464, II 122 *Kieholm*; SH 360 *Kieholmkrug*; Gst 1858 *Kidholm*; Kok *Kidholm* (*Kihholm*); Kat, LA *Kieholm*. — Af Dyrenavnet *Kid*. Jfr. ogsaa under Naturnavne i Gundelsby. Stedet ligger inde i Landet og har næppe tidligere været en Holm.

Kiholmhof, Gd [*kihòlmˈhˀòf*]. — Kaldes ogsaa *Karkensacker* [ˈka·gənsˌagəɹ]; se *Kirkensager* under Naturnavne i Gundelsby.

Kiholm, Klein-, Hs [ˈkle·n ˈkiˌhòlm]. Beschr 1817 *Kieholm Kathenstelle Klein-Kie-holm*.

Kisperhøj [*kɪsbəˈhy·*]. 1791 SognearkGelting *Kisperbüy*; SkyldprotDyttebøl 1819 *Kisperhoi*; Schröder I 362, II 122 *Kisberhye*, *Kisperhye*; JensenAng 385 *Kisperhye*; Kok *Kirsebærhøj* (*Kisberhy*); Kat *Kisberhye*; Oldekop V 53 *Kispery*; LA *Kisperhy*. — I Hesselbjerg. Af Sb. *Kirsebær* som formodet af Kok.

Klahnstoft. Extr 1730, Extr 1746 *Klahnstofft*; Inv 1757 *Klahnstoft*. — Jfr. *Klanstoft* under Naturnavne i Katrød.

Klorr, Gd [*klå·ɹ*]. SkyldprotDyttebøl 1815 *Klorr*; Schröder I 501 *auf dem Klorr*; SH 347 *Klårr*, *Klaar*; Oldekop V 68 *Klorr*; LA *Kloor*. — Ogsaa som Naturnavn i Kronsgaard. Se i øvrigt under Naturnavnet *Klodde* i Bukhavn, Kappel S., Bd. VIII.

Knefferbæk, Kro [ˈknèfəɹˌbœ·g]. SkyldprotPrisholt 1811, Schröder II 164 *Knefferbeck*; JensenAng 382 *Knefferbek*; Kok *Knebrebæk* (*Knæfferbæk*); Kat *Knefferbeck*; LA *Knefferbek*. — Se *Knefferbæk* under Naturnavne i Ravnholt.

Knor, Hse. Kok *Knor* (= *Fksp.*); Kat, LA *Knorr*. — Naturnavnet *Knor* i Stenderup; se under *Knor* i Ravnholt.

Knorlyk Hse [ˈknùɹˌlyg, *knùɹˈlyg*]. Schröder II 255, K 1843 *Knorrlück*; JensenAng 385 *Knorrlük*; Kat, LA *Knorrlück*. — Se *Knorlyk* under Naturnavne i Svakketorp.

Kohöft. 1834 SognearkGelting *Kohöft*; SH 360 *Kohövd*.

Kopperholm, fsv. Gd [*kùbəlˈhòlm*]. BeschrKieholm 1817 *Kathenstelle Kopperholm*; Schröder I 362 *Kopperholm*; SH 360 *Kopperholm, Copperholm*; JensenAng 360 *Kopperholm*. — Se *Kopperholm* under Naturnavne i Gundelsby. I Udtaleformen med den ofte forekommende nty. Overgang *-er* > *-el* i tryksvag Stavelse.

Krim, Hse [*krìm, də krìm*]. — Vistnok samme Lokalitet som *Mølledam* ndfr. Se i øvrigt under *Krim* p. 23.

Kronsgaard, Lb, tidl. Gd [ˈkrùnˈʃå·ɹ]. 1535 ArkBukhavn *kronsgardt*; 1583 sts., 1584 sts. *Kronßgarden*; 1584 Slev. Provinsialefterretn. III 322 *Kronßgardt*; Landreg 1626 *Cronsgard*; Kirkeb 1696 *Cronsgarde*; DAtl VII 757 *Cronsgaard*; VSK 1783 *Kronsgd*; SkyldprotDyttebøl 1800 *Grundsgaard*; Schröder I 501, JensenAng 383, Gst 1858, LA *Kronsgaard*. — Gaarden er nedbrudt, men ifl Jensen l. c. var „noch der mit Graben umgebene Burgplatz erkennbar. Ein älterer Burgplatz liegt näher nach dem Strande hin bei den salzen Wiesen". JensenAng 64 opfatter Navnet som „Kronens Gaard", og tænker sig, at Gaarden maaske er identisk med *Tolægarhd* i VJb (der antages at være sammensat med Ordet *Told* = Afgift), men *Tolægarhd* maa henføres til *Tolgaard* i Esgrus S.; se ovfr. p. 383. 1. Led i Kronsgaard er snarest Gen. af et Tilnavn, der kan være identisk med nty. *Kroon* „Trane", mnty. *krōn*, *krān*.

Tilnavnet forekommer muligvis enkelte Gange i Sydslesvig: se DgP II 610 f. og 618 f. under *Krane, Krone*.

Kronsgaardskov, Hs. Beschr 1785 *Kathenstelle im Cronsgaarder Holz*.

Kuhlenkoppel. 1791 SogneArkGelting *Kuhlenkoppel*. — Antagelig af nty. *Kuul*, hvorom se Bd. X.

Kvisnæs, fsv. Hse. Extr 1730 *Quiesnis*; Kirkeb 1732 *Quisnis*; Holzreg 1732 *der Fischer in Quisnis*; Extr 1746 *Quisnis*; Inv 1757 *Quiesnis*; 1789 ArkGelting, 1804 SH 351 *Quisnis*; Schröder II 169 *Quisnis* (*Quisnes*). — Se under Naturnavnet *Kvisnæs* i Vakkerballe. Husene her blev ifl. JensenAng 379 nedbrudt 1822.

Kæmphøj, Gd [ˈ*kèmbˌhy·*]. VSK Orig 1780 *Kemphøy*; Verz u. A., Schröder II 13, JensenAng 381 *Kemphye*; Kok *Kæmphøj* (*-hy*); Kat *Kemphüe*; LA *Hemphy* [sic]. — Se *Kæmphøj* under Naturnavne i Lebæk.

Langfeld, Gde [ˈ*laŋˌfèld*]. SkyldprotDyttebøl 1812, Schröder I 218, 501, II 9, Kat, LA *Langfeld*. — Bebyggelser i Kronsgaard og Pommerby, uden topografisk Sammenhæng; i Kronsgaard bruges Navnet ikke mere. Jfr. Naturnavnet *Langfeld* i Kronsgaard.

Lebæk. Lb [ˈ*leˑˌbæˑg*]. 27/12 1339 DiplDan 2. R. XII Nr. 191 *Lebek*; 1519 ArkGelting *llebeke*; 1539 ArkRuntoft Urk. I 3, 1540 ArkGelting, KR 1588 *Lebeke*; 1599 ArkRuntoft Urk. III 6 *die Lehbecker* [Beboerne]; Opt 1623 *Lehebeke*; Mejer 1649 *Lebeck*: Danckw 1652 *Lehebeck*; DAtl VII 386, VSK 1783 *Lebek*; Schröder II 13 *Lebeck* (*Lehbeck*); Gst 1858 *Lebæk*; Kok *Lebæk* (= *Fksp.*); Kat, LA *Lehbek*. — Forudsætter et glda. **Lē-* (eventuelt et usammensat **Lēa*) som første Led, der maaske kan sammenstilles med de ikke sikkert forklarede sv. Sønvane *Le*, fsv. *Lee, Lelång*; se Hellq. EO under *Le* med Litt.henv.

Lebækwisch, Gd. SkyldprotGelting 1793 *Lebecker-Wiese*; ib. 1803 *Leebecker Wiese*; Verz u. A. *Lebekwiese*; Schröder II 13 *Lebeckwisch* (*Lebeckwiese*); Kat, LA *Lehbekwiese*.

Lyk, Gd [*lyg*]. Schröder II 164 *Lyk* (*Rabenholz-Lyk*); Kok *Lykke*; Kat *Lück*; LA *Lyk*. — Se *Lyk* under Naturnavne i Ravnholt.

Markskel [ˈ*maˑˌʃal*]. Schröder I 362, II 122 *Marschal, Marschall*; JensenAng 385 *Marschall*; Kok *Markskel*, Folkespr.: *Marskel*: Kat, LA *Marschall*.

Marsch Gd [*de maʃ*]. I Gundelsby. — Sb. *Marsch*, hvorom se Bd. X. Er vel her brugt som et rosende eller spøgende Navn.

Meierei, Alte-, Hs. Schrøder I 98 *die alte Meierei*. — Paa Bæverø.

Meierhof. Schröder I 218, *der Meierhof*; Kat. LA Meierhof; Oldekop V 91 *sogenannte Pommerby Meierhof*. — Jfr. *Pommerbygaard* ndfr.

Mühlenbrück, Gd [*moˑlənˈbrỳx*, ˈ*moˑlənˌbrỳx*]. SkyldprotDyttebøl *Kathenstelle Mühlbrück*; Schröder II 81 *Mühlenbrücke*; JensenAng 383, Kat, LA *Mühlenbrück*. — Her har tidligere været en Vandmølle (Jensen l. c.).

Mühlenfeld, Gde og Hse [ˈ*møˑlənˌfèld*]. 1834 SogneArkGelting, Schröder II 81, 122 *Mühlenfeld*; SH 360 *Muhlenfeld, Muhlenfeldt*, (her?) *Muhlenland*; JensenAng 385, LA *Mühlenfeld*. — Forskellige Lokaliteter i Gundelsby, Pommerby og Sønderballe. Jfr. Naturnavnene *Möhlenfeld* i Pommerby og *Møllemark* i Sønderballe.

Mühlenkoppel, Gd [ˈ*møˑlənˌkùbəl*]. 1787 SA Abt. 195 Nr. 4 *Mühlenkoppel*; Schröder II 81 *Mühlenkoppel* (*Mühlenland*); Kat, LA *Mühlenkoppel*. — I Hesselbjerg.

Möhlenstraat [*də* ˈ*møˑlənˌsdrå·d*]. — Vejen og Bebyggelsen mellem Sønderballe og Gelting. Den ene *Mühlenfeld* (se ovfr.) ligger ved denne Vej.

Mølledam, Gd. SkyldprotDyttebøl 1800 *Mühlendamm, bei Mühldamm*; Schröder I 316, II 81, JensenAng 383 *Mühlendamm*; Kok *Møldam*; LA *Mühlendamm*. — Jfr. *Mølledam* under Naturnavne i Pommerby.

Nadelhoved, Gde, fsv. Lb [ˈ*nå·dəlˌhøˑfd*]. 30/10 1494 Rep² Nr. 7752, 1519 ArkGelting *Natelhouet*; 1599 ArkGelting *Natelhöuett*; KR 1602 *Natelhouett*; Opt 1623 [Runtoft] *Natelhöuet*; Mejer 1648 & 1649 *Nadelhöuet*; Danckw 1652 *Nadelhövet*; Kirkeb Beg. 18. Aarh. *Nadelhöft*; DAtl VII 752 *Naalehoved*;

VSK Orig 1780 *Gammel Naalhoved, Naalhoved gd*; Schröder II 84 *Nadelhövd*; Kok *Nadlhövd* (*Nalhøft*); Kat, LA *Nadelhöft*. — Tidlige en Landby, der ifl. en Tilføjelse i den citerede Kirkeb. blev nedlagt 1703 (jfr. *Gammel Naalhoved* paa VSK Orig), og derefter en, senere nedlagt, Mejergaard. Forleddet er uklart. DAtl og VSK Orig har forstaaet det som ty. *Nadel* og gengivet det ved da. *Naal*; et dansk *Naalehoved* brugt som Sammenligningsnavn turde være utænkeligt. Laur, der gaar ud fra Formen *Nadehovet* 1414, tolker 1. Led som et Plantenavn glda. *natæ* „Vandaks", sv. *nata*, adj. glda. *nat* „vaad" (= ty. *nass*) el. Sb. jy. *Naade* „en Slags Myg" (Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein p. 286), men Formen maa bero paa en Skrivefejl, da alle senere Kilder har *l* i Forleddet. Første Led i de nordslesvigske Navne *Naalmade* og *Naalkær* er forklaret som Sb. *Naal* anvendt som (Forled i) Plantenavn (DS IV 487, 525 f.).

Nadelhöft, Klein-, Gd og Hs. Schröder II 84, 110, JensenAng 380 *Klein-Nadelhövd*; Kat *kl. Nadelhöft*; LA *Kl. Nadelhöft*. — Huset er ifl. Jensen l. c. en Rest af den gamle Landsby *Nadelhoved*.

Neelslyk, Hs [ˈnèlsˌlyg; Kat *Neels-Lück*. — Ogsaa Naturnavn i Svakketorp. Forleddet er Gen. af et Personnavn.

Neuewiese. SkyldprotPrisholt 1797 *Neue-Wiese*. — Efter Naturnavnet *Niewisch* i Prisholt.

Nordballe, fsv. Lb. Schröder II 342 *Norderballig*. — Iflg. Schröder Navn paa en nedlagt Landsby „und soll das verlegte Dorf Nadelhövd gewesen sein". Jfr. Naturnavnet *Nordballe Roj* i Sønderballe.

Nordborg, Hs. SkyldprotGelting 1793 *die Norburger Kathe*; Schröder II 99 *Norburg*; JensenAng 379 *Nordburg*; Kok *Nörborg, Nordborg, Fkspr.*: *Nordborre*. — Antagelig Opkaldelse efter *Nordborg* paa Als.

Norderfeld, Gd og Hse [ˈnùɹdəɹˌfèld]. (Her?) 1593 (SH 365) *Norfelt* (?); 1791 SognearkGelting *Norderfeldt*; Schröder II 102, 255, JensenAng 385, Kat, LA *Norderfeld*. — Huse i Hesselbjerg og Gaard i Svakketorp. Jfr. Naturnavnet *Norderfeld* i Svakketorp.

Nordskov, Gd og Hse. Extr 1730, Kirkeb 1732 *Nordschau*; Holzreg 1749 (Afskr.) *zum Nordschauer Holländer Haußе*: Inv 1757 *Nordschau*; VSK Orig 1780 *Norskovh*; (her?) 1790 ArkGelting *Nütschau*; SkyldprotGelting 1799 *Nordschau*; Verz u. A. *Nordskau*; Schröder I 221, II 110 *Norskov, Norskov* (*Nordskov, Norschau*); JensenAng 380 *Nordskov*; Kok *Nörskov, Nordskov*; LA *Nordschau*. — Jfr. under Naturnavnet *Nordskov* i Vakkerballe. Gaarden er det nuværende *Grahlenstein*; se ovfr.

Nyby, Lb [*ny·by*]. 1540 ArkGelting *Nwbw*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Nubuy*; 1594 ArkRuntoft Urk. III 5 *Nubuy, Niebuj*; 1594 ArkGelting *Niebuj*; KR 1598 *Nubue*; Mejer 1648 *Niebuy*; Mejer 1649 *Niebuy, Nybuy*; Mejer 1650 *Nibuy*; Danckw 1652 *Nieby*; Kirkeb Beg. 18. Aarh. *Niby*; VSK 1783 *Nyebye*; Schröder II 91 *Niebye ... auch Gelting Niebye genannt*; JensenAng 382 *Nybye* (*Gelting-Nybye*); Gst 1858 *Nyby*; Oldekop V 81 *Nieby, Nybye*; LA *Nieby*.

Nyby Heide. Extr 1730 *Nübüe-Heide*.

Nybyled, Hs. (Her?) 1650 ArkGelting *an der Nyebuyer scheydekaten*; Extr 1746 *Niebuy Heck*; Holzreg 1747 *Nübuy-Heck*; Inv 1757 *Nieauyheck*: VSK Orig 1780 *Nyebyeleed*.

Nyby Maas, Extr 1730 *Nübuy-Maaß*; Inv 1757 *Niebuymaas*; SkyldprotDyttebøl 1807 *Niebuymaaß*; Schröder II 84 *Niebyemaas oder "auf dem Holm"*.

Nybymark. 1543 ArkGelting *Nubyefelt, in n(iw?)byefelt*.

Nydam, Gde og Hse [ˈni· ˈdam, ˈni·ˌdam]. SkyldprotDyttebøl 1817, Schröder I 218 *Niedamm*; Gst 1858, Kok *Nydam*; Kat, LA *Niedamm*. — I Pommerby, ikke langt fra *Mølledam* ovfr.

Oberkoppel, Gd [ˈɔ·vəɹˌkùbəl]. SkyldprotGelting 1793 *Parcelen Stelle ... genannt Obercoppel*; Verz u. A., Schröder II 117, 318, JensenAng 380, Kat, LA *Oberkoppel*. —Se *Öwerkoppel* under Naturnavne i Katrød.

Ohrfeldheck. Extr 1746 *bey Ohrfeld-Heck*. — Gengiver vel et da. **Udmarkled*,

efter *Udmark*, ty. *Ohrfeld*, i Esgrus S. paa Grænsen til Gelting S.

Ohrfeldscheide. Extr 1730 *An der Ohrfelder Scheide*; Extr 1746 *Ohrfelder Scheide*.

Osterfeld, Gde [ˈo·sdəɹˌfèld]. SkyldprotPrisholt 1802, Schröder II 164 *Osterfeld*; Kat *Osterfeld, Osterfeldt*; LA *Osterfeld*. — Naturnavnet *Osterfeld* i Ravnholt.

Ostermoor, Hs [*o·sdəɹˈmo·ɹ*]. Naturnavnet *Ostermoor* i Gundelsby.

Padborg, Hse. Extr 1730 *Patburg*; Kirkeb 1731 *auffm Pathburger feld*; Holzreg 1733 *Patburg*; Extr 1746 *Pattborg*; Inv 1757 *Pattburg*; VSK Orig 1780 *Pattborg*; Verz u. A., SkyldprotGelting 1805, Schröder II 13, JensenAng 381, Kat, LA *Pattburg*. — Ved *Padborg* i Esgrus S.; se dette.

?Paskær. Kirkeb 1704 *Paskir*.

Pegerholt. DAtl VII 752 *Pegerholt*.

Pelsrade, Hs [*pèlsˈrâ·*]. Kat, Oldekop V 115 *Pelsrade*; LA *Pelscade* [sic]. — Se *Pelsroj* under Naturnavne i Sønderballe.

Pielstoft, Hse [ˈ*pi·lənsˌtòf*]. Kat, LA *Pielstoft*. — Efter Naturnavnet *Pielstoft* i Nyby; se dette. Udtaleformen synes at være Gen. Sg. af *Pil* i bestemt Form.

Pommerby, Lb [ˈ*pùməɹˌby*, ˈ*pùmùˌby·*]. 24/11 1409 (Udt. 1598) Westphalen IV 3185 Nr. 33 *Pannerby*; udat. Adolf Hertug 1427—59 [(RegChrImi) DiplFl II 498 *Pomerbu*; 19/12 1438 (Udt. 1671) DipFl I 501 *Pomerbuj*; 19/4 1460 RegChrImi 143 *Pummerbu*; 1540 ArkGelting *Pommerbw*; 1588 ArkGelting *Pommerbuy, Pomersbuy, Pommersbuy*; KR 1588 *Pommerbw*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 1 *Pummerbuy*; Mejer 1649 *Pomerbuy*; Danckw 1652 *Pommerby*; VSK Orig 1780 *Pommerbye*, Schröder II 161 *Pommerbye*; Gst 1858, LA *Pommerby*. — Samme Navn forekommer i Svans S., Svans (se Bd. X), hvor det dog synes at være et oprindeligt *-bøl*. Forleddet er Gen. Pl. af Folkenavnet glda. *pomær(æ)* „Pommeraner", og Navnene maa være Vidnesbyrd om en pommersk Bosættelse i Middelalderen. Laur (Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein p. 256) tænker sig, at der kan være Tale om Krigsfanger fra Vendertogene, og at Navnet maaske ogsaa kan bringes i Forbindelse med Jomsvikingerne.

Pommerbygaard. VSK Orig 1780 *Pommerbye Gd*; 1787 SA Abt 195 Nr. 4 *Pommerbyhof*; SkyldprotDyttebøl 1791 *Pommerbüyhof*; SkyldprotDyttebøl 1815 *Pommerbuymeierhof*. — Jfr. *Meierhof* ovfr.

Pommerbyled, Hs. Holzreg 1732, Extr 1746 *Pommerbuy-Heck*; Kirkeb 1710 *Pommerby Heck*; Extr 1730 *Pommerbuy Hech*; Inv 1757 *Pommerbüy-Heck*; VSK Orig 1780 *Pommerbyeleed*; SkyldprotDyttebøl 1817 *Pommerbuyheck*; Schröder I 458 „*bei Pommerbye" oder Pommerbyeheck*.

Pothul, Hse [ˈ*pùdˌlòg*]. VSK Orig 1780, VSK 1783 *Puthul*; Beschr 1785 Das *Haus in Pottlock, in dem sogenannten Pottlock*; SkyldprotDyttebøl 1793, Beschr 1822 *Pottloch*; Schröder I 218, II 167 *Puttloch*; Gst 1858 *Puthul*; Kat, LA *Pottloch*; Mensing III 1155 *Puttlock*. — Forleddet er antagelig Sb *Potte*, der kan sigte til Fund af Lerkar eller til, at man har taget Ler til Jydepotter her.

Prinzenpalais [ˈ*prìnsənpùˌlæ·*]. — Nedbrudt Hus og Smedje i Ravnholt. Ejeren kaldtes [*də prìns*].

Prisholt, Hgd [ˈ*pri(·)sˌhòld*]. LibCens 1462 (SRD VII 500) *Prisholt*; RegCap 1466 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Parisholt*; 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Prysholt*; 1519 ArkGelting *Pryßholte*; 1539 ArkRuntoft Urk. I 3 *Prißholt*; 1540 ArkGelting *Prisholt*; KR 1588 *Prißholtt*; KR 1596 *Prisholtt, Prysholtt*; Mejer 1649 *Prysholt, Peysholdt* [sic]; Danckw 1652 *Priessholt*; DAtl VII 752 *Priesholt Meyergaard*; VSK 1783 *Priisholt*; Schröder II 164 f. *Priesholz*; Gst 1858; LA *Priesholz*. — Opstaaet som Mejergaard kort efter 1592 af en Landsby P. (Sach III 45). Landsbyen laa sydvest for den nuværende Gaard (Schröder II 165). Muligvis af Sb. *Pris* „Lov". Ordet indgaar i færøsk *Prísatúvan*, af færøsk *prísur* „Pris, Lov" (Matras, Stednavne paa de færøske Norduroyar p. 225). I saa Fald et rosende Navn ligesom det flere Steder forekommende *Favrholt*, af Adj. *fager*. Mere sandsynligt er det dog vel, at 1. Led som i flere andre Navne paa -holt er Gen. af et Personnavn. Der kunde da væ-

re Tale om det usikkert overleverede Tilnavn glda. *Pris* (DgP II 838; mhty. *Pris*), men snarere foreligger der et fra Slavisk indlaant Personnavn, der ogsaa indgaar i *Prisdorf* i Holsten. Prisholt ligger nær ved en anden Bebyggelse, hvis Navn har et indlaant Personnavn som første Led, *Stoltebøl* i Tøstrup S. (se Bd. VIII), og direkte ved det fra Tysk indvandrede *Fuglsang*.

Prisholt Mølle. JensenAng 382 *bei Priesholz-Mühle*; Gst 1858 *Prisholt Ml*; Oldekop V 92 „*bei Priesholz-Mühle*".

Pugholt, Gd [ˈ*pux*ˌ*hòld*]. 1834 Sogneark-Gelting *Pukholz*; Schröder I 362 *Pugholz* (*Puckholz*); SH 360 *Pugholz, Pukholz*; JensenAng 385 *Puckholz*; Kok *Pugholt*; Kat, LA *Pugholz*. — I Hesselbjerg. Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup² under *Pug*).

Radeland, Gd [ˈ*rå·*ˌ*land*]. Schröder II 255, JensenAng 385 *Radeland*; Kok *Radland* (*Raland*); Kat, LA *Radeland*. — Se *Radeland* under Naturnavne i Svakketorp.

Raukrog, Gd. DAtl VII 754 *Rukrog Meyergaard*; 1791 Sogneark-Gelting, Schröder I 362, II 122, JensenAng 385 *Raukrug*. — I Hesselbjerg. Forleddet er maaske Sb. *Rug*.

Ravnholt, Lb [ˈ*rå*ː*m*ˌ*hòld*]. LibCens 1462, LibCens 1462 (SRD VII 500), 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Rauenholt*; 1519 ArkGelting *Rauenholte*; 1539 ArkRuntoft Urk. I 3 *Ravenholt*; 1540 ArkGelting *Rauennholt*; KR 1588 *Rauenholt*; Opt 1623 [Runtoft] *Rauenholdt*; Mejer 1649 & 1650, Danckw 1652 *Ravenholt*; Kirkeb 1694 *Raventholt*; DAtl VII 752, VSK 1783 *Ravnholt*; Schröder II 171 *Rabenholz*; Gst 1858 *Ravnholt*; LA *Rabenholz*. — Af Fuglenavnet *Ravn*.

Regenholt, Gd [ˈ*ræ*ː*n*ˌ*hòld*]. Schröder II 179 *Gros-Regenholz*; SH 347 *Regenholz, Regensholz*; Kok *Reinholt*; LA *Regenholz*. — Se *Regenholt* under Naturnavne i Kronsgaard.

Regenholt, Klein-, Gd. SkyldprotDyttebøl 1802 *Kleinregenholz*; Schröder II 179 *Regenholz* (*Klein-Regenholz*).

Rittenburg, Hs. Schröder II 161 *Rittenburg*.

Robertkate, Hs [*də* ˈ*rùbəɹd*ˌ*kå·d*]. — Arbejderbolig i Ravnholt.

Saland, fsv. Hs [*så·land*]. Verz u. A., SkyldprotGelting 1805, Schröder II 342, JensenAng 380 *Saland*; Kok *Såland* (= *Fksp.*); Kat *Saaland*; LA *Saland*. — I Sønderballe. Antagelig ænyda. *saaland* „Agerjord" (Kalkar IV 258; jfr. Kok II 392).

Scheenheck, Gd [ˈ*ʃe·n*ˌ*hèg*]. Jb 1797 *beim Schienhek*; c. 1799 ArkBukhavn *Schienhek*; 1827 ArkBukhavn *Scheideheck*; Schröder II 255 *Schedeheck* (*Scheenheck*); V 1843 *Scheideheck*; JensenAng 385 *Schenheck*; Kok *Skidenled* (*Skihnlej*); LA *Schenheck, Scheideheck*; Mensing: IV 303 *Scheedheck*. — Ogsaa som Naturnavn i Svakketorp. Den ældste Skrivemaade *Schien-* tyder paa, at Forleddet, som antaget af Kok, kan være Adj. *skiden*. Senere er det blevet omdannet til nty. *Scheed* „Grænse", der som første Sammensætningsled kan have Formen *Scheden* (*Schedenroper* v. S. a. *Scheedroper*, Mensing IV 302 f.). Her har været en Bom over Vejen, hvor man tidligere maatte betale Bompenge. Stedet ligger paa Grænsen til Kappel S. *Schenheck* paa LA referer til denne Lokalitet, mens *Scheideheck*, der paa LA er et Hus paa Grænsen mellem Svakketorp og Stenderup, ifl. Opt 1938 beror paa en Fejl paa Kortet.

Schelrott, Hse [*ʃèləròd* el. *ʃèlròd*]. 1834 Sogneark-Gelting *Schelrott*; Schröder II 225 *Schellrott* (*Schöllrott*); SH 360 *Schœllrott*; JensenAng 385 *Schöllrott*; LA *Schellrott*. — I Hesselbjerg ved Grænsen til Kronsgaard.

Schinderkate, fsv. Hs [ˈ*ʃìnəɹ*ˌ*kå·d*]. Opt c. 1935 *Schinderkate*. — Nty. *Schinner* „Schinder", „Abdecker" (Mensing).

Schmidtsberg, Gd [*ʃmìdsˈba·x*]. Verz u. A. *Schmidsberg*; Schröder II 342, JensenAng 381, Oldekop V 115 *Schmidtsberg*.

Seeberg, Hse [ˈ*se·*ˌ*ba·x*]. 1834 Sogneark-Gelting *Seberg*; Schröder II 122 *Seeberg*; Kat *Seeberger Kathen, Moor hinter Seeberg*; LA *Seeberg*.

Sibbeskær, Gde [*sìbəsˈkæ·ɹ, sìbəɹsˈkæ·ɹ,*]. VSK Orig 1780, VSK 1783 *Sibskier*; SkyldprotDyttebøl 1805 *Sibbeskier*; Schröder I 255, 297, 11 9, 273 *Sibbeskjär*; SH 347 *Sibiskjer, Sieberskier*; JensenAng 382 *Sibbeskjär*; Kok *Sibbeskær* (*Sebbeskær*); Kat

Sibberkyär; LA *Sibbeskiär*. — Ogsaa som Naturnavn i Pommerby. Forleddet er yngre Gen. paa *-s* af Mandsnavnet glda. *Sibbi* eller muligvis Gen. af et Appellativ **sibb-*, hvorom se under *Sibhave* p. 137.

Sillekær, Gd [ˈsìləˌkæ·ɹ]. SkyldprotPrisholt 1803 *Sillkier*; Schröder II 164 *Sillekiär*; JensenAng 382 *Sillekjär*; Kok *Sillekœr* (*Sellekœr*); Kat *Sillekiär*; LA *Sillekjer*. — Se *Sillekœr* under Naturnavne i Ravnholt.

Skelhus. VSK Orig 1780 *Skiœlh, Skiœlh:*. — I Lebæk og Svakketorp. Snarest Appellativ.

Sobjerg, Hse. Beschr 1785 *nach dem Soberger Kathenstelle*; SkyldprotDyttebøl 1805, Schröder I 218, JensenAng 383 *Soberg*; Kok *Sobjerg*; LA *Soberg*. — Se *Sobjerg* under Naturnavne i Kronsgaard.

Solby, fsv. Lb. 24/11 1409 (Udt. 1598) Westphalen IV 3185 Nr. 33 *Solby*; udat. Adolf Hertug 1427—59 (RegChrImi 119) DiplFl I 498 *Solbu*; 19/12 1438 (Udt. 1671) DiplFl I 501 *Solbuj*; — Laa Nordøst for Pommerby „auf den jetzt zur Parcele Langfeld gehörigen Länderneien, von denen einige noch Soltoft heißen"; Byen omtales allerede som øde 1409 og blev erstattet med den lidt nordligere liggende Nyby; se JensenAng 242. Om *Soltoft* se under Naturnavne i Pommerby. Første Led er Sb. *Sol* „Sump", hvorom se Bd. X.

Spieskamer, Kro [ˈsbìsˌkå·məɹ]. — Nty. *Spieskammer* „Spisekammer" (Mensing).

Steensiek, Hs [ˈsde·nˌsig]. Kok *Stensig* (=*Fksp.*); Kat, LA *Steensiek*. — Se *Steensiek* under Naturnavne i Ravnholt.

Stenderup, Lb [*sdènərùb*]. 24/11 1409 (Udt. 1598) Westphalen 3185 Nr. 33 *Stendorff*; LibCens 1462 *Stendorppe*; LibCens 1462 (SRD VII 499) *Stendorp*; 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Stendorpp*; 8/10 1499 Westphalen IV 3399 *Steendorp, Stendorp*; 1519 ArkGelting *Stendorp*; 1565 ArkGelting *Stendrup*; KR 1588 *Stendorp*; Landreg 1626 *Stendorff*; Kirkeb Beg. 18. Aarh. *Stendrop, Stendrup*; DAtl VII 752 *Stendrup*; VSK 1783 *Stenderup*; Schröder II 318 *Stendrup* (*Stenderup*); Gst 1858, LA *Stenderup*. — Første Led i Navnet, der forekommer mange Gange paa da. Omraade, er Sb. *Sten*.

Stenderup Bymose. Verz u. A. *Stenderup Byemaas*. — Se *Bymose* under Naturnavne i Stenderup.

Stenderupfeld, Hse [*sdènərùbˈfèld*]. Kat, LA *Stenderupfeld*.

Stenland, Hs [ˈsde·nˌland]. 1791 SogneatkGelting, Schröder II 311, JensenAng 385 *Steenland*; Kok *Stenland*; Kat, LA *Steenland*. — Se *Stenland* under Naturnavne i Gundelsby.

Strasse. Extr 1730 *Jn der Strasse*. — Gelting Gods.

Strengtoft, Hs [ˈsdrèŋˌtòfd]. 1791 SognearkGelting *Strengtofte*; Schröder I 362, JensenAng 385, Kok *Strengtoft*. — I Hesselbjerg. *Streng*, se Bd. X.

Svakketorp, Lb [ˈśwagənˌdòɹb]. (Her?) VJb 1231 p. 9 *Rackœthorp*; LibCens 1462 *Swackendorp*; LibCens 1462 (SRD VII 499) *Swarkendorp*; RegCap 1466 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Swachendorp*; 1466 (c. 1700 Ulr. Petersen VI 114) *Swackendorp*; 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Swachendorpp*; 1519 ArkGelting *Schwachgendorppe*; 1535 ArkBukhavn *Schwakendörp*; KR 1588 *Schwackendorp*; Mejer 1648 & 1649, Danckw 1652 *Swackendorp*; DAtl VII 754 *Schwackendorf*; VSK Orig 1780, VSK 1783 *Svakkendorp*; Schröder II 255 *Schwackendorf*; Gst 1858 *Svakketorp*; Kok *Svakketorp* (= Fksp.); LA *Schwackendorf*. — Antagelig af et Sb. glda. **swak*(*ka*) „Fordybning", samme Ord som sv. Dial *svacka* „Sænkning"; jfr. jy. *Svak* „dal, lavning" (Feilb.). Ordet er snarest en Substantivering af et Adj. **swank-*; jfr. jy. *svak* „indsænket, dannet som en dal" (Feilb.). Se i øvrigt om Etymologien Hellq. EO under *svacke*, Torp NEO under *svank* og Ståhle, Ortnamnen på -inge p. 354. Formelt muligt var ogsaa et Tilnavn glda. **Swakki*, dannet af det til Grund liggende Adj.

Svakketorp, Lille, Gde. Schröder II 255 *Klein-Schwackendorf* (*Süderfeld*); JensenAng 385 *Klein-Schwackendorf*; Gst 1858 *Lle Svakketorp*; LA *Kl. Schwackendorf*.

Svakketorpholm, Gd. JensenAng 313, 385 *Schwackendorf-Holm, Schwackendorfholm*.

— Nordøst for Svakketorp. Jfr. *Holm* under Naturnavne i Svakketorp.

Svendsholt, Gd [ˈʃwèns¡hòld]. 1834 SognearkGelting, Schröder II 259 *Schwensholz*; SH 360 *Schwinholt, Schwinsholt*; JensenAng 385 *Schwensholz*; Kok *Suensholt* (=*Fksp.*); Kat, LA *Schwensholz.* — Efter Naturnavnet *Svendsholt* i Gundelsby.

Süderfeld, Gde [ˈsy·dəɹ¡fèld]. SkyldprotGelting 1804 *Süderfeldt*; K 1843 *Süderfeld*; JensenAng 385 *auf dem Süderfeld*; LA *Suderfeld.* — Samme Lokalitet som *Lille-Svakketorp* ovfr.; dette Navn bruges ikke (Opt 1938). Jfr. *Süderfeld* under Naturnavne i Svakketorp.

Søbydam. VSK Orig 1780, VSK 1783 *Søebyedam.*

Sønderballe, Lb [ˈsu·dəɹ¡balix]. 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Süderbarch*; 1519 ArkGelting *Suderbalge*; KR 1602 *Suderballig*; 1693 ArkGelting *Sutterballg*; Kirkeb 1694 *Suterbalg*; VSK Orig 1780, VSK 1783 *Sønderballe*; Schröder II 342 *Suterballig* (*Sönderballe*); SH 351 *Suterballig, dänisch Sønderballe*; JensenAng 314 *Suterballig, wie man jetzt schreibt und im Deutschen spricht, während im Dänischen Sønderballe*; Gst 1858 *Sønderballe*; Oldekop V 115 *Suterballig, Sönderballig*; LA *Suterballig.* — Maa oprindelig have betegnet den sydlige Del af Landsbyen Gelting; jfr. *Nordballe* ovfr. Om *Balle* i Betydningen „Del af Landsby" se Bd. X. Den nty. Skriftform *Suder-* er i det 17. Aarh. blevet ændret til *Suter-*, der er Forudsætningen for den nuværende nty. Udtale.

?Teglbrænderhus. VSK Orig 1780 *Teglbrænderh.* — Ved Bæverø.

Tinekate, Hs [də ˈtinə¡kå·d]. Opt c. 1935 *Tinekat.* — Hus og Mark i Ravnholt. Af Kvindenavnet *Tine, Tinne.*

Tojstræde. VSK Orig 1780 *Tojstræde.* — Ved Gelting.

Troldbjerg, Hs. Schröder I 218 *Trollberg*; Kok *Troldbjerg*; Mensing V 164 *Troll-berg.* — Naturnavnet *Trollbarg* i Dyttebøl.

Trune. SkyldprotPrisholt 1800 *Thrun.* — Se under Naturnavnet *Trune* i Prisholt.

Twiestrasse, Gd [də ˈtwi¡sdrå·d]. Extr 1746 *jn der Straße sonst Twiegard genannt*; Inv 1757 *jn der Geltingerstraße sonst Twiegaard genant*; Verz u. A. *Twiestrasse*; Schröder II 342, JensenAng 380 *Twiestraße*; LA *Twiestrasse.* — I Sønderballe i Vinklen mellem to Veje. Forleddet er Forstavelsen *tve-*, der i sønderjy. Stednavne har Formen *tvi-*, se under *Tobjerg* p. 183. Oprindelig synes sidste Led at have været Sb. *Gaard.*

Tykærdam, Hs [tygəˈdam, tyxəˈdam]. JensenAng 380 *Tükjardamm*; Kok *Tykærdam*; Kat *Tückerdamm*; LA *Tückedamm.* — I Sønderballe. Navnet udtales ogsaa ifl. Kok II 420 med Tryk paa sidste Stavelse.

Vad, Hse. Schröder II 110 *Waye*; Kok *Vad*, Fkspr.: *æ Våj.* — Se *Vad* under Naturhavne i Vakkerballe.

Vakkerballe, Lb [ˈvagəɹ¡balix]. VJb 1231 p. 9 *wakærbol*; 2/5 1285 DiplDan 2. R. III Nr. 139 *Wakærbøøl*; 31/3 1286 (Svaning) DiplDan 2. R. III Nr. 170 *Wakebøle*; s. Dok. (Hvitfeld) ib. *Ulkerbolde*; 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Wackerbalge*; 1519 ArkGelting *Wackerballye, Wackerballyge*; Kirkeb 1708 *Wackerbaly*; SkyldprotGelting 1804, Schröder II 407 *Wackerballig*; JensenAng 157 *Wakkerballe* [i et da. Ordsprog]; Gat 1858 *Vakerballe*; Kok *Vakerballe* (=*Fksp.*); LA *Wackerballig.* — Sidste Led er oprindelig *-bøl*, hvorom se Bd. X, men er omdannet til *-balle* under Indflydelse af Navnet paa Nabobyen *Sønderballe.* Forleddet er snarest et glda. **Wakra-*, Gen. af et Mandsnavn glda. **Wakri*, en svagtbøjet Sideform til vn. *Vakr*, urn. *wakraR.* Paa Grund af Betydningen er det næppe sandsynligt, at Forleddet er det til Grund for Personnavnet liggende Adj. glda. *wakær*, vn. *vakr* „aarvaagen, rask, uforfærdet" (Fritzner). Samme Forled som i Vakkerballe indgaar vel i sv. *Vackerby*, fornsv. *Vakraby*; se om dette Hellquist i ANF XXIV 84 og Ortnamnen på -by p. 50, 51.

Wattsfeld, Hse [*vadsˈféld*, ˈ*vads¡féld*]. SkyldprotDyttebøl 1806, ib. 1812 *Wattsfeld*; JensenAng 382 *auf dem Wattsfelde*; Kok *Vadsmark* (*Vasmark*); Kat, LA *Wattsfeld.* — I Pommerby ved Vejen fra Pommerby til Stenderup; jfr. Naturnavnet *Wattsfeld.* Til

Grund ligger maaske, som antaget af Kok, et da. **Vadsmark*.

Westerfeld [ˈvésdəɹˌféld]. Verz. u. A. *Westerfeld*; SkyldprotPrisholt 1800 *Westerfeld bey Rabenholtz*; SkyldprotDyttebøl 1820 *Niebuy-Westerfeld*; Schröder I 218, II 91, 424 *Westerfeld, Niebye-Westerfeld, Westerfeld (Gelting-Westerfeld)*; JensenAng 379, 382 *Westerfeld, Nybye Westerfeld*: Kat *Westerfeld*.

Wichel, Gd [*də vixəl*]. — I Gundelsby. Plantenavnet nty. *Wichel* „Pil" (Mensing).

Wilhelminenhof, fsv. Gd. Schröder II 431, JensenAng 218 *Wilhelminenhof*. — Tidligere Mejergaard til Ø, nedlagt ifl. Schröder og Jensen l. c.

Wolfsholz, Gd [ˈvùlsˌhòld]. Schröder II 444 *Wolfsholz (Groß-Wolfsholz)*; SH 360 *Wolfsholz, Wolffholz*; JensenAng 384 *Wolfsholz*; Oldekop V 54, LA *Wulfsholz*. — I Hesselbjerg. Nty. *Wolf* „Ulv".

Vormshoved, Gde og Hse [ˈvùɹmsˌhø·fd]. LibCens 1462, LibCens 1462 (SRD VII 499) *Wormeshouede*; 1535 ArkBukhavn *wormeshouede, wormeshöuede*; KR 1588 *Wormshöuedt*; KR 1603 *Wormshouett*; KR 1628 *Wurmshovet*; Mejer 1649 *Wormshöuet, Warmshöuet*; Danckw 1652 *Wormbshövet*; Beschr 1656 *Wormshöfft, Wurmshöfft*; VSK Orig 1780 *Wormshoved*; Schröder II 447 *Wormshöved*; Gst 1858 *Vormshoved*; Kok *Vormshövd* (= *Fksp.*); Trap *Vormshoved*; Kat, LA *Wormshöft*. — Paa et Fremspring ved Vormshoved Nor i Slien. Første Led kan være Sb. *Orm* „Slange", andet Led *Hoved*, hvorom se Bd. X. Snarere foreligger der dog et Sammenligningsnavn **Ormshoved* „Ormehoved"; i Nordslesvig er der flere Eks. paa Sammenligningsnavne af denne Type, hvor første Led er et Dyrenavn i Gen., fx Bjørnshoved; se under *-hoved* i Efterledsregistret i DS III 381.

Vormshoved Mølle. VSK Orig 1780 *Wormshoved M.*; SH 360 *Wormshöftr Mühle*.

Vossberg, Gd. Schröder I 378, JensenAng 380 *Voßberg*; LA *Vossberg*. — I Hebrohøj i Katrød. Nty. *Voss* „Ræv"; efter en Bakke af samme Navn.

Ziegelwiese, Hse. Schröder I 218 *auf der Ziegelwiese;* JensenAng 383 *Ziegelwiese*. — Ogsaa som Naturnavn i Dyttebøl.

Ø, Hgd [*də ø·*]. 1535 ArkBukhavn *vp der Öhe*; c. 1550 SA A XVII Nr. 159 *vff der Öhe*; 1574 ArkBukhavn *vp der Ohe;* 1583 ArkBukhavn *Öhe*; 1584 ArkBukhavn *vff der Öhe*; VerzAdel 16. Aarh. *op der Ohe*; Anschlag 1598—1614 *Öhe*; KR 1605 *Auff der Ohy*; 1629 Chr. IV Breve II 210, 212 *Øen*; Mejer 1641 *Peninsvla Öhe*; Mejer 1649 *Öhe, Öherhof, Öherhoff*; Mejer 1650 *Öhe*; Danckw 1652 *Ohehoff*; Kirkeb 1696 *auff der Öhe*; DAtl VII 752 *Oehe Gaard*; VSK Orig 1780 *Øe*; VSK 1783 *Øe Gaard*; Schröder II 121 *Oehe (Oe)*; Gst 1858 *Ø*; LA *Oehe*. — Ø har afløst det ældre Ønavn *Gath*; se ovfr.

Ø Hav. Kirkeb 1698 *bey Oher Haff*; VSK Orig 1780 *Øhe Havh:*.

Ölmühle. Schröder I 305 *eine kleine Wassermühle die Oelmühle genannt*. — Ved Gelting.

NATURNAVNE.

Bæverø.

Albuen. Mejer 1649 *Allenbogen*; KB 1703 *Ellebogen beym Hoff*; Beschr 1757 *Elbogen*. Jb[1] 1752 *Bircker Almbogen*; VSK Orig 1780, Gst 1858, Trap *Albuen*. — Halvø. *Albuen* er et oftere forekommende Sammenligningsnavn om lignende Lokaliteter; se *Albuen* DS XI 22 med Litt. henv., sv. *Armbågen, Alnbågen* OGB V 140, 226 og *Albugh eek*, grænsemærke mellem Värmland og Norge (NoB 1919 p. 141).

(Her?) **Barghøj.** Schmidt p. 276 Barghy. — Høj med Stensætning. Nty. *Barg* er antagelig en Gengivelse af dansk *Bjerg.*

Birk [*bɪɯg*]. 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Barkoe*; 1519 ArkGelting [to Dok.] *Berckoe, Barckoe*; Mejer 1648 *Byrck*; Mejer 1649, 1650 *Birck*; KB 1695 *Birck*; Jb 1752 *Birck, Birckwiese*; VSKOrig 1780 *Birk, Birket*; Gst 1858 *Birk*; Jensen Ang 375 *die Birk*; LA *Birk.* — Stort Ager- og Engareal i den nordlige Del af Bæverø. Forleddet er Trænavnet *Birk*, efter Skrivemaaden 1494 at dømme oprindelig sammensat med *Ø.*

Birknakke [*bɪɯgˈnag*]. VSK Orig 1782 *Birknakke*; Gst 1858, Trap, Kok II 78 *Birknakke*; Kat *Bircknack*; LA *Birck-Nack.* — Den nordligste Spids af Birk, uden for Havdiget.

Bæverø. VJb 1231 p. 30 *Pytærø*; 30/10 1494 Rep² Nr. 7752 *Peroe*; 1519 ArkGelting *Beueroe*; Holzreg 1730 *Beverö*; Mejer 1648 *Pegerholt*; Beschr 1757 *Beveroe*; VSKOrig 1780 *Bevery*; K 1786—88 *Beberohe*; Jensen Ang p. 19, 58 *Beveröe*; DAtl VII 758 *Beverøe.* — Om Udtalen se under Bebyggelsesnavne. Skrivemaaden *Pytærø* i VJb i Forbindelse med Formen *Peroe* 1494 viser, at Navnet har glda. kort i og glda. t, der er svundet i Forbindelsen -tr- ligesom i tidlige Former *Per, Pær* af Navnet *Peter*, glda. *Petær, Pætær* (se GG § 391). Formen med y i VJb udelukker, at Forleddet kan være (Gen. af) dette Mandsnavn som formodet af Laur (Die Ortsnamen Schleswig-Holsteins p. 59, 365 f.) Rimeligvis foreligger der et oprindelig usammensat Ønavn **Pitr(a)*, der senere har fået tilføjet *-ø*, og som er dannet med et *r*-Suffiks. Det til Grund liggende **pit(r)-* er af uvis Oprindelse, men kunde muligvis være rodbeslægtet med det **pip-*, **pid-* og **pipel-*, der indgaar i flere eng. og kontinentalgerm. Stednavne; se Ekwall, English River-Names p. 325 f.

Dachsenberg. Kat *Dachsen-Berg.* — Ty. *Dachs* „Grævling".

Dannenholt [ˈ*dan·ˌhòld*]. U 1828 *das Tannenhorst-Geheg*; Kat *Tannen-Holz.* — Nty. *Dann(e)* „Gran".

Dreeangel [ˈ*dre·ˌaŋəl*]. Kat *Dreiangel.* — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Eschenholt [ˈ*èšənˌhòld*]. Kat *Eschen-Holz, Eschenholz-Wiese.* — Nty. *Esch* „Ask".

Fennenwiese. Kat *Fennenwiese.* — *Fenne*, se Bd. X.

Fischerkaten Wiese. Kat *Fischerkaten-Wiese.* — Se *Fiskerhus* under Bebyggelsesnavne.

Gehege [*dad xèˈhæ·x*]. U 1828 *das Geheg*; Kat *Gehege.* — *Gehege*, se Bd. X.

Goldhöftbarg [*xòldhø·fdˈba·x*] Kat *Goldhöfter Ecke.* — Se *Goldhöft* under Bebyggelsesnavne.

Grasbirk. K 1786—88, U 1828 *Grasbirck.* — Del af *Birk.*

Grosseschift. Jb¹ 1752 *das große Schifft.* — Del af *Birk.*

Hofwiese. Jb¹ 1752 *die grose Hof-Wiese.* — Del af *Birk.*

Inderstelyk. Jb¹ 1752 *in der inderste Luck, in der inderste Lücke.*

Kleineschift. Jb¹ 1752 *das kleine dietto* [*Schifft*].

Kohtreppen [ˈ*koˌtrèbən*]. Kat *Kuhtrappenwiese.* — Nty. *Koh* „Ko" og *Trepp* „Trappe"; antagelig efter Afsatser frembragt af græssende Køer. Navnet skal ifl. Opt 1938 være gammelt.

Krog. Jb 1752 Krog. — *Krog*, se Bd. X.

Kuulen [*de kuˑlən*]. (Her?) U 1828 *Lehmkuhl*; Kat *Kuhlenkoppel.* — Nty. *Kuul* „Grav", hvorom se Bd. X.

Langewisch. Jb¹ 1752 *Lang-Wiese*: Beschr 1757 *Langwisch*; K 1786—88 *Langewisch*; Kat *Lange Wiese.*

Melhbirk [ˈ*maiˌbɪɯg*]. (Her?) Jb¹ 1752 *May Wisch*; K 1786—88 *Mähebirk*; U 1828 *Mähebirck*; Kat *Mäh-Birck, Mähbirck-Wiese.* — Del af *Birk.* Hvis Formen 1752 hører herhen, kan forleddet oprindelig være *Maj*, hvorom se Bd. X. Senere er det i alt Fald forstaaet som Vb. nty. *meihen*, hty. *mähen* „meje, slaa". I U 1828 staar *Mähebirck* i Modsætning til *Grasbirck.*

Mittellyk. Jb¹ 1752 *jn der Mittel Lücke.*

Möhlenland [ˈ*møˑlənˌland*]. Kat *Mühlenland.* — Der har ligget en Vindmølle paa Bæverø (Trap p. 636).

Nadelhöft Schift. Jb¹ 1752 *Nadelhöfft*

Schifft. — Del af *Birk.* Se *Nadelhöft* under Bebyggelsesnavne.

Neuewiese. Jb 1752 *die so genannte Neue-Wiese welche von Birck zu Beveröe abgezäunt.*

Nor [*dad no·ɹ, ˈbɪnəɹˌno·ɹ*]. U 1828 *das kleine Noor*; Kat *Noor*; Oldekop V 38 *Beveröer Noor.* — Skilt fra *Gelting Nor* (se under Vakkerballe) ved en Dæmning.

Norderkoppel. Kat *Norder Koppel.*

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel.*

Perdewisch [ˈpœ·rəˌvɪʃ]. Kat *Pferdewiese.* — Nty. *Perd* „Hest".

Probstwiese. Jb[1] 1752 *Probst-Wiese.* — Del af *Birk.*

Sand. Jb[1] 1752 *an das Sand.* — Del af *Birk.*

Schäperkoppel [ˈʃœ·vəɹˌkùbəl]. (Her?) SH 351 *auf der Schaafbirk*; Kat *Schäferland.* — Nty. *Schäper* (Mensing under *Scheper*) „Schæfer, Hyrde".

Strandkoppel [ˈsdrandˌkùbəl]. Kat *Strandkoppel, Strandland, Strandkoppelwiese, Strandkoppel-Wiese.*

Süderkoppel. Kat *Süder Koppel.*

Sötewisch [*de sø·dəˈvɪʃ*]. Kat *Süsse Wiese.* — Nty. *söt* „sød", maaske efter Engens Frugtbarhed. Jfr. under *Sødmade* DS IV 372.

Tegeliekoppel [*te·xəˈli·ˌkùbəl*]. Kat *Ziegeleikoppel. Zeigeleiwiese, Ziegelei-Koppel Wiese.* — Nty. *Tegelie* „Teglværk". Her har tidligere været et Teglværk (Opt 1938); et saadant omtales ogsaa Trap p. 636.

Vesterkoppel [ˈvèsdəɹˌkùbəl]. Kat *Westerkoppel.*

Überseite. Kat *Ueberseite.*

Äbelswiese. Jb[1] 1752 *Äbels Wiese.*

Dyttebøl.

Bohnwiese. Beschr 1785 *bey der Bohnwiese.* — Ty. *Bohne* „Bønne".

Boisensfeld. Beschr 1785 *Boysensfeld, Boysens-Feld.*

Damkær. VSK Orig 1780 *Damkier*; Beschr 1785 *Dammkier, Damkier*; Beschr 1822 *Dammkierwiese*; Kat *Dammkier.* — Ifl. Beschr 1785 „ein abgepfähltes Stück Wieseland". *Dam,* se Bd. X.

Damm. Beschr 1785 *an den Damm oder Geltinger Weg.* — *Damm,* se Bd. X.

Detlef Müllers Feld. Beschr 1785 *Detlefmüllers-Feld.*

Eiskeller. SkyldprotDyttebøl 1793 *Esscheller* [sic].

Finkenfeld [ˈfɪŋgənˌfèld]. Beschr 1785 *Finkenfeld, Finkenfeldt*; Fol 1826 (efter Jb 1821) *Norder u. Süder Finkenfeld*; Kat *Finkenfeld.* — Fuglenavnet nty. *Fink* „Finke", eventuelt anvendt som Tilnavn.

Finnebjerg. VSK Orig 1780 *Finnebierg.*

Fredkær [ˈfraiˌkæ·ɹ]. Beschr 1785 *Freykier*; Fol 1826 (efter Jb 1821 *Freykier*; Kat *Freikier.* — Forleddet er Sb. *Fred* eller Vb. *frede,* der snarest sigter til, at Arealet ikke bruges til Græsning og muligvis er indhegnet. Jfr. Vb. i den fra Nordslesvig (Agerskov) kendte Betydning „frede korn for kvæg" og Sammensætningerne jy. *Fredegræs* „ græs, som fredes til høslæt" og *Fredegaard* „lille hegnet plads foran gårdens vinduer" (Feilb.). *Fredkær* forekommer ogsaa i Tønder Amt (DS V 552, 596).

Hunddam. 1599 (SH 365) *Hundahm.* — Bebyggelse?

Hungerlyk. Beschr 1785 *Hungerlück.* — Forleddet sigter til Jordens ringe Kvalitet.

Hysfeld. Beschr 1785 *Hues- und Niefeldt.* — Se *Hysfeld* under Bebyggelsesnavne.

Kälberwiese. Beschr 1785 *die Kälber-Wiese*; Fol 1826 (efter Jb 1821) *Kälberwiese.*

Langholz. Beschr 1785 *Langholz.*

Möhlenfeld [ˈmø·lənˌfèld]. 1593 (SH 365) *die Mühlenkoppel*; Beschr 1785 *Mühlen-Koppel, Mühlenbers-koppel, die Mühlenberg-Koppel*; Kat *Mühlenfeld.* — Nty. *Möhl* „Mølle".

Norderkoppel. Beschr 1785 *auf der Norderkoppel, von der Norder-Koppel.*

(Her?) **Schackenkoppel.** 1593 (SH 365)

Scha[c ?]*kenkoppel.* — Rimeligvis efter *Schack* Rumohr. der ejede Dyttebøl 1569—85 (JensenAng p. 243).

Schriewerdiek [ˈšri·vəɹˌdig]. Beschr 1785 *Schriewerdieck*; Fol 1826 (efter Jb 1821) *Oster Schrieverdiek, Wester Schrieverdiek*; Kat *Schreiberteich.* — Nty. *Schriewer* „Skriver".

Smidtsland [ˈšmìdsˌland]. Kat *Schmiedeland.* — Nty. *Smidt* „Smed".

Swienkoppel [ˈšwi·nˌkùbəl]. Holzreg 1731 *in der kleine Schwein-Koppel*; Jb 1752 *Groß Schwein Koppel, Klein Schwein-Koppel*; Beschr 1785 *Schwien-Koppel, Das Schwienkoppel-Holz, Schweinkoppel, Schweinkoppel-Holz*; Fol 1826 (efter Jb 1821) *Schwien-Koppel, Schwienkoppel Hölzung*; Schröder I 218 *Schwienkoppelholz*; Kat *Schweinkoppel, Schweinkoppelholz.* — Nty. *Swien* „Svin".

Torfmoorwiese. Beschr 1785 *die Torfmohr-Wiese*; Fol 1826 (efter Jb 1821) *die Torfmoor Wiese.*

Trollbarg [ˈtrùlˌba·x]. Kat *Trollberg.* — Støder op til *Trollbarg* i Kronsgaard. Navnet forudsætter sandsynligvis et da. *Troldbjerg*, sammensat med *Trold* „Djævel", men da Ordet findes som da. Laaneord i den nty. Dial. i Angel (Mensing V 164), kan Navnet være af nty. Oprindelse.

Westerfeld. Fol 1826 (efter Jb 1821) *Norderwesterfeld, Süderwesterfeld, Oster u. Wester-Westerfeld*; Kat *Westerfeld.*

Ziegelwiese. Beschr 1785 *in der Ziegel-Wiese.* — Ty. *Ziegel* „Tegl".

Gelting.

Bredmaj [*brùˈmùi*]. Spec 1745 *Breite Wiese*; Jb[1] 1757 *Bremay*; Beschr 1757 *Bremade*; K 1786—88 *Bremay.* — Om Overgangen fra *Bred-* til [*brù-*] se under *Bredmaj* p. 7.

Englischer Garten. Kat *Englischer Garten.*

Gelting Nor. Se under Vakkerballe.

Grönkoppel [ˈxrø·nˌkùbəl]. Spec 1745, Jb[1] 1752 *Grün-Koppel*; Kat *Grünkoppel.* — Nty. *grön* „grøn".

Hingstenkoppel [ˈhìŋs(d)ənˌkùbəl]. Holzreg 1736 *bey der Hengstkoppel*; Spec 1745 *Hengst Koppel*; Jb[1] 1752 *Hengst oder Mühlen Koppel*; Beschr 1757 *Süder Koppel oder Hengsten-Koppel*; K 1786—88, Kat *Hengstenkoppel.* — Nty. *Hingst* „Hingst".

Hofkoppel [ˈhòfˌkùbəl]. Kat *Hofkoppel.* — Umiddelbart ved Gaarden.

Jürgen Klausens Toft. Spec 1745 *Iürgen Clausens Toft, Jürgen Claußens Tofft*; SkyldprotGelting 1792 *Clausens-Toft.*

Kapellayeris. VSK Orig 1780 *Kapellayeris.* — Forleddet kan maaske være Plantenavnet *Kabbeleje.*

Kinderbarg [ˈkìnəɹˌba·x]. Kat *Kindermacherberg*; AnglJahrb 1953 p. 79 *mit dem .... Kinderberge.* — Nty. *Kind* „Barn". En Mand holdt til med sin Elskerinde i en lille Lund her (Opt 1938).

Kuulenkoppel. AnglJahrb 1949 p. 125 *in der Kuhlenkoppel.* — *Kuul*, se Bd. X.

Mitteldiek. 1696 ArkGelting *des Mittelsten Teiches Tamm*; Spec 1745 *Mittelstedick*; K 1786—88, Kat *Mittelteich.* — *Tamm* i Dok 1696 gengiver da. *Dam.* Jfr. *Quelldiek* ndfr.

Mittelfeld. Kat *Mittelfeld.*

(Her?) **Mühlendiek.** Spec 1745 *Mühlendieck.*

Norderkoppel [ˈnůɹdəɹˌkùbəl]. Spec 1745 *Norder Koppel*; Kat *Norderkoppel.*

(Her?) **Ostertoft.** 1828 ArkGelting *die Ostertoft.*

Peter Johns Koppel [*pe·dəɹˈjo·ns ˌkùbəl*]. Spec 1745 *Peter Johns Koppel*; K 1786—88 *Peter Iohns Koppel*; Kat *Peterjohnskoppel.*

Quellbarg [ˈkwèlˌba·x]. Spec 1745 *Quelberg*; Holzreg 1746 *Quelbarg*; Jb[1] 1752 *Quell-barg*; K 1786—88 *Quelberg*; Kat *Quellberg.*

Quelldiek [*də digən*]. 1696 ArkGelting *auß dem Quellteiche*; Spec 1745 *Quell dick*; Jb[1] 1752, K 1786—88, Kat *Quellteich.* —

[*də digən*] er fælles Betegnelse for *Quelldiek* og *Mitteldiek*.

Reetbrook. K 1786—88 *Rehtbrock*; 1792 ArkGelting *durch die Way längst den Rehtbroock*. — Nty. *Reet* „Tagrør".

Schweinkoppel. Spec 1745 *Schwein Koppel, Gros Schwein Koppel*; Beschr 1757 *Klein Schwein-Koppel, Grosse Schwein Koppel*.

Smidtsbarg [ˈšmìdsˌba·x]. Spec 1745 *Schmid-Berg, Schmidts-berg*; Kat *Schmidtsberg*. — Støder op til *Smidtsbarg* i Sønderballe. Af nty. *Smidt* „Smed"; „auf Schmidtsberg ist eine Meierei und Schmiede gewesen" (SH 351).

Süderkoppel. Spec 1745 *Süder Koppel*; Beskr 1757 *Süder Koppel oder Hengsten-Koppel*.

(Her?) **Süderwiese.** Spec 1745 *Süder Wiese*; Jb[1] 1752 *Süder-Wiese*.

Vad [ˈvùiˌvìš]. Holzreg 1748 *nach der Waye*; 1792 ArkGelting *die Way*; SkyldprotGelting 1792 *das Wayer Redder*; Kat *Waywiese*. — Støder op til *Vad* i Vakkerballe; se dette.

Vadkoppel [ˈvùiˌ *kùbəl*]. Kat *Waykoppel*. — Ved *Vad*.

Vakkerballe [ˈvagəɹˌbalix]. Kat *kl. Wackerballig, gr. Wackerballig*. — Støder op til *Vakkerballe* i Vakkerballe; se dette.

(Her?) **Vestertoft.** 1828 ArkGelting *die Westertoft*.

Gundelsly.

Altetoften. 1674 (SH 360) *alte Toften in Grumby*. — Ifl. SH 360 er *Grumby* Fejl for *Gundelsby*.

Bag Lunden. 1674 (SH 360) *Achter der Lohn*; Tax 1790 *Klein-Baggelan, Groß Baggelan*; SH 318 E 28 *Baggelahn*; Kat *Baggelan*.

Bargkoppel [*də* ˈba·xˌkùbəl]. — Nty. *Barg* „Bjerg".

Bobæk. 1697 SA A XX Nr. 3211 *am Boobeck*; JensenAng 27 *Bobek*; Kat *Bobeck*. — Forleddet er snarest Sb. *Bod*, hvorom se Bd. X. Jfr. *Bobæk* i Stovby S., Bjerre H. 1492 (Afskr.) *Bodbek* (DS VIII 33) og Kousgård Sørensen. Danske Sø- og ånavne I p. 177 f.

Braackbarg [ˈbrå·gˌba·x]. — Efter en tidligere Ejer Hans *Braack* (Opt 1938).

(Her?) **Briskær.** Tax 1790 *Briskier*. — Ifl. Tax 1790 „nach die Dütteb. Scheide belegen".

Dreeangel [ˈdre·ˌaŋəl]. Kat *Triangel*. — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Egebjerg. VSK Orig 1780 *Egebierg*; Kat *Eckeberg*.

Egstang [ˈe·gˌsdaŋ]. 1583 ArkBukhavn *Eckstam*; Tax 1790, Kat *Eckstang*. — Her har været en Overkørsel med Led for, deraf Navnet (Opt 1938). Formen 1583 tyder dog paa, at Efterleddet oprindelig er *-dam*.

Ekenhöh. AnglJahrb 1960 189 *Ekenhöh*. — Ved Kiholm og en anden Lokalitet end *Egebjerg*. Nty. *Eek, Eken* „Eg" (Mensing).

Gaardvang. 1674 (SH 360) *Grumby Gahrwang*; Tax 1790 *Gaarwang*; Kat *Gaardvang*. — *Grumby* er ifl. SH 360 Fejl for *Gundelsby*. *Gaardvang*, se Bd. X.

(Her?) **Gaastentoft.** Tax 1790 *in der verlegten Gaasten-Toffte*. — Af Sb. *Gaardsæde*, glda. *garthsœti* „Person, der bor i eget Hus paa en anden Gaards Grund og præsterer Arbejde som Vederlag herfor"; jfr. Poul Johs. Jørgensen, Retshistorie p. 196. Ordet forekommer flere Gange i Formen *Garste* i KR 1588.

Galgebjerg. Kat *Gall-Berg*.

Geltinger Au. Kat *Geltinger Aue*. — Et andet Navn paa *Bobæk*. Se *Gelting* under Bebyggelsesnavne.

Gerichtsbarg [*də xìˈrìxdsˌba·x*]. — Ty. *Gericht* i Betydningen „Rettersted, Galge"; Ordet mangler hos Mensing. Stedet angives at ligge ved Mühlenfeld og kan da ikke være samme Lokalitet som *Galgebjerg* ovfr.

Grossberg. 1674 (SH 360) *große Berg*;

Kat *Gross-Berg*. — Ved *Grossberg* i Hesselbjerg.

(Her?) **Grosseschift.** Tax 1790 *in dem sogenannten großen Schifft.*

Gundelsbyer Koppel. Kat *Gundelsbyer-Koppel.* — Se *Gundelsby* under Bebyggelsesnavne.

Hafferholt. 1583 ArkBukhavn *Holperholtt*; Kat *Hafferholz.* — I Dok 1583 omtales under Kronsgaard *die holttung vp jenne seitt holperholtt*, og da Hafferholt støder op til Kronsgaard, er der efter al Sandsynlighed Tale om denne lokalitet. *Holper-* er muligvis et sammensat Stednavn paa *-bjerg*; Hafferholt grænser op til Egebjerg ovfr.

Halfrunde [*də ˈhalfˌrùnə*]. — Halvkredsformet Areal. Nty. *halfrunt* „halvrund" (mgl. hos Mensing).

Hasselberg. Kat *Hasselberg.* — Agerjord paa Grænsen til Hesselbjerg.

Hyholt. 1583 ArkBukhavn *Hüyeholtt*; Tax 1790 *Hyholt*; Kat *Hyholz.* — Adj. *høj* eller Sb. *Høj*.

Hörstenkoppel [*ˈhàsdənˌkùbəl*]. — Af nty. *Hörst, Höst* „Horst", „Wald, von dem nur Baumstumpfe und Gestrüpp geblieben sind" (Mensing). Der er et lille Krat paa Stedet.

Immenhof [*də ˈɨmənˌhòf*]. Kat *Immenhof.* — Agerjord ved Gaard. Nty. *Immenhoff* „Bienenstand" (Mensing), her dog i Betydningen „Indhegning til Bistader".

Kastenrott [*kasənˈròd*]. 1674 (SH 360) *Kastenrott*; Kat *Lang-Carstensrott, Rund-Carstensrott.* — *Kasten-* er antagelig en Sammensætning paa *-sten* og skal muligvis sammenstilles med et nordslesvigsk *Kastene*, der ifl. DS IV 460 kan indeholde Partcp. *kastet* og betyde „sammenkastede Sten, Stendynge". Sidste Led er formodentlig en Oversættelse af et da. *-roj*.

Kiholm. Beschr 1656 *Kieholm*; 1676 (SH 360) *Klein vnd großen Kühholm*; Kat *Klein-Kieholm.* — Se under Hesselbjerg.

Kirkensager [*ˈka·gənsˌagəɹ*]. Tax 1790, JensenAng 127 *Kirchens-Acker.* — JensenAng p. 127 oplyser, at Gelting Kirke først skulde ligge her; ifl. Sagnet (Opt 1938) rev Geltingerne ned om Natten, hvad der blev bygget om Dagen. Forleddet er Gen. best. Form af *Kirke* med efterhængt Artikel.

Kopperholm. 1674 (SH 360), Tax 1790, Kat *Kopperholm.* — Af nty. *Kopper*, der maa antages at gengive da. *Kobber*. Se under *Kobberbjerg* p. 52.

Krollholt [*ˈkrùlˌhòld*]. Kat *Kroll-Holz.* — Første Led i dette og det følgende Navn er sikkert, trods den manglende Gen.-endelse, Familienavnet *Kroll*; jfr. under *Krollesh*øj p. 180.

Krolltoft. Kat *Kroll-Toft.* — Ved *Krollholt.*

Langeschift [*ˈlaŋəˌsɨ̀fd*].

Langtoft. Tax 1790 *in der sogenannten langen Toffte.*

Lütteschift [*ˈlɨ̀ydəˌsɨ̀fd*]. — Nty. *lütt* „lille".

Moorkoppel [*ˈmo·ɹˌkùbəl*].

Möhlenfeld [*ˈmø·lənˌfèld*]. Kat *Mühlenfeld.* — Nty. *Möhl* „Mølle".

Møllebjerg [*ˈmø·lənˌba·x*]. VSK Orig 1780 *Mølbierg.*

Møllebæk. 1583 ArkBukhavn *de Moelenbeck*; SH 360 *diesseits des Mühlenbecks.* — Ifl. SH 360 omtalt 1676.

Nedderstebarg [*də ˈnæ·rəsdə ˈba·x*]. — Nty. *nedderst* „nederst".

Osterholm. Kat *Oster-Holm.* — Eng.

Ostermoor. Tax 1790 *im Holz-Gehege Oster-Mohr*; JensenAng 384 *das Ostermoor.*

Ostertoften. 1583 ArkBukhavn *mit den Ostertoffte*; SH 360 *die Ostertoften.*

Rugland. Kat *Rav land.* — Forleddet er antagelig Plantenavnet *Rug*; der er ikke topografisk Forbindelse med *Rævekrog.*

Rævekrog. 1583 ArkBukhavn *Roewekroch*; Tax 1790 Koppel *Raukrug*; Kat *Ruhhroger* [sic] *Koppel.*

Schmalfeld. Kat *Schmal-Feld.*

Stenland. 1674 (SH 360) *still-Landt*; Tax 1790, BeschrKieholm 1817, Kat *Steenland.* — SH 360 identificerer, utvivlsomt med Rette, *still-Landt* med de yngre Kilders *Steenland.* Forleddet kan maaske oprindelig være Ordet *Sti.* Stedet ligger ved Vejen fra Kiholm til Gundelsby.

Svendsholt. Tax 1790 *Swensholt*; Kat *Schwensholz.* — Af Mandsnavnet *Svend.*

Westertoften. JensenAng 218 *in den Gundelsbyer Westertoften.* — Omtales 1634 (SH 360).

Wischkoppel [ˈviʃˌkòbəl]. — *Wisch*, se Bd. X.

Hesselbjerg.

Drecht [*drèxd*]. Beschr 1656 *die Drecht*; JensenAng 20 *das Drecht*; Kat *Draecht, Drecht.* — Navn paa en smal Sandstrækning langs Østersøen fra Kronsgaard til Ø mellem Havet og Vormshoved Nor. — *Drecht* gengiver et da. **Drej*, hvorom se Bd. X.

Ebbesholt. 1583 ArkBukhavn *Ebbeßholt*; Tax 1790 *Ewersholt*; Kat *Ewersholz.* — Af Mandsnavnet *Ebbe.*

Egebjerg. Tax 1790 *Groß-Eckeberg, Klein Eckeberg*; Kat *Ekeberg.* — Støder op til *Egebjerg* i Gundelsby.

Engbjerg [ˈèŋˌba·x]. Tax 1790, Kat *Engberg.*

Færensholt. Schröder I 254, II 122 *Fahresholz*; JensenAng 384 *Fähresholz*; Kat *Fehrensholz.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Gejlbjerg. Tax 1790. Kat *Geilberg.* — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel".

Grossberg. Tax 1790 *Grosberg*; Kat *Grossberg.* — Ved *Grossberg* i Gundelsby. Gengiver vel et da. **Storbjerg.*

Hasselberg. Kat *Hasselberg.* — Efter Bebyggelsesnavnet *Hesselbjerg.*

Immenhof [ˈi̯mənˌhòf]. — Ved *Immenhof* i Gundelsby; se dette.

Kiholm. Beschr 1656 *Kieholm.* — Ifl. Beschr 1656 „eine grosse, mit verschiedenen Holtz Sprengen bewachsene Koppel oder Schlag an der Bockhagener Scheide... welche.....in vielen Jahren nicht anders als zur Weide genutzet worden". Af Sb. *Kid.* Navnet *Ki(d)holm* forekommer flere Steder i Landet (DS I 16 f., DS V 113, DS VIII 129); det ældst overleverede er *Kidholm* ved Samsø, der skrives *Kitheholm* i VJb. Af samme Oprindelse er desuden no. *Kjeholmen* (Stadnamn i Oslofjord p. 43). Anledningen til Navnene er sikkert, at man for at beskytte Gedekiddene har isoleret dem paa de paagældende Lokaliteter.

Kisperhøj [ˈkìsbəˌhy·]. Tax 1790 *Kisperhuy*; Kat *Kisberhye.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette. Snarest af Sb. *Kirsebær*; mindre sandsynligt er Tilnavnet *Kiseby*, der kendes fra Sognet (*Hinrick kysebw* i Ravnholt 1519 ArkGelting).

Lotsenkoppel [ˈlo·dsənˌkùbəl]. Oldekop V 53 *Lotsenland.* — Areal ved Kysten. Af ty. *Lotse* „Lods".

Marschall. Kat *Marschall.* — Se under Bebyggelsesnavne.

Moldhøj [ˈmùlˌhy·]. Tax 1790 *Mollhuy.* — Antagelig af Sb. jy. *Mold* „Muld"; jfr. *Muldhøj* DS V 211.

Mühlenkoppel. Kat *Mühlenkoppel.*

Nafkoppel [ˈnafˌkùbəl]. — Fremspringende Stykke Agerjord nær Kysten, næsten helt omgivet af Eng. Af Sb. *Nab*, hvorom se Bd. X.

Norderfeld. Kat *Norderfeld.*

Pugholt. 1583 ArkBukhavn *Puyeholt*; Tax 1790 *Puckholt*; SH 318 E p. 28 *Puchholz*; Kat *Pugholz.* — Ogsaa Bebyggelsesnavn; se dette. Af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup[2] under *Pug*). Samme Navn er *Pugholt* DS IV 129.

(Her?) **Rewertstoft.** Tax 1790 *in der großen Rewerts-Toffte.* — *Rewert* er antagelig et fra Frisisk laant Mandsnavn; jfr. DgP under *Redward.*

Schellrott. Kat *Schellrott.* — Se under Bebyggelsesnavne.

Schift. Tax 1790 *jn dem sogenannten Schifft.* — *Schift*, se Bd. X.

Schrootkær [ˈšro·dˌkæ·ɹ. šro·dkæ·ɹˈvìš]. Tax 1790 *Wiese Schrotkier*; Kat *Schrotkier.* — Enclave til Gundelsby. Forleddet maa være forstaaet som Sb. nty. *Schroot*, der

bruges i flere Betydninger, bl. a. „grob gemahlenes oder gequetschtes Getreide" og „abgeschnittenes Stück Tabak"; se Mensing. Det beror dog antagelig paa Omtydning af et da. Forled, men dettes Form og Betydning er uvis. Sammenlignes kan muligvis de uforklarede nordslesvigske Navne *Skrutteeng* (DS IV 290) og *Skrutmose* (DS VII 68) og de ligeledes etymologisk uklare bohuslenske *Skrottan* og *Skrottemyren*; se om disse OGB XX:1 213 og VIII 291 f.

Strengtoft. Kat *Strengtoft.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Vormshoved. 1674 SH 360 *Weimshofftter* [sic] *Feldt*; Kat *Wormshöft.* — Se *Vormshoved* under Bebyggelsesnavne.

Vormshoved Nor. LA *Wormshöfter Noor.* — Andet Navn paa *Ø Nor.*

Wulfsholz. JensenAng 215 *Gros Wolfsholz*; Kat *Wulfsholz* — Se *Wulfsholz* under Bebyggelsesnavne.

Ø Nor. Kat *Oeher Noor.* — Se Ø under Bebyggelsesnavne.

Katrød.

Ahrnbaum. K 1786—88 *Ahrenbaum*; SkyldprotGelting 1793 *die Koppel Arenbaum.* — Sb. nty. *Ahrnboom* „Ahorn", som Mensing (under *Ahorn*) kender fra Midtholsten; ifl. Mensing er *Ahorn* et nyere Ord, overtaget fra Hty., men Navnet her tyder paa, at dette ikke gælder Formen *Ahrn.* Trænavnet har muligvis eksisteret som nty. Laaneord i den da. Dialekt.

Bargfeld. Spec 1745 *Barg Feld, barg Felt*; Beschr 1757 *Bargfeldt*; K 1786—88 *Bargfeld.* — Nty. *Barg* „Bjerg"; Navnet gengiver maaske et da. **Bjergmark. Bargfeld* er en Del af det Omraade, der i Kat kaldes *Basrott*; se det flg. Navn.

Basrott. Spec 1745 *Basrath, Basrott*; Jb[1] 1752 *Bosrott*; Beschr 1757 *Baßrott*; Holzreg 1758 *Basrott*; K 1786—88 *Bassrott*; SkyldprotGelting 1793 *Basrott, Basrott Koppel*; Kat *Basrott.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette. Navnet er antagelig af samme Oprindelse som *Basroj* p. 266.

Blekerfeld. Holzreg 1730 *Blickerfeldt*; Holzreg 1736, Jb[1] 1752 *Bleckerfeld*; Beschr 1757 *Bleckerfeldt*; K 1786—88 *Bleeckerfeld*; Kat *Bleicherfeld.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette. Af nty. *Bleeker* „Blegemand" (Holst. Idiotikon I 113).

?Bynkelyk. Spec 1745 *Büncker Lück*; Jb[1] 1752, Beschr 1757 *Buntjelück*; K 1786—88 *Bunckelück* (*Büncke-*?); SkyldprotGelting 1793 *Buntelück.*

Grünkoppel. Holzreg 1730 *die Grühn-Koppel*; K 1786—88 *Grünkoppel*; Kat *Grünkoppel, Grün-Koppel.*

Hebrohøj. Holzreg 1730 *Hobrohuy*; Spec 1745 *Hebrehü, Hebrehüy, Häbrehay Wisch*; Holzreg 1748 *Hübrühüer Wiese*; Holzreg 1751 *Hoberhuy*; Jb[1] 1752 *Hobrohüy, Hobro huy Wiese*; Beschr 1757 *Hüberbüe, Hüberhüewisch*; K 1786—88 *Hebbröhüy, Hebbröhüyswisch*; SkyldprotGelting 1790 *Hubbrehui, Hübberhüis Wiese*; SkyldprotGelting 1791 *Hübrohoy*; SkyldprotGelting 1792 *Hubbrehüi*; Kat *Hebrohye.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette. En Vej fører over et Vandløb her. Det midterste Led er antagelig *Bro*, men Forleddet er uklart.

Katrott. Holzreg 1730, Holzreg 1732 *Cartrott*; Holzreg 1736 *Cattrott*; Spec 1745 *Kattrott, Catrat Feltt*; Holzreg 1746 *Kattrott-Redder*; Holzreg 1749 *Cartrott*; Jb[1] 1752 Beschr 1757, Kat *Kattrott.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette. De ældste Skrivemaader tyder paa, at Forleddet er et oprindeligt *Kart-*, der da maa identificeres med sv. Dial. *kart* „mindre sten; hoplagda smärre stenar til märken i åkern" (Rietz p. 310), no. Dial. *kart* „Landskab eller Jordsmon som er knudret, tuet og stenet" (Ross). Se om herhen hørende Ord og deres Forekomst i Stednavne Kristian Hald i APhS XVIII 290 f. med Litt. henv.

(Her?) **Klanstoft.** Jb[1] 1752 *Klanstofft*;

Beschr 1757 *Jürgen Klaans-Tofft*; Inv 1757 *Jürgen Klahns Toft.*

Nadelhöft. Kat *Nadelhöft.* — Se *Nadelhoved* under Bebyggelsesnavne.

(Her?) **Nadelhöft Maj.** Spec 1745 *Nattelhöfft May.*

Nadelhöft Tofte. Spec 1745 *Natelhöffter Toffte*: Schröder II 84 „*die Tofte*". — Den forsvundne Landsby Nadelhoved har ligget her (Schröder l.c.).

Niekoppel. Spec 1745 *Nie Koppel, Neukoppel*; Jb[1] 1752, Inv 1757 *Neukoppel*; K 1786—88, SkyldprotGelting 1793 *Niekoppel.* — Nty. *nie* „ny".

Norderkoppel. Jb[1] 1752, K 1786—88 *Norderkoppel.*

Pilum [*pilùm*, ˈxèldəŋsˌpilùm]. Kat *Pielum.* — Støder op til *Pilum* i Vakkerballe; se dette. Om *Gelting* se under Bebyggelsesnavne.

Pommerby Lyk. Spec 1745 *Pommebuy Lück, Pommerbüy lück*; Beschr 1757 *Pommerbüelück*: SkyldprotGelting 1793 *Pommerbuylück.* — Se *Pommerby* under Bebyggelsesnavne.

Solbærkær. 1689 ArkGelting *Solberkähr*; 1693 ib. *Solberkiehr*; 1696 ib. *Solberkähr*; Spec 1745 *Sylber-Kyär*; Holzreg 1751 *Solwiekier*; Jb[1] 1752 *Solwie-Kier*; Beschr 1757 *Solbüewisch*; Inv 1757 *Solbüekier*; K 1786—88 *Sollberkier.* — Skov. Af Plantenavnet *Solbær.* I 1757 er den midterste Stavelse forstaaet som *-by*, men der kan ikke være topografisk Forbindelse med den forsvundne Bebyggelse *Solby.* Med Skrivemaaden *Solwie-* 1751—52 kan jævnføres Udtalen [ˈsòlvə-] af *Solbærkær* p. 323.

Vindebæk Dam [*vìnəviˈdam*]. 1650 ArkGelting *der Windebecker damm*; Spec 1745 *Windewigdam*; Jb[1] 1752 *Windewiekdamm*; Beschr 1757 *Windewicks-Damm*; K 1786—88 *Winnewigsdamm*; Kat *Winnerichsdamm* [sic]. — Eng med et lille Vandløb, der strækker sig ind i Pommerby, hvor det løber forbi en Lokalitet, der i Kat kaldes *Venusberg.* Da dette Navn lettest forstaas som en Forvanskning af *Vindebæk*, og da *-bæk* stemmer med Formen 1650, foreligger der antagelig en Sammensætning paa *-bæk*, der i 18. Aarh. er omdannet til *vig.* Engen ligger ved en Vig af Gelting Nor og har maaske oprindelig været en Del af denne Vig, men det nævnte *Venusberg* ligger langt herfra. Forleddet kan være Adj. *vind* „skæv", jfr. *Vinbæk* p. 265 f, men da dette i alt Fald ikke passer paa Bækkens nuværende Løb, er det maaske i Stedet for Gen. af Folkenavnet glda. *windær* „Vender", der her kunde være en anden Betegnelse for Beboerne af Pommerby.

Öwerkoppel. Holzreg 1730 *Überkoppel*; Spec 1745 *Ober Koppel, Æber Koppel*; Holzreg 1751 *Everkoppel*; Jb 1752 *Aver-Koppel*; Beschr 1757 *Aeberkoppel*; Inv 1757 *Äberkoppel*; K 1786—88 *Oberkoppel*; Kat *Oberkoppel, Ober-Koppel.* — Nty. *öwer* „over".

Öwerteich. 1696 ArkGelting *vor dem Obersten Teich*; Spec 1745 *Æber-dick*; Jb[1] 1752 *Offerteich, Averteich*; Beschr 1757 *Aeberteich*; Inv 1757 *Äberteich*; Kat 1786—88 *Oberteich.* — Gengiver maaske et da. *Overdam.*

Kronsgaard.

Albrechtsruh. Se under Bebyggelsesnavne.

Asmus Byhns Koppel [*asmùs ˈby·ns ˈkùbəl*]. — Samme Lokalitet som det ene *Fussteigkoppel* ndfr. Navnet er ifl. Opt 1938 gammelt.

Backhauskoppel. Kat *Backhauskoppel.* — Ty. *Backhaus* „Huset, hvor Bageovnen findes".

Bek. SkyldprotDyttebøl 1801 *osten den sogenannten Beeck in der saltzen Wiese.* — Nty. *Bek*, der antagelig gengiver et da. **Bæk.*

Bergkoppel. Kat *Bergkoppel.* — Fire Lokaliteter i Kat.

Brandeholt. 1583 ArkBukhavn *Brandeholtt.* — Af Sb. *Brand.* Jfr. Gaardnavnet *Brandholt* i Skovby S. og H. (DS XIV 181).

Bruckkoppel. Kat *Bruckkoppel.* — Antagelig Fejl for **Brückkoppel,* af ty. *Brücke* „Bro". Arealet ligger ved en Bæk paa Grænsen til Gundelsby.

?Bugskær. 1583 ArkBukhavn *B(vg?)kär* rett. t. *B(vg?)gskär.*

Buschkoppel [ˈbùšˌkùbəl]. Kat *Busch.* — Efter et forsv. Hus *Busch* (Opt 1938).

Dommedag. 1583 ArkBukhavn *damedow* [sic]; Beschr 1785 *Dohmstag*; Kat *Domstag.* — Formen i Dok 1583 er Fejl for **domedaw.* Navnet, der ogsaa forekommer et Par Gange i Nordslesvig (DS V 110, VI 346), sigter vel snarest til fjern Beliggenhed; jfr., at *Dommedag* ogsaa betegnes som *den yderste Dom* eller *den yderste Dag.* Muligvis kan det dog have Relation til langsomt og besværligt Arbejde; jfr. jy. *Dommedagsarbejde* „svært arbejde" (Feilb. under *dommedag*).

Drecht [*drèx*]. Kat *Drecht.* — Se under *Drecht* i Hesselbjerg p. 442.

Fredkær. Kat *Freikyer.* — Ved *Fredkær* i Dyttebøl; se dette.

Fussteigkoppel. Kat *Fussteigkoppel.* — To Lokaliteter. Ty. *Fussteig* „Gangsti".

Gaardvang [ˈxå·ɹˌvaŋ]. Beschr 1785 *Gaarwang*; Kat *Garwang, Gaarwang.* — *Gaardvang,* se Bd. X.

Gartenland. Kat *Gartenland.*

Grootesee [*də* ˈ*xro·də* ˈ*se·*]. — Omtrent udtørret Strandsø. Nty. *groot* „stor".

Grossekoppel. Kat *grosse-Koppel, Grosse-Koppel.* — To Lokaliteter.

Haffskoppel. Beschr 1785 *Haf-Koppel, Die Haf-Koppel*; Kat *Haffkoppel*; Mensing II 552 *Haffskoppel.* — Nty. *Haff* „Hav".

Ham. Kat *Hamm.* — *Ham,* se Bd. X.

Hausgrabenkoppel. Kat *Hausgrabenkoppel.*

Haustoft. Kat *Haustoft.* — Mange Lokaliteter.

Heller. Beschr 1785 *die Koppel Heller*; Kat *grosse Höller, kleine Höller.* — Agerjord ved Soltewisch. Antagelig Sb. nty. *Heller* „kleiner Fischteich" (Mensing).

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel.* — Flere Lokaliteter.

Hügels. Kat *Hügels.* — Lille Stykke Agerjord. Muligvis en Gengivelse, med Tilknytning til hty. *Hügel,* af nty. *Höckelsch* „Däumling mit dem man einen kranken Finger schützt" (Mensing). I saa Fald et Sammenligningsnavn.

Hyholt. 1583 ArkBukhavn *Hüyeholtt.* — Adj. *høj* eller Sb. *Høj.*

Kleekoppel. Kat *Kleekoppel.* — Ty. *Klee* „Kløver".

Kleenesee [*də* ˈ*kle·nə* ˈ*se·*]. — Ved *Grootesee*; næsten udtørret. Nty. *kleen* „lille".

Kleineberg. Kat *Kleine-Berg.*

Klorr. Beschr 1785 *Klorr*; Kat *Klorr, Klorrkoppel.* — Bestaar ifl. Beschr 1785 af Ager, Eng og Skov. Se i øvrigt under Bebyggelsesnavne.

Kokhave [*krå·kau*]. Kat *Kockhau.* — Antagelig af Fuglenavnet jy. *Kok* „Hane". I Udtaleformen er Navnet omtydet efter Bynavnet *Krakau.*

Kronsgaarder Gehege. Beschr 1785 *Cronsgaarder Gehege.* — Se *Kronsgaard* under Bebyggelsesnavne.

Kronsgaarder Holz. Beschr 1785 *Cronsgaarder Holz*; SkyldprotDyttebøl 1800 *Cronsgaarderholz.* — En anden Lokalitet end *Kronsgaarder Gehege.*

Kronsgaardkoppel. Kat *Kronsgaardkoppel.*

Kälberwiese. Kat *Kälberwiese.*

Langekoppel. Kat *Langekoppel.*

Langeland. Kat *Langeland.*

Langfeld. Beschr 1785 *Langfeld*; Kat *Langfeldkoppel.*

Lovkær. 1583 ArkBukhavn *Lowkär.* — Antagelig af Sb. *Lov,* glda. *logh* „Vand til Brygning"; se om dette Ord BrN GG § 107 Anm. 1. Ordet indgaar i flere da. Stednavne, se DS X 406.

Mannsenskoppel [ˈ*mansənˌkùbəl*]. Kat *Mansenskoppel.* — Købt af en Mand ved Navn *Mannsen* (Opt 1938).

Neuland. Kat *Neuland.*

Neuwiese. Kat *Neuwiese.*

Norderkoppel. Kat *Norderkoppel.* — To Lokaliteter.

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel.* — Tre Lokaliteter.

Ostertoft. Kat *Ostertoft.*

Petersfeld. Kat *Petersfeld.*

Quiekoppel. Beschr 1785 *Der Cronsgaarder Quiekoppel*; Kat *Westerquikoppel, Mittelquikoppel, Osterquikoppel.* — Nty. *Quie* „Kvie", i Stedets nty. Dial. udt. [*kwi·*].

Radelyk [ˈrå·ˌlyg]. Beschr 1785 *die Koppel Radeland*; Kat *Radelück.* — *Rade*, se Bd. X.

?Ravkær. Kat *Ravkerwiese.*

Regenholt. Beschr 1785 *Gros-Regenholz, Klein-Regenholz*; SkyldprotDyttebøl 1819 *Regenholz*; Schröder II 179 *Groß-Regenholz*; Kat *Regenholz, Regenholzkoppel.* — Det tilsvarende Bebyggelsesnavn udtales [ˈrœ:ŋˌhòld]. Forleddet forstaas som nty. *Regen* „Regn", men kunde ogsaa være et da. **Rœng-* med Forlængelse af æ foran ng (jfr. Hagerup[3] p. XXIX). Det da. [*œ·*] vil da kunne identificeres med det nty. „überlange" *œ* i *Regen* og medføre Skrivemaaden *Regen-*. Under Forudsætning af et ældre **Rœng-* kan Forleddet sammenstilles med sv. Dial. *rängen* „gles inhägnad", en Afledning af sv. dial. *rang* „avhuggen trädstam" etc.; se Hellq. SEO p. 865.

Sangekoppel. Kat *Sangekoppel.* — Vel af ty. *Sange* „Aks".

Schafkoppel. Kat *Schaafkoppel.*

Schlosskoppel [*ʃlùsˌkùbəl*]. Kat *Schloskoppel.* — Af Sb. ty. *Schloss* „Slot"; den hty. Form af Ordet er ogsaa almindelig i Nty. (Mensing under *Slott*). Stedet har Navn efter Beliggenheden ved *Sobjerg*; se ndfr.

Schmidtskoppel. Kat *Schmidtskoppel.*

Schmiedekoppel. Kat *Schmiedekoppel.*

Schulkoppel. Kat *Schulkoppel.*

Simensholm. 1583 ArkBukhavn *Simenβholm.* — Af Mandsnavnet *Simon* eller muligvis glda. *Siǫhmund* med yngre Gen. paa *-s*.

Skovstykke. Kat *Schaustück.*

Smaahus [*ʃmå·ˈhu·s* (*ʃmùˈhu·s* ?)]. Beschr 1785 *Schmaahuus*; 4. Bericht vaterl. Altert. 27 *Smaahuus.* — Ifl. Bericht vaterl. Altert. en Mark med en Gravhøj paa c. 7 Fods Højde. Første Led er Adj. *smaa*, og Efterleddet er snarest en Forvanskning af *høj*, formodentlig først indkommet i Beschr 1785; jfr. *Smaahøj* p. 286.

Sobjerg [ˈso·ˌba·x]. Beschr 1785 *Soberg oder Pottlock-Holz, auf dem Cronsgaarder Sobergh, Gros- und Klein-Soberg*; Kat *Soberg.* — Ifl. Sagnet har her staaet et Slot, der var beboet af Sørøvere; der er gravet Grundsten op her (Opt 1938). Forleddet er Dyrenavnet *So*.

?Sobydam. VSK Orig 1780 *Soebyedam.* — Snarest Fejl for **Sobjerg Dam.*

Soltewisch [*sòldəˈvɪʃ*]. Beschr 1785 *die Cronsgaarder Salzen-Wiese, aus der großen Salzen-Wiese*; Kat *Salze-Wiese.* — Nty. *solt* „salt".

Steinacker. Kat *Steinacker.*

Strandkoppel. Kat *Strandkoppel.*

Strandland. Kat *Strandland.*

Stämmelbarg [ˈsdèməlˌba·x]. Kat *Stemmelberg.* — Af Nty. *Stämmel* „Stub".

Süderkoppel. Kat *Süderkoppel.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Særmark. 1583 ArkBukhavn *die Schrmarcke tho Kronβgarden.* — Sb. ænyda. *sœrmark* „Jord uden for Fællesskabet". Her muligvis Appellativ.

Timmersland [*tìməɹsˈland*]. Beschr 1785, Kat *Timmersland.* — Menes at have Navn efter en tidligere Ejer *Timm* (Opt 1938), og det er sandsynligt, at Forleddet virkelig er dette Familienavn. Der er da indskudt et *r* foran *s* i ubetonet Stilling som i adskillige andre Tilfælde.

Triangel. Kat *Triangel.* — Tre Lokaliteter.

Trollbarg [ˈtrùlˌba·x]. Kat *Trollberg.* — Støder op til *Trollbarg* i Dyttebøl; se dette.

Trumbjerg Mose. 1583 ArkBukhavn *Trumbergmaβ.* — Forleddet kan være samme Ord som *Trum* p. 183.

Wattsfeldkoppel. Kat *Wattsfeldkoppel.* — Se *Wattsfeld* under Bebyggelsesnavne.

Wegkoppel. Kat *Wegkoppel.*

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.*

Wiesenkoppel. Kat *Wiesenkoppel.* — To Lokaliteter.

Lebæk.

Aabol. Se ndfr. under *Flederholt.*

Achtel [*də axdəl*]. — Mark. Nty. *Achtel* „Ottendedel".

?Askkilde. Jb 1752 *Aschkel, Aschkel Acker, Aschkehl Acker, Aschkel Schifft, Aschkehl Schifft, Aschkell Dürrland, dietto dur land.* — I Søndermark. Efterleddet er antagelig *Kilde*, og *Asch-* gengiver snarere da. **Esk-* end **Ask-*.

?Bastemose. Jb 1752 *Baste Mooß, Baße Mooß, dietto Acker.* — I Brændstub Mark.

Bekkoppel [ˈbœ·gˌkùbəl]. — Nty. *Bek* „Bæk".

Bjergager. Jb 1752 *Berg Acker, Barg Acker.* — I Bjergmark.

Bjergkoppel. K 1786—88 *Bargkoppel.*

Bjergmark. Jb 1752 *Bargfeld.*

Bonnesland. Jb 1752 *Bonnes Land.* — I Hellertfeld. Snarest af Mandsnavnet (Tilnavnet) glda. *Bōndi.*

Bosig. Holzreg 1730 *Busick*; Holzreg 1737 *Bosick*; Jb 1752 *Bosick, Bosickfeld*; K 1786—88 *Busieckerfeld*; Kat *Bosick.* — Om Udtalen se under Bebyggelsesnavne. Forleddet er snarest Sb. *Bod*, hvorom se Bd. X.

Brændstub [ˈxro·dəˈbrènˌsdùf, ˈkle·nəˈbrènˌsdùf]. Holzreg 1730 *Brenstobben*; Holzreg 1737 *Brennstubben*; Jb 1752 *Brennstobs Acker, Brenstobsfeld*; K 1786—88 *Brenstoff.* — Forleddet er (Partcp. af) Vb. *brænde*; samme Navn forekommer paa Broager (DS VII 111). Navnene sigter antagelig ligesom *Svedenstub* (DS VII 365) til Rydning ved Hjælp af Ild; jfr. Kristian Hald, Stednavne og Kulturhistorie p. 26.

Damhale. Kat *Dammhahl.* — *Dam*, se Bd. X.

Dreeangel [ˈdre·ˌaŋəl]. — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Drillingsbuche. AngJahrb 1960 186 *Die „Drillingsbuche".* — I Holmkær. Ty. *Drilling* „Trilling", altsaa formodentlig en Bøg med tre Stammer.

Dystholt. Jb 1752 *Düßholt*; Kat *Düstholz.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Døbbelsager. Jb 1752 *Dübels Acker, Düffels Acker.* — I Hellertfeld. *Døbbel*, se Bd. X.

Flederholt [ˈflèðəɹˌhòld, ˈflœ·rəˌhòld]. Jb 1752 *Flederholt, Nord dietto, Obohls dietto.* — I Søndermark. Nty. *fleder* „Hyld". Da Flederholt er overleveret allerede 1752, har Plantenavnet muligvis eksisteret som Laaneord i Stedets da. Dial.; jfr. det fra Nty. laante sv. *fläder*. Om *Aabol* se Bd. X.

Footstiegkoppel [ˈfo·dsdixˌkùbəl]. — Nty. *Footstieg* „Gangsti".

Fruensland [ˈfru·ənsˌærə]. Jb 1752 *Frauens Land*; Kat *Frauenehre.* — Gen. Sg. i best. Form af Sb. *Frue*; Sammensætningsformen *Fruens-* findes ogsaa i adskillige nordslesvigske Stednavne (se Registret i DS III). Ordet sigter after al Sandsynlighed her til en adelig Frue paa Runtoft; Fruensland kiler sig ind i Runtofts Mark, adskilt ved en Bæk fra Resten af Lebæks Omraade. I den moderne nty. Form af Navnet er sidste Led nty. *Eere* „Jord" (Mensing under *Eer*).

Gaardvang. KB Beg. 18 Aarh. *der Lebecker Garwange*; Spec 1745 *Leebeck gardwang*; Jb 1752 *aus der Gaarwang, bey der Gardewang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gengift. Jb 1752 *Jen gibt, Eengibt.* — I Søndermark og Hellertfeld. Sb. ænyda. *gengift* „Vederlag". Ordet kendes fra vestslesv. Dial. i Betydningen „en sum af én el. to daler kurant, som husmændene betaler gårdmændene ved mortensdagstider af deres jordlod, som ellers ingen skatter svarer" (Feilb.), men det maa her have samme betydning som det oftere forekommende *Aabod*, hvorom se Bd. X. Ordet forekommer ogsaa usammensat som Stednavn i Nordslesvig (DS IV 434, VI 123, 160, 519) og indgaar vistnok i *Gengyvager* DS VI 58. Skrivemaaden med j i Jb 1752 tør næppe tages som Udtryk for en da. dialektal Overgang g > j foran Fortungevokal, men Jordebogens Former skyldes formodentlig, at et da. **gjæn-* er blevet opfattet som **jæn-* og delvis identificeret med Forleddet *En(e)-*.

?Goldager. Jb 1752 *Gold Acker.* — I Hellertfeld. *Gold* gengiver maaske da. *Guld*, men kan ogsaa være Adj. *gold*; jfr. *Goldhøj* p. 258.

Hagensholm. Jb 1752 *Hagensholm, Hagens Holm.* — Mandsnavnet *Hagen*, glda. *Hākun.*

Ham. Jb 1752 *Ham.* — I Bjergmark. *Ham*, se Bd. X.

Hardeland. Jb 1752 *Hardeland.* — I Søndermark og Brændstub Mark. Se under *Hardeland* i Stenderup p. 457.

Helkær. Holzreg 1751 *Hobkier*; Jb 1752 *Helkier.* — Ligger ifl. Jb 1752 i *Hellefeld* og er formodentlig sammensat med Navnet *Hellert*; se dette. *Hobkier* nævnes i Forbindelsen *Hellert* und *Hobkier*. Mindre sandsynligt er det, at Formerne hører til *Holmkær* ndfr., selv om denne Lokalitet støder op til Hellert.

Hellert. Holzreg 1730, Holzreg 1751, Kat *Hellert.* — Udtalen af det tilsvarende Bebyggelsesnavn er [*də hèl*], der ligesom Formerne i Jb 1752 af *Hellertfeld* ndfr. tyder paa, at der foreligger Sb. *Hælde* (se Bd. X), nty. *Hell.* Oprindelsen til Skriftformen *Hellert* er uklar.

Hellertbusch. K 1786—88 *Hellersbusch.* — Skov; ogsaa som Bebyggelsesnavn. Forudsætter antagelig et da. **-busk.*

Hellertfeld. Jb 1752 *Hellefeld, Hellfeld*; Holzreg 1753 *Hellerfeld*; K 1786—88 *Hellersfeld.* — Ogsaa Bebyggelsesnavn. Efterleddet gengiver maaske et da. *-mark.*

Holmkær [ˈ*hòlmˌkiæ·ɹ*, ˈ*hòlmkæ·ɹˌkùbəl*]. Holzreg 1730 *Holmcer, Hollmcker*; Holzreg 1731 *Hollemcer*; Jb 1752 *Holmkier*; K 1786—88 *Holmckier, Holmckiergehege*; Kat, LA *Holmkjaer.* — Skov. *Holm*, se Bd. X.

Holtschift. Jb 1752 *Brede Holtschifft, Brede Holtz Schifft, schmal Schifft.* — I Hellertfeld. Af nty. *Holt* „Skov".

Huustoft [ˈ*huˑsˌtòfd, də* ˈ*huˑsˌtòfd*]. — To Lokaliteter. Nty. *Huus* „Hus".

Hügel. Jb 1752 *Von der Hügel.* — I Bjergmark.

Hüttfack [ˈ*hydˌfag*]. Kat *Hüttfack.* — Agerstykke paa c. $2^1/_2$ ha. Sb. nty. *Hüttfack*, en Form af Ordet *Hüttfatt* „Hyttefad", hvor Efterleddet er omtydet til nty. *Fack* „Fag". Mensing (II 977) anfører ikke Formen *Hüttfack*, men har fra Flensborg 1850 Formen *Hüttfach*, der viser Omtydning til da. *Fag*, ligesom Navnet *Hyttefad*, udt. [*æ hydfax*], i Aabenraa Amt (DS VI 319). Ordet synes iøvrigt ogsaa at indgaa i *Hytferkamp* i Bov S. (DS VI 593). Navnet forekommer ogsaa flere Steder paa nty. Omraade; Mensing l. c. anfører et Eks. fra Oldenburg (*Hüttfatt*, Navn paa en Dam), og i Pommern forekommer det i Formen *Hüfatt, Hülfatt* etc. (Schulz, Die Orts- und Flurnamen des Kreises Köslin p. 43 og passim). Med Brugen af *Hyttefad* som Sammenligningsnavn kan muligvis jævnføres sv. Navne som *Fiskefatet* og *Sumpen* (OGB I 262, 269; jfr. dog OSB III 284). For Anvendelsen her har det formodentlig spillet en Rolle, at Stedet ligger ved *Hellert*, idet dette Navn kan være associeret med nty. *Heller* „Fiskedam" (se Bd. X).

Ingeborgroj. Jb 1752 *Engeborg Roy.* — I Hellertfeld. Af Kvindenavnet *Ingeborg.*

Kaas [*kå·s*]. Jb 1752 *Kaaß Acker, Kauß Acker.* — Lavtliggende Agerjord i Pinkhøj Mark. Efter Beliggenheden kan der ikke foreligge Ordet *Kaas* „Baadeleje", men Navnet kan muligvis være samme Ord som no. Dial. *kås* f. „kvæv, dæld, innvik i skogen når ein feller ned frå fote", som Hovda (MM 1944 p. 27 f.) sammenstiller med færøsk *kós* f. „fordybning, hulning, lille dal; (mest i stedn.) lille bugt" (Jacobsen-Matras).

Kleinewiese. Jb 1752 *die kleine Wiese.*

Klerckenkoppel [*də* ˈ*klèɹgənˌkùbəl*]. — Ejedes af en Mand i Lebæk ved Navn *Klerck* (Opt 1938). Navnet forekommer i Ravnholt og Prisholt i Formen *Klerick* allerede i KR 1588.

Knorholz. Jb 1752 *groß Knorholtz Schifft.* — Under Søndermark, men Formen skal formentlig henføres til *Knor* i Nabobyen Ravnholt.

Kockland [ˈ*kògˌland*]. — Ifl. Opt 1938 ved et Hus, hvis Ejer hed *Kock*; jfr. *Kockste* ndfr. Sandsynligvis samme Lokalitet som *Kocksjord* eller *Kockstoft.*

Kocksjord. Jb 1752 *groß Kocks Jor, Klein dietto.* — I Søndermark.

Kockste [ˈkòg¡sdæ·]. — Her har ligget et Hus (Opt 1938).

Kockstoft. Jb 1752 *die Kockstofft.* — I Bjergmark.

Kæmphøj. Jb 1752 *Kemp Hoy Acker*; Kat *Kemphüe.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn. Sb. *Kæmpehøj*; Schröder II 13 oplyser, at „bei Kemphye waren vormals viele mit Steinen umsetzte Grabhügel, die aber nach und nach geebnet sind".

Langager. Jb 1752 *Lang Acker.* — I Bjergmark.

Langetoft [ˈlaŋə¡tòfd].

Langskift. Jb 1752 *langschifft.*

Larbjerg [ˈla·¡ba·x]. Jb 1752 *Klein Larberg, groß Larberg.* — I Pinkhøj Mark. Synes at være af samme Oprindelse som Sognenavnet *Laurbjerg* i Galten H. (1355 *Larbyergh*), der muligvis kan indeholde et Trænavn glda. **lar*, beslægtet med lat. *larix* „Lærk" (Vore Stednavne² p. 189, DS XVIII I p. 64 f.). Jfr. *Larbjerg* i Sønderballe.

Laurexjord. Jb 1752 *Laurex Jor, Klein dietto.* — I Bosig Mark.

Laxager. Jb 1752 *Lax Acker.*

Lebæk Bjerg. Holzreg 1737 *Lebeckbarg.* — Jfr. Sammensætningerne paa *Bjerg-* ovfr. og se *Lebœk* under Bebyggelsesnavne.

Lebæk Toft. Jb 1752 *Lebecktofft.* — I Brændstub Mark.

Lebæk Wisch. Jb¹ 1752 *Lebeck-Wiese*; Beschr 1757 *Lebeckwisch*; K 1788—88 *Lehbeckwisch*; JensenAng 37 *Lebekwisch*; Kat, LA *Lehbekwiese.* — *Wisch* gengiver vel da. *Eng.*

Leppacker [ˈlèb¡agɔɹ] — Snarest et da. **Lœpager*, sammensat med Sb. *Lap*, i den da. Dial. udtalt med œ-Lyd; se under *Lipsslet* p. 262.

Lillemark. Jb 1752 *Liele Marck.* — I Søndermark.

Lyken [*də lygən*]. — *Lyk*, se Bd. X.

Lyksted. Jb 1752 *Lückstes.* — I Pinkhøj Mark. Se under *Lyksted* p. 133.

Möhlenkoppel [ˈmø·lən¡kùbəl]. — Nty. *Möhl* „Mølle".

Möhlenstraat [*dəˈme·lən¡sdrå·d*]. — Efter den nu nedbrudte Gelting *Mølle* (Opt 1938).

Møllerbjerg [ˈmø·lən¡ba·x]. Jb 1752 *Mühler Berg.*

Møllerlade. Jb 1752 *Mühler Lade.* — I Bosig Mark.

Mørk. Jb 1752 *Mörck, Mörck Schifft, Mörckschifft, Mörck ein Acker, Mörck Acker, Morck Acker, Morck Sick.* — I Bosig Mark. Antagelig Sb. *Mørk(e)*, glda. *myrk.* Af samme Oprindelse er sidste Led i *Ganløse Mørke*, formentlig et oprindeligt Skovnavn; se DS II 128, hvor der dog uden tilstrækkelig Grund antages en Sammensætning **myrkwith*, vn. *myrkviðr.* I Sognenavnet Mørke, Randers Amt (1446 *Myrky*) kan Ordet foreligge i den oprindelige Dativform glda. *myrki* (Harpestreng *i myrki*, se ODS under I. *Mørke*). *Mørk* i Ravnholt, som der maa være topografisk Sammenhæng med, ligger mellem Ravnholt By og Dystholt ovfr., saa Terrænet kan formodes tidligere at have været skovbevokset.

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

Padborg. Holzreg 1744 *auf Pattbarg*; Spec 1745 *Padburg Felt*; Jb¹ 1752 *Paadburg*; Beschr 1757 *Pattburg-Feld*; Inv 1757, K 1786—88 *Pattburgfeld*; Kat *Pattburg.* — Se *Padborg* under Bebyggelsesnavne.

Pinkdam. Jb 1752 *Pinckdam, Pinckdam Schifft, Pinckdams Lade, Pinckdamms Lade.* — I Pinkhøj Mark og nævnes efter *Pinkhøj* i Jb 1752. Se under *Pinkvraa* p. 13.

Pinkhøj [ˈpìŋg¡hy·]. Jb 1752 *Pinckhoy, Pinckhoyfeld*; VSK Orig 1780 *Pinnhøy*; Kat *Pinkhüe*; Oldekop V 71 *Pinkeryberg.* — Gravhøj.

Priesterland. Jb 1752 *Priesterland.* — I Søndermark.

Puggeroj [ˈpuxə¡ròd, *puxəròdˈvìʃ*]. Jb 1752 *Pogeroy Wisch, Pogoroy Wisch.* — I Pinkhøj Mark. Af Sb. *Pugge* „Tudse" (ODS; jfr. Hagerup² under *Pug*).

Rodehul. Jb 1752 *Rodehul, Rohdehul.* — I Brændstub Mark. Forleddet er snarest nty. *rood* „rød" som Gengivelse af da. *rød* og Efterleddet *Hole* „Hule", i den da. Dial. udtalt med Diftong.

Roj [*råi*]. — To Lokaliteter. *Roj*, se Bd. X.

Rojsager. Jb 1752 *Roys Acker.* — I Pinkhøj Mark. *Roj*, se Bd. X.

Rosekær. Jb 1752 *Rose Kier Schmal Schifft, dietto Brede schifft*; (her?) SkyldprotGelting 1804 *Rösterkier.* — I Søndermark. Vel af Plantenavnet *Rose*. Hvis Formen 1804 hører herhen, er den omtydet efter Navnet *Røst* i Kappel S.; se Bd. VIII.

Rydebarg [ˈry·ˌba·x]. — Forudsætter antagelig et da. **Rydebjerg. Ryde*, se Bd. X.

Rydewisch [ˈry·ˌvɪš]. — Ved *Rydebarg*. Forudsætter antagelig et da. **Rydeeng.*

Sammeltoft. Holzreg 1731 *der Lebecker Sammel-tofft*; Holzreg 1736 *Gaarwanger Sammeltoft*; (her?) Jb 1752 *das sämmtlich Schifft.* — Jy. *sammel* „tilfælles" (Feilb. under *sammen*).

Schewekoppel [ˈʃe·vəˌkʊ̀bəl]. — Nty. *scheef* „skæv".

Schmidtsmaj. Jb 1752 *Schmidts May.* — I Pinkhøj Mark. Forleddet er Gen. af Slægtsnavnet *Schmidt* eller af Sb. *Smed.*

Sivlod. Jb 1752 *Siberloß.* — I Pinkhøj Mark.

Slachterkoppel [ˈʃlaxdəɹˌkʊ̀bəl]. — Nty. *Slachter* „Slagter".

Smidtskift [ʃmɪdˌɪʃfd]. Jb 1752 *Schmidtschifft, Schandt* [sic] *Schifft.* — Tidligere Skov i Søndermark. Af nty. *Smidt*, der antagelig gengiver et da. *Smed*, eller af et Familienavn; jfr. *Schmidtsmaj* ovfr.

Snavkoppel [də ˈʃnauˌkʊ̀bəl]. — Lille Agerstykke, begrænset af Aaen, Runtoft Mark og Fruensland ovfr. Forudsætter muligvis glda. **snagh* eller **snaghi*, identisk med no. Dial. *snag* n. eller *snage* m. „Spids, Odde" etc. (Torp NEO p. 664).

Stennelod. Jb 1752 *Stenne-Lade.* — I Hellertfeld. Antagelig af Adj. *stenet.*

Stormaj. Jb 1752 *groß May.* — I Bjergmark.

Streng. Jb 1752 *streng, Groß Streng, Kleinstreng.* — I Hellertfeld og Pinkhøj Mark. *Streng*, se Bd X.

Stubager. Jb 1752 *Stob Acker.* — I Hellertfeld.

(Her?) **Suheland.** 1599 ArkGelting *in Suhelande, die Weyde in dem Shuhelande.*

?Søbensjord. Jb 1752 *Söbens Jor, Sobens Jor.* — I Bosig Mark.

Sønderager. Jb 1752 *Süder Acker.* — I Søndermark.

Sønderballe Ager. Jb 1752 *Süderballig Acker.* — I Bosig Mark. Se *Sønderballe* under Bebyggelsesnavne.

Søndermark [ˈsy·dəɹˌfɛ̀ld]. Holzreg 1730 *Süderfeldt*; Jb 1752 *Süderfeld, auf der Süderfelde.*

Tasabild. Jb 1752 *Taß Appel.* — I Pinkhøj Mark.

Tunkland. Jb 1752 *Tonckland, Töncktland.* — I Søndermark. *Tunk*, se Bd. X.

Veerkantigekoppel [ˈfe·ɹkandixe ˈkʊ̀bəl]. — Nty. *veerkantig* „firkantet".

Vestertoft. Jb 1752 *in der Wester Tofft.* — I Bjergmark.

Westerwiese. Kat *Westerwiese.*

Wischkoppel [ˈvɪšˌkʊ̀bəl]. — *Wisch*, se Bd. X.

Nyby.

Achter Gaarn [axdəɹˈxɑ̆·ɹn]. Kat *Achterngaarn.* — Areal umiddelbart Vest for Byen. Nty. *Gaarn* „Have".

Bargenhøj [ˈba·ɳˌhy·, ˈba:ɳˌhy·]. JensenAng 37 *Bargenhye*; Kat *Bargenhügel*; AnglJahrb 1953 78 *Bargenhy.* — Mark med Langdysse (JensenAng p. 37) umiddelbart Øst for en høj Bakke. *Bargen-* er antagelig et sammensat Stednavn, men iøvrigt af uvis Oprindelse.

Bergkoppel. Kat *Bergkoppel.*

Bohnerwisch [ˈbo·nəɹˈvɪš]. Kat *Bohnwiese.* — Antagelig af et Slægtsnavn *Bohn.*

Breitestück. Kat *Breite-Stück.*

Breitlyk. Kat *Breitlük.*

Egebjerg [ˈe·gəˌba·x]. VSK Orig 1780 *Egebierg*; Kat *Eckeberg.*

Elstol [ˈèlˌsdo·l, ˈèlsdo·ləɹˌkùbəln]. SkyldprotDyttebøl 1805 *Parcele Ellstuhl*; Kat *Ellstohlkoppel.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn. Af Trænavnet *El.* Efterleddet er antagelig Sb. glda. *storth* „Krat", der her er gaaet over til *-stol* ligesom i Sammensætningen *Vedstol*; se herom p. 15 f.

Falshöft. 1543 ArkGelting *fogels hoye, vogels Haye*; Beschr 1785, Kat *Falshöft.* — Se under Bebyggelsesnavne.

Forlyk. 1594 ArkGelting *jnn der Vorlucke.*

Gläserwisch [*de* ˈxlæ·səɹˌvìš]. — Samme Lokalitet som *Nyby Maas.* Af nty. *Gläser* „Glarmester".

Grootewich [ˈxro·dəˌvìš]. Kat *Grosse Wiese.*

Ham [*ham*]. Kat *Ham.* — *Ham,* se Bd. X.

Holmknop [ˈhòlmˌknùb]. Jb 1752 *auf der Holm bey Niebuymaas.* — Agerjord ved Nyby Maas, helt omgivet af Eng. *Holm,* se Bd. X.

Hungerlyk [ˈhùŋəɹˌlyg]. Kat *Hungerlück.* — Forleddet sigter til daarlig Jord.

Kliff [*klìfd*]. Kat *Kliff.* — Areal med Skrænt ved den tidligere Kystlinie. Om *Kliff,* der maaske her gengiver et da. **Klev,* se Bd. X.

Kopperholt [*kòbəlhòldˈvìš*]. Beschr 1785 *Kopperholz Toft, Kopperholz Wiese, die kleine Wiese am Wege nach Westerfeld, Kopperholt-Wiese genannt*; Kat *Kopperholz.* — Forleddet er muligvis Sb. *Kobber*; se under *Kobberbjerg* p. 52.

Langenholz. Kat *Langenholz.*

Langkoppel [ˈlaŋˌkùbəl]. Kat *Langkoppel.*

Lundkoppel [ˈlùndˌkùbəl]. Kat *Lundskoppel.* — *Lund,* se Bd. X.

Meierhoferkoppel [ˈmaiəɹhòfəɹˌkùbəl]. — Støder op til Pommerby og maa have Navn efter *Meierhof* i denne By.

Mergellyk [ˈmèɹxəlˌlyg]. Kat *Mergellück.*

Mittelkoppel [ˈmìdəlˌkùbəl]. Kat *Mitkoppel.*

Nibbesland. Kat *Nibbesland.* — Agerjord nær Byen. Antagelig af **Nybys-*; se *Nyby* under Bebyggelsesnavne.

Niewisch [ˈni·ˌvìš]. Kat *Neue Wiese.* — Nty. *nie* „ny".

Norderfeld. Kat *Norderfeld.* — Støder op til en Mose, der antagelig har været en Del af Gelting Nor, og Navnet kan saaledes være en Omdannelse af *Norfeld* ndfr.

Nordertoft. Kat *Nordertoft.*

Norfeld. 1599 ArkRuntoft Urk III 1 *Norfelt*; 1594 ib. III 5 *Nohrfeldt*; 1594 ArkGelting *Nhorifeldt.* — Efter Gelting *Nor*; Navnet gengiver antagelig et da. **Normark.* Jfr. *Norderfeld.*

Nyby Maas [*ny·byˈmå·s*]. Spec 1743 *Nüybümaas*; Jb 1752 *Niebuymaas*; Jb 1752[1] *Nübüy-Maaß*; 1650 ArkGelting *die grose wiese die Niebuy Maes genandt*; Beschr 1757 *Nübüemaß*; K 1786—88 *Niebüymaas*; Schrøder II 84 *Neubyemoos*; JensenAng 380 *Nybyemaas*; Kat *Niebymaas.* — Se *Nyby* under Bebyggelsesnavne.

Osterfeld. Kat *Osterfeld.*

Ostertoft. Kat *Ostertoft.* — To Lokaliteter.

Pielstoft. Beschr 1785, Kat *Pielstoft.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Pilum [*pilùm*]. Beschr 1785 *Pylum*; Kat *Pilum.* — Støder op til *Pilum* i Vakkerballe; se dette.

Rebel. Kat *Riffel.* — *Rebel,* se Bd. X.

Sandkoppel [ˈsandˌkubəl]. Kat *Sand koppel.*

Sandlyk [ˈsandˌlyg]. — Samme Lokalitet som *Kobberholz* i Kat; se ovfr. under *Kopperholt.*

Scheefwinkel [ˈše·fˌkùbəl]. Kat *Schiefwinkel.* — Nty. *scheef* „skæv".

Spaanbrügg [*sbùnˈbrỳx* (?)]. Kat *Spanbrüch.* — Forudsætter et da. **Spaanbro*; se under *Spaanbro* p. 137 f.

?Tussenhörst [*fòsənˈhòsd*]. Kat *Tussenhöst.* — Hvis Formen i Kat er den oprindelige, er Forleddet antagelig Sb. nty. *Tuuts* „Tudse", og Udtalen beror da paa Omtydning til nty. *Voss* „Ræv": jfr. m. H. t. Formen *Vossen-*, at Nty. har *Vossenlock* „Rævehul" ved Siden af *Vosslock* (Mensing).

Vestermark [*vèsdəɹfèld*]. 1616 (SH 351)

Niebyer Westerfeld; Beschr 1785 *Westerfeld, Westerfeldt, Klein-Westerfeld, Groß-Westerfeld*; Kat *Westerfeld*. — Nogle af Formerne fra Beschr 1785 kan høre til *Westerfeld* i Dyttebøl.

Westertoft. Kat *Westertoft*. — Tre Lokaliteter.

Vierkant. Kat *Vierkant*.

Pommerby.

Bargkoppel [ˈba·xˌkùbəl]. Kat *Bergkoppel*. — Nty. *Barg* „Bjerg".

Bauplatz. Kat *Bauplatz*. — Areal ved Gaarden Gammeldam.

Blasberg. Kat *Blasberg*. — Gengiver maaske et da. **Blæsbjerg*; jfr. *Blæsbjerg* p. 35.

Bockkoppel [ˈbùgˌkùbəl]. — Ifl. Opt 1938 boede en Mand, der hed *Bock*, i Nærheden.

Boisensdamm. Kat *Boysensdamm*. — Areal ved *Boisensfeld*.

Boisensfeld. Kat *Boysensfeld*. — Efter Bebyggelsesnavnet *Boisensfeld*; se dette.

Börsbytoft. Kat *Börsbytoft*. — Ved *Børsby*; se under Bebyggelsesnavne.

Bötjerkoppel [ˈbø·djəˌkùbəl]. Kat *Böttcherkoppel*. — Nty. *Bötjer* „Bødker".

Damkær [ˈdamˌkœ·ɤ]. Kat *Dammkyär, Dammkyarwiese*. — *Dam*, se Bd. X.

Dreeangel [ˈdrɛ·ˌaŋəl]. Kat *Triangel*. — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Falshöft. Kat *Fälshöft*. — Ved *Falshöft* i Nyby; se Bebyggelsesnavne.

Flühkoppel [ˈfly·ˌkùbəl]. Kat *Flühkoppel*. — Har tidligere tilhørt en Mand ved Navn *Flüh* (Opt 1933).

Friedrichsenhöhe. Kat *Friedericksenhöhe*. — Agerjord.

Friedrichstal. Kat *Friedrichsthal*. — Agerjord.

Gavsten [ˈxauˌsde·n]. Kat *Gaustein*. — Agerjord ved Kysten, mod Nord og Vest omgivet af Lavninger med Eng. Navnet er antagelig af da. Oprindelse, men Forleddets da. Form kan ikke fastslaas, da. nty. [*au*] kan gengive baade da. *-av-*, *-ov-*, *-æv-* og *-øv-*. Som en Mulighed kan nævnes, at det skal sammenstilles med Forleddet i det nordslesvigske *Gavsager*, der formodes at være Gen. af Ordet *Gab*, idet *p* i Forbindelsen glda. *-aps-* antagelig kan gaa over til *w* ligesom *k* i Forbindelsen *-aks-* (DS III 43). Man tør iøvrigt næppe se bort fra den Mulighed, at Skrivemaaden i Kat, som Udtalen kan være paavirket af, er Fejl for **Graustein*, saa der foreligger det almindelige Navn **Graasten*.

Georgental. Kat *Georgenthal*. — Agerjord. Af Mandsnavnet *Georg*.

Golsmaaskoppel. Kat *Golsmaaskoppel*. — Ved *Golsmaas*; se under Bebyggelsesnavne.

Gottliebstoft [*xòdli·bsˈtòfd, xòdlibsˈtòfd*]. Kat *Gottliebstoft*.

Grasholz. Kat *Grasholz*.

Grosselyk. Kat *Grosselük*.

Grünkoppel. Kat *Grünkoppel*.

Haffskoppel. Kat *Haffskoppel*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Hysfeld [ˈhy·sfɛ̀ld]. Kat *Hüsfeldkoppel*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Koppeln. Kat *Koppeln*. — *Koppel*, se Bd. X.

Krimm. Kat *Krimm*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Langelyk. Kat *Langelük*.

Langtoft. Kat *Langtoft*.

Magretenhöhe. Kat *Magrethenhöhe*. — Agerjord ved Friedrichstal. Af Kvindenavnet nty. *Magret* „Margarete" (Mensing).

Mittlyk. Kat *Mitlük*.

Moorkoppel. Kot *Moorkoppel*.

Mühlenwiese. Beschr 1785 *Mühlen-Wiese*; Kat *Mühlenwiese*.

Möhlenfeld [ˈmø·lənˌfɛ̀ld]. Kat *Mühlenfeld*. — Nty. *Möhl* „Mølle".

Møllebjerg. VSK Orig 1780 *Mølbierg*; Kat *Mühlenberg*.

Mølledam. VSK Orig 1780 *Mølledam*.

Möllerstoft [ˈmøləɹsˌtòfd, ˈmø·lənˌtòfd]. Kat *Müllerstoft*. — Nty. *Möller* „Møller".

Niefeld. Beschr 1785 *Niefeldt*; Kat *Niefeld, Niefeldtoft*. — Nty. *nie* „ny".

Niekoppel. Kat *Niekoppel*.

Niewisch [*də* ˈni·ˌvìš]. Beschr 1785 *Niewiese*; Kat *Neurviese*.

Norderlyk. Kat *Norderlück, Norderlückwiese*.

Norderwisch. Beschr 1785 *die Norwiesen*; Kat *Norderwisch*.

Osterfeld. (Her?) Beschr 1785 *Osterfeldter Weg*; Kat *Osterfeld*.

Osterkoppel. Kat *Osterkoppel*.

Osterlyk. Kat *Osterlük*.

Ostertoft [ˈo·sdəɹˌtòfd].

Peckwisch [ˈpègˌvìš]. Kat *Pechwiese*. — Af nty. *Peck* „Siv", et Laan fra da. *Pæk*. Til Grund ligger maaske et da. **Pækeng*; jfr. *Pækdam* p. 45.

Pommerby Toft. 1599 ArkGelting *Pommerbuhe Tofft*; Holzreg 1730 *Pommerbuy-Luck*; Holzreg 1731 *Pommerbuy-Lück*; Kat *Pommerbyfeld*. — *Pommerbyfeld*, der er et større Areal Nord for Pommerby Meierhof, er antagelig samme Lokalitet som *Pommerby Toft* og *Pommerby Lyk*. Se *Pommerby* under Bebyggelsesnavne.

Pommersjord. Kat *Pommersjordt*. — Antagelig Ellipse for **Pommerbys Jord*.

Reetwisch. Kat *Rethwisch*. — Nty. *Reet* „Schilfrohr" (Mensing).

Rispelholz. SkyldprotDyttebøl 1778 *Rispelholz*; Kat *Rispenholz*. — Maaske et ældre **Risper-*, af da. **Risbjerg*, med Overgang *r* til *l* under Indflydelse af *r*-et i Efterleddet. I Nærheden af *Bargkoppel* ovfr.

Sabbatkoppel [ˈsabadˌkùbəl, *dad* ˈsabadˌland]. Kat *Sabbatkoppel*. — Lille Stykke Agerjord. Af ty. *Sabbat*; Navnet kunde maaske komme af, at Marken har tilhørt en Husmand, som maatte arbejde paa sin egen Jord om Søndagen.

Schneidertoft. Kat *Schneidertoft*. — Ty. *Schneider* „Skrædder".

Seelust. Kat *Seelust*. — Agerjord ved et lille Stykke Skov ikke langt fra Havet.

Sibbeskær. Kat *Sibbeskyär, Sibberkyär*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette.

Solbærkær. Kat *Silberkyär*. — Støder op til *Solbœrkœr* i Katrød; se dette. Formen maa være Fejl for **Solberkyär*.

Soltewisch [*sòldəˈvìš*]. Kat *Salzewiese*. — Nty. *solt* „salt".

Soltoft [ˈsòlˌtòfd]. Schröder II 293, JensenAng 243 *Soltoft*; Kat *Solttoft*. — Ifl. JensenAng l. c. efter den forsvundne Landsby *Solby*; se under Bebyggelsesnavne.

Steenfeld [ˈsde·nˌfèld]. Kat *Steinfeld*. — Nty. *Steen* „Sten".

Steenhügel [ˈsde·nˌhy·xəl]. Kat *Steinhügel*. — Nty. **Steenhügel* „Stenhøj", hvis sidste Led er laant fra hty. *Hügel*. Til Grund ligger maaske et da. **Stenhøj*.

Strandkoppel. Kat *Strandkoppel*.

Süderfeld. Kat *Süderfeld*.

Süderlyk. SkyldprotDyttebøl 1801 *Süderlücke*.

Sösslingskoppel [ˈsøsləŋsˌkùbəl]. — Maaske samme Lokalitet som *Sösslingswisch*.

Sösslingswisch [ˈsøsləŋsˌvìš]. Kat *Sechslingswiese*. — Et ganske lille, trekantet Engstykke. Af nty. *Sössling* „Søsling" (en Mønt); se Mensing. Navnet sigter vel til en Afgift. Jfr. *Søslingløkke* DS VI 420.

Tegelkoppel [ˈte·xəlˌkùbəl]. Kat *Ziegelkoppel*. — Nty. *Tegel* „Tegl".

Toftkær [ˈtòfdˌkœ·ɹ]. Kat *Toftkyär, Toftkyärholz*.

Trindkrog. Kat *Trinkrog*. —*Adj. trind* „rund".

Tunk [*de tùŋg*]. Beschr 1785 *die öberste Tung-Wiese*; SkyldprotDyttebøl 1798 *aus der obersten Tungwiese*; Kat *Tunk*. — Agerjord ved Eng. *Tunk*, se Bd. X.

Tunkschwanz. Kat *Tunkschwanz*. — Smal Engstrimmel ved *Tunk*.

Wattsfeld. Schröder II 161 *auf dem Wattsfelde*; Kat *Wattsfeld*. — Se *Wattsfeld* under Bebyggelsesnavne.

Venusberg. Kat *Venusberg*. — Se under *Vindebœk Dam* i Katrød.

Öwerkoppel [ˈø·vəɹˌkùbəl]. — Nty. *öwer* „over".

Prisholt.

Bollbrügg. U 1794—95 *Korn bohlbrügg, Graßbohlbrüg.* — Nty. *Bollbrügg* „Plankebro", her formodentlig Gengivelse af et da. **Bulbro.*

Buskoppel. U 1794—99 *Buskoppel*; Opt c. 1935 *Buhskoppel.* — Se *Buskoppel* under Bebyggelsesnavne.

Dammwisch [ˈ*dam*ˌ*viʃ*]. U 1794—95 *Damwisch*; Kat *Damm wiese.* — *Damm*, se Bd. X.

Dreeangel [*dre·aŋəl*]. Kat *Triangel.* — Nty. *Dreeangel* „Trekant.

Gaardvang [ˈ*xå·ɹˌvaŋ*]. U 1794—95; Kat *Gaarwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Grauacker. U 1794—95 *Grauacker.* — Forleddet er snarest da. *Grav.*

Lykkoppel. U 1794—95 *Lükkoppel.* — Lyk, se Bd. X.

Meierfeld [ˈ*maiəɹˌfèld*]. U 1794—95 *Meyerfeld*; Kat *Meier feld.* — Prisholt var fra 1596—1710 en Mejergaard under Gelting (JensenAng p. 222).

Mühlenparzelle. Kat *Mühlenparcele.*

Niewisch. U 1794—95 *Niewisch.* — Nty. *nie* „ny".

Norderkoppel. U 1794—95 *Norderkoppel.*

Osterfeld. U 1794—95 *Nieosterfeld, Ohlosterfeld.*

?Remkerfeld. U 1794—95 *Remkerfeld, Korn Remkerfeld*; Kat *Quinkerfeld.*

?Remkerholt [ˈ*kwìŋgəˌhòld*]. U 1794—99 *Remkerholt*; Kat *Quinkerholz.* — Da Udtalen kan være paavirket af Skrivemaaden i Kat, kan det ikke afgøres med Sikkerhed, om Kat eller U 1794—95 repræsenterer den rette Form af de to Navne.

Sandbekskoppel. U 1794—95 *Sandbeckskoppel*; Opt c. 1935 *Sandbeks Koppel, Sandbecker Scheide.* — Efter Nabobyen *Sandbæk* i Kappel S., Bd. VIII.

Sivholt [ˈ*si·vəɹˌhòld*]. U 1794—95 *Sievер holt*; Kat *Sieverholz.* — Forleddet er Plantenavnet *Siv*, der er optaget i Nty. i Formen *Siewe* (Mensing).

Stenerland. U 1794—95 *Stenerland.* — Skrivemaaden gengiver antagelig Adj. *stenet.*

Streng [*sdrèŋ*]. U 1794—95 *Lütstreng, Grotstreng*; Kat *Hinter-Streng, Vorder-Streng.* — *Streng*, se Bd. X.

Süderfeld. U 1794—95 *Süderfeld.*

Trod. U 1794—95 *Treu.* — Se under *Trod* i Runtoft, Esgrus S.

Trune [*tru·n*]. Kat *Thrun.* — Agerjord, der støder op til Sivholt. Da. Dial. *Trune* (*Thrun*) „Rodstød" (Hagerup²); jfr. *Trunager* p. 205.

Trædland. U 1794—95 *Tredland.* — Sb. *Træde* „Trætte, Proces".

Vogelsangkoppel [ˈ*få·xəlsaŋˌkùbəl*]. U 1794—95 *Vogelsangskoppel*; Kat *Vogelsangkoppel.* — Efter Nabobyen *Fuglsang*, ty. *Vogelsang*, i Tøstrup S., Bd. VIII.

Ravnholt.

Bek. Opt c. 1935 *de Bek.* — Nty. *Bek* „Bæk".

Bekerbarg. Opt c. 1935 *Bekerbarg.*

Bekkoppel. Kat *Beck koppel*; Opt c. 1935 *Bekkoppel.*

Bukselyk [ˈ*bausˌlyg*]. U 1794—95 *Buslük*; Extr 1795 *Böslück*; Opt c. 1935 *Böslük, Bauslük.* — Kaldes ogsaa *Büxenklapp*, se ndfr. Lille Areal af Form som en spids Trekant, deraf Navnene.

Bydiek [*bydig*]. Kat *Grosser Dorfsteich, Kleiner Dorfsteich*; Opt c. 1935 *Bydik.* — Forudsætter et Appellativ nty. **Bydiek*, en delvis Oversættelse af da. *Bydam.*

Büxenklapp [*də* ˈ*bỳgsənˌklab*]. Opt c. 1935 *Bücksenklapp.* — Nty. *Büxenklapp* „die breite Klappe, die früher vorn an der Hose war" (Mensing). Samme Lokalitet som *Bukselyk* ovfr.

Dyrskov. U 1794—95 *Dürhau*; Extr

1795 *Dürschau*; Opt c. 1935 *Dyrschau*. — Forleddet er Sb. *Dyr*, Efterleddet maaske oprindelig *Have*.

Fællesskov [*ˈfèlə¸šau*]. U 1794—95 *Fedderschau*; SkyldprotPrisholt 1812 *Felleschau*; Kok *Fællesskov*; Kat *Felleschau*; Opt c. 1935 *Felleschau, Felleschaustrat*. — Skov, som tidligere var fælles for Bønderne i Ravnholt og Gelting (Kok II 141).

Gaardvang [*ˈxå·ɹ¸vaŋ*]. U 1794—95 *Groth Gaarwang, Lüt Gahrwang*; SkyldprotPrisholt 1810 *Großgaarwang*; Kat *Gaarwang*. — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gooshof [*də ˈxo·s¸hòf*]. — Mark ved Byen. Nty. *Goos* „Gaas".

Grönestraat [*də ˈxrø·nə ˈsdrå·d*]. — Opt c. 1735 *Göne* [sic] *Strat*. — Nty. *grön* „grøn". Vejen kaldes ogsaa *Hüttenstraat*; se ndfr.

Hüttenstraat. Opt c. 1935 *Hüttenstrat*. — Se *Hütt* under Bebyggelsesnavne.

Kattendiek [*də ˈkadən¸dig*]. Opt c. 1935 *Kattendiek*. — Tidligere Dam i Byen. Nty. *Katt* „Kat"; formodentlig et Sted, hvor man plejede at drukne Katte.

Knefferbæk [*ˈknèfə¸bœ·g*]. SkyldprotPrisholt 1802, Kat *Knefferbeck*; Opt c. 1935 *Knefferbek, de Bek*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn. Som antaget af Kok II 227 maa Forleddet være Vb. *knebre*, brugt om den Lyd, som Bækken frembringer. Vb. maa i den da. Dial. have været udtalt med [*f*].

Knor. U 1784—95, Kat, Opt c. 1935 *Knorr*. — Stort Stykke Agerjord Øst for Byen, grænsende op til *Knor* i Stenderup og ikke langt fra *Knorlyk* i Svakketorp, saaledes at *Knor* oprindelig maa have været Navn paa et større Omraade mellem de tre Byer. — *Knor-* er første Led i flere nordslesvigske Stednavne, og et usammensat *Knor* forekommer som Marknavn paa Als (DS VII 251). Med det sidste kan jævnføres *Knurren* (saal. Mbl), Navn paa et Hus paa bakket Terræn i Tolne S., Horns H. Under *Knoreng* i Højer (DS V 19) antages Forleddet, sikkert med Rette, at staa i Aflydsforhold til et Ord *Knar(re)* „Knast", der i Stednavne formodes at kunne betyde „knudret, tuet Jordstykke". Det optræder bl. a. i Engnavnet *Knarre* i Alsønderup S., Strø H. (DS II 99) og i *Knarrebjerg Huse* i Ollerup S., Sunds H. Som Appellativ kendes Ordet fra bornh. *Knarr* „Knast, Knude", no. Dial. *knarre* „spids Stub", „ujævn Klippe" m. m.; se Henv. DS II 99. Det aflydende *knor(re)*, *knur(re)* synes at være mindre udbredt i det appellativiske Ordstof, men et Sb. *Knor(re)* „Knast, Knort" antages dog at indgaa i Sammensætningen *Knorrekæp* „Knortekæp" (ODS), og en Afledning foreligger maaske i Sb. jy. *Knorres* „en stor dreng" (Feilb.), beslægtede Ord turde foreligge i da. *Knort*, no. Dial. *knurt* „knort, knute", *knurv* „liten, knortet, vantreven figur" m. fl. (Torp NEO p. 301). Udenfor Norden hører vel bl. a. mnty. *knorre* „Knude" (jfr. Torp NEO p. 294; anderledes Kluge-Götze, Etym. Worterb. under *Knorren*) og me. *knorre* „a knot or excrescence on the side of a tree" (EPNS XXVI 5) herhen. I sv. Stednavne som *Knorren* (SOÄ XII 87) og *Knurreboden, Knurrekullen* (OGB V 53, 185) er der formodet en Terrænbetegnelse af samme Ordstamme som sv. *knurr, knorr* „Knude paa Halen", *knurra, knorra* „Knude paa Traad".

Knorwisch. U 1794—95, Opt c. 1935 *Knorrwisch*.

Konholt [*ˈko·n¸hòld*]. U 1784—95 *Köhnholz*; Extr 1795 *Kohnholz*; Kat *Köhnholz*; Opt c. 1935 *Kohnholt, Köhnholz*. — Udtalen med [*o·*] synes at måtte forudsætte enten en glda. **Kān-* eller et glda. **Kund-* med Forlængelse og Lydaabning af *u* foran *nd*. I første Tilfælde kunde Forleddet muligvis være Gen. Pl. **kāna* af Sb. glda. *kā* „Allike" og i saa Fald vilde Navnet være en Parallel til Landsbyens. Et oprindeligt **Kund-* kan sammenstilles med Forleddet i Navnet *Kundby*, som Kousgård Sørensen (Navnestudier II 253) forsøgsvis har tolket af et glda. **kund*, muligvis med Betydningen „Bavn", til Roden i sv. *kynda* „tænde". Skrivemaaderne med *ö* skyldes antagelig Indflydelse fra *Kønholt*, ty, *Köhnholz*, der bl. a. er Navn paa en Landsby i Tumby S.

Langekoppel. Kat *Lange koppel*; Opt c. 1935 *Lange Koppel*.

Lehøj [*ˈle·¸hy·*]. — Umiddelbart Syd for

Byen og samme Lokalitet som Katastrets *Süderfeld*.

Lyk. U 1794—95, Kat *Lück*; Opt c. 1935 *Lück, Lük.* — *Lyk*, se Bd. X.

Lüttkoppel. U 1794—99 *Lütkoppel.* — Nty. *lütt* „lille".

Lüttlyk. U 1794—95 *Lütlück.*

Mirrnfeld [ˈmɪɹnˌfɛ̀ld]. U 1794—95, Kat *Mirrenfeld.* — Af Adv. nty. *mirrn* „midt" (Mensing under *Merr*).

Mirrnsiek. Extr 1795, Opt c. 1735 *Mirrensick.*

Mørk [ˈkle·nə ˈmɶɹg, ˈxro·də ˈmɶɹg, mɶɹgən]. U 1794—95 *Mürk*; Extr 1795, Kat *Mörk*; Opt c. 1935 *Mirk, Mürk, Mörk.* — Agerjord paa Grænsen til Lebæk og utvivlsomt i topografisk Sammenhæng med *Mørk* i denne By; se dette.

Norderkoppel. Extr 1795, Opt c. 1935 *Norderkoppel.*

Osterfeld. Kat, Opt c. 1935 *Osterfeld.*

?Peperkoppel [ˈpœ·bəɹˌkùbəl]. Kat *Pferdekoppel*, Opt c. 1935 *Pferdekoppel.* — Lille Jordstykke ved Byen. Ifl. Udtalen er Forleddet Sb. uty. *Peper* „Peper", og Formen i Kat kan muligvis skyldes en Fejlhøring. Udelukket er det dog ikke, at *Peper-* kan bero paa en senere Omdannelse af et oprindeligt **Perdekoppel*, af nty. *Perd* „Hest". Nty. *Peper* indgaar i forskellige Plantenavne (se Mensing III 982 f.), og under Forudsætning af, at *Peper-* er den oprindelige Form, er Forleddet snarest Ellipse for et af disse. Jfr. ogsaa *Pebertved* p. 162.

Pold [*pùi*] Opt c. 1935 *Poikoppel.* — Det palatale *l* i den da. Udtaleform er optaget i Nty. som [*i*]. *Pold*, se Bd. X.

Poldheck [ˈpùiˌhèg]. Opt c. 1935 *Poiheck.* — Ved *Pold.*

Pottkoppel [ˈpùdˌkòbəl]. Opt c. 1935 *Pottkoppel.* — Sb. nty. *Pott* „Potte". En Pottemager har taget Ler her (Opt 1938).

Prinzenpalais. Opt c. 1935 *Prinzenpalais.* — Marknavn. Opkaldelsesnavn. Jfr. *Schloss* ndfr.

Röh [*də* ˈry·ən]. U 1794—99, Kat, Opt c. 1935 *Röh.* — Snarest Ordet *Ryde*, hvorom se Bd. X. Skrivemaaden med *ö* kan skyldes, at den da. Dial.-udtales [*y·*] er blevet identificeret med den af langt *ø* opstaaede Diftong; jfr. under *Rødegade* i Flensborg.

Röwerstück. Opt c. 1935 *Röverstück.* — Vel af Sb. nty. *Röwer* „Røver".

Schepertoft [ˈʃœ·vəɹˌtòfd]. Opt c. 1935 *Schäfertoft.* — Nty. *Scheper* „Schæfer"; en Schæfer har boet her (Opt 1938).

Schinnerkaat [ˈʃɪnəɹˌkɑ̂·d]. — Mark. Efter fsv. Hus; se under Bebyggelsesnavne.

Schloss. Opt c. 1935 *daß Schloß.* — Andet Navn paa *Prinzenpalais* ovfr.

Sillekær. U 1794—95 *Sillikjær*; Kat *Sillekiär.* — Ved *Sillekær* i Sønderballe. Plantenavnet *Selje* „Pil".

Stensig. U 1794—95 *Steensiek*; Extr 1795 *Steensick*; Kat *Steensiek*; Opt c. 1935 *Steensik, -siek.* — Ved *Stensig i* Stenderup; se dette.

Straatendiek [ˈsdrɑ̂·dənˌdig]. Opt c. 1935 *Stratendiek.* — I Ravnholt By. Nty. *Straat* „Vej".

Süderfeld. U 1794—99, Kat *Süderfeld.*

Tinnekaat. — Se under Bebyggelsesnavne.

Westerfeld [ˈvèsdəɹˌfɛ̀ld]. U 1794—95 *Nordwesterfeld, Süd Westerfeld*; Kat *Westerfeld, Norder-Westerfeld, Süderwesterfeld.*

Wisch [*də vɪ̀ʃ*]. — *Wisch*, se Bd. X.

Wischtoft. U 1794—95, Opt c. 1995 *Wischtoft.*

Stenderup.

Aabol. Jb 1752 *Obohl, Obols Schifft.* — I Søndermark og Knormark. *Aabol*, se Bd. X.

Allemands. Jb 1752 *Almanns, Almanns Roy, Almanns Wisch.* — I Havrelyk og Vesterlyk. *Allemands* er antagelig Ellipse for

Sammensætningerne med *Allemands-* som første Led; jfr. *Allmanns* p. 158. *Roj*, se Bd. X.

Arbokrog. Jb 1752 *Arbo Krog.* — Muligvis af et Slægtsnavn *Ar(re)bo*, egl. Indbyggernavn til Ærø.

Bjergager. Jb 1752 *Berg Acker.* — I Nørremark.

Blesseroj. Jb 1752 *Bleße Roy, Bleßeroy, große dietto.* — I Vesterlyk. Antagelig af et Ord identisk eller nærbeslægtet med Sb. *Blis*; jyske Former af Ordet forudsætter glda. **blæs* og **blæsa*. Brugt om topografiske Forhold maa det betyde en lys eller ubevokset Plads i Terrænet; jfr. no. Dial. *blesa* „skovbar Plet paa Bjergside" (Ross). Samme Forled indgaar i enkelte nordslesvigske Navne; se under *Bliskærsig* (1771 *Blessekier Siig*) DS V 68.

Bredland. Jb 1752 *Breland, Bredeland.* — I Nørremark.

Brændkær. Jb 1752 *Brede Brennkier, schmal Brennkier.* — I Søndermark. Forleddet er Ptcp af Vb. *brænde*; jfr. *Brændkær* p. 147.

Bydiek [*bydig*]. — Se under *Bydiek* i Ravnholt p. 454.

?Bygskift. Jb 1752 *Buch Schifft.* — I Havrelyk.

Bymose [*bymùs*]. Holzreg 1730 *Buü-Maaß*; Jb 1752 *Boy Moos, Boy Mooß Querschifft, Boy Mooß Bey Schmidts Tofft*; K 1786—88 *Büymaas*; Kat *Buymaass*; Oldekop V 108 *Buymoos.* — Mose umiddelbart ved Byen.

Bæklod. Jb 1752 *Beck Loß.* — I Nørremark.

Bævreesklod. Jb 1752 *Bebereschlade, Beber Esch Lade.* — I Havrelyk. Af Trænavnet *Bævreesk* „Populus tremula" (ODP II 318).

Bønsmose. Jb 1752 *Bönß Mooß.* — Muligvis samme Navn som *Bønsmose* i Sønderballe, men efter Placeringen i Jb kan der ikke være topografisk Sammenhæng.

Damager. Jb 1752 *Damm acker.* — I Nørremark. *Dam*, se Bd. X.

Davager. Jb 1752 *Dau Acker* [saal. alm.], *Damm Acker.* — I Vesterlyk. Jfr. *Davager* i Sønderballe.

Digeager. Jb 1752 *Dick Acker.* — I Vesterlyk. *Dige*, se Bd. X.

Digelod. Jb 1752 *Dick Loß, Dickloß.* — I Vesterlyk.

Dreeangel [ˈ*dre·ˌaŋəl*]. Kat *Triangel.* — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Ellenspold. Jb 1752 *Ellen Poll, Ellens Poll Lade, Nord dietto, Ellens Lad.* — I Havrelyk; jfr. *Ellenspold* i Sønderballe. Snarest af Kvindenavnet *Ellen*.

?Fanskær. Jb 1752 *fanß Kier*, (her ?) *Pa[n ?]ß Q[e ?]ier.* — I Knormark.

Finne. Jb 1752 *Finne, Finn*; K 1786—88, SH 351 *Fenne.* — Agerjord. *Finne*, se Bd. X.

Fischdiek. Kat *Fisch-Dieck.* — Nty. *Fischdiek* „Fiskedam".

Gaastenn [*xå·sdˈèn*]. Kat *Gaasteen.* — Ved *Gaastland*; se dette. Navnet maa være Ellipse for **Gaastland Enn.*

Gaastland. Jb 1752 *Gaaß Land, Gaaß Land Acker, Gaßland Acker*; Holzreg 1755 *in den Gasten-Lücken*; K 1786—88 *Gaastenkoppel.* — Af Sb. *Gaardsæde*; se under *Gaastentoft* i Gundelsby p. 440.

Grossewiese. Kat *Grosse Wiese.*

Grüftheck. Kat *Grüftheck.* — Se *Grøftled* under Bebyggelsesnavne.

Grøftager. Jb 1752 *Gröfft Acker, Grofft Acker.* — I Nørremark.

Grøftledsmark [ˈ*xrỳfləŋsˌfèld*]. K 1786—88 *Grüftlingfeld*; Kat *Grüftlingsfeld.* — Støder op til *Grøftledsmark* i Sønderballe; s.d.

Gydeholt [ˈ*xyˌhòld*]. Holzreg 1750 *Güdeholz*; Jb 1752 *Gühdeholt, Gühdeholz, Güdeholz, Gühdeholtz Acker, Güdeholtz Acker, Guhd Holtz Acker*; Inv 1757 *Güdeholz*; K 1786—88 *Güholz*; Kat *Güholz, Güholzdamm.* — *Gyde*, se Bd. X.

Hardeland. Jb 1752 *Hardeland, Harde Land.* — I Knormark og Nørremark. Nty. *Hard* „Hyrde"; Formerne gengiver antagelig et da. **Hyrdeland.*

Hattenholt. Jb 1752 *Hattenholt, Hatten Holtz, Halten Holt, Klein Hattenholt.* — I Nørremark. Sb. *Havtorn* „Hvidtjørn"; se under *Hattenbjerg* p. 18.

Havrelyk [ˈ*hå·vəɹˌlyg*]. Holzreg 1730 *Ha-*

ber-Lück; Jb 1752, K 1786—88 *Haberlück*; Kat *Haverlück*.

Hienhøj Aabol. Jb 1752 *Hien Hoy Obohl.* — I Nørremark, *Aabol*, se Bd. X.

Hytoft [ˈ*hy*ˌ*tòfd*]. Kat *Hytoft.* — Af Adj. *høj* eller Sb. *Høj*.

?Hølyk [*hỳlg*]. Kat *Hollück.* — Skrivemaaden i Kat tyder paa, at [*hỳlg*] er en sammentrukken Form af et Navn paa *-lyk*, og første Led er da snarest Sb. *Hø*; Arealet bestaar delvis af Eng. Jfr. Sammentrækningen af *Kolyk* til *Kolk*, hvorom se ovfr. p. 88.

Inderstelyk. Jb 1752 *jn der inderste Lücke, in der inderste Luck.*

Jartlade. Jb. 1752 *Jart Lade.* — I Knormark.

Jensroj. Jb 1752 *Jens Roy, Klein Jenß Roy.*— I Knormark. Af Mandsnavnet *Jens*.

Kleidam. Jb 1752 *Kleidam, Kleid Am, Kleidam Acker, Kleid Am Acker.* — I Vesterlyk. Forleddet er snarest nty. *Klei* „Klæg", der vel gengiver et da. **Klæg-*; jfr. *Klægdam* DS IV 550.

Knor [*knùɹ*]. Holzreg 1736 *Knorr*; Holzreg 1738 *Knorrholtz*; Jb 1752 *Knor, teblets Knor*; Holzreg 1754 (Afskr.) *Stendrupper Knor-Holtz*; Inv 1757 *Stendrup-Knur.* — Se under *Knor* i Ravnholt.

Knorager. Jb 1752 *Knor Acker*, (her?) *Kor Acker.*

Knormark. Holzreg 1730 *Cnormarck*; Jb 1752, K 1786—88 *Knorfeld*; Kat *Knorrfeld.*

Knorwisch. Holzreg 1733 *Cnor-wisch*; K 1786—88 *Knorrwisch.*

Krogvad. Jb 1752 *Krog Way.* — I Havrelyk.

Kurzschift. Jb 1752 *Kurtzschifft, Kurtze-Schifft.* — I Søndermark. Formen gengiver antagelig et da. **Kortskift* eller **Stakketskift.*

Kælderskift. Jb 1752 *Keller Schifft, Kellerschifft.* — I Knormark.

?Lagsjord. Jb 1752 *Lags Jor, Lags Jorn Acker, Lags Jor Acker, Lags Jor Ende, Lags Jorn Ende, Lags Roy* [sic] *Ende.* — I Havrelyk og Vesterlyk.

Langemaas [ˈ*laŋəˌmå·s*].

Langkær. Jb 1752 *Langkier, langkiers Acker, Langkier Mooß*; Kat *Langkyer.*

Langskift. Jb 1752 *Langschifft, dietto Obohls, Langschifft in Knor.* — I Søndermark og Havrelyk. *Aabol*, se Bd. X.

Langtoft. Kat *Langtoft.*

?Lavkær [ˈ*lå·xˌkæ·ɹ*]. Kat *Lankyer.* — Formen i Kat er snarest Fejl for **Lau-* og Forleddet Adj. *lav*, der ved Overgangen til Nty. kan være opfattet som Sb. *Lag* og gengivet ved det dertil svarende nty. *Laag.*

Maas. Kat *Maass.* — *Maas*, se Bd. X.

Magstoft. Jb 1752 *Mags Tofft, Magstofft, Machs Tofft.* — I Havrelyk. Forleddet er snarest Gen. af det Tilnavn, der skrives *Magh, Mach* i Diplomer fra Strukstrup H. 1464 og 1465 (DgP II 711 under *Magh*).

Mittelschift. Jb 1752 *Mittelschifft.* — I Søndermark.

Mittelteich. Jb 1752, Inv 1757 *Mittelteich.*

Mosetoft. Jb 1752 *Moos Tofft.*

?Mølskift. Jb 1752 *Mölschifft, Mählschifft.* — I Knormark.

Nettelschift. Jb 1752 *Nettelschift.* — I Søndermark. Nty. *Nettel*, der antagelig gengiver et da. **Nælde-*.

(Her?) **Neugrab.** C. 1700 SA A XX Nr. 3211 *des Geltingischen also genandten Neuen Graben.*

Nietoft. Kat *Nietoft.* — Nty. *nie* „ny".

?Noslade. Jb 1752 *Noß Lade, Naß Lade.* I Havrelyk.

Nørremark. Holzreg 1730 *Stendorffer Norderfeldt*; Jb 1752 *Norderfeld*; K 1786—88 *Gros-Norfeld, Klein-Norderfeld*; Kat *Norderfeld, Grosses Norderfeld, Klein Norderfeld.*

Oberkoppel. Kat *Oberkoppel.*

Peleck. Jb 1752 *langpeleck, Langepelleck, Lang Pell Eck, Stackepeleck, Stackepell Eck, Stakepell Eck.* — I Knormark. Forleddet er muligvis det samme som i det nordslesvigske *Pelbjerg* DS VII 29.

Roj [*ròd*]. Holzreg 1730 *Stendorff-Rott*; Holzreg 1731 *aufs Rott*; Jb 1752 *Groß Roy, Klein Roy*; Inv 1757 *Aufs Rods*; K 1786—88 *Rayfeld*; Kat *Royfeld.* — *Roj*, se Bd. X.

Rolsvinesti. Jb 1752 *Roll Schwienstey, Rol Schweinster.* — I Søndermark.

Rundemaas (ˈ*rùnəˌmå·s*]. — Nty. *rund* „rund".

Schusterland. Kat *Schusterland.* — Ty. *Schuster* „Skomager".

Siltræsig. Jb 1752 *Siltre Sick, Silter Sick.* — I Nørremark. Første Led er sandsynligvis et Plantenavn **Sil(le)træ* „Salix caprea"; det usammensatte Navn er kendt fra den da. Dial. i Angel i Formen *Siller* (Jenssen-Tusch p. 213). Navne sammensat med *-træ* paa samme Plante er ældre da. *Vietræ* og jy. **Palmetræ* (ODP II 509, 513 f.).

Skelkær. Jb 1752 *Brede Schelkier, schmal Schelkier.* — I Knormark.

?Skovager. Jb 1752 *schon Acker.* — I Knormark. Snarest Fejl for **schou Acker.*

?Skrereroj. Jb 1752 *schrereroy, Schwereroy,* — I Knormark.

Smedtoft [*də ˈsmœ·ˌtòfd*]. Jb 1752 *Schmidts Tofft.* — Ved Gaastenn; der har tidligere ligget en Smedje her (Opt 1938). Nty. *Smed* „Smedje".

Spieskamer [*ˈsbisˌkå·məɹ*]. Kat *Speisekammer.* — Agerjord. Nty. *Spieskamer* „Spisekammer"; Navnet maa sigte til Stedets Frugtbarhed. Jfr. *Spisekammer* DS VI 465.

?Stensager. Jb 1752 *Steen Acker, Steens (?) Acker, Strenns Acker, Klein Stens Acker, Kroge Stens Acker, Kroge Stenn Acker.* — I Knormark og Nørremark.

Stensig [*sdènsig, sdènsigˈbrỳx*]. Kat *Steesiek.* — Støder op til *Stensig* i Ravnholt. Udtalen [*sdèn-*] maa gaa tilbage til et da. [**sdœn-*]; jfr. *Stenhøj* i Hyrup p. 14, nty. [*ˈsdènˌhy·*], da. [*sdœnhy*].

Streng. Jb 1752 *Streng, Streng Acker.* — I Nørremark. *Streng,* se Bd. X.

Südertoft. Kat *Südertoft.*

Sønderballe Roj. Jb 1752 *Söderballig Roy.* — I Vesterlyk. Se *Sønderballe* under Bebyggelsesnavne.

Søndermark. Jb 1752 *Süderfeld.*

Toft bie'n Huus. Kat *Toft bie'n Huus.* Nty. *bi* „ved" og *Huus* „Hus".

Toftkær. Jb 1752 *Tofft Kier Lade.* — I Vesterlyk.

Troldroj. Jb 1752 *Trolroy Acker, Trolroys Acker.*

Trædkær. Jb 1752 *Tred Kier Lade.* — I Knormark. Sb. *Trœde* „Retstrætte, Proces".

Trædskifte. Jb 1752 *Tredschifft, Tredeschifft.* — I Knormark.

Vesterlyk [*ˈvèsdəɹˌlyg*]. Holzreg 1730 *Westerlück*; Jb 1752 *Westerlück, Westerlücke*; K 1786—88 *Westerlück*; Kat *Wester-Lücken, Grosse-Westerlüken.*

Vestertoft. Jb 1752 *Westertofft*; Kat *Westertoften, Grosse-Westertoften.*

Winkellyk. Kat *Winkellück.* — Ty. *Winkel* „Hjørne, Krog".

Vonsroj. Jb 1752 *Wonß Roy Lade, Nordwons Roy, Süderwons Roi, Süder Wons Roy, Süder Wanns Roy.* — I Havrelyk. Forleddet er snarest Gen. af Mandsnavnet glda. *Waghn*; jfr. Landsbynavnet *Vogsrød* i N.-Brarup S., Bd. VIII.

Østertoft. Jb 1752 *Ostertofft*; Kat *Ostertoft.*

Öwerkoppel [*ˈø·vəɹˌkùbəl*]. — Nty. *öwer* „over-".

Svakketorp.

Buschkoppel. Jb 1797 *die kleine Buschskoppel* [sic].

Bydiek. Oldekop V 102 *durch den Dorfteich Bydik.* — Se under *Bydiek* i Ravnholt p. 454.

Frieheit [*də ˈfri·ˌhaid, də ˈfri·haidˌsdrå·d*]. — Et andet Navn paa *Tolkerdamm.* Sb. nty. *Frieheit* „Frihed". Ordet forekommer oftere som Marknavn og betyder vel „ein von Abgaben befreites Grundstück" (Mensing II 225).

Gaardvang. Jb 1797 *Gaarwang*; SH 318E *auf der Gaarwang*; Kat *Gaard Wang.* — *Gaardvang,* se Bd. X.

Gaastholt [*ˈxå·s(d)ˌhòld*]. Jb 1797, c. 1799 ArkBukhavn *Gaastholz*; Kat *Gastholz.* — Af Sb. *Gaardsœde*; se under *Gaastentoft* i Gundelsby p. 440.

Have [ˈhafˌviʃ]. Jb 1797 *Haw*; Kat *Haff*. — Eng og Skov ifl. Jb 1797. *Have*, se Bd. X.

Havernæs Wisch [*də hå·vəɹˈnɛsˌwiʃ*]. Jb 1797 *Haffeniß-Wiese*. — Lille Areal umiddelbart ved Byen. Navnet synes at maatte bero paa Opkaldelse efter *Havernæs* i Kværn S. p. 271.

Hexenberg. Oldekop V 102 *Hexenberg*. — Et andet Navn paa *Windmühlenberg*; se ndfr.

Holm. 1583 ArkBukhavn *Schwachendorpholm*; Jb 1797 *Holm*; SkyldprotBukhavn 1810 *auf dem Holm*; Kat *Holm*. — Skov i 1583. *Holm*, se Bd. X.

Knorlyk [*knùɹlyg*, ˈ*knùɹˌlyg*]. Jb 1797 *Knorlück*; Kat *Knorrlück*. — Se under *Knor* i Ravnholt p. 455.

Land. Jb 1797 *die Koppel Lain, die Lain Koppel, die Wester Koppel im Lain, die Oster Koppel daselbst*. — Agerjord. Skrivemaaden *Lain* gengiver den da. Udtale med palatalt *l*.

Nedderlyk. Jb 1797 *Nedderlük*; Conditiones 1799 *Nedderlück*.

Neelslÿk. Kat *Neels-Lück*. — Se *Neelslyk* under Bebyggelsesnavne.

(Her?) **Neverslyk.** C. 1799 ArkBukhavn *Neverslücke*.

Norderfeld [ˈ*nùɹdəɹˌfɛld*]. Jb 1797 *Norderfeld*; Conditiones 1799 *Norderfeld, Schwackendorfer Norderfeld*; Kat *Norder-Feld*.

Nordertoft. Jb 1797 *Norder Toft*.

Ooldelyk [ˈ*o·ləˌlyg*]. Jb 1797 *Altelük*; Kat *Alte-Lücken*. — Nty. *oold* „gammel".

Ostertoft [ˈ*o·sdəɹˌtòfd*]. Kat *Oster-Toften*.

Radeland [*rå·land*]. Jb 1797 *Radeland*; Kat *Rade-Land*. — *Rade*, se Bd. X.

Schaapkoppel [ˈ*ʃå·bˌkùbəl*]. — Nty. *Schaap* „Faar".

Scheenheck. Kat *Schen-Heck*. — Se *Scheenheck* under Bebyggelsesnavne.

Smidtkoppel [*də* ˈ*ʃmìdˌkùbəl*]. — Nty. *Smidt* „Smed".

Süderfeld. Jb 1797 *Süderfeld*; c. 1799 ArkBukhavn *Schwakendorfer Süderfeld*; Kat *Süder-Feld, Süderfeld*.

Südertoft. Jb 1797 *Süder Toft*.

Tolkerdamm [*tògəɹˈdam*]. Kat *Tolker-Damm*. — Agerjord, samme Lokalitet som *Frieheit* ovfr. *Tolker-* er snarest et sammensat Stednavn paa *-kær*, der kan sammenstilles med *Tolkær* p. 200.

Westerfeld. Kat *Wester-Feld*.

Westerlyk. Jb 1797 *Westerlük*; Conditiones 1799 *Westerlück, Schwackendorfer Westerlück*.

Westertoft [ˈ*vèsdəɹˌtòfd*]. Jb 1797 *Westerste dito, Wester dito* [dvs. *Toft*]; Kat *Wester-Toften*.

Windmühlenberg. Schröder II 255 *der Windmühlenberg*; Oldekop V 102 *Windmühlenberg*. — Samme Lokalitet som *Hexenberg*. Her „soll vormals eine Hexe, deren Wohnstelle noch gezeigt wird, verbrannt sein" (Schröder l. c.).

Sønderballe.

Allemands. Jb 1752 *Almans, Almanns, Almanns Acker*. — I Saaland Mark og Grøftledsmark. Se under *Allemands* i Stenderup p. 456 f.

Anneck. Jb 1752 *Anneck*. — I Gaardvang.

Anneseng. Jb 1752 *Annes Wisch, Annes Wiese*. — I Tykærdam.

Armwisch. Spec 1745 *die arm Wiese*. Jb[1] 1752 *Arm-Wiese*; Beschr 1757, K 1786—88 *Armwisch*. — Af Adj. da., nty. *arm* „fattig". Efterleddet gengiver formodentlig da. *-eng*.

?Askersig. Jb 1752 *Ascher* (*Aster*?) *Sick*. — I Bøgeroj Mark.

Blekerfeld. Kat *Bleicherfeld*. — Se *Blekerfeld* under Bebyggelsesnavne.

Bredeskift. Jb 1752 *Bredeschifft, Brede Wieße*. — I Tykærdam.

Brændmose. Jb 1752 *Brenn Mooß*. — I Bøgeroj Mark. Forleddet er (Pcp. af) Vb. *brænde*.

Buchroj. Jb 1752 *Buchroys Acker, Buchroy Acker, Buch Roys Acker.* — Muligvis af samme Oprindelse som *Bøgeroj* ndfr., men da *Buchroys Acker* ligger i Saaland Mark, maa der være Tale om en anden Lokalitet.

Buchöft. Jb 1752 *groß Buchöfft, Klein Buchöfft.* — I Tykærdam. Efterleddet er antagelig *-høj*, men Forleddet er ganske usikkert.

Bøgeroj. 1683 ArkGelting *Bugerodt feldt*; KB Beg. 18. Aarh. *Bueggroht*; Jb 1752 *Bögeroyfeld, Bögroyfeld, Bogeroyfeld, groß Bögeroy, Klein dietto, Klein Bügeroy, Klein Tügeroy* [sic], *Klein Tregeroy* [sic], *Klein Träeroy* [sic]; Holzreg 1759 *Bügerott*; K 1786—88, SH 351 *Büggerott*; Kat *Bügerott.* — Af Trænavnet *Bøg* eller muligvis af Sb. *Bygge*, hvorom se Bd. X.

?Bøgskift. Jb 1752 *das süderste Buchschifft, das norderste dito.* — I Bøgeroj Mark og sandsynligvis samme Forled.

?Byeng. Jb 1752 *Büy Wisch, Bey Wieße.* — I Tykærdam.

Bæk. KB Beg. 18 Aarh. 2 *Acker bey der Bäke.* — I Saaland Mark.

Bønsmose. Jb 1752 *Groß Bönß Mooß, groß Boß Mooß, Klein Bönß Mooß, Klein Bos Mooß.* — I Saaland Mark; jfr. *Bønsmose* i Stenderup. Hvis *Bøns-* er den rette Form, kan Forleddet være det samme som i Landsbynavnet *Bønstrup* p. 113 f.

Damhjørne. Jb 1752 *Dam Hörn.* — I Tykærdam. *Dam*, se Bd. X.

Davager. Jb 1752 *Dau Acker.* — I Grøftledsmark.

Dreeangel [*də ˈdre·ˌaŋəl*]. — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Dwerlade. Jb 1752 *Dwer Lade.* — I Bøgeroj Mark. Af Adv. nty. *dwer*; gengiver antagelig et da. **Tværlod.*

Dwerschift. Jb 1752 *Dwer Schifft.* — Flere Lokaliteter. Til Grund ligger antagelig et da. *Tværskift.*

Dyndeng. Jb 1752 *Döhn Wiese, Döhne Wieße, Dohne Wisch, Dohn Wiße.* — I Tykærdam.

Ellenspold. Jb 1752 *Ellens Pold.* — I Bøgeroj Mark og utvivlsomt samme Lokalitet som *Ellenspold* i Stenderup (s. d.), der ligger i Havrelyk; Bøgeroj og Havrelyk ligger i Nærheden af hinanden.

Eskær Roj. Jb 1752 *Es Kieroy, Eßkier Roy.* — I Møllemark. Af Trænavnet *Esk.*

Fellekær. SH 351 *Fellekier.* — Nævnt under „gemeinschaftliche Ländereien". Snarest af Sb. *Fælled*, se Bd. X.

Firstuf. Jb 1752 *Vierstuff, Vier Stuff, drücker dem Vier Stuff.* — I Tykærdam. Navnet er antagelig identisk med jy. *Firstuge*, der ifl. Feilb. bruges om en Tørvestak opsat med fire Tørv i Firkant i hvert Lag. Det tilsvarende *Trestuge* kan maaske foruden om en Tørvestak bruges om en Spjældklud i Skjorte ([*trestu·*] fra Hads Hd.; se Feilb.). I Betydningen „Firkant" indgaar Ordet *Firstuge* formodentlig i Navnet *Firestudstykke*, udt. [*æ ˈfi·sduˌsdo̰k*], i Møgeltønder S. (anderledes DS V 251).

Flæskhøj. Jb 1752 *Fleschhoy, flesch Hoy.* I Saaland Mark. Sandsynligvis af Sb. **Flæsk* „Flig"; se under *Flæskager* p. 86.

Fredkær. Jb 1752 *frey Kier Acker, fre Kier Acker, frey Kier Moß.* — I Grøftledsmark. Se under *Fredkær* i Dyttebøl p. 438.

Frislod. Jb 1752 *Wester frieß Lade, Mittel frieß Lade, Oster dietto, dietto Wieße, Osterfrieß Lade.* — I Møllemark. Antagelig af Tilnavnet *Fris*; jfr. *Frisager* p. 289.

Fruelund. Jb 1752 *frauelund, frauenlund.* — I Møllemark. Se under *Fruerlund* p. 36.

Gaardager. Jb 1752 *Gaarde Acker, Garde Acker.* — I Saaland Mark.

Gaardvang. 1683 ArkGeltings *in der Gardewange*; (her?) Holzreg 1730 *in der Gahrwang*; KB Beg. 18 Aarh. *in der Garwange*; Holzreg 1752 *Sutterbalger Gahrwang*; (her?) Spec 1745 *Gardwang*; Jb 1752 *Gaardewang*; K 1786—88 *Garwang*; Kat *Gaardwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gaastland. Jb 1752 *Gaastland* (*Gaaß-?*). — I Grøftledsmark. Se under *Gaastentoft* i Gundelsby p. 440.

Galrøn. Jb 1752 *Galrön, Galron, Gallrön, Gallgrön, Gallrön Acker.* — I Saaland Mark. Første Led kan være Ordet *Galge*, og Efterleddet er snarest Sb. *Rønne*, hvorom se Bd. X.

Gammelroj. Jb 1752 *Gammel Roy.* — I Tykærdam.

?Gedekær. Jb 1752 *Gede Kier, Güde Kier.* — I Saaland Mark. Om *Gyde*, se Bd. X.

?Grimholt. Jb 1752 *Grimmholtz Acker.* — I Pelsroj Mark. Muligvis af Sb. glda. *grīma* „Mærke i Træ"; se under *Grimsten* p. 17. Udelukket er det dog ikke, at der foreligger en forskreven Form af **Grønholt* i *Grønholt Sig* ndfr.

Grøftledsmark. 1683 ArkGeltingS *daß grüfft Heck feldt*; Jb 1752 *Grufftfeld, Grofftfeld*; SH 351, Kat *Grüftlingfeld.* — Ved Bebyggelsen *Grøftled*; s. d. Støder op til *Grøftledsmark* i Stenderup, hvor *Grøftleds-* allerede er omdannet til *Grüftlings-* paa K 1786—88.

Grønholt Sig. Jb 1752 *Grönholt Sick, Grünholt Sick, Grom holt Sick, Gönnholtz Sick, Grömholt Sick, Nord dietto, Grönnholt Sick.* — I Pelsroj Mark.

Gøresroj. Jb 1752 *Göres Roy, Göreßroy, Goreßroy, Garres Roy.* — Snarest af det bl. a. fra Sydslesvig kendte Mandsnavn *Gorris* (DgP). Jfr. *Gørreslyk* p. 363.

Hardeland. Jb 1752 *Hardeland.* — I Bøgeroj Mark. Nty. *Hard* „Hyrde"; gengiver vel et da. **Hyrdeland.*

Hinweg. Jb 1752 *Hinweg Acker, Hinweg Wisch.* — *Hinweg Acker* er i Jb opført under Bøgeroj Mark og *Hinweg Wisch* under Grøftledsmark, men disse to Marker støder op til hinanden.

Holmkær. Inv 1757 *Hollmkier*; Gst 1858 *Holmkjær*; LA *Holmkjaer.* — Skov. *Holm*, se Bd. X.

?Karensroj. Jb 1752 *Karenß Roy, Süder Karen Roy, süder Kornes Roy, nord dieto.* — I Bøgeroj Mark.

Karpenteich. Inv 1757 *Karpenteich.* — Mellem Smidtsbarg og Blekerfeld. Af nty. *Karp(en)* „Karpe"; Formen gengiver muligvis et da. **Karpedam.*

Kelager. KB Beg. 18. Aarh. *einen Kiehlacker*; Jb 1752 *Kehl Acker.* — I Møllemark. Sb. *Kilde.*

Kieland. Jb 1752 *Kieland.* — I Møllemark.

Kirkemaj. Jb 1757 *Kirch May*; SkyldprotGelting 1803 *in der Kirchenwiese.* — I Tykærdam.

Klatager. Jb 1752 *Klat Aker, Klatt Acker.* — I Pelsroj Mark. Rimeligvis af Sb. *Klat* i Betydningen „lille Forhøjning" el. lgn. Jfr. sv. Dial. *klatt* (Bohuslän) „liten hög", der foreligger i Stednavnet *Klatten* (OGB III 156), og no. Dial. *klatt* „Klint" (Ross), hvormed Efterleddet i Stednavnet *Grötbacksklatten* sammenstilles SOV XIV 135. I den her antagne Betydning er *Klat* en Sideform til no. Dial. *klant* = *knatt* „Bjergtop" (Ross) og sv. Dial. *klannt*, knöl på et berg; backe, klint" (Rietz p. 324). Jfr. *Klanten* som Navn paa mindre Skær i Bleking og Kalmar län (Ohlsson, Blekingskusten p. 96).

?Klinddam. Jb 1752 *Klein Klindau, Klein Klindam, groß dietto.* — I Bøgeroj Mark.

Klindpold. Jb 1752 *Klind Poll.* — I Bøgeroj Mark.

Klindsten. Jb 1752 *Klind Steen.* — I Grøftledsmark.

Krogelod. Jb 1752 *Kroge Laß, Kroge Loß, Krogeloß.* — I Møllemark. Antagelig af Adj. *kroget.*

Krogetbøg. Jb 1752 *Kroge Böck.* — I Gaardvang.

?Køllingdam. Jb 1752 *Kölling dam, Kölling damm, Kolling dam.* — I Bøgeroj Mark.

Laaslod. Jb 1752 *Laaß Lade, Wester Laaß Lade, Oster dietto.* — I Gaardvang. Der kunde maaske foreligge en Forvanskning af Navnet **Laasled*; se under *Laasled* p. 66.

Langeng. Spec 1745 *Lange Wiese*; Jb 1752 *Langwisch, Langwießе.* — I Tykærdam.

Larbjerg. Jb 1752 *Larberg.* — I Gaardvang. Maa være samme Lokalitet som *Larbjerg* (s. d.) i Lebæk, der ligger i Pinkhøj Mark, som støder op til Gaardvang i Sønderballe.

Lebæk Land. Jb 1752 *Lebeckland.* — I Pelsroj Mark. Se *Lebæk* under Bebyggelsesnavne.

Lindelroj. Jb 1752 *Lindel Roy, Lindel Roy Wiese Schifft.* — I Pelsroj Mark. Forleddet kan her og i det følgende Navn være

Adj. *liden*; jfr. *Linmaj* p. 133. Det midterste Led er *Del*, hvorom se Bd. X.

Lintoft. Jb 1752 *Lintofft Land, Lintofftlund.* — I Gaardvang.

Mose. Jb 1752 *in der Mooß.* — I Bøgeroj Mark.

Mühlenwisch. Beschr 1757 *Mühlenwisch.* — Gengiver vel at da. **Mølleeng.*

Möhlenstraat [*dɔ ˈmø·lən¡sdrå·d*]. — Nty. *Möhl* „Mølle".

Mølleager. Jb 1752 *Mühl Acker.* — I Møllemark.

Møllemark. 1683 ArkGelting *daß Mühlen feldt*; Jb 1752, K 1786—88, Kat *Mühlenfeld.*

Møllerlod]. Jb 1752 *mühler Lade.* — I Møllemark.

Norboroj. Jb 1752 *Norboroy, Narboroy, Nor Boroy.* — I Saaland Mark. Forleddet kunde være et Tilnavn **Norbo* „Beboer ved Noret" dvs. Gelting Nor. Sønderballe støder dog ikke direkte op til dette.

Nordballe Roj. Jb 1752 *Nordballig Roy.* — Se *Nordballe* under Bebyggelsesnavne.

(Her?) **Osterkoppel.** C. 1835 ArkGeltingS *die Osterkoppel.*

Pelsroj. 1683 ArkGeltingS *Pelßrode*; KB Beg. 18. Aarh. *Pilsrade*; Holzreg 1730 *Pilsrott, Bilsrott*; Holzreg 1736 *Pilsrott*; Jb 1752 *Pfehls Roy, Pehls Roy Acker, Pelßroy Acker, Phelsroy Acker, Pelsroyfeld, Phelsroyfeld*; Inv 1757 *Pilsrott*; K 1786—88 *Pelsraade*; SH 351, SH 318E *Pilsrade*; Kat *Pelsrade.* — Ogsaa som Bebyggelsesnavn, udt [*pèlsˈrå·*]. Forleddet er antagelig Gen. af Trænavnet *Pil*, jfr. ældre Skrivemaader med *i*, her med Forkortelse og Lydaabning af Vokalen paa Grund af den tryksvage Stilling.

Poldeng. Jb 1752 *Pollwiese, Poll Wiese.* — I Tykærdam. *Pold*, se Bd. X.

Priesteracker. Jb 1752 *Priester Acker, Klein Priester Acker, groß dietto, Klein Priesterlade, groß Priesterlade.* — Flere Lokaliteter i Grøftleds-, Pelsroj og Saaland Mark. Muligvis Appellativ.

Priesterland. Jb 1752 *Priesterland auf Gammel Roy.* — Appellativ?

?Rojager. Jb 1752 *Roy Acker, Rag Acker.* — I Grøftledsmark. *Roj*, se Bd. X.

Rævsgab. Jb 1752 *Reußgab.* — I Pelsroj Mark.

Saaland [*ˈså·¡land*]. 1588 ArkGelting *Sulandt, Suelande, Suelaudt*; 1683 ArkGeltingS *das Salandtfeldt*; KB Beg. 18. Aarh. *in Salande*; Jb 1752 *Saland, Salland, Saland Acker, Salland Acker, Salandfeld*; K 1786—88, Kat *Saaland.* — Synes, trods Skrivemaaden med u i 1588, at maatte forudsætte et glda. **Satœ-*, men Forleddet er iøvrigt af uvis Oprindelse; sammenlignes kan maaske no. Dial. *sate* „liten flate paa en bergtop; større avsats i fjeldet; jevn fugtig græsrik flate" (Torp NEO p. 568). I 1588 betegner Navnet maaske en (tidligere) Bebyggelse, idet det forekommer i Forbindelsen *Suelaudt und Geltinger Veldtmaı ckett.*

Schreiberland. Jb 1752 *Schreiberland.* — I Bøgeroj Mark.

Sillekær [*ˈsìlə¡kœ·ɹ*]. Holzreg 1730 *Sillicer*; Holzreg 1750 *Suterbalger Silliekier*; Jb 1752 *Sellie Kier Acker, Selle Kier Acker, Sele Kier Acker, Selkier Lade, Klein Sielkier Lade, Klein Sil Kier Lade, Brede dito, schmal dietto*; Inv 1757, K 1786—88 *Sillekier.* — Støder op til *Sillekær* i Ravnholt; se p. 456.

Sillekær Roj. Jb 1752 *Erste Selkier Roy, Sel Keroy.*

Sivager. Jb 1752 *Siewe Acker.* — I Møllemark.

Sivroj. Jb 1752 *Sieberoys, Sieferoys Loß, Sieberoy Loß, Sieberoys Lade.* — I Grøftledsmark.

Smidtsbarg. Jb[1] 1752 *Schmidts-barg*; Beschr 1757 *Schmidtsberg*; K 1786—88 *Schmitsberg*; Kat *Schmidtsberg.* — Støder op til *Smidtsbarg* i Gelting; se p. 440.

Stenhøj. Jb 1752 *Steinhöfft, Stein Höfft, Stein Loß.* — I Tykærdam. *Stein Loß* er samme Lokalitet som *Steinhöfft.*

Storeng. KB Beg. 16. Aarh. *die grosse Wische beim Hause.*

?Storkager. Jb 1752 *Storck Acker, Starck Acker.* — I Møllemark.

Strassenlos. Jb 1752 *Straßenloß, Straßen Loß.* — I Tykærdam. Gengiver antagelig et da. **Gadelod* el. lign.

Strassenwisch. Jb 1752 *Straßen Wisch,*

Straßenwiese, Straßen Wiße. — I Tykærdam. Gengiver antagelig et da. **Gadeeng.*

Streng-Sillekær. Jb 1752 *Streng Sielie Kier, Streng Sileckier, Streng Silkier.* — I Bøgeroj Mark. Maa være en Del af *Sillekær* ovfr. *Streng*, se Bd. X.

Stubager. Jb 1752 *Stob Acker, Stub Acker.* — I Møllemark.

Stærkær. Jb 1752 *Sterkier Lade, Sterkier Land, Stercker Land.* — I Pelsroj Mark. Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Sämmtlichwisch. Jb 1752 *sämmtl. Wisch.* — I Pelsroj Mark. Gengiver muligvis et da. **Sammeleng*, af jy. *sammel* „tilfælles" (Feilb. under *sammen*).

Sønderballe Roj. Jb 1752 *Süderballgi Roy.* — I Grøftledsmark; jfr. *Rojager ovfr.* Se *Sønderballe* under Bebyggelsesnavne.

Søndermark. Inv 1757 *aufm Süderfeld.*

Tammeroj. Jb 1752 *Tammeroy.* — I Grøftledsmark. Snarest af Mandsnavnet glda. *Tammi*, der bl. a. kendes fra Flensborg (DgP).

Tasabild. Jb 1752 *Taß Appel.* — I Møllemark. Maa være samme Lokalitet som *Tasabild* i Pinkhøj Mark i Lebæk. Pinkhøj støder op til Møllemark.

Tunkland. Jb 1752 *Tunck Land, Tonckland.* — I Pelsroj Mark. *Tunk*, se Bd. X.

Tygeroj, Lang-. Jb 1752 *Lang Tugeroy, Lang Tügeroy.* — I Grøftledsmark. Antagelig af Mandsnavnet *Tyge.*

Tykærdam. 1683 ArkGeltingS *Tucke dam*; KB Beg. 18. Aarh. *dükedamm* (rett. t. *tükedamm*), *düke dahm, t(a?)kedahm*; Jb 1752 *Dückerdam, Dückerdamm*; K 1786—88 *Tückedamm*; Kat *Tückerdamm.* — Det tilsvarende Bebyggelsesnavn udtales [*tygəˈdam*], [*tyxəˈdam*]. Under Forudsætning af, at [*tygəˈdam*] er den genuine Udtale, er Forleddet snarest Adj. *tyk*, sigtende til Bevoksningen. Formerne med *d* i Forlyd i KB og Jb 1752 kan skyldes Indflydelse fra *d*-et i *-dam.*

Vejabild. Jb 1752 *Weg Appel.* — I Grøftledsmark.

Vejager. Jb 1752 *Weg Acker, groß weg Acker, Klein Wegacker.* — I Møllemark og Saaland Mark.

(Her?) **Westerkoppel.** C. 1835 ArkGeltingS *Westerkoppel.*

?**Vogtlos.** Jb 1752 *Vogt Laß.* — I Tykærdam. Gengiver muligvis et da. **Fogedlod.*

Vakkerballe.

Basborghøj. 12. Bericht vaterl. Altert. 5 *Basborrehöi*; Kok *Basborghøj.* — Mellem Gelting og Nordskov. Her fandt man ifl. Bericht vaterl. Altert. l. c. Rester af Teglstensmur. Det midterste Led er antagelig *Borg*, men Forleddet er uvist. Som en Mulighed kan nævnes Sb. *Bast* med Svind af *t* i Trekonsonantgruppe.

Bekfeld [ˈ*bæ·gˌfèld*]. Spec 1745 *Beeck Feld, Beeck Felt*; Beschr 1757 *Beckfeldt*; Inv 1757 *Beckfeld*; K 1786—88 *Beeckfeld*; Jensen-Ang 156 *auf dem Beekfelde.* — Nty, *Bek* „Bæk".

Dystnæshøj. Holzreg 1730 *Düstenhuy, Düstenshuy*; Spec 1745 *Düstens hü, Düstens Hüy*; Jb 1752 *Düstenshuy, Dustenshuy*; Inv 1757 *Düstnishüe*; K 1786—88 *Dustnishuy*; Kat *Düstnishy.* — Det kan ikke afgøres med Sikkerhed, om der foreligger et oprindeligt **Dysten* eller **Dystnæs*; i sidste Tilfælde er **Dystnæs* antagelig Navn paa hele Halvøen, hvor Vakkerballe ligger, medens *Kvisnæs* ndfr. er dens nordligste Spids. Ogsaa som Bebyggelsesnavn, se dette.

Fishøj. Oldekop V 115 *Fiishöi.* — Ifl. Oldekop lige overfor Basborghøj.

Gaardvang. Udtog 1788 af Jb i ArkGeltingS *die Oster Gaarwang koppel, Wester Gaarwang, Süder Gaarwang*; Kat *Gaardwang.* — *Gaardvang*, se Bd. X.

Gammellyk. Holzreg 1731 *Gammel-Lück*; Jb[1] 1752 *Gammelück*; K 1786—88 *Gammellück*; Kok *Gammellykke(-lyk)*; Kat *Gammellük.*

Gelting Nor. 1540 ArkGelting *jme Nor ...tho Geltingk*; U 1828 *das große Noor*; Schröder I 307, JensenAng 19 *Geltinger Noor*; Gst 1858 *Gjelting Nor*; Kat *Noor, Geltinger Noor, Grosses Noor*; LA *Geltinger Noor*. — Se *Gelting* under Bebyggelsesnavne. *Gelting Nor* er ogsaa, men med Urette, brugt om *Gelting Bugt*; se p. 217 og jfr. JensenAng p. 19.

Goldhöft. Spec 1745 *Gros Goldhöfft, Grod Goldhöfft, Klein Goldhöfft, Lüt Goldhöfft*; Jb¹ 1752 *Groß Golthöfft, Klein Golthöfft*; Beschr 1757 *Groß-Goldhöfft, Klein-Goldhöfft*; K 1786—88 *Oster Goldhöft, West-Goldhöft*; VSK Orig 1780 *Gallhoved*; JensenAng 19 *Landspitze Goldhövdberg*; Kat *Goldhöft, kl. Goldhöft*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se iøvrigt under Bebyggelsesnavnet *Gelting*.

Grahlenstein. Kat *Grahlenstein*. — Efter Gaardnavnet *Grahlenstein*; se dette.

Hinrik Lassens Wisch. Spec 1745 *Hinrich Lassens Wiese*; Beschr 1757 *Hinrich Lassens-Wisch*; Inv 1757 *Hinrich Laßens Wisch*. — Her eller i Katrød. *Wisch* gengiver antagelig da. **Eng*.

Hochzeitsplatz. JensenAng 158 *der Hochzeitsplatz*; AnglJahrb 1954 90 *Hochzeitsplatz, Hochzeitshaus, Hochtiedshuus, Hochtiedsbarg, Hochtiedskamp*. — Af hty. *Hochzeit*, nty. *Hochtied* „Bryllup". JensenAng p. 158 oplyser, at „auf einem Platze, der Hochzeitsplatz genannt, welcher erst vor wenigen Jahren eingefriedigt ist, ein Haus gestanden, das allein vom ganzen Dorfe als es abgebrochen ward übrig blieb, in welchem alle Hochzeiten auf dem ganze Gute Gelting gehalten wurden".

Jakobstoft [ˈjòxùbsˌtòfd]. Spec 1745 *Jacobs Koppel, Jacobs Tofft*; Jb¹ 1752 *Jacobstofft, Jacobs-Tofft*; K 1786—88, Kat *Jacobstoft*.

Kabbernak [ˈkafəɹˌnag]. Spec 1745 *Kabenack, Kaber Nack*; Jb¹ 1752 *Kabbenack*; Beschr 1757, Inv 1757 *Kabbernack*; K 1786—88 *Kabbenack*; Kat *Kappernack*. — Eng ved Kysten. Se under *Kabbernak* p. 328.

Klaasenstoft. K 1786—88 *Claasenstoft*. — Slægtsnavnet *Klaasen*, den nty. Form af *Klausen*.

Kvisnæs [ˈkwisˌnɛ̀s]. KB Beg. af 18. Aarh. *Qvisnis*; Holzreg 1731 *Quisnis*; Jb¹ 1752 *Quiesniß, Quiesnis*; K 1786—88 *Quistnist*; VSK 1783 *Qvisnæs*; JensenAng 19 *Quisnis*; Kok *Kvisnæs* (= *Fksp.*); Gst 1858 *Kvisnæs*; Kat *Quisniss*. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn; se dette. Det kan ikke afgøres, om Forleddet er et oprindeligt *Kvis-* eller *Kvist-*, idet *t* vilde falde bort i Trekonsonantgruppe. I første Tilfælde kan der foreligge et Sb. glda. **kwis* med Betydningen „Forgrening" el. lgn. („noget tvedelt"). Samme Ordstamme indgaar bl. a. i det sv. Sønavn *Kvismaren*, sandsynligvis et fsv. **Kvisnir* (H. Ståhl, Kvill och tyll p. 161 ff. med Litt.henv.). Næsset er næsten skilt fra Resten af Halvøen ved en smal Indskæring af Gelting Nor, og Navnet kunde muligvis sigte til dette Naturforhold. Hvis Navnet har oprindeligt *t*, maa Forleddet være Ordet *Kvist*, anvendt som Terrænbetegnelse. En saadan maa forudsættes i Indbyggernavnet **kvistlingar*, der indgaar i det forsv. sv. *Quistlingatorp* (Ståhle, Ortnamnen på -inge p. 62 f.). Ordet kunde her være brugt om den smalle Spids, som Næsset løber ud i, saa ogsaa et oprindeligt *Kvist-* synes at give god Mening.

(Her?) **Langfeld.** Inv 1757 *Langfeld*.

Lehbekwisch. Spec 1745 *Leebeck Wisch*; Kat *Lehbekwiese*. — Støder op til *Lebæk*; se under Bebyggelsesnavne.

Lerkeskær [*lègəsˈkæ·ɹ*]. Holzreg 1730 *Lercescer*; Holzreg 1736 *Lerkierskier*; Spec 1745 *Lerckes Käyr*; Holzreg 1750 *Lerkies kier, Lerkiers Kier*; Jb 1752 *Lerkier, Lerkies Kier*; Jb¹ 1752 *Lerckies-Kier*; Beschr 1757 *Lerkeskier*; K 1786—88 *Lerckeskier*: SkyldprotGelting 1793 *Lerkerskier, Labeskier*; Kat *Lerkerskyer*. — Maa være et oprindeligt **Lerkær*, med Svækkelse af Efterleddet til [-*kə*], hvorefter Navnet paany er sammensat med *-kær*.

Meierfeld [ˈmaiəɹˌfèld]. Holzreg 1741 *Meyerfeld*; Holzreg 1746 *Quiesnisser-Meyerfeld*; Jb¹ 1752 *Meyerfeld, Meyerfeld bey dem Meyerhof*; K 1786—88 *Meyerfeld*; Kat *Meierfeld*. — Ty. *Meier* „Mejerist"; det fremgaar af Jb¹ 1752, at her tidligere har

ligget en Mejergaard. Det nuværende *Meierfeld* er samme Lokalitet som *Meyerfeld* paa K 1786—88 og ligger paa Grænsen til Esgrus S., langt fra Kvisnæs, saa *Quiesnisser-Meyerfeld* i Holzreg 1746 maa være en anden Lokalitet. Antagelig er den identisk med *Meyerfeld* i Jb¹ 1752, medens *Meyerfeld bey dem Meyerhof* er det moderne Meierfeld.

Melchertslyk. Spec 1745 *Melgerts Lück*; Jb 1752 *Melcherts-Lücke.* — Af Mandsnavnet *Melchert*, en Form af *Melchior*.

Nadelhöft, Klein-. Kat *kl. Nadelhöft.* — Se under Bebyggelsesnavne.

Nordburg [ˈnùɹˌbùɹɤ]. — Ved *Lehbekwiese*. Her har der staaet et Hus, der gik til Grunde i Stormfloden 1875 (Opt 1938).

Nordskov [ˈnùɹˌs̀au]. Holzreg 1730 *Norschau*; Jb 1752, Beschr 1757 *Nordschau*; VSK Orig 1780 *Norskov*; K 1786—88 *Noorschau, Noorschauer Gehege*; SkyldprotGelting 1792 *Nordschauer-Heck*; Kat *Nordschau*; JensenAng 19& 379, Gst 1858 *Norskov*; Oldekop V 38 *Nordskov*, 122 *Nordschau, Nordschauer. . . Moor* [sic]. — Ogsaa som Bebyggelsesnavn, se dette. Ved Gelting Nor, og antagelig sammensat med Ordet *Nor*. *Nordschauer Moor* (Fejl for **Noor*) hos Oldekop er Navn paa en Del af Noret.

Pilum [p̀ilùm]. Spec 1745 *Pillum, Pillmen*; Jb¹ 1752 *Pilm-Koppel*; Beschr 1757 *Pielem*; K 1786—88 *Pielum*; Kat *Pilum.* — Agerjord ved Gelting Nor. Antagelig et oprindeligt **Pilholm*, sammensat med Plantenavnet *Pil*.

Schaapkoppel [ˈs̀a·bˌkùbəl]. — Ved Lehbekwiese. Af nty. *Schaap* „Faar".

Soltewisch [ˈs̀oldəˌv̀iš]. Spec 1745 *die Saltz Wisch*; Jb¹ 1752 *Saltze-Wiese*; K 1786—88 *Salzerwiese*; Kat *Salze-Wiese.* — Af nty. *solt* „salt". Navnet gengiver antagelig et da. **Salteng*.

Steenkoppel [ˈsde·nˌkùbəl]. — Ved Lehbekwiese. Af nty. *Steen* „Sten"; her har vistnok tidligere været Kæmpehøje (Opt 1938).

Tofter. Jb¹ 1752 *Töfften*; K 1786—88 *Toften.* — Ved Dystnæshøj.

Vad [ˈv̀ai̯ˌland]. Jb¹ 1752 *die Waye*, Beschr 1757, Inv 1757 *Wahde*; K 1786—88 *Way*; Kat *Wayland.* — Eng ved Bæk, der udmunder i Gelting Nor. *Vad*, se Bd. X.

Vakkerballe. Spec 1745 *Wacker Bale, Wackerbalg*; Jb¹ 1752, Beschr 1757 *Wackerballig*; K 1786—88 *Wacerballig.* — Efter Bebyggelsesnavnet *Vakkerballe*; se dette.

Westerfeld. Spec 1745 *Wester Feld, Wester Felt*; Jb¹ 1752, K 1786—88, Kat *Westerfeld.* — Gengiver vel et da. **Vestermark*.

Ø.

Altedamm. Mejer 1641 *Alte Dam*; Mejer 1641—42 *Alt Wormbshäupter dam*; Mejer 1649 *Alter Dam.* — Dæmning over Slien mellem Ø og Vormshoved. Navnet gengiver maaske et da. **Gammeldam*.

Altoehe. Schröder II 121 *Alt-Oehe.* — To Bondegaarde, der nævnes 1535, har formodentlig ligget her (Schröder l. c.).

Birkhøj. VSK Orig 1780 *Birkhøy*.

Buurnmoor [ˈbu·ɹnˌmo·ɹ]. Kat *Bauernmoor.* — Nty. *Buur* „Bonde".

Dampold. VSK Orig 1780 *Dampul.* — Ved *Altedamm*.

Drecht. Se under Hesselbjerg.

Dreeangel [ˈdre·ˌaŋəl]. Kat *Triangel.* — Nty. *Dreeangel* „Trekant".

Eckshöft [ˈègsˌhø·fd]. Mejer 1641—42, Mejer 1649 *Ostereck*; Kat *Exhöft.* — Fremspring paa Kysten ved Slien. Af nty. *Eck* „Hjørne"; Navnet kan muligvis være givet af nedertysk-talende Fiskere.

Egebjerg. Mejer 1641, Mejer 1641—42 *Eckbarg*; Mejer 1649 *Ekenbärg.* — Hvis Formen 1649 er den oprindelige, kan Forleddet være et Adj. glda. **ēkin* „egebevokset". Der er ikke topografisk Forbindelse med *Eckshöft*.

Fløholm [ˈflø·ˌhòlm]. Kat *Flöhholm.* —

Eng ved Slien. Forleddet er Sb. jy. *Fløde* „Oversvømmelse, Vandpyt", paa Hjarnø brugt i Betydningen „Flod" (modsat Ebbe), se Feilb.; den sidste Betydning maa ogsaa forudsættes her. Den glda. Tostavelsesform, der forudsættes af den moderne jy. Udtale, er muligvis sekundær i Forhold til et glda. **flōth* f., identisk med vn. *flœðr* f. „det stigende Havvand, Flod; Oversvømmelse, Vandflod" (Fritzner); se DS III p. XXVI.

Gahöved. 1622 SA A XX Nr. 1170 *an Gahöueder feldtmarcke*; Schröder II 121 *Gohöved.* — Odde. Efter *Gaath*, det oprindelige Navn paa Øen; se ovfr. under Bebyggelsesnavne.

Geheg. [*dad xi'hæ·x*]. Kat *Gehege.* — Skov. *Geheg*, se Bd. X.

Grooteholm [*'xro·də,hòlm*]. Kat *Grosser Holm.* — Nty. *groot* „stor".

Grootmoor [*'xro·d,mo·ɹ*]. Kat *Gross Moor.*

Grossewiese. 1701 (1849) ArkOlpenæs *die große Wiese.*

Kastenbarg [*'kasdən,ba·x*]. Kat *Klein Karstenberg, Gross Karstenberg.* — Forleddet er antagelig af samme Oprindelse som i *Kastenrott* i Gundelsby; se ovfr. p. 441.

Königsstein. JensenAng 105 *der Königsstein.* — Ifl. JensenAng skyldes Navnet, at Christian IV holdt Taffel her, da han engang under Krigen 1627—29 landede ved Ø. Oplysningen stammer ifl. SH 360 fra Ulr. Petersens Collectanea.

Lilleholm [*'kle·nə,hòlm*]. VSK Orig 1780 *Lilholm*; Gst 1858 *Lille holm*; Kat *Kleiner Holm.*

Lillemark [*'kle·n,fèld*]. VSK Orig 1780 *Lillemarksbierg*; Kat *Oster u Wester Kleinfeld, Süder Kleinfeld.*

Maasholm Moor. Kat *Maasholm Moor.* — Se *Maasholm* under Bebyggelsesnavne i Kappel Lands., Bd. VIII.

Meierhofskoppel [*'maiəɹhòfs,kùbəl*]. Kat *Meierhofskoppel.* — Nty. *Meierhof* „Mejergaard". Efter den nedlagte Mejergaard *Wilhelminenhof.*

Minde Enge. Mejer 1649 *Mynder Wischen.* — Efter *Sliminde.*

Mooracker [*'mo·ɹ,agəɹ*]. 1701 (1849) *die Mohr Acker*; Kat *Mooracker.*

Neukoppel. Kat *Neukoppel.*

Niewisch [*'ni·,vìš*]. Kat *Neue Wiese.* — Nty. *nie* „ny".

Norderminde. Mejer 1641 *Norder Minder wischen*; Mejer 1641—42 *Norder Mind, Norder Mind wischen*; Kat *Norder-Minde.* — Eng ved det nordlige Udløb af Slien.

Nordhage. Mejer 1641—42 *Norderhacke, Norder Häcke, N. Häck*; Mejer 1649 *Nord haeck.*

Ooldemaas [*o·lə'må·s*]. JensenAng 217 *von der..jetzige alte Maas*; Kat *Alte Maas.* — Eng ved Slien. Her laa Bebyggelsen *Maas*; se *Maasholm* under Bebyggelsesnavne i Kappel Lands. Bd. VIII. Af nty. *old* „gammel"

Ostereck. Mejer 1641—42, Mejer 1649 *Ostereck.*

Ostermoor. Beschr 1656 *Ostermohr*; Schröder II 122 *das Ostermoor.*

Puckmaas [*'pug,må·s*]. Kat *Puckmaas.* — Af nty. *Puck* „Tudse" (Mensing under *Pogg*), her antagelig Laan fra da. *Pugge* (jfr. Hagerup[2] under *Pug*).

Rücken. Kat *Rücken.* — Agerjord mellem to Mosestrækninger. Ty. *Rücken* „Ryg".

Salzwiesen. Beschr 1656 *die beeden Saltz Wiessen in der Oehe.* — Gengiver antagelig et da. **Saltenge. Oehe* er muligvis identisk med Ø ndfr.

Schaapskoppel [*'šå·bs,kùbəl*]. Kat *Schaafskoppel.* — Nty. *Schaap* „Faar".

Schmidtskoppel [*'šmìds,kùbəl*]. Kat *Schmidts Koppel.* — Nty. *Smidt* „Smed", eventuelt brugt som Familienavn.

Seebek [*'se·,bœ·g*]. 1701 (1849) ArkOlpenæs *Seebeck*; Kat, LA *Seebek.* — Gengiver antagelig et da. **Søbœk.*

Seebergskoppel. Kat *Seebergs Koppel.* — Efter Bebyggelsesnavnet *Seeberg.*

Selvig. Kat *Selwik.* — Areal ved Kysten. Skønt der ikke i Nutiden er nogen Vig paa Stedet, kan Efterleddet næppe være andet end Ordet *Vig*, nty. *-wiek* (i Stednavne). Forleddet er antagelig Dyrenavnet *Sæl.*

Smedryde [*'šme·ɹ,ø·*]. 1701 (1849) ArkOlpenæs *Schmärüh*; Kat *Schmeeröhe.* — Sidste Led er, efter Dok 1701 at dømme, Sb

Ryde, hvorom se Bd. X, men er senere omtydet, antagelig efter det nærliggende *Ø*, ndfr., hvorved *r*-et er opfattet som hørende til første Stavelse; Stedet ligger ved *Egebjerg*. Forleddet er antagelig *Smed* eller *Smedje*; i 1707 synes det at være opfattet som nty. *Smed* „Smedje".

Stendysse. VSK Orig 1780 *Steendys*; Gst 1858 *Stendysse*. — I Havet mellem Ø og Lodsøen.

Tamsholm. Mejer 1641, Mejer 1649 *Thamsholm*. — Samme Lokalitet som *Lilleholm* ovfr. Forleddet er snarest Mandsnavnet *Thomas*, i Angel kendt i Formen *Tams* i Zinsb 1509—15 (DgP I 1373).

Tamsort. Mejer 1641—42, Mejer 1649 *Thamsorth*. — Ved *Tamsholm* og samme Lokalitet som *Grooteholm* ovfr. Det nty. *Ort* i Mejers Form gengiver utvivlsomt da. *Od* eller *Odde*.

Ø [ˈosdəɹ ˈø·, ˈvèsdəɹ ˈø·]. Beschr 1656 *die große Oehe*; Kat *Oster-Oehr*, *Wester-Oehr*, *Klein Oehe*, *Süder Oehe*. — De i Katastret nævnte Lokaliteter danner et større, sammenhængende Omraade af Eng og Agerjord ved Havet Sydøst for Gaarden. Hermed hænger utvivlsomt ogsaa *die große Oehe* i Beschr 1656 sammen; det er ifl. Beschr „ein weitläufftiger District... worin nicht nur die Maasholmer ihre Kühe... weiden, sondern es wird auch daselbst das Jung Vieh vom Hofe nebst denen Bau-Pferden gegrässet". Muligvis er Ø fra først af kun Navn paa Omraadet her for senere at afløse *Gaath* som Betegnelse for hele Øen. Ø har i saa Fald den gamle Betydning „Strækning ved Vand"; se i øvrigt under Bebyggelsesnavne.

Ø Skov. Mejer 1641 *Öher Holz*.

Ø Stjært. Mejer 1641—42 *Ohersterth*, *Öhersterth*; Mejer 1649 *Ohrstert*. — Ved Ø ovfr. Om *Stjært* se under *Stjært* p. 499.

UGLE HERRED

Om Herredsnavnet se Bd. VI.

STORE-SOLT SOGN.

Kilder.

ArkHusby	Se under Husby S.
ArkRuntoft	Se under Esgrus S.
Jb 1766	Maß Buch Auff daß Wester felt zu Groß Solt Anno 1766. SA C XII 1 Nr. 215.
Jb 1767	Maß-Buch Auff die Ländereyen zu Collerup nach Coppeln oder Lucken zur Einhegung Außgemeßen 1767. SA CXII 1 Nr. 214. [I sa. Pakke ogsaa en Afskrift, cit. som Afskr.].
Jb 1769	Maß Buch auff daß Osterfelt zu Groß Solt Anno 1769. SA C XII Nr. 215.
Jb 1770	Maß Buch auff die eingehegte Grunde zu Groß Solt 1770. SA C XII 1 Nr. 215.
Jb 1771 (1839)	Se under Satrup S., Bd. VIII.
Jb 1771—1810	Erd-Buch über das Grossoltbrücker Feld..aufgemeßen und vertheilt in den Jahren 1771 & 1810. SA C XII 1 Nr. 215.
Jb 1809	Erdbuch über einen Theil des Grossolter Heidefeldes, welche ist aufgemeßen und vertheilt im Jahre 1809. SA C XII 1 Nr. 215.
Jb[1] 1809	Erd-Buch über einen Theil des Grossolter Heidefeldes. 1809. SA C XII 1 Nr. 216.
Jb[2] 1809	Erd-Buch über einen Theil des Grossolter Heidefeldes. 1809. SA C XII 1 Nr. 217.
Jb 1811	Erd-Buch über die Grundstücke welche die inwendig rubricirten Käthner zu Grossoltholz auf Geilberg haben. SA C XII 1 Nr. 215.
Jb 1822	Erdbuch von den Ländereien des Dorfes Collerup. 1822. SA C XII 1 Nr. 214.
Jb[1] 1822	Erdbuch von den Ländereien des Dorfes Collerup. Ark. J. Christansen, Kollerup.
Jb 1846	Erd-Buch über das nunmehro vertheilte Grossolter Heidefeld von Ao 1846. SA C XII 1 Nr. 215.
Jb 1846	Erd-Buch über das nunmehro vertheilte Grossolter Weidefeld von 1846. Afskr. i samme Bind som U 1779.
K 1828	Charte über die Grossolter-Torfmööre, 1828. SA Abt 402 A 1 Nr. 284.
KI 1767	Grossolter Kirchen Inventarium 1767. SA C XII 1 Nr. 224.
KI[1] 1767	Kirchen-Inventarium zu Gross Soldt 1767. Pastorat, St.-Solt.
KR[1] 1701	Se under Hyrup S.
Reg 1769	Maß Register über daß Pastoren Land auff Groß Solter felt. 1769. Pastorat, St.-Solt.
U[1] 1779	Vermeß und Bonitirungs Instrument von daß Grossoldter Feldmarck. 1779. SA C XII 1 Nr. 215.
U[2] 1779	Vermessungsinstrument..von die Grossolter ihre sämmtliche Ländereien 1779. Afskr. i et Bind „Feldvertheilungssachen des Dorfschaft Grossolt. Copia 1848". Kommuneforstanderen, St.-Solt.
U[1] 1799	Vermeßungs-Register von dem Westerfelde zu Gros-Solt. 1799. SA C XII 1 Nr. 215.
U[2] 1799	Vermessungs-Register von dem Wester-Felde zu Grossolt 1799. Afskr. i samme Bind som U[2] 1779.
U[3] 1799	Bonitirungs Instrument von dem Gemeinschaftlichen Wester Felde zu Grossolt. SA C XII 1 Nr. 216.
U Sl. 18. Aarh.	Udskiftning fra Estrup uden Titel. SA C XII 1 Nr. 213.

U 1827	Bonitirungs-Instrument über das Grossolter-Heidefeld. SA C XII 1 Nr. 216.
U 1835	Aufmessungs-Register. 1855. SA C XII 1 Nr. 215.
U 1837	Bonitirungs-Instrument über die inwendig benannten Kathenländereien zu Grossolt und Grossoltholz. SA C XII 1 Nr. 215.
U 1847	Vermagschiftungs Instrument 1847. SA C XII 1 Nr. 213.
Verz 1783	Se under Oversø S.
Verz u. A.	Verzeichniß der Groß und Kleinsolter Pastorat-Ländereyen. Pastorat, St.-Solt.

Meddelere.

Bistoft	Matthias Gondesen, Bistoft, f. i Estrup 1884, kom til Bistoft 1886. Opt. 1935.
Estrup	Christian Klinker, Estrup, f. sts. 1872. Opt. 1933 el. 1935.
Kollerup	Johannes Jepsen, Ringsbjerg, f. i Kollerup 1859. Jacob Christiansen, Kollerup, f. Satrupholm 1866, kom til Kollerup 1889. Opt. 1933.
Store-Solt	Andreas Schilling, Store-Solt, f. sts. 1862. Opt. 1935.
Soltbro	Nicolai Richelsen, Bregengaard, f. sts. 1870. Opt. 1935.

BEBYGGELSESNAVNE.

Bistoft, Lb [ˈbisˌtòfd, da. ˈ*bestawd* opt. i Hyrup, ˈ*beståwd* opt. i Vanderup]. VJb 1231 p. 16 *Byscopstoft*; 28/5 1285 DiplDan 2. R. III Nr. 139 *Biscoftoftæ*; 31/3 1286 (Svaning) DiplDan 2. R. III Nr. 170 *Bistofft*; sa. Dok. (da. Overs. Hvitfeld) sts. *Biscopstofft*; RegGottorp 1575 *Bestofft*; RegGortorp 1576 *Bestofft, Beestofft*; Schötebock 1582 *Bistofft*; RegFlensb 1587 *Beeßtoft*; RegFlensb 1592 *Beßtofft*; RegFlensb 1593 *Bißtofft*; GeldReg 1621, KornReg 1621 *Bistofft*; Mejer 1648, 1649 & 1650 *Bystofft*; Danckw 1652 107 *Bißtofft*; DAtl VII 390 *Bistoft*; VSK 1783 *Bystofte*; Schröder I 105, Gst 1858, LA *Bistoft.* — Af Sb. *Biskop.* Maa oprindelig have tilhørt Bispestolen, men nævnes i VJb og 1285 som Krongods.

Bistoftfeld, Koloniststeder. 1782 SA C XII 1 Nr. 161 *Bistoffter-Feld*; 1803 SA C XII 1 Nr. 328 *Colonisten auf dem Bistoft Felde.*

Bistoftlykker. Jb 1771 (1839) *Hof Kätner Peter Iacobsen bey denen Bistofter Lücken.*

Bistoftskov, Hse [*bistòfdˈhòld*]. Kontraktb 1716 *Beßtofft Holtz*; Schröder I 105 *Bistoftholz*; Gst 1858 *Bistoftskov*; LA *Bistoftholz.*

(Her?) **Bjerg.** Hagerup² 12 *å æ Bjirre.*

Bregengaard, Gd [ˈ*brœ:ɳˌgå·(ɹ)d*]. RegFlensb 1587 *Bregen Garde*; RegFlensb 1593 *Bregengarde, Brekengarde*; RegFlensb 1596 *Brekengarde*; RegFlensb 1600—01 *Bregengarde*; GeldReg 1621 *Bregengardtt*; KornReg 1621 *Gregengardt* [sic]; Mejer 1648 *Bergengarde*; Mejer 1649 *Bregengard*; Danckw 1652 107 *Bregengarde*; Jb 1669 *Bregengaadt*; Tingb 1682 *Bregengahr, Bregengard*; Jb Sl. 17. Aarh. *Bregengadt*; KR[1] 1703 [Hyrup] *Bregengaar*; Kontraktb 1715 *Bregengaad*; Jb 1734 *Bregengadt, Bregen-Gadt*; Schröder II 294 *Bregengaard*; Gst 1858 *Bregnegd*; (her?) Hagerup² 133 *Bregnsvad*; Kok II 96 *Bregngård*; LA *Bregengaard.* — Af Plantenavnet *Bregne.* Ved Trenen findes der ifl. Schmidt p. 264 Spor af den tidligere Borg *Bregengaard.*

Ernsthof, Koloniststed. Beschr 1761 *Ernst Hof*; Bericht 1762 *Ernst-Hof*; Verz 1783 *Ernsthoff.* — I Kolonien Friedrichshöhe. Vel af Personnavnet *Ernst.*

Estrup, Lb [*e·sdrùb*, da. ˈ*e·sdrəb* opt. i Hyrup]. RegFlensb 1472 *Esdorppe*; RegFlensb 1483 *Esdorp*; RegFlensb 1499 *Eßdorppe*; Slewert 1538 *Estrup*; RegFlensb 1587 *Esdorf*; RegFlensb 1593 *Esdorff, Eß-*

dorff, Esterup, Eßsterup, Esterupp; RegFlensb 1600—01 *Estrup, Estrupt*; GeldReg 1621 *Estrup*; KornReg 1621 *Esterup*; 1639 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Eßderauff*; Mejer 1648, 1649 & 1650 *Eystrup*; Danckw 1652 107 *Eisterup*; DAtl VII 390 *Estrup*; VSK 1783 *Esterup*; Schröder I 249 *Estrup*; JensenAng 315 *Eestrup*; Gst 1858, LA *Estrup*. — Samme Navn som *Estrup* i Malt S. og Hrd. (RO 1300—20 *Esdrop*), *Estrup* i Hørby S., Dronninglund Hrd. (21/4 1408 *Estorp*) og antagelig ogsaa identisk med nogle af Navnene *Ejstrup*, bl. a. *Ejstrup* i Gamborg S., Vends Hrd. (DS XIV 257). Forleddet er Mandsnavnet glda. *Æsi*, fsv. *Æse*; jfr. DgP I 271 og DS l. c.

Estrupfeld, Gde [*e·sdrùbˈfèld*]. Oldekop V 33, LA *Estrupfeld*. Jfr. *Knub* ndfr.

Estrupgaard, Gd [*e·sdrùbˈhòf*]. Schmidt p. 264 *Estrupgaard*; Kat, Oldekop V 33, LA *Estruphof*.

Estrupsstamm [*e·sdrùbˈsdam, sdam, də sdam*].

Friedrichshöhe, Koloniststeder. Beschr 1761 *Friderichs Höhe*; Bericht 1762 *Friderichs-Höhe*; Verz 1783 *Friedrichs-Höfe*. — Tre Gaarde ifl. Beschr. 1761.

Friedrichswille, Kro. Schröder II 294 *Friedrichswille*. — Sidste Led er ty. *Wille* „Vilje".

Friesheck [*fri·sˈhèg*]. Bebyggelse ved Korsvej i Soltbro. Snarest af Folkenavnet ty. *Friese* „Friser".

Holsten, Gd [ˈ*hòlˌsde·n*]. — I Store-Solt. Opkaldelsesnavn; jfr. *Lauenburg* ndfr.

Jägersruh, Gd [*jæ·xəɹsˈru·*]. — I Store-Solt.

Klosteret, Hs [*dad klo·sdəɹ*]. VSK Orig 1780, VSK 1783 *Klosteret*; Schröder I 249 *Kloster*; Gst 1858 *Klosteret*; Schmidt p. 264 *Kollemorgaard eller Klosteret*. — Antagelig Omdannelse af Sb. sønderjy. *Kluster, Klyster* „Klase, Klynge", ogsaa brugt i Forbindelsen [*it klystər hu·s*] „en Klynge Huse" (Feilb.). Paa denne Maade forklares Navnet *Kloster*, brugt om Vesterenden af Jested By i Vilslev S., Gørding Hrd. (DS III 134) og sidste Led i *Løjtkloster* DS VI 175. Paa lignende Maade bruges *Kloster* i nty. Stednavne (Mensing III 174).

Knub [*knùb, de Knùb*]. Hagerup[2] 12 *å æ Knup*. — Det almindelige Navn paa *Estrupfeld* ovfr. Sb *Knub*, i Stednavne i Betydningen „Forhøjning". Jfr. *Knub* DS III 67.

Kollerup, Lb [*kùləràb, kòləràb*, da. *kɔlərəb* opt. i Hyrup og Hjoldelund]. RegFlensb 1472 *Koldorppe*; RegFlensb 1483 *Coldorppe*; RegFlensb 1499 *Koldorpp*; RegFlensb 1593 *Colderop, Colderup, Coldrup*; RegFlensb 1600—01 *Colldorp, Coldrup, Koldorp, Koldrup*; GeldReg 1621 *Collerup*; KornReg 1621 *Colderup*; Mejer 1648 *Kallrup*; Mejer 1649 *Kaldrup, Kallrup*; Mejer 1650 *Roldrup* [sic]; Danckw 1652 107 *Kaldrup*; DAtl VII 390 *Colderup*; VSK 1783, Schröder I 491, Gst 1858 *Kollerup*; Kok II 231 *Koldrup*; LA *Kollerup*. — Af Mandsnavnet glda. *Koli*, vn. *Koli* eller muligvis af glda. *Kolli*, vn. *Kolli*, fsv. *Kolle*; jfr. DS VIII 107 f.

Kollerupfeld, Parcel. Schröder I 491. Kat *Kollerupfeld*.

Kollerupholz, Hse [*kùləràbˈhòld*]. Oldekop V 56, LA *Kollerupholz*.

Krogbjerg, Hs. 1747 ArkRuntoft I 17 *ein Hauß in dem so genandten Crogbarg*. — *Krog*, se Bd. X.

Lauenburg, Gd [ˈ*lauənˌbùɹx*]. — I Store-Solt. Opkaldelsesnavn; jfr. *Holsten* ovfr.

Louisenhof, Koloniststed. Beschr 1761 *Louisenhof*; Verz 1783 *Louisenhoff*. — I Friedrichshöhe. Muligvis efter Frederik V.s Dronning *Louise*, død 1751.

Møllebro [ˈ*mø·lənˌbrÿx*]. 1703 SA C XII 3 Nr. 111, SchuldprotFlensb 1725 *bey der Mühlenbrück*; 1754 SA C XIII 1 Nr. 89 *bey dem Dorfe Mollenbruck, Mollenbrock*; 1754 (Afskr.) sts. *Mühlenbrück*; VSK 1783 *Møllebroe*; Schröder II 80 *Mühlenbrücke*; Gst 1858 *Møllebro*; Kok II 285 *Mølbro* (=Fksp.); Kat *Dorf Muhlenbrück*; LA *Mühlenbrück*. — Efter en forsvunden Vandmølle ved Bondeaa. Dok 1754 oplyser, at her i ældre Tid har været en Bro, som nu „*seit langen Jahren gäntzlich eingegangen*", og Dok 1754 (Afskr.) meddeler, at „*der gemeinen hiesigen*

Sage nach soll die vergangene Brücke in alten Zeiten von der bekannten Pächterin Sagern auf Satrupholm angeleget seyn".

Nederby. Hagerup[2] 12 *æ Nejjerby*. — Del af Store-Solt.

Nordscheide, Koloniststeder. JensenAng 316 *Nordscheide*; Trap *Nørreskjel eller Nordscheide*. — Ifl. JensenAng anlagt 1763. Delvis i Havetoft S., se Bd. VIII.

Overby. Hagerup[2] 12 *e Övverby*. — Del af Store-Solt.

Revshus. Reg 1769 *bey rews Hauß auff die Mohr*; VSK Orig 1780 *Reves Huus*.

Smalrön, Hs [*smalˈrỳn*]. — Naturnavnet *Smalrön* i Bistoft.

Store-Solt, Lb [*xro·dˈsòld*, da. ˈ*sdu·əˌˈsœl·d* opt. i Hyrup, *sdœˈˈsœl·d* opt. i Hjoldelund og Stiglundsand]. RegCap 1352 (1661—70 SRD VI) *Soltœ*; RegCap (16. Aarh. LibQuotlib 27 a og løst Ark II 2 a) *Solt, Solte maior*; Gildebog 1441 DiplFl I 243 *Solte*; RegCap 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Solte*; 12—18/11 1459 Noodt Beitr. II 24 *Grote-Solte*; LibCens 1462 *Solte maior*; RegFlensb 1472 *groten solte*; RegFlensb 1483 *Grotensolte, Groten solte*; RegFlensb 1499 *Grotenßolte*; Zinsb 1509—15 *Grote Solt, Solt maior*; 4/2 1523 (1526) DiplFl II 161 ff. *Grote Solt, Grote-Solt*; Slewert 1538 *groten solth*; 1568 SA A XVII Nr. 933 *grosse Solte*; 1586 ArkRuntoft Urk. II 5 *Grote Sollte*; RegFlensb 1587 *Grote Soltte*; RegFlensb 1592 *grote solt*; RegFlensb 1593 *grote Soldt, Grote Solte, Grote Soltt, Grote Soldtt*; RegFlensb 1600—01 *Grote soldt, G: Soldt*; GeldReg 1621 *Grote Soltte, Große Soltte, S: Soltte, Großenn Soltte*; KornReg 1621 *Grotte Soldt, Grodte Soldt*; 1639 ArkHusby Lyshøj Nr. 1 *Große Zolt*; Mejer 1648 & 1649 *Grotensolt*; Mejer 1650 *Grotensolt, Grosensolt*; Danckw 1652 107 *Grotensolt, Grotensolt-Kirch*; DAtl VII 390 *Grossoltbyc*; VSK 1783 *Stor Solt B. og K*; Schröder II 294 *Groß-Solt*; Gst 1858 *Solt K*[e]; *St*[e] *Solt*; Hagerup 183 *Storesolt* (*Storsojllt*); LA *Gr. Solt*. — Udtaltes paa Dansk med Efterledstryk (Hagerup[2] 133). Som antaget af Svend Aakjær (Grænsevagten VI 360) er Solt samme Navn som *Saltø*, Lb. i Vallensved S., Ø. Flakkebjerg Hrd., hvorefter den lidt sydligere liggende Hgd. *Saltø* i Karrebæk S. er opkaldt (1306 (Lib. don. Næstved. 1528) DiplDan 2. R. VI Nr. 43 *Solthe*; 6/1 1387 Rep[1] Nr. 3575 *Sooltœ*: 31/12 1387 Rep[1] Nr. 3622 *Soltœ*). Navnene maa antagelig sammenstilles med en række især østjy. Navne paa *-t*, hvor Endelsen er opstaaet af et Suffiks; jfr. under *Løjt* S., Slis Hrd., Bd. VIII. Der foreligger da snarest en Afledning af Roden i glda. **sol*, mnty. *sol* „Sump", oldeng. sol „mud, slough, a wallowing place", der optræder ret alm. i oldeng. diplomer (A. H. Smith i EPNS XXVI 134). Ordet er identisk med da. Dial. *sol* „sølet Sted i Ageren" (Hagerup[2] 83) og indgaar bl. a. i Gaardnavnet *Solvig* i Hostrup S., Slogs Hrd. (3/6 1390 *Solwyk*, se DS V 520). Med dette *Sol* er Solt sat i Forbindelse allerede af JensenAng 312, Hagerup[2] 83 samt af W. Laur. i JahrbAng 1950 p. 139. Det maa anses for udelukket, at Solt (og Saltø) kan være Sammensætninger med *Holt*, hvad Sv. Aakjær l. c. nævner som en Mulighed. Mindre sandsynligt er det ogsaa, at der foreligger et oprindeligt Appellativ glda. **solt* (< *sulta-) med lignende Betydning som *Sol* eller et oprindeligt Aanavn som antaget af G. Schütte (Danske Stednavne fra Arilds Tid p. 88, 92). — En Betydning „sumpet Omraade" vil passe godt paa Terrænet ved St. Solt, derimod mindre godt paa nuværende Naturforhold ved Saltø. Det maa dog bemærkes, at Saltø ligger nær *Saltø Aa* og *Harrested Aa*.

Soltbro [*sòldˈbrỳx* el. *xro·dsòldˈbrỳx*]. RegFlensb 1615—16 *bei Soltbrugge*; 1737 SA C XII 2 Nr. 233 *Groß-Sold-Brücken-Feld*; KI 1767 *Grossoldtbrück*; DAtl VII 390 *Grossolt-Brück*; VSK 1783 *Soltbroe*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Grossoldt-Brück*; Schröder II 294 *Großsoltbrücke*; Gst 1858 *Soltbro*; Tarp *Solt-Bro*; Kat *Gross-Soltbrück*; LA *Gemeinde Gr. Soltbrück*. — Udtaltes paa Dansk med Efterledstryk (Hagerup[2] 132). Del af Store-Solt.

Gross-Soltfeld. RegFlensb 1632—33 *G: Soltt feldtscheide*; Reg 1634—35 *auff G: Soltt feltscheide*; Jb 1669 *bey der Feldscheide*;

Kontraktb 1717 *auf Groß Solter Felde*; Verz 1803 *Grossoldtfeld*; Kat *Gross-Soltfeld, Gr. Soltfeld.* — De ældre Former gengiver vel et da. *(*Solt*) *Markskel*, men er formodentlig samme Lokalitet som Katastrets *Gross-Soltfeld.*

Store-Solt Hede. Kontraktb 1717 *Kahten bey der Heyde*; VSK Orig 1780 *Kodner- og Colonist-Huuse paa Stor-Solt... Heeder.*

Solt Kro. 1568 SA A XVII Nr. 933 *Solt kroch.*

Soltskov, Hse [*xro·dsòld'hòld*]. Jb 1669 *im Holtz*; Kontraktb 1693 *beym Holtz*; 1718 ArkRuntoft I 3a *Solt Holtz*; VSK Orig 1780 *Solt Skov-Huuse*; VSK 1783 *Solt skov Huuse*; 1790 SA C XIII 4 Nr. 957 *Grossoldtholz*; Schröder II 294 *die Großsoltholz*; Gst 1858 *Soltskov*: Trap *Solt-Skov*; Kat *Gross-Soltholz*; LA *Gr. Soltholz.*

Sønderballe ['*sy·dəˌbalix*]. Hagerup[2] 5 *Sønderballe.* — To Gaarde i Kollerup.

(Her?) **Tolhus.** Bilag til RegFlensb 1629—30 *Tolhuß.* — Nævnt under Ugle Hrd. mellem *Lille-* og *Store-Solt.*

Westerholt ['*vèsdəˌhòld*]. LA *Westerholz, Großsoltwesterholz.*

Wilhelminenhof, Koloniststed. Beschr 1761 *Wilhelminen Hof*; Bericht 1762 *Wilhelminen-Hof*; Verz 1783 *Wilhelminenhoff.* — I Friedrichshöhe.

NATURNAVNE.

Bistoft.

Aakær ['*òˌkæ·ɹ*]. Jb 1711 *Klein Ocker, Groß Ocker*; 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Akier od. May*; Kat *Aukier.*

Agebrokær. Slewert 1538 *aggebro ker*; 1791 SA Abt 25 1 Nr. 88 *Abrokier*; 1791 SA C XII 1 Nr. 579 *die sogenannte Abrokier Brücke*; 1800 (Afskr.) ib. Nr. 374 *bey der Brükke zu Abrokier*; Hagerup[2] 133 *Abrokjer* (ɔ: *Ageb.*). — Forleddet er, som antaget af Hagerup, Sb. ænyda. *agebro* „Kørebro"; jfr. *Agebro* p. 201. Ifl. Dok 1800 laa Broen mellem Bistoft og Kollerup, men i Virkeligheden er der Tale om Broen over Bondeaa paa Vejen mellem Bistoft og Estrup. Det fremgaar af, at den ifl. Dok. 1791 ligger ikke langt fra Møllebro og af, at *Agebrokær* ogsaa optræder som Marknavn i Estrup.

Ahlefeldt ['*åˑlˌfèld*]. — Antagelig Slægtsnavnet *Ahlefeldt.* Satrupholm, hvortil Bistoft hørte, ejedes i ældre Tid af Familien v. Ahlefeldt.

Alkebjerg [*agəɹ'baˑx*]. Instr 1803[4] *Alkebierre.* — Muligvis af samme Oprindelse som *Alkebjerg* i Ellested S., Vindinge H. Forleddet kan være Vb. jy. *alke* „ælte med besvær i noget" (Feilb.).

Bistoft Dam. SatrupholmReg 1691 *auß dem Bistoffter teich.* — Se *Bistoft* under Bebyggelsesnavne.

Bistoft Lykker. K 1767—68 *Bistoffter-Lücken*; Beschr 1769 *die Bistoffter Lücken*; Jb 1771 *Bey denen Lücken.* — Skov.

Bistoft Skov. Jb 1711 *daß so genante Biβtoffter Holtz.*

Bjørnsholm ['*bỳɹnsˌhòlm, bỳɹnshòlm-'vìš*]. — Af Dyrenavnet *Bjørn.*

Borrevej. Instr 1803[4] *Burrewey*; Hagerup[2] p. 10 *Borrevej.* — Vejen til *Flensborg*; se Bd VIII.

Bregneroj ['*bræˑxənˌråi*]. Jb 1711 *Brecken reg* [sic]; (her?) Jb 1771 *Breckens Eng*; Instr 1803[4] *Bregenroj, Bregenröy*; Kat *Bregenroi.*

Brøde [*bryˑə*]. 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *Brühe*; Instr 1803[4] *Brühr.* — *Brøde*, se Bd. X.

Byllebjerg ['*byləˌbaˑx*]. Instr 1803[4] *Büllebierre.* — Plantenavnet *Bylle* „Vaccinium uliginosum".

Bødkermaj [*də 'bỳdxəɹˌvìš*]. K u. A. *Bögermay*; 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Böge(r?)-maj.* — Af Sb. *Bødker*, ty. *Böttcher.*

Dambjerg [ˈ*dam¦ba·x*]. K u. A., 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Dambargkuhl*; Instr 1803[4] *Dambierre*. — *Dam*, se Bd. X.

Dammgraben. Kat *Dammgraben*. — *Damm*, se Bd. X.

Damsted [ˈ*dam¦sdœ·d*]. Jb 1771 *Damstädt*; Instr 1803[4] *Damstedt*. — Se Bd. X under *Dam*.

Damvad. K u. A. *Damwat*; 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Damwatt*. — *Dam*, se Bd. X.

Dreekant [ˈ*dre·¦kand*, ˈ*dre·¦kand* el. ˈ*dre··¦èg*]. — To Lokaliteter. Nty. *Dreekant* „Trekant".

?Farensø Maj. Jb 1711 *Fahren fehe* (*fehr*?) *May*. — Det midterste Led er muligvis Fejl for **sehe* „Sø".

Filipmose [*filìbˈmo·ɹ*]. K u. A. *Philip Moos*; Instr 1803[4] *Pfillip mohr*. — Det manglende Gen.-s er paafaldende, hvis Forledet er Mandsnavnet *Filip*. Muligvis kunde der foreligge et ældre **Filp-*, af uvis Oprindelse, med Indskud af Svarabhaktivokal, hvorved det er blevet opfattet som *Filip-*. Et sv. *Filpbacken* tolkes med Tvivl af *Filip* (SOV VIII 93).

Flintacker [ˈ*flind¦agəɹ*].

Forslæt. K u. A. *Vorschlet, Vorschlicht, Klein Vorschlicht*; 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Vorschligt, Kleinvorschligt*. — Sb. *Forslæt* „lille jordstykke til høslæt, beliggende ved enden af en ager" (ODS). Jfr. *Forslæt* DS IV 140.

Gaasland. 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *Gosland*. — Nord for Byen.

Geheg [*xiˈhæ·x*]. 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Gehege*. — Nty. *Geheg* „indhegnet Skov", hty. *Gehege*; se Bd. X.

Grashof. Instr 1803[4] *Graßhof*.

?Grejstkær. K u. A. [*G*?]*reistkier*.

Grossewiesen. Jb 1711 *Große Wiesen*.

Ham [*ham*]. Instr 1803[4] *beym Hamm Dämme*. — *Ham*, se Bd. X.

Havrelyk [ˈ*xro·də ˈhå·vəɹ¦lỳg*, ˈ*kle·nə ˈhå··vəɹ¦lỳg*]. 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Haber Lücke*; Instr 1803 *Haverlük*.

Hedelyk [ˈ*haidə¦kùbəl*]. K 1767—68 *Heyde Lücken*?, *Heyde Lücken Holtz*; 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *in den Heydelücken oder Hungersholm*; 1824 SA C XIII 1 Nr. 122 *Haidelücken, Haydelücken*; Kat *Heidefeld*.

Hegned [*hainə*]. — Synes at maatte være Sb. glda. *hæghnath* „Indhegning", selv om Ordet har faaet en anden Udvikling i nordslesvigske Navne og sandsynligvis ogsaa i Navnene paa *Henne-* i det nærliggende Hyrup; se ovfr. p. 9.

Hermenacker [*hè(ɹ)manˈagəɹ*]. Instr 1803 *Hermenaker*. — Forleddet kunde være Sb. *Herremand*.

Hesselholm. Jb 1711 *Hißeln Holm*; Instr 1803[4] *Hisselholm*. — Eng.

Hojmskift. Jb 1711 *Hoyemschifft*. — Eng. Se under *Hojmseng* p. 252.

Holmlyk. U 1835 *Holmlücke*. — *Holm*, se Bd. X.

Holtlyk [ˈ*hòld¦lỳg*]. Beschr 1769 *die sogenante Bistoffter Holtz-Lücken*; Jb 1771 *Bey denen Holtz Lucken*. — *Holt*, se Bd. X.

Hungersholm [ˈ*hùŋəɹs¦hòlm*]. 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *in den Heydelücken oder Hungersholm*; Instr 1803[4] *Hungerholm*; U 1835 *Hungersholm*. — Sb. *Hunger*, sigtende til ringe Jord.

Hyldager [ˈ*hyl¦agəɹ*]. Instr 1803[4] *Hüllaker*. — Trænavnet *Hyld*.

Joostlyk [ˈ*jo·sd¦lỳg*]. — Efter tidligere Ejer (Opt 1938).

Kommensig. K u. A. *Kommensig*; 1771 SA Abt 25 Nr. 88 *Kommensieg*. — Plantenavnet *Kommen*.

Koppel. Beschr 1769 *die sogenannte Koppel*; Jb 1771 *Koppel*; Kat *Die Koppeln*. — *Koppel*, se Bd. X.

Kortskift. Jb 1711 *Kortschifft*.

Krogskift. 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Krogschift*. — *Krog*, se Bd. X.

Landkær. 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Landkier*.

Langeng [*laŋˈviš*]. (Her?) Jb 1711 *Lange Ende*; 1797 SA C XIII 4 Nr. 943, U 1835 *Langeng*; Kat *Langwiesen*. — *Lange Ende* er Eng ifl. Jb 1711 og sandsynligvis samme Lokalitet som *Langeng*.

Langmose [*laŋˈmo·ɹ*]. VSK Orig 1780 *Langmoese*; U 1835 *Langmoor*.

Lillelyk. 1771 SA Abt 25 Nr. 88 *Litte Lück*; Instr 1803[4] *Liellük*.

Lilleroj. Instr 1803[4] *Lielroy.*

Lilletoft. Instr 1803[4] *Lieltoft.*

Maj [*mai*, ˈfɔ·ɹˌmai]. K 1767—68 *May*; K u. A. *Bistoffter-May*; 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Akier od. May*; Hagerup[2] 60 *Bistoft Mahj*, hedder i *Bistoft œ Mahj*; Kat *Vormai, Hintermai.* — *Maj*, se Bd. X.

Markskel. Instr 1803[4] *Markschel.*

Milleroj [maˈrâi]. K 1767—68 *Milleroi*; Beschr 1769 *Mille Roye*; K u. A. *Milleroy Koppel*; Jb 1771 *Milleroy.* — Forleddet kunde være Gen. af Tilnavnet glda. **Mildi*, vn. *Mildi*, den svage Form af Adj. *mildr.*

Mogput. 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Moegput.* — Af da. Dial. *Mog* „Møg" (Hagerup[2]).

Monpus. K u. A. *Mon pus.*

Mose. K u. A. *Moos*; 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Moes.*

Møllebro. Kontraktb 1696 *bey der Mühlen-Brück*; K 1767—68 *Mühlen Brüg*; Beschr 1796 *die sogenannte Mühlen-Brücke*; 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *Mühlenbrückkoppel*; Verz u. A. *eine so genannte Mühlenbrück-Lücke*; Instr 1803[4] *Möllbrolük.* — Bro over Bondeaa paa Grænsen til Soltbro.

Møllehøj. VSK Orig 1780 *Møllehøy.*

Nordertoft [ˈnùɹdəɹˌtòfd]. Instr 1803[4] *Nordertoft.*

Nylyk. 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Nielyk.*

Nytoft [ˈny·ˌtòfd].

Nørremark. K 1767—68 *Bistoffter Norder Feld*; Beschr 1769 *das Norderfeld*; Kat *Norderfeld.*

Piggelsmaj [*pìxəlsˈmai*].

Ravenholt [ˈrå:mˌhòld]. — Nty. *Raaf* „Ravn". Til Grund ligger antagelig et da. **Ravnholt.*

Rodeeng. K u. A., c. 1771 Abt 25[1] Nr. 88 *Rodeeng.* — *Rode*, se Bd. X.

Roj. 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *in denen beyden Royen*: U 1835 *Roy.* — *Roj*, se Bd. X.

Røgel. U 1835 *Röckel norden am Bondenholz.* — Formen er antagelig Fejl for *Röchel. Røgel*, se Bd. X.

Sandager [ˈsandˌagəɹ]. K u. A. *Sanager Moos*; 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Sandagere mos.*

Schmiedekoppel. U 1835 *Schmiedekoppel.*

?Skafteng. Jb 1711 *sch(a?)fft Wisch.*

Skovkær [ˈʃauˌkœ·ɹ]. Instr 1803[4] **Schaukyer.*

Sletryde [ˈʃllxdˌrâi]. K u. A. *Schletruy*; Jb 1771 *Schetry, Scklectru*; Jb 1771 (1839) *Schlettry, Schlettre.* — Adj. *slet* „jævn" eller Sb. *Slet*, hvorom se Bd. X. Efterleddet er *Ryde*, nu erstattet af *Roj.*

Sletryde Dam. K 1767—68 *Schletrü Dam*; Beschr 1769 *Schletruhdamm*; K u. A. *Schletruedam*; Jb 1771 (1839) *Schlettredamm, Schletredam, Wester Schletrudam.*

Smalrön. Instr 1803[4] *Schmalrün.* — Gengiver antagelig et da. **Smalrønne*; jfr. *Smalrön* under Bebyggelsesnavne.

Stenland. Instr 1803[4] *Stienland.*

Stripskift. 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Stripschift*; U 1835 *Stripschift im May.* — Forleddet skal maaske sammenstilles med det nordslesvigske *Strip*, der DS V 26 antages at kunne være samme Ord som jy. *Strip* „den sidste Mælk, der malkes ud", brugt i overført Betydning om Jord, der giver ringe Udbytte. En formel Mulighed er ogsaa Mandsnavnet **Strippi*, der indgaar i Navnet paa den forsvundne Landsby *Stripporp* (saal. RJb c. 1370), muligvis et oprindeligt Tilnavn, dannet til Vb. *strippe* „strejfe om" (J. Kousgård Sørensen i Navnestudier II 238). Et Plantenavn identisk med sv. og no. Dial. *stripp* „Equisetum", der bl. a. indgaar i sv. *Strippemyren* (OGB XVIII 255 f., jfr. Torp NEO p. 727) kunde ogsaa komme i Betragtning, men synes ikke at være overleveret i Dansk.

?Stubende. Jb 1711 *Stubben Ende.* — Eng. Kan muligvis være samme Lokalitet som *Stubeng* i Estrup; jfr. *Lange Ende* i samme Kilde ovfr. under *Langeng.*

Stubskift. 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Stoffschift.*

Stærsig. 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Steers(ie?)g.* — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Stævning [*sdœ·fnəŋ*]. — *Stævning*, se Bd. X.

(Her?) **Svanholt.** 1817 SA C XIII I Nr. 190 *Schwanholz.*

Südertoft. Instr. 1803[4], U 1835 *Südertoft.*

Sønderlyk [ˈsy·dəˌɹlyg]. 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *Süderlück*; Instr 1803[4] *Süderlük*.

Tidselland. Instr 1803[4] *Tisselland*.

Tofteng. Jb 1711 *Toffte Wisch*.

?Tofteng Straat [də ˈtòfdənˌsdrå·d].

?Tornbjerg [ˈtùɹnˌba·x]. 1797 SA C XIII 4 Nr. 943 *Tornberg*; Instr 1803[4] *Tarnbierre*. — Skrivemaaden *Tarn-* 1803 tyder paa, at Forleddet er Ordet *Torden*; jfr. *Tornhøj* p. 214. Der er adskillige Eksempler paa Navnet *Tordenbjerg* i Nordslesvig; se Registret i DS III.

?Tornbjerg Maj. K u. A. *Tornbargmay*; 1771 SA Abt 25[1] Nr. 88 *Thorenbargmaj*.

Trunager [ˈtruˑnˌagəɹ]. K u. A. *Trunacker*; 1798 SA C XIII 4 Nr. 943 *Trunager*; Instr 1803[4] *Trunaker, Trunakerlüker*; Kat *Truhnacker, Truhnackergraben*. — Se under *Trunager* p. 205.

Vestermark. Jb 1711 *daß Wester Veldt*; Kat *Westerfeld*.

Østermark. Jb 1711 *auf dem Oster Felde*; Kat *Osterfeld*.

Estrup.

Agebrokær. Kontraktb 1716 *Abroekiers Acker*; U Sl. 18. Aarh. *Abrokier Lücke*. — Se under *Agebrokær* i Bistoft.

Agermaj. Kontraktb 1716 *Ackermaye*; Kontraktb 1730 *Acker-May*; U Sl. 18. Aarh. *Agger May*.

Alleshøj. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Alleshøj*; U Sl. 18. Aarh. *Alleshoj Lücke*. — Forleddet kunde være Gen. af Mandsnavnet glda. *Alvar* eller muligvis af glda. *Alli* med yngre Gen. paa *-s*; jfr. i første Tilfælde *Allershøj* DS IV 151.

Asselbjerg [ˈasəlˌba·x]. Kontraktb 1700 (A ?)*ßelberg*; Kontraktb 1716 *süder Aßelberg*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Norder Aßelberg, Süder Aßelberg, Süder Haßelberg*; U Sl. 18. Aarh. *Aßelberg, Süder Aßelberg, Aßelbarg Lücke*; Kat *Asselbarg*. — Første Led kan være Gen. af et Personnavn; se under *Asselhøj* p. 201. Mere sandsynlig er dog Vb. jy. *asle* „slide og slæbe, arbejde med besvær" (Feilb.); jfr. *Asselvej* DS III 6 og *Asselkær* DS VII 121.

Aukoppel [ˈauˌkùbəl]. Kat *Aue koppeln*.

?Balkebro. Kontraktb 1716 *bey der Brügken balliebroe*; Kontraktb 1730 *Balluck-Brucke*; Kontraktb 1739 *Balcken-Brug*. — I Østermark. Forleddet er snarest Ordet *Balk* med Indskud af Svarabhaktivokal mellem *l* og *k*, saaledes at Formen i Kontraktb 1730 er Fejl for **Ballick-*. *Balk* maa her betyde „Bjælke": den da. Dial. kender Ordet i Sammensætningerne *Lærringbalk, Overbalk. Underbalk* „de lange Stænger i en Vognlærring" (Hagerup[2] p. 9) dvs. Sidestykker til en Høstvogn.

Bargkoppel. Se *Bjergland*.

Bjergland [ˈba·xˌkùbəl]. U Sl. 18. Aarh. *Bergland*; U 1847 *Bergkoppel*; Kat *Bargkoppel*.

?Blokleise. Kontraktb 1744 *Block(l ?)eiße*.

Bondeslyk. U Sl. 18. Aarh. *Bundes Lücke*. — Af Mandsnavnet (Tilnavnet) *Bonde*.

Borresig. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Borre Sig*; U Sl. 18. Aarh. *Borresick*. Hagerup[2] 10 *Borresig*. — Efter Beliggenheden ved Vejen til *Flensborg*; jfr. *Borrevej* i Bistoft p. 475.

Bredmaj [*brùˈmai*]. U Sl. 18. Aarh. *Bre May*; Kat *Bremay*. — Jfr. m. H. T. Udtalen [*brù-*] under *Bredmaj* p. 7.

Bregnebjerg. Kontraktb 1714 *Birckenberg, Bi(n ?)kinker Ende*; Kontraktb 1741 *Bircken-Berg, Bück(in ?)cker-Ende*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Bergen Breg*; 1769 ib. *Bregen Berg*; U Sl. 18. Aarh., U 1847 *Bregenberg*; Kat *Brechenbarg*. — Formerne i Kontraktb, der næppe er indbyrdes uafhængige, er antagelig forskrevne; *Bi(n)kinker Ende* nævnes i Kontraktb 1714 umiddelbart efter *Birckenberg*.

Brunhøj [*brùnˈhyˑ*]. Kontraktb 1739 *Brunhuy*; Kontraktb 1751 *Brunhoy*; Kon-

traktb 1759 *Brömhüe*; U Sl. 18. Aarh. *Brunhoj Lücke*; Kat *Brunhye*.

Buskeng. Kontraktb 1730 *Busch-Wisch*.

Busklyk. U Sl. 18. Aarh. *Die Buschlücke*

Bygbjerg Mose. U Sl. 18. Aarh. *Bügberg Mohr*. — Antagelig efter *Bygbjerg* i Kollerup.

Bækkum. Kontraktb 1700 *Becking*; Kontraktb 1716 *Beckum, Osterbeckum*; Kontraktb 1719 *beckum*; Kontraktb 1729 *Beckking*; Kontraktb 1730 *Osterbecking*; Kontraktb 1740 *Beckum*; U Sl. 18. Aarh. *Oster becken, Wester Becken*. — Jfr. *Bækkum* i Kollerup og se under *Bækkum* p. 127.

Dam. Kontraktb 1714 *hinterm damm aufs Westerfeld*; Kontraktb 1741 *Hinter Damm*. — *Dam*, se Bd. X.

Dyndbjerg [ˈdø·nˌba·x]. 1768 (Afskr.) SA C XIII 1 Nr. 213 *Dönberg*; Kat *Dödenberg*. — Udtalens [ø·] er opfattet som ty. „Überlänge", og Forleddet er derfor gengivet ved *Dö1en-* i Kat. Navnet *Dyndbjerg* forekommer ogsaa i Nordslesvig (DS IV 476).

Fredagsager. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *freytag Acker*; U Sl. 18. Aarh. *Freitag Acker*. — *Fredags-* og det usammensatte *Fredagen* forekommer af og til i nordiske Stednavne, men Anledningen til Navnene er uklar og næppe i alle Tilfælde den samme. Gunnar Knudsen antager, at et bornholmsk *Fredagsager*, der nævnes som Kirkejord i Landebogen 1569, kan have Navn af, at Indtægterne af den er anvendt som Vederlag for Prædiken om Fredagen (NoB 1934 104 ff; DS X 246), og en *Fredagsbæk* i Viborg Amt, der nævnes flere Gange i 15. Aarh., formoder Gunnar Knudsen kan være en Bæk, hvor der fangedes Fisk til Fredagsspise (DS IX 123). Navnet *Fredagsbäcken* forekommer ogsaa i Sverige (SOV XIV 107), og *Fredagsvik* optræder to Steder som Gaardnavn i Norge (NG XIV 58, XVI 277). *Fredagen* kendes som Sønavn i Sverige, og *Fredagsputten* er en lille Sø i Norge (Hellq. Sjön. I 141). Gaardnavnet *Fredagstomten* i Bohuslän antages maaske at kunne have Navn af den Dag, Rydningen blev afsluttet el. lgn. (OGB III 31). Andre sv. Eksempler er Skærnavnet *Fredagen* (SIOD III 24), *Fredagsåsen* (SOÄ XIII 90 f., 129), *Fredagsberg* (Hellq. Sjön. VI 8), *Fredagsdammen* (OGB V 126) og *Fredagsholmen* (OGB XVIII 176). Det kan ogsaa nævnes, at der i Nyland findes et finsk *Perjantaisaari* „Fredagsøen" (Nyl. ön. II 90). I England er *Friday* et ret almindeligt Element i Stednavne og *Frigedæg* forekommer allerede i oeng. Tid. Det usammensatte Navn og eventuelt nogle af Sammensætningerne hentyder ifl. EPNS XXV 187 til ufrugtbar Jord paa Grund af Fredagens Rolle som Fastedag. Sandsynligvis skal nogle af de nordiske Navne opfattes paa samme Maade.

Frisled [*fri·sˈhèg*]. Kontraktb 1752 *Friesbey*; U Sl. 18. Aarh. *Friesheck Lücke*; Kat *Friesheck*. — Se under *Frisled* i Soltbro.

Fælled. Kontraktb 1700 *üf der fälge*; Kontraktb 1729 *auf der Fehle*. — I Østermark. *Fælled*. se Bd. X.

?Fælleddam [*fèldam*]. Kat *Felldamm*. — Nordøst for Byen. Forleddet kan være *Fælled* eller *Fælde*; se Bd. X.

Gedebjerg [ˈxi·ˌdˌba·x]. 1769 SA C XII 1 Nr. 213 *Gedberg*; U Sl. 18. Aarh. *Gedebre*; Kat *Gierberg*. — Formen i U Sl. 18. Aarh. kunde tyde paa, at Navnet er af samme Oprindelse som *Gedebred* i Kollerup; se p. 485. Der er ikke topografisk Sammenhæng.

Gilsten. Kontraktb 1716 *norder Gullestein*; Kontraktb 1739 *Gillsteen*; Kontraktb 1730 *Ostergild-Stein*; U Sl. 18. Aarh. *Süder Gilstein*; U 1847 *Gilsteen*. — Ifl. Kontraktb ligger *Gillsteen* i Østermark og *Ostergild-Stein* i Vestermark. — Snarest af Sb. *Gilde*. Et *Gildestennszaggee* nævnes i MB fra Herlufsholm S., V. Flakkebjerg H. (Kristian Hald, Stednavne og Kulturhistorie p. 43).

Glætskov [*klèša*]. Kontraktb 1716 *Gl(a?)ßschawer*; Kontraktb 1739 *klein Glät-Schuffell*; c. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Glattschoel Mohr, Glattschol Mohr*; U Sl. 18. Aarh. *Glattschoel*; 1811 [to Dok] SA C XII 1 Nr. 213 *Glätschar, Glatschar*; 1818 ib. *Glätschar*; U 1847 *Glättschar*; Kat *Gleschau*. — Lille, firkantet Agerstykke. Navnet er i flere af Kilderne og i den moderne nty. Udtale omdannet og forvansket paa

forskellig Vis, men synes at forudsætte et **Glæt(te)skovl*, hvis første Led er Vb. **glætte, glatte*, fra ty. *glätten*. Det maa være et Sammenligningsnavn, rimeligvis med samme Betydning som jy. *Glatneskovl*, Betegnelse for en Skovl, hvormed Tørvedyndet glattes ud paa Jorden eller i Formen; se Feilb. Till. under *glatteskovl*.

Graveng. Kontraktb 1719 *Grau-Eng.* — Formodentlig den indgrøftede Eng. Jfr. *Graveng* DS V 89 og *Grabwiese* ovfr. p. 129.

Grusager. Kontraktb 1733 *den Gruß-Acker*; Kontraktb 1752 *Nieder Grus-Acker*; Kat *Grusacker*.

Grusbjerg. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213, U Sl. 18. Aarh. *Grusberg*; 18. Aarh. SA C XII 1 Nr. 213 *daß Sand Berg aufs Norder Feld.* — *Grusbjerg* ligger Nord for Byen og er efter al Sandsynlighed samme Lokalitet som *Sand Berg*.

Grøneng. Kontraktb 1740 *Grön-Eng*; U Sl. 18. Aarh. *Oster Grün Eng*; Kat *Gröneng*.

Ham [*də ham*]. U 1847 *die kleine Hamm*; Kat *Hamm*. — Tre Lokaliteter i Kat. *Ham*, se Bd. X.

Hans Lassens Barg [*hans'lasəns,ba·x*]. Kat *Hans Lassens Barg*.

Hatlyk [*'ho·d,lÿg*]. U 1847 *Hattlücke*; Kat *Hotlück*. — Areal, der løber ud i en Spids. Jfr. *Hoot* p. 148 og *Hatvig Sig* p. 283.

Havekærslyk. U Sl. 18. Aarh. *Havekiers Lücke*. — *Have*, se Bd. X.

Hedekoppel. Kontraktb 1730 *in die Heide-Coppel*; U 1847, Kat *Heidekoppel*.

Heidelyk [*'haidə,lÿg, 'hairə,lÿg*]. Kat *Achterste Heidelück, Vörste Heidelück*.

Hintertoft. Kat *Hintertoft*.

Holleshøj [*hòləs'hy·*]. Kat *Holleshye*. — Antagelig af Mandsnavnet sønderjy. *Hollen*, glda. *Halfdan*, med Svind af *n* foran *s* ligesom i *Holdesmose* DS VII 23.

Holmlyk [*'hòlm,lÿg*]. U Sl. 18. Aarh. *Holm Lücke*; Kat *Holmlück*. — *Holm*, se Bd. X.

Holtkoppel. (Her?) U Sl. 18. Aarh. *Holtzland-Nordeste Lücke, Mittelste Lücke*; U 1847 *Norderholzkoppel, Süderholzkoppel*; Kat *Holtkoppel*. — *Holt*, se Bd. X.

Holvejsrønne [*hòlvəs'rən*]. U Sl. 18. Aarh. *Hollweg Ro(un?)*; Kat *Hollwegsrönn*. — Af jy. *Holvej* „Hulvej".

Huuskoppel [*'hus,kùbəl*]. Kat *Huuskoppel*. — To Lokaliteter i Kat. Nty. *Huus* „Hus".

Hælde. Kontraktb 1759 *auf dem Hell*. — *Hælde*, se Bd. X.

Høelle. Kontraktb 1700 *Häuell*; Kontraktb 1729 *Heu Ell*. — Eng.

Iversmark. Kontraktb 1752 *Ivers-Marck*. — Af Mandsnavnet *Iver*.

Jennesager. Kontraktb 1700 *Jennes Acker im wester felde*. — Af Plantenavnet *Ene* „Juniperus communis", kendt fra Angel i Sammensætningen *Jenbær* (Jenssen-Tusch p. 118), eller muligvis af et tilsvarende Kollektiv. Kollektivet antages at indgaa i *Enesager* og andre bornholmske Navne (DS X 154).

Jordtwisch [*'jòd,vìš*]. — Har ifl. Opt 1933 Navn efter Ejeren.

Kirkebro. Kontraktb 1716 *bey der Kirchbrück*: Kontraktb 1744 *bey der Kirchen-Brücke*.

Kirkesti Ager. Kontraktb 1700 *Karckstieg Acker*.

Kleinelyk. Kat *Kleine Lück*.

Kockebarg [*kùbəl'ba·x*]. Kat *Kockebarg*. — I Udtalen er Forleddet opfattet som *Koppel*, men den beror antagelig paa en Omtydning, og den oprindelige Form er uvis.

Koldmose. U Sl. 18. Aarh. *Kolmos, Kollmoos*.

Koppel. Kat *Koppel*. — *Koppel*, se Bd. X.

Kragager. Kontraktb 1700 *Kragacker üf der fälge*; Kontraktb 1729 *Krackacker*. — Fuglenavnet *Krage*.

Kravsted Lyk. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Krafstedt Lücke*. — Antagelig et glda. **Krakœstath* med Synkope af den tryksvage Vokal og paafølgende Overgang af Lydforbindelsen *aks* til *avs* (Kort Fm Nr. 60), jfr. den tilsvarende Overgang af glda. *ak(œ)l* til *avl* i Landsbynavnet *Kravlund* (1179(?)—92 (Løgumb.) *Krakelundt*) DS V 647. Forleddet kan være Fuglenavnet *Krage* eller maaske snarere Vb. jy. *krage* „stille halvtør gravet (skåren) Tørv op i Bunker på 7 til 11 Stykker, 2 i hvert Lag" (Hagerup[2]); i Valsbøl bruges Ordet ifl. Feilb. om at sætte

Tørv i smaa Stakke med fem i hver. Vb. antages at indgaa i nordslesvigsk *Kragsted* og *Kragstykker*; se DS VI 80, hvor det oplyses, at ogsaa Sb. *Krage* „lille Tørvestak" er kendt fra Mellemslesvig.

Kulager. Kontraktb 1716 *Kuhlacker.* — *Kule*, se Bd. X.

Kälwertoft [ˈkèlvəɹˌtòfd]. Kat *Kälbertoft.* — Nty. *Kälwer-* „Kalve-".

Langelyk [laŋəˈlỳg]. Kat *Langelück, Süder-Langelück.*

Ledpæl [ˈhègˌpå·l]. Kontraktb 1716 *Lewpell*; Kontraktb 1752 *Dwer Leypell*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Ley-Pehl*; U Sl. 18. Aarh. *Leypehl Lücke*; Kat *Heckpaal, Heckpall.* — Areal ved Vejen til Bistoft nær Grænsen til denne By.

Lerbjerg [ˈle·mˌba·x]. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Lerberg*; U Sl. 18. Aarh. *Leerberg*; U 1847 *Lehmbergkoppel*; Kat *Lehmberg.*

Lesbenager. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Lesbenacker*; U Sl. 18. Aarh. *Lesbeen Acker.*

Lilleblok. Kontraktb 1718 *dem kl. Block*; Kontraktb 1758 *das kleine Block.* — Stednavn?

Lilleeng. Kontraktb 1759 *die Kleine Wieße auf dem Hall.* — Stednavn?.

Lilletoft. U Sl. 18. Aarh. *Klein Toft.*

Lykager. Kontraktb 1700 2 *Lück Ackern*; Kontraktb 1716 *Oster Lük Acker*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Lück-Acker*; U Sl. 18. Aarh. *Osterlück Acker, Wester Lück Acker*; 1801 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213. *Lyk Ager.* — *Lyk*, se Bd. X.

Maj. 1823 SA C XII i Nr. 213 *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Markskel [ˈmèɹgˌšèl]. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *auf Marchschell*; U Sl. 18. Aarh. *Marckschel*; Kat *Hinter-Markschall, Vorder-Markschall.* — Paa Grænsen til Lille Solt. Paafaldende er den nty. Udtale [*mèɹg-*] for ventet [*ma·g-*].

Mühlenbrückfeld. Kat *Mühlenbrückfeld.* — Se *Møllebro* under Bebyggelsesnavne.

Møllebjerg. Kontraktb 1752 *Mühlen-Berg.*

Möllermoor [*møləˈmo·ɹ*]. 1809 SA C XII 1 Nr. 213 *Müllermocr*; Kat *Möllenmoor.* — Nty. *Möller* „Møller". Antagelig Gengivelse af et da. **Møllermose.*

Norderstraat [*nùɹdəɹˈsdrå·d*]. — Nedlagt Vej.

Nylyk [*ni:ˈlỳg*]. U Sl. 18. Aarh. *Neue Lücke*; U 1847 *Nielücke*; Kat *Nielück.*

Nørrelyk [ˈnùɹdəɹˌlỳg]. U Sl. 18. Aarh. *Norderlücke*; Kat *Norderlück.*

Nørremark. Kontraktb 1730 *aufs Norder Feld*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *auf das Norder-feld.*

Nørretoft. U Sl. 18. Aarh. *Norder Toft.*

Pennesager. Kontraktb 1729 *Pennes-Acker*; c. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213, U Sl. 18. Aarh. *Pennes Acker.* — I Østermark. Af Sb. *Penning*; se under *Penneshøj* p. 135.

Penneshøj. Kontraktb 1716 *Pennershoye.* — Forleddet er formodentlig det samme som i foregaaende Navn.

Saltbod. Kontraktb 1744 *solt Boy*; U Sl. 18. Aarh. *Solt Bude.* — Agerjord. Næppe en Sammensætning med Landsbynavnet *Solt*, men Appellativet *Saltbod.* Ordet kan her ikke have den almindelige Betydning „bod, hvor der tilvirkes og (ell.) sælges salt" eller „bod, hvor fisk renses og nedsaltes" (ODS), men maa antagelig betyde „Bod, hvor Salt opbevares". Det samme gælder Navnet *Saltbo* i Sønderhoo V., Hassing H., ifl. Sv. Aakjær et oprindeligt *-bod* (Landet mod Nordvest — Thy og Vest Han Herred p. 96).

Schoosterwisch [*dəˈšo·sdəɹˌvìš*]. — Nty. *Schooster* „Skomager".

Schullyk. Kat *Schullück.* — Hører ifl. Kat til Skolen i Estrup.

Schulwiese. Kat *Schulwiese.* — Ved *Schullyk.*

Siewerlyk. Kat *Sieverlück.* — Se under *Siewerstraat* p. 186.

Skipdøbbel. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Schipdöppel.*

Skovlyk. U Sl. 18. Aarh. *Die Schaulücke, Norder Schaulücke, Süder Schaulücke.*

Skump. Kontraktb 1759 *das schump im wester-Felde.* — *Skump*, se Bd. X.

Sletholm. Kontraktb 1716 [to Dok] *schlettholm, wester schlettholm*; c. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Gr. Schletholm*; U Sl. 18. Aarh. *Schlet Holm lücke.* — Adj. *slet* „jævn" eller Sb. *Slet*, hvorom se Bd. X.

Smedkoppel [ˈsmæ·ˌkùbəl]. — Nty. *Smed* „Smed".

Smørtoft [smɔ̀ˈtòfd]. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Schmertofft*; U Sl. 18. *Schmer Toft*; Kat *Smörtoft.* — Sb. *Smør*, antagelig sigtende til Stedets Frugtbarhed.

Sparreborg [ˈsba·(ɹ)ˌbùɹ(x)]. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Sparr-Berg*; U Sl. 18. Aarh. *Sparreburg Lücke*; Kat *Sparrborg.* — Stort Agerareal mellem Byen og Kollerup Skel. Af jy. *Sparre* „Spurv". Udtalen er paavirket af Hty.

?Stakkerblok. Kontraktb 1716 *süder stackerblecklerpiele* (*stocker-*?). — Mindst to Navne er sammenskrevet i denne forskrevne Form; *-lerpiele* er Navnet *Ledpœl* ovfr.

Stenbro. Kontraktb 1739 *bey der Stein-Brug.*

Stenhøj. U Sl. 18. Aarh. *Steenhöy*; Kat *Steenhye.*

Stensager. Kontraktb 1700 *2 Stens und 2 Süder Acker*; Kontraktb 1729 *die 2 Steens- und 2 Süder Ackern*; Kontraktb 1739 *Stein Acker.* — I Søndermark.

Stiager. Kontraktb 1730 *Süder Steg-Acker.* — I Østermark.

Stisbjerg [ˈsdisˌbɑ·x]. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Stiesberg*; U Sl. 18. Aarh. *Stiesberg lücke*; Kat *Stiesbarg.* — Syd for Byen ved Vejen til Bistoft. Af Sb. *Sti.*

Stubeng. Kontraktb 1716 *stub Eng*; Kontraktb 1729 *Stub Eng.*

Stublyk. Kat *Stofflück.*

Stærsig [*sdesix*]. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Stersieg*; U Sl. 18. Aarh. *Stersick lücke*; Kat *Sterrsig.* — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Sværtkule. Kontraktb 1752 *schwartze Kull*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Schwerdt-Kuhl*; c. 1768 (Afskr.) ib. *Schwärdt Kuhl*; 1769 ib. *Schwerd-Kuhl*: U Sl. 18. Aarh. *Schwert Kuhllücke*; Kat *Schwatkuhl.* — Trods Skrivemaaden i Kontraktb maa Forleddet være et oprindeligt *Svært(e)-*, der i Kat er omtydet til nty. *swatt* „sort". Af Sb. *Sværte*, der antagelig ogsaa indgaar i det bornholmske *Sværtebakke* (DS X 375). Det har i Sværtkule samme Betydning som sv. *svärta*, der i Stednavne bruges i Betydningen „sort Jord, jernholdig Mosejord"; se f. Eks. *Svärtemossen* SOÄ VII 1 p. 277, *Svärtekällan* OGB IX 181 og *Svärttjärn* OGB I 143. Eksempler paa Ordet i Navne fra den skaanske Landebog findes OUÅ 1955 p. 19.

Süderlyk. 1816 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *die Süderlücke*; Kat *Süderlück.*

Süderstrasse. U Sl. 18. Aarh. *in der Süder Straße.*

Sønderager. Kontraktb 1700 *2 Süder Acker*; Kontraktb 1716 *süder Acker*; Kontraktb 1744 *süderst Acker.*

Sønderhjørne. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Süder Hörn*; U Sl. 18. Aarh. *Süderhörn-Lücke.*

Søndermark. Kontraktb 1700 *im Süder felde*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *auf dem Süder felde.*

Sønderskov. 1801 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *die Lücke Synderskov.*

Søndertoft. U Sl. 18. Aarh. *Süder Toft*; U 1847 *Südertoft.*

Thomas Hans Ager. Kontraktb 1730 *ins Wester Feld Thomashans-Acker.*

Toftkoppel. U 1847 *die Toftkoppel.*

Tranborg. U Sl. 18. Aarh., 1816 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Tranburg.* — Agerjord. Af Fuglenavnet *Trane*; jfr. m. H. t. Betydningen *Sparreborg* ovfr.

Trankær [ˈtrå·nˌkæ·ɹ]. U Sl. 18. Aarh. *Trankier*; U 1847 *Norder Trankier, Süder Trankier*; Kat *Trane kjer.* — Ved *Trankær* i Lille Solt. Af Fuglenavnet *Trane.*

Tummelshøj. Kontraktb 1733 *Tommell (Tannell?) Hoy*; 1771 SA C XII 1 Nr. 213 *Tummels-Hoy.* — Forleddet er antagelig det samme som i *Tummelsbjerg* paa Rinkenæs, der ifl. DS VI 528 snarest indeholder et Personnavn, muligvis glda. *thumal, thumul* „Tommelfinger", anvendt som Tilnavn. Som Tilnavn optræder det af vn. *þumall* afledte vn. *þumli* og fsv. *Thumble.* Tilnavnet antages at indgaa i flere no. og sv. Stednavne, bl. a. no. *Tommelstad* og sv. *Tummel-*

sta (Lidén i NoB 1926 77 f. med Litt.-Henv.); ogsaa sv. *Tumleberg* forklares af dette Navn (SOSk II 22). I andre Navne, bl. a. det usammensatte no. *Tomle*, foreligger ifl. Lidén l. c. Appellativet *pumall*, og Lidén nævner Muligheden af en oprindeligere topografisk Betydning af Ordet; jfr. det nærbeslægtede lat. *tumulus* „Jordhøj". Rimeligere er det dog at tænke sig, at Ordet som Led i Stednavne forudsætter Betydningen Tommelfinger, idet Ord med denne Betydning af og til forekommer som usammensatte Stednavne eller som Forled i Sammensætninger. Eksempler er sv. *Tummen*, Navne paa Skær i Bohuslän, det ene antagelig identisk med *Þumla* i Skjaldekvad fra c. 1060, der kan opfattes som Akk. Plur. af *þumall* (OGB IV 59), *Tumblingsängen* i Finland, af sv. Dial. *tumling* „Tommelfinger" (Granlund, Östnyländska Ortnamn p. 328), *Tommelfingerhullet* paa Samsø (MB 1683 *Thommelfingre*, DS I 69), og *Tomtot* i Ribe Domkirkes Lands. (RO 1300—20 *Thomtot*, DS V 39), utvivlsomt, som antaget af Skautrup (SoK 1932 p. 112) med Betydningen „Tommeltot".

?Tyrballe. U 1847 *Thyrballig*; Kat *Tarreballig*. — I Kat er Forleddet forstaaet som Plantenavnet jy. *Tadder* „Boghvede".

Ulvekule [ˈ*ulə*ˌ*ku·l*]. C. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Uhlekuhl, Uhlekuhls Ende*; U Sl. 18. Aarh. *Uhlekuhl, Uhlekuhl Lücke*; Hagerup² 103, Kat *Ullekuhl*. — Sb. *Ulvekule* „Ulvegrav".

?Ulvestubbe. Kontraktb 1716 *wolfsstubbe*; Kontraktb 1744 *Wolffstübbe*. — Formen i Kontraktb 1744 er snarest Fejl for *-stubbe*.

Vanrad. Kat *Wanröi*. — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

?Vesser. Kontraktb 1729 *2 Kl. Ackern im weßer*. — I Østermark.

Vestermark [*vèsdəɹˌfèld*]. Kontraktb 1700 *im wester felde*; Kat *Westerfeld, Hinter-Westerfeld, Vorder-Westerfeld*.

Vestertoft [*vèsdəɹˈtòfd*]. U Sl. 18. Aarh. *Wester Toft*; Kat *Westertoft, Wester-Toft*.

Vollestoft. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Wollers-tofft*; U Sl. 18. Aarh. *Wolles Toft*; 1816 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Wellestoft*; Kat *Wollestoft*. — Af Mandsnavnet *Ole*, jy. *Volle*.

Vraabjerg [ˈ*vròˌba·x*]. U Sl. 18. Aarh. *Wraberg*; Hagerup² 109 *Vråbjærg*; Kat *Wraabarg*. — Ved en Krumning af Grænsen til Bistoft. *Vraa*, se Bd. X.

Vøggersig [ˈ*vèxəˌsix* el. ˈ*vỳxəˌsix*]. Kontraktb 1739 *Wockersig Poll*; 1801 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 213 *Vöggersieg*; 1818 ib. *Wüggersick*; Kat *Wöggersick*. — Plantenavnet jy. *Vøgger* „Vidjer" (ODP II 507 f.). *Pold*, se Bd. X.

Ærtager Maj. Kontraktb 1716 *Erdackermaye*.

Østerdam. U Sl. 18. Aarh. *Oster Teich*.

Østermark [ˈ*o·sdəɹˌfèld*]. Kontraktb 1700 *im Osterfelde*; Kat *Osterfeld*.

Østertoft. U Sl. 18. Aarh. *Ostertoft, Oster Toft*.

Kollerup.

Aakær [*òkjè* ˈ*òˌkiæ·ɹ*]. Jb 1822 *Aukier, Auskier*; Jb¹ 1822 *Aukier, Wester-Aukier*; Kat *Aukjer*. — Eng ved Bondeaa.

Abildholm [ˈ*abəlˌhòlm*]. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Apfel-Holm, Oster Apfel Holm*; Jb 1822, Kat *Appelholm*.

Akkeballe [ˈ*agəˌbalix*]. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Ackerballig*; Jb 1767 *Acker ballig*; Jb 1822 *Akkeballig*; Jb¹ 1822 *Akebal-lig*; Kat *Ackerballig*. — Forleddet er maaske Mandsnavnet glda. *Akki* (DgP), men kunde ogsaa være et oprindeligt **Aakær-* med tidlig Vokalforkortelse; jfr. *Akkeryde* p. 146. Stedet ligger langt fra *Aakær* ovfr., men støder op til en Engstrækning ved samme Aa.

Arholt [ˈ*oˌɹˌhòld*]. Kontraktb 1691 *Arholt*; Kontraktb 1702 *Arrholdt*; 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Ahrholt*; 1766 (Afskr.) ib.

Hoy Ahr-Holt, Ahrholt Loch; Jb 1767 *Arholt, Arholtz, Hoy Arholt, Arholt Mohr*; VSK Orig 1780 *Høye Aarholt*; Jb 1822 *Ahrholt, Hu-Ahrholt, Ahrholtheck, Hinter-Ahrholt*; Kat *Hinter-Ahrholt, Ober-Ahrholt, Klein Ahrholt, Hoch Ahrholt, Lang-Ahrholt.* — Agerjord ved Skov. Forleddet er muligvis et ældre **Arn*(*a*)-, Stamform eller Gen. Sg. el. Pl. af Fuglenavnet *Ørn*, med Svind af *n* i Trekonsonantgruppe. En anden Mulighed er dog en Sideform glda. **ari*, samme Ord som vn. *ari*. Paafaldende er den nty. Udtale med [*o*·] for ventet [*å*·]; den beror antagelig paa en Fejlhuskning.

Asmusbjerg [*asmùsˈba·x*]. Jb 1767 *Wester Aßmus Berg, Oster Aßmus Berg;* Jb 1822 *Rasmusbierre*; Kat *Asmus Barg.* — Forleddet er antagelig, som det er forstaaet i Jb 1822, *Asmus*, en sønderjysk Form af Mandsnavnet *Rasmus* (Kok II 5). Efter Beliggenheden kan *Asmus-* ikke være en Sammensætning paa *-mose*.

Bolkenseng. 1742 SA C XX 1 Nr. 214 *Bolckens Eng*; Kontraktb 1743 *Bolkens Eng*; Jb[1] 1822 *Borkenseng*; Kat *Bodenseng.* — Antagelig af Tilnavnet glda. *Bolken* (DgP II under *Boleken*), kendt fra Flensborg og Ribe i 15. Aarh.

Bredsig [ˈ*bre·dˌsix*]. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Breede-Sick*; Kontraktb 1753 *Bredesick May*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Bredsteig Hoy*; 1767 ib. *Bredsick May*; Jb 1767 *Brede Sick Höy*; Jb 1822 *Norder-Bresieg, Süder-Bresieg*; Kat *Norderbresig, Süderbrezig.*

Brændstub. Jb 1767 *Brennstoff.* — Forleddet er Ptcp. af Vb. *brænde*. Samme Navn forekommer paa Als (DS VII 111).

Bugt [*baud*]. Jb 1767 *Bogt Acker, Süder Bogt acker*; 1767 SA C XII 1 Nr. 214 *in der sogenannte Baute*; Jb 1822 *Baut, Hinter-Baut*; Kat *Baut.* — Agerjord ved Sognegrænsen til Husby, der har en Krumning paa dette Sted.

?Buntrumholm. Kontraktb 1712 *Buntrunholm*; Kontraktb 1747 *Buntrum-Holm.* — Eng.

Bygbjerg. Jb[1] 1822 *Bückbiere.* — Af Plantenavnet *Byg*.

Bækkum [*bègùm*]. Kontraktb 1753 *Becken*; Kontraktb 1757 *Beckem in Gammeldamm*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Beckenwisch*; Jb 1822, Kat *Beckeng.* — Ved Grænsen til Estrup og antagelig i topografisk Forbindelse med *Bækkum* i denne By; s. d.

Damsmaj. Kontraktb 1702 *Osterdams May*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Dams May, Damms May.* — *Dam*, se Bd. X.

Damsted [ˈ*damˌsdœ·d*]. 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *beym Damstedt*; Jb 1767 *daß Damstette*; Jb 1822, Kat *Dammstedt.* — To Lokaliteter i Kat. Se Bd. X under *Dam*.

Deggerhøj [*dègəˈhy·*]. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214, Jb 1767 *deeger Hoy*; VSK Orig 1780 *Deger Høy*; Jb 1822 *Decherhü*; Kat *Decherhy.* — Skrivemaaden i Jb 1822 og Kat forudsætter en da. Udtale med [*x*]. Af samme Oprindelse som *Deggerhøj* p. 257.

?Doveng. Jb 1822 *Dove*[*e*?]*ng*; Jb[1] 1822 *Doveneng*; Kat *Doveng.* — Forleddet er snarest et Ord beslægtet eller identisk med no. Dial. *dov*(*e*) „blød, bævende Grund" (Aasen), sv. Dial. *dåva* „stillestaaende Vand" etc. Herhen hørende Ord, der indgaar i adskillige sv. Stednavne, er udførligt behandlet af E. Brevner, Sydöstra Närkes sjönamn p. 87 ff. Blandt beslægtede Ord er ifl. Brevner ogsaa jy. *Dob* „en bred lavning i mærskenge", *Dobber* (Pl.) „de 10—20 al. brede engdrag og mosestrimler ...der gennemskærer hedelandet på den nordlige del af Jylland" (Feilb.).

Dæmning. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *bey der Dämmung*.

Elvraa [*èlbrù*]. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Elwra*; 1750 ib. *Ell Wra*; Jb 1767, Jb 1822 *Ellwra*; Kat *Ebroe.* — Om Overgangen *vr* > *br* i Efterleddet se under *Foldbro* p. 172.

Eskær [ˈ*iš*ˌ*kiœ·ɹ* (ˈ*is*-?)]. Kontraktb 1723 *Esckehr*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214, Jb 1822 *Jskier*; Kat *Iskier.* — Trænavnet *Esk*.

Eskærskilde [*išəsˈke·l*]. Jb 1767 *Eßscherß Keell*; Jb 1822 *Jskierkahl*; Jb[1] *Jskierkehl*; Kat *Iskjerkehl.*

Gaasholm [ˈ*xo·sˌhòlm*]. Kontraktb 1691 *Goßhollm*; Kontraktb 1712 *Großholm*; Kon-

traktb 1747 *Groß Holm*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Gosholm*; Jb 1822 *Goos-Holm, Grosholm*; Jb[1] 1822, Kat *Goosholm*.

Gammeldam [*xaməl'dam*]. Kontraktb 1721 *Gammel-Damm*; Jb 1767 *Gammel dam*; Kat *Gammeldamm*. — Eng.

Gammellyk. 1750 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Gammel-Lücke, in den Gammel Lücken*; Jb 1767 *gammeluck*; Kat *Gammellück*.

Gammeltoft. Jb 1822 *Gammeltoft*; Jb[1] 1822 *Gammel-Tof*.

Gedebred [*'gi·ɹ|ba·x*]. 1742 SA C XII 1 Nr. 214, Kontraktb 1743 *Geedebreed*; Jb 1822 *Gierbiere*; Kat *Gierberg*. — Antagelig det almindelige Marknavn *Gærdebred*, oprindelig et Appellativ med Betydningen „Strækning langs et Gærde". Navnet omtydes ofte paa forskellig Vis, og her maa Forleddet tidligt være forstaaet som Ordet *Ged*. Samme Omdannelse synes at have fundet Sted i *Gærdebred* paa Sundeved (Jb 1715 *Giedbre* etc.) og Als (1771 *Gied-bred*); se DS VII 44, 322. Efterleddet er omdannet til *-bjerg*, nty. [*ba·x*]. Udtalens [*g*] for ventet [*x*] kan skyldes Paavirkning fra Hty; den paagældende Meddeler talte ikke Nty. som Barn.

Halbeteich. Jb 1767 *der Halbe teig*. — Stednavn?

Ham [*ham*]. Kat *Hamm* — *Ham*, se Bd. X.

Heidekoppel. Jb. 1822, Kat *Heidekoppel*.

Henkensled. Kontraktb 1691 *Henckens Ley*. — I Vestermark; jfr. *Henkenslyk* p. 48.

Hesselhøj [*'hìsəl|hy·*]. 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *Hisselhoy*; Jb 1767 *Haßelhoy*; Jb 1822 *Hisselhü*; Kat *Hisselhy*.

Hintertoft. Jb 1822 *Hintertoft*; Kat *Hinter Toft*.

Holt. Kat *Vörste Holt, Achterste Holt*. — *Holt*, se Bd. X.

Holtkoppel [*'hòld|kùbəl*]. Kat *Vörste Holtkoppel*.

Holtwisch. Kat *Holtwisch*.

Holzlyk. Jb 1822, Kat *Holzlück*.

Holzschift. Jb 1822 *Holzschicht, Holzschift*.

Hussted [*'hu|sdœ·d*]. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *2 Acker Husstedt genannt*; Jb 1767 *Hustette*; Jb 1822 *Hausstedt*; Kat *Hustedt*. — Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Huustoft [*'hu·s|tofd*]. — Nty. *Huus* „Hus".

Høgholt [*'hø·x|hòld*]. Jb 1767, Jb 1822 *Högholt*; Kat *Höchholt*. — Fuglenavnet *Høg*.

Jacobsenslyk. Kat *Jacobsens Lück*.

Jensenstoft. Jb 1822 *Jensens Toft*.

Jumfernstieg [*'jùmfəɹn|sdi·x*]. — Vej ved Skov paa Grænsen til Satrup S. Af nty. *Jumfer* „Jomfru"; Opkaldelse efter det udbredte ty. Gadenavn *Jungfernstieg* (jfr. Mensing II 1056).

Kalstoft [*kals'tòfd, 'ka·(ɹ)ls|tòfd*]. Jb 1767 *Kalßtofft*; Afskr. af Jb 1767 *Kalles thoft*; Jb 1822 *Kallstoft*; Kat *Callstoft*. — Antagelig af Mandsnavnet sønderjy. *Kalle* (DgP under *Kalli*). Udtalen [*kals'tòfd*] maa være den genuine.

Kelum. 1766 (Afskr.) SA C XX XII 1 Nr. 214 *Kahlum*; Jb 1767 *Keelum*. — Maaske af *Kilde* og *Holm*, der undertiden som Efterled kan faa Formen *-lum*.

Kil. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *auf Rehberg und den Kiehl*. — Om *Kil(e)* se Bd. X.

Kirkelyk. Kontraktb 1730 *die Kirch Lücke*.

Kirkesti. 1767 SA C XII 1 Nr. 214 *auf Kirchsteig*; Jb 1767 *beym Kirchsteg*.

Knobbereng. Kontraktb 1732 *Knopffer-Eng*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Knobereng*; Jb 1822 *Knoffereng*; Kat *Knofflereng*. — Af Adj. *knubberet* „ujævn"; jfr. *Knubberdelk* p. 252. Navnet forekommer ogsaa i Nordslesvig (DS V 90, 208).

Kog. Kontraktb 1758 *Kog im Holtze*; Jb 1822 *Kog*. — Eng. *Kog*, se Bd. X.

Koldkær [*ko·kjè, 'ko·|kiœ·ɹ*]. Kontraktb 1691 *Kohlkiehr*; Kontraktb 1753 *Kuhl-Kier*; Jb 1822 *Kehlkier, Kohlebiere* [sic]; Jb[1] 1822 *Kahlkier*; Kat *Kokjer*. — Snarest af Adj. *kold*. Udtalen er paavirket af Skrivemaaden i Kat.

Kollerupskov. VSK Orig 1780, Gst 1858 *Kollerup Skov*; Kat *Kollerupholz*. — Se *Kollerup* under Bebyggelsesnavne.

Kolyk. Kontraktb 1691 *in der Kohlücken*;

1743 SA C XII 1 Nr. 214 *jn der Kuh-Weyde*; Kontraktb 1746 *in ihrer so genandten Kuh-Kolcke*; 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *in Oster und Wester Kohlücke*; Kontraktb 1758 *in der Kuhlücke*; Jb 1822, Kat *Kolk*.

Kragtornager. Jb 1767 *Krag dorn Acker, Norder Kragdorn Acker.* — Plantenavnet *Kragetorn* „Ononis" (ODP II 136).

Kællingroj [*kèlǝŋˈrâi ˈkèlǝŋˌrâi*]. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Kieling Roi, Killingroi*; Jb 1767 *Kellingroy*; Jb 1822, Kat *Kellingroi.* — Støder op til *Kællingroj* i Oksager p. 209

Langager. Kontraktb 1702 *Langhager*; Jb 1767 *Lang Acker, Lange Acker.*

Langballe. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Langballe, Lang ballig*; Jb 1767 *Langeballig.*

Langhøvl. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Langhöfet;* Jb 1822 *Langhöwel;* Kat *Langhewel.* — Eng. Sammenligningsnavn.

Lappedam [*labˈdam, labəˈdam*]. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *die Wiese Laperdam*; Jb 1822 *Lappdamm, Lappedamm*; Jb[1] 1822 *Lappedamm Mohr*; Kat *Lappedamm.* — Af Sb. Lap „lille Stykke", i Ænyda. ogsaa i Betydningen „Odde, Næs" (Kalkar). I den sidste Betydning forekommer Ordet bl. a. i Lyder Høyers Beskrivelse af Grevinge Sogn (2. Udg. p. 128): Byen ligger ude paa *Lappen eller Odden*; jfr. *Lappen* ved Helsingør (DS II 2). Om Ordet her kan sigte til højereliggende Stykke Land, der strækker sig ud i Mosen, fremgaar ikke tydeligt af Kortet. En anden Mulighed er, at Navnet kunde betegne Dammen som en Rest af en større Vandsamling. Jfr. sv. *Lappen*, en lille Sø, der er den sidste Rest af den betydelige ellers udtørrede Kafjärden (Hellberg i NoB 1942 p. 131 f.). Andre Eksempler paa *Lapp-* i sv. Stednavne er sammenstillet af Lidén i NoB 1935 p. 134.

Lavsmaj. Jb 1767 *Lorentz Mays acker*; Afskr. af Jb 1767 *Laus Mays Acker.* — Mandsnavnet *Lau(r)s*, ty. *Lorenz.*

Lortbæk. 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *Lorth-Beck*; 1766 (Afskr.) ib. *Lücke Lurth Beck genannt*; Jb 1767 *Lort Beck, Lorth Beck.*

Lunding. Kontraktb 1702 *Londing.* — Synes at være en ing-Afledning af Sb. *Lund*, hvorom se Bd. X; jfr. Landsbynavnet *Lunding* DS IV 101.

Lykager. Jb 1822 *Lückacker.* — Der kan maaske være topografisk Forbindelse med *Lykager* i Estrup. *Lyk*, se Bd. X.

Lykbjerg. Kontraktb 1691 *Süder Lückbarg*; Kontraktb 1721 *norder Lückbarg*; Jb 1767 *Luckberg*; Jb 1822 *Lückbiere*; Kat *Lückbarg.* — *Lyk*, se Bd. X.

Masseltorn. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Maßeldorn*; Jb 1767 *Maßell dorn.* — Sandsynligvis et ellers ukendt Navn paa Træet Navr „Acer campestre" med samme Forled som et andet Navn paa Træet, *Massiltræ*, kendt fra 1563. M. H. t. Efterleddet kan anføres, at *Navrtorn* kendes som Marknavn fra Fyn (ODP I 9).

Moselyk. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *die Mohr-Lücke*; Jb 1767 *die Mohß Lücke*; Jb 1822, Kat *Moorlück.*

Muskerhøj [*musəlˈhy·*]. Kontraktb 1723 *Muscherhoy*; Jb 1822 *Müschehü*; Kat *Muschehü.* — Agerjord, der støder op til Knobbereng. *Musker-* er snarest en Sammensætning paa *-kær*, muligvis et oprindeligt **Mosekær.*

Møllerstoft. 1767 SA C XII 1 Nr. 214 *in der sogenanten Müller Lücke, in des sogenanten Peter Möllers Lücke*; Kontraktb 1758 *Peter Möllers Toft*; Jb 1767 *Peter Möllers tofft*; Jb 1822 *Müllerstoft*; Kat *Möllers Toft.*

Mørkholt [ˈmỳɹgˌhòld]. Jb 1822 *Nörkholt* [sic]; Jb[1] 1822, Kat *Mörkholt.*

Norderlyk. Jb 1822 *Norderlück.*

Nørremark. Kontraktb 1723 *auff dem Norder-Felde*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *auf dem Norderfelde.*

Nørretoft [ˈnùɹdəɹˌtòfd]. Kontraktb 1732 *auf den Norder Tofft*; Kat *Nordertoft.*

Ostertoft [ˈo·sdəɹˌtòfd]. Jb 1822, Kat *Oster-Toft.*

Peter Lorenzens Holt. Kat *Peter Lornsens Holt.* — Agerjord ved Skov. Muligvis samme Lokalitet som *Peter Lorenzens Toft.*

Peter Lorenzens Toft. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Peter Lorentzens Toft.*

Piltoft [*pi·lˈtòfd, ˈpi·ltòfdəɹˌsdrå·d*]. 1766

(Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Pill-Toft, Piltoft*; Jb 1767 *Pielltofft*; Kat *Pieltoft.*

Preesterlyk. Kat *Presterlück.* — Tilhører Pastoratet. Nty. *Preester* „Præst".

Prædikestol. Kontraktb 1723 *ein Acker Predigstuhl*; 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Preedigstuhl.* — Navnet *Prædikestol* forekommer flere Steder paa Bornholm (se Registret i DS X), hvor det betegner Klipper eller store Sten. Som Navn paa Sten eller Klipper findes *Predikstolen* ogsaa flere Steder i Sverige; se bl. a. OGB III 236 og XVIII 220, SOÄ X 281 og XII 163 samt Ohlsson, Blekingskusten p. 183. Paa Færøerne er *Prædikastólur* et meget almindeligt Navn, brugt bl. a. om Klipper (Matras, Stednavne paa de færøske Norðuroyar p. 225). Ogsaa her kan Navnet fra først af have betegnet en stor Sten, maaske fordi Formen mindede om en Prædikestol eller fordi Hyrdedrengene brugte den under deres Leg.

Raabjerg [ˈrɔˌba·x]. Kontraktb 1691 *R(e?)hberg*; Kontraktb 1702 *Robargsieck*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Raberg, Rahberg, Rehberg*; Jb 1767 *raberg, Klein raberg*; Jb 1822 *Rabiere, Oster-Rabiere, Wester-Rabiere*; Kat *Raaberg, Oster Raaberg.* — Antagelig af Dyrenavnet *Raa.* Stedet ligger ikke ved nogen Grænse.

Ravnhøj. Kontraktb 1702 *bey Rabenhuy.*

Relledreng [*lilə*ˈ*drèŋ*, ˈ*lileˌdrèŋ*]. Kontraktb 1721 *Relle-dreng*; Kontraktb 1758 *Relledreng*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Rilledreng*; Jb 1767 *reelle dreng*; Jb 1822 *Reeledreng*; Kat *Lille Dreng.* — Agerjord. Navnet synes at være en Personbetegnelse **Relledreng*, der kan sammenstilles med jy. *Relleged* „pige, som render på gaden, rendetaske, gadetøs", af Vb. *relle* „om unge folks løben på gaden; være avlelysten" (Feilb.). Anledningen til Ordets Anvendelse som Marknavn er ukendt. Udtaleformen er paavirket af den forvanskede Skrivemaade i Kat.

Renager. Kontraktb 1747 *rein Acker*; Jb 1767 *reenacker.* — Antagelig af Sb. *Ren* „Agerren".

Roggenkoppel. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *in den Rocken Koppel.* — Ty. *Roggen* „Rug". Stednavn?

Roj. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *das Roy*; Jb 1767 *auffs roy.* — *Roj*, se Bd. X.

Rojland. Kontraktb 1702 *Royland*; Kontraktb 1712 *mit...der ausgerotteten Ruthe Landes*; Kontraktb 1721 *Rohland-Acker*; Kontraktb 1723 *Royland*; Kontraktb 1758 *Rohland Acker*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214. — *Rohland-Acker* ligger ifl. Kontraktb 1721—58 i Westerfeld og *Royland* ifl. Kontraktb 1723 i Norderfeld, saaledes at der muligvis er Tale om to forskellige Lokaliteter.

Rojum [*rø·ùm, råiùm*]. Kontraktb 1702 *lutge Royen*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Klein Royum*; Jb 1767 *Raum, groß Raum, Klein Raum*: Afskr. af Jb 1767 *Röyum*; Jb 1822, Kat *Roium.* — Dat. Pl. af *Roj*, hvorom se Bd. X.

Runkelsmaj [*rùngəlsˈmai*]. Kontraktb 1691 *Kl: Runckers-May*; Kontraktb 1702 *Groß Runckers May*; Kontraktb 1712 *Runkels Maye*; Kontraktb 1721 *runckels-May*; Kontraktb 1723 *Runckers-May*; Kontraktb 1732 *Groß Runckels May*; Kontraktb 1747 *Runckels May*; Kontraktb 1753 *Romckels May*; Kontraktb 1758 *Runckels Mey, große Runckel Mey*; 1766 SA C XII 1 Nr. 214 *Runckels May*; Jb 1822 *Ronkelseng*; Kat *Ronkelsmay.* — De ældre Skrivemaader *Runckers-* tyder paa en Sammensætning paa *kær.* Forleddet er snarest Adj. *rund*; *Rundkær* forekommer flere Steder i Nordslesvig, se Registret i DS III.

Schneiderlyk. Jbˡ 1822 *Schneiderlück.* — Ty. *Schneider* „Skrædder".

Schullyk. Jb 1822 *Schullück*; Kat *Schullück, Wester-Schullück, Oster-Schullück.*

Sivsig. 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *Siebbeng*; 1753 (Afskr.) ib. *Kleine Sieversiech*; 1766 (Afskr.) ib. *Siwe Sick*; Jb 1767 *Sieffe Sick* (*Siik*?); Kat *Schliebwisch* (overstr. og rettet til *Lappedamm*). — Jfr. *Lappedam* ovfr.

Skovkær. SkyldprotFlensb Nr. 363 1710 *eine kleine Wische Schaukierr genandt*; Jb 1767 *daß schaw kier*; Jb 1822 *Schaukier.*

Skovlyk. Jb 1822 *Schaulück, Wester-Schaulück, Oster-Schaulück.*

Skærholt [ˈśœ·ɹˌhòld]. Kontraktb 1723 *Mittelscherholtz*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Scherholt*; Jb 1767 *scheerholt, Wester scheerholt*; Jb 1822 *Scherholt, Scheerholdt*; Kat *Scheerholt*. — Forleddet kan være et Sb. glda. **skærf*, se under *Skærsbjerg* p. 292. Mindre sandsynligt er Adj. *skær* „ren".

Sleteng [ˈslœ·ɹˌdreŋ, ˈślœ·ɹˌdrèŋ el. ˈsœ·ɹˌdrèŋ]. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *schlet Eng*; 1743 ib. *Schlecht-Eng*; Jb 1822 *Schletteng*; Kat *Schleerdreng*. — Snarest af Sb. *Slæt* „Høslet". Navnet *Sleteng, Slæteng* er almindeligt i Nordslesvig, se Registret i DS III. Omdannelsen til *-dreng* skyldes Indflydelse fra *Relledreng* ovfr.; de to Lokaliteter støder op til hinanden.

Smedebjerg [ˈśmœ·ˌba·x]. Jb 1767 *schmits Berg*; Jb 1822, Kat *Schmiedeberg*.

Smedelyk [ˈsmœ·ˌlỳg, ˈśmœ·ˌlỳg]. Jb 1822 *Schmiedelück*.

Smedesti. Jb 1767 *schmits Steg*.

Sprungkilde. Kontraktb 1755 *Sprungkiel*. — Eng. Sb. ænyda. *spring(e)kilde* „Kildevæld" (Kalkar), jy. *Springkiæld* (*Sprönghkiæll*) „en Kilde, hvor Vandet springer af et stærkt Væld" (Molb. Dial.-Lex. fra Mors). Første Led er i Kontraktb erstattet af ty. *Sprung*, jfr. *Sprung* p. 53.

Stakkelsbjerg. Kontraktb 1691 *stackels barg*; Kontraktb 1732 *Stackels Berg*; 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *Stackel-Bierg*; Jb 1767 *Stackels Berg, Stackelßberg*; Jb 1822 *Stakkelbiere*; Kat *Stakkelsbarg*. — Af Sb. *Stakkel*, jfr. *Stakkelland* p. 286.

Stakkelsland [*sdagɔlsˈland*]. Jb 1767 *Stackeland*; Afskr. af Jb 1767 *Stackelland*; Jb 1722 *Stakkelland*; Kat *Stakkels Land*. — Forleddet er maaske oprindelig Adj. *stakket*, senere omtydet til *Stakkel*. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Stakkelsbjerg*.

Stenbro [ˈsdènəˌbrù]. 1767 SA C XII 1 Nr. 214 *Stendebro*; Jb 1767 *Stöenebrou* (maaske rettet til *Steenebroe*); Afskr. af Jb 1767 *Stenne Brück*; Jb 1822 *Stennebro*; Kat *Stendebroe*. — Areal skilt fra Bondeaa ved et Stykke Eng. Der er i Nutiden ingen Bro eller Vej her.

Stendels [*sdènɔls*]. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Stengels*; 1766 (Afskr.) ib. *Stendels*; Jb 1767 *Stendelß*; VSK Orig 1780 *Stengels-høy*; Jb 1822 *Stendels, Stendelslück*; Kat *Stendels*. — To Lokaliteter. Se under *Stendels* p. 28.

Stenrøgel [ˈsdènˌrỳxəl]. Kontraktb 1691 *stein-Rochel*; Kontraktb 1702 *Steen Rögell*; Kontraktb 1723 *Stehnkugel* [sic]; Kontraktb 1747 *St(e?)en Rückel*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Stenrögel*; Jb 1767 *Stenlögel, Steenlögel*; Afskr. af Jb 1767 *Stein Rügel*; Jb 1822 *Steenriffel*; Jb[1] 1822 *Stennriffel*; Kat *Steenröggel*.

Stentrug. 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214, 1767 ib. *Steintrug*. — Agerjord.

Storkensrede. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Storkensre*; Kontraktb 1743 *Storkensreh*; 1753 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Starckens Ree*. — Forleddet er Gen. Sg. af Sb. *Stork* i bestemt Form.

Streng. Kontraktb 1723 *Oberstrenge*; Jb 1723 *Streng*. — *Streng*, se Bd. X.

Studshøj. Jb 1767 *Studs Hoy*; Jb 1822 *Stußhüe*; Jb[1] 1822 *Stüßhu*; Kat *Stusshy*. — Forleddet er Gen. af Dyrenavnet *Stud* eller det dermed identiske Mandsnavn glda. *Stût*; jfr. *Stuskær* p. 182 f.

Stuskift. Kontraktb 1702 *Stuschifft*.

Svinesig [*swinsix*]. Kontraktb 1732 *Schwiensieck*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Schwinsig*; Jb 1767 *schwien Sick*; Jb 1822 *Schwiensieg*; Jb[1] 1822 *Schwinengsieg*; Kat *Schwiensig*.

Südertoft [ˈsy·dəɹˌtòfd]. Jb 1822, Kat *Südertoft*.

Sønderager. Kontraktb 1721 *süder Acker*; Jb 1767 *Suder Acker*. — I Østermark.

Sønderlyk. 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *die Süderlük*; 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *in der südersten Lücke*; Kat *Süderlück, Hinter Süderlück*.

Terkelroj [ˈtèɹgəlˌrâi, ˈtèɹgənˌrâi]. Jb 1767 *Terckelroy*; Jb 1822 *Terkelroi, Torkelroi*; Kat *Terkelroy*. — Paa Grund af det manglende Gen. *-s* kan Forleddet næppe være det almindelige Mandsnavn *Terkel*. Derimod kunde der foreligge et i Dansk ellers ukendt Kvindenavn identisk med vn. *Þórkatla*, idet Forleddet kunde faa Formen *Thyr-*, hvoraf senere *Thør-, Ter-*, under Indflydelse af andre Navne paa *Thor-, Thur-* med Omlyd i

første Led (jfr. BrN GG § 83). Mere sandsynligt er det dog vel, at *Terkel-* er et sammensat Stednavn, muligvis en Sammensætning paa *-kilde*.

Toftende. Kontraktb 1721 *Tofft Ende.* — I Vestermark.

Tygeshøj. Kontraktb 1702 *(to?)iges Hoyd(a?)m*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Tyges Hoy*; Jb 1767 *töges Hoy.*

Uglesig. Kontraktb 1721 *Uggelsig*; 1742 SA C XII 1 Nr. 214 *Ogelsig*; 1750 ib. *ugel-Sich*; Kontraktb 1758 *Uggelsieg*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 214 *Ogelssich*; Jb 1767 *Ogell Sick*; Afskr. af Jb 1767 *Uggel Sick.*

Ulvegrav [ˈule‿ɶraf]. 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *Whlegraffs Holtz*; 1766 (Afskr.) ib. *Ohlegraft, Wester Ohlegraf*; Jb 1767 *Oster Whle graff Holt, Wester Whle graff Holt, Whlegraff*; Jb 1822 *Ullegraff, Ullegraft*; Kat *Ullegraff.*

Vad [*vad*]. Jb 1767 *Beim Watt, Osten daß Watt*; Jb 1822 *Wai, Lille-Wei, Store-Wei*; Jb[1] 1822 *Wai, Lille-Wai, Store-Wai*; Kat *Watt.* — Areal med et lille Vandløb.

Verlsig [ˈvœ·dəl‿six]. Slewert 1538 *werlsig*; 1750 SA C XII 1 Nr. 214 *w(ee?)b(e?)l-Sieck*; 1766 (Afskr.) ib. *Wirl Stück*; Jb 1767 *Wierll Sick*; Kat *Weddersick.* — Af Plantenavnet *Hvir(ve)l* „Juncus squarrosus", se under *Verlmaj* p. 239. I Udtaleformen er Forleddet ligesom i Verlmaj omtydet til nty. *Wedel* „Vadested".

Vesterlyk [*vèsdəˈlỳg*]. Kontraktb 1743 *in der Wester Lücke*; Kat *Westerlück.*

Vestermark. Kontraktb 1691 *das Westerfeld*; Jb 1767 *auffs Westerfelt.*

Villerum [*vilərùm, vìlərùm*]. Jb 1767, Jb 1822, Kat *Willerum.* — Agerjord ved Eng. Forleddet kan være Ordet *Væld*, der i den da. Dial. udtaltes med i-Lyd; jfr. Hagerup[2] *Vilkjèhl* „Vældkilde" (under *Vankeholm* p. 104).

Østermark. Kontraktb 1691 *das Osterfeld*; Jb 1767 *Osterfelt.*

Store Solt.

Abildager. Kontraktb 1722 *Apffel-Acker*; Kontraktb 1756 *Appel Acker*; Jb 1766 *Appel aker, appell aker, appel acker*; U[3] 1799 *Äpfel Acker*; U[1] 1799 *Affeltoft Agger.* — I Vestermark.

Achtersteacker. Slewert 1538 *de achteste acker.* — Mnty. *achterste* „bagest".

Achtertoft. Kat *Achtertoft.*

Allemandseng. (Her?) UgleTingb 1690 *Ollmarschwische*; Kontraktb 1707 *Allmans-Eng*; Kontraktb 1737 *Allmanns Wiese*; Kontraktb 1740 *Allmung-Wieße*; Kontraktb 1741 *Wieße Allming*; Kontraktb 1753 *Allmanns-Eng*; Kontraktb 1760 *Klein Almug in Holmkier.* — *Allemands-* veksler i Kilderne med *Alming, Almung*, hvorom se Bd. X. *Ollmarschwische* kunde være et **Oldemorseng*, jfr. under *Oldemorsager* p. 12, men hører snarest herhen; i den da. Dial. er a rundet foran ll (Hagerup[2] p. 114), hvad der forklarer Skrivemaaden med *o.*

?Allemandsholm. Kontraktb 1694 (A?)*llmersholm.* — I Østermark.

?Anderbjerg. 1716 (Kontraktb 1724) *Auderberg*; Kontraktb 1732 *Ander Berg.* — I Vestermark.

Arballe. 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Norder Ahrballig*; Jb 1770 *Norder Ahrbollig, Suder Ahrbollig.* — I Østermark. Forleddet kan være det samme som i *Arholt* i Kollerup; se ovfr. p. 483.

Arnsø. LA *Aren S.* — Lille Sø. Af Fuglenavnet *Ørn*, der i Sønderjysk optræder i Formen *Arn-* i Sammensætninger: Navnene paa *Arn-* skrives ofte *A(h)ren-* i Kilderne. Af samme Oprindelse er Navnet *Ørnsø* ved Silkeborg (DS XII 14).

Arnsø Bjerg. Kontraktb 1730 *Ahren-*

Seeberg. — Vistnok samme Lokalitet som *Berg.*

Avselbjerg [*ausəlˈba·x*]. Kontraktb 1716 *Groß Außelberg*; Kontraktb 1753 *Außelebarg*; Kontraktb 1757 *Großen Auslöbarg Acker, Klein Außelbarg*; Kontraktb 1760 *Groß-Außelle-Barg*; Jb 1766 *groß ausselberg, Klein-ausselberg*; U[1] 1779 *Auselberg, Klein Auselberg, Auselbarg Acker, Klein Auselbarg Acker*; U[1] 1799 *Stor Avselbierg, Lild Avselbierg*; U 1837 *Ausleberg, Auslebarg, Klein Ausleberg, Klein Ausselbarg*; Kat *Auselbarg.* — Af Sb. *Aksel* „Skulder", der ogsaa indgaar i *Akselbjerg* i Sundeved og paa Als (DS VI 541, VII 387) og sandsynligvis ogsaa i det bornholmske *Akselbjerg* (DS X 390). I Norge, hvor Ordet ofte forekommer usammensat som Fjeldnavn (*Akslen*) og som første Led i Sammensætninger, betegner det vel især et lavere Fjeld, som slutter sig til et højere (NG XI 521), og lignende Betydninger har det i sv. Stednavne. Eksempler er bl. a. *Axlebergen*, hvor *axel* er brugt om „bergavsats", „ett bergs lägre utlöpare" (OGB XVIII 189) og *Axelmossen*, hvor det bruges om en fremspringende Bjergodde (OGB III 225); usammensat forekommer *Axeln* som Navn paa en Bakke i Värmland (SOV III 98).

Avselmose. C. 1773 SA C XII 1 Nr. 216 *Ausell-Mohre*; U[2] 1779 *Auselmohr.* — Samme Forled som i *Avselbjerg* og snarest Ellipse for **Avselbjerg Mose*; jfr. Formen *außelberg Mohrhalm* ndfr. under *Avselmose Holm.*

Avselmose Holm. Jb 1766 *außelberg Mohrhalm, ausselmohr Holm*; U[2] 1779 *Ausel Mohr Holm*; U[1] 1799 *Avselmoosholm*; U[3] 1799 *die Rundum Aussel Mos Holm.* — Rundum er muligvis Præp. *rundtom.*

Bargkoppel [ˈ*ba·xˌkùbəl*]. — Nty. *Barg* „Bjerg".

Batterum Lyk. 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Batterum Löck.*

?Bauermoor. 1805 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 217 *Westen dem Bauermoor.* 1806 ib. Nr. 215 *Baunes-Mohr.* — I Soltskov.

?Beerstiager. Kontraktb 1753 *Beerste-*(*y* ?)*acker.*

Berg. Kat *Berg.*

Berglyk. Kat *Berglück.*

Birke. Kontraktb 1732 *Birck, die Birck Holm*; Kontraktb 1737 *die Wester Ende in Hollm-Kier die Bircke genanndt.* — Kollektivet *Birke* „Birkebevoksning".

Bistoft Kirkevej. Kontraktb 1732 *Biβtofft Kirch-weg.* — Se *Bistoft* under Bebyggelsesnavne.

Bjerg. Jb 1769 *Westen daβ Berg*; U[1] 1779 *in die berg.* — Ifl. Jb 1769 i Østermark; maa være en anden Lokalitet end *Berg* i Kat.

Bjørnholm. Jb 1766 *Born Holm, Börnholm, Börnhollm*; c. 1773 SA C XII 1 Nr. 216 *Biornholm*; U 1779 *Bohrnholm, Bohrenholm, Böhrenholm, Böhrenholz*; U[1] 1799 *Stor Biörnholm, Lild Biörnholm*; U 1799 *Klein Biörnholm, Gros Böirnholm* [sic]. — I Vestermark. Af Dyrenavnet *Bjørn.*

Blummigland. Jb 1770 *Blummig Landt.*

Boffeltoft [*bùfəlˈtòfd*]. Kontraktb 1722 *Bobeltofft*; Kontraktb 1757 *Boweltoft*; Jb 1770 *Boffeltofft, Böffeltofft, Bössel tofft*; U[1] 1779 *Böfeltoft*; U[2] 1779 *Böffeltoft, Böffel Tofft*; Kat *Boffeltoft.* — Areal Vest for Store Solt. Sandsynligvis efter en forsvunden Bebyggelse **Bobøl*, af Sb. *Bod* eller Mandsnavnet *Bo.* Skrivemaaderne med *ö* synes at være uoprindelige.

Boholtselle [*bùnˈsèl*]. Kontraktb 1690 *Boholtz Ellacker*; Kontraktb 1694 *Booholtz Ell*; 1716 (Kontraktb 1724) *Boholts-Ell*; Kontraktb 1730 *Boes-Ell*; Kontraktb 1732 *Boholtz Ell*; Kontraktb 1757 *Bohls Ellacker*; Jb 1770 *Bohls Ell*; U 1779 *Bons Ell*; Kat *Bunzel.* — Areal ved Træsø. Af Sb. *Bod*; se under Bebyggelsesnavnet *Boholt* i Strukstrup S., Bd. VIII. Det oprindelige *Boholts-* er sammentrukket til *Bols-*, jfr. Formerne 1757 og 1770, hvoraf *Bons-* er opstaaet ved Dissimilation.

Boltoft. U 1779 *Boeltofft.* — *Bol*, se Bd. X. Jfr. *Boltoft* p. 251.

Brebelkær [*brœ·vəlˈkiœ·ɹ, brˈivəlˈkiœ·ɹ*]. Jb 1769 *Brefelkier, Brefellkier*; c. 1773 SA C XII 1 Nr. 216 *Brevelquier*; 1776 (Afskr.) ib. *Brebelckier*; U[1] 1779 *Brevelkier, Oster-Brevelckier*; U[2] 1779 *Brewelker, Brewelkier*; Kat *Brebelkier.* — Areal Sydøst for Store

Solt. Sandsynligvis efter en forsvunden Bebyggelse **Bredbøl*; jfr. *Bredbøl* i Sønder Brarup S., Bd. VIII.

?Bregneland. Kontraktb 1751 *Brech-(en?)land.*

Bulbroholt [*bo·bəɹˈhòld*]. 1716 (Kontraktb 1724) *Bolbier-Holtz*; Kontraktb 1732 *Bohlbierholtz*; 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Bolbroholt, Bolbroholtz, Bolbroeholt*; U[1] 1779 *Bohl broholdt, Bohl Broholtz, Bohlbroh Holtz, Bohbro Holtz Lücke*; 1812 SA C XII 1 Nr. 215 *Bolbroholz*; U 1835 *Bohlbroholz*; Hagerup[2] 27 *Bulbergholtgade*; Kat *Bohlbroholz.* — Areal ved Vej ved Grænsen til Bistoft. Trods Skrivemaaderne i Kontraktb, der næppe er indbyrdes uafhængige, antagelig af Sb. *Bulbro* „Plankebro".

Buleng. 1766 SA C XII 1 Nr. 215 *Bol Wische, kleine Bol-Wische*; 1766 (Afskr.) ib. *die sogenannte Bohlwisch.* — Sønderjy. *Bolle* „Tyr" (Feilb.). Ifl. Dok 1766 (Afskr.) var Engen „von der Maaße für Haltung eines Stiers ausgenommen".

Bushøj [*busy*]. 1747 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Butzhö(v?)et*; U 1827 *Bushhoyberge*; K 1828 *Pastorat Buschberg, Buschhoy*; U 1828 *Buschhoymoor*; Hagerup[2] 42 *Bussy*; Kat *Bushöe.* Formen 1747 tyder paa, at Efterleddet er et oprindeligt *-hoved*, senere omtydet til *-høj* ligesom i Landsbynavnet *Lyshøj* p. 175. Første Led er i nogle af Kilderne forstaaet som Ordet *Busk*, men dette kan ikke forenes med Udtalen med lukket [*u*]. Snarest samme Ord som Sb. jy. *Bus* „fjorgammelt, vissent græs" (Feilb.), paa Mors i Betydningen „det man bruger at buse med" dvs. „stoppe Halm, Lyng eller andet, til Fyldning under Mønningstørven paa Huse" (Molbech Dial.-Lex.), paa Samsø om „Halm-Neg, Halmknippe" (Molbech Dial.-Lex.) og om gammel Foder- eller Tækkehalm (DS I 98 under *Busdal*). Formelt identisk er vel jy. *Bus* „bløde steder, hvor man buser i" dvs. „går i bløde" (Feilb. fra Vendsyssel), Et andet Aflydstrin foreligger i bornholmsk *Boss* „gammel blød Halm, Affald af Halm, Lyng o. l." (Espersen), no. Dial. *bos* „strå til å liggja på; sengehalm", „avfall av høy og halm" m. m. (Norsk ordbok I 844). Jfr. ogsaa under *Bussesig* p. 35.

Bussevad. Kontraktb 1737 *Bußewath*; Kontraktb 1752 *Bußе Way*; Kontraktb 1756 *Bu(s?)e Wey*; Kontraktb 1757 *Bußewaat Acker*; Kontraktb 1760 *Büßewatt-Acker* Jb 1769 *Bußе Watt*; U[1] 1779 *Busewatt*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Busewardt, Bussewadt*; U 1837 *Busewatt.* — I Østermark. Forleddet er antagelig det samme som i *Bussesig* p. 35; se dette. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Bushøj* ovfr.

Bybjerg [ˈ*by*|*ba·x*]. Kat *Bübarg.* — Ca. $1\,^1/_2$ km Syd for Store Solt ved Vejen til Sønder Smedeby.

?Bygager. Kontraktb 1756 *drey Buch Acker.* — Stednavn?

Böttjerstraat [ˈ*bỳdjəɹ*|*sdrå·d*]. — Nty. *Böttjer* „Bødker" (Mensing under *Bötjer*).

Böwerweg [ˈ*bø·vəɹ*|*vèx*]. — Nty. *böwer* „over-".

Dam [*dam*]. Kontraktb 1710 *damm*; Kontraktb 1722 *in die Damme*; (her?) 1812 SA C XII 1 Nr. 215 *aus der Lücke Damm*; Kat *Damm.* — Tre Lokaliteter i Kat. *Dam*, se Bd. X.

?Damholm. Kontraktb 1757 *Dannholm Acker*; Kontraktb 1760 *Damholm.* — I Vestermark.

Damkoppel. U[1] 1779 *Damm Koppel*; 1812 SA C XII 1 Nr. 215 *Dammkoppel.*

Damland. 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Dammland.*

Damlyk. U[1] 1779 *Damm Lück.*

Damsted [ˈ*dam*|*sdœ·d*]. 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Osten seiner Dammstedte*; Jb 1770 *daß Damstette*; Jb 1770 *damstet, Damstett Lücke*; U[2] 1779 *Dammstedt Koppel, Dammstedt Lück.* — Se Bd. X under *Dam.*

Eggelmaj. Kontraktb 1716 *Eggell May auf Mays Acker wisch.* — Forleddet er uklart. Maaske kunde det være identisk med jy. *Egle* „Angelen af Lebladet" (Feilb.), her brugt som Sammenligning.

Ejder. 1716 (Kontraktb 1724) *Eyder, der Wester Eyder-Theil*; Kontraktb 1732 *Eider.* — Eng i Træsø Maj. *Ejder* eller **Ejdereng* (jfr. det følgende Navn) er antagelig samme

Lokalitet som *Ejdersted Eng* ndfr., og Navnet er da en elliptisk Dannelse hertil.

Ejderingstoft. Kontraktb 1722 *Eyderingstofft*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Edrings-Toft*; Jb 1770 *ihrungtofft.* — Ligger ifl. Kontraktb ved Torballe, og da denne Lokalitet ligger i Nærheden af Træsø Maj, er Ejderings- formentlig et oprindeligt **Ejderengs-*, sammensat med *Ejder* ovfr.

Ejdersted Eng. Kontraktb 1732 *den Oster Eyderste Wisch*; Kontraktb 1753 *der gröseste Eyderste Wisch.* — Formodentlig et Opkaldelsesnavn, der sigter til Engens Frugtbarhed.

Feldlyk. U 1837 *Feldlücke.* — Ty. *Feld* eller snarere da. *Fælde*, hvorom se Bd. X.

Fettemaj [*fèdəˈmai*]. Kat *Fettemay.* — Nty. *fett* „fed".

Fikke. U[1] 1779 *die Fick*; U[2] 1779 *die Fück*; U 1835 *Ficke*; Kat *Fieck.* — Agerstykke af uregelmæssig Form; se under *Fikke* p. 128.

Formaj. Kontraktb 1710 *in der Maye die Vormay.*

Fælled [*fæ·ɹlə*]. Kat *Fehrbe* [sic]. — *Fælled*, se Bd. X.

Gaasager. Jb 1770 *Goß Acker.*

Gaasbjerg. Slewet 1538 *goßberch*; Kontraktb 1703 *Goßberg*; Kontraktb 1716 *Wester Goßborg*; U[1] 1779 *Norder Goßbarg, Wester Goßbarg.* — I Vestermark.

Gaashøj. Jb 1770 *Goßhoy.*

Gadtoft. Jb 1770 *gadtofft.* — Antagelig af *Gade*, hvorom se Bd. X.

Gammelland [*xaməlˈland*]. 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Gammelland*; Jb 1769 *gammelland, gammeland, gammland*; U[1] 1779 *Gammel Land.* — Samme Lokalitet som *Gammellyk.*

Gammellyk. Kontraktb 1738 *aus der alten Lücke*; Kat *Gammellück.*

Gammeltoft. Kontraktb 1693 *gammeltofft*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Gammel Toft*; Kat *Ohletoft.* — I Soltskov.

Geheg [*xìˈhæ·xˌkùbəl*]. U[1] 1779 *in die Hegen, ins Geheg, die Gehegde*; 1795 SA C XII 1 Nr. 216 *Gehäge*; U 1837 *Im Gehege*; Kat *Gehegekoppeln.* — Agerjord i 1779. Se under *Geheg* i Bistoft. Ordet har antagelig eksisteret som Laaneord i den da. Dial., det forekommer ogsaa som Stednavn i Varnæs, se *Gehæge* DS VI 470.

Gejlbjerg [ˈ*xailˌba·x*]. Slewert 1538 *geylberch*; 1748 SA C XII 1 Nr. 215 *Ge(l?)-Berge*; Jb 1811 *Geilberg, Geiberg*; U 1837 *Geilberg, Geilbarg, Geilbargkoppel*; Jb 1846 *Geylbarg*; Kat *Geilberg.* — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel".

?Gitkær [*jìbˈkiæ·ɹ*]. U[1] 1779 *die grünen Plätze Gitkier*; U[2] 1779 *Gitkier*; Jb 1806 *Gietkier, Giettkier, Gietkierrönne, Gietkiersicht*; Kat *Jepkier, Oster Jepkjer, Wester Jepkjer.* — Det er uklart, om den ældre Form er *Git(t)-* eller **Gœt(t)-*. I sidste Fald kunde Forleddet være Vb. glda. *gœta* „vogte"; de sydslesvigske Former af Ordet (se Feilb. under *gjœte*) forudsætter gammelt *tt*, der ligesom i Vb. *gœtte* skyldes Indflydelse fra Præteritum (jfr. BrN GG § 419). Skrivemaaden i Kat, hvoraf den optegnede Udtaleform formentlig er afhængig, beror vel paa en tilfældig Forvanskning (Omdannelse efter Mandsnavnet *Jep*?), da Dialekten ikke har Overgang g>*j* foran Fortungevokal. Om sporadisk Vekslen mellem Klusilerne *t* og *p* se i øvrigt Skautrup i APhS III 39.

Goldtoft. Kat *Goldtoft.* — Maaske Gengivelse af et da. **Guldtoft.* Et *Guldtoft* findes i Nørre Tyrstrup H. (DS VII 77).

Die grauen Steine. AnglJahrb 1953 76 *Die grauen Steine.* — Ifl. AnglJahrb l. c. „eine Erhöhung im Acker auf Gr. Solt Heide-feld....Im 1940 wurden hier 9 riesige Findlinge weg-gesprengt".

Grueager. 1716 (Kontraktb 1724) *Grub-Acker*; Kontraktb 1732 *Grub Acker*; Kontraktb 1756 *Gru Acker.* — I Østermark. *Grue*, se Bd. X.

Gräsung. Kat *Gräsung.* — Ty. *Gräsung* „Græsgang".

Grøft. Jb 1769 *Bey der alte grofft.* — I Østermark. Stednavn?

Grønholt [ˈ*xrø·nˌhòld*]. Kontraktb 1694 *Grünholtz*; Kontraktb 1716 *Oster Gröenholtz*; 1716 (Kontraktb 1724) *Grönholt*; Kontraktb 1723 *Wester Grün-Holtz*; Kontraktb 1757 *Oster Grünholtz-Acker*; U[1] 1779 *Gröhn*

Holtz; U² 1779 *Grunholz, Grönholz Koppel*; Kat *Grünholz*.

Gulland. Jb 1811 *Gulandskuhlen, Gulands Moorkuhlen*; 1811 SA C XII 1 Nr. 215 *Gottlands Moorkuhlen*. — I Soltskov. Formen i Dok 1811 viser, at Navnet er forstaaet som *Gulland* „Gotland"; jfr. under *Gulland* p. 51.

Gydelyk. U¹ 1779 *Güde Lück*; U² 1779 *Güdelück*. — Sb. *Gyde*, hvorom se Bd. X, eller muligvis Kvindenavnet glda. *Gytha* eller Mandsnavnet glda. *Gythi*. Begge Navne forekommer i Flensborg i 15. Aarh. (DgP).

Gæsteng. U³ 1799 *Gästeng*.

Haberland. 1802 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216, U 1837 *Haberland*. — Ty. *Haber* „Havre".

Halfmaand [ˈ*half*ˌ*mo·nd*]. Kat *Halbmond*. — Areal ved Kirken. Nty. *Halfmaand* „Halvmaane"; jf. *Halfmaand* p. 46. Udtalen [*mo·nd*] er antagelig paavirket af Hty.

Hede. Kontraktb 1694 *auff der Heyde*.

Hededam. U¹ 1779 *die Heide Damm*; U 1837 *Heidedamm*.

Heidefeld. Jb 1846 *im Heidefelde*; Angl-Jahrb 1953 76 *Großsolt Heidefeld*.

Heidekoppel [ˈ*haidəˌkùbəl*]. Kat *Heidekoppel, Heidekoppeln*. — To Lokaliteter.

Heideland. U 1837, Kat *Heideland*. — To Lokaliteter i Kat.

Heidelyk. U 1835 *Heidlücke*; Kat *Grosse-Heidelück*.

Heidepoll. 1811 SA C XX 1 Nr. 216 *das Heidepoll*.

Helled [ˈ*hèlə*]. Jb 1770 *Helled, Helledt*; Kat *Heller*. — Mark i Soltskov. Snarest Sb. *Helled* „en fold, hvori markmanden sætter kreaturer ind, når han har fanget dem løsgående" (Feilb.).

Hirtentoft [ˈ*hɩ̀ɹdənˌtòfd*]. U 1837, Kat *Hirtentoft*. — Hty. *Hirt* „Hyrde"; ogsaa Udtalen har Forleddet i hty. Form.

Hjortager. Kontraktb 1757 *Jordt Acker*; Kontraktb 1760 *Jordt-Acker*.

Hjortdam. Jb 1770 *Jartdam*.

Hjorthøj [ˈ*jòdˌhy·*]. Jb 1809 *an dem Jordhoywege*; U 1827 *Jordhoy, Jordhoyheide*; U 1828 *Iordhoymoor, Iordthoymoor*; K 1828 *Iordhoy*; Jb 1846 *Jorthoy, Jordthey, Jordthoy, Jorthoywege*; Kat *Jordhöe*.

Hole [*ho·l*]. Kontraktb 1696 *die gantze Holl*; Kontraktb 1710 *Holl Enge*; 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *die sogenanntc Hohl*: Kat *Hohl*. — *Hole*, se Bd. X.

Holmkær [ˈ*hòlmənˌkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1694 *in der Hollm-Kehr*; Kontraktb 1716 *lange Hollm-Kier*; Jb 1766 *Hollm kier*; U² 1779 *Holm Kier, Holm Kier Lück, Holmkier Wiese, Holkier Wiese*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Westerholmckier*; Jb¹ 1809 *westen dem Holmkierwege*; Hagerup² 133, Kat *Holmkjer*. — Større Engstrækning paa Grænsen til Hostrup og Holming i Havetoft S. Skønt Navnet ifl. Hagerup ikke udtaltes med Efterledstryk, er Forleddet sikkert det oprindelige Navn paa *Holming* (se Bd. VIII), der i Udtalen er afløst af det nuværende.

Holt. Jb 1770 *daß Holtz*; U¹ 1779 *daß Holdt, daß Hooldt*. — Agerjord. *Holt*, se Bd. X.

Horshave [*hòsau*], 1811 SA C XII 1 Nr. 216 *h(a?)s(s?)au*; U 1837 *Horsthave*; Hagerup² 33 *Horshave*; Kat *Hoshau*. — Eng. Sb. *Hors* „Hest".

Hundsig. Kontraktb 1716 *Hundsig*; Kontraktb 1757 *Hunsieck Acker*; Kontraktb 1760 *Hundsick*. — I Østermark.

Hussted. Kontraktb 1757 *Hußstedt Acker*; Kontraktb 1760 *Haußstedt Acker*; (her?) Kat *Husplatz*. — Sb. *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet".

Hyrdeeng. Jb 1770 *Bey der Harde Wisch*; Kat *Hiereng*.

Hældeagre. Kontraktb 1739 *die beeden Hell-Ackern*. — *Hælde*, se Bd. X.

Hærvej [*hèɹvèxsˈba·x ˌhèɹvèxsˈkùbəl*]. Jb 1766 *von der Her Weg*; Kat *Herrwegskoppel*. — Ved Landevejen til Flensborg; se under *Hærvejlyk* p. 49.

Højholtsbjerg. 1808 SA C XII 1 Nr. 216 *Hoiholtsbierg*.

Idstedtkoppel [ˈ*idsdæ·dˌkùbəl*]. Kat *Itstedtkoppel*. — Af *Idstedt*, den ty. Form af *Isted*, (se Bd. VIII), her antagelig som Familienavn eller Tilnavn. Der laa tidligere et Hus paa Stedet (Opt 1935).

Insel. Kat *Insel.* — I Kat en lille Ø i Træsø.

Kaadlyk. U[1] 1779 *Kaht Lück*; Jb 1809 *an der Kathnerlücke*; Jb 1809 *an der Käthnerlücke.* — Af Sb. *Kaad*, hvorom se Bd. X, senere afløst af *Kaadner*, ty. *Kätner.*

Kaawisch. Kat *Kaawisch.* — Muligvis af Sb. *Kaa* „Allike" og i saa Fald snarest Gengivelse af et da. **Kaaeng.*

?Kajhack. Kontraktb 1710 *Kayhack* (*-häck?*) maaske rettet til *-lück.*

Karlslyk. Kontraktb 1723 *die in Holm-Kier belegene so genandte Carls-Lücke*; Kontraktb 1734 *Carls Lücke.* — Af Mandsnavnet *Karl.*

Kielager. Kontraktb 1751 *Kiel Acker.* — Maaske af *Kil(e)*, hvorom se Bd. X.

Kielslyk. Jb 1809 *Kielslück.* — Forleddet er antagelig Gen. af Mandsnavnet glda. *Kætil.*

Kirchtoft. Kat *Kirchtoft.*

Kirkedørager. Kontraktb 1756 *Neben der Kirchen Thür Acker.*

Kirkelyk [ˈka·gˌlỳg]. Slewert 1538 *kercklucke*; Kontraktb 1694 *in der Kirchen Lück*; Jb 1770 *Kirch Lucke, Kirg Lucke*; U[1] 1779 *Karck Lück, Karck Lücke, Karcken Lück, Karck-Lück Wiese*; U[2] 1779 *Karllückwiese*; U 1835 *Kirck-lücke, Kircklückeng*; Kat *Kirchlücke Kirchlück-Wiese.*

Kirkeskov. KI 1767 *eine Koppel Kirchenholtz genandt*; (her?) Hagerup[2] 133 *Kirkeskov*; Kat *Kirchenholz.*

Kleenekoppel. Kat *Klene Koppel.* — Nty. *kleen* „lille".

Kleinefenne. U 1837 *Kleine Fenne Westen dem Hause.* — Stednavn?

Kleineham. Jb 1770 *der Kleine Ham*; U[1] 1779 *die Kleine Hamme.*

Kleine Moorschift. U 1837 *Kleine Moorschift.* — Stednavn?

Klokkehøl [*klògəˈhỳl*]. Hagerup[2] 42 *Klokhøll.* — I Bondeaa lige Nord for Kirken. Navnet er ifl. Hagerup l. c. opstaaet „fordi efter Sagnet Kirkens ene Klokke blev stjålen og ligger sunken der tillige med Slæden, hvorpå den førtes". Sagn om sunkne Kirkeklokker er knyttet til flere andre Lokaliteter, bl. a. til *Klokkær* i Hørup S., Als (DS VII 211), *Klokkeengen* ved Kirkeby i Sunds H. (Thiele, Danmarks Folkesagn I (1843) p. 161) og *Klokkedybet* i Odense Aa (stds. p. 207). Anledningen til de talrige Navne med Klokke som Forled er utvivlsomt ikke den samme i alle Tilfælde. Her kunde Beliggenheden i Nærheden af det fritstaaende Klokkehus (Klokkestabel) maaske være navngivende, og samme Oprindelse kunde vel tænkes ved et sv. *Klocktjärnet*, der angives at ligge Øst for Kirken (SOÄ VII:2 p. 288); ogsaa *Klokkehøj* i Rødding S. ligger ved Kirken, men uden for Kirkegaarden (DS IV 566). I andre Tilfælde kan Navnene maaske hænge sammen med, at de betegner gammel Kirkejord. Det er saaledes Tilfældet med *Kloch Eng* i Dejbjerg, der nævnes i Hardsyssels Provsti Jordebog c. 1597—98 (SoK IV 28) og *Klokkeeng* paa Bornholm; for det sidste Navns Vedkommende eksisterer der ifl. DS X 160 ogsaa den Mulighed, at Forleddet kunde være et Plantenavn. Til Forklaring af et no. *Klokkemyra* nævner H. Hallesby (Stedsnavnene i en Østfoldbygd p. 76) at den lille runde Mose maaske har gjort Tjeneste som Solur. Navnet *Klokkehøl* udtaltes ifl. Hagerup med Tryk paa Efterleddet som i den moderne nty. Udtale.

Klokkermose. Jb 1769 *Klockermohr*; c. 1778 C XII I Nr. 216 *Cl(a?)tmos*; U[1] 1779 *Klack Mohs*; U[2] 1779 *Klock Mohs*; Hagerup[2] 133 *Klokmohs, Klokkemose, Klokkemoesg.* (ɔ: *-gade*); 1803 SA C XII 1 Nr. 216 *Klockermoos*; Kat *Klockemoor.* — Af Sb. *Klokker.* Der er ikke topografisk Forbindelse med det foregaaende Navn.

Klytjenhøj [*klòxənˈhy·, klòxəˈhy·*]. Kontraktb 1716 *Klütgen Hoye*; Kontraktb 1757 *Klückenhüy Acker*; Kontraktb 1760 *Klücken Hoy Acker*; Reg 1769 *Klütgen*; Jb 1770 *Klütgen Hoy*; U[1] 1779 *Klötgen Hoy*; U[2] 1779 *Klütjen Hoy*; U[1] 1799 *Klötgenhoi*; U[2] 1799 *Klotgenhoy*; Kat *Klütjenhy, Hintere Klütjenhy.* — Forleddet er antagelig det samme som i Navnene *Klytjenshøj* og *Klytjensmose* paa Als, der i DS VII 398 forklares af jy. *Klyt* „Klods", anvendt som Øgenavn, og Mandsnavnet *Jens.* Forekomsten af det

samme Forled her gør dog denne Forklaring usandsynlig. Første Led maa i Stedet for være et da. **Klytjen* „Klods", laant fra nty. *Klütjen, Klüttjen*, nu kun i Betydningen „Mehlkloß" (se Mensing under *Klütj*), men oprindelig sikkert ogsaa i Betydningen „Erdkloß", idet det er Diminutiv af nty. *Klüt*, der har begge Betydninger (Mensing); det ovennævnte *Klyt* er laant fra dette Ord.

Kohyrdemose. 1747 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *beym Kuhhirten-Mohr.*

Kolonistenland. Jb 1846 *am Colonistenlande*; Kat *Colonistenplätze.* — Areal paa Grænsen til Kolonistbebyggelsen Nordscheide i Havetoft S.

Kolyk. DomkapJb 1638 *die gemeine Kuhe Koppell*; UgleTingb 1690 *in der Kuhelück*; 1768 SA C XII 2 Nr. 233 *2 Kuhlücken, in der sogenanten Oster-Kuhweide, in der Wester-Kuhweide*; 1778 SA C XII 1 Nr. 216 *Oster Kolck*; U² 1779 *die Kolck*; 1798 SA C XII 1 Nr. 215 *Kuhlücke.*

Korteland. Kontraktb 1696 *das Kurtze Land, bey dem Kurtzen Lande im Ellkier*; Kontraktb 1710 *das Kurtze Land.*

Krattbuschschift. Jb 1846 *in der Krattbuschschifte, Krackbuschschift.* — Nty. *Krattbusch* „Krat"; se Mensing under *Kratt. Krattbusch* forekommer som Appellativ i Jb 1846.

Kroager [*kro·ˈaxəɹ*]. Kontraktb 1737 *Krog Acker*; Kontraktb 1757 *Klein Krog Acker*; 1766 SA C XII 1 Nr. 217 *Krug Acker*; Jb 1769 *Krogaker, Krogeaker*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Krug-Acker*; U² 1779 *Krag Acker Koppel*; U 1835 *Krogacker*; Kat *Krogagger, Krogacker.* — To Lokaliteter. Katastrets *Krogacker* svarer til *Krog Acker* i Kontraktb 1737 og *Krogagger* til *Klein Krog Acker* i Kontraktb 1757. Ifl. Dok 1771 er Krug Acker et Areal „so Iochim Petersen in Grossolt, auf dem dasigen Felde, für Land, so von deßen Vorfahren mit dem ehemaligen Krug Wirth bey Grossolt-Brück auf dem Grossolt Brücker Felde vertäuscket". Dette tyder paa, at i det mindste et af Navnene er sammensat med Ordet *Kro*, ty. *Krug*, nty. *Kroog*, og Udtalens [*kro·*] gengiver da den danske Form af Ordet. Begge Arealer har iøvrigt en uregelmæssig Form, hvad der kunde passe paa en Sammensætning med *Krog*, hvorom se Bd. X.

Krumager. Jb 1770 *groß Krum Acker.* — Kan maaske være en Gengivelse af det ene *Kroager* ovfr., idet Forleddet da er opfattet som *Krog*; jfr., at en af Lokaliteterne kaldes *Klein Krog Acker* i 1757.

Kösterlyk [*ˈkòsdəɹˌlɨ̀g*]. — Nty. *Köster* „Degn".

Lammekær. Kontraktb 1732 *lam-Kier*; Jb 1766 *Laamkier, Lamkier, Lahmkier*; Jb 1769 *Lang Kier, Langkiers Pooll, Lang Kiers Poll*; U² 1779 *Lamkier, Lanker* (*Lom?*); Jb 1809 *Lamkier, Lamkierwiese, Lamkierrönne.* — Eng.

Langballe. Slewert 1538 *Langebalch.* — Efterleddet er snarest *Balle*, hvorom se Bd. X.

Langeng. Kontraktb 1756 *die lange Wiese in Schmah Mey*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *in der Langen Wischen.*

Langforsø. Kontraktb 1730 1 *Stück-Mohr lang Vor-See genannt*; U 1827 *Langfersee.* — Nævnes i U 1827 i Forbindelsen *Jordhoy nebst Langfersee*, og har da antagelig ligget i Nærheden af Hjorthøj, der ligger i en Mose nær Grænsen til Sønder Smedeby. Det midterste Led er maaske glda. **far*, samme Ord som vn. *far* n. „Vej, Spor".

Langlyk. U 1837 *Langelücke oder Süderholzschift.*

Latland [*ˈladˌland*]. 1747 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Lattland*; 1800 ib. Nr. 179 *Norder Latland, Süder Latland*; U 1827 *das Lartland*; U 1828 *Wester-Lartland, Oster-Lartland, Oster-Landland* [sic]; K 1828 *Wester-Lartland, Oster-Lartland*; Kat *Lattland, Oster-Lattland, Wester-Lattland.* — Større Mosestrækning Syd for Træsø. Forleddet er antagelig Ordet *Lægte*, i Jy. udtalt [*lat*] o. lgn.; se Feilb. Af samme Oprindelse er første Led i nordslesvigsk *Latkær, Lateng* (DS IV 337, 374).

Lavselle. U² 1779 *Lausell.* — Mandsnavnet *Lau(r)s.*

Ledpæl. Kontraktb 1722 *einen Acker Ley-Pehl.* — I Vestermark.

Lehmdamm [ˈle·mˌdam]. Kat *Lehmdamm.* — Ty. *Lehm* „Ler".

Lerager. 1764 SA C XII 1 Nr. 216, Jb 1770 *Lehm Acker.* — I Vestermark. Maaske samme Lokalitet som *Lerland.*

Lerland. Kontraktb 1694 *das lere land*; Kontraktb 1716 *Lange Lehmlandt*; Kontraktb 1757 *Langlehm Land Acker*; U² 1779 *Lehmland, Lang Lehmland Koppel*; U 1799 *Lehm Land, das Klein L(ahm?)land*; U¹ 1799 *Lierland*; 1812 SA C XII 1 Nr. 215 *Langlehmlands-Lücke.* — I Vestermark.

Lilledam. Jb. 1770 *mit der Kleine teig*; U¹ 1779 *die Kleine Teich.* — Jfr. *Dam* ovfr.

Lilleeng. Kontraktb 1757 *die kleine Wisch in Tresee May*; (her?) Hagreup² 133 *Lileng.* — Ifl. Hagerup udtalt med Efterledstryk.

Lillelyk. Kontraktb 1735 *von der Kleinen Lücke in Hostrup Scheide* Kontraktb 1741 *die halbe Kleine Lücke im Holtz.*

Lillemaj. Kontraktb 1730 *Klein-May*; Kontraktb 1753 *Klein May*; Jb 1776 *Der Kleine May beym Dorffe.*

Lund [*lùnd*]. Kontraktb 1707 *in der Lund*; U¹ 1779 *Oster-Lund*; (her?) U² 1779 *Osterland*; Hagerup² 58 *Lund*; Kat *Lund, Achterlund, Vorderlund.* — *Lund,* se Bd. X.

Lundlyk. Kontraktb 1740 *die Lundt Lücke*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Lundlück, Süderste lund lück.*

Lundtoft. U 1837 *Lundtoft.*

Lushøj [*lusi*]. U 1827 *das Lushoy*; U 1828 *Lushoymoors* [Gen.]; K 1828 *Lushoy Moor*; Jb 1846 *Lushoy, Lushoymoor, Lushoymoorschifte, Lushoyberg*; Kat *Lushöe, Lushybarg, Lushymoor.* — Af Sb. *Lus,* se under *Lushøj* p. 237.

Lyk. U² 1779 *die Lück* — *Lyk,* se Bd. X.

Lykbjerg. Kontraktb 1693 *Lückbarg*; Jb 1766 *Luckberg*; U¹ 1779 *Lück Barg, Luck barg Acker*; U¹ 1799 *Lykbierg*; U 1837 *Lückbarg.* — I Vestermark.

Maj. Kontraktb 1710 *in der Maye*; SkyldprotFlensb 1739 *in dem sogenandten May-Eng*; Jb 1770 *Der Kleine May beym Dorffe*; U¹ 1779 *die May wiese*; Jb 1809 *Maey*; Jb¹ 1809 *Mey*; Kat *May.* — *Maj,* se Bd. X.

Majsager. Kontraktb 1716 *mays Acker wisch*; Kontraktb 1732 *Mays Acker*; Kontraktb 1753 *May Acker*; Kontraktb 1757 *Mais Acker Wiese im Wester-Felde.* — *Maj,* se Bd. X.

Milested [ˈmi·lˌsdæ·d]. U¹ 1779 *Milstedt, Mielstädt, Milstet*; U² 1779 *Milstedt, Miehlstedt, Milchsted, Mielfeldt* [sic]; 1811 SA C XII 1 Nr. 216 *Mildstedt Wiesen*; U 1835 *Mildstedt*; Kat *Mihlstedt.* — Sb. *Milested* „sted, hvor der er plads til, staar ell. har staaet en ell. flere miler" (ODS). Har maaske her Relation til Brænding af Tørvekul.

Mistpohl. Kontraktb 1732 *Mist Pohl.* — I Vestermark. Er snarest et nty. **Mistpool,* Sideform til *Missenpool* „Düngerpfuhl" (Mensing), enten som Oversættelse af et da. Navn eller som Laaneord i den da. Dialekt.

Mittellyk. Kat *Mittellück.*

Mittelste Rode. Kontraktb 1753 *auf dem Mittelsten Rode.*

Mittelste Wisch. Kontraktb 1696 *in der mittelsten Wische bey dem Kurtzen Lande im Ellkier.*

Mittkoppel. Kat *Mittkoppel.*

Mittlyk. Kat *Mittlück.*

Moortoft. Kat *Moortoft.*

Mühlenweg. Jb 1846 *am Mühlenwege.*

Møllehøj. Slewert 1538 *moelhoy*; Reg 1769 *Mühlhoy*; 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Westen Mölhoy, Osten Mölhoy*; Jb 1770 *Möhlhoy*; Kat *Mehlhoy.*

Møllergejl. 1716 (Kontraktb 1724) *Müller-Geyl*; Kontraktb 1738 *Süder Möller geyl*; Reg 1769 *Mülle geil, Mülle-Geill*; 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Müllergeil, in der Müller Geil, Norder Müller Geil.* Jb 1770 *Mühle Geil, in Kirch Lucke auff Muhle Geil.* — I Vestermark.

Mørkvraa. Jb 1766 *Mörck Wra*; U¹ 1779 *Mürckwroh*; U 1779 *Mörk wrah, Murkwrah, Mürk wrah*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Mörckwraa, Mörckwraae*; U 1837 *Mörkwraae, Mürkwraae*; Kat *Mörkwrah.* — I Udkanten af Bymarken, paa Grænsen til Havetoft S.

Naldholm [ˈnèlˌhòlm]. 1716 (Kontraktb 1724) *Nettel-Holm*; Kontraktb 1732 *Nettelholm*; Kontraktb 1753 *Nallholm*; Kat *Nettelholm.* — Eng. Af Sb. *Nælde,* jy. *Nalde*;

jfr. Formen 1753. Udtalen med [è] beror sikkert paa Indflydelse fra nty. *Nettel.*

Nedderweg [ˈnæ·rəˌvèx]. — Komparativen nty. *nedder* „nedre"; se Mensing.

Nierland. Kontraktb 1756 *lang Nierland*; (her?) 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Nöder.*

Nietoft. Kat *Nietoft.* — Nty. *nie* „ny".

Nordeng. U 1779 *Nord Eng.*

Norderkoppel. U 1837 *Norderkoppel auf Geilberg*; Kat *Norderkoppel.*

Nordertoft. U 1837, Kat *Nordertoft.*

Nylyk. Kontraktb 1757 *von der neuen Lücke*; 1812 SA C XII 1 Nr. 215 *Neulücke*; Kat *Nielücken.*

Nymark [ˈny·ˌma·g]. Kontraktb 1748 *ihr sogenandtes neue Feld*; Kontraktb 1756 *Neu Marcks Lücke*; Jb 1770 *Neufelt, ins Neuefelt*; U[1] 1779 *Roy Lück oder Neumarck, neue Marck Lücke*; Jb 1809 *Niemark*; Kat *Neumark, Nymark, Vorder Nymark, Hinter Nymark.* — Areal lige Syd for Byen.

Nørgaard. Kontraktb 1737 *ein Kohlhoff....Norgaardt genandt*; Kontraktb 1756 *Noer Gaard.* — Eng ifl. Kontraktb 1756. Antagelig efter en forsvunden Gaard.

Nørrelyk. Kontraktb 1741 *Norder Lücke.*

Nørremark. 1632 ArkRuntoft I 3a *ins Norder velde*; 1737 SA C XII 1 Nr. 233 *auf dem Norder-Felde.*

Ormsholt. C. 1773 SA C XII 1 Nr. 216 *Wurmsholtz*; 1776 ib. Nr. 217 *Wurm-Holtz*; U[1] 1779 *Worms Hold, Worms Holdt, Wormsholt*; U[2] 1779 *Worms Holdt*; U 1837 *Wormholt.* — Af Sb. *Orm*, antagelig i Betydningen „Hugorm".

Osterkoppel. KI[1] 1767 *in der angeführten Oster-Koppel auf dem Oster-Felde.* — Stednavn?

Papegøjehøj. Kontraktb 1707 *bey der Papegey huy.* — Maa have Navn efter Fugleskydning.

?Parmerkilde. 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Parmekiel, Wiese Parm(er?)kiel genand*; Jb 1770 *P(a?)lmer Keel, Pallmer Kell, Parmer Keell*; 1776 SA C XII 1 Nr. 216 *Palmer-Kuel*; U[1] 1779 *Parmerckiel, Parmer-Kiel Wiese*; U[2] 1779 *Palmerkier, Parmer Kiel, Parmar Kiel, Pärmer Kiel Wiese.*

Peter Wuhnsens Dam. Kontraktb 1730 *Peter-Wundsens Damm.* — Slægtsnavnet *Wuhnsen* forekommer i Byen i U 1799.

Pibgrav. U 1827 *das Piefgrau.* — „Vergrabene Moor" ifl. U 1827. Ordet *Pibgrav* er et Laan fra nty. *Piepgröf, Piepgröwe* „Abzugsgraben zwischen zwei Äckern" (Mensing). Som Laaneord findes Ordet ogsaa i den da. Dial. i Fjolde og i Stednavnet *Pipgrov* (1770—76 *Pip Graben*) i Ubjerg S.; se DS V 511.

Pold. Jb 1766 *daß Pooll.* — *Pold*, se Bd. X.

Priesterberg. 1811 SA C XII 1 Nr. 215 *des Priesterberges*; Jb 1811 *beym Pastorathberg.* — I Soltskov.

Priesterbrücke. 1805 SA C XII 1 Nr. 215 *nach der sogenannten Priesterbrücke.* — I Soltskov.

?Præstager. Kontraktb 1739 *P(r?)ost-Acker.*

Præstholm. Slewert 1538 *prestholm.*

Pælemose. 1806 C XII 1 Nr. 215 *Pählmos-Mohr.* — I Soltskov.

Reddernis. Kontraktb 1737 *außer der Redderniß aufs Oster Feldt.* — Første Led synes at være Ordet *Redder*, hvorom se Bd. X.

?Rendesbjerg. U[2] 1779 *Randesbarg*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Stendes (Rendes?) Barg.*

Rojland. 1802 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Roiland.* — *Roj*, se Bd. X.

Rojlyk. U[1] 1779 *Roy Lück oder Neumarck*; U[2] 1779 *Rothlück.*

?Rokeng. U[1] 1779 *Röteng, Rakeng*; U[2] 1779 *Rockeng, Röcken(?).* — Röteng og Rakeng stammer fra to forskellige Eksemplarer af U 1779. Maaske blot forskrevne Former af Rødeng ndfr.

Rokkefod [ˈrògˌfo·d]. Kontraktb 1732 *Stock Fuß*: Kontraktb 1757 *Rockfus Acker*; 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Rockefod*; Jb 1770 *rackfuß*; U[1] 1779 *Rachfaß*; Jb 1809 *Rockfuß*; 1812 SA C XII 1 Nr. 215 *Rockfuss-Lücke*; Kat *Rockfuss.* — Sb. *Rokkefod* „om hver af de tre fødder, hvorpaa en rok hviler" (ODS). Sammenligningsnavn; Marken har en langstrakt, uregelmæssig Form.

Ruggen. Slewert 1538 *by westen ruggen*

vp slethol(t?). — Muligvis Fejl for **rugge*, Pl. af *Ryg*, hvorom se Bd. X.

Rødeng. Kontraktb 1710 *in Elkier d(ie?) Rödenge*; U 1779 *Rödeng, Röde Eng, Röd-Eng Wiese*; U 1827 *Rörengwall*; U 1837 *Röhreng*; Jb 1846 *Rödeng*.

Rødkær. U 1835 *Rödkier*.

?Rødsig. Kontraktb 1738 *Rode Syck*.

Rønne. U 1779 *die Rünnen*; 1808 SA C XII 1 Nr. 216 *Rönde*. — *Rønne*, se Bd. X.

Rønneroj [*anəˈrâi*]. U[1] 1779 *Rönne Roy, Rünneroy*; I 1779 *Rönner Roy, Rönner Ray*; Kat *Ronnereu*. — Af *Rønne*, hvorom se Bd. X, eller af Trænavnet *Røn*.

Sandager. Kontraktb 1752 *Sand Acker*; Jb 1766 *Sand aker, Sans acker*; U[1] 1799 *Sand Agger*; U 1837 *Sandkoppel*; Kat *Sand*.

?Schæfershus Ager. Kontraktb 1756 *Schaffers Hauß Acker*. — Maaske af *Schæfer* „Faareopdrætter".

Skarnholm. Jb 1766 *schaarnholm*. — Sb. *Skarn*, muligvis i Betydningen „Ukrudt". Betydningen Ukrudt har Sammensætningen *Skarntøj* paa Rømø; se *Skarnseng* DS V 361.

Skarnkamp. U[1] 1779 *Scharn-Kamp, Scharrnkamp, Scharrn Kamp Acker*; U[2] 1779 *Scharren Kamp, Scharrencamp*; U[1] 1799 *Skarn-Camp*; Jb 1846 *Scharnkamp*. — Agerjord.

Skelenge. Kontraktb 1738 *die Scheide-Enge bey der See*. — Sikkert samme Lokalitet som *Schelkier wiese* i U[1] 1779 (se ndfr.); Skelkær ligger nær ved Træsø.

Skelkær [ˈʃèlˌkiœ·ɹ]. Jb 1770 *schelckier, schellcker, schelcker*; U[1] 1779 *Schelckier, Schellckier, Schelkier wiese*; 1792 SA C XII 1 Nr. 226 *am der Grossolter-Scheide Skielkier oder Skiel Rönne genannt*; Kat *Scheelkjer*.

Skelrønne. 1792 SA C XII 1 Nr. 226 *Skielkier oder Skiel Rönne*. — Se det foregaaende Navn.

Skindertoft. Slewert 1538 *Scinder tofft*. — Sb. *Skinder* „Garver".

Skovbæk. 1772 SA C XIII 1 Nr. 327 *Schobeck*. — Bæk paa Grænsen mellem Store Solt og Hostrup.

Skovbøl Vad [ʃùbəlˈvai]. Kontraktb 1690 *Schobellway*; Kontraktb 1716 *Schobüllwoy*; Kontraktb 1722 *Schobüll-wäy*; Kontraktb 1738 *Schobüll-Waht*; Kontraktb 1756 *Schobelwatt Acker*; Kontraktb 1757 *Schofelwat Acker*; Jb 1770 *schubell Watt*; U[1] 1779 *Schabel Way, Söbeck watt, Sohbeck watt, Säbickwadt*; U[2] 1779 *Säbekwadt, Säbeckwatt, Schäbeckwadt*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Schöbeeckwad, Schobeckwatt*; 1781 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Schöbeckwadlück, Schobeckswadlücke*; 1781 (Afskr.) ib. Nr. 215 *Schöbeckswandlück*; Jb 1809 *Söbeckwadt*; U 1835 *Schobelwag*; Kat *Schapelwey*. — Areal ved en Vej Øst for Byen; Stedet maa have Navn efter en forsvunden Bebyggelse **Skovbøl*. Naar Navnet i nogle Kilder er omdannet til *Skovbæk-*, skyldes det maaske Indflydelse fra *Skovbæk* ovfr., med hvilket der dog ikke er topografisk Sammenhæng. Skrivemaaden *Söbeck-* o. lgn. hænger sammen med Udtalen af Ordet *Sø* i den da. Dial.; se ndfr. under *Træsø Maj*.

Skovland [ˈʃauˌland]. (Her?) 1766 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *von dem nechst an der Land-Straße belegenen Heyde- oder eigent. sogenanten 2ten Theile Holtz Lande*; Kat *Schauland*.

Skovlyk. Jb 1770 *die schaulücke*.

Skovsholt. Jb 1766 *schaußholt, Wester schausholt*.

?Slethol t. Slewert 1538 *slethol(t?)*. — Der er muligvis noget bortskaaret i Randen af Manuskriptet, saa det sidste Bogstav eventuelt har været et *m*.

Smaamaj. Kontraktb 1756 *Schmah Mey*; Kontraktb 1760 *Schma-May*; 1768 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Schma May, Schmal May*; Jb 1730 *schma May*; U[2] 1779 *Schmomay Wiese*. — Adj. glda *smā(r)* „lille".

Smaleng. Kontraktb 1757 *die schmale Wiese in Kirche Lück*.

Smedeholm [ˈsmæ·dəˌhòlm]. Kontraktb 1754 *Schmidt-Holm*; 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *klein Schmeyholm*; Jb 1770 *schmedeholm*; U[1] 1779 *Schmedeholm, Schmedeholm Koppel*; Kat *Schmiedeholm*.

Smedemose. Kontraktb 1757 *Schmidt Mohr*.

Snogager. Kontraktb 1694, Kontraktb

1752 *Schnogs Acker*; Jb 1770 *schnog acker*. — I Østermark. Dyrenavnet *Snog*.

(Her?) **Solt Bæk**. 1413 (DAtl VII 548) *Solterbek*.

Soltholz, Gross-. LA *Gr. Soltholz*.

Solt Mose. KI 1767 *auf dem Grossolter Mohr*; Reg 1769 *die Mohr*. — Se *Store Solt* under Bebyggelsesnavne.

Stadlyk. 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Stadtlück*. — Maaske efter Beliggenhed ved Vejen til Flensborg.

Steensmoor. U 1827 *Stensmoor*. — Nty. *Steen* eller da. *Sten*. Snarest Gengivelse af et da. **Stensmose*.

Sten [*sde·n*]. Slewert 1538 *steen*; Kontraktb 1694 *Seiderstein*; Kontraktb 1716, Reg 1769 *Süderstein*; Jb 1770 *Suder Stein, Osterfelt Norderstein*; U[1] 1779 *Steen Koppel, Stein Koppel*; Kat *Stein*. — Stenet Areal.

?Stenager. Kontraktb 1756 *Norder Stein Acker, Süder Steinboll Acker*; Kontraktb 1757 *süder Stein-Acker*; Kontraktb 1760 *Südersteig-Acker*.

Stenbjerg [ˈ*sde·nˌba·x* el. ˈ*sdènəˌba·x*]. Kontraktb 1722 *Steeneberg*; Kontraktb 1757 *klein Stein-Barg, Klein Steinberg Acker*; Jb 1769 *Stennberg, Stenneberg, Klein Stenneberg*; U[1] 1779 *Stenneberg, Stennebarg Koppel*; U[2] 1779 *Stennebarg, Stennerbarg*; VSK Orig 1780 *Steenbierg*; Kat *Steinberg, Grosser Steinberg*.

Stenlyk. Kat *Steenlück*.

Stenrøgel. Kontraktb 1694 *stein Rögell*. — I Vestermark.

Stensmaj. Kontraktb 1752 *Steins May*.

Stisbjerg [ˈ*sdisˌba·x*]. 1748 SA C XII 1 Nr. 215 *Stieg-Berge*; Kontraktb 1752 *Stiegs Berg*; Kontraktb 1756 *Nießbarg* [sic]; 1766 SA C XII 1 Nr. 216 *Toft Stiesberg genannt*; U[1] 1779 *Stiegs Barg*; U[2] 1779 *Stiegsbarg Koppel*; Jb 1809 *Stiesberg*; Kat *Steesberg*. — Vest for Byen ved Vejen til Soltskov. Af *Sti*, antagelig i Betydningen „Gangsti".

Stismaj. Kat *Stiesmay*. — Ved *Stisbjerg*.

Stjært [*sdæ·ɹd*]. 1800 SA C XII 1 Nr. 179 *Steert Mohr*; 1811 SA C XII 1 Nr. 215 *Stertweg, Stertmoor*; U 1827, K 1828 *Stiart*; U 1828 *Stiartmoor*; U 1837 *Stertkoppel*; Jb 1846 *Stiart, Stiartmoor, Stiartschifte, Stiart schiffte*; Kat *Stiart*. — Større Mosestrækning paa Grænsen til Holming i Havetoft S. Af Sb. *Stjært*, der i den da. Dial. i Angel har Formen *Stjèt* eller *Stjat*; se Hagerup[2] p. 88, der ogsaa omtaler Ordets Forekomst her som Marknavn. Skrivemaaden *Stiart* forudsætter Udtalen med [*ja*]. *Stjært* bruges i Stednavne om et smalt Terræn, jfr. *Stjærtdam* p. 21, men synes her snarere at være brugt i Betydningen „den yderste Del af noget".

?Stoklyk. U[1] 1779 *Stock Lück*; U[2] 1779 *Stocklück* (*Rock-*?), *Stack Lück*.

Storbjerg [ˈ*sdo·ɹˌba·x*]. Jb 1770 *ins Neufeld groß Berg*; U[2] 1779 *Stuhrbarg, Stuhlbarg, Stührbarg Lücke*; U 1835 *Stuhrbarg*; U 1837 *Stoorbarg*.

Storeng. Kontraktb 1732 *Stuhr Eng in Holm Kier*; Kontraktb 1757 *Gros Eng*; Kontraktb 1760 *die große Wieße in Schma-May*; Hagerup[2] 133 *Storeng*. — Navnet udtales ifl. Hagerup med Efterledstryk.

Storlyk [ˈ*xro·dəˌlỳg*]. Kontraktb 1753 *in der großen Lücke*; Jb 1770 *in der große Lucke*; Kat *Grosseluck*.

Strudbjerg (ˈ*sdro·ˌba·x*]. Slewert 1538 *strutberg*; Kontraktb 1739 *Stroh-Berg*; Kontraktb 1752 *Str(o?)dberg*; 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Norder Strohberg, Wester Strohberg, Osten Strohberg*; Jb 1770 *Stroberg, Oster Stroberg*; U[1] 1779 *Strohberg, Stroh barg*; 1803 SA C XII 1 Nr. 216 *Strohbierg*; Kat *Strohberg*. — Formen hos Slewert synes at vise, at Forleddet er Sb. glda. *strūt* „Top, Spids", vn. *strútr* „opstaaende kegleformig Spids eller Top paa Hat eller Hætte" (Fritzner). Brugt om topografiske Forhold indgaar Ordet i adskillige nordiske Stednavne. Paa Island forekommer det usammensat i Fjeldnavnet *Strútr* og som Efterled i Fjeldnavnet *Meyjastrútr* (NoB 1932 p. 35). I Norge er der flere Eksempler paa *Struten* som Gaardnavn (se Registret i NG), *Struten* er Navn paa en Holm i Oslofjorden (Indrebø, Stadnamn fraa Oslofjorden p. 204) og *Strutane* kendes som Marknavn (Heggstad i Heidersskrift Hægstad p. 60); som Forled indgaar Ordet i *Strutvatnet* (NI II 180). I Sverige forekommer *Struten* som Navn paa en Vig

(OGB V 133), som Sønavn (Hellq. Sjön. I 578 f., SOÄ XVIII 159) og som oprindeligt Marknavn (OGB XX:1 p. 2), ligesom Ordet indgaar i flere sammensatte Stednavne. I Nordslesvig antages det bl. a. at indgaa i *Strudsbjerg* DS III 16. I Navnet her er Forleddet i de yngre Kilder omtydet til *Straa*.

Svendland [ˈ*swèn*ˌ*land*]. 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Schwenland, Schwennland*; Jb 1770 *schwenland*; U 1837 *Schwennland*; Kat *Swenland*. — Sb. *Svend* „Tjenestekarl"; se *Svendland* p. 152.

?Svinelyk. U[1] 1779 *Schweine Lück*; U[1] 1779 *Schwennlück*.

?Svinsbjerg. Kat *Sweinsberg*.

Süderfeld. Kat *Süderfeld*.

Süderheck. 1802 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *beym Süder Heck*. — Gengiver vel et da. **Sønderled*.

Süderkoppel. U 1837, Kat *Süderkoppel*. — Forskellige Lokaliteter i de to Kilder.

Søkær. (Her?) Slewert 1538 *zocke*; Kontraktb 1702 *Seekier*; Kontraktb 1732 *See Kier, Seekier in Tresse-May*; (her?) Hagerup[2] 133 *Søkjerdam*. — I Formen hos Slewert er muligvis et Bogstav bortskaaret.

Sølyk [ˈ*se·*ˌ*lygən*]. Kontraktb 1748 *in denen See-Lücken*; Jb 1770 *schyo Lücke*; U[1] 1779 *Seelück, die See Lücke, Wester See Lück*; Kat *Seelücken*. — Ved *Træsø*. Om Skrivemaaden *schyo* i dette og flg. Navn se ndfr. under *Træsø Maj*.

Sømaj. Jb 1770 *schyo Wisch, schyo Wischs Lucke*; 1778 SA C XII 1 Nr. 216 *an der Seewiese, von der See Maye*; U[1] 1779 *Seemay*; U 1835 *Seewiese*; Kat *Seemay*. — Ved *Træsø*.

Sønderlyk. Kontraktb 1752 *Süderlücke, in der Süder Lücke*; 1802 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Synder Lyk*; Kat *Süderlück*.

Sønderskift. U[1] 1779 *Süder Schifft*.

Sønderskov. Jb 1766 *Suder Holtz*; U[1] 1779 *Süder Holtz, Süder Holtz Schifft, Süder Holdt Schifft*; U 1837 *Vorder-Süderholz, Hinter-Süderholz*; Jb 1846 *Süderholzkoppel*; Kat *Süderholz*.

Søndertoft. U[1] 1779 *Süder Tofft*; Kat *Südertoft*. — Tre Lokaliteter i Kat.

Søsthøj [*sisˈty·*]. 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Söethy*; U[1] 1779 *Süs Höy Koppel*; U[2] 1779 *Süshuy Koppel*; Jb 1809 *Süsthoy*; Kat *Siestüh*. — Udtalens *i* er opstaaet ved Delabialisering af *y* i Infortis-Stilling, og Skrivemaaden i 1764 tyder paa, at *y* repræsenterer en Diftong, opstaaet af langt *ø*. Som en Forklaringsmulighed kan nævnes, at Forleddet kunde være et oprindeligt **Søsts-* med Svind af det sidste s i den vanskelige Konsonantforbindelse. Der kunde da foreligge en Sammensætning med Landsbynavnet *Søst*, hvorom se DS VI 247 f., her anvendt som Tilnavn. Som saadant forekommer det maaske i Slesvig; se DgP II 1034 under *Soest*.

Talmose [*tùlˈmo·ɹ*]. Slewert 1538 *Tade m*; Jb 1769 *tohlmohr*; 1776 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Talmos*; U[1] 1779 *Tallmos, Tall Mohs, Tallmoß*; Kat *Tallmoor*. — I Slewerts Form er muligvis et Bogstav bortskaaret efter m ved Haandskriftets Indbinding. Formen hører snarest herhen, og maa da lægges til Grund for Navnets Tolkning; den forudsætter formentlig et glda. **Tatæ-* med Overgang af glda. *t* til *r* i Dial. (jfr. Hagerup[2] p. 126) og med paafølgende Overgang til *l*. Overgang *r* til *l* optræder sporadisk i Stednavne og Appellativer (et Eks. paa Overgangen i oprindelig *-rth*-Forbindelse er Navnet *Vedstol* p. 15 f.), især i tryksvag Stilling og her maaske fra først af i Sammensætningen *Talmose Holm* ndfr. Under Forudsætning af at Navnet gaar tilbage til glda. **Tatæ-*, kan Forleddet være Gen. af Mandsnavnet glda. *Tati*, sønderjy. *T(h)ade*. Skal Formen hos Slewert skilles fra de senere, kan Navnet sammenstilles med *Talmosebjerg* i Husby S.; se p. 205.

Talmose Holm. Kontraktb 1756 *Talmos halm Acker*; 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Tolmohrholm*; Jb 1769 *Tohlmoßholm, tollmoßholm*; Jb 1770 *toolmohß Holm* (vistnok rett. fra *trol-*).

Tegellyk [ˈ*te·xəl*ˌ*lyg*]. Kat *Tegellück*. — Nty. *Tegel* „Tegl". Her har tidligere været et Teglværk, og der ligger endnu Teglsten (Opt 1935).

Torballe [ˈ*tå·ɹn*ˌ*balix*]. Slewert 1538 *osten to de balch* (*todebalch*?); Kontraktb 1693 *Torballie*; Kontraktb 1694 *Tuerbalg*; Kon-

traktb 1716 *Thorballie*; Kontraktb 1722 *Turballig*; Kontraktb 1732 *Torballie, Klein Thürballie*; Kontraktb 1751 *Thorbalg*; Kontraktb 1757 *kleine Thor Ballig*; Jb 1769 *tohrbollig, tohr lollig* [sic]; U[1] 1779 *Turballig, Thurballig, Tühr ballig*; Jb 1835 *Thorballig*; Kat *Turballig*. — Forleddet kan være Gen. af Mandsnavnet glda. *Tōti*; om Overgangen *t* til *r* se ovfr. under *Talmose*.

Torne. Slewert 1538 *by des presters dorne*; Kontraktb 1737 *biß an die Dornen*.

Tornebusk. Kontraktb 1737 *Tohrnbusch*; Kontraktb 1756 *auf Thornbusch*; 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Tornbusch*. — I Vestermark.

Tornskov Gaard [*tå·ɯnšauˈxå·ɹ*]. Kontraktb 1690 *Tornschaw gaard*; Kontraktb 1737 *Tornschau Gaarde*; Kontraktb 1756 *Tarn Schau Gahr*; Jb 1770 *tornschau garde*; U[1] 1779 *Thornschau gaar, Thorenschau gaard*; Kat *Tornschaugaard*. — Agerjord et lille Stykke Sydøst for Byen ved Vejen til Flensborg. Har antagelig Navn efter en forsvunden Gaard.

Tornskov Vej. U[2] 1779 *Tanscho Weg*.

Tornstub [ˈtå·rnˌsdùf el. ˈtùɯnˌsdùf]. U 1779 *Thornstup, Schornstop* [sic]; U[2] 1779 *Thornstop*; U[2] 1799 *Tarnstoft*; Kat *Tadenstoff*.

Troldholm. Jb 1766 *trollholm*; U[1] 1779 *Trolholm*; U[2] 1799 *Trolholm, Trollholm*.

Troldmose. U[1] 1779 *troll-Mohr*: 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *Trolmohr*.

Trosland. Kontraktb 1722 *Traas-Land*; 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Trasland, Tros Land*. — I Østermark ved Kirken. Se under *Troskær* p. 21.

Træsø [ˈtrèˌse·]. 1650 SA A XVII Nr. 961 *Treß-Sehe, vf dem Trettsehe*; Kontraktb 1751 *Tres See*; 1762 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 138 *Tress See*; VSK 1783 *Træe Søe*; Schröder II 295 *der Träsee*; JensenAng 24 *der Trässee* (*Træsøe*): Gst 1858 *Træsø*; Kat *Traesee*; LA *Tress-See*. — Af Sb. *Træ*, der sigter til de betydelige Skovstrækninger i Nærheden. Samme Forled indgaar i Navnet paa Floden *Trene*, der udspringer i Søen; se under Bd. IV. I Formen *Trettsche* synes Forleddet at være antydet til Sb. *Trætte* „Retstrætte, Proces".

Træsø Maj [*trèse·ˈmai*]. Kontraktb 1690 *Treysemay*; Kontraktb 1722 *Tresemay*; SkyldprotFlensb 1727 *Treße-Mey*; Kontraktb 1728 *in Interesse-May* [sic]; Kontraktb 1732 *Tres-May*; Jb 1770 *treschyo May*; U[1] 1779 *Tresee May, Trees See May, Tre-See May Wiese, Tre See May, Trescho-May*; U[2] 1779 *Treschomay, Treshoy may Wiese, Tresschomay Wiese*; Hagerup[2] 60 *Træsjømahj . . . kaldes i Storesolt kun æ Mahj*; Kat *Traeseemay*. — Ordet *Sø* havde i den da. Dial. Formerne „*Sjø* el. *Sjøa* (i én Stavelse) el. *Sjow* el. *Sjò*" (Hagerup[2] p. 93). Det maa være den sidst anførte Udtale, der ligger til Grund for Skrivemaader som *treschyo* 1770 og tilsvarende Former af Navnene *Sølyk* og *Sømaj* ovfr. Jfr., at Navnet *Søgaard* i Husby S. er optegnet som [ˈ*sjågå*] i den da. Dial. i Hyrup; se p. 177.

Tuedam [ˈ*tu·ˌdam*]. Kontraktb 1756 *Tudam Acker*; Jb 1769 *tuhdam*; U[1] 1779 *Thudamm, Thudamm Koppel*; Kat *Tudamm*.

Tvæng [*twèŋ*]. — Vej. Se under *Tvæng* p. 186 f.

Tværblokker. U[1] 1779 *die Dwerblacken*. — I Vestermark.

Ulvebjerg [ˈ*uləˌba·x*]. Slewert 1538 *wulfs berg, wulfsberg dor*(.); Kontraktb 1722 *Uhle-Berg*; Kontraktb 1756 *Ulbarg Acker, Gros Albarg* [sic] *Acker*; Jb 1770 *Whleber Lucke, Ühleberg Lucke*; U[1] 1779 *Norder Uhlbarg Koppel, Süder Uhlbarg Koppel*; Hagerup[2] p. 103 *Ullebjirre*; Kat *Eulenberg*.

Vad [*də vai*]. — Vandløb. *Vad*, se Bd. X.

Vejager. Kontraktb 1753 *Wey Acker*; Kontraktb 1757 *Weg Acker*.

Vejsig. Jb 1770 *Wey Sick*.

Vestenhøj. Reg 1769 *Westen Hoy*. — Adv. *vesten* „vest for".

Vesterager. Kontraktb 1757 *den wester Acker*. — I Vestermark.

Vesterenge. Kontraktb 1690 *in der Wester Enge von Treysemay*; Kontraktb 1756 *in der Wester Wischkoppel*.

Vesterlyk. Kontraktb 1753 *in der Wester Lücke*.

Vestermark. Kontraktb 1693 *Westerfeld*; Jb 1770 *Westerfelt gr*(*ön?*)*land*; U 1837 *Westermark*; Kat *Westerfeld*.

Vestermose. 1802 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Wester Moos*; U 1837 *Westermoor.*

Vesterskov [ˈvèsdəɔˌhòld]. U[1] 1779 *Wester Holtz*; 1779 SA C XII 1 Nr. 216 *das sogenannte Westerholtz oder Krat*; U[1] 1799 *Vesterskov*; U 1835 *Westerschaulück*; Kat *Westerholz.*

Vestertoft. Jb 1770 *in der Sämplichen Wester tofft*; Kat *Westertoft.* — Flere Lokaliteter i Kat.

Vibbel Hussted. Kontraktb 1716 *wibbel Hußstedt.* — I Vestermark. *Vibbel* er antagelig Navn paa en forsvunden Bebyggelse paa *-bøl*; jfr. Tilføjelsen *Hussted* „Sted, hvor et Hus har staaet". Navnet er maaske af samme Oprindelse som det nordslesvigske *Vippel*, der i DS V 649 tolkes af Tilnavnet glda. *Wīpa.* Der er dog ogsaa i begge Navne Mulighed for samme Forled som i *Vippetorp*; se ovfr. p. 384.

Volbjerg. 1716 (Kontraktb 1724) *Woh(l?)berg*; Kontraktb 1732 *Wohlberg.* — De to Dok i Kontraktb er ikke indbyrdes uafhængige.

Vrøvl [*vraul*]. Kat *Wrauel.* — Eng nær Træsø. Navnet, der formodentlig er af spøgende Karakter, betegner vel et Sted, hvor Fugle holder til. Jfr. *Vrævel* p. 141.

Vunkerholm. 1799 SA C XII 1 Nr. 142 *mein mitten in der See liegenden Holm Wunckerholm*; Hagerup[2] 104 *Vankeholm* (*Vånkeholm*). — I Træsø. Hagerup l. c. oversætter Vankeholm ved „et bundløst Sted (som dog er tilgroet)" og opfatter det som et Appellativ i Dialekten i Stedet for et Stednavn, hvad der tydeligt nok beror paa en Misforstaaelse.

Zwischen die Wege. 1764 SA C XII 1 Nr. 216 *Zwischen die Wege.* — I Vestermark. Stednavn?

Ærtholm. 1716 (Kontraktb 1724) *Erd-Hollm*; Kontraktb 1753 *Erd-Holm.* — Eng.

Ørholm. Kontraktb 1716 *Ørhollm*; Kontraktb 1739 *Orhollm*; Kontraktb 1757 *Uhrholm*; Kontraktb 1760 *Öhrholm.* — *Ør*, se Bd. X.

Østerdam. Kontraktb 1730 *Oster dam.*

Østereng. Kontraktb 1694 *die Osterwisch in der Hollm-Kehr*; Kontraktb 1733 *die Oster-Wische in Treße-May*; Skyldprot-Angel *die Oster Wisch in Treß-See-May*; Kontraktb 1757 *Oster Wiese.* — To Lokaliteter.

Østerlyk. U[1] 1779 *Oster Lück*; Kat *Osterlück.* — Flere Lokaliteter i Kat.

Østermark. Kontraktb 1693 *auffs Osterfeld*; U[1] 1779 *Oster Feld, Osterfeldt.*

Østertoft. Ui 1779 *Oster Tofft*; Jb[1] 1809 *an der öster Toft*; Jb[1] 1809 *an der östlichen Toft*; Kat *Ostertoft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Soltbro

Aakrog. Jb 1771—1810, 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Aukrog.*

Aavad [ˈauˌvad]. Kontraktb 1751 *bey dem Auwat*; Jb 1771—1810 *Auwadt*; Kat *Auward.* — Ved Kilsaa paa Grænsen til Lille Solt.

Achtertoft [ˈaxdəɔˌtòfd]. Jb 1771—80, Kat *Hintertoft.*

Agegab. Kontraktb 1751 *Acker bey Aggab*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Aggat*; Jb 1771—1810 *Aggaf.* — I Bregengaard. Sb. *Agegab* „et hul på gærde, som en vogn kand age igennem" (Kalkar efter Moth). Ordet forekommer nogle Gange i Viderne; se Sagregistret i Vid. og Vedt. III.

Akroj. Kontraktb 1751 *Ackroy.* — I Bregengaard.

Alletorn [alˈdå·ɯn]. 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Allerdorn*; Jb 1771—1810 *Alledorn*; 1810 SA C XII 1 Nr. 215 *Allerdorn*; Kat *Eldorn.* — Kan muligvis være et Plantenavn **Altorn*, Sideform til *Eltorn* „Rhamnus frangula" (ODP II 426 fra Erritsø).

Bluseng. Kat *Bloseng.* — Se under *Blusager* p. 256.

Bojsenslyk [*bâisəns'lỳg*]. Kontraktb 1751 *Boysens Lücke, Boys Lück*; Jb 1771—1810, Kat *Boysenslück*.

Brakland [*'brå·g¡land*]. 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Brack Land*; Kat *Brachland*. — Sb. *Brakland* „Brakjord".

Bregengaard Mark. DomkapJb 1638 *ins Norderfelt Brekengart felt genant*. — Se *Bregengaard* under Bebyggelsesnavne.

Brolyk [*'bru·¡lỳg*]. Verz u. A. *Brolücke*; Kat *Brückenkoppel*. — Ved Vejen til Flensborg. Der er intet Vandløb her.

Bromaj. U 1835 *Bromai*.

Bromark. Jb 1771—1810 *vom Brückerfelde*; U 1835 *Brohmarcklücke*.

Bukryde. Kontraktb 1751 *der kleine Bock-Rüh*. — I Bregengaard. Dyrenavnet *Buk*.

Dam [*dam*]. Jb 1771—1810 *Dammkoppel, Dammland*; Kat *Damm*. — *Dam*, se Bd. X.

Delsholm [*'di·s¡hòlm*]. Kontraktb 1696 *diellshollm*; Jb 1771—1810 *Dicksholm*; Hagerup² 133 *Disholm*; Kat *Diesholm*. — Navnet udtales ifl. Hagerup l. c. med Tryk paa første Led. Formen 1696 tyder paa, at Forleddet er Gen. af Sb. *Del*, hvorom se Bd. X, saa at et *l*, som i adskillige andre Tilfælde, er svundet foran *s*.

Dreeeck [*de 'dre·¡èg*]. Kat *Dreieck*. — Nty. *Dreeeck* „Trekant".

Elkær [*'èl¡kiæ·ɹ*]. Kontraktb 1696 *Ellkier*; Kontraktb 1710 *Elkier, Elkier Eng*; Kontraktb 1751 *Elckeir, Elckair*; Jb 1771—80 *Ellkier, Ellerkier, Elkierende*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Ellkier, Ellkierende*; 1803 ib. Nr. 216 *Öster-Ellkier*; Hagerup² 133 *Ellekjer*; Kat *Elkjer*. — I Bregengaard.

Faarlyk [*'få'ɹ¡lỳg*]. Kat *Fahrlück*.

Feddersenskoppel [*'feðəɹsən¡kùbəl*]. Kat *Feddersenskoppel*. — *Feddersen* forekommer som Familienavn i Kat.

Feld. Kat *Feld*. — Snarest Sb. *Fælde*, hvorom se Bd. X.

Fenne. Jb 1771—1810 *die kleine Fenne beym Hause*; 1810 SA C XII 1 Nr. 215 *das kleine Stück Land bey seinem Hause.... Fenne genandt*. — *Fenne*, se Bd. X.

Frisled [*fri·s'hèg*]. Kontraktb 1693 1 *Kl. Acker bey Frißley*; Kontraktb 1751 *Friesheck*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Frislay, Fries lay*; Jb 1771—1810 *Friesley*; Hagerup² 133 *Frisled*; Kat *Friesheck, Osterfriesheck, Westerfriesheck*. — Areal ved en Korsvej paa Vejen til Flensborg. Den ene af Tværvejene fører i Retning af Aavad ovfr., den anden til Møllebro, og ved en Sti fra Møllebro til Estrup ligger Frisled i denne By (se dette). Der er c. 2 km Afstand mellem de to Lokaliteter, men maaske har de begge ligget ved en gammel Vejforbindelse mellem Angel og Frisland, saa at Forleddet er Folkenavnet *Fris* „Friser".

Gaaseng. Jb 1771—1810 *Goseng, Goßeng*.

Gammelby [*xaməlby*]. Kontraktb 1693 *Gammelbuy*; Kontraktb 1751 *Gammelbye*; Jb 1771—1810 *Gammelbuy, Gammelbuykoppeln*; Kat *Gammelby*. — Areal nær Møllebro paa Grænsen til Store Solt.

Gammeltoft. Jb 1771—1810 *Gammeltoft*; Verz u. A. *Lücke bey dem Hause, Alte Toft genannt*.

Gejlmose. 1747 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Geil Mohr*; 1805 ib. Nr. 216 *Geilmoor, Geilmos Rönn, an den alten Geilmohr Weg*; Jb 1811 *Geilmoor*. — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel".

Grossetoft. Kat *Grosser-Toft*.

Gryd [*xry·, kle·nə'xry·*]. Kontraktb 1751 *Wester Grüd*; Jb 1770—1810 *Grüh, Große Grüh, Grühland*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Grude*; 1786 (Afskr.) ib. Nr. 215, U 1835 *Grüh*; Kat *Grüh, Achtergrüh, Klenegrüh*. — Agerjord. Antagelig Sb. glda. *grïût* „Sten".

Gryd Knap. Jb 1771—1810 *Grühknap*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Grüknap*. — *Knap*, se Bd. X.

Græseng. Jb 1771—1810 *Graseng*.

Hole [*ho·l*]. Jb 1771—1810 *Hohl*. — *Hole*, se Bd. X.

Holeeng [*de 'ho·l¡vɨʃ*]. Jb 1771—1810 *Holeng, Hohlwiese*; Kat *Holling*. — Ved *Hole*.

Højberg [*de 'xro·də 'håi¡ba·x, de 'kle·nə 'håi¡ba·x*]. RegFlensb 1632—38 *Houwbergh*; 1741 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Heu-Barg*;

1742 ib. *der Haubarg*; Kontraktb 1751 *Heubarg*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Norder Hoy berg, Süder Hoyberg*; Jb 1771—1810 *Heuberg, Süderheuberg*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Heuberg, Heubarg, klein Heuberg*; Kat *Osterheuberg, Westerheuberg, Klenheubarg*. — Støder op til *Høbjerg* i Lille Solt; se p. 512.

Kantewiese. Jb 1771—1810 *bey Aukrog die Kante Wiese*. — Forleddet er vel ty. *Kante* „Kant". Snarest Betegnelse for en Engstrimmel langs Aaen; ifl. Jb er Engen ikke opmaalt.

Karlshøj [ˈ*ka·ls*ˌ*hy·*]. Kat *Karlshüh*. — Af Mandsnavnet *Karl*.

Kielland. Jb 1771—1810 *Kielland*. — Maaske af *Kil(e)*, hvorom se Bd. X.

Kleenestraat [*de* ˈ*kle·nə*ˈ*sdrå·d*]. — Nty. *kleen* „lille".

Krobjerg [ˈ*krùˌba·x*]. Kontraktb 1751 *in dem Kro Barg*; Jb 1771—1810, 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Krugberg*. — Ved Bondeaa umiddelbart ved Bregengaard. Forleddet er antagelig *Krog* i Betydningen „Aakrog"; jfr. Navnet *Aakrog* ovfr.

Kunhøj. Kontraktb 1751 *K(un?)hoy, K(nu?)Hoy*; 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Kuh(n?) Hoe(n?)*; Jb 1771—1810 *Kunhoy*. — Forleddet er Sb. *Kone*, i den da. Dial. *Kuhn* (Hagerup² p. 117). Navnet *Konehøj* forekommer ogsaa et Par Steder i Nordslesvig (DS V 209, DS VI 112) og sigter muligvis til Folketro om en Ellekone i Højen.

Kæmpegrav. Kontraktb 1751 *bey der Kampffer Grab*; Jb 1771—1810 *Kämpegruft*. — Sb. *Kæmpegrav* „Kæmpehøj", i Angel „det almindelige Navn på de bekjendte hyppige Oldminder" (Hagerup² p. 52). Ordet forekommer ogsaa som Stednavn i Nordslesvig, se Registret i DS III. Jfr. det følgende Navn.

Kæmpemose [*kèmbəˈmo·ɹ*]. DAtl VII 390 *Kempermoor*; Jb 1771—1810 *Kampemoor*; 1810 SA C XII 1 Nr. 215 *Kampermoor*; Outzen Versuch p. 11 *Kämper-Maar*; Kat *Kempemoor*. — Areal Nord for Store Solt, der støder op til Frisled ovfr. Beskrives af Outzen l. c. som „ein gewisses viereckiges Stück Maarland, von der Grösse einer ziemlichen Koppel, mit unzählichen kleinen Grabhügelschen gleichsam voll gesäet, das unter dem Namen Kämper-Maar weit umher bekannt ist". Sb. *Kæmpe* har antagelig i Sønderjy. en Tostavelsesudtale uden Apokope af Endelsesvokalen svarende til den nørrejy. Udtale *Kjæmpi* med bevaret Nom. *-i* (jfr. Selsk. f. nord. Filologi Årsberetn. 1963—64 p. 13) og kan derfor i Kilderne gengives *Kæmper-*. Jfr. f. Eks. *Kæmpehøj* DS VII 73, skrevet *Kemper-* 1783 og *Kiemper-* 1789—93.

Kæreng. Jb 1771—1810 Kierwiese.

Kösterwisch [*de* ˈ*kèsdəɹˌvìš*]. — Nty. *Köster* „Degn".

Langagre. Kontraktb 1751 *auf denen Langen Ackern*. — I Bregengaard.

Langdel. Jb 1771—1810 *in dem Langtheil*. — Eng.

Langmaj. Jb 1771—1810 *Langemey*.

Lehmkuhle. Jb 1766 *auff Lehm Kuhl Paal*; Jb 1771-1810 *Lehmkuhl* 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Lemkuhlen*. — Gengiver et da. **Lergrav* eller **Lerkule*.

Lehmland [ˈ*le·mˌland*]. Kat *Lehmland*. — Nty. *Lehm* „Ler". Maaske samme Lokalitet som *Lehmkuhle*.

Lillebjerg. 1771 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 216 *Lil oder Klein Berg*; Jb 1771—1810 *Lilberg*; 1786 (Afskr.) SA C XII / Nr. 215 *Lilberg, Lilleberg*.

Lilleeng. U 1835 *Lilleng*.

Lillelyk. Kontraktb 1710 *bey der kl. L(ü?)cken*. — I Trankær.

Maj [ˈ*fə·ɹˌmai*, ˈ*axdəɹˌmai*]. Jb 1771—1810 *im Mey, Meywiese, kl. Meywiese*; Kat *May, Vordermay, Hintermay*. — *Maj*, se Bd. X.

Martenstorn [*ma·nsˈdå·ɹn*]. Jb 1771—1810, Kat *Martensdorn*. — Mandsnavnet *Marten*.

Mitteltoft. (Her?) Jb 1771—1810 *die Mittelste Toft*; Kat *Mitteltoft*.

Mittoft [ˈ*mìdˌtòfd*] Kat *Mittoft*.

Mühlenberg. Kat *Mühlenberg*.

Mühlenkoppel. Kat *Mühlenkoppel*.

Møllebro. Se under Bistoft.

Møllermaj. Kontraktb 1693 *Müller-*

May; Kontraktb 1696 *die Möller-May so bey der Mühlen-Brück ... lieget*; Jb 1771—1810 *Mühle mey, Müllemey*; 1786 (Afskr.) SA C XII / Nr. 215 *Mülle-May, Müller may.* — I Bregengaard.

Møllermose. Kontraktb 1751 *Muller Mohr.* — I Bregengaard.

Niekoppel. Kat *Niekoppel.* — Nty. *nie* „ny".

Osterwiese. Kat *Osterwiese.*

Pillyk. Kontraktb 1710 *P(ie?)llück*; Jb 1771—1810 *Pillück.*

Pindsvineager. Kontraktb 1751 *Pinschwein Acker.* — I Bregengaard.

Sandkoppel [ˈ*sand*ˌ*kùbəl*]. Kat *Sandkoppel.*

Schulwiese. 1810 SA C XII 1 Nr. 215 *zu der Schulwiese.*

Sig. Kontraktb 1751 *vor der Sieck.* — I Bregengaard. *Sig*, se Bd. X.

Smidtkoppel [*de* ˈ*smìd*ˌ*kùbəl*]. Kat *Schmidtkoppel.* — Nty. *Smidt* „Smed".

Sniederwisch [ˈ*sni·dəɹ*ˌ*vìš*]. Jb 1771—1810 *Schneiderwiese*; Kat *Schniederwisch.* — Nty. *Snieder* „Skrædder". Maa gengive et da. **Skræddereng.*

?Snogsland. Jb 1771—1810 *Schnogsland, Schnagsland, Schnoksland*; U[1] 1779 *Schnocks Land*; U[2] 1779 *Schnacksland*; Kat *Schnockland.* — Forleddet kan maaske være Gen. af Sb. *Snog*, eventuelt anvendt som Tilnavn, selv om Formerne snarest tyder paa en Udtale med kort Vokal.

Solland. Jb 1771—1810 *Sohland, Sooland*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Soland*; Kat *Sollland.* — Snarest af Sb. *Sol* „Sump", hvorom se Bd. X. Marken støder op til Svendeng.

Solt Bro. 1694 SA C XII 1 Nr. 371 *Solter Brügken* (Gen.); c. 1712 ib. *Klein- vnd Gros Solter brücken*; 1790 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 408 *Großoldter Brücke.* — Se *Soltbro* under Bebyggelsesnavne p. 474.

Splindager [*sblìnˈaxəɹ*]. Kontraktb 1693 *Splenn Acker*; 1742 SA C XII 1 Nr. 215 *Splinn-Acker*; *Kurtzen Splinn-Acker*; Kontraktb 1751 *der Kleine langsplin Acker*, (her?) *Spiel-Acker*; Jb 1771—1810 *Splenacker, Langsplenacker, Kurzsplenacker*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Splinnacker, Kurz Splinacker*; Kat *Vordersplenacker, Hintersplenacker.* — Af Sb. jy. *Splind* „Splint". Ordet forekommer usammensat som Stednavn i Tønder og Aabenraa Amt, og som Efterled indgaar det i Navnet *Hedesplind* i Sevel (Svend Aakjær i De danske Heder I 348). Det antages i DS V 584 og VI 322 at kunne have den topografiske Betydning „lille (udskilt) Jordstykke". Her er *Splindager* Navn paa et større Areal ved Grænsen til Estrup, men da *der Kleine langsplin Acker* ifl. Kontraktb hører til Bregengaard og Splindager ligger langt fra denne Gaard, kan Navnet sigte til dette Forhold, saa Splind her kan gengives ved „adskilt Areal". Ordet *Splind* udtales *Splehjn* ifl. Hagerup[2] p. 84; jfr. Skrivemaaderne med *e.*

Storager. Kontraktb *die Grose Acker bey Muller Mohr.* — Stednavn?

Stæreng [*sdèˈrèŋ*]. — Plantenavnet *Stær* „Star, Carex".

Sushøj. Jb 1771—1810 *Sushoy.* — Muligvis af Vb. *suse*, sigtende til Blæst. Jfr. det flere Steder forekommende *Vejrhøj.*

Svendeng [*swènəŋ*]. Kontraktb 1710 *die Schwenn-Eng*; Jb 1771—1810 *Schwenneng*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Schwanneng*; Kat *Sweneng.* — Sb. *Svend* i Betydningen „Tjenestekarl"; se under *Svendland* p. 152.

Süderbergskoppel. Jb 1771—1810 *Kl. Süderbergskoppel.*

Toftkoppel. Jb 1771—1810 *Toftkoppel.*

Trankær [ˈ*trå·n*ˌ*kiæ·ɹ*]. Kontraktb 1707 *Traan keer*; Kontraktb 1710 *Trann(kier?)*; Jb 1771—1810 *Trankier*; Hagerup[2] 133 *Tranekjer*; Kat *Trahnkjer.* — Fuglenavnet *Trane.* Det er ikke topografisk Forbindelse med *Trankær* i Estrup og Lille Solt.

Trindeng. Kontraktb 1696 *Trie(n?) Eng*; Jb 1771—1810 *kl. Trineng, gr. Trineng*; Hagerup[2] 133 *Treneng*: Kat *Trieneng.* — Udtales ifl. Hagerup l. c. med Efterledstryk, Af Adj. *trind* „rund".

Vanrad. Jb 1771—1810 *Wanrathkoppel*; 1786 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 215 *Wannrat,*

Wannrath; Kat *Wanreuh.* — Se under *Vanrad* i Klintum, Læk S., Bd. IV.

Vøggersig [ˈvʏ̀ɣəˌsɣ·]. Kontraktb 1690 *Wockersick*; Kontraktb 1716 *wockersieck*; Kontraktb 1739 *Wöckersick*; Kontraktb 1751 *Wiecker Sieck*; Kontraktb 1757 *Wückersick*; Kontraktb 1756 *Wüggerzieg Acker, kleine Wögersick*; Kontraktb 1760 *Wuchersick, Klein Weckersick*; Reg 1769 *Wöger Sick*; Kat *Wüggersieg.* — Plantenavnet *Vøgger* „Vidjer" (ODP II 507 f.).

LILLE-SOLT SOGN.

Kilder.

ArkRuntoft	Se under Esgrus S.
Flensb Armenrechn	Se under Flensborg.
Holzbuch 1749	Afskr. af Holtz Buch 1749 i Hs. i Ark. Heinrich Thomsen, Lille-Solt.
Jb 1749	Afskr. af Jb 1749 i Hs. i Ark. Heinrich Thomsen, Lille-Solt.
Jb 1752—53	Afskr. af Jb 1752—53 i samme Hs. som Jb 1749.
Jb 1768, Jb 1772	Afskr. af Jordebog uden Titel fra Lille-Solt 1768—1772 (to Eksempl.). SA C XII 1 Nr. 218.
KI	Kirchen-Inventarium zu Klein Soldt. Pastorat, Store-Solt (Aarstal glemt?).
KI 1767	Kirchen-Inventarium zu Klein-Solt 1767. SA C XII 2 Nr. 230.
Opt c. 1850	Optegnelse fra 1850-erne paa et dansk Spørgeskema (til Trap?). Pastorat, Store-Solt.
Taxation 1788	Se under Jørl S.
U 1755	Afskr. (næsten ulæselig) af Vermessung 1755. I samme Hs. som Jb 1749.
U 1750—51	Afskr. af U 150—51. I samme Hs. som Jb 1749.
U 1752—53.	Afskr. af Maß-Buch zu Klein-Solt Auff daß Wester felt. I samme Hs. som Jb 1749.
U 1800	Vermeßungs-Register von Klein Solter-Holmarker Felde. 1800. SA C XII 1 Nr. 218.
Verz 1797	Se under Oversø S.

Meddelere.

Lille-Solt	Christian Hansen, Lille-Solt, f. sts. 1857; E. Thomsen, Lille-Solt, f. sts. 1888; Heinrich Thomsen, Klein Soltfeld, f. sts. 1870. Opt. 1933.
Lille-Volstrup	Hans Nissen, Lille-Volstrup. Opt. 1933.

BEBYGGELSESNAVNE.

Emahus. Reg 1634—35 *Emahus.*

Freienwill, Gd [*fri·(ə)nˈvil*]. Schröder II 445 *Freienwillen*; Schmidt p. 264 *Freienwill Kro*; Kat, LA *Freienwill.* — Se under *Freienwillen* i Grumtoft S. p. 114 f.

Freudenhof, Koloniststed [ˈ*fråidənˈhòf*]. Beschr 1761 *Freuden Hof*; Bericht 1762 *Freuden-Hof*; Kat, LA *Freudenhof.* — I Friedrichstal.

Friedrichstal, Koloniststeder. Beschr 1761 *Friederichs-Tal*; Bericht 1762 *Friderichs-Thal.* — „Unweit der Kirche" (Beschr 1761).

Hiddenberg. 1844 SA C XII 1 Nr. 580 *Hiddenberg.* — „Zeitpachtstelle". Formen er muligvis Fejl for **Hirtenberg*; i saa Fald efter Naturnavnet *Hyrdebjerg* i Lille-Solt.

Hirschholm, Gd [ˈ*hìɹsˌhòlm*, da. ˈ*jɔ(ɹ)dˌhɔlm*]. LA *Hirschholm.* — I Volstrupskov. Gaarden er bygget i 1870erne, og Ejeren kaldte den Hirschholm efter Marken *Hjortholm* (Opt 1933).

Holmark, forsv. Gd. Mejer 1648 *Holmmarck*; Danckw 1652 107 *Holmmark*. — Ifl. Schmidt p. 264 fandtes der Grundsten af Gaarden ved *Holmark Sø*; se under Naturnavne i Lille-Solt.

Høbjerg, forsv. Gd ?. RegFlensb 1639—40 *Högberg*; 1642 SA A XVII Nr. 935 *Hoberg*. — Efter Naturnavnet *Høbjerg* i Lille-Solt.

Kanapé [ˈ*ka·na¦pe·* (ˈ*kå·na¦pe·*)]. — Tidligere Værtshus. Her begyndte man paa Jagter (Opt 1933).

Krim, Hs [*krìm*, da. *æ krem*]. Kat, LA *Krimm*. — Bygget under Krimkrigen (Opt 1933). Almindeligt Opkaldelsesnavn; jfr. *Krim* p. 23.

Læg-an. Kat *Leggan*. — Antagelig Navn paa en Bebyggelse i Kat. Imperativnavn, der ogsaa forekommer flere Steder i Nordslesvig; se I. Wohlert i Ti Afhandlinger p. 69, 81.

Nederby. Hagerup² 12 *æ Nejjerby*. — Del af Lille-Volstrup.

Nythus. VSK Orig 1780 *Nyt-huus*. — Appellativ ?

Oliebro, Hs. RegFlensb 1631—32 *Ollbrugge, die Einwohner zu Lutke Soldt haben gevestet die Haußstete bey Oelbrugge darauff der Schmidt wohnet*; Reg 1634—35 *bey Oelbrugge*; 1642 SA A XVII Nr. 935 *ein Schmidt ... zue Oelbro wonhafft*; Kontraktb 1697 *Olye Brücke*; 1699 SA C XII 1 Nr. 373 *Ölie Brügke beim Schmiede hause auf eben selben Gros Soldter Herwege, Gros Soldter und Ölie Holtz-Brügken*; Kontraktb 1706 *bey Olyebrücke*; 1749 SA C XII 3 Nr. 6 *die Schmiede Kahte bey Ohlye Brücken auf Klein Soldter Feld*. — Forleddet synes at være Sb. *Olie*, men der kan ikke være topografisk Forbindelse med Naturnavnet *Oliebjerg*.

Ormshøj. Hs. Schröder II 445 *Wormshoi*; Kok II 448 *Vormshøj* (*-hy*). — Efter Naturnavnet *Ormshøj* i Lille-Volstrup.

Overby. Hagerup² 12 *æ Övverby*. — Del af Lille-Volstrup.

Prinzenhof, Koloniststed [ˈ*prìnsən¦hòf*]. Bericht 1762 *Printzen-Hof*, Verz 1783 *Printzenhoff*; Schröder II 445 *Prinzenhof*; Gst 1858 *Prindsgaard*; Kat, LA *Prinzenhof*. — I Lille-Volstrup. Antagelig opkaldt efter Kronprinsen, den senere Christian VII.

Slottet. Dania III 309 „*Slottet*". — Ironisk Navn paa Fattighuset i Lille-Solt.

Smedekro, Hs [ˈ*smæ·də¦kro·x*]. RegFlensb 1620—21 *deme Schmedehause auff L: Solttefelt*; Mejer 1648 *Smedkrog*; Danckw 1652 107 *Schmedkroch*; Kontraktb 1714 *Schmede Krug*; SchuldprotFlensb 1739 *in dem Schmiede-Krug*; VSK Orig 1780 *Smedekroe*; VSK 1783 *Smede Kroe*; Schröder II 295 *der Schmiedekrug*; Gst 1858 *Smedekro*; Kok II 361 *Smedkro*; Kat *Schmidekrug*; LA *Schmiedekrug*. — Her har tidligere været Kro (Opt 1933).

Lille-Solt, Lb [*kle·nˈsòld*, ˈ*kle·n ˈsòld*, da. ˈ*lil¦sål·d* opt. i Hyrup, ˈ*lil*:ˈ*sål·d* opt. i Stiglundsand]. RegCap 1352 (SRD VI 579) *lille Solte*; RegCap (Lib Quotlib 31b) *Lille solt*; 17/11 1421 DaMag 5. R. II 110 *to Lutteke Zolte*; 26/2 1426 DiplFl I 378 *Lille Solte*; RegCap 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Lille Solte*; LibCens 1462 *Solte minor*; RegFlensb 1472 *Lutken solte*; RegFlensb 1483 *Lutke Solt*; RegFlensb 1499 *lutkenßolte*; Zinsb 1509-15 *Solt minor, Lutke Solt*; 4/2 1523 (1526) DiplFl II 161 ff. *Lutke Solt*; Slewert 1538 *Luttekeßolth, to Lutteken solt*; RegFlensb 1587 *Luttke Soltte*; DomkapReg 1588—89 *lutke Solt*; RegFlensb 1592 *Lutkesolt*; RegFlensb 1593 *Lutke Solte, Lötke Soldt, Löttke Solte, Lötkesoltt*; Schötebock 1598 *Soltte, Luttke Solte*; RegFlensb 1600—01 *Lutke solt, Lutteke Soldt, L. Soldt*; GeldReg 1621 *Luttke Soltte, L: Soltte*; KornReg 1621 *Lutkesoldt, Lutkesoltt, Lutke Soldt*; Mejer 1648 & 1649 *Kleinensolt*; Mejer 1650 *Kleinesolt, Kleinensolt*; Danckw 1652 107 *Lütkensolt*; Tingb 1685 *zu Kleinen Soldt*; DAtl VII 390 *Klein-Solt*; VSK Orig 1780 *Lille Solt K*; VSK 1783 *Lille Solt K og Bye*; Schröder II 295 *Klein-Solt*; Gst 1858 *Lle Solt, Ll Solt Ke*; Hagerup² 83 *Lillesolt* (*Lilsojllt*); LA *Klein-Solt*. — Ifl. Hagerup² 133 udtaltes Navnet paa Dansk med Efterledstryk. Se i øvrigt under *Store-Solt* p. 474.

Klein Soltfeld, Hse og Koloniststeder [*kle·nsòldˈfèld*]. Verz 1797 *Klein Soldt-Feld*;

Verz 1803 *Kleinsoldt-Feld*; Schröder II 295, Kat *Klein-Soltfeld*; LA *Kl. Soltfeld.*

Lille Soltskov [*kle·nsòld|hòld*]. Kontraktb 1751 *Klein Soldholt, Klein Solt Holtz*; Schröder II 295 *Klein Soltholz*; Gst 1858 *Lillesoltskov*; Kat *Klein-Soltholz*; LA *Kl. Soltholz.*

Walkenhof, Koloniststed [*|valgən|hòf*]. Beschr 1761 *Walckendorffs Hof*; Bericht 1762 *Walckendorffs-Hof*; Verz 1783 *Walckendorffhoff*; Kat, LA *Walkenhof.* — I Friedrichstal. Efter de ældre Skrivemaader at dømme af et Slægtsnavn *Walkendorf.*

Vesterby. Hagerup[2] 12 *æ Vesterby.* — Del af Lille-Solt.

Vilbjerg, Hs og Kro [*|vi·l|ba·x*, da. *ˈvi·l|bjɛrə*]. VSK 1783 *Vilenberg Kroe*; 1798 SA C XII 3 Nr. 112 *Wielberg*; Schröder II 445 *Wielenberg*; Kirchl Stat 948 *Wielberg*; Gst 1858 *Hvilberg Kro*; Kok II 440 *Vilbjerg*; Kat *Wielberg*; LA *Wielenberg.* — Efter Naturnavnet *Vilbjerg* i Lille-Volstrup.

Lille-Volstrup, Lb (da. *lil|vɔlsdrɔb*; da. *vɔlsdrɔb* opt. i Hjoldelund]. RegCap 1352 (SRD VI 581 f.) *Volstorp*; RegCap (LibQuotlib 14b, 27a) *Walstorp*; RegCap 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Walstorp, Wolstorp, Wulstorp*; 25/10 1451 DiplFl I 550 *Lutke Walstorppe*; RegFlensb 1472 *Lutke walstorppe, wastorppe*; RegFlensb 1499 *Walstorppe*; 1568 SA A XVII Nr. 933 *luttke Wolstorp*; RegFlensb 1587 *L. Wolstorf*; Flensb Armenrechn 1592—93 *Wulstrup*; 1593 ArkRuntoft Urk. III 4 *Walstorp*; RegFlensb 1600—01 *Wolstrup, Lutke wolstrup*; RegFlensb 1604—05 *Wulstorp*; GeldReg 1621 *Luttke Wolstorff, Luttke Wollstorff, L: Wolstorff*; KornReg 1621 *L Wollstorff*; Mejer 1648 *Wollstrup*; Mejer 1649, Danckw 1652 107 *Wolstrup*; DAtl VII 390 *Klein-Wolstrup*; VSK 1783 *Lille Volstrup*; Schröder II 445 *Klein-Wolstrup*; Gst 1858 *Lle Volstrup*; LA *Kleinwolstrup.* — Se under *Munkvolstrup* i Oversæ S., Bd. VI.

Klein Wolstrupfeld, Koloniststeder. Verz 1797 *Kleinwolstrup Feld*; Verz 1803, Oldekop V 66 *Kleinwolstrupfeld.* — Ifl. Oldekop bruges Navnet ikke mere.

Østerby. Hagerup[2] 12 *cer Østerby.* — Del af Lille-Solt.

NATURNAVNE.

Lille Solt.

Aakær [*|ò|kiæ·ɹ*]. Kontraktb 1684 *in der Oster Aukier*; Kontraktb 1685 *in der Oster Ohkier*; Kontraktb 1718 *auckier*; Kontraktb 1745 *Ankier* [sic]; Jb 1749 *Ackier*; Jb 1772 *Aukier*; Kat *Aukjer.* — Ved Kilsaa.

Abager. Kontraktb 1745 *Abacker*; Jb 1772 *Af acker*; Kat *Afacker.* — Forleddet er antagelig Sb. *Aabod*, hvorom se Bd. X. Jfr. *Abland* p. 235.

Agerballe. U 1755 *ager Ballig, Agers Ballig*; Jb 1768 *Ackerballig.*

Anberg. U 1800 *die Heide am Anberg.* — Maaske Appellativ; se under *Anbarg* p. 153.

Angshoved [*aŋsåi, ȧŋsåi, |ȧŋs|hâi*]. Kontraktb 1708 *westen der Awe bey Angschöy*; Kontraktb 1718 *in Ongstofft* [sic] *auf beiden seiten der Auen*; 1725 (Kontraktb 1735) *Wester Oxhoe*; Kontraktb 1731 *die Wester-Augs-Hoy*; Kontraktb 1745 *wester Ahnshoy*; Jb 1749 *Anghöy*; Jb 1772 *Anghof, Angshoft, Almans Wiese Angshöft*; Opt c. 1850 *Angshüft*; Kat *Angshöft.* — Eng paa begge Sider af Kilsaa. Forleddet er antagelig et glda. **Angs-* eller **Angrs-*, Gen. af et Sb. glda. **ang* eller **angær*, snarest med Betydningen „Snævring" el. lgn. og beslægtet med Adj. *ang*, sv. Dial. *ång* „snæver". Glda. **ang* kan sammenstilles med Efterleddet fsv. *-ang* i Stednavne og glda. **angær* med vn. *-angr*, fsv. *-anger* i no. og sv. Stednavne; se I. Mo-

déer, Färdvägar och sjömärken p. 9 ff. Skrivemaaden *Ongs-* 1718 og Udtalen [*ùŋg-*] er Udtryk for den da. Dialekts Runding af Vokalen i Lydforbindelsen *-ang-* (Hagerup² p. 115). Udtalen [*-(h)åi*] forudsætter en Udtale med Diftong i den da. Dial., men den synes vanskeligt at kunne forenes med Sb. *Hoved* i den sædvanlige Form; Ordet udtales ifl. Hagerup² p. 36 *Hohj*, men er flere Steder, bl. a. i Lille Solt, optegnet som [*hu·əj*] 1934—37. Mindre sandsynligt er det vel ogsaa, at Efterleddet er den gamle Dativform *høfthi* (BrN GG § 107). Derimod kan det være et Sb. glda. **höfthi* n., afledt af Stammen i *Hoved* og med samme Betydning som dette (se Bd. X).

Asselbjerg [ˈasəlˌba·x]. Jb 1772 *Aßelberg*; Kat *Asselberg*. — Støder op til *Asselbjerg* i Estrup, se p. 478.

Bag Huset [*baxəˈhu·s, baxəlˈhu·s, baxəˈhu·sˌsdrå·d*]. Kat *Hinter dem Hause*. — Støder op til *Brændgaard* ndfr. Udtalen [*baxə-*] gengiver et da. **bag æ*.

Berg. Kat *Berg*.

Bergkoppel. Kat *Bergkoppel*.

Berklum. Kontraktb 1684 *Bercklumb*. — Muligvis et oprindeligt **Birkholm*. I flere nordslesvigske Navne er *-holm* gaaet over til *-lum* (DS III p. XXXIV).

?Bjørnholm. Slewert 1538 *borneh*.... — Resten af Navnet er bortskaaret ved Haandskriftets Indbinding, men over *h* ses en Forkortelsesstreg. Der kan ikke være topografisk Forbindelse med *Bjørnholm* i Store Solt.

Bravstrup [*brausdrùb, brausdrəb*]. Jb 1752—53 *Brausterob, Brausterop, Klein Brausterop*; Jb 1768 *Bausterup*; Jb 1772 Kat *Braustrup*. — Agerjord, der støder op til *Bravstrup* i Lille Volstrup, og som utvivlsomt har Navn efter en forsvunden Bebyggelse. Som en Mulighed kan nævnes, at Forleddet kunde være Gen. af det sjældne Tilnavn glda. *Brak* (DgP), idet Lydforbindelsen *-aks-* i den da. Dial. i Angel gaar over til *-aws-*; jf. Landsbynavnet *Savstrup* i N. Brarup S., Bd. VIII.

Bredmaj [*brùˈmai*]. Kontraktb 1730 *Brede-May*; Kontraktb 1733 *Bre-May*; Jb 1749 *Breemay, Brenmay*; Jb 1772 *Bremay, Breymay*; Kat *Brummay*. — Se under *Bredmaj* p. 7.

Bregneland. (Her?) U 1750—51 *daß Brede Landte*; Jb 1752—53 *Bregen Land, Bregenland*; Jb 1772, Opt c. 1850 *Bregenland*.

Bregnelyk. Kat *Bregenlück*.

Brændgaard [*brènˈxå·ɹ, brìnˈxå·ɹ, brènˈxå·ɹd*]. Jb 1749 *bey Brendgarde, bey Brendsgarde, Brendsgards Lücke*; Jb 1772 *Brengard, Koppel Brengaarde*; 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Brengaar, Brenngaard*; Kat *Brengaarde*. — Ved Smedekro Øst for Landevejen til Flensborg. Her har tidligere ligget en Gaard, som er brændt (Opt 1936). Forleddet er (Ptcp. af) Vb. *brænde*.

Buleng [ˈbùlˌvìš]. Holzbuch 1749 *Bollen wischs* [sic]; Jb 1749 *Bollwischs, oster Bollwischs* [sic]; 1779 SA C XII 1 Nr. 160 *in der Bollwische*; Kat *Bullenwiese*. — To Lokaliteter i Kat. Sønderjy. *Bolle* „Tyr" (Feilb.).

Busk. Jb 1749 *vor das Buschs* [sic].

Bygbjerg [ˈbùgˌba·x, ˈbygˌba·x]. U 1750—51 *Büg Berg, bey Büg Berg Ende*; Jb 1752—53 *Büg Berg, Bug Berg*; Kat *Bygberg, Mittel-Bygberg, Norder-Bygberg*. — Plantenavnet *Byg*.

Dam. U 1750—51 *Bey der damm, zwischen die dam, zwischen die dammen*. — *Dam*, se Bd. X.

Damkær [ˈdamˌkiæ·ɹ]. Kontraktb 1733 *dam-Kier*; Jb 1772 *Wiese Damkier, Dam Stier* [sic]; Kat *Damkjer*.

Digevad [ˈdigˌvad]. Jb 1749 *dichway*; Jb 1772 *Deigwat, Deich Watt, Deuchwatt, Druhwatt* [sic]; Kat *Deichwart*. — Ved Kilsaa paa Grænsen til Hyrup og samme Lokalitet som *Digevad* i denne By; se p. 7.

?Dirsacker [ˈdɪɹsˌagəɹ]. — Det er maaske ikke udelukket, at denne Udtaleform kan bero paa en Fejlhuskning for *Ærtager*.

Duntoft. Slewert 1538 *dun tofft*. — Eng. Snarest af Sb. *Dun*, anvendt som Plantenavn eller Ellipse for et sammensat Navn, f. Eks. *Dungræs* eller *Kærdun* „Eriophorum" (ODP I 550).

Dybsig. Jb 1772 *Dubsick*; Kat *Dübsick*.

Dæmningager. Jb 1752—53 *dämmigacker, Dömm(i?)gacker.* — I Vestermark. *Dæmning*, se Bd. X.

Eckernførde Hærvej. 1772 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 408 *der Eckernföhrder Herrweg.* — Landevejen gennem Lille Solt.

Ellensbro. Jb 1772 *Ellens Brück*; Kat *Ellensbrück.* — Kvindenavnet *Ellen*

Elsesager [ˈèlsəns|axɤ, ˈèlsən|agəɤ]. Jb 1772 *Elses Acker*; Kat *Elsesacker.*

Friesmoor. Kat *Friesmoor.* — Sydøst for Byen. Se under det flg. Navn.

Frisland. U 1750—51 *frieß Land, frieß Landt*; Jb 1772 *Friesland.* — Snarest af Slægtsnavnet *Fri(e)s*, der sikkert indgaar i *Friesmoor* ovfr.; jfr. *Frisager* p. 289. En anden Mulighed er dog Opkaldelse efter Landskabsnavnet *Frisland.* Der kan ikke være topografisk Forbindelse med *Frisled* i Nabobyen Soltbro.

Fyssesager. Jb 1772 *Füßes Acker*; Kat *Füssesacker.*

Fælled [*fæ·lə*]. Kat *Verle.* — Smal Agerstrimmel ved Byen. *Fælled*, se Bd. X.

Gaaspold [ˈxo·s|pùl]. Jb 1772 *Gos Pol*; Kat *Gospol.*

Gammellyk [ˈo·lə|lyg]. SkyldprotAngel 1752 *in der alten Lücke*; Jb 1772 *Gammellück*; Kat *Alte Lück.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Gammeltoft. Jb 1749 *gammel tafft Lücke.*

Gedsager [ˈkiæ·s|agəɤ]. Jb 1772 *Norder Gieds Acker, Süder Gieds Acker*; Kat *Giedsacker.* — Af Dyrenavnet *Ged.*

Gejlbjerg. 1826 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 218, Kat *Geilberg.* — Plantenavnet *Gejl* „Gyvel".

Gilsten [*ki·lˈsdi·n, kɬɤgˈsde·n*]. Jb 1772 *Süder Gehlsteen, Norder Gehlsteen*; Kat *Gelstein,* — Agerjord ved Vejen til Estrup paa Grænsen til denne By. Der er antagelig topografisk Forbindelse med *Gilsten* i Estrup; se ovfr. p. 479.

?Griplange. Slewert 1538 *griplanghe*? — Læsningen er usikker. I Stedet for *-an-* kan der muligvis læses *-evi-* eller *-wi-*.

Grossetoft. Kat *Grosse-Toft.* — Tre Lokaliteter.

Hampager [ˈham|agəɤ, ˈham|baxəɤ]. Holzbuch 1749, Jb 1749 *Hamb Acker*; Jb 1772 *Hempf Acker*; Kat *Hanfacker.*

Harmose [*ha·mus, halmùs, harəmùs*]. Jb 1772 *Oster Har Moos*; Kat *Harmos.* — Forleddet kan være Dyrenavnet *Hare* eller muligvis et Sb. glda. **har* „Stengrund"; se under *Harnæs* p. 37. *Harmose* støder op til *Gilsten* ovfr.

Hasselbjerg [ˈhasəl|ba·x]. U 1750—51 *Hasselberg.*

Heidefeld [ˈhaidə|fèld]. Kat *Haidefeld.*

Hestbjerg [ˈpæ·rə|ba·x]. U 1750—51 *Heste Berg*; Jb 1772 *Hestelberg, süder Heßeberg, norder Heßerberg*; VSK Orig 1780 *Hestebierg*; Opt c. 1850 *Hesterberg*, Kat *Pferdeberg.* — Formen *Hestelberg* i Jb 1772 hører muligvis til det foregaaende Navn, idet den kan være Fejl for **Hessel-*.

Hinteretoft. Kat *Hintere-Toft.*

Holm [*hòlm*]. U 1750—51 *vor der Halm*; Kat *Holm.* — *Holm*, se Bd. X.

Holmaj [*hòlˈmai*]. Jb 1749 *Klein Hollmay*; Jb 1772 *Holmay, Holm May, Halm May*; Kat *Hollmay.* — Ved *Holmark*, se dette. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Holm* ovfr.

Holmark [*ˈhòl|ma·g*]. 1589 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 485 *ein marck Holmarck geheißen*; KI 1767 *Holmmarck*; U 1800 *Holmark*; Kortrids ved U 1800 *Holmmark*; Verz u. A. *Hollmark*; Kat *Holmfeld, Hollmarkt.* — Større Areal Vest for Byen. JensenAng p. 115 refererer Dok 1589 og omtaler Holmark som en „Einmark" dvs. „abgesonderte Koppel", muligvis dog ved en Misforstaaelse af Sammenhængen. Forleddet er Sb. jy. *Hol* „Hul", her Betegnelse for eller Navn paa *Holmark Sø.*

Holmark Sø [ˈhòlma·g ˈse·, ˈhùlma·g ˈse·]. VSK Orig 1780 *Holmark Søe*; U 1800 *die Hollmarker See*; Kortrids ved U 1800 *Holmmark See*; Kat *Hollmarktsee.*

Holmbjerg [ˈhòlm|ba·x]. U 1750—51 *Halmberg, Halm Berg*; Jb 1772 *Holmberge, Norder Holmberg.* — Ikke stedfæstet ved Optegnelsen, men har ifl. Placeringen i U 1750—51 ligget i Nærheden af *Holm* ovfr.

Holmkær. Kontraktb 1730 *Allmenß wieße in Holmkier.*

Holrønne [*hòlˈrən, ˈhå·lˌrøn, ˈhå·lˌrỳn*]. Kontraktb 1745 *Hohlrönde*; U 1750—51 *Hollrön, Hollrün, Holrön, Klein Hollrön*; Jb 1772 *Höhlrönn, Höhlrönne*; 1861 SA C XII 1 Nr. 218 *Hulryn*; Kat *Holrün*. — Areal, der støder op til *Holm* ovfr. Forleddet er antagelig dette Navn, jf. Efterledstrykket i den først anførte Udtaleform. Udtalen [*hå·l-*] skyldes antagelig Omtydning til det nty. *Haal-* i Sammensætninger som *Haaldiek* „breiter Wallgraben", *Haalgraaf* „Grenzgraben" (Mensing fra Angel under *Haal*).

Holtkoppel [*ˈhòldˌkùbəl*]. 1774 SA C XII 1 Nr. 218 *der sogenannten Holtz-Koppel*; Kat *Holzkoppel, Osterholz-Koppel*. — Nty. *Holt*, se Bd. X.

Holtstraat [*ˈhòldˌsdrå·d*].

Holvraa. Jb 1772 *Hohlwraa*; Kat *Hollrade*. — Ved *Holmark*, se ovfr.

Holzland. Kat *Holzland*.

Holzschift. Holzbuch 1749 *das Holtzschifft*; 1779 SA C XII 1 Nr. 160 *in der sogenannten Holtzschiffte*.

Holzwiese. Kat *Holzwiese*.

Hvalpkær [*ˈvèlbˌkiæ·ɹ*]. Jb 1772 *Süder Welpkier, Norder Welpkier*; Kat *Welpkjer*. — Af Sb. *Hvalp*, ifl. Hagerup udtalt med *æ-Lyd*; jf. under *Hvalpkær* p. 283.

Hylager [*ˈhỳlˌaxəɹ, ˈhylˌagəɹ*]. Jb 1772 *Norder Hulacker, Süder Hül Acker*; Kat *Hülacker, Hüllacker*. — Støder op til Kilsaa. Forleddet er antagelig Sb. *Høl* „dybt Sted i Aa", som Efterled i Navnet *Klokkehøl* i Store Solt udtalt [*-hỳl*]; se i øvrigt Bd. X.

Hyrdebjerg [*ˈhi·ɹˌba·x*]. Jb 1772 *Hirten Berg*; Kat *Hirtenberg*. — Udtalen har bevaret den da. Form af Ordet *Hyrde*, ifl. Hagerup p. 41 udt. *Hihr*.

Hyrdeeng. Jb 1749 Jb 1752—53 *Harde wischs* [sic]; Jb 1772 *Hirten Wisch, die Hirten Wische bey der Wester May*. — I Vestermark.

Hyrdeholm. Jb 1772 *Hirten Holm*.

Hyrup Mark [*ˈhy·rùbˌfèld*]. U 1750—51 *bey Höropfelt, bey Hüropfeld, bey Hürobfeldt*; Kat *Hürupfeld*. — Ved Grænsen til *Hyrup*; se p. 3 f.

Høbjerg [*ˈhåiˌba·x*]. Holzbuch 1749, Jb 1772 *Höberg*; VSK Orig 1780 *Høebierg*; 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Höbierg*; Kat *Heuberg*. — Støder op til *Høbjerg* i Soltbro. Af Sb. *Hø*.

Høbjerg Kær [*håiba·xˈkiæ·ɹ*]. Kontraktb 1730 *Heuberg-Kier*; Jb 1749 *Höbergkier, Höberg Kier*; Jb 1772 *Höberg Kier, Huberg Kier, Hoyberg Kier, Höberg Karb* [sic], *Höberg Kars* [sic]; Kat *Heubergkjer*.

Ilsdam [*ˈi·lsˌdam*]. Jb 1772 *Jldamms Acker, Jedamms Acker*; Kat *Ihlsdamm*. — Skrivemaaden i Kat, hvoraf Udtalen kan være paavirket, er muligvis uoprindelig; jfr. Formerne uden *s* i Jb 1772. I saa Fald af Dyrenavnet *Igle*.

Julsbjerg [*ˈju·lsˌba·x*]. Jb 1749 *Juls Berg*; Jb 1772 *Juhlsberg*; VSK Orig 1780 *Juulbierg*; Kat *Iuhlsberg*. — Forleddet kan være Gen. af det almindelige Tilnavn glda. *Iūl*, der bl. a. er kendt fra Flensborg (DgP). Udelukket er det dog ikke, at det i Stedet kan være Gen. af Sb. *Hjul*, selv om Anledningen til et saadant Forled er uklart. Lille Solt støder op til *Julskov* i Oversø S. (se Bd. IV), men *Julsbjerg* ligger ved Vejen til Flensborg, langt fra Sognegrænsen.

Jørgensager. U 1750—51 *Jürgens Acker*.

Kielland. U 1750—51 *Kiellandt, Kiel Landt*. — Maaske af *Kil(e)*, hvorom se Bd. X.

Kirkebro. Slewert 1538 *kerckbro*.

Kleenelyk [*kle·nəˈlyg*]. Kat *Kleine Lück*.

Kleinetoft. Kat *Kleine-Toft*. — To Lokaliteter.

Kleinholz. Kat *Kleinholz*.

Klewerhof. Kat *Klewerhof*. — Nty. *Klewer* „Kløver".

Knap [*knab, de knab*]. U 1750—51 *Norden bey Knab*; Jb 1772 *Hinter den Knob*; VSK Orig 1780 *Solt Knap*; Kat *Knob*. — *Knap*, se Bd. X.

Knapsager. U 1750—51 *Cnabs Acker*; Jb 1772 *Knobes Koppel*.

Knapsbarg [*knabəsˈba·x*]. — Ved *Knap*.

Kohlhof. Kat *Kohlhof*.

?Kolkuhl. U 1800 K(*o* ?)*ll*(?)*kuhl-Land*.

Kolyk. Kontraktb 1708 *in der Kuhlücken*; Kontraktb 1745 *in der Kuh-Lücke*.

Koppel. Kontraktb 1718 *westen der Aue*

in der Koppel. — *Koppel*, se Bd. X. Stednavn?

Kragsbøl. Kat *Kragsbüll.* — Agerjord Sydvest for Byen, muligvis efter en forsvunden Bebyggelse. Forleddet kan være Gen. af Tilnavnet glda. *Krak*; jf. *Kragsholt* p. 245.

Kragslyk. Jb 1772 *Krags Lück.*

Krog [*kro·x*]. Jb 1749 *im Krog, oster Krog*; Jb 1772 *Krag*; Kat *Krog.* — Ved en Krumning af Kilsaa. *Krog*, se Bd. X.

?Kylsvæk [*ky·ls'vèg, ky'swèg*]. Kat *Kysweik.* — Hjørne af Lille Solt Mark, der strækker sig ind i Kilsgaarde i Nabosognet Hyrup; Arealet støder op til Vejen mellem Lille Solt og Kilsgaarde. Forleddet er muligvis (Gen. af) *Kil*, oprindelige Navn paa *Kilsgaarde* (se p. 4 f.), med Runding af *i* til *y* under Indflydelse af *v*-et i den følgende Stavelse; jfr. dog ogsaa under *Kylager* i Lille Volstrup p. 519. Efterleddet er uklart; Formen i Kat er sandsynligvis Fejl for *-weck.* Muligvis kunde der foreligge Sb. jy. *Svæk*, Sideform til *Svak* „Lavning" (Feilb. under 2. *svak*).

Lamholm [*'lam‚hòlm*]. Jb 1749 *Laamhohn* [sic], *Lahmhalm, Laahmhalm*; SkyldprotAngel 1752 *Lammholm*; Jb 1772 *Lamholm, Lahm-holm, Lang holm*; Kat *Lammholm.* — Eng. Af Dyrenavnet *Lam.*

Langbjerg [*'laŋ‚ba·x*]. Jb 1749 *Langberg*; Jb 1772 *Langberg, Langberg Lück, Langberg Lücke*; Kat *Langberg.*

Langelyk [*laŋə'lyg*]. Kat *Lange Lück.*

Langli [*laŋ'li·, laŋə'li·*]. Jb 1752—53 *Lang Ley*; Jb 1772, Kat *Langlie.* — Højtliggende Areal, der støder op til Bygbjerg ovfr.

Langstreng. Kontraktb 1745 *Langstreng*; U 1750—51 *Lang Streng.*

Ledpæl. Jb 1752—53 *Ley Peell, bey Leypeell, auf Ley Pell.*

Lehmkuhle. Jb 1768 *Lehm-Kuhl.* — Gengiver et da. **Lergrav* eller **Lerkule.*

Lille-Solt Bro. C. 1712 SA C XII 1 Nr. 371 *Klein- vnd Gros Solter brücken*; 1772 ib. Nr. 408 *der Klein-Solter Fahrbrücke.* — *Fahrbrücke* „Kørebro" 1772 gengiver maaske et da. **Agebro*; jfr. *Agebrokær* i Bistoft p. 475. Se iøvrigt *Lille-Solt* under Bebyggelsesnavne.

Lindkær [*'llinə‚kiæ·ɹ*]. U 1750—51 *Linne Kier, Lenne Kier*; Jb 1772 *Linde-Kier Koppeln*; Kat *Lindkjer.* — Trænavnet *Lind.*

Lund. Kontraktb 1730 *in die Lund*; Kontraktb 1745 *von der Lund.*

Lundsager [*lùnds'axəɹ, 'lùnd‚axəɹ*]. Kontraktb 1745 *Lunds Acker*; U 1750—51 *Lorentz Acker*; Jb 1772 *Oster Lunds Acker, Wester Lunds Acker*; Kat *Lundsacker.* — Den da. Dial. udtale med langt *o* er Forudsætningen for, at Forleddet i U 1750—51 er omtydet til Mandsnavnet *Lorenz*; Formen kan dog eventuelt være en Modernisering, som skyldes Afskriveren. Den samme Omtydning har delvis fundet Sted i Udtalen af det flg. Navn.

Lundsgab [*lùns'gaf, lo·rəns'xab, lå·ɹn'xab*]. Jb 1772 *Norderlunds Gaf, Süderlunds Gaf*; Kat *Lundsgaff.* — Bakke skilt fra *Lundsager* ved Langelyk.

?Lysbjerg [*lis'ba·x*]. U 1755 (*Lü?*)*ß Berg.*

Magereng. Jb 1772 *die bisherige Almans magere Wiese bey der May.*

Maj [*mai*]. Kontraktb 1682 *die Ostert-Wische in die May*; Jb 1772 *in der May, Mau* [sic]; Kat *May.* — To Lokaliteter i Kat. *Maj*, se Bd. X.

?Marensbod. Kontraktb 1745 *Marens Buy*; Jb 1772 *Süder Marens Bay, Norder Marens Lay*; Kat *Marensbai.* — Agerjord ved Vejen til Store Solt; støder op til Kragsbøl ovfr. Efterleddet er snarest Ordet *Bod*, ifl. Hagerup[2] p. 9 udt. *Bòj.* Skrivemaaden *-bai* i Kat bygger muligvis paa Jb 1772 eller en dermed beslægtet Kilde.

Mittellyk [*'mìdəl‚lyg*]. Kat *Mittellück.* — To Lokaliteter i Kat.

Moorlyk. Kat *Moorlück.*

Møllevej. KI 1767 *bei dem Mühlweg.*

Norderfeld. Kat *Norderfeld.*

Norderkoppel. Kat *Norderkoppel.*

Norderlyk [*'nùɹdəɹ‚lyg*]. — Samme Lokalitet som *Norder Bygberg* i Kat; se *Bygbjerg* ovfr.

Nylyk. Jb 1749 *die Neue Lücke.*

Nyvirk. Se ndfr. under *Virk.*

Nørretoft [ˈnùɹdəɹˌtòfd]. Jb 1749 *in der Norder tofft*; Kat *Norder-Toft*.

Oksegang. Jb 1772 *Toft mit dem so genannten Ausgang*; 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *des sogenannten Ausganges.* — Se under *Oksegang* p. 162.

Oliebjerg [ˈø·lˌba·x]. Kontraktb 1745 *Olybarg*; Jb 1772 *Ohleberg*; Kat *Oelberg.* — Ved Vejen til Oksager, nær Grænsen til denne By. Antagelig Opkaldelse efter *Oliebjerget* i Jerusalem, men Anledningen er ukendt.

Penkøl [*pènˈkø·l*]. — Paa Grænsen til Hyrup; samme Lokalitet som den ene *Buleng* ovfr.

Poldbjerg. U 1750—51 *Paalberg, Paallberg, polberg*; Jb 1772 *Polberg*; 1779 ArkRuntoft I 17 *Poelberg.* — *Pold*, se Bd. X.

Poldskift. U 1750—51 *Paalschifft, Poolschifft*; Jb 1772 *Polschift.*

Præstdam. KI 1767 *Prestdamm.*

Præstland. Jb 1772 *Bey dem Priesterland, bey dem Priester Land.*

Præstrønne. U 1750—51 *Prest rön.*

Raabjerg [ˈrò‌ˌba·x]. Kontraktb 1745 *RahBerg*; U 1750—51 *raberg*; Kat *Robberg.* — Paa Grænsen til Hyrup. Sb. *Raa* „Stang, Grænse(mærke)".

Risbjerg [*ri·sˈba·x*]. Kontraktb 1745 *Riesbarg, Riesbargdamm*; Jb 1768 *Ries Berg*; Jb 1772 *Riesberg, Rigsberg, Norder Stigsberg, Süder Stigsberg*; Kat *Riegsberg.* — *Ris*, se Bd. X. Skrivemaaden *Stigsberg* i Jb 1772 er en Forvanskning, der maaske kan skyldes, at der gaar en *Sti* fra Lille Solt til Estrup over Arealet. Jf. *Stisbjerg* i Store Solt.

Røgling [*rỳxləŋ*]. Jb 1772 *Oster Rögling, oster Rögeling, mittelste Rögling, wester Rögling*: Kat *Rückling.* — Langstrakt Bakke. Navnet er en *ing*-Afledning af Sb. *Røgel*, se Bd. X. De sønderjy. Dialekter kender *Røgling* i Betydningen „lang, smal Tørvestak" og „Mønning" (se Feilb. under *rygling*), og man kunde tænke sig, at der her forelaa *Røgling* „Mønning" anvendt som Sammenligningsnavn. Den da. Dial. i Angel har imidlertid for Mønning Ordet *Rygning* (Opt 1933—34), og *Røgling* er da snarest en primær Terrænbetegnelse.

Sandager [ˈsandˌaxəɹ, ˈsandˌagəɹ]. Holzbuch 1749 *Sandt Acker*; Kat *Sandacker.*

Sandlyk. Kat *Sandlück.*

Sandskel. Holzbuch 1749 *Sandtscheel, Sanndtscheel.*

Silager [ˈsìlˌagəɹ]. Kontraktb 1745 *Selacker*; U 1755 *Sehle Acker*; Jb 1768 *Seelacker*; Jb 1772 *Silacker*; 1774 SA C XII 1 Nr. 218 *Schäl Acker*; Kat *Sillacker.* — Antagelig af Plantenavnet *Selje* „Pil".

Silhøj [ˈsìlˌhy·] U 1800, Kat *Zillhoi.* — Der er ikke topografisk Forbindelse med det foregaaende Navn, men Forleddet er sandsynligvis det samme.

Skagelvad [*ʃaxəlˈvai*]. 1779 ArkRuntoft I 17 *Schachelwatt*; Kat *Schachelwei.* — Ved Vejen fra Lille Solt til Kilsgaarde. Forleddet kan være Sb. *Skagle* „Vognstang", glda. **skakul*, anvendt som Sammenligning. Som Sammenligningsnavn synes det at indgaa i *Vigsø Skal*, Navn paa en Grund ved Lolland, c. 1700 *Wigsøe Skagelen* (DS XI 167), og som saadant indgaar det ogsaa i sv. Naturnavne. En Række Eksempler herpaa, bl. a. *Skackelåsen*, Navn paa et Bjerg bestaaende af to parallelle Arme, der omgiver en Dal, er sammenstillet af Ståhle, Ortnamnen på -inge p. 240 f. I *Skagelvad* kunde Forleddet eventuelt sigte til et tvedelt Vadested. Ståhle l. c. regner dog med, at der i nogle af Navnene og i det flere Steder forekommende *Skäcklinge* kan indgaa en gammel Terrænbetegnelse **skakul* „Fremspring, Odde", en Sideform til vn. *skekill* „Udkant"; en Betydning „Bakkefremspring" vilde passe paa Naturforholdene ved Skagelvad. Det maa ogsaa nævnes, at Hovda (Norske Elvenavne p. 99 ff.) har antaget et Elvenavn **Skakla* som første Led i det no. Gaardnavn *Skoklefall*, afledt af Roden i Vb. *skaka* „ryste". Et Vandløbsnavn **Skakla* var ogsaa en formel Mulighed i Skagelvad, men det er næppe sandsynligt, at det ubetydelige Vandløb her har baaret et Navn af saa gammel Type.

?Skallesmose. Jb 1752—53 *schalleß Moß, schalles Mooß, schelles Mooß, schelles Moß.* — I Vestermark.

Skorager [ˈʃùɹˌagəɹ, ˈʃòdˌaxəɹ el. ˈʃùdˌaxəɹ]. Jb 1772 *Schoracker, Scharacker,*

Schloracker [sic]; 1804 SA C XII 1 Nr. 218, Opt c. 1850 *Schoracker*; Kat *Schorracker*. — Forleddet er Sb. *Skurv*, se under *Skorrebjerg* p. 20. Udtaleformen [ˈʃȯd-, ˈʃȕd- beror paa en Forvanskning.

Slibeng [ˈslibˌviʃ]. Jb 1749 *schleiff wisch*, Kat *Schleickwiese*. — Af Vb. *slibe*. Engen benyttedes tidligere af Smeden, der til Gengæld skulde *slibe* for Bønderne (Opt 1936).

Smakrøgel. Jb 1752—53 *schmackrögel, schmaa Krögel*; Jb 1772 *oster Schma krögel, Wester-Schmaa Krögel*; Opt c. 1850 *Schmakrögel*. — Trods Skrivemaaden *Schma(a) Krögel* foreligger der sikkert en Sammensætning med Ordet *Røgel*, hvorom se Bd. X. Et Forled *Smakke-* forekommer i de sjællandske Stednavne *Smakkerup* i Viskinge S., Skippinge H. (Mandt 1603 *Smackerup*), *Smakkegaard* i Gentofte, der er opkaldt efter *Smakkehøj*, og *Smakke Led* sts. (Nystrøm, Fra Nordsjællands Øresundskyst p. 193, 220), samt i *Smakmølle* i Kornum S., Slet H. Det sidste Navn forklares af Steenstrup (Indl. Stud. p. 41) som en Sideform til Sb. *Smække*, vistnok her Betegnelse for en Overgang eller Bro. Forleddet kan i *Smakrøgel* og muligvis i andre Navne være Sb. *Smakke* „Udgangsøg" (se ODS), i *Smakkerup* eventuelt anvendt som Tilnavn; en Sideform *Smække* kendes fra et Børnerim, som Hagerup har optegnet i Lille Solt (Hagerup[2] p. 182). Ved Siden heraf maa man vistnok regne med, at der har eksisteret en Terrænbetegnelse **Smak(ke)*; den kunde eventuelt være en Sideform, med Assimilation af nk til kk, til det af Gunnar Knudsen fremdragne *Smanke*, der paa Tjele-Egnen bruges om en snæver Dal (DSt 1927 p. 96).

Smedekro Lyk [ˈsmæ·dəˌkro·x]. 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Schmädekrug Lücke, Lücke Schmedekrug genannt*; Kat *Schmiedekrug koppel*. — Ved *Smedekro*; se under Bebyggelsesnavne.

Smedeland. Jb 1752—53 *schmede land, schmide Land*; Jb 1772 *Schmedeland*. — Maaske samme Lokalitet som *Smedekro Lyk*.

Snabeager [ˈsna·fˌaxəɹ, ˈsna·fˌagəɹ]. Jb 1752—53 *schnaff acker*; Jb 1772 *Schnaf Acker, Oster Schnafacker*; Kat *Schnafacker*. — *Snabe*, se Bd. X.

Solager [ˈso·lˌaxəɹ, ˈso·lˌagəɹ]. Jb 1752—53 *Suehl acker, Suhl acker, Klein Sühl Acker*; Jb 1772 *Solacker, Sol Acker*; Kat *Solacker*. — Højtliggende Agerjord Nord for Byen. Af Sb. *Sol*, der antagelig sigter til solbeskinnet Beliggenhed.

?Stakkeblok [*sdògəˈblòg*]. Jb 1749 *Stacke Block*. — Af Adj. *stakket* „kort" eller muligvis af Sb. *Stok*, idet der eventuelt kan være topografisk Forbindelse med det følgende Navn.

Stavnsager [ˈsdauns|agəɹ] UgleTingb 1696 *Stuvensacker*; Kontraktb 1745 *Oster Stafes Acker*; U 1755 *Stafns Acker, Osterstafns Acker*; Jb 1768 *Stauens Acker, Oster Stauens Acker*; Jb 1772 *Stauns Acker, Staus Acker, Klein Stauens Acker*; Kat *Stauensacker*. — I Formen 1696 kan læses *N-* i stedet for *St-*. Forleddet er antagelig Sb. *Stavn*, glda. *stafn*, i Betydningen „Fremspring". I denne Betydning indgaar Ordet i mange nord. Stednavne, i Danmark bl. a. i Afledninger paa *-ing* (*Stavning, Stevning*) og Sammensætning paa *-hēm* (*Staanum*); se Kristian Hald, Stednavne paa -um p. 96 med Litt.henv.

Stendels [*sdènəls*]. Jb 1752—53 *Stendels*; Jb 1768 *sendels*; Jb 1772 *Wester-Stendels*; Kat *Stendels*. — Se under *Stendels* p. 28.

Stenholm. Kontraktb 1745 *Steinholm*; U 1750—51 *Stenne Halm, Oster Stenne Halm, Oster Stenne Holz* [sic], *Stenne Halms Ende*; Jb 1772 *Norder Stenneholm, mittelst Stenneholm, süder Stenneholm*.

Stensager [ˈsde·nsˌagəɹ]. Kontraktb 1745 *den kleinen Steins-Acker*; U 1755 *Steens Acker*; Jb 1768 *stiens Acker*.

Stenum [*sde·nùm*]. Jb 1772 *Wester Stenem, Mittel Steenum, Oster Steenum*; Kat *Stenum*. — Umiddelbart Syd for Byen. Dat. Pl. af *Sten*; Navnet forekommer flere Steder i Nordslesvig og Nørrejylland (Kristian Hald, Stednavne paa -um p. 132).

Stok. Jb 1749 *Stock wischs* [sic]; Holzbuch 1749 *bey der Stock*. — Se under *Stok* p. 213.

Stortorn [*xro·dˈdo·ɹn*]. Jb 1772 *Stor*

Tworn, Stor Twern; Kat *Grosse Dorn*. — Samme Navn findes i Rylskov; se p. 32.

Streng [*sdrèŋ, sdræ·ŋ*]. Jb 1772 *Strenge*; Kat *Streng*. — *Streng*, se Bd. X.

Stubeng. Jb 1749 *Stuffeng, Stoffeng, Stoff Eng.*

Sydager. SkyldprotAngel *den Süd-Acker in der alten Lücke.*

Süderfeld. Kat *Süderfeld.*

Süderholz. Kat *Süderholz.*

Süderlyk [ˈ*sy·dəɹˌlyg*]. Kat *Süderlück.* — To Lokaliteter.

Sønderballe. Slewert 1538 *sunderbally tofft*; KI 1767 *Süderballigtofft*; 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Süderballig*; 1859 *ib. Sønderballe.*

Søndertoft [ˈ*sy·dəɹˌtòfd*]. Jb 1749 *in der Süder tofft*; SkyldprotAngel *der Süder Tofft*; Kat *Südertoft, Süder-Toft.* — Tre Lokaliteter i Kat.

Tageng [ˈ*ta·xˌèŋ*]. Jb 1749 *tagwischs, Klein tagwischs* [sic]; SkyldprotAngel *Taagwisch*; SkyldprotAngel 1762 *Tage-Eng*; Jb 1772 *Tag Eng*; Kat *Tageng.* — Plantenavnet *Tag* „Phragmites".

Tankelmaj. Kontraktb 1733 *Tanckelmay*; Jb 1749 *tanckele May*; Jb 1772 *Tanckleray, Tanckler(n?)ay*; Kat *Tanklemaj.* — Lille Eng ved Kilsaa. *Tankel-* er antagelig et sammensat Stednavn, men iøvrigt af uvis Oprindelse.

Tenekrog. Holzbuch 1749 *tien Krog, der tinn Krog*; Jb 1749 *tienekrog.* — Eng. Sb. *Tene* „Ruse"; jfr. *Tenebæk* p. 205.

Tilstoft. U 1800, Kat *Tielstoft.* — Af det fra Nty. laante Mandsnavn *Tile*, der er ret almindeligt i Sydslesvig i 15. Aarh. (DgP).

Tjørneballe [ˈ*ty·nˌbalix*, ˈ*ty·ɹnˌbalix*, ˈ*ty·mˌbalix*]. U 1755 *Törn Ballig, Th(ü?)rn Ballig*; Jb 1768 *Törenballig, Torenbale*; Jb 1772 *Th(ö?)rballig, Thurballig, Thürenbally, Thurenballig*; Kat *Thürenballig.* — Af Sb. *Tjørn* eller Kollektivet glda. *thyrni n.* „Tornebevoksning". Udtaleformerne synes at maatte forudsætte en Udtale [**ty·(ɹ)n*] i den da. Dial.; jfr., at Ordet *Hjørne* ifl. Hagerup[2] p. 36 udtales *Hyrrn* ved Siden af *Hvörrn.*

Tobro [ˈ*tùˌbrù*, ˈ*to·ˌbro·*]. U 1750—51 *tobro, Klein tobro, tobromohr*; Jb 1772 *Tabroe, Oster Tobroe, Westerste Tobroe, Klein Tobroe, die 3te Tobroe, Tobroe Mohr*; Kat *Tobro, Tobromoor.* — Areal ved Kilsaa, nær Byen. Forleddet kan være et glda. **tō*, formelt identisk med sv. Dial. *to* „dal mellan tvenne berg, sänkning mellan tvenne berg" (Rietz p. 742), vn. *tó* „fremstikkende Afsats i en brat Fjeldside" (Fritzner), no. Dial. *to* „Græsplet, liden Grønning imellem Klipper eller Krat" (Aasen); et Ord af denne Oprindelse er ogsaa antaget som Forled i Skovnavnet *Toholt* i Viborg Amt (DS IX 248); her kunde Forleddet tænkes at have samme Betydning som det nærbeslægtede glda. *tā* „Vej", der er sidste Led i Ordet *Forte, Fortov*, vn. *tá* „Vei, aaben Plads" (Fritzner); jfr. Jan de Vries, Etym. Wörterb. under *tá* 3 og *tó* 1.

Torfkuhlen. Jb 1772 *Torf Kuhlen Wisch*; Kat *Torfkuhlen.* — Gengivelse af et da. *Tørvegrave* eller *Tørvekuler.*

Torsbøl [*tå·sbəl*, ˈ*tå·ɹsˌbùl*, ˈ*to·ɹsˌbø·l*]. Jb 1749 *tasbül, taßbüll, tarsbüll, taßbüll*; Jb 1772 *Thors bül, Tharsbül*; Kat *Thorsbüll.* — Agerjord, der støder op til Holmark Sydvest for Byen; Stedet har sikkert Navn efter en forsvunden Bebyggelse. Forleddet er Gen. af et Personnavn, enten Mandsnavnet glda. *Thōri(r)* eller glda. *Thōrth* med yngre Gen. paa *-s.*

Trankær [*trå·nˈkær·ɹ*, ˈ*trå·nˌkiæ·ɹ*]. Jb 1772 *Trankier, Tran Kier*; VSK Orig 1780 *Trankiær*; Kat *Trankjer.* — Ved *Trankær* i Estrup p. xxx.

Træsø, Træsø Maj. Se under Store Solt p. 501.

Tueeng [ˈ*tu·ˌèŋ*, ˈ*tu·ˌæ·ŋ*]. Hagerup[2] p. 100, Kat *Tueng.*

Tvihøje [ˈ*twiˌhy, twyhy*]. Jb 1772 *Gros Twi Hoy, Gros Twie Hy, Klein Twie Hy*; Kat *Twychi, Obere Twychi, Xntere Twychi.* — Sønderjy. *tvi-* „tve-"; jfr. *Tvihøje* p. 29.

Ulsdam [*o·lsˈdam*, ˈ*o·ləs ˈdam*]. Jb 1752—53 *Uhls dam, Klein uhls dam*; Jb 1772 *Uls dam, Ulfsdamm*; Opt c. 1850 *Ulfsdamm*; Kat *Ulsdamm.* — Af Sb. *Ulv.*

?Varmager. Kontraktb 1745 *Warm Ac-*

ker; (her?) Jb 1772 *Wester Wran Acker, Oster Wran Acker.*

Ved Aaen. U 1750—51 *Bey die Auwe.* — Stednavn?

Vejager [ˈvœiagəɹ, ˈvœ·iˌagəɹ, ˈvaiˌagəɹ]. Jb 1772 *Weg Acker*; Kat *Wegacker.* — Udtaleformen [*vœi-*] er en erindret da. Udtale; normalt gengives den da. Diftong ved nty. [*ai*].

Vesten Broen. U 1750—51 *westen die Brüg.*

Vestergaard. SkyldprotAngel 1751 *Kohl-Hof in der kleinen Wester-gaarde.* — Gaard maa her have Betydningen „Indhegning".

Vesterholm. Jb 1772 *Westerholm Land.*

Westerholz. Kat *Westerholz.*

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.*

Vesterkær. Kontraktb 1733 *Wester-Kier.*

Westerlyk. Kat *Westerlück.*

Vestermaj. Jb 1772 *Wester May.*

Vestermark [ˈvèsdəɹˌfèld]. Jb 1752—53 *daß Wester felt*; Kat *Westerfeld.*

Vestertoft. Jb 1772 *in der Wester tofft*; Kat *Westertoft.*

Vibemose. Jb 1772 *wifmos.* — Fuglenavnet *Vibe.*

Viesig [*vi·six, visig*]. Kontraktb 1708 *wiesieck*; Kontraktb 1718 *wischsieck* [sic]; Jb 1749 *wysick, Weysick*; Jb 1772 *Wiesick, Wiehsiick*; Kat *Wiesick.* — Plantenavnet *Vie* „Pil".

Virk [*vɪɹg*]. Slewert 1538 *Nywerck*; Kontraktb 1745 *der Lange Wirck Acker, der Wester Wirck Acker*; Jb 1749 *das Wierck, daß Wirck*; Jb 1752—53 *Wester wirck, Oster wirck*; Jb 1768 *Wierck, Wirck*; Jb 1772 *Wirck-Lück, Kleine Wirck-Lücke*; 1802 (Afskr.) SA Abt 25[6] 3 Nr. 52 *Werklückc*; 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Wirckkier*; Opt c. 1850 *Wirck-Lück*; Kat *Wirk, Süder-Wirk.* — Agerjord paa begge Sider af Landevejen til Flensborg, der er ikke topografisk Forbindelse med *Virk* i Hyrup S. p. 16. Om *Virke*, glda. *wirki* n., se Bd. X.

Virkensmaj [ˈvɪɹgənsˌmai, vɪɹgəlsˈmai, vɪgəlsˈmai]. Kontraktb 1708 *Wirckens Maye*; Jb 1749 *Wirckes May*; Jb 1772 *Wircks May, Wirckels May*; 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Wirkmay*; Kat *Wirkensmay.* — Støder op til *Virk.* Navnet forudsætter et glda. **Wirkins-*, der er Gen. i bestemt Form af det foregaaende Navn. Navne som *Virkensmaj* og *Storkensrede* (se p. 488) m. fl. kan ikke have faaet den efterhængte Artikel under Indflydelse af da. Skriftsprog, men maa være Vidnesbyrd om, at efterhængt Artikel er det oprindelige i Dialekten. Efter al Sandsynlighed maa dette gælde for hele det vestjyske Omraade, der nu har foranstillet Artikel.

Virmose [*vi·mùs, vi·lmùs, vi·ɹmùs*]. U 1750—51 *Wede moß, Klein wedemoß*; Jb 1772 *Wiehr Moos*; Kat *Wiehr mos.* — Forleddet er antagelig Adj. *hvid*; jfr. *Virmose* p. 140, hvor Forleddet i flere af Kilderne er gengivet ved nty. *witt* „hvid". Adj. er i 1934 optegnet som [*vi*] bl. a. i Hyrup, men kan have haft en ældre da. Udtaleform [*vi·ɹ*].

Vordertoft. Kat *Vorder Toft.*

Værland [ˈvœ·ɹˌland]. Jb 1752—53, Jb 1768 *Wehrland, Werland*; Jb 1772, Kat *Wehrland.* — Forleddet er antagelig Dyrenavnet *Vædder.* Jfr. *Værland* DS IV 688.

Ærtager [ˈœ·ɹdˌagəɹ]. Kontraktb 1745, Jb 1772 *Erd-Acker*; Kat *Erdacker.*

Østereng. Se under Store Solt p. 502.

Østerindtægt. Jb 1768 *die Oster Einnahme.*

Østermark. Jb 1772 *auf dem Osterfelde*; Kat *Osterfeld.*

Østertoft. Jb 1749 *die oster tofft*; Kat *Ostertoft.*

Lille Volstrup.

Ackers [*də agəɹs*]. — Pl. af nty. *Acker* „Ager".

Andsig [*da.* ˈ*ansix*]. Kat *Ansich.* — Af Fuglenavnet *And.* Udtalen med [*n*] for ventet [*ŋ*] kan skyldes Indflydelse fra Skriveformen i Kat.

Badsted. Kontraktb 1730 *Wischland Kirchwad und Badstedt genandt.* — Engen ligger antagelig i Nærheden af *Kirkevad* ndfr., og Navnet forudsætter et Appellativ **Bad(e)sted* „Sted, hvor man bader".

Bensmaj. Kat *Bensmay.* — Snarest af Mandsnavnet *Benedikt*; jfr. *Benstoft* p. 298.

Bilskovbjerg [*bilšauˈba·x*, da. *ˈbilsgawˈbjerə*]. Kat *Bilschauerberg.* — Ved Grænsen til Oversø S. og opkaldt efter Landsbyen *Bilskov* i dette Sogn; se Bd. IV.

Bjerg. Taxation 1788 *Holzkoppel opn Barg*; Kat *Bergkoppel.* — To Lokaliteter i Kat.

Bjørnmose [da. ˈ*bjǫɯnmos*]. Kat *Björnmoos.*

Bravstrup [*brausdrùb*, da. *brawsdrob*]. Kat *Braustrup.* — Se *Bravstrup* ovfr. p. 510.

Brembarg [ˈ*brùmˌba·x*]. Kat *Brensberg.* — Formen i Kat maa være Fejl for **Bremberg. Brem-* repræsenterer sikkert Navnets ældre Form, der maa antages at forudsætte et da. **Brembjerg.* Udtalens [*ù*] beror da paa en Labialisering af Vokalen foran *m*, eventuelt i tryksvag stilling, hvis Navnet tidligere har haft Efterledstryk. Om Forleddet *Brem-* se under *Bremholm* p. 340 f.

Brændland [*brèndəˈland*, da. *bræ·nˈla·ŋ* (*bræ·ŋ·* ?)]. Kat *Brennde land.* — Afbrændt Hede (Opt 1933). Forleddet er (Ptcp. af) Vb. *brænde.*

Busk [*də bùš*, da. *æ bosg*]. Kat *Busch.* — Agerjord. *Busk*, se Bd. X.

Böllingberg. Kat *Böllingberg.* — Bakke ved Byen. Navnet gengiver antagelig et da. **Bøllingbjerg.* Forleddet kunde være en *ing*-Afledning med kollektiv Betydning til Plantenavnet *Bølle, Bylle* „Vaccinium" (ODP II 773 ff.).

Eghøj [*c·xhy*, da. *e·xhy*]. Kat *Eghoe.*

Eghøj Maj [*èxəˈmai*, da. *æxəˈmaj*]. SkyldprotFlensb 1722 *Ekemay*; Kat *Egho may.* — Ved *Eghøj.*

Faargræs [da. *æ ˈfå·ˌgres*]. Kat *Schaafgras.* — Sidste Led er *Græs* i Betydningen „Græsning".

Fælled [*də fal*, da. *æ* ˈ*fæl·*]. 1793 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *Fählig, in die fallig, in die fall.* Kat *Fall.* — Bakke ved Volstrup Skov. Det da. Navn er gengivet ved nty. *Fall* „Fælde", og ifl. Traditionen blev nogle Polakker fanget her i 1815 (Opt 1933). Efter den da. Udtaleform kunde der foreligge Ordet *Fælde* „Rydning", hvorom se Bd. X, men den beror antagelig, ligesom den nty. Form, paa folketymologisk Omdannelse; jfr. Skrivemaaderne i Dok 1793. Stedet ligger ved *Fælledskov* ndfr. *Fælled*, se Bd. X.

Fælledskov [ˈ*fæ·ləˌšau*, da. *æ ˈfæləˌsgaw*, *æ ˈfæləsˌsgaw*]. — Hver Mand havde en Andel her; Skoven blev ryddet i Meddelerens Faders Barndom (Opt 1993). *Fælled*, se Bd. X.

Gammeldam. Kat *Gammeldamm.*

Gammeleng. Kat *Gammel Wiese.*

Gammelmaj. Kat *Gammelmay.*

Geheg [*dad xəˈhæ:x*]. Kat *Gehäge.* — *Geheg*, se Bd. X.

Grashof. Kontraktb 1735 *der kleine Groß Hoff.* — Formen i Kontraktb er Fejl for **Graß Hoff.* Ty. *Grashof*, gengiver snarest et da. **Græsgaard*, der i Fjoldemaalet bruges i Betydningen „Toft" (Feilb.). *Græsgaard* er et almindeligt Navn i Nordslesvig; se Registret i DS III.

Grossetoft. Kat *Grosse Toft, Grosser Toft.* — Tre Lokaliteter.

Grønmaj [*xrø·nəˈmai*, da. *grönˈmaj*]. Kat *Grünmay.*

Hinter dem hofe. Kat *Hinter dem Hofe.*

Hjortholm [da. ˈ*jå(ɹ)dˌhålm*]. — Jfr. *Hirschholm* under Bebyggelsesnavne.

Holm [*də hòlm*, da. *æ hålm*]. Kat *Holm, Niederholm, Oberholm.* — *Holm*, se Bd. X.

Holrønne [*hòlˈrỳn*, da. *hålˈrøn*]. Kat *Holrünn.* — Snarest af jy. *Hol* „Hul". Der er ikke topografisk Fobindelse med *Holrønne* i Lille Solt.

Holzkoppel. (Her?) Taxation 1788 *Holzschifft*; Kat *Holzkoppel, Vorderste Holzkoppel.* — Flere Lokaliteter.

Hældeager [*hèlaxəɹ*, da. *hælaxə*]. Kat *Hellacker.* — *Hælde*, se Bd. X.

Høgbjerg [ˈ*hø·gˌba·x*, da. *hø·xbjerə*]. Kat *Höchberg*; Oldekop V 65 *der Hökeberg.* — Fuglenavnet *Høg.*

Jordtslyk [da. *jå(ɹ)dsˈˀlygə*, *jå(ɹ)dəsˈˀlygə*]. Kat *Iordesluck.* — Familienavnet *Jordt.*

Kalsdam. Kat *Kallsdamm.* — Maaske af *Karl* som Appellativ eller Mandsnavn.

Kamp. Kat *Kamp.* — *Kamp*, se Bd. X.

?Karpfaarlyk [*kalˈfå·(ɹ)ˌlyg*]. 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *Wester Korbfaarlück, Wester Korbfaarlücke*; 1804 ib. Nr. 218 *Karpfaarlück*; Kat *Californien.*

Katsig [da. ˈ*kadsix*].

Kelbjerg [ˈ*ke·lˌba·x*, da. ˈ*ke·lbjerə*]. Kat *Keelberg.* — Sb. *Kilde.*

Kirkekær. Kat *Kirchenkjer.*

Kirkelyk. 1804 SA C XIII 1 Nr. 218 *Kircklück*; 1859 ib. *Kirkelykke*; Kat *Kirchlück, Vorderste Kirchlück, Mittelste-Kirchlück, Hinterste Kirchlück.*

Kirkevad. Kontraktb 1730 *Kirchwad*; 1861 SA C XII 1 Nr. 218 *Kirkvad*; Kat *Kirchwatt.* — Eng ved *Kirkelyk.*

Kleinekoppel. Kat *Kleine Koppel.*

Kleinesmoor. Kat *Kleines-Moor.*

Klostereng [*dəˈklo·sdəɹˌvìš, œ ˈklåsdəˌrœŋ*]. Kat *Klosterwiese.* — Antagelig efter Klostret i Flensborg, der ejede to halve Bol og tre Huse i Byen (Kirchl. Stat. p. 949).

Kolyk. Kontraktb 1735 *in der Kuh Lücke*; 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *auf dem Westerfelde oder kleinen Kuhlücke, Die kleine Wester Kuhlücke.*

Kylager [da. *ky·laxə.*] Kat *Kühlacker.* — Muligvis af et glda. **kȳl*, beslægtet med bl. a. vn. *kúla* „Hævelse", *kýli* „Byld", sv. Dial. *kyl* f. „stor mage, buk; påse, säck" (Rietz p. 375), *kyle* m. „bōld, knōl på ryggen" (Rietz p. 376), bornholmsk *Kjyla* f. „Melbolle". Det sidstnævnte Ord antages at foreligge i Skovnavnet *Kyle* (DS X 221), og et skaansk Stednavn *Kyhl* antages af H. Areskoug (NoB 1960 p. 35 f.) at være identisk med et herhen hørende glda. **kȳl*, snarest en *iō*-Stamme **kūliō*. Betydningen er ifl. Areskoug „Indskæring", men i *Kylager* er en Betydning „Forhøjning" vistnok mere sandsynlig; Stedet støder op til *Hældeager.* Med en Betydning „Højdedrag" regner K. G. Ljunggren ogsaa i det skaanske *Kyle* (Frosta härad, Bygden och sparbanken p. 38).

Kæmmereng [*kœməˈrœŋ*]. Kat *Kämmereng, Grosser Kämmereng, Kleiner Kämmereng.* — Maaske af Sb. *Kœmmer* „Uldkæmmer" eller Sb. *Kœmmer*, Sideform til *Kœmner* (se ODS); jfr. den mnty. Sideform *kemmer* (Sch.-Lübb.).

Kätnerkoppeln. Kat *Käthnerkoppeln.* — Ty. *Kätner* „Kaadner, Husmand".

Kätnerland. Kat *Kätenerland.*

Langacker. Kat *Langacker.*

Langkær [ˈ*laŋˌkiœ·ɹ*, da. ˈ*låŋ·kjæ*]. 1793 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *Langkier*; Taxation 1788 *Langkierswiese*; Kat *Langkjer.* — Ved Volstrup Skov.

Laveseng [da. *lawəsˈœŋ·*] Kat *Lauseng.* — Af Mandsnavnet *Lave*; jfr. *Laveskær* p. 101.

Lehmkuhlen. Kat *Lehmkuhlen.* — Ty. *Lehmkuhle* „Lergrav".

Lerballe [*le·ɹbalix*, da. *le·ɹbalə*]. 1804 SA C XII 1 Nr. 218 *Lerballig, Lehrballig.* Kat *Leeballig.*

Løghøj [*lø·xi*, da. *lø·xhy*]. Slewert 1538 *lockhoy*; Kat *Loeghui.* — Plantenavnet *Løg.*

Maj. Kat *May.* — *Maj*, se Bd. X.

Mittkoppel. Kat *Mittkoppel.*

Nordenge [da. *œ ˈnå·ˌrœŋə*]. Kontraktb 1735 *im Norder Wisch*; 1804 SA C XII 1 Nr. 219 *Norder Wiese*; Kat *Norderwiese.*

Nørrelyk. Kontraktb 1735 *in der Norder Lücke*; Kat *Norderlück.*

Nørremark. 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *das..Norder feld.*

Ormshøj. 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *Wormshuy oder Wilenberg*; 1771 ib. *Wormshöy oder Wildebierg*; Sach II 29 *Wormshyg.* — Af Sb. *Orm*, antagelig i Betydningen „Hugorm". Jfr. *Vilbjerg* ndfr.

Osterlyk. Kat *Osterlück.* — To Lokaliteter.

Perdeskov [ˈ*pœ·rəˌšau*]. Kat *Pferdeschau, Oster-Pferdeschau.* — Nty. *Perd* „Hest". Forleddet maa gengive et da. *Heste-.*

Præstland [*dad ˈpre·sdəɹˌland*, da. *œ ˈprœ·sdlaŋ*].

Rævegrav [ˈ*fùsˌku·lən*, da. *œ ˈröw·ˌgraw*]. Kat *Vosskuhlen.*

Sandager [ˈ*sandˌagəɹ*, da. *œ saŋaxə*]. Kat *Sandacker.*

Skrupland [*dad ˈšrùbˌland*, da. *æ ˈsgroblaŋ, tå·sdrùb ˈsgrob*]. — *Skrup*, se Bd. X.

Skrædderlyk [*də ˈšni·dəɔˌkùbəl*, da. *æ ˈsgrerəˌlyg*]. Kat *Schneiderlück.*

Skønsle [*šønslə*, da. *sgönslə*]. Kat *Schönzle.* — Højtliggende Agerjord. Navnet er formodentlig en gammel Sammensætning, og Efterleddet kunde være Sb. *Li* „Skraaning" (se Bd. X) med Svækkelse til [*-lə*] i ubetonet Stilling. Forleddet i saa Fald muligvis Adv. *skøns* „paa skraa" (ODS).

Smedebro. 1670 SA C XII 3 Nr. 6 *bey der Schmiede Brücke.*

Stavn [da. *æ sdawn*]. Kat *Stauen.* — Bakke. Sb. *Stavn*; se under *Stavnsager* i Lille Solt p. 515.

Steinberg. Kat *Steinbergacker, Steinbergholz.*

Streng [*sdrèŋ*, da. *æ sdrœŋ*]. Kat *Streng.* — *Streng*, se Bd. X.

Strib. 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *einige kleine Acker so Streifland genannt wird*; Kat *Streef.* — Langt, smalt Jordstykke. Om Sb. *Strib*, glda. **strïp* „Stribe" se DS III p. LVIII. Skrivemaaden i Kat skyldes, at [*i·*] i den da. Udtaleform [**sdri·f*] med Urette er opfattet som opstaaet ved Diftongering af langt *ē.*

Svendeskov [*ˈswènəˌšau*, da. *ˈsvænəˌsgaw*]. Kat *Schwenneschau.* — Areal ved Byen. Af Sb. *Svend.*

Svinevraadsel [da. *æ ˈsvin·ˌvråsəl*]. Kat *Schweinweossel* [sic]. — Nu Agerjord, men ifølge Meddelerens Fader har her været Skov med store Bøgetræer. Navnet, der ogsaa forekommer i Aabenraa Amt, maa være et oprindeligt Appellativ med Betydningen „Sted, hvor Svinene roder" (se *Svinevradsel* DS III 193 f.). I Betydningen „Svins Oprodning af Jorden" kendes Sammensætningen fra Ænyda. (*suin vraadsel* 1619, Kalkar IV 878). Sidste Led er identisk med ænyda. *vraadsel* „oprodet jord" (Kalkar l. c. efter Moth), i moderne Da. ogsaa i Betydninger som „Oprodning", „Roderi" etc.; se ODS.

Süderkoppel. Kat *Süderkoppel.*

Sømose. 1800 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *bey der See-Mohr*; Kat *Seemoor.* — Paa Grænsen til Munkvolstrup.

Sønderballe. Hagerup² 5 *Sønderballe*; Kat *Süder-Ballig.* — Mark. Der er ikke topografisk Forbindelse med *Sønderballe* i Lille Solt.

Søndereng. Kontraktb 1735 *die Süder Wische bey dem Schmiede Krug*; Kat *Süderwiese.*

Søndermark. 1769[(Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *auf dem Suder Felde.*

Tastrup Dam [da. *ˈtå·sdrub ˈdam*]. Taxation 1788 *Tasteropdamm*; Kat *Tastrupdamm.* — Støder op til *Tastrup* i Adelby S; jfr. *Dam* i denne By (p. 51).

Toftkoppel. Kat *Toftkoppel, Grose Toftkoppel.*

Tranager. Kat *Trahnacker.* — Fuglenavnet *Trane.*

Trindeng. Kat *Trineng.* — Adj. *trind* „rund".

Vandsted [da. *æ ˈvaŋ·ˌsdæj*]. Kat *Wasserstelle.* — Man vandede før Kreaturer her (Opt 1933).

Vestenvad [*vèsdənˈvad*, da. *ve væsdənˈvaj*]. Kat *Westenwatt.* — Støder op til *Vestenvad* i Flensborg; se dette.

Westerlyk. Kat *Westerlück.* — To Lokaliteter.

Vestermark. 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *auf dem Westerfelde oder kleinen Kuhlücke*; Kat *Westerfeld.*

Vesterskov. 1793 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *Wester Holz*; Kat *Westerholz.*

Viemose [da. *vimos*]. — Et andet Navn paa *Sømose.* Af Sb. *Vie* „Vidje, Pil".

Vilbjerg. 1769 (Afskr.) SA C XII 1 Nr. 219 *Heide Wormshuy oder Wilenberg genannt*; 1771 ib. *Wormshöy oder Wildebierg*; 1800 (Afskr.) ib. *wiehlen-Berg Mohr*; Kat *Wielberg, Wielberger-Heide.* — Areal i det nordvestlige Hjørne af Bymarken. Skrivemaaden 1771 kunde tyde paa, at Navnet er af samme Oprindelse som *Vildbjerg* p. 125. Ellers kunde første Led være Sb. *Hvil* eller Vb. *hvile*, sigtende til, at Hyrdedrengene holdt Hvil her; jfr. *Hvilbjerg* DS V 185.

Volstrup Skov. VSK Orig 1780, Gst 1858

Volstrup Skov; LA *Wolstruper Holz*. — Se *Lille Volstrup* under Bebyggelsesnavne.

Vøggereng. Kontraktb 1735 *Wögger-Eng im Norder Wisch*. — Plantenavnet jy. *Vøgger* „Vidjer" (ODP II 507 f.).

Østerskov [ˈo·sdəɹˌhòld, da. *æ* ˈøsdəˌsgåw]. Taxation 1788 *Osterholz*; Kat *Osterholz, Osterholzkoppel*.

Reg 1634—35 = Geldthebungh des Ampts Flensburg. SA C XII 3 Nr. 9.
RegCap = Registrum Capituli Slesvicensis.
RegChrI = Registrum König Christian des Ersten, hrsg. v. G. Hille.
RegFlensb = Flensborg Amts Regnskaber. RA.
RegGottorp = Gottorp Amts Regnskaber. RA.
Rep[1-2] = Repertorium regni danici mediævalis, ed. Kr. Erslev. Series secunda ed. William Christensen.
Rietz = J. E. Rietz, Svenskt dialekt-lexicon.
Rodeboeck = Rodeboeck ... tho Flenßborch, SA C XIX 1 Nr. 30.
Ross = H. Ross, Norsk Ordbog.
SA = Statsarkivet paa Gottorp.
SAOB = Svenska akademiens ordbok.
SBÖ = T. E. Karsten, Svensk bygd i Österbotten.
Sch.-Lüb. = Schiller und Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch.
Schmidt = J. N. Schmidt, Slesvigs Land og Folk.
Schröder = Johs. v. Schröder, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1837.
Schötebock = Der Stadtt Flenßborges Schötebock. SA Abt 187, Nr. 87.
SH = Haandskrifter vedr. Slesvig og Holsten i Univ. Bibl. Kiel.
SkyldprotFlensb = Neben-Buch zum Flensburgischen Amts- Schuld- und Pfand-Protocollo. Amtsgericht Flensborg.
SlesvProv = Slesvigske Provindsialefterretninger.
Slewert 1538 = Intraden der Prediger des Ampts Flensburg. Flensborg Provstiarkiv.
SOV = Sverges ortnamn. Värmlands län.
SOÄ = Sverges ortnamn. Älfsborgs län.
SRD = Scriptores Rerum Danicarum.
Stemann = v. Stemann, Geschichte des öffentlichen und Privat-Rechts des Herzogthums Schleswig.
Torp NEO = A. Torp, Nynorsk etymologisk ordbok.
Trap = Trap, Hertugdømmet Slesvig. 1864.
UBl = Blandinger til Oplysning om dansk Sprog udgivne af Universitets-Jubilæets danske Samfund.
Verz 1803 = Verzeichniß aller Eingesessenen des Amtes Flensburg. SA C XII 1 Nr. 2.
Westphalen = Westphalens Monumenta.
VJb = Kong Valdemars Jordebog, udg. af Svend Aakjær.
Wright = J. Wright, The English dialect dictionary.
VSK = Videnskabernes Selskabs Kort.
Xen. Lid. = Xenia Lideniana. Festskr. tillägnad Professor Evald Lidén.
Zeitschr. = Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.
Zinsb 1509 ff. = Slesvigbispens »Zinsbuch« 1509 ff. SA A XX Nr. 2466.
ÆDA = De ældste danske Archivregistraturer.
Ödeen = N. Ödeen, Studier i Smålands bebyggelsehistoria.

Bemærkninger til Lydbetegnelsen

Dansk og Nedertysk:

ə er den tryksvage, ubestemt artikulerede Mellemvokal i da. *finde*.
x er den Lyd, der paa Tysk skrives *ch*.
ŋ er *ng*-Lyden i da., ty. *lang*.
ɹ er et vokalisk Fortunge-*r*.
b d g betegner overalt Klusiler, ikke Spiranter.
· betegner, at den foregaaende Vokal er lang.
: betegner »Overlængde«.
ˈ og ˌ angiver, at den følgende Stavelse har henholdsvis Hoved- og Bitryk.

Dansk:

æ ö ɔ er aabne *æ-*, *ø-* og *aa*-Lyd.
ŋ̍ l̍ er palataliserede *n-* og *l*-Lyd (*n* og *l* med *j*-Klang).
⌜ foran et Navn eller Navneled betegner, at det udtales med musikalsk Tostavelsesaccent.

Nedertysk:

i̯ y̯ u̯ è ø̀ ò er aabne, slapt artikulerede *i-*, *y-*, *u-*, *e-*, *ø-* og *o*-Lyd.
ᵇ og *ᵍ* efter en lang Vokal betegner svagt artikulerede *b-* og *g*-Lyd (nty. *bå·ᵇm* »baben«, *vâ·ᵍŋ* »Wagen«).
ʃ betegner den ty. *sch*-Lyd.

Universitets-Jubilæets danske Samfunds
Skrifter Nr. 478

Udgivet paa
Carlsbergfondets Bekostning

ISBN 87-500-1907-4

FR. BAGGES KGL. HOFBOGTRYKKERI, KBHVN.